

40
51
726
225
24500
14000
11500
36700

16375

829

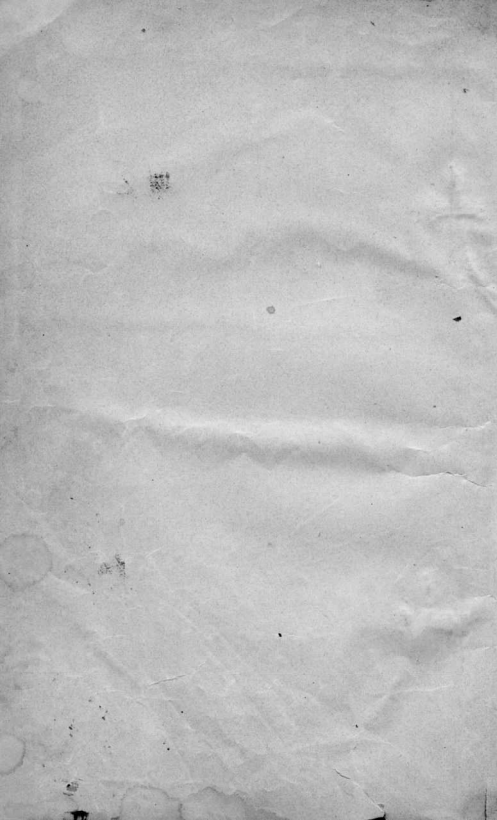
12819

310

Jep

18
18

Amazilia *Scop.*

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΙΩ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ,

ΚΛΗΡΗΤΟΥ ΤΟΥ Β'. ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ,

-94-

1/4 ρ. 232

ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ,

ΕΠΗΡΟΙΙΑ ΤΩΝ ΑΡΜΑΤΩΛΩΝ,

ΤΥΧΟΣΤΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΕΠΑΙΝΟΥ

Είς τὸν προηγουμένον διαγωνισμὸν τοῦ φιλογενεοῦς Κ. ΒΟΥΤΣΙΝΑ,

τῆς 21 Μαΐου 1871.

«Ἀκριβὲς ἀπαικόνισις τοῦ βίου
τῶν ἀρματωλῶν.»

(Οἱ Ἑλληνοδίκαι.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ.

(Ἰσθμ. Περικλέους, ἀριθ. 23.)

1873.

ALPHABETICALLY

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

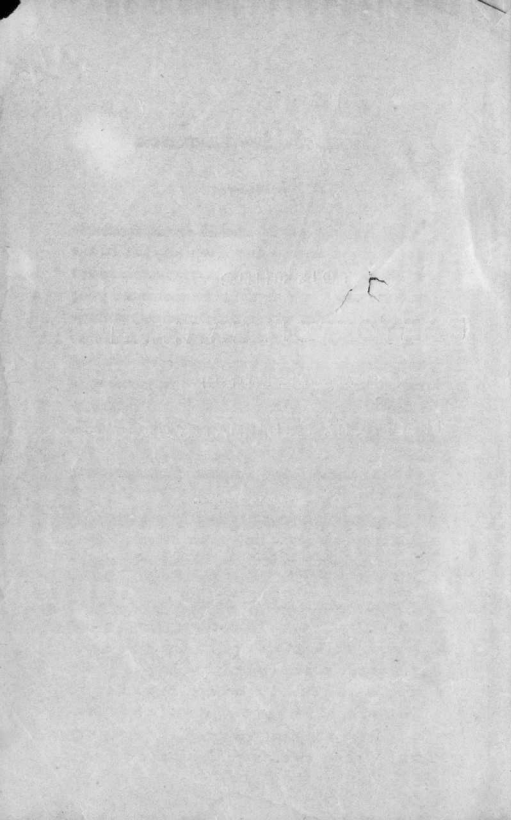
ΤΟΙΣ ΜΗΠΩ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΙΣ ΕΛΛΗΞΙΝ

ΕΠ' ΑΓΑΘΑΙΣ ΕΛΠΙΞΙΝ

Η ΕΠΟΠΟΙΪΑ ΤΩΝ ΑΡΜΑΤΩΛΩΝ

ΛΕΞΑΤΙΘΕΤΑΙ.

Πρὸς τὸν ἀναγινώσκοντα.

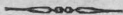
ΤΗΝ ἐποποιίαν τῶν ἀρματωλῶν συντάττων σκοπὸν προεθέμην νὰ πεικονίσω ὅσον οἷόν τε ἀκριβῶς ἐκεῖνην τοῦ ἔθνους ἡμῶν τὴν ἐποχὴν, ἣτις προπαρесеκέυασε καὶ προήσκησε τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως τοῦ ἀθλητάς. Κλέφται ἦσαν ὁ Κολοκοτρώνης καὶ Νικήτας, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Πελοπόννησος χρεωστεῖ ὀλοκλήρον σχεδὸν αὐτῆς τὴν πολεμικὴν δόξαν, κλέφτης καὶ ψυχογυιὸς τοῦ Κατσαντώνη ὁ Καραϊσκάκης, ὁ διάσημος τῆς Ῥούμελης στρατάρχης, καὶ κλέφτης ὁ μεγαλεπήβολος τῆς Γραβιάς ἦρωσ Ὀδυσσεύς· κλέφται δὲ πάντες οἱ ἐξησχημένοι ὀπλοφόροι, οἱ κατὰ γῆν τοσοῦτους τῶν Τούρκων ἐξολοθρεύσαντες στρατούς.

Τοιούτων ἀνδρῶν, ἱστορικῶν τῶν πλείστων, τὸν βίον καὶ τὰ αἰσθήματα περιγράφων, ἱστορικὴν ὤφειλον νὰ λάβω καὶ τὴν ὑπόθεσιν. Ἐντεῦθεν δ' ἴσως τὸ ποίημα δὲν ἐποιήθη κατὰ πάντα συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας τῆς ἀρχαϊζούσης ποιητικῆς τέχνης. Ἄλλ' ἂν ἀληθῶς, κατὰ τοὺς Ἑλλανοδίκας, ἡ ἀνὰ χεῖρας ἐποποιία εἶναι ἔργον «μ ε γ α λ ε π ῆ β ο λ ο ν, ἐ ξ ε ι κ ο ν ἰ ζ ο ν ἀ κ ρ ι β ῶ ς τ ῆ ν ἐ π ο χ ῆ ν τ ῶ ν ἀ ρ μ α τ ω λ ῶ ν, ἐ π ι σ π ῶ ν ἀ π α ν τ α χ ο ὦ ζ ω η ρ ῶ ς τ ῆ ν π ρ ο σ ο χ ῆ ν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου, ἀναμιμνήσκον τὸν μέγαν τῆς ἀρχαιότητος

ἔποποιδνῶς Ἰλιάς ἄμα καὶ Ὀδύσεια,
 ἐπιτυχῆς δὲ περὶ τὴν ἠθοποιίαν καὶ
 νευρώδεις ἔχον τοὺς ἥρωας αὐτοῦ,»
 ἐλπίζω ὅτι δὲν ἐμόχθησα ἐπὶ ματαίῳ· εὐτυχῆς δὲ
 θέλω λογισθῆ ἂν τῆς πατρίδος ἢ νεολαία εὖρη τὸ
 μέγα τῶν πατέρων φρόνημα εἰς τὰ ἔπη μου ταῦτα.

Ἄλλως δὲ καὶ ἐκ τοῦ ποιητικοῦ ἀγῶνος νικητῆς
 καὶ πολυάθλος ὁ Κατσαντώνης ἐξῆλθεν, ἀφοῦ κατὰ
 τὴν ἐπιτροπήν· ἀπολλάκις ὄλαι ῥα ψῆφιδίαι
 ἢ ἐπεισόδια εἶναι οὕτω καλῶς κατε-
 σκευασμένα, ὥστε ἂν μόνον ταῦτα
 ἐστέλλοντο εἰς τὸν ποιητικὸν ἀγῶνα,
 ἢ δύναντο ἴσως νὰ διαμφισβητήσωσι
 τὸ ἄθλον. α

Ὁ ποιήσας.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελ.	33	ἀντί	ὀβολοῦς	γρ.	ὀβελοῦς
χ	268	χ	ψήση	»	ἐψήση

Καί εἴ τι παρόμοιον καταλείπεται εἰς τὴν ἐπισεικῆ τοῦ
Ἐναγινώσκοντος κρίσιν.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.

Διὰ τὰ ἐν Σελ. 215 καὶ ἐξῆς παράβαλε τοῦ Σάθα τῆς
Τουρκοκρατουμένην Ἑλλάδα Σελ. 605 καὶ τοῦ Φιλήμονος
τὴν Ἱστορίαν, τόμον Α΄ Σελ. 112.

1880
The amount of the ...

MEMORANDUM

The ... of ...
... ..
...

ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ Α΄.

ΤΟΝ Κατσαντώνην τῶν κλεφτῶν τὸν ἀρχηγὸν θὰ ψάλω,
Ὅστις τοῦ ἔθνους ὕψωσε σημαίαν εἰς τὸν Πίνδον,
Πρὸς τῆς Ἠπείρου πολέμων τὸν τύραννον ἀπαύστως·
Πολλοὺς δ' ἐχθροὺς ἐθέρισε μὲ τὴν κυρτὴν ῥομφαίαν,
Τοὺς Ἕλληνας εἰς ἀτυχῆ προτρέψας ἀνταρσίαν.
Πλὴν τέλος ἔφαγε κί' αὐτὸν ἡ μαύρη προδοσία,
Κ' ἐπ' ἄκμονος συνέτριψαν τὰ ἰσχυρὰ ὄστᾶ του
Ζητοῦντες νὰ ἐνσπείρωσιν εἰς τ' Ἄγραφα τὸν τρόμον.
Πλὴν μάτην τὸ ἐζήτησαν ἐγέννησαν καὶ πάλιν
Τὰ ὄρη λέοντας μὲ πῦρ βιβρώσκοντας τοὺς Τούρκους,
Καὶ δόξαν εἰς τὴν ἀτυχῆ προσθέτοντας πατρίδα.

Ἄφου ῥοφῶν ὡς ὕαινα τὸ αἷμα τῶν ἀνθρώπων
Τοὺς ἀρχοντας ἐδάμασε τῆς Ἀλβανίας ὄλης,
Ὁ ἄγριος Ἀληπασσας δεινῶς ἀλαζονεύθη·
Καὶ τύραννος νὰ καταστῆ συμπάσης τῆς Ἑλλάδος,
Ἀπάσης τῆς Ἀνατολῆς σουλτάνος ἐμελέτα·
Τὸν κόσμον ὅλον ὕστερον μ' ἀλύσεις νὰ δεσμεύσῃ,
Κι' Ἀλέξανδρος νὰ φημισθῆ ἔς τὴν οἰκουμένην νέος·
Καὶ πῖ τ' ἐν ᾧ ἐκάθητο πλησίον παραθύρου,
Ὅποθεν ἦσαν ὄραται ἀκρόρειαι τοῦ Πίνδου,

Ἄντήχησαν οἱ κεραυνοὶ τοῦ Πλάστου πανταχόσε·
 Δεινὸς δὲ τρόμος ἔλαβε τοὺς ἀτυχεῖς ποιμένας,
 Καὶ σπεύδοντες πρὸς σπήλαια τὰ ποίμνια ᾠδήγουν·
 Δειλὸς δ' ὁ ναύτης ἔβλεπε τὰς μελανὰς θυέλλας
 εἰς κύματα νὰ θαίψωσι τὸ πλοῖον ἀπειλούσας·
 Οἱ πάντες ἤδη τὴν ἰσχὺν ἠσθάνοντο τοῦ θεοῦ,
 Καὶ τρέμοντες ἐξέτεινον πρὸς τᾶνω τὰς παλάμας.
 Μόνος ὁ νέος Φάλαρις ποσῶς δὲν ἐπτοήθη·
 Πάντ' ἀποπτύσας χαλινὸν τὴν σύριγγα ὑψώνει,
 Δι' ἧς ἀπέπνεε καπνοῦ πυκνὰς νεφέλας, κ' εἶπε
 Συσπᾶσας τὰς ἀγρίας του ὄφρυς καθὼς αἱ ἄρκτοι·
 « Θεέ! τίς εἶσαι, καὶ βροντᾶς τοιαύτας ἐκτινάσσεις ;
 Τῆς φαντασίας εἰδῶλον, εἰκόνημα τῆς πλάνης,
 Μ' ἤχῳ πληροῖς τρομακτικῆν τὸ σύμπαν, πλὴν δὲν ἔχεις
 Ἴσχυν με δρέπανον ὀξὺ ζωῆς νὰ κόψῃς νῆμα.
 Ποσάκις δὲν ἀκούομεν τῶν κεραυνῶν τοὺς κρότους,
 Καὶ δὲν θαμβοὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀστραπῶν ἢ λάμπεις !
 Κι' ὅμως ποτὲ δὲν ἤκουσα πλειότεροι τῶν δύο
 Νὰ μείνουν κεραυνόπληκτοι νεκροὶ πλησίον δένδρου !
 Οἱ γόνιτες τὸν εὐπιστὸν ἐξαπατῶσιν ὄχλον,
 Καὶ λέγουν ὅτι τὸν Χριστὸν πεζοῦ καταδιώκει
 Ἰππεύων ὁ τῆς Μεδινᾶς προφήτης, κ' οἱ σπινθῆρες,
 Οὐκ τῶν ὀπλῶν τὰ πέταλα ἐκπέμπουσι, ποιοῦσι
 Τὸ φῶς αὐτὸ τῶν ἀστραπῶν· πλὴν ὄντως ὡς σπινθῆρες
 Κενοὶ πυρὸς ἐλέγχονται· δὲν βλάπτουσι κἀνένα.
 Νὰ διατάξω δύναμαι ἐγὼ τὰ πυροβόλα
 Θνητοὺς μυρίους πάραυτα τοῦ βίου νὰ στερήσουν,
 Καὶ νάντηχῆσουν δεκαπλῶς τοσοῦτον εἰς τὰ ὄρη
 Τὰ στόματά των ῥίπτοντα θανατηφόρους σφαίρας.
 Θεέ! σὺ εἶσαι πρὸς ἐμὲ . . . μηδὲν ἀνώτερός σου
 Ὑπάρχω, καὶ τῆς γῆς αὐτῆς θά βασιλεύσω μόνος. »

Τοιαύτας ἤμας ὁ θρασὺς σατράπης βλασφημίας,
 Τοῦ Πλάστου καταχρώμενος τὴν ἀνοχὴν ὁ ἄφρων.

Μόνον δ' εἰς γέρον Ἀλθανὸς τὸν λόγον εἶχε ἄκουσέ
 (Πλησίον του ἐκάθητο διαταγὰς προσμένων),
 Καὶ φρίκη ἐκυρίευσε τὰ κάτισχνά του μέλη·
 Λί τρίχες του ἐρθώθησαν, καὶ κάτι νάπαντήση
 Ἐπόθει, πλὴν ἐτρόμαζε τοὺς τρόπους τοῦ αὐθέντου,
 Μήπως αὐθάδη θεωρῶν τὸν δούλον διατάξῃ
 Δημίους νὰ τὸν ρίψωσι ἔς τὰ κύματα τῆς λίμνης,
 Ἰγθῶν ἔρμαιον γλυκὺ αἰ σάρκες του νὰ γείνουσ'·
 Πλὴν τέλος δὲν ὑπέμεινε τοιαύτην βλασφημίαν,
 Ἀπὸ παιδὸς εὐλάβειαν νάσκη συνειθισμένος·
 Κ' εἶπε μετ' ἤθους ταπεινοῦ κρατήσας τὴν ὀργὴν του·
 «Πλὴν, ἐνδοξε βεζίρη μου, ναί, δύνασαι νὰ κόψῃς
 Τὸ νῆμα τῆς ζωῆς πολλῶν· ἀλλὰ τὸν κόσμον ὅλον
 Θὰ δυνήθῃς ὡς ὁ Θεὸς καὶ σὺ νὰ κυβερνήσῃς;
 Νὰ πλάσῃς ἐν ζωῦριον ποτὲ θὰ κατορθώσῃς;»
 Τοσαῦτα εἶπ' ὁ Ἀλθανός, καὶ πάλιν ὡς τὸ πρῶτον
 Ἐκάθισε, τὰς χεῖράς του σταυρώσας καὶ τοὺς πόδας,
 Δεικνύων σέβας ὑπὲρ αὐτὸ τὸ ταπεινόφρον σχῆμα.
 Ἐκάγχασε δ' ὁ τύραννος τὸν λόγον του ἀκούσας,
 Καὶ λέξεις μᾶλλον ἀσεβεῖς τὰ χεῖλη του προφέρουσ'·
 «ὦ γέρον, πόσον σκέπτεσαι ἀπλοῦκῶς γνωρίζεις;
 Εἰξεύρω μὲ τοὺς δούλους μου τὸν κόσμον νὰ δαμάζω,
 Καὶ μὲ τὸν νοῦν εἰς τὰς βουλὰς τοῦ θεοῦ νάντιπράττω·
 Εἰς τὴν πρώτεύουσαν αὐτὴν, ἐντὸς τοῦ σαραγίου,
 Χρυσὸν ἐνέσπειρα πολὺν, καὶ πράττουν αἱ γυναῖκες
 Πᾶν ὅ,τι θέλω, θέλγουσαι μὲ τέχνην τὸν σουλτάνον.
 Κρατοῦσιν εἰς τὰς χεῖράς των πιστόλας δολοφόνοι,
 Τρομάζοντες τοὺς ὑπουργοὺς τοῦ Παδισάχ, ἂν μέλλουν
 Παρὰ τὴν θέλησιν ἐμοῦ διαταγὰς νὰ δώσουν.
 Τοὺς Φράγκους τοὺς νομίζοντας ὅτι γινώσκουν πάντα
 Πολλάκις ἐξηπάτησα, κ' ἐνέπαιξα ὡς παιδὰς
 Τοὺς φημισμένους πρότερον μεγάλους διπλωμάτας·
 Εἰς μάχας ἔβαψα πολλὰς τὸ νικηφόρον ξίφος,
 Ἐνέκρωσ' ἡ ἀγχόνη μου πολλάκις χιλιάδας,

Καὶ τρέμει σύμπας ὁ λαὸς ἀκούων τῶνομά μου.
 Ὅς μὲ μισοῦν ἄρκει ἕς ἐμὲ νὰ μὲ φοβοῦνται μόνον.
 Μ' ἀποκαλοῦσι λέοντα, ἀσλάνι τῆς Ἡπείρου,
 Καὶ ὁ βρυχηθμός μου δύναται τὸν κόσμον νὰ σαλεύσῃ.»
 Τοιαῦτα εἶπε, καὶ ἄστραψαν οἱ δύο ὀφθαλμοὶ του,
 Ὅς τῶν θηρίων, λάφυρον ὅταν ἐκ τύχης εὔρουν,
 Κ' ἐμπήξουν τοὺς ὀδόντας των σπαράσσοντες τὰς σάρκας.

Νῦν δ' ὁ θυμὸς τοῦ Ἀλκιονοῦ πλείοτερον κῦξήθη,
 Καὶ νὰ κεντήσῃ τὴν ψυχὴν τὴν ἀλαζβόνα θέλει.
 Τοιαῦτα δ' εἶπε λησμονῶν ὅπως κινδυνεύει
 Πρὸς τύραννον θρασύτατον λαλῶν μὲ παρρησίαν·
 «Πλὴν ἤκουσες, βεζίρη μου, οἱ Ἕλληνες τί λέγουν;»
 «Τί λέγουν;» ἔκοφεν εὐθύς τὸν λόγον ὁ Σατραπῆς·
 «Τώρα εὐθύς τελείωσε τὸν λόγον σου ἢ ἄλλως» . . .
 Εἶπε, καὶ τρέμων ὑπ' ὀργῆς εἰς τὴν πιστόλαιαν θέτει
 Τὴν χεῖρά του· πλὴν παντελῶς ὁ γέρον δὲν ἐσεισθή·
 Καίτοι δ' εἰξεύρων κάλλιστα ποῖον θάνοιξεν τραῦμα
 Εἰς τοῦ τυράννου τὴν ψυχὴν ὁ ἀληθὴς του λόγος,
 Εἶπε ποθὲν τὸ αἰσθημα αὐτοῦ νὰ ἐκδηλώσῃ,
 Κι' ἄς ἀποθάνῃ πάραυτα ἐκ πυροβόλου σφαίρας·
 «Τὸν λέοντα περιγελαῖ ὁ ἀετὸς, θρυλλοῦσιν,
 Ὅστις κρατεῖ τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὀρέων.
 Ὅς ἐγγέλους τοὺς ὄνυχας ἐκφεύγει τοῦ θηρίου,
 Κι' ἀγέρωχος τὴν πτῆσιν του πρὸς τοὺς αἰθέρας φέρει.»
 Μὲ τὸ γενναῖον ῥάμφος του ἐσπάραξε τοσαύκις
 Τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ λέοντος, καὶ μὲ τὸ αἶμα βιάφει
 Τοὺς λίθους, ἔνθα ἴσταται τὰς πτέρυγας ὑψόνων·
 Ὁ κόσμος ὅλος ἐλθαμβος τὸν βλέπει, καὶ λατρείαν
 Θεοῦ προσφέρουν εἰς αὐτὸν τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων·
 Ἐν ᾧ τὸν τρέμουνσι δειλοὶ οἱ λάτρεις τοῦ Μωάμεθ.—»
 «Καὶ ποῖος εἶν' ὁ ἀετὸς ὁ τὸσον φημισμένος;»
 Ὑπέλαβεν ὁ τύραννος ἐν τάχει καὶ μὲ βίαν,
 Ὅν ἀσυνείθιστος τὸ πρὶν νὰ δέχεται ἀντιρρήσεις.

«Ὁ Κατσαντώνης, » ζωηρῶς ἀπάντησεν ὁ γέρον.
 «Ὁ Κατσαντώνης! δαίμονες ἐγέρθητε τοῦ Ἄδου!»
 Ἐφώναξ' ὁ Ἀλῆπασσας κ' ὑψώσας τὴν πιστόλαν
 Ὡς ἐμμανῆς πυροβολεῖ τὸν Ἀλθανὸν σκοπεύων.
 Κ' ἐξάπαντος αὐτὸν νεκρὸν θά ἤπλωνεν, ἀνίσως
 Ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἢ τρέμουσα δὲν ἐκλινε τὸ ὄπλον.

Τὸν κρότον τοῦτον ἤκουσε πλησίον διατρίβων
 Ὁ Μάνθος, Ἕλλην τὸν πασσᾶν ὑπηρετῶν πρὸ χρόνων,
 Οὐχὶ διότι κράσπεδα ν' ἀσπάζετ' ἐπεθύμει·
 Ἀλλὰ ζητῶν τὰς προσταγὰς νὰ στρέφῃ τοῦ τυράννου
 Πρὸς τὸ συμφέρον τῶν Γραικῶν, τὸ ἔθνος νὰ κουφίξῃ,
 Ἐθώπευε τὸν τύραννον, ὡς ἔμφρων ἱππηλάτης
 Τὸν ἵππον τὸν ἀτίθασσον μὲ σύνεσιν εὐθύνει,
 Ἐως τὸ ζῶον ἤσυχον εἰς τὴν ὁδὸν βαδίσῃ.
 Ἦλθε δ' εὐθύς περίεργος νὰ μάθῃ τί συμβαίνει·
 Καὶ τρέμων μήπως Ἕλληνος ἐτύπησε καρδίαν,
 Εἶδε τὸν γέροντα χαμαὶ κατὰκοιτον ἐκ φόβου,
 Μὲ δυσκολίαν πνέοντα καὶ κάτωχρον ὡς κίτρον·
 Ἐνόησε δὲ πάραυτα τοῦ Ἀλθανοῦ τὸ πάθος,
 Ἦδη πολλάκις εἰς σκηναὶς παρασταθεὶς ὁμοίως·
 Κ' ἐπόνεσ' ἢ ψυχὴ αὐτοῦ τὸν ἀτυχῆ προσβύτην·
 Εἰς ἔθνον ἦλθεν ἑκστασιν χριστιανοῦ γνησίου·
 Ἐγύμνωσε τὸ στῆθός του, καὶ λέγει τῷ Σατράπῃ
 Ζητῶν μὲ κίνδυνον ζωῆς νὰ σώσῃ τὸν πλησίον·
 «Βεζίρη μου, τὸ στῆθός μου προκρίνω νὰ τρυπήσῃς,
 Πρὶν εἰς τὸν γέροντα τὸ πῦρ θανατηφόρον ρίψῃς·
 Τί σ' ἔπταισε; πιστόστατος τῶν θεραπόντων εἶναι,
 Τριάκοντα ἐνιαυτοὺς ὑπηρετῶν ἐνταῦθα·
 Ἄν δ' ἄφρων ἦναι, σύγγνωθι· οἱ ἀνθρώποι ἔς τὸ γῆρας
 Παλιμπαιδὲς ἐνίστε καθίστανται, καὶ ρίπτου
 Ἄσυνετα τοὺς λόγους των· ὅμως ἡμεῖς δὲν πρέπει
 Ὅμοίως νὰ πεισιμώνομεν εἰς τοὺς μωροὺς των λόγους. »
 Ἐρρίψε τώρα κατὰ γῆς τὸ ὄπλον ὁ Σατράπης,

Ἰπὸ τοιαύτης ἐκπλαγείας ψυχῆς εὐγενεστάτης,
 Ἄποτομώσεως πρόβλημα τὸ στέρνον τῆς νὰ βάλῃ,
 Ἴνα λυτρώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἄδικα παθόντος,
 Καὶ ταῦτα Ἕλλην Ἀλθανόν, ἀλλόθρησκον καὶ ξένον.
 Τὸν γέροντα συγχώρησε· πλὴν ἡ ψυχὴ σου πάσχει,
 Ἐρ' ὅσον συλλογίζεται ὅτι δὲν ἦτο ψεῦμα
 Ὁ λόγος, ὃν ὁ Ἀλθανὸς ἀρτίως εἶχεν εἶπει·
 Καὶ τρόπους βάλλει κατὰ νοῦν μυρίους ἵνα φέρῃ·
 Τοῦ Πίνδου τὸν ἀγέρωχον ὀπλίτην δεδεδεμένον,
 Ἐπάνω τοῦ τραχήλου του τὸν πόδα του νὰ θέσῃ.

Ἰπῆρχε δ' Ἀλθανὸς ἀνὴρ εὐκίνητος τὸ σῶμα·
 Εἶχε τὰ μέλη ἄσαρκα, μελαγχροινὴν τὴν ὄψιν,
 Βλέμμ' ἄγριον καὶ τὴν ψυχὴν πανοῦργον ὑπεμφαῖνον,
 Καὶ πόδας ὅπως τῶν κυνῶν κατίσχνους πλὴν μυώδεις.
 Αἱ φλέβες του ἐφαίνοντο κ' οἱ τένοντες· κ' ἡ κόμη
 Κατέβαινε ἢ μελαγὴ τραχεῖα ὡς τῶν ἵππων.
 Τρεῖς δ' ὥρας μόλις ἔκλειε τὸν ὀφθαλμὸν τὴν νύκτα,
 Κ' ἔν εἶχε μόνον ἔργον του, συχνὰ νὰ ἐξετάζῃ
 Οἱ κλέφται κ' οἱ ἄρματωλοὶ τὰ βήματα τοῦ στρέφουν.
 Τοῦτον λοιπὸν ἐκάλεσεν ὁ τύραννος, καὶ εἶπε
 Καλῶν αὐτὸν ὀνομαστὶ, καὶ πλήττων μὲ τὴν χεῖρα
 Τοὺς ὤμους του, εἰς ἔνδειξιν εὐνοίας καὶ ἀγάπης·
 Ἄχμέτη, πῶσον ἔξυπνον τὸ πνεῦμά σου ὑπάρχει
 Ἦδη γινώσκω πρὸ πολλοῦ· σ' εθαύμασα δ' ὀπόταν
 Τὸν Νάκον εἰς τὰς χεῖράς μου παρέδωκας σὺ μόνος.
 Χιλίους μοῦ κατέφαγεν ἐκεῖνος στρατιώτας,
 Καὶ πάντες ἔφρουγον αὐτὸν οἱ Ἀλθανοὶ, προφάσεις
 Μυρίας ἐφευρίσκοντες νὰ μὴ τὸν πολεμήσουν.
 Πλὴν τέλος σὺ τὸν ἔφερες αἰγμάλωτον ἐνταῦθα·
 Ἐγὼ δ' εὐθύς ἐπρόσταξα νὰ τὸν ἐκδάρουν ζῶντα.
 Καὶ τώρα πάλιν πρόσεξε νὰ ἐργασθῆς μὲ ζῆλον·
 Καθότι δὲν ἀνέχομαι οἱ Ἕλληνες νὰ λέγουν
 Ἵστι μ' ἐμπαίζει τῶν βουνῶν ὁ κλέφτης Κατσαντώνης!

Προσπάθησον ὡς τάχιστα νὰ τὸν συλλάβῃς ζῶντα·
 Κ' ἰδοὺ σοῦ λέγω πῶς αὐτὸν θὰ δυνηθῇς νάρπάσῃς·
 Τὸ ῥαμαζάνι ἔχομεν· οἱ δ' Ἕλληνες ὁμοίως
 Τελουσι τὴν Ἀπόκρεων, καὶ πάντες εὐθυμοῦσιν
 Ἀφθόνως κρέας τρώγοντες καὶ πίνοντες ἀφθόνως·
 Ἐπίσης δὲ νὰ εὐθυμοῦν κ' οἱ κλέφται συνειθίζου
 Εἰς κόμας καταβαίνοντες τὰς νύκτας· ὅθεν ἄλλο
 Δὲν ἔχεις ἢ τὰ ἔγνη του νάκολουθήσης, ὅπου
 Χωρῖα χριστιανικὰ τὸν κρύπτουν ἐν τῷ σκότει.
 Κ' ἂν μάθῃς ποῦ τὰ βήματα ὁ Κατσαντώνης φέρει,
 Εὐκόλως καὶ τὴν κήλην του νάνακαλύψῃς μέλλεις.
 Τότε δὲ ζώνεις μὲ πολλοὺς ἀνδρείους τὸ χωρίον·
 * Ἄν δ' οἱ Γραικοὶ δὲν θέλωσιν αὐτὸν νὰ παραδώσουν,
 * Ἡ τρόπον εὖρουν τεχνικὸν τὰ ἔγνη του νὰ κρύψουν,
 Τὸν ἱερέα παρευθὺς καὶ δύο προεστῶτας
 Νὰ δέσῃς, κ' ἔμπροσθεν ἐμοῦ ταχέως τὰ τοὺς φέρῃς·
 * Ἴνα βασάνων φέβητρα τοὺς κάμουν νὰ δηλώσουν
 Ποῦ διατρέθει τῶν ληστῶν ὁ πρῶτος Κατσαντώνης.
 Πορεύου· θέλεις ἀμοιβὴν πλουσίαν ἀπολαύσει,
 * Ἄν εἰς κλωβίον σιδηροῦν τὸν ἀετὸν κομίσῃς·
 Πιστεύω δ' ἀπεθαύμασας πολλὰκις μέχρι τοῦδε
 Τὴν ἵππον, ἣν μ' ἐχάρισεν ὁ ἄρχων τῆς Λαρίσσης,
 Ἐχουσαν φάλαρα χρυσᾶ, καὶ βάδισμα τοιοῦτον,
 * Ὅστ' ἐπ' αὐτῆς καθήμενος, ἐν ᾧ τὸ ζῶον τρέχει,
 Ποτὸν νὰ πῆ δύναται ἡσύχως ὁ ἵππευόν·
 Τὴν ἵππον ταύτην κτήμᾳ σου θὰ ἔχῃς, καὶ τὸν φθόνον
 Τῶν νέων πάντων βέβαια θὰ διεγείρῃς, ὅταν
 Αἰ νέαι σὲ παρατηροῦν κρυφὰ ἐκ τῶν θυρίδων
 Ἴππεύοντα ἔς τῆς πόλεως τὰς ἀγυῖας μὲ χάριν.
 * Ἀχ! ἄς τὸν ἶδω δέσμιον, καὶ μόνος μου τὴν σφύραν·
 Θὰ λάβω τὸν ποδῶν αὐτοῦ τὰ κόκκαλα νὰ θραύσω,
 * Ἄτινα σήμερον μακρὰν εἰς τὰ βουνὰ τὸν φέρουν.
 Τὴν φήμην του δὲν δύναμαι νὰ ὑπομείνω πλέον. »
 Τοιαῦτα εἶπε, κ' ὁ Ἄχμὲτ τὴν δεξιάν του χειρᾶ

Προσῆγγισ' εἰς τὴν κεφαλὴν εὐθύς μὲ σέβας μέγα·
 Καὶ λέξιν μίαν πρόσφερον ἀπλὴν ἀποδεικνύων
 Ταχέως ὅτι ἔμελλε τὸ πρόσταγμα νὰ πράξῃ,
 Ὅπερ ὁ κύριος αὐτοῦ διέταξ' ἐπιμόνως.
 Ἐπειτα δὲ ὡς ἀστραπὴ ταχὺς ἐξηφανίσθη,
 Ἀπανταχοῦ διερευνῶν, ἰχνιλατῶν ὡς κύων,
 Ἴνα τὸν πρῶτον τῶν κλεφτῶν ἀνακαλύψῃ, κί' οὕτω
 Τὸ δῶρον λάβῃ, καὶ τιμὴν μεγάλην ἀποκτήσῃ.

Εἶχε δ' ἐν τούτοις ἅπαντα ἀκροασθῆ ὁ Μάνθος,
 Πλησίον εἰς δωμάτιον αὐτοῦ διατρίβων.
 Καθότι τόσον τὰ πιστὰ κάνεις δὲν εἶχεν ἄλλος,
 Τὰ γράμματα τ' Ἀλῆπασσα ἀναγινώσκων πάντα,
 Καὶ θέτων τὴν σφραγιᾶ του τὴν μυστικὴν πολλάκις,
 Οὕτως ἐτύφλον ὁ Θεὸς τοὺς Μουσουλμάνους τότε,
 Κ' ἐνόησε εἰς Χριστιανούς ἐνεπιστεύοντ' ὅσα
 Σπανίως εἰς Ὀθωμανούς ἀφόβως θὰ παρεῖχον.
 Ἐντὸς τοῦ στήθους δ' ἡ ψυχὴ τοῦ Ἑλλήνος ἐσείσθη,
 Κ' ἐσκέφθη πόσον ἤθελε τὸ ἔθνος ἀπολέσει,
 Ἄν ἔλλειπεν ὁ ἀκουστός ὀπλίτης ἐκ τοῦ Πίνδου
 Ὁ μὲ τὴν φήμην του πολλοὺς ἀρματωλοὺς συνάγων,
 Ἀσπίδας τοῦ Ἑλληνικοῦ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνον.
 Γνωρίζων δ' ἀκριβέστατα ποῦ ἔμελλε νὰ ἦναι
 Ὁ Κατσαντώνης (ἐπειδὴ τῷ ἔγραφε τὰ πάντα
 Γινώσκων τὴν Ἑλληνικὴν καρδίαν του ὁ ἦρωας),
 Θεράποντα πιστότατον ταχέως προσκαλέσας,
 Τῷ εἶπε λόγους σκυθρωπὸν ποιήσαντας ἐκεῖνον·
 «Λαβὼν εὐθύς τὸ γράμμ' αὐτὸ, πορεύθητι μὲ βῆμα
 Ἐλάφου, κί' ὅταν τὸ βουνὸν ἀφήσας τοῦ Τομάρου,
 Εἰς τὸ χωρίον καταβῆς τῆς θελακτικῆς Κατούνας,
 Τὸν ἱερέα κάλεσον, τὸ γράμμα νὰ τῷ δώσῃς
 Ἡσύχως· ταραχὴν πολλὴν ὁ τρόπος σου μὴ φέρῃ.·
 Τοιαῦτ' ἀκούσας παρευθὺς ἐνόησ' ὁ θεράπων,
 Πρὸ χρόνων ἤδη ἐπάσκων τοῦ πεζοδρόμου ἔργον,

Ἔστι τὸν πρῶτον τῶν κλεφτῶν ἐπρόκειτο νὰ σώσῃ.
Τὸ πέδιλον αὐτοῦ λοιπὸν ξηλώνει, τὸ δὲ γράμμα
Βάλλει ἐντός, κ' ἔπειτ' ὡς πρὶν τὸ ράπτει μὲ σουβλίον,
Φοβούμενος μὴ καθ' ὁδὸν τὸν ἴδου στρατιῶται,
Τὸν ἐξετάσουν δ' ὑποπτοὶ ποῦ τρέχει καὶ τί φέρει.
Ἦ καὶ μὴ χάσῃ τὴν γραφήν· καθότι ἐπ' ὀρέων
Ἔμελλε δρόμον μακρὸν νὰ διατρέξῃ μόνος.

Κ' ἤδη ὡς αἰξ εἰς τοὺς κρημνοὺς τοὺς πόδας ἐπαλλάσσει
Πονῶν τὸν ἦρον καὶ ποθῆν νὰ φθάσῃ νὰ τὸν σώσῃ,
Καθὼς πατὴρ βαρῦμοιρος ἀκούσας ὅτι κεῖται
Νοσοῦν τὸ τέκνον, κ' ἔτι ζῶν νὰ τὸ προφθάσῃ τρέχων.
Εἰς ἀποκρήμους κορυφὰς χόρτων γυμνάς ὑφύεται,
Ἔνθα κατάψυχρος βορρᾶς συρίττει ἀεννάως,
Καὶ χύνεται μακρὰν πυκνὸς ὡς νέφος ὑποκρύπτων
Τὸν κόλπον τὸν Ἴονιον ὑπὸ μελάγχρου κῦμα.
Δι' ἀτραπῶν κατέρχεται ὁ πεζοδρόμος πάλιν
Εἰς φάραγγας, ἔνθα σιγὴ βαθεῖα βασιλεύει,
Καθότι ἐμποδίζουσι τὸν ἀνεμὸν τὰ ὄρη.
Κι' ἀκούει κρήνην βέουσαν ἡσύχως ἐπὶ χλόης,
Ἦ τῶν προβάτων ἀραιὸν ἐκ τῶν κωδιῶν ἦσαν.
Αὐτὴ δ' εἰς ἄγρια βουνὰ τὸ βῆμα διευθύνει,
Ἔνθα τὰς κορυφὰς αἱ δρυὲς εὐμήκεις ἀνατείνουσι,
Κ' ἐλάται πρὸς τὸν ἀνεμὸν μὲ γογγυσμοὺς παλαιῶν.
Ἀκούει λύκους τοὺς ὄξεις συγκρούοντας ὀδόντας,
Ἦνα τοὺς ἄρνας εὐκόλα βορὰν αὐτῶν ποιήσουν.
Ἀκούει κάπρους φέροντας τοὺς χαλυιδαντάς των
Πρὸς στέλεχος καὶ τρίβοντας τῶστοῦν αὐτῶν μὲ βίαν.
Πλὴν ταῦτα δὲν ταράττουσι τὸν πεζοδρόμον· τρέχει.
Καὶ μόνον ὅταν τῆς γαστρὸς ἢ πείνα τὸν βιάσῃ,
Ἀνοίγει τὸ δισάκκιον τῶν ὤμων, καὶ καθίζει
Πλησίον διαυγοῦς πηγῆς βέουσης ὑπ' ἐλάτῃν,
Καὶ λείους κόχλακας μικροὺς μετ' ἤχου κυλιούσης.
Κρέας δ' ὀπτὸν καὶ κριθινὸν ἄρτον ξηρὸν ἐξάγει,

Στηρίζει τὴν καρδίαν του, καὶ τὴν δροσίζει μ' ὕδωρ*
 Κι' ἔπειτ' ἀφίνει χαλαρὰ τὰ μέλη του πρὸς ὕπνον,
 Οἶον κοιμᾶται ὁ λαγῶς, ὅπταν τὸν θηρεύουν·
 Μόλις δὲ κλείει τῶματά του, καὶ πάλιν εἰς τοὺς πόδας
 Ἐγείρετ' ἐλαφρότερος τῆς κόρης, ἥτις τρέχει
 Τὸν ἐραστὴν ὑπὸ κρυφὴν νὰ ἐνταμώσῃ στέγην.
 Εἰς τοὺς χειμάρρους τὴν βοὴν ἀκούει τῶν ὑδάτων,
 Ἐπειτα πίπτουν ἐκ κρημνῶν καθὼς βροχὴ ραγδαία,
 Ἡ μὲ σιγὴν εἰσρέουσιν εἰς καταβόθρας μαύρας.
 Φεύγει δὲ τούτους πλάγια τὸ βῆμά του προσάγων
 Εἰς ἀτραπούς, πρὸς πρόποδας ὀρέων στενωτάτας·
 Κι' ὅπταν διὰ ποταμῶν ἡσύχων θὰ διέλθῃ,
 Τοὺς πόρους τούτων ἐρευνᾷ, κ' εἰς λίθους ἐπιθέτει
 Τοὺς πόδας, μήπως ὑγρανθῇ ὁ χάρτης τοῦ πεδίου,
 Σβεσθῶσι δὲ τὰ γράμματα, κ' ἀπολεσθῇ ἐκεῖνος,
 Δι' ὃν μὲ τόσῃν ἔτρεχε σπουδῇ καὶ μόχθῳ μέγαν.
 Τῶν φίλων τοὺς χαιρετισμοὺς σχεδὸν δὲν ἀποδίδει·
 Κ' ἐνόμιζες ὅτι βωθὸς εἰς τὴν ὁδὸν βαδίζει
 Ὅ γλῶσσαν ἄλλως εὐτροχὸν εὐκόλως ἀκονίζων.

Κι' ἤδη σχεδὸν ἐφαίνετο τὸ βεῦμα τ' Ἀγγελῶου
 Θολόν, καθότι συνεχεῖς βροχαὶ τὸ εἶχον θρέψει·
 Περιχαρῆς δ' ἐπρόβαινε ἔς τῶν πόθων του τὸ τέρμα,
 Ὅποτε τὸν ἐφθόνησεν ἡ μοῖρα, καὶ μακρόθεν
 Τὸν εἶδεν Ἀλθανὸς σκοπὸς ἀφ' ὕψους περιβλέπων.
 Τὸ εἶπε δ' εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ σώματος, κ' ἐκεῖνος
 Εἰς τὸν σταθμὸν διέταξεν εὐθὺς νὰ τὸν ἀγάγουν,
 Ἴν' ἐρευνήσουν μὴ τυχὸν ἐγκρύπτῃ δόλιόν τι.
 Τῷ ὄντι δ' ἐκ τοῦ ἤθους του ὑπώπτευσαν τοιαῦτα·
 Καθότι δὲν ἐπέδειξε ταχέως παρρησίαν,
 Ἄλλ' ὡς νὰ ἦτον ἔνοχος ἐδίσταζε νὰ εἴπῃ
 Τίς πρόθεσις τὸ βῆμά του πρὸς τὰ ἐκεῖ ὠδήγει.
 «Ἐνόησα,» ὑπέλαθεν ἐν τούτοις ὁ σταθμάρχης·
 «Βεβαίως κἀτι κρύπτεται μυστήριον, καὶ πρέπει

Αὐτὸ νάνακαλύψωμεν τὸν φάλαγγα ταχέως
 Κομίσατε, καὶ δέσατε τοὺς πόδας τοῦ αὐτόσε
 Γυμνοὺς, καὶ κλάδους ἔπειτα ἐλαίας καὶ κρानείας
 "Ἐχοντας ῥόζους παμπληθεῖς ἀπὸ τῶν πέριξ φέρετε."
 Τοιαῦτα εἶπ' ὁ Ἄλθανός, καὶ τέσσαρες ἐν τάχει
 Τὸν ἤρπασαν μὲ δύναμιν τὰ πέδιλα σκοποῦντες
 Νὰ λύσουν, κ' εἰς τὸν φάλαγγα τοὺς πόδας τοῦ νὰ βάλουν.

Ἦτο δ' ὁ φάλαγξ ὄργανον τοιοῦτον· δύο ξύλα
 ὣς βάρτρα εἶχον ἕκαστον ὀπὴν ἐπὶ τῶν ἄκρων,
 Κι' αὐτοῦ σχοινία δυνατὰ ὑπῆρχον περασμένα·
 Τὰς κάτω κνήμας δ' ἔθετον ἐπὶ τὸ ἐν, καὶ τᾶλλο
 Προσεῖλλον ξύλον σύροντες μὲ βίαν τὰ σχοινία·
 Εἰς τρόπον ὥστ' ἐσφίγγοντο εὐθὺς τὰ κάτω σκέλη,
 Κι' οἱ πόδες ἔξω ἕμενον γυμνοὶ πρὸς τιμωρίαν.

"Ἐμελλε ταῦτα τὸ λοιπὸν κι' ὁ πεζοδρόμος τώρα
 Νὰ πάθῃ, κι' ἀπὸ τῶν ποδῶν τὸ αἷμα νὰ πηδήσῃ,
 Καθὼς πηδᾷ ἐκ τῆς φλεβῆς, ἣν ὁ κουρεὺς ἀνοίγει.
 Πλὴν αἴφνης ὡς ν' ἀνένηψεν ἀπὸ μακροῦ ληθάργου,
 Ἄφου ἡ πρώτη ἐκπληξὶς παρήλθε τῆς ψυχῆς του,
 Ἐφώναξε· « γινώσκετε τίς εἶμαι ; πῶς βιαίως
 Τοῦ Μάνθου τὸν θεράποντα εἰς τὴν ὁδὸν κρατεῖτε ;
 Τοῦ Μάνθου, ὅστις τὸν Ἄλῆν αὐθέντην ὀνομάζει.»
 « Τί λέγεις ; » τὸτ' ἀνέκραξεν ἐντόνως ὁ σταθμάρχης·
 « Μὰ τὸν Μωάμεθ τὸ λοιπὸν, ἀφου τοῦ Μάνθου εἶσαι
 Θεράπων σὺ, κάνεν κακὸν νὰ πάθῃς δὲν ἀρμόζει·
 Ἄφήσατέ τον παρευθὺς· ἐλεύθερος ἄς φύγῃ.»
 Ἀϋθὺς δ' ἐπρόσθεσεν ἰδὼν εἰς ἐκπληξιν τοὺς φίλους·
 « Ὅπόσον μ' εἶναι προσφιλὴς ὁ Μάνθος ἀγνοεῖτε·
 Κι' ἀκούσατε τὸ αἷτιον τῆς τόσης μου ἀγάπης·
 Μ' ἀπέστειλ' ὁ Ἄλῆπασσας προπέρσει νὰ λάβω
 Αἰχμάλωτον ἀρματωλὸν, ὅστις πολλάκις εἶχε
 Νικήσει τοὺς σατραπικούς στρατοὺς, καὶ χύσει αἷμα

Πολὺ τῶν Μωαμεθανῶν μαχόμενος ὡς λέων,
 Καὶ πρῶτον μὲν ἐδίστασα νὰ πολεμήσω τοῦτον·
 Πλὴν ἔπειτα κατέλιπον τὴν λεοντὴν, κ' ἐνδύθην
 Τὸ δέρμα τῆς ἀλώπεκος· ἀνύποπτος δ' ἐκεῖνος
 Συνέντευξιν μ' ἐπρότεινε νὰ λάβωμεν εἰς κήπον.
 Ὑπὸ σκιάν δ' ἐκάθητο πλατάνου, καὶ τὰ ὄπλα
 Οἱ σύντροφοί του ὡς κ' αὐτὸς ἐπὶ τῶν δένδρων εἶχον,
 Ὃτε μὲ βῆμα ζωηρὸν τρισχίλιοι περίπου
 Ἡμεῖς ἐπέσαμεν βροχὴν σκορπίζοντας βολιῶν.
 Ἐκεῖνοι δ' ἦσαν εἴκοσι· πλὴν ὡς φρικτὰ θηρία
 Ἀρπάζουσι διὰ μιᾶς τὰ ξίφη των, κ' ὁρμῶσι
 Ζητοῦντες νὰ μᾶς φάγωσιν· διέφυγον δ' ὡς δέκα·
 Οἱ ἄλλοι ἐφονεύθησαν, καὶ ὁ Σκυλομήτσος μόνον
 (Τοιοῦτον εἶχεν ὄνομα ὁ κλέφτης τῆς Ἠπείρου)
 Τραυματισθεὶς ἀπέμεινεν αἰγμάλωτος, κ' ἀπήχθη
 Εἰς τὰς εἰρητὰς νὰ σήπεται τῆς αἱματώδους λίμνης,
 Τῆς κυλιούσης κόκκαλα ἀνθρώπων πνιγομένων.
 Ἐνταῦθα δεσμοφύλακα διωρισμένον μ' εἶχον·
 Ὃτ' αἴφνης ὅτι ἔλειπεν ἠκούσαμεν ὁ κλέφτης,
 Ὃς ἵππος δὲ θηλυμανῆς τὸ σίδηρον ἔηγνύει,
 Ὃπερ αὐτὸν παρενοχλεῖ ἐν μέσῳ τῶν ὀδόντων,
 Ὃ Σκυλομήτσος ἔφαγε κατὰ μικρὸν ὁμοίως
 Τὰς σιδηρᾶς τῆς φυλακῆς κινκλίδας, καὶ πηδήσας
 Εἰς ἐλαφρὸν μονόξυλον ἐπάτησε τὸν πόδα,
 Καὶ μὲ τὰς κόπας ἔφυγεν εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκότος.
 Ἦτο δὲ τότε φρούραρχος τῆς πόλεως Κονιάρος
 Μισῶν ἡμᾶς τοὺς Ἀλβανοὺς, ὡς πάντες πράττουσιν ὅσοι
 Ἐκ τῆς Ἀσίας ἔλκουσι τὸ γένος καὶ τοὺς τρόπους.
 Οὗτος παρέστησεν ἐμὲ εἰς τὸν Ἄλῆν ὡς μόνον
 Παραίτιον τῆς εὐχεροῦς φυγῆς τοῦ Σκυλομήτσου.
 Δεινὴ δ' ὀργὴ κατέλαβε τὸν εὐφλεκτον Σατράπην,
 Καὶ προσταγὴν ἐξέδιδε ἔς τὴν λίμνην νὰ μὲ πνίξουν,
 Ὃπότε τὸν ἐπράυνεν ὁ Μάνθος ἀποδείξας,
 Ὃτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ φάσω ἡγῶ τὸν κλέφτην,

Ὅστις τοσοῦτον ἄλλοτε ῥιψοκινδύνως τρέχων
 εἰς τὰ βουνὰ κατόρθωσα νὰ τὸν συλλάβω ζῶντα.
 Ἐκτοῦ ὁσάκις τῶνομα μοὶ λέγουσι τοῦ Μάνθου,
 εὐθύς τὸ θέλημ' ἐκτελῶ τοῦ Ἑλληνος προθύμους.
 Ἄλλως δὲ φίλοι βέβαιοι νὰ ἦσθε πῶς οἱ κλέφται
 Ἐκ τῶν βουνῶν ἂν ἔλειπον μ' ἀνδρείαν φημισμένην,
 Ἦν νὰ δαμάσουν δὲν τολμοῦν οἱ μαλθακοὶ Κοινάροι,
 Χρεῖαν ἡμῶν τῶν Ἀλθανῶν οἱ Τοῦρκοι δὲν θὰ εἶχον,
 Καὶ μισθοφόρους παντελῶς δὲν ἤθελον μᾶς κάμνει».

Ἐλεγεν οὕτω συνετὸς τῆς Ἀλθανίας γόνος
 Θαυμάζων τὴν ἥρωϊκὴν ἀνδρείαν τῶν Ἑλλήνων,
 Ὡς στρατιώτης ἀληθῆς, κ' εὐγνώμων πρὸς ἐκεῖνον,
 Ὅστις τοῦ εἶχε τὴν ζωὴν μεγαλοφρόνως σώσει.
 Ἐν τούτοις δὲ περιχαρὴς ὁ πεζοδρόμος τρέχει
 τοὺς κλάδους διερχόμενος τοῦ Μακρυνόρους, ὅπου
 Πτερὰ, νομίζεις, ἔκαμε, καὶ μέλλει νὰ πετάξῃ,
 Καθὼς πτηνὸν διαφυγόν τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων.
 Μακρόθεν βλέπει τὰς θοὰς τῆς Ἀμβρακίας λίμνης,
 Ὅπου κοφίνους ὑψηλοὺς οἱ ἄλιεῖς σιωρεοῦν,
 Ἴν' οἱ ἐγγελεῖς εἰς αὐτοὺς ἐν ὥρᾳ τρικυμίας
 Προσφεύγωσιν· εὐκόλως δὲ τοὺς συλλαμβάνουν οὕτω.
 Δρυῶν πλησίον θηρευταὶ πυκνὰ φοροῦσιν ὄπλα,
 Πρὸς κάπρους προτιθέμενοι νὰ ῥίψουν τὰς βολὰς των,
 Πέριξ δὲ βλέποντες παντοῦ, ἡ λεία μὴ τοὺς φύγῃ.
 Κι' ἰδοὺ προβαίνει τᾶγριον θηρίον κ' ἀκοντιζοῦν
 τὸ πῦρ· κ' ὀπόσοι μὲν αὐτῶν ἐπέτυχον, ἡσύχως
 τὸ ὄπλον πάλιν θέτουσι πλησίον τοῦ στελέχους·
 Ὅπόσοι δὲ τὰς σφαῖρας των δὲν ἔρριψαν εὐστόχως,
 Ἄνω τῶν κλάδων τῶν δρυῶν πηδῶσι μετὰ τάχους,
 Ἐνθα τὸ ζῶον νάναβῃ δὲν ἔχει εὐκαμφίαν.
 Προσέχουν δ' ἄλλοι ἔς τὴν φορὰν τοῦ πνέοντος ἀνέμου,
 Μὴ πῶς τάνθρώπου ἡ ὄσμῃ τοὺς θῆρας φυγαδεύσῃ·
 Καρπούς δὲ θέτουν τῆς δρυὸς πλησίον εἰς τὰ δένδρα·

Μὲ χῶμα τοὺς σκεπάζουσιν εἰς λάκκους κι' ἀναβαίνουν
 Ἐπὶ τοὺς κλάδους ἔπειτα· πυροβολοῦν δ' ἐκείθεν,
 Ὅποταν ἀνασκάπτωσιν οἱ κάπροι μὲ τὸ ρύγχος
 Τοὺς λάκκους, ἵνα φάγωσι τὰς ἐνδοθὶ βαλάνους.

Τοιαῦτα μηχανεύονται θηρεύοντες τὸν χοῖρον
 Τὸν ἄγριον μὲ κίνδυνον· διότι θεωροῦσι
 Τὸ κρέας του γλυκύτετον καὶ τρυφερόν ἐπίσης·
 Κατάλληλον δὲ μάλιστα νὰ προκαλῆ τὸν οἶνον,
 Ὅποταν ἄπλετος χιῶν σκεπάζῃ τὰς οἰκίας
 Ὡς ἄργυρος ἀπ' οὐρανοῦ χυθεὶς ἐπὶ τὰς στέγας.
 Τότε δ' ἀνάπτουσι τὸ πῦρ, κι' ἀλατιστάς μερίδας
 Τοῦ κάπρου φέρουν κι' ἔγγελυν ὀπτὸν, καὶ διηγοῦνται
 Οἱ Ἀκαρναῆνες ἡμερῶν ἀρχαίων ἱστορίας.

Πλὴν μόλις ἔχει νῦν καιρὸν ὁ πεζοδρόμος ταῦτα
 Νὰ βλέπῃ τὰ περίεργα· πολὺ δὲ μᾶλλον τρέχει
 Ποθῶν νὰ φθάσῃ τάχιστα τὴν θελκτικὴν Κατούναν,
 Ὃν κρύπτουν ἐκατέρωθεν ὡς τοῖχος ὄρη δύο,
 Ἐκ τοῦ Θυάμου τοῦ ψυχροῦ ἀπλούμενα ὡς κλάδοι,
 Καὶ πᾶσαν διασχίζοντα τὴν γῆν τοῦ Ξερομέρου,
 Ἀρχαίαν ἔδραν τῶν κλεφτῶν, τῶν ἵπποτῶν τοῦ γένους.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ Β'.

ΕΙΝΑΙ καιρός, καθ' ὃν τὴν γῆν ἡ χλόη περιβάλλει,
Κ' εἰς τὰς πλατείας εὐθυμοὶ χορεύουσιν οἱ νέοι·
Φαῖδροι δὲ τὴν Ἀπόκρειον συνεορτάζουσι πάντες,
Πλὴν ὄσων θῶας κηρυγοῦν καὶ λύκους εἰς τὰ ὄρη,
Ἵνα τὰ δέρματα πωλοῦν τῶν ζώων εἰς ἐμπόρους·
Ὁ ἔρωσ χύνει τὴν χαρὰν, καὶ τῆς ἀμυγδαλέας
Οἱ κλάδοι περιστέρονται μὲ ἄνθη μυροβόλα.
Τῆς χελιδόνος δ' ἡ φωνὴ ἀκούεται καὶ πάλιν
Μετὰ χαρᾶς τὴν φωλεὰν τὴν πρώτην χαιρετώσης·
Καὶ τρέχουσι κοράσια, νὰ πλέξωσι στεφάνους
Ἐκ χόρτων, καὶ τὰς χεῖρας τῶν στολίσουσι μὲ ταινίας,
Τὴν ὄρην τὴν ἀγγέλλουσαν τὸ ἔαρ νὰ δεχθῶσι,
Καὶ παίζοντα τὸ ἄσμά των νὰ ψάλωσι τάθρων·
«Πρόβαλ', ὦραία χελιδὼν' ἐτάκησαν οἱ πάγοι·
Τὴν φωλεὰν σου μὲ πηλὸν ὑπὸ τὰς στέγας κτίσει,
Καὶ τὴν φθῆν σου ἄρχισε νὰ ψάλῃς τὴν γλυκεῖαν,
Προσφέρουσα ἔς τὰ τέκνα σου τροφὴν καὶ πόσιν· ἴδε!
Ἐπὶ τῶν βράχων πῶς πηδᾷ ἡ αἰεὶ, κ' εἰς τὰ πεδία
Τὰ χλοοφόρα παίζουνσι τάρνια, τῶν μητέρων
Ζητοῦντα νὰ θηλάσωσιν εἰς τοὺς μαστοὺς τὸ γάλα!
Τοὺς μυκηθμούς του ὁ βορρᾶς ὁ παγωμένος παύει,
Κι' ὁ Φεβρουάριος βροχὴν ἠπίαν καταπέμπει,
Ὅπως ἐκτείνωσι μακρὰν αἱ ἄμπελοι τοὺς κλάδους,

Κ' οἱ στάγει κατανεύσσει τὴν κεφαλὴν βαρεῖαν,
 Τὴν ἀποθήκην τοῦ πτωχοῦ πληροῦντες μ' ἀφθονίαν.»

Τοιαῦτα ψάλλουν πανταχοῦ ἕς τὰς κόμας τῶν Ἑλλήνων,
 Κ' εὐθύμως τὴν Ἀπίκρων διάγουσιν οἱ πάντες
 Ὑπὸ τὸ φῶς ὄρχοῦμενοι τοῦ Φοίβου τὴν ἡμέραν,
 Ὅτις γελᾷ ἕς τοῦ οὐρανοῦ τὸν κυανόχρουν θόλον.
 Πλὴν παντελῶς δὲν γίνονται εἰς τὴν Κατούναν ταῦτα·
 Ἐδῶ ἡ Παππαλιάκενα, γυνὴ τοῦ ἱερέως,
 Ἀπὸ πρώτας συγκαλεῖ τοὺς χωρικοὺς καὶ λέγει·
 Μὲ σέβας δ' ἀκροάζονται τοὺς λόγους τῆς ἐκεῖνοι·
 « Ἀκούσατε μὲ προσοχὴν, ἀγρόται τῆς Κατούνας,
 Καὶ βάλτε εἰς τὸν νοῦν καλῶς πᾶν ὅ,τι θὰ σᾶς εἶπω.
 Ἀεῖποτε μ' ἐδείξατε μέχρι τοῦ νῦν ἀγάπην,
 Κ' εὐγνώμων βλέπω τὰς λοιπὰς γυναῖκας τοῦ χωρίου
 Τὴν λάγηρόν μου νὰ πληρῶ ἢ πρώτη νὰ μ' ἀφίουν,
 Ὅποταν συναγόμεθα εἰς τὴν πηγὴν τοῦ τόπου,
 Κ' ἐκάστη τὴν σειρὰν αὐτῆς προσμένη νὰ γεμίση.
 Ὁμοίαν δ' ἀποδείξατε καὶ τώρα τὴν φιλίαν,
 Ὅποτε χρέος ἱερὸν σκοπεύω νὰ πληρώσω.
 Τίς ἀγνοεῖ τὸν ἥρωα, τὸν μέγαν Κατσαντώνην,
 Προστάτην τῶν χριστιανῶν κατὰ τῶν ἀλλοφύλων;
 Πλὴν ὑπὲρ πάντας εἰς αὐτὸν οἱ δύο χρεωστοῦμεν
 Γονεῖς τῆς Ῥήνης τὴν ζῶν, τῆς ἀκριβοῦς μας κόρης.
 Βεβαίως σεῖς γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν ταύτην,
 Πολλοὶ καλλίτερον ἐμοῦ· πλὴν πάλιν θὰ τὴν εἶπω,
 Ὅτινα καθῆκαν ἐκπληρῶ ψυχῆς εὐγνωμονούσης·
 Καὶ τίς ὑμῶν νεώτερος αὐτὴν ἀκούσας ἔχη
 Νὰ διηγήται λευκανθεὶς περιέργῳ συμβάντα.
 Γινώσκετε τὴν καλλονὴν τῆς Ῥήνης καὶ τὴν χάριν,
 Ὅθεν αὐτὴν ἐκάλεσαν χρυσὴν Παππαδοπούλαν.
 Ἐχόρευεν αὐτὴ ποτὲ μετ' ἄλλων νεανίδων
 Εἰς ἱεράν πανήγυριν· νὰ διαβῇ δ' ἐκεῖθεν
 Συνέβη τότε βάρβαρος Σατράπης, κ' ὡς τὴν εἶδεν,

Ἐν τάχει τὴν καρδίαν του ἐφλόγισεν ὁ πόθος·
Εἰς γάμον δ' ἔστειλεν εὐθύς τὴν νέαν νὰ ζητήσῃ.
«Τί λέγεις, Ῥήνη;» οἱ γονεῖς τὴν κόρην ἐρωτῶμεν.
«Τί λέγω;» κάλλιον τὴν γῆν τὸ αἷμά μου νὰ βάλῃς,
Ἡ Τοῦρκον σύζυγον ποτὲ ἢ Ῥήνη σας νὰ λάβῃς.»
Εἶπε, κ' ἠρνήθημεν λοιπὸν νὰ δώσωμεν τὴν κόρην.
Πλὴν ὄφεις ἔτρωγον ἐμοῦ τὰ σπλάγγνα, κ' ἐφοβούμενη
Μήπως ὀργή τ' Ὀθωμανοῦ κατάσχη τὴν καρδίαν,
Καὶ φέρῃ βίαν τρομερὰν πρὸς τὸν πτωχὸν μας οἶκον.
Ἦθεν τὰ πάντα ἠμύνησα εὐθύς τῷ Κατσαντώνη,
Ἐκπέμψασα τὸ τάχιστον τῶν τέκνων πρὸς τὰ ὄρη·
Ἐκεῖνος δὲ μ' ἀπήντησεν ἡσύχως νὰ κοιμῶμαι,
Καὶ τὰ στενὰ φυλάττουσιν ἀπάνταχοῦ οἱ κλέφται,
Ὅπόθεν ἔμελλ' ἔπειτα νὰ στρέψῃ ὁ Σατράπης.
Καὶ μετ' ὀλίγον ἀληθῶς τῶν λόγων ἀνεμνήσθη·
Φεῦ, τί φορικώδης ἦτο νύξ! ὁπόταν ἐκ τοῦ ὕπνου
Ἐξαίφνης ὄπλων τουρκικῶν κλαγγὴ μᾶς ἐξυπνίζῃ,
Καὶ δύο χεῖρες ἔχουσαι τοῦ Χάρωνος τὴν ὄψιν
Τῆς Ῥήνης συνεπίεσαν τὰς χεῖρας καὶ τὸ στόμα.
Δὲν τὴν ἀφῆκα τότε ἐγὼ, ἀλλ' ὡς κισσὸς ἐπλέχθη
Περὶ τὸ σῶμά της εὐθύς, καὶ τὴν ἐναγκαλίσθη.
Κι' ὅμως οὐδὲν κατώρθωσα· μ' ἀπέσπασε μακρὰν της,
Καὶ μ' ἔρριψε χαμαὶ ψυχρὰν καὶ λειποθυμημένην
Τῶν Τοῦρκων ἡ ὀρδή· κι' ἀργά, ὁπότε τοῦ ἡλίου
Ἀκτῖνες ἀδαμάντινοι πρὸς τὰ παράθυρά μας
Ἐπέχυσαν τὸ φῶς αὐτῶν, ἠγέρθην καὶ δακρῶων
Κατήγαγον ποτάμια οἱ δύο ὀφθαλμοὶ μου·
Τὴν κόμην δ' ἔχυσα λυτὴν, κ' ἀπαύστως τὴν ἐμάδων
Τὸ πλάνον βῆμα στρέψασα πρὸς τῶν βουνῶν τὰς ρίζας·
Ὅποτε βόλια κωφὰ μοῦ φαίνεσθαι νάκούω·
Οἱ κλέφται μάχην δυνατὴν συνῆπτον πρὸς τοὺς Τοῦρκους,
Κι' ὁ Κατσαντώνης ἔμπροσθεν αὐτῶν τὸ ξίφος εἶχε
Γυμνὸν κ' ἀχνίζον ὡς βαφὴν ὑφ' αἵματος προσφάτου.
Φωνὴ δὲ τότε ἠδονικὴ εἰς τὴν ἀκοήν μου φθάνει·

«Μὴ κλαίης, Παππαλιάνενα· παράλαβε τὴν Ῥήνην,
 Καὶ πήγαινε διὰ παντός τὸν Πλάστην νὰ δοξάζης.»
 Εἶπεν ὁ πρῶτος τῶν κλεφτῶν καὶ φεύγει, ὡς οἱ κάπροι
 Τὸ βῆμά των ταχύνουσι ἀφοῦ βαλάνους φάγουν,
 Μὴ ἔξαρνα περιπλεχθῶν εἰς κινηγῶν ἐνέδρας.
 Τοσοῦτον μὲ εὐηργέτησεν ὁ μέγας Κατσαντώνης.
 Κι' ὅμως ὁ τάλας εἰς βουνὰ πλανᾶται ὡς κακοῦργος,
 Καὶ βρέχουσι τὰ νῶτά του οἱ ὄμβροι τοῦ αἰθέρος·
 Ἔχει τοὺς βράχους στρωμά του, καὶ σκέπασμα χιόνα,
 Καὶ τὴν αὐγὴν σκληρύνουσι τὰ μέλη του αἰ πάχαι.
 Τὸ πάντων δὲ πικρότατον, ὅποταν ἔλθῃ ἡμέρα
 Μεγάλης ἐορτῆς, ἡμεῖς τρυφῶμεν ἵεν ἀνέσει,
 Τῶν δώρων ἀπολαύοντες τῆς φύσεως ἀφθόνως·
 Ἐκεῖνος δὲ παντέρημος βαρυθυμεῖ ἔς τὰ ὄρη.
 Ὅθεν καθῆκον ἔκρινα ἐμὸν νὰ τὸν καλέσω,
 Ἐνταῦθα τὴν Ἀπόκρῶν αὐτὴν νὰ εὐθυμίσῃ.
 Πλὴν τοῦτο βέβαια ποτὲ ἡμέραν δὲν θά γείνη,
 Μήπως οἱ περίξ ἴδωσιν Ὀθωμανοὶ τοὺς κλέφτας,
 Κ' εἰς τὸν Ἀλλήπασσαν εὐθὺς προφθάσῃ νὰ τὸ εἶπουν,
 Ὅστις ἐκ πάντων μάλιστα μισεῖ τὸν Κατσαντώνην,
 Κι' ὡς ὕαινα τὸ αἶμά του ἐπιθυμεῖ νὰ πῆ.
 Διὸ τὴν νύκτα μέλλομεν αὐτὴν νὰ τὸν δεχθῶμεν,
 Πέρασαντες εἰς ὄβελους παχεῖς κριοὺς καὶ μόσχους.
 Ἀλλ' ὅπως μὴ τὴν πρόθεσιν ἡμῶν ὑποπτευθῶσιν,
 Ὀλίγοι ἄς χορεύωσιν ἐνταῦθα ἔς τὴν πλατείαν·
 Οἱ δὲ λοιποὶ τὸ βῆμά των ἄς στρέψων πρὸς τὸ δάσος,
 Ἴνα μὲ πέλεκυν ὄξυν ταμόντες δένδρα ἔχουν
 Μὲ τί νανάψωσι τὸ πῦρ εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκότος·
 Ἐλάφους δὲ θηρεύσαντες οἱ κυνηγοὶ καὶ κάπροι,
 Δορκάδας κι' ὅ,τι ἕτερον, ἐνταῦθ' ἄς τὸ κομίσουν·
 Κι' ἐν γένει πᾶν ἄς πράξωμεν, ὃ μέλλει νὰ ποδείξῃ
 Ὅτι μονάρχης ἀληθῆς ἂν ἦτο, πάλιν τόσῃ
 Τιμῇ δὲν θάπελάμβανε παρ' ὅλων τῶν Ἑλλήνων.»
 Τοιαῦτα εἶπεν ἡ γυνή, καὶ γέρον πολιοῦριξ

Λαβὼν τὸν λόγον, ὡς ἐξῆς ἀπήντησε, καὶ πάντες
Ἐπιβοῶντες τάληθες ἐπικυροῦν τοῦ λόγου·
« Ἄν ἄλλον κλέφτην πρότεινες νὰ προσκαλέσης, τὸσον
Προθύμους, Παππαλιάκενα, δὲν ἤθελες μᾶς εὔρει·
Καθότι καὶ τινες αὐτῶν δὲν φέρονται κοσμίως·
Μ' ἀγερωχίαν δὲ πολλὴν περιφρονοῦσι πάντας,
Ὅποσοι τὸ χαράτσιον πληρώνουν ἀκουσίως,
Οὐδ' ὄπλα φέρουν ἀργυρᾶ, πιστόλας χρυσομένεας.
Ἄλλ' ὅμως ἄλλως σκέπτεται ὁ ἥρως Κατσαντώνης·
Καί ποτ' ἐκ τῶν συντρόφων του ἰδῶν τινα πατοῦντα
Ἄσκόπως ἐπὶ κτήματος Χριστιανοῦ, καὶ πλῆθος
Καρπῶν ἀώρων τέμνοντα πρὸς παιδιὰν μὲ ξίφος,
« Τί κλέφτης, εἶσαι, σύντροφε; » ἀνέκραξε μὲ τόνον·
« Ἄδεν ἐννοεῖς ὅτι ἀπλῶς τῶν ἐθνικῶν δικαίαν
Ἐπάρχεις πρόμαχος, καὶ σὺ παράδειγμα νὰ δίδης
Ἄρμόζει μᾶλλον τοῖς λοιποῖς; ἐγὼ δὲν θέλω κλέφτας
Ζητοῦντας ξένα κτήματα μὲ σίδηρον νὰ φθείρουν·
Ζῶσαν διαμαρτύρησιν εἰς τὰ βουνα τοὺς θέλω
Τῆς ἀπ' αἰῶνων ἐθνικῆς ἡμῶν ἐλευθερίας·
Ὁ κλέφτης κι' ὁ ἄρματωλὸς ὀφείλει νάνυψώσῃ
Ὁ πρῶτος εἰς τὸν Ὀλυμπον καὶ Πίνδον τὴν σημαίαν,
Ἦτις τοὺς Ἕλληνας παντοῦ ἔς τὰ ὄπλα θὰ καλέσῃ,
Ἴνα τὸ γένος τὸ νεκρὸν ἐγείρουν ἐκ τοῦ τάφου.
Εἰς τὸ ἐξῆς μὴ ἄλλοτε χριστιανὸν πειράξῃς
Μ' ἔργον ἢ λόγον ἀπρεπῆ, καθότι μὲ τὸ ξίφος
Αὐτὸ τὴν κόμην σου εὐθύς θὰ κόψω τὴν δασεῖαν,
Κι' ἀπὸ τῆς ἐταιρίας μου μακρὰν θὰ σ' ἀποπέμψω,
Μηνῶν ἅμα τοῖς λοιποῖς ὄπλαρχηγοῖς διόλου
Νὰ μὴ δεχθῶσιν ἄτιμον ἄρματωλὸν ἐταῖρον. »
Τοιαῦτα εἶπε τὸν θρασὺν περιορίζων νέον,
Καὶ τὴν μεγάλην ἐνταυτῇ καρδίαν φανερόνων,
Ἦτις τοῦ ἔθνους πάντοτε τοὺς πόνους ἐνθυμεῖται.
Λοιπὸν, ὦ Παππαλιάκενα, διόλου μὴ διστάξῃς,
Οἱ πάντες ὡς πατέρα μας κοινὸν τὸν θεωροῦμεν,

Κι' ὡς βασιλέα θέλομεν ἀπόψε τὸν τιμήσει.
 Ἄγεται, νέοι! λάβετε ταχέως τοὺς πελέκεις,
 τοὺς ἡμιόνους, τοὺς βαρὺ σκρόνοντας φορτίον·
 Κ' οἱ θηρευταὶ τὰ ὄπλα σας καὶ ῥόπαλα βαρέα,
 Ἴνα ἔς τὸ δάσος κόψωμεν δρυῶν μεγάλους κλάδους,
 Κι' ἀνάψωμεν πυρὰ πολλὰ τὸ βράδυ ἔς τὰς πλατείας.
 Ἄμα δὲ πρέπει καὶ σκοποὶ ὀξυδερκεῖς εἰς μέρη
 Νὰ ἀναβῶσιν ὑψηλὰ, ἐκεῖθεν θεωροῦντες
 Μήπως τυχὸν ἐπιβουλοὶ ἐχθροὶ μᾶς ἐνοήσουν,
 Καὶ τρέξουν ὡς εἰς φωλεὰς τῶν ἀετῶν οἱ ὄφεις.
 Ἄγεται! λύσατ' ἐν μιᾷ στιγμῇ τοὺς ἡμιόνους
 Καὶ ἵππους, καὶ τὸν πέλεκυν προθύμως ἀνά χειρας
 Ἵς ἔγη τρέχων ἕκαστος πρὸς τὸ σκιώδες δάσος.»
 Εἶπε, καὶ πάντες μὲ χαρὰν τοὺς ἡμιόνους κ' ἵππους
 Παρασκευάζουν· εὐζωνοὶ δ' ἐμβαίουν εἰς τὸν δρόμον
 Τὴν φουσταιέλλαν σφίγγοντες μὲ τὴν λεπτὴν των ζώνην,
 Ὅπως μὴ φέρουν αἰ πτυχαὶ δυσχέρειαν εὐκόλως
 Εἰς βάτους ἐμπλεκόμεναι καὶ ἀκάνθας ἠΰξημένας.

Καὶ μετ' ὀλίγον ἤκουες ἤχον δεινόν, κτυπούντων
 Τῶν κοπτερῶν πελέκειν τὰς δρυς καὶ τὰς εἰλάτας·
 Καὶ δένδρα πίπτουσι τὸ πρὶν ὑψούμενα ὡς πύργοι,
 Ἄφου τὸ στέλεχος αὐτῶν ἐλέπτυν' ὁ ἀγρότης.
 Ὁ τοῦ ἀνέμου συριγμὸς ἐκόμιζ' ἀλλαχόθεν
 Ἀντήχησιν τῶν συνεχῶν φωνῶν τῶν θηρευόντων,
 Καὶ παραινούντων προσοχὴν πολλὴν εἰς τοὺς ἀπείρους,
 Ὅπως ἐκφύγουν τὴν ὁρμὴν ἐπερχομένου κάπρου,
 Ἢ ρίψουν ὅσον τάχιστα τὸ πῦρ τῶν τουφεκίων
 Καὶ τὸ θηρίον, πρὶν αὐτοὺς προσβάλλῃ, θανατώσουν.
 Κατασκοπεύουν ἕτεροι μὲ τέχνην τὴν δορκάδα,
 Ἢ τὶς τὸ βῆμα ἀτάραχον πηγῆς πλησίον φέρει·
 Κενόνου τοῦ πλον καὶ νεκρὸν τὸ ζῶον ἐξαπλοῦται·
 Καὶ τότε πλησιάζουσι τὸ δῆρμα νὰ θαυμάσουν,
 Εἰς οὐ κιβώτια λεπτὰ ποιῶσιν οἱ τεχνῖται.

“Αλλοθι πάλιν τῶν κυνῶν οἱ ὑλαγμοὶ μνησούν
“Οτι πλησίον κέρατα ἐφάνησαν ἐλάφου
Ταχέως δὲ συγκρίπτουσι πᾶν ὅ τι θά προδώσῃ
“Ανθρώπων ἔχνη, κί' ἀνυψούν τὸν πετεινὸν τοῦ ὄπλου.

Τοιαῦτα πράττουσι ἐρασταὶ τῆς θήρας, ἐν ᾧ ἄλλοι,
“Αφοῦ τὰ ξύλα ἔκοψαν, ἀπλοῦσιν ἐπὶ χλόης
Τὰ μέλη, καὶ τὰ ὄμματα εὐθύνοσι πρὸς τὸν πόντον,
Τὸν θραύοντα πρὸς τὴν ἀκτὴν τὸ σκοτεινόχρουν κύμα·
Τὸν ἀνεμὸν ἀκούουσιν, ὅστις τὰς δρυὸς δὲν σείει,
Πλὴν θόρυβον ἠδονικὸν εἰς τὰς ἐλάτας κάμνει,
“Αδιακόπως τῶν πυκνῶν σαλευομένων κλάδων.

Ἐν τούτοις δὲ κ' ἡ Λιχάκινα τὸν οἶκον ἐτοιμάζει,
“Ἴνα δεχθῆ τὸν ἥρωα, τῆς κόρης τὸν σωτῆρα,
Καὶ μὲ χαρὰν πολλὴν μοχθεῖ κ' ἐργάζεται ἡ Ῥήνη.
Πάντων δὲ πρῶτον τὸν υἱὸν αὐτῆς ἐξαποστέλλει,
Τὸν Νίκον τὸν νεώτατον καὶ τάχιστον τοὺς πόδας,
“Ἴνα τὴν πρόσκλησιν εὐθύς τῷ Κατσαντώνῃ φέρῃ·
Οὗτος δὲ σφίγγει πρόθυμος τοὺς λείρους τῶν πεδίων,
“Ανέλκων τούτους δεξιῶς κ' εἰς τὰ σφυρὰ προσδένων,
Κί' ὡς μόνον ὄπλον ῥόπαλον ἀπὸ δρυὸς λαμβάνει,
“Ὅπως μὴ βάρος περιττὸν ὁ σίδηρος παρέχῃ·
Κ' ἔπειτ' ἀρχίζει τὴν ὁδὸν, ἀφίνων τῶν ὄρεων
Τοὺς πρόποδας μὲ τῶν κυνῶν τὸ τάχος, ὅταν ἴδωσι
Πλησίον λαγῶν δειλὸν κί' ὁ κυνηγὸς τοὺς νεύσῃ.
Προβαίνων δὲ κατέρχεται εἰς ὀμαλὸν πεδίων,
Σπαρμένον λίνον, καὶ τερπνὴν παρέχον τότε θέαν,
Κλεισμένον δ' ἐκατέρωθεν ὑπὸ κλιτύων ὄρους,
“Ἐνθα σκιὰν παρέχουσιν ἰτέαι, δρυὸς κ' ἐλάται.
Τὸν Ἀγελῶν ὕστερον θρεμμένον ἐκ χειμάρρων
Θεᾶται, καὶ κατὰγοντα κορμούς ἀγρίων δένδρων,
“Ατινα πίπτουν, ἢ βροχὴ βράγδαία ὅταν ἔλθῃ·
Τοὺς ὀφθαλμούς του τέρπουσι τὰ ῥόδα τῶν δαφνώνων,

Τῆς λύγου τάνθη, καὶ ποθεῖ τὸ ὄπλον του νὰ εἶχε,
 ἵνα τὰ κρώζοντα πτηνὰ τῆς ὄχθης σημαδεύσῃ.
 Ζηλοτυπεῖ τοὺς κυνηγούς, καὶ μόλις τὴν καρδίαν
 Κατέχει ρίψας λαγῶν νεκρὸν μὲ τὴν κορόνην
 Τυχαίως διαβαίνοντα πλησίον τῶν ποδῶν του.

Κ' ἤδη πορθηεῖον ἐλαφρὸν ζητεῖ νὰ διασχίσῃ
 Τὸ ρεῖθρον τὸ ποτάμιον· κί' ὅτε τὸ χῶμα πάλιν
 Ἐπάτησε, τὰ βήματα πρὸς μύλον διευθύνει,
 Οὔτινος στρέφει τοὺς τροχοὺς τὸ ὕδωρ τ' Ἀχελώου,
 Ἐκεῖσ' ὄγετευόμενον διὰ στενῶν αὐλάκων,
 Καὶ μ' ἦχον δυνατὸν δηλοῦν τὴν φοβεράν ἀργίην του,
 Διότι τὸ ἐνέκλεισαν εἰς τοίχους λιθοκτίστους
 Τὸ πρῶην κυλιόμενον εἰς κοίτην εὐρυτάτην.

Ἐκεῖθεν δὲ τῆς θέσεως αὐτῆς τοῦ Νερομύλου
 Τὰ ὕδατα γυνόμενα κατὰ μικρὸν ποιοῦσι
 Τενάγη διατρέφοντα δασώδη καλαμῶνα,
 Ὅν αὔρα σείει πάντοτε καὶ παίζει πρὸς τὰ φύλλα
 Συρίττουςα, ὡς ἂν αὐλοὶ μυρῖοι ἐμφυσῶντο.
 Καλύπτουν δὲ τὴν γῆν παντοῦ τὰ βρύα· πλὴν τὰ δένδρα
 Σπανίως πέριξ φαίνονται μονήρη, καὶ τρομάζει
 Τὴν ποιμνὴν ὁ βοσκὸς ἐκεῖ νὰ ἰδηγῆ πλησίον,
 Καὶ παίζει τὸν πλαγιάυλον· μὴ τύχη καὶ προβάλλῃ
 Ἡ τῆς θαλάσσης Λάμια, ποθοῦσα νὰ χορεύσῃ
 Πρὸς τὸν ῥυθμὸν τῆς μουσικῆς τῶν ἀφελῶν ποιμένων·
 Καταβροχθίσῃ δ' ἔπειτα τὰ πρόβατα κί' ἀφήσῃ
 Ἀκτῆμονα τὸν ἀτυχῆ βοσκὸν, κ' ἠναγκασμένον
 Εἰς τὸ ἐξῆς τὰ ποιμνία τῶν ἄλλων νὰ ποιμαίνη.

Ἐνταῦθα νὰ σταθμεύωσι συνειθίζον οἱ κλέφται,
 Ὅσακις ἤθελον σκληροῦς διώκτας νὰ λαθάνουν
 Πατοῦντες τ' Ἀνατολικῷ τὴν χώραν τὴν ἐλώδη.
 Σκοπὸν δ' εἰς δένδρον ἔθετον, παρατηροῦντα μήπως

Ἄπεσταλμένος τῶν ἐχθρῶν τὰ ἔγνη των νοήση.
 Καὶ τότε τὸ λοιπὸν ἐδῶ ὁ ἦρωες Κατσαντώνης
 Διέτριβε, τὰ στήθη του ἔστην αὖραν ἀναψύχων,
 Ἦν ἔχονον διηνεκῶς τὰ φύλλα τῶν καλάμων.
 Πλησίον του δ' ἡ σύζυγος αὐτοῦ τὸ πῦρ ἀνῆπτε,
 Δι' οὗ τὸ κρέας ἔμελλον νὰ ψήσουν τῆς ἐλάφου,
 Ἦν εἰς δρυμῶνα τὴν αὐγὴν ἐφόνευσαν οἱ κλέφται.
 Εἶχε δὲ λάκκον πρότερον ὀρύξει, καὶ πλαγίως
 Αὐτοῦ πολλὰς ὀπὰς μικρὰς ἀνοίξει, οὕτως ὥστε
 Νὰ μὴν ἐξέρχεται ὁ καπνὸς ἐπάνω καὶ προδίδη
 Ἀνθρώπους ξύλα καίοντας ἐντὸς τοῦ καλαμῶνος,
 Ἀλλὰ νὰ παύη τὸν θυμὸν εἰς τὰς ὀπὰς εἰσδύων.
 Ἄ γ γ ε λ ι κ ἦ δ' ἐλέγετο, καὶ πέπλον γυναικειῶν
 Δὲν ἔφεραν, ἀλλὰ στολὴν ἀρματωλοῦ ὀρείτου·
 Κι' ὡς νεανίσκος τρυφερὸς ἐφαίνετο, τὸν οἶκον
 Τῶν προσφιλῶν γονέων του καταλιπὼν ἀρτίως.
 Εἰργάζετο, κ' ἐκάλυπτον τὸ πρόσωπόν της ῥόδα
 Ὑγιάν ἐξαγγέλλοντα κι' ἀμέριμον καρδίαν,
 Ἦν τοῦ συζύγου ἡ πιστὴ ἐφαίδρυνεν ἀγάπη
 Μὲ λόγους πάντοτε γλυκεῖς σαφῶς ἐκδηλουμένη.
 Ἀπλήστως δὲ τὴν ἔβλεπε τοῦ Κατσαντώνη τῶμα,
 Κ' ἐντὸς παλμοῦς ἠσθάνετο ἀρρήτου θυμηθίας
 Τοιοῦτον ἔχων ἄγγελον παρήγορον ὁ ἦρωες,
 Ὅποτε συμφορὰ δεινὴ τοῦ ἔθνους νὰ διάγη
 Εἰς ὄρη τὸν ἠνάγκαζεν, ὡς ἄγριον θηρίον.

Ἐν τούτοις δὲ τὴν ἔλαφον ἐξέδαρον οἱ κλέφται
 Ἐπιδεξίως, κι' ὄβελόν ποιήσαντες ἐκ κλάδου
 Πλησίον τῆς ἀνθρακιᾶς τὴν ἔστρεφον ἠρέμα·
 Εἰς ἄλλον δ' ὄβελόν μικρὸν ἐπέρασαν τὰ σπλάγγνα,
 Ὅπως ψηθῶν ταχύτερον καὶ περιέλθ' ἡ πλόσσα.
 Κ' ἤδη τῆς κνίσσης ἡ ὀσμή τοὺς τέρπει, καὶ μυρσίνας
 Στρώννουν χαμαὶ νὰ λάθωσι τὸ γεῦμά των, ὅποτε
 Δεινὸν ἐβόησ' ὁ σκοπός. Τὰ ὄπλα παραχρῆμα

Ἄρπάζουν οἱ ἄρματωλοί, κι' ὡς ἀετοὶ τὸ βλέμμα
 Ἄπανταχόσε στρέφουσι, μήπως ἐχθροὶ προβῶσιν,
 Καὶ λάφυρον εὐάλωτον τοὺς ὄνυχάς των φύγη.
 Κι' αὐτὸς δὲ ὁ ἑπταετῆς υἱὸς τοῦ Κατσαντώνη,
 Ἄλέξανδρος ὀνόματι, πιστόλιον ὑψώνει,
 Ὅπερ ἐκ τύχης ὁ πατὴρ εἶχεν ἀφήσει κάτω,
 Καὶ πλήρης τόλμης τοὺς ἐχθροὺς προσμένει νὰ προβάλουν·
 Δεινὸν δὲ πῦρ ἐξέπεμψε τὸ ὄμμα του, ὡς ὅταν
 Κτυπῶσιν ἵππων πέταλα μὲ βίαν ἐπὶ λίθων,
 Κ' ἐκβάλλουσιν ἠλεκτρικοῦ πυρὸς λαμπροὺς σπινθῆρας.

Ἄλλ' ὅμως καθσύχασεν εὐθὺς ὁ Κατσαντώνης
 Εὐκόλως ἐκ τοῦ βήματος τὸν Νικὸν ἐννοήσας,
 Ὅστις τοὺς κλέφτας ἤρχετο πρὸς δεῖπνον νὰ καλέσῃ.
 Καὶ τότε πάντες τὸν μικρὸν Ἄλέξανδρον θωπεύουν,
 Ὅστις τοσοῦτον ὅμοιος πρὸς τὸν πατέρα ἦτο.
 Πρὸ πάντων δ' ἡ Ἀγγελικὴ ἐκ τῆς χαρᾶς δακρύει,
 Εἰς δὲ τὸν σύζυγον αὐτῆς τοιαῦτα διηγεῖται·
 «Τοιοῦτον, Κατσαντώνη μου, τὸ τέκνον πάντοτ' εἶναι·
 Ὅταν δὲ λείπῃς κι' ἐξυπνᾷ τὴν νύκτα εἰς τὴν κλίνην,
 Δεινὰ δ' ἀκούωνται βρονταὶ κι' ἀστράπτη, δὲν τρομάζει,
 Καθὼς ἐγὼ, ἀλλὰ συχνὰς μοῦ κάμνει ἐρωτήσεις·
 «Ποῦ εἶναι, μῆτερ, ὁ πατήρ; πλησίον μας δὲν εἶναι·
 Ποῦ τρέχει, ὅταν ὁ Θεὸς ὀργίζεται τοσοῦτον;»
 Ὅπότεν δ' ἀποκρίνωμαι, ὅτι πολέμους κάμνεις
 Τὴν τύχην τῶν Χριστιανῶν ζητῶν νάνακουρίσῃ·
 «Ἄχ! πότε, μῆτερ,» ἐρωτᾷ καὶ πάλιν, «ἀθέλεις ζῶσει
 Κ' ἐμὲ ῥομφαίαν, τοῦ πατρὸς ἀκόλουθος νὰ γείνω,
 Καὶ τῆς πατρίδος τοὺς ἐχθροὺς νεκροὺς νὰ καταρρίψω;
 Φεῦ! πῶς θυμόνω θεωρῶν αὐτοὺς ὑπερηφάνους
 Καὶ μὲ χρυσᾶ φορέματα· τοὺς δὲ Γραικοὺς τοσοῦτον
 Ταπεινωμένους ἔμπροσθεν αὐτῶν· ἀνίσως μ' εἶχες
 Λομμένον ἐν τουφέκιον, δὲν θάφρινον νὰ ζήσῃ
 Ἐχθὲς ἓνα δερβίση των, ὑβρίζοντα τὴν πίστιν

Ἡμῶν καὶ τοὺς ἀγίους μας.» » Τοιαῦτα καθ' ἑκάστην
 Μοῦ λέγει, καὶ τὰ ὄπλα σου ζητεῖ νὰ ξεκρεμάσῃ,
 Καὶ μετὰ σοῦ πρὸς πόλεμον ἀρματωλὸς νὰ τρέξῃ.»
 Οὕτως ἡ μήτηρ τοῦ υἱοῦ ἐξήγησε τὸ ἦθος·
 Ὁ δὲ πατὴρ ὑπὸ χαρᾶς ἀμέτρου κατελήφθη,
 Εἰς τὰς ἀγκάλας ἤρπασε τὸ προσφιλὲς του τέκνον,
 Ἐνθουσιῶν δ' ἐφώνησε τοιαῦτα, καὶ τὸ ὄμμα
 Διέλαμψεν ὡς ἀστραπὴ ἐν μέσῳ τῆς σκοτίας·
 « ὦ! εἶθε, εἶθ', Ἀλέξανδρε, παρόμοιος νὰ γείνης,
 Ὅμοιος εὐτονος τοὺς μῦς καὶ τὴν ψυχὴν ἀνδρείος,
 Καὶ τέρψιν ἔχων τῶν σφαιρῶν τοὺς συριγμοὺς εἰς μάχας·
 Καί τις νὰ εἶπῃ βλέπων σε τὸ στήριγμα τοῦ γένους·
 « Τοῦ Κατσαντώνη ὁ υἱὸς τὴν σήμερον ὑπάρχει
 Διάδοχος ἀντάξιος τῆς δόξης τοῦ πατρός του.» »
 Σοῦ εὐχομ' εὐτυχέστερος ἐμοῦ νὰ ἦσαι μόνον,
 Καὶ χαιρετίσης μὲ χαρὰν τὴν λάμψιν τῆς ἡμέρας,
 Ἥτις τὸ ἔθνος τοῦ ζυγοῦ θά ἴδῃ λυτρωμένον.
 Φεῦ! πῶς τὸ ἀσπλαγχθον ἡμᾶς ἐμπαίζει πεπρωμένον!
 Ὅπως δ' ὁ μέγας Μωϋσῆς τὴν γῆν τῆς Ἰουδαίας
 Ἀπ' ὄρους εἶδε, πλὴν ἐκεῖ δὲν ἔθηκε τὸν πόδα,
 Ὅμοιος βλέπομεν κ' ἡμεῖς μακρόθεν τὸ λυκόφως,
 Ὅπερ τὸ σκότος τῆς φρικτῆς δουλείας θά σκορπίσῃ·
 Ἀλλ' ὅμως δὲν ἐλπίζομεν νὰ ἴδωμεν ἐπίσης
 Τὸν ἥλιον τὸν μετ' αὐτὸ φωτίσοντα τὸ γένος.
 Τὸ νῆμα μέλλει τάτυχοῦς ἡμῶν νὰ κόψῃ βίου
 Δόλος ἐχθρῶν ἢ θάνατος κακουχιῶν καὶ μόχθων,
 Πρὶν ἐλευθέραν ἴδωσιν οἱ Ἕλληνας πατρίδα.
 ὦ! εἶθε κὰν τὰ τέκνα μας νὰ ἀπολαύσουν τοῦτο,
 Κ' ἡμεῖς ἐντὸς τοῦ μνήματος νὰ μάθωμεν σκιρτῶντες
 Ὅτι μακρὰν Ἑλληνικῶν ἀπεδιώχθη τόπων
 Ὁ βάρβαρος· κ' εἰς τοὺς ναοὺς τοῦ Βυζαντίου πάλιν
 Ἐσίγησεν ἡ δύστυχος ᾠδὴ τῶν μιναρῆδων,
 Καὶ προσκαλοῦν οἱ κώδωνες τοῦ Ἰησοῦ τοὺς λάτρεις... »
 Εἶπεν ὁ ἥρωας, καὶ κρονοὶ τὸν ἐπνίξαν δακρυῶν.

Ὅμοιος δὲ κ' οἱ ὀφθαλμοὶ θολοῦνται τῶν συντρόφων,
 Καὶ κατφεῖς βυθίζονται εἰς σιωπὴν οἱ πάντες
 Κρατοῦντες μὲ τὴν δεξιὰν τὸ Τουρκοφάγον ὄπλον
 Καὶ θεωροῦντες ἀτενῶς τοῦ ἀρχηγοῦ τὴν ὄψιν,
 Ἥτις εἰς νέφη λογισμῶν ἐκρύφθη βαρυθύμων.

Μόλις δ' ἀργὰ τὴν σιωπὴν διέλυσεν ὁ Νίκος
 Ἐλθὼν πλησίον μ' ἐκπληξιν, τοιαῦτα δὲ φωνήσας·
 «Πῶς θλιψίς κατεβάρυνε τὸ πρόσωπόν σας, κλέφται;
 Δὲν εἴθε σεῖς οἱ τρέχοντες εἰς βράχους ὡς δορκάδες
 Καὶ τρόμον μὲ τὸ βλέμμα σας καὶ μόνον ἐμποιοῦντες;
 Πῶς λήθαργος κατέλαβε τὰ εὐκαμπτά σας μέλη;
 Ἄλλ' ἀδικὸν δὲν ἔχετε· οἱ πάντες εὐθυμοῦμεν,
 Καὶ σεῖς ὡς οἱ κατάδικοι ἀνέστιοι πλανᾶσθε.
 Ὡ Κατσαντώνη, καύχημα κ' ἐλπίς τοῦ ἔθνους ὅλου,
 Μὲ στέλλ' ἡ Παππαλιάκενα ἐκ τῆς ψυχρᾶς Κατούνας,
 Καὶ λόγους μοὶ παρήγγειλε τοιοῦτους νὰ σὲ εἶπω·
 «Ἐν ὄσῳ ζῆ θεράπαινα καὶ δούλη σου θὰ ἦναι,
 Μὴ λησμονοῦσα τί πρὸς σὲ ὡς μήτηρ χρέος ἔχει·
 Καὶ τώρα ἐκ χριστιανοῦ πιστοῦ πρὸς σὲ μαθοῦσα,
 Ὅτι ἐνταῦθα τῶν κλεφτῶν λημέριον θὰ στήσης,
 Σὲ προσκαλεῖ τὴν τράπεζαν τῆς κόμης νὰ κοσμήσης·
 Οἱ τοῦ χωρίου κάτοικοι τὴν νύκτα σὲ προσμένουν,
 Νὰ σὲ δεχθοῦν ὡς δέχονται τὰ τέκνα τὸν πατέρα.»»
 Ἐλθέ· πολὺ σ' ἐμάραναν οἱ κάματοι κ' οἱ λίθοι,
 Ἐφ' ὧν τὴν νύκτα εὐτελῶς τὸ σῶμα κατακλίνεις.
 Ἐλθέ· μονάρχην ἀληθῆ τοῦ γένους σὲ καλοῦσιν.
 Οἱ Ἕλληνες, οὓς ἀπηνῆς ζυγὸς καταπιέζει.
 Ἴσως ἐκεῖ τὸ ἥθος σου φαιδρύνῃς κάπως βλέπων,
 Ὅπόσον τὴν μεγάλην σου ψυχὴν τιμῶμεν πάντες.»
 Εἶπεν ὁ νέος βάλσαμον παρηγορίας χύνων
 Εἰς τοὺς ἀλγοῦντας τὴν ψυχὴν ὀπλίτας τῶν ὀρέων·
 Πρὸ πάντων δ' ἐσυγκίνησε τὸν ἀρχηγόν, κί ὁ ἦρωε
 Δακρύων εἰς τὸν τράχηλον ἐξέτεινε τοῦ Νίκου

Τὸν ἰσχυρὸν βραχίονα κι' ἀναστενάζας εἶπε·
 «Τῷ ὄντι, τέκνον, ἀπηνῆς ζυγὸς μᾶς καταθλίβει·
 Τάνθη τῆς γῆς ὡς πρὸς ἡμᾶς φαυδρὰν δὲν ἔχουν ὄψιν,
 Κ' εἶναι τῶν δένδρων οἱ καρποὶ πικροὶ ὡς ἡ ἀλόη,
 Ἐν ὄσφ τὴν πατρίδα μας οἱ βάρβαροι μολύνουν.
 Φεῦ! τῶν Ἑλλήνων καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐχάθη,
 Ῥα γι' ἀδ ε ς δὲ τῆς πόλεως τοὺς ἀνδρας ὀνομάζουν·
 Κι' ἂν τις νὰ ζῆ ἐλεύθερος ποθῶν εἰς ὄρη τρέχη,
 Ὁ κόσμος τὸν ἀποκαλεῖ μ' ἐπίκλησιν κακούργων,
 Καὶ κλέφτας λέγουν τοὺς ζυγὸν μὴ φέροντας δουλείας.
 Τὴν γλώσσαν τῶν προγόνων μας εἰς λύχεια σπουδάζουν
 Οἱ Εὐρωπαῖοι, κι' ἐξ αὐτῆς ἀντλοῦσι τὴν σοφίαν·
 Τί λέγω; Γάλλος τις προχθὲς τὸν Ὀλυμπον ἀνέβη,
 Εἰς κλίνην ἤπλωσε σκληρὰν ὁ μαλθακὸς τὰ μέλη,
 Κ' ἔφαγεν ἄρτον ἡμερῶν πολλῶν, ποθῶν νάκούσῃ
 Τὴν μουσικὴν τῶν ὄρεινῶν καὶ γράψῃ τᾶσματά μας.
 Καὶ ὅμως τῶν πατέρων μας οἱ μαθηταὶ τὸ κράτος
 Στηρίζουν τοῦ δυνάστου μας, καὶ τῷ παρέχουν ὄπλα
 Νὰ σφάζῃ τὰς γυναῖκάς μας καὶ νὰ μολύνῃ τέκνα
 Χριστιανῶν μὲ μόλυσμα κτηνώδους ἀσελγείας·
 Καυχώμενοι πῶς τὸν Χριστὸν εἰλικρινῶς λατρεύουν!»
 Ἔμελλε κι' ἄλλα πάμπολλα ὁ ἥρωὸς νὰ προσθέσῃ,
 Τὸ βάρος τῆς καρδίας του νάνακουφίσῃ θέλων,
 Ὅτε τὸν λόγον ἔκοψεν ὁ γίγας Λεπενιώτης,
 Τοῦ Κατσαντώνη ἀδελφός, κι' ἐλάλησε τοιαῦτα·
 «Τί τόσοσιν θλίβεις, ἀδελφέ, ἀκαίρως τὴν ψυχὴν σου;
 Ἐχομεν ἄλλοτε καιρὸν τοιαῦτα νὰ σκεφθῶμεν,
 Ὅποταν ἴσως καὶ τινα καρπὸν θὰ φέρῃ ἡ σκέψις.
 Ὀλίγον κἂν καὶ τῆς ζωῆς τὴν ἡδονὴν γευθῶμεν,
 Ἄρσῃ τὴν ἀναλίσκομεν διηνεκῶς εἰς πόνους.
 Κομίσατε τὴν ἔλαφον, ἑταῖροι, καὶ τὴν πλόσκαν
 Ὀλίγον περὶξ ἄγετε ἀλλάσσοντες τὰς χεῖρας.»
 Εἶπεν ὁ ἥρωὸς, κι' ἔφερε τὸν ὀβελὸν τῶν σπλάγχχνων
 Εἰς κλέφτης· τὰ δ' ἐντόσθια εἰς τὰς μυρσῖνας θέτουν·

Κ' ἐσθίοντες κατὰ μικρὸν ἀρχίζουσι νὰ φαιδρύνουν
 Τὴν ὄψιν, καὶ πρὸς ἄσματα νὰ τρέπωνται ἥρωσι.
 Κι' ὁ νέος δὲ Ἀλέξανδρος νὰ μιμηθῆ τοὺς ἀνδίας
 Ἐπιθυμεῖ τὴν ἀφελῆ καρδίαν ἐκδηλώνων,
 Ἐν μέρμυρι παντάπασι τοῦ κόσμου δὲν ταράσσουσιν
 Σκιρτῶν δ' ὁ παῖς ὑπὸ χαρᾶς τὸ ἄσμά του τοῖζει·

«Εἰς κῆπον, ἐνθα ποταμὸς ἀδάμαντας κατὰγει,
 Καὶ Νηρηίδες παίζουσιν εἰς τὸ γλαυκὸν τοῦ ὕδατος,
 Ἐφύη δένδρον ἀργυροῦς τοὺς κλάδους ἐπεκτεῖον,
 Ἐχον τὰ φύλλα του χρυσαῖα καὶ ὡς ἄνθη μαργαρίτας·
 Πτηνῶν δ' ὠραῖον μὲ πτερὰ χρωματισμῶν ποικίλων
 Ἀνθρώπων ἔβαλλε φωνήν, σημαίνουσαν τοιαῦτα·
 «Χαρῆτε, νέοι, τὸν καιρὸν τῆς ἡβῆς, καὶ αἰεὶ, νέοι,
 Τάμνη τοῦ ἔαρος ἡμῶν νὰ δρέψετε προτρέπω·
 Καθότι πίπτουν τάχιστα, καὶ ἐπέρχεται τὸ γῆρας
 Ἐπὶ τῆς γῆς τοὺς ἀσθενεῖς ὀδόντας διασπείρων,
 Καὶ καθιστῶν τὰ μέλη μας ὡς μῆλον μαραιμένον.»»

Εἰς τᾶσμα τοῦτο τοῦ παιδὸς ἐγέλασαν οἱ κλέφται,
 Κ' εἰς τοῦ πτηνοῦ τὴν συμβουλὴν ποθοῦσι νὰ τεισθῶσιν.
 Ἐπίσης δὲ καὶ τὰρχηγοῦ ἡ ὄψις ἐφαιδρύνθη,
 Καὶ μὲ γλυκὴν μειδιάμα ἐθώπευσε τὸν παιδα.
 Τὴν πατρικὴν καρδίαν του ἀσμένως ἐξαγγέλλων,
 Ἐν τούτοις δὲ καὶ ἡ ἔλαφος ἑλοστελῶς ἐψέθη,
 Καθὼς τὸ χρῶμα καὶ ἡ ὄσμη τοῦ κρέατος ἐδήλου.
 Ἀφοῦ λοιπὸν τὴν ἔταμον ἐπιδεξίως, περίξ
 Καθίζουσιν, ἐπὶ τῆς γῆς σταυρώσαντες τοὺς πίδακας·
 Κι' ὀπὸτ' ἀρκούντως τῆς τροφῆς ὁ πόθος ἐπληρώθη,
 Ὁ Νίκος ἤδη θεωρῶν σχεδὸν λησμονημένον
 Τὴν πρόσκλησίν του, ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν οὕτω·
 «ὦ κλέφται, τῶν Χριστιανῶν οἱ προσφιλεῖς ὑπλήται,
 Κ' ἵππους προσέτι ἐμελλεν ἡ μήτηρ μου νὰ πέμψῃ,
 Ὅπως ἀνέτως ἔλθετε πρὸς τὴν μικρὰν μας κόμην·

Ἄλλ' ὅμως εἰς τοὺς πόδας σὰς περισσοτέραν ὅτι
 Πειποίθησιν θὰ ἔχετε ἐκ πείρας τὸ γινώσκει,
 Κκαὶ φόβον εἶχε μὴ τυχὸν σὰς δυσκολεύσῃ μᾶλλον.
 Ὑποθέτω ἀφῆτε πρὸς καιρὸν τοὺς τόπους τοὺς ἐρήμους,
 Ἐνθα συντρόφους ἔχετε τάνήμερα θηρία,
 Κκ' ἐλάτε· φίλοι σὰς καλοῦν εὐγνώμονες· ὀλίγας
 Θεέλουσι νύκτας μετ' αὐτῶν εὐθύμους νὰ σὰς ἴδουν,
 Κκ' ἐμπράκτως τὴν ἀγάπην των οἱ πάντες νάποδειξουν. »
 Ἐλεγ' ὁ Νίκος, κ' εἰς βαθεῖς ὁ Κατσαντώνης ἦτο
 Συλλογισμούς, ἀπάντησιν δ' ἐβράδυνε νὰ δώσῃ·
 Πιπλὴν ἐπὶ τέλους ἤνοιξε τὰ χεῖλη νὰ λαλήσῃ,
 Βαρὺς δ' ἐξῆλθε στεναγμὸς ἐκ τοῦ θασέος στήθους·
 αὐτῷ ὄντι κάπως ἤθελον κ' ἐγὼ νὰ εὐθυμήσουν
 Ὅτι σύντροφοι, καὶ τὸν πικρὸν νὰ λησμονήσουν βίον,
 Ὑποθέτω ἀπαύστως πρὸς δεινὰς τοὺς ὀδηγεῖ στερήσεις.
 Πιπθεὶ δ' ὁ νέος πάντοτε πρὸς ὄρχησιν νὰ φέρῃ
 Τῶν πόδας, καὶ νεανίδος φωνὴ νὰ τὸν ἠδύνῃ,
 Ὑποθέτω μὲ ῥυθμὸν γλυκὺν ἐντεινὴ τᾶσματά της.
 Πιπλὴν σὰς λυποῦμαι, δυστυχεῖς· καθότι δὲν ὑπάρχει
 Κκαίνεις τὸν φθόνον τοῦ φρικτοῦ Ἀληπάσσα ἐγειρῶν
 Ὑποθέτω ἐγὼ κ' ἂν πονηροὶ τῆς τυραννίας δοῦλοι
 Ννοήσουν ὅτι μ' ἔχετε φιλοξενήσει, λίθον
 Εἰς λίθον εἶναι ἰκανὸς νὰ μὴν ἀφήσῃ, ξίφη
 Ννά πέμψῃ, νέους, γέροντας καὶ νήπια νὰ σφάζουν,
 Ὑποθέτω κορέσῃ τῆς ψυχῆς τὴν αἰμοδόρον λύσαν.
 Ὑποθέτω ἡμᾶς· τοῦ ἔθνους μας τὸ πεπρωμένον εἶναι
 Ττοιούτον· μοῖρα δ' ἄσπλαγχνος καταδιώκει πάντας,
 Κκαὶ πρέπει κἂν ἡμεῖς φρουροὶ νὰ ἡμεθα τοῦ γένους. »
 Εἰπεν ὁ ἦρωας, καὶ σιγὴ κατέβληψε τοὺς πάντας.
 Ααὐθις δ' ὁ Νίκος προσπαθεῖ τὸν ἀρχηγὸν νὰ πείσῃ
 Ττοιούτους λόγους ἐκ ψυχῆς εἰλικρινοῦς ἐκφράσας·
 αὐτῷ Κατσαντώνῃ, πῶς πικρὸς τοσοῦτον εἶπες λόγους ;
 Ααὶ λέξεις σου πικρότεραι ἢ τὰ ὄψά μου ὑπῆρξαν,
 Ὑποθέτω ὅσον εἶναι ὁ χυμὸς τῆς γλοερᾶς ἀψίνθου,

Ὅποταν εἰς πυρέσσοντος προσφέρεται τὸ στόμα.
 Εἰς τὸ χωρίον μας κάνεις Ὀθωμανὸς δὲν εἶναι.
 Καὶ τίς λοιπὸν χριστιανὸς τὸ πράγμα θὰ μηνύσῃ
 Ὃς ὁ Ἰούδας ἀργυρὰ νομίσματα λαμβάνων ;
 Ὡ! πίστευσε τὸ εἶδωλον ὑπάρχεις τῆς λατρείας
 Ἀπάντων τῶν συντοπιτῶν ἐμοῦ, τοῦ γένους ὄλου.
 Τὴν νύκτα πάντες θέλομεν ὁμοῦ τὸ δεῖπνον λάβει,
 Κ' ἐπὶ τὰ ὄρη θάναθούν ὀξυδερκεῖς ὀρεῖται,
 Θεώμενοι μήπως τυχὸν προβάλου ἐναντίοι.
 Ἐλάτ' ὡς ὕβριν θέλουσι τὴν ἀρνησιν νομῖσει,
 Καὶ θέλουν μ' εἶπει· « ἀπῶς λοιπὸν ; οἱ κλέφται θεωροῦσι
 Προδότας τοὺς εἰς τὴν ψυχρὰν Κατούναν κατοικοῦντας ;
 Τοσακίς δὲν παρέσχομεν ἄσυλον ἄχρι τοῦδε
 Εἰς κλέφτας ; τίνα δύνανται νὰ εἶπουν καταδότην ; »
 Ἐλάτε τὸν μικρὸν ἐγὼ Ἀλέξανδρον ἐπαίρω
 Εἰς τὰς ἀγκάλας, μὴ τυχὸν ὁ δρόμος τὸν βαρύνῃ. »
 Εἶπε, καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ σφικτὰ τὴν φουστανέλλαν
 Ὁ παῖς ἐκράτει, παντελῶς μὴ θέλων χεῖρες ξέναι
 Νὰ τὸν βαστάσουν. Σύμπαντες δ' ἐν τούτοις συμφωνοῦσιν
 Οἱ κλέφται δικαιοῦντες τὸν Νίκον, κ' ἐπαινοῦντες
 Τὸ φρόνημα τῶν ὀπλιτῶν τῆς ὀρεινῆς Κατούνας.
 « Ἐστω λοιπὸν, » ἐπιφωνεῖ ὁ Κατσαντώνης ἤδη,
 Θέλησιν βλέπων γενικὴν ἀπάντων τῶν συντρόφων,
 Καὶ πρόθυμος φαινόμενος νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ·
 Καθόσον ἦσαν ὅμοιοι κ' ἐκεῖνοι ἔς τοὺς κινδύνους,
 Ἄσμενως ὑπακούοντες εἰς τὰρχηγοῦ τὸ νεῦμα.

Κι' ἤδη ὁ Φοῖβος τὴν ψυχρὰν ἐξωογόνει φύσιν,
 Μὲ δύναμιν δ' ἀνέλυε τοὺς πάγους εἰς τὰ ὄρη,
 Ὅτ' ἐκ τῶν δένδρων οἱ φαιδροὶ λαμβάνουσιν ὀρεῖται
 Τοὺς σάκκους, ἐνθα θέτουσι πᾶν ὅτι χρησιμεύῃ
 Εἰς τοὺς βαδίζοντας ὁδοὺς σπανίως παταυμένας·
 Κρίθινον ἄρτον κ' ἄλατος ποσὸν ὀλίγον, κρέας
 Ὅπτῶν, κ' ὅποσοι κάπνιζον καπνὸν καὶ μίαν πίπαν.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ Γ'.

⓪ δίσκος μεγαλοπρεπῆς ὑψοῦται τῆς Σελήνης
Τὴν κορυφὴν ὑπερπηδῶν τοῦ σκιεροῦ Θυάμου.
Τῶν κυνηγῶν δ' εἰσέγησαν αἱ σφαῖραι, κ' ἀταράχως
Ἐπὶ τὸ φῶς τὸ ἀργυροῦν οἱ λαγωοὶ σκιρτῶσι
Πηδῶντες εἰς τὰς ὑψηλὰς καθὼς οἱ στάχεις πτέρας.
Βράχων σκιαὶ ἀποτελοῦν μορφὰς γιγαντιαίας
Τρομάζουσαι τὴν ἀφελῆ ψυχὴν τῶν ὕδοιπόρων,
Οἵτινες μύθους ἔχουσιν ἀκούσει τεραστίους·
Δεινὴ δὲ περίξ ἀντηχεῖ μεγάλη συναυλία
Φωνῶν βατράχων καὶ θωῶν καὶ ὄρουγμῶν τῶν λύκων,
Ὅθι συνοδεύουν τῶν γλαυκῶν κρωγμοὶ τῶν νυκτοβίων,
Καὶ τῶν σκοπῶν ἐνίοτε φωναὶ τῶν κεκηκηκότων,
Ἄσμενως τὸν τῆς ἀλλαγῆς καιρὸν ἀναγγελλόντων.
Ἐπιώπτουσι δ' οἱ ἄνεμοι ζητοῦντες νάναλάθουν
Δυνάμεις, ὅπως αὔριον κλονίζωσι τὰ δένδρα
Κ' αὐξάνουν εἰς τὴν θάλασσαν τὸν ὄγκον τῶν κυμάτων·
Κ' ἡ γῆ δὲν βάλλει στεναγμοὺς ῥηγνύουσα τὰ στέρνα,
Ἐπὶ τὸν μαῦρον σιδήρον, ὃ σύρουσιν οἱ ταῦροι.

Πλὴν τῆς Κατούνας παντελῶς οἱ χωρικοὶ δὲν κλίνουν
Τὸ σῶμα νάπολαύσωσιν ἀνάπτυξαν τῶν μόχθων·
Ἀνάπτουν δᾶδας, τὰς ὁδοὺς φωτίζοντες τῆς κόμης,

Καὶ ξύλα καίουν, ἐξ αὐτῶν ἀνθρακιάς ποιῶντες
 Καὶ στρέφοντες δι' ὀρέων τοὺς κάρπους καὶ τοὺς ἀρνάσι·
 "Ὅ,τι δὲ πᾶς τις ἐκλεκτὸν κατ' οἶκον ἔχη φέρει·
 Μόσχους καὶ χοίρους, θρέμματα πολλῆς ἐπιμελείας
 Καὶ πάχος ἔχοντα πολλῶν δακτύλων κατὰ βάθος·
 Οἶνον γλυκὺν τοῦ Ἀετοῦ, τῆς Σιατίστης κ' ἔτι
 Τῆς Νεάουστας, ἡδύτερον τὴν γεῦσιν, καθὼς λέγουν,
 Κι' αὐτοῦ τοῦ φήμην ἔχοντος ἀπανταχοῦ Κυπρίου.
 Γυναῖκες φέρουν δίπυρα καὶ ἄρτους πρὸ ὀλίγου
 Πυρῶσασαι μὲ φρύγανα κατ' οἶκον τοὺς κλιβάνους.
 Πτηνὰ τῆς θήρας ἀλλαχοῦ μὲ τέχνην μαγειρεύουσιν,
 Κι' ἄλλα πτηνὰ οἰκίβια εἰς λέβητας μαδῶσιν.
 Ἐντεῦθεν δὲ βοή πολλή κατέχει τὸ χωρίον,
 Τῶν μὲν πατοῦντων μὲ βαρὺν ἐπὶ τῆς γῆς τὸν πόδα,
 Τῶν δὲ τοὺς ἄλλους ζῶηρά νά πράττουν προτρεπόντων,
 Καὶ τὰς μυῶδεις χεῖράς των μὲ τάχος νά κινῶσι.

Ἄρου δὲ πάντα ἔπεραναν τοῦ δεῖπνου τὰ χρειώδη,
 Γλυκεῖα δ' ἐγαργάλιζε τῆς κνίσσης εὐωδία,
 Τραπεζὰς στρώνουσι, καὶ πολὺς τοὺς φαίνεται ὁ χρόνος,
 Καθ' ὃν δὲν βλέπουν τῶν κλεφτῶν ὁ ὄμιλος νά φθάσῃ.
 Πολλάκις δ' ἔψευσεν αὐτοὺς ἡ κίνησις τοῦ δάσους,
 Ἡ τοῦ χωρίου ἄνθρωποι ἐρχόμενοι μακρόθεν.
 Πλὴν ἐπὶ τέλους ἔπαυσαν τὰ ψεύδη, καὶ προβαίνουν
 Οἱ κλέφται φέροντες χαρὰν πολλὴν εἰς τοὺς ἀγρότας·
 Πρῶτος δ' αὐτὸς ὁ ἀρχηγὸς ὡς ἀετὸς ἐπάτει,
 Κ' εἰς ταύχηρόν του πρόσωπον οἱ δύο ὀφθαλμοὶ του
 Διέλαμπον, ὡς λάμπουσι τὰ ἄστρα εἰς τὸ σκότος·
 Τὰ δ' ὄπλα του τὰ ἀργυρὰ τὴν φουστανέλλαν μᾶλλον
 Λερὴν καὶ μαύρου χρώματος ἐδείκνυον. Κατόπιν
 Ἡ σύζυγός του ἤρχετο ἡδέως μειδιῶσα,
 Καὶ μὲ χαρὰν ἀμέτρητον παρατηροῦσα πόσον
 Ὑπῆρχεν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πολύτιμος εἰς πάντας·
 Μετέπειτ' ὁ αὐτάδελφος τοῦ ἥρωος προβαίνει

Ἐπαίρων τὸν ἀνεψιὸν εἰς τοὺς βραχίονάς του,
 Ὅν εἶχεν ἢ μακρὰ ὁδὸς ἐξασθενίσει κάπως.
 Γιγάντειον δ' ἀνάστημα ὁ Λεπενιώτης εἶχε,
 Κι' ὡς κάμπλος διήνοιγε μακρὰ τὰ βήματά του·
 Ἡ δὲ τραχεῖά κόμη του σχεδὸν μέχρι γονάτων
 Κατέπιπτε καλύπτουσα τὰ νῶτα τὰ εὐρέα.
 Θαυμάζοντες δ' οἱ χωρικοὶ τὴν τερατώδη βώμην
 Ἐθρόβλουν ὅτι τέσσαρας μαστοὺς τὸ στήθος εἶχε,
 Κ' ἔφερε κέρκον ὀπισθεν ὡς ἄγριον θηρίον.
 Ὁ Δίπλας ἤρχετ' ὕστερον, ὁ σεβαστὸς πρεσβύτες,
 Ἐχὼν λευκὸν τὸν πώγωνα, τὴν κόμην ἀργυρόχρουν.
 Π α π ο ὦ ν δὲ προσηγόρευον αὐτὸν οἱ σύντροφοί του,
 Κ' ὑπῆρχε πρότερον αὐτὸς τοῦ σώματος ὁ πρῶτος,
 Μὲ τὴν ἀνδρείαν σύνεσιν κ' εὐμένειαν ἐνόων.
 Πλὴν ὅτε κατενόησεν ὅπόσον εἰς τὰς μάχας
 Ὁ Κατσαντώνης τολμηρὸς κι' ὄξυς τὸ πνεῦμα ἦτο,
 Τὸ ξίφος του τὸν ἐζῶσε, τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
 «Μέχρι τοῦ νῦν ἀνώτερος ὑπῆρχον, Κατσαντώνη,
 Ἀπάντων τῶν πολεμιστῶν εἰς τὸ πλοῦν καὶ τὸ ξίφος·
 Καὶ μία πλῆξις ἤρκεσε τῆς σπάθης μου πολλάκις
 Νὰ κόψῃ τράχηλον σκληρὸν βαρβάρου πολεμίου.
 Πλὴν ἤδη καθυπέρτερον ἐμοῦ σ' ἀναγνωρίζω.
 Σὺ τὰς βολὰς οὐδέποτε ἀστόχως ἀκοντίζεις,
 Κ' ὡς θεριστῆς τὰς κεφαλὰς τῶν ἐναντίων ῥίπτεις·
 Κ' ἴσως ὁ Πλάστης σ' ἔστειλε νάναδειχθῆς Μεσσίας
 Τοῦ γένους τοῦ στεναζόντος ὑπὸ σκληρὰν δουλείαν.
 Τὴν σπάθην ζώσθητι λοιπὸν τοῦ ἀρχηγοῦ σὺ τῶρα.»
 Τοιαῦτα εἶπ' ὁ συνετὸς καὶ μετρίοφρων γέρον,
 Εἰς τῆς πατρίδος τὸν βωμὸν ἀσμένως θυσιάζων
 Φιλοτιμίαν ἄκαιρον, ὡς νέος Ἀριστείδης.
 Παρηκολούθει δ' ἕκτοτε παντοῦ τὸν Κατσαντώνην,
 Τῶν νέων τὸ παράτολμον ἐμφρόνως χαλινώνων,
 Κι' ἀσμένως διηγούμενος ἀρχαίας ἱστορίας.

Κατόπιιν τούτων ἤρχοντο οἱ δύο Ἀκαρνᾶνες,
 Ὁ Τσόγκας ἔχων ὑψηλὸν καὶ εὖσαρκον τὸ σῶμα,
 Καὶ ὁ Χωσσάδας ὁ λιγνός, πλὴν ὡς γαλῆ ὠκύπους.
 Θώρακα δ' ἔφερ' ἀργυροῦν ὁ Τσόγκας εἰς τὸ στήθος,
 Ὡς οἱ ἀρχαῖοι, κ' ἀργυρᾶς κνημίδας εἰς τοὺς πόδας,
 Αἴτινες εἶχον τὴν ἰσχὺν, ὡς ἔλεγον, τὰς σφαίρας
 Νάπομακρόνον, κ' ἄρρηκτον ὡς πύργον τὸν καθίστων.
 Δῶρον δ' ὑπέρχον χημικοῦ, θαυμάζοντος τὸν κλέφτην,
 Ὅστις πρὸ χρόνων κατοικῶν τὴν γῆν τῆς Ἰταλίας,
 Μέ τινα λίθον μυστικὸν τὰς εἶχεν ἐπιτρίψει.
 Ἐπίσης δ' ὄπλον ἔφερε μεγάλης διαμέτρου,
 Ὅπερ οὐδαίς, ἐκτὸς αὐτοῦ, ἠδύνατο νὰ φέρῃ,
 Κ' ἦτο παντοῦ περίφημον, καθὼς τοῦ Ἀχιλλέως
 Τὸ δόρυ πὸ ἐκδικητὴν τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου.
 Ὁ δὲ Χωσσάδας ἑκατὸν ἐνέδρας ἕως τότε
 Εἶχε ποιήσει, κ' ἔφαγε τριακισίους Τούρκους
 Κινῶν μὲ χεῖρα δεξιὰν τὸν μέγαν ἀκινάκην,
 Οὐτινος εἶχε τὴν λαβὴν μ' ἀδάμαντας κοσμήσει,
 Λατρείαν εἰς τὴν μάχαιραν προσφέρων τὴν τιμῶσαν
 Αὐτὸν κ' ἀναδεικνύουσαν περίφημον εἰς πάντας.

Ἐκτὸς δ' ἐπρόβαινε πατῶν τὴν γῆν ὡς μέγας λέων
 Ὁ Γιώτης, τέκνον τῶν ψυχρῶν φαράγγων τοῦ Ὀλύμπου,
 Ὅστις ὑψοῦται ὡς γυνὴ ἀγέρωχος, τὰ νέφη
 Καὶ τὴν χιόνα ἔχουσα περιδερμα τῆς κόμης.
 Τοσοῦτον δ' εἶναι ὑψηλός, ὥστε νομίζεις ὅτι
 Ἐκ τοῦ αἰθέρος παντελῶς δὲν εἶναι χωρισμένος.
 Τὸν κλέφτην τοῦτον ὀπισθεν παρηκολούθει ἄρκτος,
 Καὶ τὴν οὐρὰν μεθ' ἠδονῆς ἐκίνει τὴν δασεῖαν,
 Ὡς κύνας· πρᾶττουσι πιστοὶ πρὸς εὐμενεῖς δεσπότης.
 Τοιαῦτα ἰδ' ἡ πολύστομος ἐδιηγείτο φήμη.
 Συνῆπτον μάχην δυνατὴν πρὸς Ἀλθανοὺς οἱ κλέφται,
 Ἐν οἷς ὁ Γιώτης ὡς ἀπλοῦς ὀπλίτης ἐπολέμει.
 Ὀλόκληριον δ' ἐμάχοντο ἡμέραν μὲ τὰς σφαίρας.

Πλὴν τέλος τοὺς παρέσυρε τῆς μάχης ἡ μανία,
 Κι' ἀπὸ τῆς κόμης δρᾶττουσιν ἀλλήλους, ὡς γυναῖκες,
 Ἄς ἡ ζηλεία πρὸς δεινὴν λογομαχίαν ἄγει.
 Τότε κι' ὁ Γιώτης τὸν λαίμωρον ἐτρύπα πολεμίου,
 Ὅταν εἰς ἄλλος Ἀλβανὸς εἰς τὸν μηρὸν τὸν πλήττη,
 Καὶ πίπτει κάτωγρος χαμαὶ παθῶν λειποθυμίαν.
 Ἢ νύξ δ' ἐπῆλθε μελανή, κ' ἐζήτησαν εἰς μάτην
 Τὸν Γιώτην ὄραν ἱκανὴν οἱ σύντροφοι· διόλου
 Ἐξείνος δὲν τοὺς ἤκουε μὴ ἔχων τὰς αἰσθήσεις.
 Ἄλλ' ὅταν ἦλθεν ἡ αὐγὴ, ἐξύπνησε κ' οἱ πόνοι
 Τὸν ἔκαμνον μὲ δύναμιν μεγάλην νὰ κραυγάζῃ.
 Τότε λοιπὸν τὸν ἤκουσεν ἡ ἄρκτος, καὶ προσῆλθε·
 Φιλάνθρωπικῶν δ' ἔδειξε πολλήν, καὶ μὲ τὴν γλώσσαν
 Ἠπίως λείχουσ' ἐντελῶς ἐπούλωσε τὸ τραῦμα·
 Τοὺς δὲ μαστοὺς παρέχουσα τὸν ἔτρεφε μὲ γάλα,
 Ἔως τὴν βώμην ἐντελῶς ἀνέλαβεν ὁ ἦρωας.
 Ἐκτοτε σύντροφος αὐτοῦ κατέστη, καὶ τὸν ἄρτον
 Ἐκ τῶν χειρῶν ἐλάμβανε τοῦ κλέφτου τὸ θηρίον.
 Τὸ δὲ πυκνόμαλλον αὐτοῦ καθίστα σῶμα κλίνην,
 Ἐφ' ἧς τὰ νῶτα ὁ τραχὺς ἀνέπαυεν ὀπλίτης,
 Ὅποτε κάματος δεινὸς τοῦ ἔαυρε τὰ μέλη.

Κατόπιν τούτων λάσιον προέβαινε τὸ στῆθος
 Ὁ Ζαχαράκης, μ' ἄγριον τὸ ἦλος βηματίζων.
 Συνήθως δὲ διέτριβε περὶ τὸ ὄρος Οἰτην,
 Ἐχων λαμπρὸν παλάτιον εὐρύχωρόν τι ἄντρον,
 Καὶ τὴν ἡχῶ τῶν κεραυνῶν, καταβραυόντων βράχους,
 Ἦραϊάν μουσικὴν αὐτοῦ καὶ σύντροφον τοῦ βίου.
 Ἦτο βραχὺς τανάστημα, πλὴν μέγας τὴν καρδίαν,
 Κ' εἶχε τὸ σῶμα τριχωτὸν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου,
 Μέλη δὲ πλήρη ζωηρᾶς γοργότητος καὶ τάχους.
 Ὁ μύσταξ δ' ὁ μελαγχορινὸς τοσοῦτον εἶχε μῆκος,
 Ὅστε τετράκις ἔστρεφεν αὐτὸν περὶ τὰ ὦτα,
 Καὶ μᾶλλον οὕτω βλοσυρὸν καθίστατο τὸ βλέμμα·

Μάλιστα δ' ἦτον ἰσχυρὸς εἰς τὴν πυγμὴν, καὶ ταῦρον
Ἐφόνευε τὸ μέτωπον μὲ ταύτην καταθραύων.
Ὁ στόμαχος δ' αὐτοῦ κριὸν ὀλόκληρον ἐχώρει,
Ὅν ἐκδαίρον οἱ σύντροφοι μὲ μάχαιραν ἀγκύλην,
Ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκ τοῦ μικροῦ δακτύλου τὸν ἐκρέμα,
Ὡς ἀνδριάς τοὺς πόδας του στηρίζων τοὺς μυῶδεις.

Ὁ Λεωνίδας ὕστερον, χαρίεις νεανίας,
Προσήρχετο μὲ χαριωπὸν καὶ ζωηρὸν τὸ βλέμμα.
Ὅπισω δ' εἶχε τὴν ξανθὴν, ὠραίαν κόμην χύσει,
Κ' ἐμπρὸς ἐφαίνετο χρυσοῦς ἡ πύγων καὶ ὁ μύσταξ
Πρὸς τὰρα λήγων εἰς ὄξει, μὲ τέχνην ἐστρημιμένος.
Εἶχε τὸ σῶμα εὐγραμμον, κανονικὸν καὶ τόσον
Λεπτοφυές, ὥστ' ἔλεγεσ ὅτι δὲν ἦτο νέος,
Ἄλλὰ παρθένος εἰς σκιὰν οἰκίας τεθραμμένη·
Ὡς μῆλον δ' ἦσαν ἐρυθρὸν αἱ δύο παρειαί του,
Κ' εἶχε τοῦ κρινοῦ τὴν χροιάν τὸ τρυφερόν του δέριμα,
Ὅπερ ὁ ἥλιος ἰσχὺν δὲν εἶχε νὰ μαυρίσῃ.
Ἦτο δ' αὐτὸς ὁ ψυχογιὸς τοῦ ἀρχηγοῦ, καὶ τῶπλον
Λίαν βαρὺ δὲν ἔφερε, καθότι τὸ τοιοῦτον
Οἱ μῦς αὐτοῦ οἱ ἄτονοι δὲν εἶχον ἐπιτρέψαι·
Οὐδ' ἤθελον οἱ σύντροφοι νὰ τρέχῃ πρὸς τὰς μάχας,
Καὶ τὴν πολύτιμον ζωὴν εἰς κίνδυνον νὰ βάλῃ·
Ἄλλ' ἄετιθὺς τῷ ἔφερον πολλάκις, κ' ἀπὸ τούτων
Πτερὰ λαμβάνων ἔξεε γραφίδας ἵνα γράφῃ,
Ὅσας αὐτοὶ ἐπιστολάς νὰ πέμπουν χροίαν εἶχον·
Μακρὸν δὲ καλαμάριον εἰς τὴν ὄσφον ἐφόρει,
Ἐνθα μελάνην τεχνητὴν δὲν εἶχε νὰ ἐγγύσῃ·
Ἄλλὰ συνθλίβων μ' ἰκίνας εἶπε καὶ φύλλα σχοίνων,
Οὕτω χυμὸν κατάλληλον ἐλάμβανε νὰ γράφῃ.

Ἵπῆρξε δ' οὗτος μαθητὴς τοῦ εὐκλεοῦς Βαλλίδα,
Ὅστις θωπεύων τὸν ὠμὸν δυνάστην τῆς Ἠπείρου
Εἶχ' εἰς τὰ Γιάννινα σχολὴν Ἑλληνικὴν ἰδρύσει,

Ἐνθα τῶν νέων τὰς ψυχὰς ἐμόρφωνε διδάσκων
 Μὲ μέγαν ἐνθουσιασμὸν τὰς βίβλους τῶν ἀρχαίων·
 Κ' ἐξύφονε τὸ φρόνημα πολλάκις ἀναφέρων
 Τὴν δόξαν τῶν Θερμοπυλῶν, τὰς νίκας τ' Ἀλεξάνδρου·
 Ἐφοίτα δ' εἰς τὸ λύκειον αὐτὸ κι' ὁ Λεωνίδα·
 Κ' εἶχε πολλάκις βραβευθῆ τοῦ Δημοσθένους λόγους
 Ἀποστηθίζων, καὶ μετρῶν τοὺς στίχους τοῦ Ὀμήρου·
 Πλὴν τέλος πόσον δυστυχῆς ὁ ἀπατρις ὑπάρχει
 Ἐνόησε γευθεὶς πικρὸν ποτήριον τῶν Τούρκων.
 Κτηνώδης τις Ὀθωμανὸς τὸν εἶδε κατὰ τύχην,
 Κ' εὐθὺς ἀνήστη μυσαρὸς εἰς τὴν ψυχὴν του πόθος·
 Χρυσὸν δ' ἐξώδευσε πολὺν, καὶ χρήσιν βίας εἶπεν
 Ὅτι θὰ κάμῃ, στερεῶς ὁ νέος ἂν ἀρνήται.
 Τότε λοιπὸν τὸν κάλαμον ἀφῆκε ὁ Λεωνίδα,
 Καὶ τῷ πλον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λαβῶν ἀπὸ τοῦ τοίχου,
 Πρὸς τὴν γεννήσασαν αὐτὸν μητέρα ταῦτα εἶπε·
 «Βαρβάρων δούλος εὐτελής νὰ ἦμαι πλέον, μητέρα,
 Δὲν δύναμαι· νὰ μὲ καλοῦν φαῦλον ῥαγιὰν οἱ ξένοι·
 Θέλω τὸν βίον τάετοῦ ἐλεύθερος νὰ ζήσω·
 Νὰ ἔχω κλίνην τῶν βουνῶν τὰς κορυφάς, καὶ σκέπη
 Τὸν θόλον τὸν οὐράνιον καὶ τὴν λευκὴν χιόνα.
 Ἄρματωλὸν νὰ μ' εἴπωσιν, ὑπέρημαχον τοῦ ἔθνους,
 Κ' ὕδωρ νὰ πίνω διαυγῆς ὑφ' ὑψηλὰς ἐλάτας,
 Τερπόμενος εἰς ὄρυγμοὺς τῶν ἀρκτων καὶ τῶν λύκων.
 Ὑγίαινε· μὴ δάκρυε, πλὴν δός μου τὴν εὐχὴν σου·
 Σὺ μόνη δὲν μ' ἐνέπνευσας φρονήματα τοιαῦτα ; »
 Εἶπε, καὶ νέφη μελανὰ ἐκάλυψαν τὴν γραίαν,
 Κ' ἐνόμισε πῶς ἔπεσεν ἐπάνω της ἡ στέγη.
 Ἀργὰ δ' εἰς βρύσιν καυστικῶν δακρύων ἀνελύθη,
 Καὶ μὲ λυγμοὺς πρὸς τὸν υἱὸν ὠμίλησε τοιαῦτα· »
 «Ποῦ φεύγεις θανατόνων με μὲ τὰς σκληρὰς σου λέξεις ;
 Ἐκ τούτων τῶν γονάτων μου ἀπέσπασαν οἱ Τούρκοι
 Τὸν ἄμοιρον πατέρα σου· κι' ὁ δῆμιος ἐμπρὸς μου
 Τὴν κεφαλὴν του ἔκοψε καὶ μ' ἔρρανε μὲ αἷμα·

Τὸν θεῶν σου ὁ τύραννος ἀπέπνιξ' εἰς τὴν λίμνην,
 Ἰδὼν μὲ βλέμμα φθονερὸν τὸν ἄμετρον τοῦ πλοῦτον.
 Σὺ μόνος μοὶ ἀπέμενες, καὶ σ' ἔτρεφον ὡς τρέφει
 Ἡ χελιδιῶν τοὺς νεοσσούς κομίζουσα ἔς τὸ στόμα
 Ἐκ τῶν ἀγρῶν τὰ σπέρματα· κί' ὡς κόρη φιλοκάλως
 Καλλιεργεῖ βασιλικὸν, κλαδεύει καὶ ποτίζει,
 Ὅμοίως σ' εἶχον μέλημα διηνεκές τοῦ βίου,
 Κ' εἰς πᾶσαν χρεῖαν ἔσπευδον ταχὺς ἐπίκουρός σου.
 Δὲν ἤμην φεῦ! ἡ τάλαινα τοπρὶν συνειθισμένη,
 Θεραπεινίδας ἔχουσα, τὰς χεῖράς μου νὰ βρέχω·
 Κί' ὅμως εἰργάσθην χάριν σου καὶ ξένας ἐργασίας,
 Κ' αἰμάτωνα τοὺς τρυφεροὺς δακτύλους τῶν χειρῶν μου,
 Ποριζομένη χρήματα, δι' ὧν νὰ σ' ἀγοράζω
 Σεμνοπρεπῆ φορέματα, βιβλία καὶ χαρτία.
 Κί' ὅμως τοὺς μόχθους ἠδονὴν γλυκεῖαν ἐθεώρουν·
 Ἐσκήρτων δ' ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ὅπότεν αἱ μητέρες
 Αἰ ἄλλαυ μ' ἐμακάριζον, κ' ἐπήνουν εἰς τὴν πόλιν
 Τὸν ζῆλόν σου, τὴν προκοπὴν εἰς ὄλας τὰς μαθήσεις.
 Κ' ἐλπίδας εἶχον ἡ πτωχὴ νὰ μὲ γηροκομήσης,
 Τὰς τελευταίας μου στιγμὰς παρήγορος νὰ ἦσαι,
 Καὶ νὰ μὲ κρύψουν εἰς τὴν γῆν αἱ προσφιλεῖς σου χεῖρες·
 Μνημόσυνα καὶ κόλυβα νὰ παραγγείλῃς, κί' οὕτω
 Τῶν ἱερέων αἱ εὐχαὶ μικρὸν νάνακουρίσουν
 Τὴν κάποτε γογγύζουσαν ἀμαρτωλὴν ψυχὴν μου,
 Ὅπότεν αἱ βιωτικαὶ μ' ἐπίεζον ὀδύνας.
 Πλὴν οἴμοι! τὴν σ' ἀπειλοῦν σκληρότερον ἀκόμη,
 Ἡ ἂν αὐτὸν τὸν θάνατον ἐσκόπουν νὰ σὲ δώσουν,
 Καὶ θέλωσι στίγμα διαρκoῦς νὰ λάβῃς ἀτιμίας.
 Πῶς θέλω δυνήτῃ λοιπὸν νὰ σὲ κρατήσω πλέον ;
 Εἰς τὴν εὐχὴν μου πήγαινε· ὁ Κύριος νὰ πέμψῃ
 Ἀγγέλους νὰ φυλάττωσι τὸ προσφιλές μου τέκνον·
 Τὸν Καπσαντώνην ζήτησον· ἐκεῖνος, ὡς ἀκούω,
 Γενναῖος τῶν χριστιανῶν ὑπέρμαχος ὑπάρχει·
 Ὑγίαινε· μὴ ληθμονῆς ἐπιστολάς νὰ στέλλῃς·

Ἐν ὑγιαίνῃς, μετὰ σοῦ κ' ἐγὼ θά ὑγιαίνω.»
Εἶπεν ἡ γραῦς, καὶ χεῖμαρρος τὴν ἔπνιξε δακρύων,
Κι' ὡς ἄνθος πίπτει μαρανθὲν ὑπὸ ψυχρῶν ἀνέμων.
Ἄλλ' ὅμως τὴν καρδίαν του ἐκράτησεν ὁ νέος·
Μετέβαλε φορέματα, κι' ὡς γέρον Ἰουδαῖος
Μὲ πώγωνα λευκῶν τριχῶν τὴν ὄψιν ἀσχημίζει,
Καὶ τῶπλον ὑπὸ τὸν εὐρὺν μανδύαν ὑποκρύπτει.
Ἐχώρει δ' οὕτω σκυθρωπὸς εἰς τὰς ὁδοὺς, ὅποτε
Τὸ στῆθος τὸ φιλότιμον παλμὸς δεινὸς κλονίζει.
Προέβαιναν ὁ ἀλαζῶν ἐκεῖνος Μουσουλμάνος,
Ἔοστις κτηνώδεις ἠδονὰς τοῦ βίου τέρψιν εἶχε·
Τὸ αἷμα βράζει· δὲν κρατεῖ ὁ νέος τὸν θυμὸν του·
Τῶπλον κροτεῖ, καὶ ῥήγνυται τοῦ Τούρκου τὸ κρανίον,
Τῶλισθηρὸν λιθόστρωτον βαντίσαν μὲ τὸ αἷμα.
Τότε δ' εὐθὺς συνάγονται ὀπλῆται Μουσουλμάνοι,
Καὶ γέροντα νομίζοντες τὸν νέον ἐρωτῶσι·
«Τίς, Ἰουδαῖε, τόλμημα ἐτόλμησε τοιοῦτον,
Ἔωστε μὲ πῦρ Ἰθωμανὸν πιστὸν νὰ καταράγη;
Κι' ὄχι μακρὰν τῆς πόλεως, ἀλλ' εἰς ὁδὸν μεγάλην!»
Μὲ πανουργίαν δὲ πολλὴν ἀπήντησεν ὁ Ἕλλην·
«Γκιαούρης τὸν ἐφόνευσε, καὶ τώρα μετὰ τάχους
Ὡς λαγωὸς δειλότατος πρὸς τὰ ἐκεῖσε τρέχει.»
Εἶπε, καὶ τὸν ἐπίστευσαν εὐκόλως οἱ εὐήθεις·
Καθότι σπανιώτατα τολμῶσιν οἱ Ἑβραῖοι
Εἰς ὄπλον χεῖρα φονικὴν νὰ θέσωσι μὲ θάρρος.
Λοιπὸν κατέλιπον εὐθὺς τὸν Λεωνίδα κ' ὅπου
Τοῖς ἔδειξε, τὰ βήματα διεύθυναν ταχέως.
Ἄταραχος δὲ νῦν ζητεῖ ὁ μαθητὴς τὰ ὄρη,
Καὶ μὲ χαρὰν εἰς τῶν κλεφτῶν τὴν ἐταιρίαν λέγει
Τὸ πάθος του, καὶ τὸ συμβὰν τῆς ἐκδικησεὸς του.
Ἐκεῖνοι δὲ θαυμάσαντες τὸ μέγα φρόνημά του,
Εὐκόλως ἀπεδέχθησαν αὐτὸν ὡς σύντροφόν των·
Κι' ὅποτε ὑπὸ τὰς σκιὰς ἐκάθητο πῶν δένδρων,

Τὸν προσεκάλουν τὰς λαμπράς νὰ διηγῆται πράξεις,
« Ἄς εἶχε μάθει μελετῶν τὰ ἔργα τῶν προγόνων »

Τοιούτους ἄνδρας μέλλουσιν οἱ Κατουναῖοι τώρα
Μὲ πόθον μέγαν νὰ δεχθῶν, συνδείπνους νὰ καλέσουν·
Τρέχουν δὲ νέοι, γέροντες, γυναῖκες καὶ παιδιά,
Καὶ δάδας εἰς τὰς χεῖράς των κρατοῦσιν ἀναμμένας,
Ἐξ ὧν ἡμέρα γίνεται σχεδὸν ἡ νύξ ἡ μαῦρη,
Τὴν δ' ὄψιν σύννεφα καπνοῦ πυκνοῦ παρενοχλοῦσι.
Τὸν ὄπλισμόν θαυμάζουσι, τὸν ἄργυρον τοῦ στήθους,
Τοὺς πελωρίους μύστακας, τοὺς γιγαντώδεις πόδας,
Καὶ λόγον οὕτω χωρικός πρὸς ἄλλον ἀποτείνει·
« Τὸ ἤκουον καὶ πρότερον ὅτι μεγάλην ἔχουν
Οἱ κλέφται βόμην, ὅμοιοι πρὸς τοὺς μυθώδεις δράκους,
Οἵτινες ἄρκτων τρώγουσιν ἐντόσθια καὶ λύκων.
Πλὴν ἤδη μᾶλλον ἐκπληξίς δεινὴ μὲ κυριεύει.
Ἴδὲ τοὺς πῶς βαδίζουσιν ! ὡς λέοντες εἰς δάσος,
Εἰς τὰς ἀγρίας των ὄφρυς προσείοντες τὸν τρόμον ! »

Πρώτη δ' ἐκ πάντων ἔσπευσεν ἡ Λιάκαινα τὴν χεῖρα
Τοῦ Κατσαντώνη νάσπασθῆ· καὶ ὑπὸ χαρᾶς σκιρτῶσα,
Τὸν εὐεργέτην μὲ πολλὴν ἀγάπην θεωροῦσα,
Εἶπε διπλοῦσα αἰσθημα ψυχῆς εὐγνωμονούσης·
« Καλῶς μᾶς ἦλθες, ἀρχηγέ, ὑπέρμαχε τοῦ ἔθνους !
Καλῶς μᾶς ἦλθες, ὁ σωτὴρ τῆς ἀκριβοῦς μου κόρης !
"ὦ ! ἔλα εἰς τὸν οἶκόν μου νάναπαυθῆς ὀλίγον,
Μ' ὕδωρ ψυχρὸν τὸ πρόσωπον νὰ νίψῃς καὶ νὰλλάξῃς
Φορέματα· πῶς φαίνεσαι καθὼς ἡ πίσσα μαῦρος !
Κι' ἡ φουστανέλλα σου σχεδὸν κατίντησεν ὡς βᾶκος.
" Ἄχ ! διατί δὲν ἔργεσαι πολλάκις νὰ σοῦ δίδω
Χιτῶνας, οὓς ἡ Ῥήνη μου εἰς τὸν ἱστὸν ὑφαίνει,
Καὶ λάμπουν εἰς τὸν ποταμὸν πλυμένοι τὴν πρωΐαν ;
Ἐλθέ· κατόπιν θέλομεν ὑπάγει πρὸς τὸ δεῦπνον. »
Εἶπε τοιαῦτα θέλουσα νὰ καταστήσῃ δῆλον

Ὅπως ἔτι ζωηρὰ τὴν χάριν ἐνθυμεῖτο·
Στενάζων δ' ὁ ἀρματωλὸς ἀπήντησε πρὸς ταῦτα.
«Οἱ κλέφται τὰ φορέματα, καὶ μόνη τὸ γνωρίζεις,
Δὲν ἔχουν τὴν συνήθειαν πολὺ νὰ μεταλλάσσουν.
Τὰ θέλουν μαῦρα, ὡς ἡ νύξ, καθ' ἣν ὁδοιποροῦσιν,
Καὶ σκοτεινὰ ὡς τῶνομα τῆς ἀτυχοῦς πατρίδος.
Καρδία μαύρη δὲν ποθεῖ χιτῶνας νεοπλύτους·
Ζόφον ποθεῖ νυκτερινόν, πυρόκοκκιν καὶ σφαίρας,
Δι' ὧν τοῦ Ἄδου τὰς βολὰς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς νὰ πέμπῃ,
Κι' ὡς φάντασμ' ἀποτρόπαιον νὰ ἐμποιῇ τὸν τρόμον.
Εἶθ' εἰς ἡμέρας ἄλλοτε αἰσιωτέρας τούτων
Φορέματ' οἱ ἀρματωλοὶ λευκὰ νὰ ἐνδυθῶσιν».
Εἶπε κ' εὐκάμπτως ἔστρεψε τὸν ῥωμαλέον πόδα,
Ἐπιθυμῶν τὸν εὐθυμον λαὸν νὰ χαιρετίσῃ,
Ὅστις δὲν εἶχ' ὑπομονὴν προσμένων νὰ τὸν ἴδῃ.
Μὲ τοὺς συντρόφους δ' ἔφθασε ταχέως εἰς πλατεῖαν,
Ἐνθα γυναῖκες εὐρωστοὶ μυρσίνας διευθέτουν,
Κι' ὁ Παππαλιᾶκος μετ' αὐτῶν εἰς πάντα ἐπιστάται.
Ὡς δ' εἶδε τὸν ἀρματωλὸν, τὴν δεξιάν του δράττει,
Κ' εὐγνωμοσύνης δάκρυα τὰς παρεῖας του βρέχουν·
Κι' ὁ ἥρωσ δὲ τὴν δεξιάν φιλεῖ τοῦ ἱερέως,
Κ' ἐντὸς τοῦ στήθους ἔμεινε πνιγμένη ἡ φωνὴ του.
Τοσοῦτον ἡ συγκίνησις τὸν εἶχε κυριεύσει!
Μόλις δ' ἀργὰ τὸ ζωηρὸν ἀναλαμβάνων ἦθος
Τοὺς προεστῶτας ἔσπευσε νὰ χαιρετίσῃ, κ' οὕτω
Τὴν πρώτην θέσιν εἰς αὐτὸν μὲ σεβασμὸν προσφέρουν.

Ἦδη λοιπὸν σταυρώσαντες τοὺς πόδας των οἱ κλέφται
Καθίζουσι, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ πρῶτοι τῆς Κατοῦνας.
Κομίζουσι δ' οἱ μάγειροι τοὺς ὄβελους κ' ἐκβάλλουν.
Ἐκεῖθεν ἐπιδέξια τοὺς ἄρνας καὶ τοὺς μόσχους·
Εὐρίσκουν δ' οἱ ἀρματωλοὶ ταχέως τοὺς ἀρμούς των,
Καὶ τεχνικὰ τὰς σάρκας των διὰ μαχαίρας κόπτουν.
Προσάγουν δὲ χαρίεντες κατόπιν νεανίαι

Τὰς πλόσκακ, καὶ φαιδρύνεται τῶν συμποτῶν ἡ ὄψις,
 Ταχέως δὲ τὰς στρέφουσιν ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα,
 Καὶ πίνουσι τερπόμενοι ἔς τὸν ἦχον, ὃν ὁ οἶνος
 Ἀποτελεῖ χυνόμενος ἀπὸ στενοῦ σωλῆνος.
 Καὶ μετ' ὀλίγον ἄρχονται νὰ πίνουν εἰς υἱεῖαν
 Τοῦ Κατσαντώνη, κ' εὐχονται νὰ κάμῃ ἐκστρατεῖαν
 Μὲ τὴν σημαίαν τοῦ σταυροῦ καὶ φλόσῃ νικηφόρος
 Εἰς τοῦ Βοσπόρου τὰς ἀκτὰς, τὴν γῆν τοῦ Ἑλλησπόντου,
 Πρὸ πάντων δ' ἔνθους γίνεται ὁ νέος Λεωνίδακ,
 Καὶ μὲ τὴν πλόσκαν ὑψηλὰ τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «ὦ Κατσαντώνη, καύχημα τῶν τέκνων τῆς Ἡπείρου,
 Σὲ βλέπω, καθὼς ἔβλεπον οἱ πάλαι Ἡπειρώται
 Τὸν Πύρρον, ὅταν ἀετοῦ ἐπωνυμίαν φέρων
 Τοὺς πρώτους τῶν στρατιωτῶν τοῦ κόσμου κατενίκα.
 Εἴθ' εὐτυχέστερος αὐτοῦ νὰ γείνηκ, καὶ ταχέως
 Τοῦ ἔθνους τοῦ Ἑλληνικοῦ νὰ σ' ἴδω βασιλεῖα!»

Οὕτως ὁ μέγας τὴν ψυχὴν ἐνεθουσία νέος.
 Ἐν τούτοις δὲ πλαγιάκιλος ἀντήχησε παιμένος,
 Ἐλθόντος χάριν ἀρχηγοῦ τῶν ὀπλιτῶν τοῦ γένους·
 Καὶ τύμπανον βαρῶν καρμάσας ἐκ τῶν ὤμων
 Εἰς ἄλλος τὸν συνώθευε, μὲ πλῆκτρον ἐπικρούων·
 Μετὰ φωνῆς δ' ἀπ' ἰσχυρῶν πνευμόνων ἐκβαινούσης
 Τοὺς δαιτυμόνας νὰ χαροῦν προτρέπει κ' εὐθυμήσουν·
 Τοιαῦτα δ' ἡ τοῦ χωρικοῦ παρακελεύει γλῶσσα·
 «Τὰς ἑμιλίαις ἄφετε, τοὺς λόγους τοὺς ἀκαίρους·
 Κ' ἐλᾶτ', ἀροῦ μᾶς ἦνωσεν ἡ τύχη, νὰ τραπῶμεν
 Πρὸς πότον, καὶ νὰ φάγωμεν ὡς εὐθιμοὶ συμπόται·
 Πρὶν ἔλθῃ ὁ Χάρων δρέπανον κρατῶν ἀνελεῆμον·
 Καὶ κόψῃ νέας τρυφεράς, ὡς εὐθαλεῖς μηλέας,
 Καὶ νέους πρὸς κυπάρισσον ὁμοίους εἰς τὸ σῶμα·
 Θερίση καὶ τοὺς γέροντας, τοὺς φράκτας τῶν ἀμπέλων.»
 Ἐψαλε, κ' αὐθις ζωηροὶ τοῦ πλαγιάκιλου τόνοι,
 Καὶ δοῦποι μᾶλλον ἀκουστοὶ τοῦ βροντεροῦ τυμπάνου,

Πρὸς ὄρχησιν τῶν συμποτῶν τοὺς πόδας διεγείρου.
 Καὶ ἰδοὺ τὰς χλαίνας οἱ τραχεῖς ὀρεῖται καταθέτου,
 Καὶ δέσαντες τὰς χεῖράς τῶν εἰς ἄλυσιν ἐν κύκλῳ,
 Πρὸς τὸν ῥυθμὸν χορεύουσιν ἐπ' ἄκρων τῶν ὀνύχων.
 Ἐμπρὸς δὲ πάντων τὸν χορὸν ὁ Λαπηνιώτης σῦρει,
 Κί' ὁ Κατσαντώνης δεύτερος τὴν δεξιὰν προσφέρει,
 Τὸν Λαπηνιώτην στερεὰ κρατῶν ἐκ τῆς παλάμης·
 Ἐκεῖνος δὲ κρατούμενος σφικτὰ ποικίλας κάμνει
 Κινήσεις, στρέφων εὐκαμπτα τὸ γιγαντώδες σῶμα·
 Κλίνει δ' ἐμπρὸς, τὴν γῆν κτυπῶν μὲ τὴν ἀδρὰν παλάμην,
 Καὶ νέαν οὕτω δύναμιν λαμβάνων ἀνυψοῦται·
 Ἀγρώϊς δ' εἰς τοὺς ὤμους τοῦ ἠ κόμη κυματίζει·
 Αὐθις δ' ὀπίσω κάμπτεται τοσοῦτον, ὥστ' ἐγγίξει
 Τὸ χῶμα μὲ τὴν κεφαλὴν τὴν κόμην ἀσχημίζων.
 Ἄλλοτε πάλιν ὄρθιον τὸ πέλμα τῶν ποδῶν του
 Ὑψώνει, ἢ ἔς τοὺς ὀνύχας τὸ σῶμά του στηρίζει,
 Συρίττων ἅμα δυνατὰ ὡς δράκων τῶν ὀρέων.
 Ἐπιβοῶσι δ' ἅπαντες τὸν γίγαντ' ἐπαινοῦντες,
 Κ' ἐκεῖνος μᾶλλον γίνεται φιλότιμος ἐκ τούτου·
 Ἰδρῶς δὲ στάζει ἄφθονος ἐξ ὄλου τοῦ προσώπου·
 Καὶ τις ἀγρότης, ποιητὴς αὐτοφυῆς, τονίζει
 Τὸ ἄσμά του, τὸν ἥρωα σκοπεύων νὰ ὑμνήσῃ·
 « Ἦχος φρικτὸς ἀκούεται ἔς τὰς φάραγγας τοῦ Πίνδου·
 Βουβάλους μήπως σφάζουσι, θηρία μὴ μαλλόνουσι ;
 Βουβάλους δὲν φονεύουσι, θηρία δὲν μαλλόνουσι·
 Ὁ Λαπηνιώτης πόλεμον ἀρχίζει πρὸς τοὺς Τούρκους·
 Πίπτουν τὰ βόλια βροχῇ, ὡς χάλαζα αἱ βόμβαι,
 Καὶ κρύπτουν σύννεφα καπνοῦ τὰ δένδρα καὶ τοὺς βράχους.
 Κόρη δ' ἐφώναξε ξανθὴ τοιαῦτα πρὸς τοὺς ἄνδρας·
 « Τὴν μάχην καταπαύσατε, τὸν φόνον τοῦ πολέμου,
 Νὰ πέσῃ ὁ κονιορτὸς, νὰ μετρηθοῦν τὰ πλῆθη. »
 Μετροῦντ' οἱ Τούρκοι, χίλιοι τοὺς λείπουν ὀλιγοφόροι·
 Μετροῦνται κ' οἱ ἄρματωλοὶ, τρεῖς ἥρωες τοὺς λείπουν.

Ἄρτον οἱ δύο μέλλουσι καὶ ὕδωρ νὰ κομίσουν·

Ὁ τρίτος κόριν ἀγαπᾷ, κ' ἐπῆγε νὰ τὴν ἴδῃ. »

Τοὺς κλέφτας οὕτως αὐτοῦ ἀυτοφυῆς ἐξίμνει.
Ἐκ πάντων δὲ τὴν προσοχὴν ἐφείλκεν ὁ Γιώτης,
Ὅν παντελῶς δὲν ἄφησεν ἡ ἄρκτος τοῦ Ὀλύμπου.
Πλησίον του δ' ἐκάθητο, ὅπότε ἐπὶ τῶν μύρτων
Ἐλάμβανε τὸ γεῦμά του· καὶ θέτουσα τὸν πόδα
Τὸν ἓνα ἐπὶ τοῦ μηροῦ τοῦ κλέφτου, παρ' ἐκείνου,
Τοῦ προσφιλοῦς κυρίου της, ἐδέχετο τὸ κρέας.
Σχεδὸν δ' ὑπὸ τὸ στῆθος του τὴν κεφαλὴν της εἶχε,
Τὴν θηριώδη της μορφὴν δεικνύουσα πρὸς πάντας.
Ὅποτε δὲ πρὸς ὄρχησιν ὁ Γιώτης ἐπηγέρθη,
Καὶ μὲ κινήσεις ζωηρὰς συνέκαμπτε τὸ σῶμα,
Λαμβάνων ἦθος εὐθυμον, κ' ἐκείνη παρομοίως
Ἐσκίρτα, τὴν χαρὰν αὐτῆς ζητοῦσα νὰ δηλώσῃ,
Κ' ἐπιτυχῶς τὴν ὄρχησιν ἀπεμιμνεῖτο πᾶσαν,
Τοὺς πόδας περιεκάμπτουσα ἐπ' ἄκρων τῶν ὀνύχων.
Καὶ τις ἀγρότης ἔβαλεν εἰς νοῦν νὰ δοκιμάσῃ
Εἰς ποῖον ἔφθανε βαθμὸν τοῦ κτήνους ἡ ἀγάπη.
Ὅργην λοιπὸν ὑποκριθεὶς τὸ ξίφος του γυμνῶναι,
Ὡς θέλων τάχα δι' αὐτοῦ τὸν Γιώτην νὰ τρυπήσῃ.
Τότε πλὴν ἤνοιξε δεινὸν τὸ στόμα τὸ θηρίον,
Κ' ἐφάνησαν ἐντὸς αὐτοῦ οἱ φοβεροὶ ὀδόντες,
Φρικτὸν δὲ πῦρ ἀπήστραψεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του·
Κ' ἐκόπησαν τὰ ἥπατα τοῦ δυστυχοῦς ἀγρότου,
Ὡχρὸν δ' ὡς φύλλον ξηρανθὲν τὸ πρόσωπόν του ἦτο.
Κι' ὁ Γιώτης ἂν δὲν πρόφθανεν εὐθὺς νὰ τὸν λυτρώσῃ,
Τὴν ἄρκτον μὲ τὴν χειρὰ του θωπεύων, καὶ δεικνύων
Ὅτι κἀνὲν δὲν ἔπαθε κακὸν ὑπὸ τοῦ ξένου,
Αἱ σάρκες του δὲν θάμενον εἰς τὰ ὀστά του σῶαι.

Συγχρόνως δὲ κι' ἡ Λιάκαινα προτρέπει τὰς παρθένους
Κι' ἄλλον νὰ στήσῃσι χορὸν· ἐκείναι δὲ τὸ πρῶτον

Λιδοῦμεναι δὲν φαίνονται δῶλου νὰ τὸ θέλουν,
 Ἄν κ' ἐνδομύχως ἔρψιν ἠσθάνοντο μεγάλην,
 Κι' οἱ πόδες των ἐνίοτε αὐτόματοι 'κινουνο.
 Διὸ καὶ θάρρος εἰς αὐτὰς ἡ Λιάκαινα παρέχει,
 Τὰς χειράς των εἰς ἄλυσιν συνδέει, καὶ πρὸς ἄσμα
 Ἐντείνει τὴν φωνὴν αὐτῆς τὴν ζωηρὰν εἰσέτι,
 Σύρουσα πρώτη τὸν χορὸν, μανθῆλιον κρατοῦσα.
 Καὶ μετ' ὀλίγον ἤκουες φωνὰς καλλικελάδους
 Καθηδυνούσας τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀκοήν, ὡς θέλγει
 Τὴν ἀνοιξιν ἡ ἀηδῶν εἰς δάσος κελαδοῦσα.
 Ἡ ὄψις δ' ἐρυθραίνεται, κ' ἡ χάρις ἐπαυξάνει,
 Καθόσον εὐτολμότερον χορεύουσιν αἱ νεαί·
 Κ' ἰδοὺ τὴν ὄλην τῆς ζωῆν ἡ ὄρχησις λαμβάνει,
 Ὡς σῶμα δ' ἐν ὀλόκληρος ὁ ὄμιλος κινεῖται,
 Καὶ μᾶλλον ἤδη γίνεται γοργότερος ὁ χρόνος·
 Χρυσαῖ δ' ἐπὶ τοῦ στήθους των ἀλύσεις νομισμάτων
 Ἀστράπτουν, καὶ τὸν τράχηλον τὸν χιονώδη στέφουν·
 Μέχρι πετρῶν δ' αἱ κόμαι των ἀπλόνονται, κ' ὡς στέμμα
 Τὸ μέτωπον κῦτῶν χρυσοῦς περιερίσσει κύκλος,
 Ἐν ᾧ τὸ βλέμμα ἔρωτα σκορπίζει, καὶ συγκρούτουν
 Ὑπ' ἐρυθρὰς γραμμὰς γλυκὺ μειδιάμα τὰ χεῖλη.
 Ἐξ ὄλων δ' εἰς τὴν καλλονὴν διέπρεπεν ἡ Ῥήνη,
 Καὶ ταύτην αἱ νεάνιδες ἐθαύμαζον αἱ ἄλλαι·
 Οὐδ' ἔτρωγε τὰ σπλάγγνα των ὁ φθόνος, ὡς συμβαίνει
 Συνήθως ὅταν κόρη τις τὸ κάλλος ὑπερέχη·
 Καθόσον εἶχε τὴν ψυχὴν ἀγγελικὴν ἡ Ῥήνη,
 Κ' ἐπροθυμεῖτο χρήσιμος νὰ φαίνεται πρὸς πάσας,
 Ὅσακις ἔργα γυναικῶν νὰ διδαχθοῦν ἐπόθουν,
 Καθ' ἃ δὲν εἶχ' ἐφάμιλλον ἡ Ῥήνη'ς τὴν Κατοῦναν.
 Διὸ φιλοτιμοῦνται νῦν τίς πρώτη δι' ἁσμάτων
 Τὴν χάριν καὶ τὰ θέλητρα τῆς νεᾶς νὰ ὑμνήσῃ·
 Κι' οὕτω νεᾶνις ἔψαλε, τὴν φίλην δ' ὑπαινίχθη·

«Εξ τινὰ πόλιν ἔκτιζον ὠραίαν ἐκκλησίαν,
 Ἐπ' ὄρους ὕδωρ φέροντες καὶ μάρμαρον ἐκ νήσου·
 Στεγάζουσι δὲ μ' ἄργυρον τοὺς θόλους, καὶ ποικίλλου
 Τὸ βῆμα τὸ τρισάγιον μὲ λίθους πολυτίμους.
 Κατόπιν στήνουσι χοροὺς, κ' ἀρχίζουσι νὰ χορεύουσι
 Οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ λαὸς εἰς κύκλους διαφόρους.
 Ἐν μέσῳ δ' ὄλων τῶν χορῶν ὡς Νηρηΐς ὠραία
 Τὸ βῆμα περιέστρεψε χρυσοῦ παππαδοπούλα.
 Ἐκ θήρας δ' ἤρχετο λαγῶν ὁ βασιλεὺς τοῦ τύπου,
 Κ' ἐθαύμασε τὴν καλλονὴν τῆς κόρης θεωρήσας·
 Οὕτω δὲ λόγον ἐκ ψυχῆς συγκινημένης εἶπε·
 « Χριστέ! μὴν ἤμην βασιλεὺς, τὸ στέμμα νὰ μὴν εἶχον,
 Νάπέζευα, νάχόρευα μὲ τὴν παππαδοπούλαν·
 Τὰ δάκτυλά μου νάγγιζαν τὰ δάκτυλα τῆς νέας,
 Καὶ νάψαυεν ἡ σπάθη μου τοῦ πέπλου τῆς τὸν κύκλον. »
 Εἰς δ' ἄρχων ἀποκρίνεται μὲ σέβας πλησιάσας·
 « Πέζευσ' ὀλίγον, βασιλεῦ· κατάβηθι τοῦ ἵππου,
 Καὶ χόρευσε μὲ τὴν χρυσοῦν τοῦ ἱερέως κόρην·
 Τὴν χεῖρά σου τὰ δάκτυλα τῆς νέας νὰ ἐγγίσουν,
 Κ' ἡ σπάθη σου τοῦ πέπλου τῆς τὰ κράσπεδα νὰ ψαύσῃ. »

Οὕτως ἐφ' ὄραν ἱκανὴν ὠρχήθησαν, καὶ πάλιν
 Ἄρου τὰ μέλη κάματος ἐθάρυνε, καθίζουσι
 Πλησίον εἰς τὴν τράπεζαν· αὐτόθι δὲ τὸν Δίπλαν
 Εὐρῆκαν εἰς συλλογισμοὺς μεγάλους βυθισμένον,
 Κρατοῦντα δ' εἰς τὰς χεῖράς του προβάτου ὠμοπλάτην,
 Κ' ἐπάνω ταύτης ἔχοντα τὸ ὄμμα καρφωμένον.
 Οὕτω δὲ τότε ὁ ἀρχηγὸς πρὸς τὸν πρεσβύτερον εἶπε·
 « Πῶς, γέρον, τόσον ἐγεινεις βαρύθυμος; τί τρέχει;
 Μήπως σοῦ θλίβει τὴν ψυχὴν, εἰς τὰς ἀρχήσεις ὅτι
 Ὡς πρότερον δὲν δύνασαι νὰ λάβῃς πλέον μέρος;
 Πλὴν τέρπου κἂν θεώμενος· θεώρει μας δ' ὡς τέκνα,
 Ὅν ἡ χαρὰ καὶ τοῦ πατρὸς φαιδρύνει τὴν καρδίαν.
 Δὲν βλέπεις πῶς αἱ γενεαὶ παρέρχονται καὶ σβύννουσι

Ὡς κύματ' ἀλλεπάλληλα πρὸς τὴν ἀκτὴν χωροῦντα ἰ
Τὸ δ' ἄνθος ἀφανίζεται καὶ χάνετ' ἡ νεότης,
Κι' ὀλίγων μόνον μέτωπα λευκαὶ κοσμοῦσι τρίχες.
Εἶθε κι' ἡμεῖς νὰ φθάσωμεν τὰ ἔτη σου, κι' ὁ κόσμος
Νὰ λέγῃ τὸν μακρὸν ἡμῶν καλοτυχιζῶν βίον·
«Θαυμάσατε τὸν γέροντα· εἰς μάχας παρευρέθη
Χιλίας, καὶ τὸ σῶμά του ἐσκληρύναν οἱ μύχθοι·
Κι' ὅμως εἰσέτι ζωηρὰ τὸ ὄπλον του γεμίζει,
Καὶ χαίρει κλέφτην τῶν βουνῶν αὐτὸν νάποκαλῶσι.»
Εἶπε, κι' ὁ γέρον πρὸς αὐτὸν ἀπήντησε τοιαῦτα·
«Δὲν εἶναι, τέκνον, παντελῶς τὸ γῆρας ἡ αἰτία,
Ἦτις μοῦ θλίβει τὴν ψυχὴν· καθότι τὰς δυνάμεις
Λιθάνομι· ἔτι ζωηρὰς, κ' εἰσέτι μ' εὐστοχίαν
Τὸ ὄπλον κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως εὐθύνω.
Οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσι σχεδὸν καθὼς καὶ πρῶτον,
Κ' ἡ ἀκοὴ παντάπασιν εἰσέτι δὲν ἡμιβλύθη.
Πλὴν ἄλλο τὴν καρδίαν μου ὡς σκώληξ κατατρῶγει·
Τῆς ὠμοπλάτης παντελῶς δὲν εἶναι τὰ σημεῖα
Εὐνοϊκὰ, κι' ὡς φαίνεται, ἀπροσδοκῆτως θέλου
Ἐνταῦθα οἱ πολέμιοι μεθ' ὄπλων μᾶς κυκλώσει.»
Εἶπεν ὁ γέρον· αὐθις δὲ τὰ ὄμματα καρφόνει
Εἰς τὸ ὀστοῦν, τὰ μελανὰ διερευνῶν σημεῖα,
Ἐὐτ' εἰς τὸ μέσον πρόβαλεν ὁ νέος Λεωνίδας
Τὸ νέφος τῆς προλήψεως ζητῶν νὰ διαλύσῃ.
Τοιαῦτα δ' εἶπ' ὁ λόγιος ὀπλίτης τῆς πατρίδος·
«Ἦ γέρον Δίπλα, σέβομαι τὰς πολιὰς σου τρίχας·
Πολλάκις δ' ἔλαβ' ἀφορμὴν τὴν μνήμην νὰ θαυμάσω,
Μεθ' ἧς τοὺς ἄθλους τῶν προτοῦ ἀρματωλῶν ἐκθέτεις.
Πλὴν τώρα σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ βαρυγνωμήσῃς,
Ἄν μέλλω νέος σεβαστὸν πρεσβύτην νὰ ἐλέγξω.
Προλήψεις ταῦτα τῶν πολλῶν ὑπάρχουν καὶ τῶν χρόνων,
Καθ' ὅς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ φῶς δὲν εἶχεν ἔτι
Φωτίζει τοὺς λατρεύοντας τὰ εἰδῶλα προγόνου.
Ἄλλ' ἤδη τὸν ἐν πνεύματι Σωτῆρα προσκυνοῦμεν,

Καὶ σύνθημα τὸ ἔθνος μας ἐν μόνον πρέπει ν᾿ἄλλῃ,
 Φρουρὸν νὰ ζῆ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, ἥτις,
 ὡς ἅπαντες ἐλπίζομεν, θάνασθηθῆ καὶ πάλιν.
 Οὕτως ἡμᾶς τοὺς μαθητὰς κατέπειθε διδάσκων
 Τοῦ γένους ὁ διδάσκαλος, ὁ σεβαστὸς Παλλίδας. »
 Εἶπεν ὁ νέος, πρὸς αὐτὸν δ' ὁ γέρον ἀπεκρίθη·
 «Ναί, τέκνον, ἔχεις δίκαιον νὰ παραινῆς τοιαῦτα·
 Καθότι νέος καὶ ἐγὼ δὲν ἤθελον διόλου
 Τὰ φάσματα καὶ τῶν πολλῶν τοὺς λόγους νὰ πιστεῦσώ·
 Πλὴν δις ὀλίγον ἔλλειψε νὰ ζωγρηθῶμεν πάντες
 Εἰς ὠμοπλάτης μελανὰ σημεῖα μὴ πεισθέντες·
 Τὸ τρίτον δ' ἐπλάνηθημεν κ' εὐρέθημεν ἐξαίφνης
 Τὴν νύκτα εἰς τῆς Λεπενούς τὸ ζακουσμένον δάσος.
 Ἐκεῖ δὲ τρόμος μέγιστος κατέσχε τὴν ψυχὴν μας·
 Καθότι κατεκλίνθημεν ἀνάπαυσιν ζητοῦντες
 Ἐπὶ τῶν χόρτων τῶν ξηρῶν· πλὴν μόλις κουρασμένοι
 Ἐκλείσαμεν τὰ βλέφαρα, κ' εὐθὺς μᾶς ἐξυπνίζει
 Βοὴ πολλὴ καὶ μουσικῶν ὀργάνων συναυλία.
 Ἰστάμεθα λοιπὸν ὄρθοι, κ' εἰς πρόποδας λοφίσκου
 Γραῖαν θεώμεθ' ἄτονον· εἰς τὰς ἀγκάλας δ' εἶχε
 Δεσμιδα ῥάβδων ἀργυρῶν, καὶ με φωνὴν βραγγιώδη,
 Τὸν οἶκτον διεγείρουσαν, ἐφώναζε τοιαῦτα·
 « Ἄ ὦ τέκνα, τὴν ταλαίπωρον δὲν βοηθεῖτε γραῖαν!
 Λιόνων μ' ἔχουν τραύματα σκληρὰ καταπονίσει,
 Καὶ πέδαι δένουν σιδηραῖ τὰς σκελετώδεις χεῖρας·
 Οὐδ' ἔχω δύναμιν πολλὴν τοὺς πόδας νὰ κινήσω,
 Καὶ φέρω τὸ φορτίον μου ἐπάνω πρὸς τὸν λόφον.
 Ἄλλοτ' ἐκεῖθεν ἴφωτιζον αἱ ῥάβδοι μου τὸν κόσμον,
 Πλὴν ἤδη μένουں ταπειναὶ καὶ κρύπτονται ἔς τὸ σκότος·
 ὦ τέκνα, τέκνα δυστυχῆ, τὴν γραῖαν βοηθεῖτε!
 Καιρὸς θὰ ἔλθῃ ἔνδοξος νὰ γείνω πάλιν νέα. » »
 Εἶπε, καὶ τὰς ὀλίγας τῆς δυνάμεις ἐπιτείνει
 Βραδέως πρὸς τὴν κορυφὴν κυλίουσα τοῦ ὄρους
 Τὰς ῥάβδους τῆς τὰς ἀργυρᾶς· πλὴν ὅτε κουρασθεῖσα,

Ἄφῃκε τὸ φορτίον τῆς ὀλίγον νάναπνεύση,
 Ἀΐθις χαμαὶ ἔς τοὺς πρόποδας κατέπεσον αἱ ῥάβδους·
 Πάλιν δ' ἐφώνησεν ὡς πρὶν, κ' ἐκύλισε πρὸς τάνω
 Τὴν δέσμην τῆς· πλὴν ἔπεσε καὶ πάλιν πρὸς τὰ κάτω·
 Ὅτε δὲ τρίτον ἔβαλε φωνὴν βραγχῆν ἢ γραῖα,
 Ἦχος δεινὸς διέσεισε τὴν γῆν, καὶ τοὺς πλατάνους
 Ἀπὸ τῆς ῥίζης ἄνεμος ἐσάλευσε μὲ βίαν·
 Καὶ γράμματα ἔς τὰ φύλλα των ἐφάνησαν γραμμμένα
 Μὲ πῦρ, ἐξ ὧν ὀλόκληρον τὸ δάσος ἐφωτίσθη.
 Εὐθύς δὲ σάλπιγγες πολλαὶ ἔς τὴν φάραγγ' ἀντηχοῦσι,
 Καὶ παραχρῆμα φάσματα ἐξέρχονται μυρία,
 Ποικιλίας ἔχοντα μορφάς καὶ μ' ὄπλισμὸν φοικώδη.
 Ὡς γίγαντες μονόφθαλμοὶ ἐφάνησαν τὰ πρῶτα,
 Ἄνθ' ὄπλων ἔχοντ' ἄροτρα καὶ θειριστῶν δρεπάνας·
 Ὡς ὄνοι δὲ τὰ ὀπισθεν, τὰ δ' ἔμπροσθεν γυναικες
 Ἐφάνησαν τὰ δεύτερα, βαρέως ὀπλισμένα
 Μὲ βομβοβόλους μηχανάς καὶ πελωρίους σπάθας.
 Ἐφ' ὥραν δ' ἐπολέμησαν πολλήν· πλὴν ἐπὶ τέλους
 Ἐνίκησαν οἱ γίγαντες, καὶ χεῖμαρρος αἱμάτων
 Τὴν φάραγγα πλημμύρησε· μετὰ τὴν μάχην δ' ἔτι
 Αἱ τῶν πτωμάτων κεφαλὰὶ συνέκρουον ἀλλήλας,
 Κι' ἀντίκρυζον οἱ ὀφθαλμοὶ ἀγρίως ἀνοιγμένοι.
 Κατόπιν δ' ἐκ τοῦ ρεύματος ἀνῆλθε τοῦ χεῖμαρρου
 Νεᾶνις γέμουσα πληγῶν εἰς τάσθενές τῆς σώμα·
 Ὀλίγας δ' εἶχεν ἀργυρᾶς εἰς τὴν ἀγκάλην ῥάβδους,
 Καὶ μετ' αὐτῶν καθίσασα ἔς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους,
 Μὲ τόνον ἤρχισε γλυκὴν νὰ τραγοῦδῃ τοιαῦτα·
 « Ἡ γραῖα εἶμαι ἢ προτοῦ ποτὲ μὴ δυνηθεῖσα
 Τὰς ῥάβδους μου τὰς ἀργυρᾶς εἰς τῶρος νὰ κομίσωι.
 Πλὴν ἤδη μ' ἐθαπτίσατε, ὦ τέκνα μου, ἔς τὸ αἶμα,
 Καὶ νέαν μ' ἀνεδείξατε τὴν πρὶν γεγηρακυῖαν·
 Ἄλλ' ἔτι πέδαι μ' ἐνοχλοῦν, καὶ νόσος μὲ μαραίνει·
 Τὰ ὄπλα μὴν ἀφίνετε, ἐν ὧσφ δὲν στολιῶζει
 Τὴν κόμην μου τὸ παλαιὸν τοῦ Κωνσταντίνου στέμμα. »

Ἐἶπε, κ' εἰς σύντροφος πολὺ περίεργος κατέστη
 Πλησίον τῆς νεάνιδος νὰ ἔλθῃ κ' ἐρωτήσῃ
 Αὐτὴν, ὡς ἂν ἀληθινὴ γυνὴ τοῦ κόσμου ᾗτο.
 Ματαίως τὸν προέτρεπον ἐγὼ νὰ ἡσυχάσῃ,
 Μήπως τὸ φάσμα τῆς νυκτός τῷ προξενίῃ βλάβῃν·
 Ἴσχ' ἂν εἶχε τῆς ψυχῆς τὸν πόθον νὰ κρατήσῃ·
 Πλησίον ἦλθε τὸ λοιπὸν τῆς νέας, κ' εἶπεν οὕτω·
 «Καὶ πότε, κόρη τάλαινα, τὸ στέμμα θὰ φορέσῃς;»
 Πλὴν μόλις ταύτας πρόφερε τὰς λέξεις, κ' ἀπωλέσθη
 Πᾶν φάντασμα, καθὼς καπνὸς σκορπιίζεται καμίνου,
 Ὅποταν ἄνεμος σφοδρὸς τὰ νέφη διαλύῃ·
 Καὶ μόνον εἰς τὴν φάραγγα ὁ συριγμὸς ἀντήχει
 Τάνεμου, ὅστις ἔσειε τοὺς κλάδους τῶν πλατάνων·
 Κ' ἤδη τὸν σύντροφον ἡμεῖς πολλάκις ἐρωτῶμεν
 Πῶς εἶδε τὴν νεάνίδα ἐλθὼν ἐκ τοῦ πλησίον·
 Πλὴν οὗτος δὲν ἠδύνατο τὰ χεῖλη νὰ κινήσῃ·
 Ὑργίσθη δέ τις τὴν σιγὴν προσποιητὴν νομίζων
 Πρὸς χλεῦν καὶ περιγελων, ὅπότε ἐγὼ τὸ πρᾶγμα
 Ἐξήγησα παρόμοια καὶ πρὶν ἀκούσας, κ' εἶπον·
 «Βεβαίως τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἡ Νηρηΐς ἐπῆρε,
 Κι' ὁ τάλας ἔμεινε βωβὸς· ἄγιασμούς ταχέως
 Ἄς σπεύσωμεν νὰ κάμωμεν, καὶ λειτουργοὶ Κυρίου
 Ἄς ἀναγνώσουν εἰς αὐτὸν ἐξορκισμούς δαμώνων.
 Εἰς μοναστήριον λοιπὸν ἐπήγαμεν, κ' αὐτόθι
 Τὴν κεφαλὴν του μ' ἄμφιον καλύπτοντες, σταυροῦντες
 Τῷ ἀνεγίνωσκον εὐχὰς πεντάκις τῆς ἡμέρας.
 Οὕτω δὲ μόλις ἔλαβεν ὀπίσω τὴν φωνὴν του,
 Ἡμέρας τεσσαράκοντα ἐκεῖσε διατρίψας,
 Κ' ἐπέστρεψε τὸ στόμα του εἰς τὴν προτέραν θέσιν,
 Καθότι κάπως καὶ αὐτὸ ἐκτοπισμένον ᾗτο.
 Τοιαῦτα, φίλοι, μὲ αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς μου εἶδον,
 Καὶ νὰ πεισθῶ δὲν δύναμαι εἰς φιλοσόφων λόγους.»

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ Δ΄.

ΟΥΤΩΣ ὁ Δίπλος, ἀφελῶς πιστεύων, ἀφηγήθη
Ἐλέγχων τοὺς μὴ δίδοντας εἰς τὰ τοιαῦτα πίστιν*
Καὶ πάντας κατεβύθισεν εἰς λογισμοὺς τοὺς πέριξ.
Κι' αὐτὸς δ' ὁ νέος μαθητὴς εἰς σύνομιαν μεγάλην
Παρέμεινε, καθ' ἑαυτὸν ἀναζητῶν τί τάχα
Τοιαῦται τῶν ἀρματωλῶν σημαίνουσι ὄπτασιαι.
Ἐν τούτοις δὲ πλησίον του ἐκάθισεν ἀγρότης
Ἐκ τῆς Κατούνας, κι' οὕτω πως μὲ συστολήν τῷ εἶπε*
«Νέε, πρὸς σὲ θάξῃγηθῶ καθότι τι πρὸς τοὺς ἄλλους
Δὲν ἔχω τόλμην, κ' ἡ αἰδὸς τὴν γλῶσσαν μου δεσμεύει.
Μὲ θαυμασμὸν ἀκούομεν πολλάκις ποίους ἄθλους
Ἄσκουσι οἱ κλέφται δύναμιν γιγάντων κεκτημένοι*
Κ' ἐκ τοῦ πλησίον θέλομεν νὰ ἴδωμεν τὴν βίωσιν.
Ὅθεν, ἂν ἦναι δυνατόν νὰ θλήσωσιν ὀλίγον,
Τὴν κόμην θέλουσι ἅπασαν πολὺ εὐχαριστήσῃ».
Μὲ προθυμίαν δὲ πολλήν ὁ Λεωνίδαο τότε
Πρὸς τὸν πρεσβύτερον οὕτω πως ἀπέτεινε τὸν λόγον*
«Γέρον, παπποῦ τῶν ὄρειων τοῦ Πίνδου ὄπλοφόρων,
Ἄρκουντως δὲν μᾶς ἔτερψεν ὁ ὄρχησις κι' ὁ πάτος ;
Πολτάκις ἤδη σ' ἤκουσα νὰ παραγγέλλῃς ὅτι
Οἱ κλέφται πρέπει πάντοτε τὴν βίωσιν των νὰ σώζουσιν,
Καὶ ζάλην εἰς τὴν κεφαλὴν ἐξ οἴνου νὰ μὴν ἔχουσιν*
Ποθοῦσι δὲ κι' οἱ χωρικοὶ τοὺς ἄθλους νὰ θαυμάσουν,

Ὅς ἐξασκοῦν οἱ ἀθληταὶ τοῦ γένους εἰς τὰ ὄρη.»
εἶπε κ' ὁ Δίπλος ἐστρεψε τὸν λόγον πρὸς τοὺς νέους
τοὺς Κατουναίους, καὶ σκιρτῶν ὑπὸ χαρᾶς τοὺς εἶπε·
«ὦ εὐγέ! τέκνα· μὲ χαρὰν μεγάλην ἀκροῶμαι,
Ὅτι ποθεῖτε τῶν κλεφτῶν νὰ ἴδητε τοὺς ἄθλους·
Καθότι τοῦτο προφανῆς ἀπόδειξις ὑπάρχει
Ὅτι καὶ ζῆλος πρὸς αὐτοὺς κατέχει τὴν ψυχὴν σας·
καὶ τις ὑμῶν παντάπασι παράδοξον δὲν εἶναι
τοῦ κλέφτου τῶπλον τὸ βαρὺ ἐπ' ὤμων νὰ κομίσῃ.
Καθόσον ὅμοια κ' ἐγὼ υἱὸς δὲν ἤμην κλέφτου,
Ἄλλὰ ποιμὴν ῥάβδον μακρὰν κ' ἐπ' ὤμων πήραν ἔχων
καὶ σύντροφον ἀχώριστον τὸν κύνα τοῦ ποιμνίου·
συνέβη δὲ πανήγυρις εἰς ὄρεινόν χωρίον
νὰ γείνη, καὶ νὰ προσκληθῇ ὁ Κώστας Μπουκουβάλας,
Ὅστις ὑπῆρχε φόβητρον τῶν Μουσουλμάνων τότε.
οἱ πάντες δ' ἐπορεύθημεν νὰ ἴδωμεν τοὺς κλέφτας.
Κι ἦσαν τῷ ὄντι θαυμαστοὶ οἱ γίγαντες ἐκεῖνοι,
προβαίνοντες ὡς λέοντες, ὀλόχρυσα ἠδυμένοι.
τὴν λειτουργίαν δ' ἤκουσαν μ' εὐλάβειαν μεγάλην,
Ἄφισαντες τὰ ὄπλα τῶν ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας,
κ' εἰς τράπεζαν ἐκάθισαν κατόπιν νὰ γευθῶσιν,
Ἦν προὔχων τοῖς προσέφερον ἐκείνου τοῦ χωρίου.
Ἄφου δ' ἀρκούντως εὐφρανεν ἡ τράπεζα τοὺς πάντας,
εἰς νέος αὐτως ἔψαλε τοὺς κλέφτας ἐξυπνήσας·
«Τίς εἶν' ἐνταῦθα βασιλεὺς; βεζύρης ποῖος εἶναι;
Ὁ Κώστας εἶναι βασιλεὺς, ὁ Κώστας Μπουκουβάλας,
κ' ἔχει βεζύρην ἀκουστὸν τὸν ἀδελφόν του Γιάννην·
κρατοῦν τὰ μέρη τὰ στενὰ μὲ τοὺς λερούς συντρόφους,
καὶ τῶν ἀγάδων τοὺς υἱοὺς λαμβάνουν αἰχμαλώτους·
κ' ἔρχετ' ἡ μήτηρ ἔπειτα τὸ τέκνον νὰ ζητήσῃ·
«Φλωρία λάβετε πολλὰ καὶ φέρτε τὸν υἱόν μου.»»
Ἐψάλ' ὁ νέος· ἤνοιξε δ' εὐθύς ὁ Μπουκουβάλας
βαλάντιον παχύτατον, κ' εἰς ἕκαστον φλωρίον
Ἐχάρτε τὰ πρόσωπα φαιδρῶν τῶν ποιμένων.

Ἐλαβον δ' ἄμοια κ' ἐγὼ φλωρία κ' οὕτως εἶπον
 « Ἄδεν θέλω πλέον τοὺς μαστοὺς νάμείλω τῶν προβάτων,
 Καὶ νὰ πηγνύω τὸν τυρὸν εἰς λέβητας μεγάλους·
 Νὰ πόζουν δὲ τὰ χυῶτά μου τοῦ ὄξους τῶν γαλάτων,
 Κ' εἰς τὸ βαλάντιον ποτὲ χρυσίον νὰ μὴ βλέπω·
 Νὰ τρέμη δ' ἡ καρδία μου μὴ λύκει μοῦ σπαράξουν
 Τὰ πρόβατα, κ' Ὀλωμανὸς σκληρότερος τῶν λύκων
 Τὸν ἄρνα τὸν παχύτατον μὲ βίαν μ' ἀφαρπάσῃ,
 Προσθέτων εἰς τὴν ἀρπαγὴν περίγελων καὶ ὕβρεις.
 Ἀρματωλὸς θέλω κ' ἐγὼ νὰ γείνω, νὰ φορέσω
 Ὀλόχρυστα φορέματα, κ' οἱ Τοῦρκοι νὰ μὲ τρέμουν,
 Ὅποσοι νῦν ὑβρίζοντες ῥαγιᾶν μ' ἀποκαλοῦσιν.
 Οὕτως ἐσκέφθην· ὅτε δὲ τὰ πρόβατα κουρεύουν,
 Καὶ κάμνουσι συμπόσιον πλουτοῦντες οἱ ποιμένες,
 Ἐπώλησα τὸ ποίμνιον, τὰ σκεύη καὶ τὸν κύνα,
 Καὶ πανοπλίαν ἀντ' αὐτῶν ἠγόρασα πλουσίαν,
 Κ' ἠνώθη μὲ τὸν ὄμιλον τοῦ Κώστα Μπουκουβάλα.
 Ἴσως δ' ἀκούσατε καὶ σεῖς τὸ ὄνομα τοῦ Δίπλα,
 Καὶ πῶς ἀγάδες ἔφαγε πολλοὺς ἐξακουσμένους.
 Οὕτως ἐλπίζω, τέκνα μου, καὶ σεῖς ἰδόντες τώρα
 Τὸν πλοῦτον τῶν ἀρματωλῶν καὶ τὴν μεγάλην ρώμην,
 Ἀγάπην θάποκτῆσετε πρὸς τὸν κλεφτῶν τὸν βίον,
 Ὅστις καὶ μόνος σήμερον εἰς τοὺς Γραικοὺς ἀρμύζει.
 Ἄς κάμωμεν λοιπὸν ἀρχὴν νάθλήσωμεν ὀλίγον·
 Ταύρους κομίσατε διττοὺς τὴν γῆν ἀροτριῶντας,
 Καὶ θαῦμα μέλλει τὸν λαὸν εἰς ἐκπληξιν νὰ φέρῃ.
 Εἶπε καὶ σπεύδουν πρόθυμοι, κομίζοντες σχοινία,
 Τρεῖς νέοι ἀπὸ τῶν ἀγρῶν νὰ φέρωσιν τὰ κτήνη.
 Δεινὸν δὲ βάλλουν μυκηθμὸν ἐξυπνισθέντες αἴφνης
 Οἱ βόες, καὶ μακρὰν ἰχὼ ἀκούετ' ἐκ τῶν ἀντρων.
 Εἰς τὴν πλατεῖαν δ' ἴστανται δεμένοι, καὶ τὸ βλέμμα
 Στρέφουν δειλὸν ὡς ἔχοντες ἰδέαν τί θά πάθουν.
 Αἰθῆς δ' ὁ γέρον, ὁ παπποῦς τῶν ὀπλοφόρων, εἶπε·
 « Τίς ἐξ ὑμῶν θά δυνηθῇ μὲ μίαν πληξίν σπάθης

Νάποχωρίση τοῦ ἐνὸς τὴν κεφαλὴν ἐντέχνως ;
 Εἶπε, καὶ πάντες μένουσιν οἱ χωρικοὶ σιγῶντες,
 Τοῦ πράγματος τὸ τολμηρὸν σφοδρῶς καταπλαγέντες·
 Ἄργα δὲ νέος ζωηρὸς ἀπήντησε τοιαῦτα·
 « Ἡμεῖς ποικίλας κάμνομεν ἀσκήσεις μὲ τὸ ξίφος·
 Διὰ μιᾶς χωρίζομεν ἐν πρόβατον εἰς δύο·
 Πλαγίως κόπτομεν δορὰς αἰγῶν μὲ μιᾶν πληξίν·
 Κλάδους τῶν δένδρων, σίδηρον καὶ πέτρας, ἐάν θέλης,
 Τῆς σπάθης μας ἢ κοπτερὰ λαβὴ θὰ διατάμη·
 Καὶ τὴν μετέωρον κλωστήν χωρίζομεν ἀκόμη·
 Πλὴν ταύρου κεφαλὴν σκληρὰν οὐδεὶς νάποχωρίση
 Θὰ δυνηθῇ· γιγάντειον ἰσχὺν νὰ ἔχη πρέπει ».

Εἶπεν ὁ νέος, κ' ἔκαμε ἔς τὸν Κατσαντώνην νεῦμα
 Ὁ Δίπλας, μὲ τὴν σπάθην του νὰ ἔλθ' ἐκεῖ πλησίον·
 Κ' εὐθύς μ' ἐν μόνον πῆδημα προσήγγισεν ὁ ἦρω·
 Ἐδραῖος δ' ἔστη, κ' ἤνοιξε τὰς ῥωμαλέας κνήμας,
 Τὸν πόδα τὸν εὐώνυμον πλειότερον βαρύνων.
 Τὴν χεῖρα θέτει ἔπειτα εἰς τὴν λαβὴν τῆς σπάθης,
 Ἐκ τῶν εὐρέων ὤμων του καμπύλης κρεμαμένης.
 Στρέφει δὲ νῦν τὸ σῶμά του ὡς γυναικῶν ἀνέμην,
 Τὴν πτέρναν τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς ποιήσας κέντρον·
 Κι' ὅτ' ἐπεραίνετο σχεδὸν ὁ κύκλος, διαλάμπει
 Ὡς ἀστραπὴ ἔς τὸν οὐρανὸν τὸ γυμνωμένον ξίφος·
 Εὐθύς δὲ διατέμνεται ὁ τράχηλος τοῦ κτήνους·
 Σπαράσσει δ' ὁ κορμὸς δεινῶς, κ' ὡς βρούσις θολωμένη
 Τὸ αἷμα τῶν ἀρτηριῶν τὴν περίξ γῆν μολύνει·
 Ἐν' ᾧ μακρὰν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς κεφαλῆς ἀγρίως
 Ἐστηλώθησαν, κ' ἐνόμιζες ὅτι νεκρὸν δὲν ἦτο,
 Ἄλλ' ἐμπλεων ὀργῆς, ζητοῦν νὰ ἴδῃ τὸν σφαγέα,
 Ἴνα συντρίμματα μικρὰ ποιήσῃ τὰ ὀστά του.

Συγχρόνως δὲν ἀπέμεινεν ἀργὸς ὁ Ζαχαράκης,
 Ἄλλὰ τὸν ἄλλον μελετᾷ νὰ θανατώσῃ βόα.
 Πλὴν οὗτος ξίφος κοπτεροῦ ποσῶς δὲν ἔχει χρεῖαν·

Τὸν γρόνθον σφίγγει, τοὺς ἀδρούς δακτύλους συμπιέζων,
 Καὶ θραύει τὸ σκληρὸν ὄστον τῆς κεφαλῆς τοῦ ζώου,
 Κατάραι τὸν μυῶδη του βραχίονα ὡς σφύραν,
 Ὅπου τὰ δύο κέρατα κενὸν ἀφίνοιν τόπον.
 Εὐθύς δὲ πίπτει κατὰ γῆς τὸ κτήνος ἀποπνέον·
 Ἀσπαίρει, καὶ τινάσσονται οἱ πόδες του μὲ βίαν,
 Λίθους σκορπιζόντες μικροὺς πρὸς τὸν λαὸν τὸν πέριξ.
 Ἐκ νέου δὲ τὸν ἤρπασεν ὁ Ζαχαράκης τῶρα·
 Μὲ τὰς παλάμας δ' ἔλαβε τὰ δύο κέρατά του,
 Τὸν ὕψωσε μετέωρον ὡς λίθον δυσκοβόλος,
 Κ' εἶπ' εἰς τοὺς πέριξ μ' ἔκστασιν τὸ πρᾶγμα θεωροῦντας·
 «Τίς ἐξ ὑμῶν ἐπιθυμεῖ τὸ ζῶον νὰ ἐκδάρη
 Μὲ μάχαιραν; θά ἴσταμαι ἐφ' ὅσον χρόνον θέλη,
 Κρατῶν ἀπὸ τὰ κέρατα μετέωρον τὸν ταῦρον.»
 Εἶπε, πλὴν δὲν ἠθέλησε κανεὶς νὰ πράξῃ τοῦτο·
 Ἀρκούτως δ' ἐνοήσαντες ὑποίαν βόμην εἶχε,
 Παρήτησαν ὡς ἄσκοπον νὰ τὸν κουράζουιν μάτην.

Κ' ἤδη ὁ Γιώτης μελετᾷ νὰ κάμῃ νέον ἄθλον,
 Ὑπὸ τοῦ Δίπλα προσκληθεὶς, τοῦ σεβαστοῦ πρεσβύτου,
 Ὅτε συχνὸς ἀκούεται ψιθυρισμὸς, ὡς ἔταν
 Μετὰ γαλήνην σείωνται τὰ φύλλα τῶν δεινδρώνων,
 Κι' αὔρα ψυχρὰ τὸ κάτοπτρον τοῦ πόντου βυτιδῶνη,
 Τὴν θέλλαν ἀγγέλλουσα τὴν μέλλουσαν νὰ ἔλθῃ.
 Ὁ πεζοδρόμος ἔφθασεν, ὃν εἶχεν ἀποστείλει
 Ὁ Μάνθος μετ' ἐπιστολῆς, κρυφὰ μηνύων ὅτι
 Τὸν Κατοικτώνην κίνδυνος θὰ καταλάβῃ μέγας,
 Εἰς ἀνοικτὸν ἂν εὐρεθῇ χωρίον αἰφνιδίως,
 Καὶ δὲν προθάσῃ ὄρεινὸν ὄχυρωμα νὰ λάβῃ.
 Κι' ὁ ἱερεὺς ὁ πάντοτε μετ' ἀρμονίας ζήσας
 Εἰς τὴν οἰκίαν του, σφοδρὰν φιλονεικίαν εἶχεν
 Ἀρχίσαι πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ τὴν ἐρασιμαν.
 Καθόσον αὕτη παντελῶς δὲν ἤθελε ταχέως
 Νὰ εἶπουν εἰς τὸν ἥρωα τὸ μήνυμα τὸ κρύον,

«Νὰ εὐθυμήσῃ ἄφες τὸν ἀμέρμιμος ὀλίγον,»
Ἐφώνει πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς τὸν φοβισμένον·
«Κατόπιν δὲ τὸ μήνυμα μὲ τρόπον ἀναγγέλλεις.
Ὁ δυστυχὴς! τὸσον καιρὸν εἰς ὄρη διητᾶτο,
Καὶ πρέπει πάλιν τάχιστα ἐκεῖσε νὰ προσφύγῃ! ἢ
Ἡ τάλαινα! δὲν εἴξευρε τῆς τυραννίας ὅτι
Ἐπάρχουν αἱ ἐνέργειαι ταχύταται καὶ πρέπει
Ταχύτερον νὰ σπεύδωσι τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων,
Ἐὰν ἐκ τῶν παγίδων τῆς νὰ διαφύγουν θέλουν.

Ἐν τούτοις δὲ τὴν σύζυγον ἀπώθησε μὲ βίαν
Ὁ Παππαλιᾶκος, ὁ τοπρὶν γλυκὺς ὡς τὰ παιδιά,
Καὶ στὰς ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἔς τὸν Κατσαντώνην οὕτως
Ἐμίλησε μετὰ φωνῆς πολὺ συγκινημένης·
«Ὡ Κατσαντώνη, ἄγγελον τοῦ Πλάστου σὲ νομίζω·
Εἰς ὃ σωτὴρ τοῦ τέκνου μου, ἐλπίς τοῦ γένους ὄλου·
Κ' εἶθε νὰ ἦτο δυνατὸν εἰς τὴν Κατούναν ἔτη
Πολλὰ νὰ μείνης, τοὺς καρποὺς νὰ δρέψῃς τῆς ἀγάπης,
Ἦν κινδυνεύων τὴν ζωὴν εἰς πάντας ἔχεις σπείρει.
Πλὴν ἄλλα φεῦ! τὸ δυστυχὲς κελεύει πεπρωμένον.
Ἐκ τῆς Ἠπείρου φίλος σου πιστὸς μοὶ πέμπει γράμμα,
(Τὸ ὄνομά του μυστικὸν παρακαλῶ νὰ μὲνῃ)
Καὶ παραγγέλλει τάχιστα εἰς ὄρη νὰ προσφύγῃς,
Καὶ παντελῶς εἰς ἀνοικτὸν χωρίον νὰ μὴ μείνης·
Ἰδοὺ τὸ γράμμα· ψυχογιε, ἰδέ το, Λεωνίδα.»
Εἶπε, πλησίον δ' ἔφθασεν εὐθύς ὁ Λεωνίδας
Κομιζῶν εἰς τὴν δεξιὰν δαδίον ἀναμμένον,
Κι' ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν εἰς τῶν κλεφτῶν τὸν πρῶτον,
Κρυφίως τὴν ὑπογραφὴν τοῦ γράφοντος δηλώσας.
Βαθέως δ' ἀναστέναξεν ὁ Κατσαντώνης τότε,
Καὶ μετ' ὀδύνης τῆς ψυχῆς τοιοῦτον εἶπε λόγον·
«Ὡ φίλοι, τὸσον δυστυχὲς ὑπάρχει ἄλλο γένος,
Καθὼς τὸ γένος τῶν Γραικῶν; Ὁφείλομεν νὰ ζῶμεν
Εἰς τὰ βουνὰ καὶ σπήλαια ὡς ἄγρια θηρία,

Μὴ ἔχοντες παρήγορον κἀνένα εἰς τὰς νόσους,
 Οὐτ' ἱερέα τῆς ψυχῆς στηρίζοντα τὴν πίστιν.
 Κι' ἂν δὲ τις φίλος πρὸς ἡμᾶς εἰλικρινῆς ὑπάρχη,
 Κ' εὐεργεσίαν παλαιὰν ἐνθυμηθεὶς καλέσῃ
 Τοὺς κλέφτας νάπολαύσωσι τὰς ἡδονὰς τοῦ βίου,
 Εἰς γεῦμα δὲν προφθάνουσιν ἀκόμη νά καθίσουν,
 Καὶ πάραυτα τοὺς χωρικούς μνημόματα φοβίζουν·
 Καὶ πρέπει πάλιν εἰς βουνά νά φύγωσι ταχέως,
 Ἥ ἄλλως δὲν θά μείνωσιν οἱ ἀδελφοί των σῶσι.
 Τοιαύτην μοῖραν ἔχομεν οἱ Ἕλληνες οἱ δοῦλοι!
 Τὰ ὄπλα, σύντροφοι, λοιπὸν καὶ πάλιν ἐνδυθῆτε,
 Καὶ λάβετε τὰ σκεύη σας τὰ πρόχειρα, πρὶν ἔτι
 Φανῆ τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς, νά φύγωμεν ἐντεῦθεν.»
 Εἶπεν ὁ ἥρωσ κ' ἔχυσε πικρῶν δακρῶν βρῦσιν·
 Κι' ὁ γίγας οὗτος τῶν μαχῶν, ὁ τῶν βαρβάρων τρόμος,
 Ἐφάνη κόρης τρυφερᾶς καρδίαν ὑποκρύπτων.
 Διήγειρε δὲ τοῦ λαοῦ τὸν οἶκτον, καὶ τις νέος
 Ἐξ ἀπειρίας ἄκαιρον θρασύτητα δεικνύων,
 Τὸν ἱερέα μὲ τραχεῖς ἐξουβενίζει λόγους·
 «Σὺ, Χαππαλιάκε, τάκαμες αὐτά· τίς ἦτο χρεῖα
 Νά σπεύσῃς τόσον τὴν ψυχρὰν νά εἴπῃς ἀγγελίαν;
 Πλὴν ἐμωράνθης, φαίνεται, συνομιλῶν ἀπαύστως
 Μὲ γραιίας, ἵνα παρ' αὐτῶν τὰς προσφορὰς λαμβάνῃς·
 Μάθε δ', ἂν θέλῃς, παρ' ἐμοῦ ὅτι παρῆλθον πλέν·
 Οἱ χρόνοι, ὅτε τοὺς ἐχθροὺς ἐνίκων δι' εἰκόνων·
 Τώρα τὸ ξίφος ἕκαστος ἐλπίδα μόνην ἔχει,
 Δι' ἧς πιστεύει τοὺς δειλοὺς νά φυγαδεύσῃ Τούρκους·
 Οὐδέποτε δὲ θάνεχθοῦν οἱ νέοι τῆς Κατοῦνας
 Νά μάθωσιν οἱ Ἕλληνες τὸν Κατσαντώνην ὅτι
 Ἐντεῦθεν ἐδιώξαμεν, ὡς τὸν μοιχὸν διώκει
 Ἡ μοιχαλὶς, ὁ σύζυγος εἴαν τὴν θύραν κρούσῃ.
 Μὴ φύγῃς, πρῶτε τῶν κλεφτῶν, νά εὐθυμήτῃς μείνε·
 Ὑπάρχουν δ' ὄπλα ἱκανὰ τοὺς Τούρκους νά διώξουν,
 Καὶ στήθῃ πρόθυμα πολὺ τὴν σφαῖραν νά δεχθῶσι,

Ἦτις τὸ σὸν θά ἤθελε νὰ διελάσῃ στήθος.»

Εἶπε, κ' ἀπήντησεν εὐθύς μ' ὀργὴν ὁ Κατσαντώνης·

«Δὲν ἔχεις πείραν ἀρκετὴν, ὦ νέε μου, τοῦ κόσμου·

Κ' ἔπρεπε μαλλὸν χαλινὸν νὰ βάλῃς εἰς τὴν γλῶσσαν,

Ἴη νὰ καυχᾶσαι πῶς ἐμὲ θά δυνήθῃς νὰ σώσῃς.

Τὸν Παππαλιᾶκον, φαίνεται, διόλου δὲν γνωρίζεις·

ἽΟμως ἐγὼ τὴν τόλμην του καὶ τὴν ψυχὴν εἰξεύρω,

Τὴν θέλουςαν μὲ πράγματα τοὺς φίλους νάνταμείβῃ,

ἽΩς ἔδειξ' ὀφθαλμοφανῶς εἰς συμφορὰν μεγάλην.

Χεμῶν ἐπῆλθεν ἄλλοτε βαρύτεατος, κ' εἰς ἄντραν

Τοῦ Πίνδου μᾶς ἀπέκλεισε μετὰ τροφῆς ὀλίγης.

Τοῦτο δέ, φαίνεται, οἱ ἐχθροὶ ἐνόησαν, καὶ πέριξ

Φρουρὰς ἐπέστησαν πολλὰς εἰς θέσεις διαφόρους.

Κ' ἦδη σχεδὸν ἐσώνοντο τοῦ βίου τὰ χρειώδη,

Κ' ἴσως αὐτὸ θάπείθησκε τὸ προσφιλές μου τέκνον,

Κ' ἡ μόνη τὴν ἐμὴν ζωὴν γλυκεῖαν καθιστῶσα,

ἽΑν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ δὲν ἤρχετο ὁ Διάκος,

Τὸ ῥάσον ῥίψας καὶ στολὴν φορέσας ὁδοιπόρου.

ἽΩς κύων δὲ παντοῦ ζητῶν τὰ ἔγνη μου προσέβη

Κομίζων εἰς τοὺς ὤμους του φορτίον ὅλον ἄρτων

Κ' οἰνόπνευμα τὰ μέλη μας ζωογονῆσαν πάλιν.

Κατόπιν δὲ τὸν εἶχομεν μακρὰν ἡμῶν προπέμψει,

Μ' εὐγνωμοσύνης δάκρυα τοὺς ὀφθαλμοὺς βρεγμένοι,

ἽΟπότε τρεῖς ἤκούσαμεν βολὰς ὑπὸ τὸ ὄρος,

Καὶ τρόμος μᾶς κατέλαβε μὴ ῥόνευσαν τὸν Διάκονε.

ἽΑλλ' ὁ Θεὸς τὸν ἔσωσε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Καὶ νῦν δὲ γενναιώτερος ἢ σὺ πολὺ θά ἦτον,

ἽΑν πείρα χρόνων ἱκανῶν δὲν εἶχε τὸν διδάξει

ἽΟποῖαν οἱ ἽΑγαρῆνοὶ ὠμότητα δεικνύουν,

Καὶ πόσον πλῆθος καθ' ἡμῶν νὰ διαθέσουν ἔχουν.

ἽΟθεν, ὦ νέε, τὴν ὀρμὴν τῆς ἀναιδείας κράτει·

Τοῦ Παππαλιᾶκου πῆγαινε τὴν χεῖρα νὰ φιλήσῃς·

Καρδίαν ἔχει ἀγαθὴν καὶ συγχωρεῖ τοὺς πταίστας.

ἽΑν δὲ νομίζῃς σεαυτὸν ἀνδρεῖον, ἀκολούθει.

Νὰ τρώγῃς χόρτα μεθ' ἡμῶν καὶ νὰ πατήῃς χιόνα,
 Τοῦ κλέφτου φέρων τὸ βαρὺ τουφέκιον ἐπ' ὤμιον. »
 Εἶπεν ὁ ἥρωσ, κί ὁ λαὸς εὐφρόμησεν ὁ περίξ
 Τὸν Παππαλιάκον ζωηρῶς συνεπαινωῶν, καὶ σέβας
 Δεικνύων πρὸς τοὺς ἀληθεῖς τοῦ Κατσαντώνη λόγους,
 "Ὅστις δικαίως τὸν καλὸν ἠγάπα ἱερέα.
 Κί ὁ νέος δ' ὁ θρασύς εὐθύς τὸ σφάλμα του νοήσας,
 Τὸν Λιάκον ἐπλησίασε πολὺ ταπεινωμένος·
 Τὴν κόμην δ' ἀπεκάλυψε, τὴν χεῖρά του ἠσπάσθη,
 Κ' εἶπεν ὁ τέως ἀλαζὼν με χεῖρας σταυραμμένες·
 « Συγγνώμην, πάτερ, ἔπταισα' τῶν ὕβρεων τὸ βῆρος
 Αὐτὸ τὸ ταπεινωτικὸν ἄς ἐλαφρώσῃ σχῆμα'
 Συγχώρησον, καὶ ὁ Χριστὸς τοὺς πταίστας ἐσυγχώρει. »
 Νῦν δ' ὕγραναν τὰ δάκρυα τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Λιάκου,
 Κί ὠμίλησε συγκινηθεὶς ὁ ἱερεὺς τοιαῦτα·
 « ὦ τέκνον μου, σὲ συγχωρῶ· καθότι σὺ δὲν πταίεις,
 Ἀλλὰ τοῦ ἔθνους τῶν Γραικῶν αἱ συμφοραὶ τοιαύτας
 Λογομαχίας προξενοῦν κί ἀκάρπους ἀντεγλήσεις.
 Οἱ πάντες δ' ὑπομένοντες τὰ πάνθεινα, ζητοῦντες
 Ματαίως τρόπον τὴν σκληρὰν νὰ φύγωμεν δουλείαν,
 Ἀλλήλους αἰτιώμεθα καὶ βλάπτομεν πολλάκις,
 Ἐν ᾧ εἰς μόνος αἴτιος τῆς διχονοίας εἶναι,
 Ἡ τίγρις ἢ τρομάζουσα τὸν ὕπνον μας τὴν νύκτα.
 Καὶ τώρα, τέκνα προσφιλῆ, μὴ σχίζετε με λόγους
 Σκληροὺς αὐτὴν τὴν ἀτυχῆ καρδίαν τοῦ πατρός σας·
 Καθότι ἄλλοτε κ' ἐγὼ ἐζώσθην τὴν ῥομφαίαν,
 Καὶ μετ' τὸ πῦρ τοῦ ὅπλου μου ἐνέκρωσα τρεῖς Τούρκους.
 Τρεῖς χρόνους δ' ὁ ἐπίσκοπος δὲν μ' εἶχαν ἐπιτρέψει
 Νὰ λειτουργήσω, τᾶχραντα μυστήρια νὰ ψάσω.
 "Ὅμως τὴν σήμερον ὁ νοῦς ὠρίμασε, καὶ βλέπει
 "Ὅτι δὲν πρέπει παντελῶς νὰ παίζωμεν ἀσκοπίως,
 Ἀλλὰ με φρόνησιν πολλὴν νὰ πράττωμεν τὰ πάντα·
 Διότ' οἱ Τούρκοι δύνανται νὰ ἔλθουν μετ' ὀλίγον,
 Τὰς τέσσαρας τῶν οἰκιῶν νὰ σκάψωσι γωνίας,

Καὶ νὰ κρημνίσουν ἔπειτα διὰ μιᾶς τοὺς τοίχους
Σχοινία πέριξ δένοντες καὶ σύροντες μὲ βίαν·
Μαστοὺς νὰ θέσουν γυναικῶν εἰς χεῖλη κιβωτίου,
Καὶ νὰ πιέσουν ἔπειτα τὸ σκέπασμα μὲ βάρη·
Εἰς πυραμίδας κεφαλᾶς ἀνδρῶν νὰ συσσωρεύσουν,
Τοὺς παῖδας νὰ μολύνωσιν ἢ νὰ πωλήσουν δούλους,
Κ' εἰς σκοτεινὰ χαρῆμια νὰ κλείσωσι τὰς νέας.
Μὴ ἐρεθίζετε λοιπὸν ἀσκόπως τὰς υαίνας,
Καὶ μᾶλλον ὑποκριθῆτε ὑπακοὴν καὶ πίστιν,
Τὰ μέρη τὰ ἀδύνατα φυλάττοντες ἐμφρόνως,
Ἐως παρέλθουν τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τὰ σημεῖα.
Ἵσotis δ' ὑμῶν αἰσθάνεται τὰς κνήμας ἰσχυοῦσας,
Κι' ἀδυνατεῖ διαγωγὴν μετρίαν νὰ δεικνύη,
Ἐξ ἀνυψώσῃ ἕς τὰ βουνὰ τὴν ἐθνικὴν σημαίαν,
Κ' ἐλεύθερα τὴν γλῶσσάν του ἄς ἀκονίζῃ τότε.
ἽΩ Κατσαντώνη, τὴν ἐμὴν δὲν ἀγνοεῖς καρδίαν·
Θὰ προτιμήσω χάριν σου ὡς μάρτυς νὰ ποθᾶνω,
Ἢ νὰ προδώσω τὸν κλεινὸν ὑπέρμαχον τοῦ γένους.
Πλὴν ἤδη τὸ καθῆκόν μου προστάττει νὰ λυτρώσω
Ἐκ τῶν βασάνων τοῦ ἐχθροῦ τᾶθρων ποιμνίόν μου.
ἽΥγίαινε· τῶν οὐρανῶν οἱ ἄγγελοι θὰ ἔλθουν,
Τὸν μέγαν τῶν χριστιανῶν σωτῆρα νὰ φυλάξουν.»
Εἶπε, καὶ νεῦμα ἔκαμεν εὐθύς ὁ Κατσαντώνης
Οἱ κλέφται νὰναλάβωσι τὰς χλαίνας καὶ τὰς πήρας·
Καὶ ὁ νέος δ' ὁ τοπρὶν θραυτὸς τὸ ὄπλον του λαμβάνει
Θέλων κι' αὐτὸς ἀρματωλὸς εἰς τὰ βουνὰ νὰ γείνη·
Καὶ μετ' ὀλίγον ἄμιλλα ἐγείρεται μεγάλη·
Πολλοὶ δὲ νέοι θέλουσιν αὐτοὺς νὰκαλοῦθήσων,
ἽΟτε φρονίμως τὴν ὀρμὴν αὐτῶν ὁ Δίπλος κόπτει
Δεικνύων τρόπον εὐμενῆ, καὶ παραινῶν τοιαῦτα·
«Μὴ τόσον, τέκνα, σπεύδετε, ὡς ἄπειροι ναυδάται,
Οἵτινες τρέχουν πρόωρα νὰ ἐπιβοῦν εἰς πλοῖον
ἽΟντες περίεργοι πολὺ νὰ ἴδουν τόπους ξένους·
Πλὴν μάλις μαῦρα σύννεφα τὸν οὐρανὸν σκεπάσουν,

Καὶ θρήνον βάλλουσι πολὺν ὡς αἱ δειλαὶ γυναῖκες·
 Ἄνάγκη, τέκνα, πρότερον πολὺ νὰ γυμνασθῆτε
 Εὐστόχως νὰ σκοπεύετε κ' ἀντέχετ' εἰς τοὺς κόπους·
 Διότι μόσχους σιτευτοὺς δὲν τρέφουσιν οἱ κλέφται,
 Οὐδὲ στρωμνὰς εἰς τὰ βουνὰ μητέρες ἐτομαζοῦν·
 Ἄλλὰ πολλάκις μένουσιν ἡμέρας ὀλοκλήρους
 Πεινῶντες, καὶ τὰ χεῖλη των τὸ ὕδωρ δὲν δροσιζεῖ.
 Αὐλοὺς ἐκεῖ δὲν ἔχομεν καὶ νέας ὀρχουμένας,
 Ἄλλὰ τῶν λύκων ὄρυγμοὶ τὴν νύκτα μᾶς τρομάζουσι.
 Κ' ἔπειτα μήπως ἅπαντες τὰ ὄπλα θὰ κρατῶμεν;
 Τὴν γῆν καλλιεργήσατε, πληθύνετε τὰς ποιμνάς,
 Κ' εἰς ἀσωτείας περιττὰς μὴ κάμνετε δαπάνας·
 Ὅταν δ' ἡ σάλπιγξ τοῦ Θεοῦ τὴν ὥραν ἀναγγείλῃ,
 Καθ' ἣν τὸ γένος τὸν ζυγὸν τ' Ἀγαρηνοῦ θὰ σείσῃ,
 Θὰ δύνασθε μὲ χρήματα νὰ στείλετ' εἰς τὰς νήσους
 Τὰ μέρη τὰ ἀδύνατα, γυναῖκας καὶ παιδιὰ.
 Εἰς μόνος πρέπει σήμερον ἡμᾶς νὰ κολουθήσῃ·
 Ὁ νέος ὅστις μὲ πολλὴν ἀνθάδειαν ὠμίλει.
 Τὸ θράσος τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀποδεικνύει τόλμην,
 Ὅτις ἀρμύζει νὰ σκηθῆ πρὸς ἔργ' ἀνδρῶν γενναίων.
 Κι' οὐχὶ μὲ λόγον ἄκαιρον πικρὰ νὰ ὀνειδίξῃ
 Ποιμένα φρονιμώτατα φυλάττοντα τὴν ποιμνὴν.
 Ἄλλ' ἅς ὑπάγωμεν εὐθύς, ὦ τέκνα, πρὶν μᾶς φθάσῃ
 Ὁ ἥλιος ὁ εὐκόλα τοὺς κλέφτας ἐξαγγέλλων.»
 Εἶπε καὶ ἄκων ἔσπευσε πλησίον του νὰ ἔλθῃ
 Ὁ νέος ὁ παράτολμος· κ' ἡ συνοδία τῶρα
 Τὰς βρομαλέας κνήμας τῆς κινεῖ νὰ καταφύγῃ
 Πρὸς τὰ βουνὰ, ἐλεύθερον ἀέρα νὰναπνεύσῃ,
 Καὶ τὰς ἀτίμους τῶν ἐχθρῶν ἐνέδρας νὰ ἐμπαῖξῃ.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ε΄.

ΕΝ τούτοις δὲ τὸ κέλευσμα τ' Ἀλῆπασσα ταχέως
Εἰς πρᾶξιν ἐπεχείρησε νὰ βάλῃ ὁ Ἀχμέτης,
Τὴν ἵππον προθυμούμενος βραβεῖον νὰ κερδήσῃ.
Γινώσκων δ' ὅτι εὐκόλα δὲν θέλει κατορθώσει
Αἰχμάλωτον τὸν ἀετὸν τοῦ Πίνδου νὰ δεσμεύσῃ,
Σπουδαίαν δύναμιν ἀνδρῶν σκοπεύει νὰ συλλέξῃ.
Πρὸς τὴν ἀρχαίαν τὸ λοιπὸν ὑπῆγε Θεσπρωτίαν,
Ἦν μ' ὕδωρ βρέχει μελανὸν ὁ ποταμὸς Ἀχέρων.
Ἐνταῦθα δὲ τὴν σήμερον οἱ Τσαμίηδες οἰκοῦσι,
Φυλὴ τὸν πόλεμον χαρὰν μεγάλην θεωροῦσα.
Τούτων δὲ νῦν τοὺς ἀρχηγούς καλέσας ὁ Ἀχμέτης,
Μὲ τρόπον λίαν πειστικὸν τοιοῦτον εἶπε λόγον·
«ὦ Τσαμίηδες, ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου φημισμένοι
Διὰ τὸν μέγαν ζῆλόν σας πρὸς τοῦ Ἀλλάχ τὴν πίστιν
Καὶ τοῦ Μωάμεθ τὸν κλεινὸν διάδοχον Σουλτάνον !
Ἦλθε καιρὸς τὴν φήμην σας ναυξήσετε μεγάλως,
Καὶ νὰ σωρεύσετε χρυσὸν εἰς τὸ βαλάντιόν σας·
Ἐσθῆτας δὲ φορέσετε κατόπιν λαμπροτάτας,
Κ' εἰς τοὺς χοροὺς δεικνύετε χρυσᾶς τὰς ὀπλοθήκας.
Τὸ καύχημα τῶν Ἀθανῶν, ὁ ἐνδοξὸς βεζύρης
Ἀλῆπασσας, ἐπιθυμῶ νὰ μὴν ὑπάρχῃ πλέον
Εἰς τὴν ζωὴν ὁ κάτοικος τοῦ Πίνδου Κατσαντώνης,
Τὸ ὄνομα τὸ ἀκουστὸν τοῦ κλέφτου δὲν ἀφίνει

Παντάπασι τὰ βλέφαρα νὰ κλείη ὁ σατράπης,
 Ὅπότεν ὕπνος τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους κυριεύη.
 Καλῶς δὲ σεῖς γνωρίζετε ὅποσον ἀνταμείβει
 Γενναίως τοὺς πιστῶς αὐτὸν ὑπηρετοῦντας κι' ὅτι
 Πολλὰ θὰ εὑρουν λάφυρα οἱ Ἄλβανοὶ πρὸς κλέφτας,
 Οἵτινες ἔχουν ἀργυρὰ τὰ ὄπλα, πολεμοῦντες.
 Ὅθεν λαβόντες ἅπαντες τὰ εὐστοχὰ σας ὄπλα,
 Ἀκολουθεῖτε πρόθυμοι νὰ σύρωμεν δεμένον
 Τὸν κλέφτην τὸν σκιάζοντα τ' Ἀληπάσσα τὴν δόξαν·
 Εἶπε, καὶ πάντες ἔμειναν ὡς λίθοι σιωπῶντες·
 Ἄργα δὲ μόλις νέος τις ὠμίλησε τοιαῦτα·
 Ἄχμέτη, τοῦ βεζύρη μας ὁ δεξιὸς βραχίον,
 Τὸ λέγω πάντοτε κ' ἐγὼ, ὅτι δὲν πρέπει τόσον
 Νάφίνωμεν ναυξάνωνται οἱ κλέφται εἰς τὰ ὄρη·
 Καθότι διεγείρουσι καὶ τοὺς λοιποὺς ῥαγιάδες·
 Καὶ φῆμαι διαδίδονται, ὅτι σκοπεύουν πάντες
 Τὰ ὄπλα νὰναλάβωσιν καὶ ῥίψωσι τὸν θρόνον
 Τοῦ Πασιδάχ, ὑψόνοντες σημαίαν ἀνταρσίας.
 Καὶ πρότερον μὲν ἤθελον νὰ πολεμῶσι πάντες·
 Πλὴν ἤδη τρόμον ἐμποιεῖ πολὺν ὁ Κατσατώνης·
 Καὶ λόγους διασπείροντες τινὲς μυθώδεις κάμνουν
 Ἀπρόθυμοι ἔς τὸν πόλεμον οἱ Ἄλβανοὶ νὰ τρέχουν.
 Ἐμπρὸς ἐκεῖνου, λέγεται, ξίφος γυμνὸν προβάλλει
 Εἷς ἄγγελος, κι' ἀποτυφλοῖ τὴν ὄψιν τῶν ἐχθρῶν του·
 Ὁ ἀδελφός του ἀποσπᾷ ἐκ τῶν ὀρέων βράχους,
 Οὗς μόλις δέκα δύνανται ἀνδρεῖοι νὰ βαστάσουν,
 Καὶ ῥίπτει τούτους μεθ' ὀρμῆς πολλοὺς καταπλακόνων.
 Τοιαῦτα διασπείρουσιν ἀτόλμους καθιστῶντες
 Τοὺς πρότερον τὸν εὐτελεῖ Γραικὸν περιφρονοῦντας.
 Ἄλλ' ὅμως, φίλοι, πρὸς αὐτοὺς ὡς πότε τοὺς ῥαγιάδες
 Τὴν πίστιν θὰ φυλάττωμεν εἰς τῶν μαχῶν τοὺς φόνους ;
 Ἢ δὲν κατενοήσατε εἰσέτι ποῖα λύσσα
 Ἐντὸς τοῦ μαύρου στήθους των κλεισμένη συγκρατεῖται ;
 Κι' ὡς λέξης βράζει μετ' ὀργῆς σκοπεύων νὰναρρίψῃ

Τὸ σκέπασμα, ὅταν τὸ πῦρ ἀτμὸν πυκνὸν γεννήσῃ.
 Τί; τάχα δὲν ἠκούσατε πολλάκις ὅτι μέλλου
 Βοήθειαν νὰ λάβωσι παρὰ τοῦ Ῥούσσου, κ' οὕτω
 Πάντας ἡμᾶς περάσωσιν ἐν στόματι μαχαίρας ;
 Ἡ μὴ προσμένετε φειδῶ ἔς τοὺς Ἀλβανούς νὰ δεῖξουν ;
 Ὑπάρχει, φίλοι, ἄσπονδον κ' αἰώνιον τὸ μῖσος
 Τάποχωρίζον τὰς φυλάς ἡμῶν καὶ τὰς θρησκείας·
 Ἄν δ' ἀνταρσίαν κάμωσιν οἱ Ἕλληνες κ' ἡ τύχη
 Τὴν νίκην στρέψῃ πρὸς αὐτοὺς, καὶ κράτος σχηματίσθω,
 Ὡς κτήνῃ θέλουσιν ἡμᾶς κακοποιεῖ καὶ σφάζει.
 Διὸ μὲ πάντ' ὀφείλομεν νὰ τοὺς κτυπῶμεν τρόπον,
 Μὲ βίαν ἢ μ' ὑπόκρισιν, μὲ δόλον ἢ μὲ τῶπλον.
 Λοιπὸν προτείνω παρευθὺς νὰ τρέξωμεν δολίως
 Τοὺς κλέφτας νὰ προσβάλωμεν· εὐήθεις εἶναι ὅσοι
 Τὴν σήμερον τῶν παλαιῶν φυλάττουσι τὴν πίστιν».
 Εἶπε, καὶ γέρον Ἀλβανὸς τὴν ὄψιν σκυθρωπάζει,
 Τὸ βλέμμα στρέφει πρὸς τὴν γῆν, καὶ μὲ τὴν βράβδον γράφει
 Σημεῖα, τὸν θυμὸν αὐτοῦ ζητῶν νὰ συκρατήσῃ.
 Πλὴν τέλος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀφῆκεν ἐλευθέραν
 Μὲ λόγους τὴν πικρὰν χολὴν εἰς τὰ ἐκτὸς νὰ χύσῃ.
 Οὕτω λοιπὸν ὠμίλησεν ὁ ἔμπειρος πρεσβύτης·
 Φεῦ! πῶς δὲν ἦσαν ἄστοχοι οἱ πρότεροί μου λόγοι,
 Ὅτ' ἐφοβούμην τὰς κακὰς τῆς νεολαίας τάσεις,
 Μὴ αὐταὶ καταστρέψωσι τὴν Ἀλβανίαν ὅλην.
 Τὴν πίστιν παραινεῖς λοιπὸν νὰ φήσωμεν τὴν πρώτην,
 Κ' ὁ δόλος ὄπλον ἄτιμον νὰ γείνη τῶν πολέμων ;
 Καὶ τίς νὰ εἴπῃ· αἰοὶ Ἀλβανοὶ δὲν ἔχουν καθὼς πρῶτα
 Γενναῖον φρόνημα, ποσῶς τὴν πίστιν δὲν τηροῦσι.»
 Βεβαίως ἂν τίς τῶν ἐμῶν συνομηλικῶν ταύτας
 Τὰς λέξεις πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐτόλμα νὰ ἐκφράσῃ,
 Πάντες θὰ τοῦ ἐπτύομεν τὸ πρόσωπον οἱ ἄλλοι.
 Πλὴν ἄλλως τώρα σκέπτεσθε ἢ ἄψυχος νεότης·
 Τὸν ὀφθαλμὸν δ' ἐσκότισε δειλία τῆς καρδίας,
 Καὶ παντελῶς δὲν βλέπετε τίς εἶναι ὁ τῶ ὄντι

Ἐλκύνων πρὸς τὸν ὄλεθρον τὴν Ἀλβανίαν πᾶσαν.
 Δὲν ἔκλεισ' ὁ Ἀλῆπασσας τοὺς Γαρδικιώτας ὄλους
 Εἰς μάνδραν, καὶ τοὺς ἔσφαζεν ὡς οἱ σφαγεῖς τοὺς τράγους;
 Δεινὴ δ' ἤχῳ τῶν γοερῶν κραυγῶν τῶν σφαζομένων
 Τὴν μιανὰν ἀνήγγειλεν ἐκδίκησιν τῆς Χάμικως,
 Ἕτις μ' ἀνθρώπων αἵματα ποτίζει τὸν υἱὸν τῆς.
 Τὴν δ' ἄλλην του διαταγὴν τίς θέλει λησμονήσει;
 Εἶχ' ἡ πανώλης ἐντελῶς σχεδὸν ἐξερημώσει
 Χωρὶον χριστιανικόν, ὥστ' εἰς τοὺς οἴκους γλαυκὰς
 Ἐβρήθουν, ὅτε τῆς νυκτὸς ἐπήρχετο τὸ σκότος·
 Ὅ φῶσει δὲ φιλάργυρος σατράπης ὑποπτεύων
 Ὅτι χρυσὸν θὰ ἔκρυπτον αἱ τῶν θανόντων κλίνας,
 Προσέταξεν ἡμᾶς ἐκεῖ νὰ πορευθῶμεν πάντες,
 Τὰ στρώματα νάνοιζόμεν τῶν μολυσμένων οἰκῶν.
 Βεβαίως δ' ἤθελεν εὐθὺς ἡ νόσος μᾶς θερίσει,
 Ἄν κόμη χριστιανικὴ δὲν εἶχε βοηθήσει,
 Μεθ' ἧς ξενίαν εἶχομεν οἱ Τσαμπῆδες ἀρχαίαν·
 Ὅπλίτας δὲ μᾶς ἔστειλαν οἱ ξένοι μας ἀνδρείους,
 Καὶ δι' αὐτῶν ἐλάβομεν τὸ θάρρος νάρνηθῶμεν
 Τὴν προσταγὴν, καὶ μάλιστα μὲ τόνον ἀπειλοῦντες.
 Οὐδ' ἀπετόλμησ' ὁ σκληρὸς δυνάστης νάποστειλῆ
 Στρατὸν, τὸ θάρρος τοῦ λαοῦ μ' αὐτὸν νὰ καταβάλλῃ·
 Καὶ τάχα τί τὸν ἔπταισεν ὁ Κατσαντώνης τώρα;
 Δὲν ἦτον ἦσυχος ποιμὴν μὴ ἐνοχλῶν κανένα;
 Ἄλλὰ Κοιμάρως ἄτιμος τὴν ἀδελφὴν του εἶχε
 Μιάνει, κα' ὅτ' ἐζήτησεν ἐκδίκησιν νὰ λάβῃ
 Τῆς νέας ὁ πατὴρ, εὐθὺς εἰς τὴν εἰρκτὴν τὸν ῥίπτουν,
 Καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν ἐδῆμευσ' ὁ σατράπης,
 Συνασταμένην ἐκ πολλῶν προβάτων χιλιάδων.
 Κ' ἐν τούτοις τὸν υἱὸν αὐτῆς δὲν ἄφινεν ἀκόμη
 Ἡ μήτηρ κλέφτης ἄγριος εἰς τὰ βουνὰ νὰ γείνη·
 Ἄλλὰ τῷ ἔλεγε συχνά· «κἀθίσει, κάτσ' Ἀντώνη.»
 (Ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸνομα τοῦ Κατσαντώνη ἔχει).
 Τοιοῦτος εἶν' ὁ μιὰρὸς υἱὸς τῆς πόρνης Χάμικως·

Ἀάγνος, ὦμῶς, πᾶν δίκαιον καὶ νόμιμον ἔμπαίζων*
 Οἱ δ' ὁμοιάζοντες αὐτὸν, ἂν θέλουν, ἄς στρατεύσουν,
 Τὸν γενναῖόν φρον' ἀρχηγόν τοῦ Πίνδου νὰ συλλάβουν.
 *Ἡμεῖς ἐντεύθεν παντελῶς δὲν θέλομεν σαλεύσει.»
 Εἶπεν ὁ γέρον ἄσπονδον διαδηλῶν τὸ μῖσος,
 Καθότι κ' ἔχθρας ἀφορμὴν ἰδιαιτέραν εἶχε.
 Τὸ πέμπτον εἶχεν ἄλλοτε κρατήσει τῶν μισθῶν του
 Ὁ τύραννος, προφασισθεὶς μηδαμινὰς προφάσεις
 *Ὡς ἼΑλθανὸς δὲ πῶποτε δὲν εἶχε λησμονήσει
 Τὸ ἄδικον καὶ ταπεινὸν τῶν τρόπων τοῦ δυνάστου·
 *Ἐνόησε δὲ τοῦτ' εὐθύς ὁ πονηρὸς Ἀχμέτης,
 *Ὅτι θὰ ἦτον ὁ χρυσὸς τοῦ μίσους ἡ αἰτία.
 *Ὅθεν προστάττει τράπεζαν ἐκεῖσε νὰ τῷ φέρουν,
 Κ' εἰς ταύτην ἔχυσε χρυσόν, χωρὶς νὰ εἶπῃ λέξιν·
 Ἄλλὰ μετ' ἤχου συνεχῶς τὸ νόμισμα ἴριθμει.
 Πέριξ δὲ τότε ἠθροίσθησαν ταχέως πλῆθος μέγα,
 *Ὡς ὅτε τὸ φθινόπωρον ἐντὸς τῶν μαγειρειῶν
 Λί μυῖαι συσσωρεύονται, ὁπότεν ἔξω βρέχη.
 *Υπεμειδίασαν δὲ νῦν τὰ χεῖλη τοῦ Ἀχμέτη,
 Κι' ὡς οἱ ἀρχαῖοι Λάκωνες ὀλίγας εἶπε λέξεις*
 *Πουγγιὸν ἔν εἰς μετρητὰ θὰ λάβῃ παραχρῆμα,
 *Ὅστις τ' Ἀλῆπασσα πιστὸς θὰ γείνη μισθοφόρος.»
 Εἶπε, κ' οὐδεὶς ἐν ἑαυτῷ τὴν δύναμιν ἠσθάνθη
 Νὰ πολεμήσῃ τὴν πειθῶ τοῦ λάμποντος χρυσοῦ*
 Καθότι δὲν ἰσχύει τι τοσοῦτον νὰ κλονήσῃ
 Τῶν ἸΑλθανῶν τὰ πνεύματα, ὡς τοῦ χρυσοῦ ὁ ἦχος*
 Περιφρονοῦν τὸν θάνατον, παραμελοῦν τὰ τέκνα*
 Πλὴν δέχονται νὰ ρύψωσι τὸ σῶμά των εἰς φλόγας,
 Ἄρκει νὰ μειδιᾷ ἐλπίς ἀργύρου καὶ λαφύρων.

Οὕτω λοιπὸν συνήχθησαν ὡς χίλιοι ὀπλίται
 Μὲ προθυμίαν θέλοντες νὰ γείνουν μισθοφόροι.
 Κι' αὐτὸς δ' ὁ γέρον, ὁ τοπρὶν ὡς χειμαρρὸς ὀργίλος,
 Κατέσβεσέ πως τῆς ὀργῆς τὸ πῦρ ὑποδηλῶν

Ὅτι κι' αὐτὸς θὰδέχετο, ἀνίσως ὁ Ἀχμέτης
 Ἐπλήρνε τὸ ἔλλειμμα τῶν πρὸ καιροῦ μισθῶν του·
 Οὐδόλως δ' ἤργαστόρησεν ὑπόσχεσιν νὰ δώσῃ
 Τὸ ὄργανον τῶν βδελυρῶν σκοπῶν τῆς τυραννίας·
 Κι' ἰδοὺ σαλεύει τὴν οὐρὰν ὡς κύων χειροθήης
 Ὅ πρὶν προβάλλων τίγριδος ὀδόντας μαινομένης.

Νῦν δὲ προετοιμάζουσι τὰ πρόχειρά των σκεύη,
 Δι' ὧν ἀπὸ τῶν ποταμῶν ἀρύονται τὸ ὕδωρ,
 Ἡ ἔνθα κρέας θέτουσιν κι' ἄρτον ξηρὸν ὀλίγον,
 Ἐγκράτειαν αἰείποτε ἀσκοῦντες· κ' εἰς τοὺς ὄμους
 Τὴν χλαῖναν ἐπιρρίπτουσι τὴν χρήσιμον κι' ὡς κλίνην·
 Κι' ὅσοι μὲν τούτων βλάμηδες ἔχουσι ἤδη γείνει,
 (Καθὼς τοὺς ἀδελφοποιτοὺς ἐκεῖ ἀποκαλοῦσιν)
 Ὅμοῦ πορεύοντ' ὅσαι δὲ δὲν ἔχουσι τοιοῦτους,
 Τὰς χεῖρας σφίγγουν καὶ πιστὴν ὑπόσχονται φιλίαν,
 Μέχρι τοῦ τάφου πρόθυμοι νὰ βοηθοῦν ἀλλήλους.

Ἄγων δ' αὐτοὺς ἀπέρχεται κατόπιν ὁ Ἀχμέτης
 Πρὸς τὰ Ἀκροκαρύνια, τὸν τόπον τῶν Χαόνων.
 Ἐνταῦθα δὲ τὴν σήμερον οἱ Λιάπηδες οἰκοῦσιν,
 Μικρόσωμοι καὶ ῥυπαροί, κ' εἰς τὴν νυκτὸς τὰ σκόπη
 Ἀσκοῦντες δεξιότητα πολλὴν περὶ τὸ κλέπτειν·
 Τοσοῦτον δὲ τὸν θάνατον περιφρονοῦσιν, ὥστε
 Ἴσπην ἀξίαν δίδουσι εἰς κεφαλὴν αἰγείαν
 Κ' εἰς ἀνθρωπίνην· κι' ἂν τυχὸν εἰς τούτων αἶγα κλέψῃ
 Καὶ χάσῃ φίλον, θεωρεῖ κατόρθωμα τὸ πρᾶγμα.
 Ἦτο δ' ἡμέρ' ἀνέφελος, κ' ἐπὶ τῆς χλόης εἶχον
 Οἱ Λιάπηδες τὰ μέλη των τανύσει, νὰ θερμάνουν.
 Τὸ σῶμα πρὸς τὴν ἥπιον θερμότητα τοῦ Φαίβου.
 Διέφεγγον δὲ κεφαλαὶ ἐμπρὸς ἐξυρισμέναι,
 Ἄντανακλῶσαι τὰς λαμπρὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου·
 Καὶ τινες τούτων δεξιῶς προσάγοντες τὰς χεῖρας,
 Ἐλάμβανον ζωόφια, τὸ δῆμα ἐνοχλοῦντα·

Κ' αἰμάτονον τοὺς ὄνυχας, τερπόμενοι ἔς τὸν κρότον,
 Ὃν ἤκουον ῥηγνύοντες τὸ εὐτραφέες των σῶμα.
 Ἄλλοι μικρὰ τσιμπούκια κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας,
 Ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος αὐτῶν ἐστήριζον τὸ σῶμα,
 Ὡς οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες πλησίον τῆς τραπέζης·
 Καπνὸν δ' ἐρρόφων μ' ἠδονὴν πολλήν, καὶ πάλιν τούτον
 Ἀπέδιδον οἰδαίνοντες τῶν παρειῶν τὰς σάρκας.
 Οὐδὲ παρέσχον παντελῶς κάμμίαν δυσκολίαν,
 Ἡ πρόφασιν, τὸν δραστικὸν Ἀχμέτ νάκοιουθήσουν·
 Ἄλλ' ἅμα τοῖς ἀνήγγειλεν, ὅτι θὰ λάβουν μέγαν
 Μισθόν, εὐθύς ἐπήδησαν ὡς θηρευτῆρες κύνας,
 Οὓς κοιμωμένους ἢ ὄσμη τῶν λαγωῶν ἐγείρει.
 Τὴν δὲ προτοῦ νωχέλειαν ταχέως διεδέχθη
 Δραστηριότης, κί ἅπαντες τὰ ὄπλα ἐτοιμάζου
 Τὴν προσταγὴν τ' Ἀλῆπασσα νὰ θάλωσιν εἰς πράξιν,
 Ἐλπίζοντες καὶ λάφυρα πολλὰ νὰ συναθροίσουν·
 Δισχιλίοι τὸν ἀριθμὸν, ἰσχυοὶ καὶ ῥύπου πλήρεις.

Οἱ πάντες ἔγειναν λοιπὸν τρισχιλίοι, καὶ τούτους
 Εἰς μέρη δέκα διαιρεῖ ὁ ἔμπειρος Ἀχμέτης.
 Κρατήσας δὲ μεθ' ἑαυτοῦ τὰ δύο μέρη, τὰλλα
 Ἐξέπεμψε νὰ λάβωσι τὰς ἀρμοδίας θέσεις,
 Ὅποθεν ἔμελλεν αὐτοὺς ἐγκαίρως νὰ καλέσῃ,
 Μὲ πεζοδρόμους τάχιστα τὰς προσταγὰς μηνύων,
 Ἡ ἅπτων ἐν καιρῷ νικτὸς πυρσοὺς εἰς ἀκρωρείας.
 Κ' ἤδη παντοῦ διερευνᾷ μὲ τοὺς ἐξακοσίους
 (Τοσοῦτους εἶχον Ἀλθανοὺς τὰ δύο σώματά του),
 Ποῦ ἄφησαν τὰ ἔγνη των οἱ κλέρται, ποῦ τὸ ὕδωρ
 Λαμβάνουσι, ποῦ βαίνουσιν ἐπὶ λευκῆς χιόνης,
 Κί ἀφίνουσιν οἱ πόδες των τοὺς τύπους ἐπὶ ταύτης·
 Ποῦ ἄντρον κεῖται, ἥσυχον τὸν ὕπνον των παρέχον,
 Καὶ πόθεν κλάδους ἐκοψαν νὰ ψήσωσιν ἀρνία.
 Πλὴν πάντα ταῦτ' ἀδύνατον ὑπῆρξε νάνηγνεύσῃ·
 Καθόσον συνειθίζουσιν οἱ κλέρται νὰ φανίζου

Πᾶν ἔχθος, ὅθεν διαθεῖν' ἀνάπτουν δὲ συνήθως
 Τὸ πῦρ, ὅπυτ' ὁ ἥλιος μεσουρανεῖ, καὶ τότε
 εἶναι ἀόρατος ἡ φλόξ· ὁ δὲ καπνὸς διόλου
 Πρὸς τάνω δὲν ὑψόνεται· καθότι συσσωρεύουν
 Πυρὰς μικρὰς ἀπὸ ξηρῶν κλαδίων, κ' ἐπὶ τούτων
 Ἐνάπτουν ἄνωθεν τὸ πῦρ· ὥστ' εἰς τὰ κάτω μόνον
 Λαμβάνει τὴν διεύθυνσιν ἢ τοῦ καπνοῦ νεφέλη.
 Τῶν ἀντρων δὲ τὴν εἴσοδον εἰς δένδρα κρυπτομένην,
 Ἡ βράχους, μόν' οἱ σύντροφοι γνωρίζουσι συνήθως.

Οὕτω λοιπὸν ἀπανταχοῦ ζητοῦν, πλὴν δὲν ἰσχύουν
 Νάνευρον ποῦ τὸ βῆμά των οἱ κλέφται διευθύνουν.
 Διὸ τῶν χριστιανικῶν χωρίων τοὺς κατοίκους
 Νὰ ἐρωτοῦν ἀρχίζουσι· καὶ πρῶτον κολακεύουν
 Χρυσίον ὑποσχόμενοι, βαθμοὺς τῆς ἐξουσίας
 Κι' ἀτέλειαν ἐπὶ πολλοὺς ἐνιαυτούς· πλὴν μάτην·
 Τῶν Τούρκων τὰ δολώματα τὴν δύναμιν δὲν ἔχουν
 Νὰ κάμψουν τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν τῶν κατοικούντων
 Τὴν Ἡπειρον, ὥστε μωρὰν νὰ πράξουν προδοσίαν.
 Ὅθεν ἀλλάσσουν πάραυτα οἱ Ἄλβανοὶ τὸν τρόπον,
 Κ' αἱ τέως κολακεύουσαι ἀλώπεκες ἐξαίφνης
 Ἰαίνης περιβάλλονται δορὰν κι' ὠμὴν καρδίαν.
 Αἰθούς μεγάλους, ἑκατὸν ζυγίζοντας ὀκάδας,
 Ἐπὶ τοῦ στήθους θέτουσι τῶν χωρικῶν Ἑλλήνων·
 Ἐλαῖον ζέον χύνουσι, καὶ καίουσι τὸ δέρμα·
 Μέρη σαρκῶν μὲ μάχαιραν κατὰ μικρὸν ἐκκόπτουν,
 Καὶ λώρους ἐκ τῆς βράχως αὐτῶν ἐκσποῦν μὲ βίαν,
 Ἡ τοὺς ἐκδαίρουν ζωντανούς ὡς πρόβατα σφαγμένα.
 Ταῦτα δὲν εἶναι ἀρκετά· βιάζουσι τὰς παρθένας,
 Ἡ σφάζουσι τῶν χριστιανῶν τὰ τέκνα καὶ τὰ ψήνουν,
 Τοὺς δὲ γονεῖς των φέρουσι μὲ φρίκην νὰ τὰ βλέπουν,
 Κραυγαὶ δ' ἤχοῦσι γοεραὶ τῶν γυναικῶν καὶ θρῆνοι,
 Ὡς ὅτε δεκατέσσαρας νηπίων χιλιάδας
 Διέταξε νὰ σφάξωσιν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης·

Δεινὸς δὲ τρόμος ἔλαβε τὰς δυστυχεῖς μητέρας·
 Κ' εἰς τὰς ὁδοὺς ἐχύθησαν λυσίκομοι, ζητοῦσαι
 Νὰ σώσῃσι τὰ βρέφη των μὲ τὴν φυγὴν· πλὴν μάτην·
 Οἱ δῆμοι τὰς ἤρπαζον ἐκ τῆς λυμένης κόμης,
 Κ' εἰς τὰς ἀγκάλας των αὐτὰς ἀπέσφαττον τὰ τέκνα,
 Πᾶν ἔχθος ἀπολέσαντες καρδίας ἀνθρωπίνης.

Καὶ ὅμως ὅ,τι παντελῶς δὲν εἶχον διαπράξει
 Οἱ δόλοι κ' εἰ ὠμότητες, κατώρθωσεν ὁ ζῆλος
 Ὁ ἄκαιρος κ' ὑπέρμετρος χριστιανῶν γερόντων.
 Κ' ἰδοὺ πῶς ἀνεκάλυψαν τὸ δεῖπνον τῆς Κατούνας·
 Ὅποταν καταλείπων τις τὴν Βόνιτσαν ὁδεύη
 Πρὸς τὴν Κατούναν, κατ' ἀρχὰς πεδίον θάπαντήση
 Ὡς ὥρας δύο· εἶτα δὲ πρὸς ὄρος θέλει φθάσει
 Καὶ καταφύτους φάραγκας· τὰ δένδρα δὲ πυκνοῦνται
 Τόσον πολὺ ἐνιαχοῦ, ὥστε σχεδὸν δὲν βλέπεις
 Τὸν οὐρανόν· διατριβαὶ δ' ὑπῆρχον εἰς τοὺς κλέφτας
 Ἐνταῦθα σπήλαια πολλὰ καὶ βράχοι καὶ δενδρῶνες,
 Ἐν οἷς διῆγον τρώγοντες καὶ πίνοντες πολλάκις,
 Χωρὶς οἱ διαβαίνοντες πλησίον νὰ τοὺς βλέπουν.
 Κεῖται δ' αὐτοῦ χωρίον τι ἀπὸ μονῆς ἀρχαίας
 Μοναστηράκι σήμερον καλούμενον· κ' ἐνταῦθα
 Συνήθως παραμένουσι μικρὸν οἱ ὕδοιπόροι,
 Ὅπως τοὺς ἵππους ἐκ πηγῆς ποτίσουν, καὶ κατόπιν
 Ἴππεύσουν πάλιν ἄγοντες τὰ κτήνη παρὰ λίθον.

Ἐνταῦθα τότε καὶ ὁ σκληρὸς κατέλυσεν Ἀχμέτης.
 Μὲ βίαν δ' εἰς τῶν χωρικῶν εἰσῆλθον τὰς οἰκίας
 Οἱ ὄπαδοί του, καὶ πολλὴν τὴν φρίκην ἐπροξένουν
 Ἐχόντες χεῖρας ἐρυθρὰς ὑφ' αἵματος, ὡς λύκοι
 Εἰς ποιμνίον ἀφύλακτον σπαράξαντες ἀπλήστως.
 Ἦτο δ' ἐσπέρα, κ' ἔμελλεν ὁ ἥλιος νὰ δύσῃ·
 Νὰ φάγουν δ' εἶχον ἄδειαν οἱ Ἀλβανοί, ἐξ ὅτου
 Τὸ ἄσμα τὸ ἐσπερινὸν ὁ μουεζίνης ψάλλῃ

Ὁ ἄδων εἰς τὸν μιναρὲν τὴν πίστιν τοῦ Μωάμεθ·
 Διότι βραμχζάνιον ἐώρταζον, ὁπότε
 Οὐδὲ καπνὸν δὲν δύνανται νὰ πίουν τὴν ἡμέραν.

Ὡς τίγρεις δ' ἀπομείνασαι ἡμέραν ὅλην νήστεις,
 Ἄπληστος τρώγων πρόβατα εὐροῦσαι τὴν ἐσπέραν,
 Ὅμοιος καὶ οἱ μισθωτοὶ σφαγεῖς μεγάλην θραῦσιν
 Ἐποίησαν, τῶν ἀγροτῶν τοὺς οἴκους ἐρημοῦντες.
 Ὡν δὲν ἄφησαν κἀνὲν, τράγον, κριὸν ἢ ὄρνιν,
 Ἄρνιον ἢ ἐρίφιον καὶ βούτυρον ἢ μέλι.
 (Οἶνον οὐδόλως ἔπινον οἱ Μουσουλμάνοι τότε·
 Νῦν ὅμως τρώγων κάποτε καὶ χοῖρον δημοσίᾳ.)
 Ἄλλ' ἅπαντα κατέφαγον ἀκόρεστοι ὡς κῆτη
 Πελώρια, σαρόνοντα τὰ σμήνη τῶν ἰχθύων·
 Τὰς δὲ παρθένους ἔβαλλον νὰ τοὺς ὑπηρετῶσι
 Καὶ τοὺς ἐφήβους, μάλιστα τοὺς ἀνθηροὺς τὴν ὄψιν·
 Συνήνουν δ' ὕβρεις καὶ ἀσελγῶν στρατιωτῶν ἐκφράσεις·
 Ἡ σκώμματα καὶ ἀπειλὰς, δεικνύοντες τὰ ξίφη,
 Ἄτινα ἔθετον γυμνὰ ἐπάνω τῆς τραπέζης.

Ἄφοῦ δὲ τὴν ἀχόρταγον ἐνέπλησαν κοιλιάν,
 Εἰς κλῖνας ἐκτανύουσι τὰ μέλη τὰ βαρέα,
 Κι' ὁ πανδαμάτωρ παρευθὺς τοὺς ἐκυρίευσ' ὕπνος,
 Ὅν εἶχον κάμει ποθητὸν οἱ μόχθοι τῆς ἡμέρας.
 Βαρέως δ' ἔρρεγchon· καὶ αὐτοὶ δ' οἱ νέοι τοῦ χωρίου,
 Ὡς εἰς καιρὸν Ἀπόκρευω πλειότερον πίνοντες,
 Καθῦπνωσον ὡς καὶ ἄλλοτε τὰς νύκτας ἐκοιμῶντο.
 Πλὴν δύο γέροντας Γραικοὺς ὀλίγος μόνον ὕπνος
 Κατέλαβε, καὶ ἐξύπνησαν κατόπιν νὰ σκεφθῶσι
 Πῶς θέλουσιν αὔριον φερθῆ· ἀλλ' ὅμως κατὰ πρῶτον,
 Φοβούμενοι μήπως τυχὸν ἀκούουσιν οἱ ἐχθροὶ των,
 Διάφορ' αἰνιγματωδῶς περὶ τῶν νῦν πραγμάτων
 Ἀρχίζουσιν νὰναφέρωσι· καὶ ἂν ὅλως δὲν ἐνόουν
 Αὐτοὺς λαλοῦντας, ἔπειτα νὰ βουλευθοῦν ἐσκόπουσιν

Υἱὸς θέλουν πέμψει μήνυμα εὐθὺς πρὸς τὴν Κατούναν,
 Μαθόντες ἤδη πρότερον τῆς Λιάκκινας τὸ δεῖπνον·
 (Καθότι ἔς τοὺς χριστιανοὺς δὲν τῶκρυπτεν ἐκείνη,
 Τὸν χαρακτῆρα τῶν καλῶς γινώσκουσα πρὸ χρόνων.)
 Οὕτω δ' ὁ γέρον ἤρχισεν ὁ εἰς νὰ ἀποτείνῃ
 Τὸν λόγον πρὸς τὸν ἕτερον εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου
 Διέτριβεν ὁ ἀρχηγὸς τῶν ὄπλων τοῦ σατράπου·
 «Κοιμᾶσαι, γέρον; ἄκουσε τί θέλω σ' ἀναφέρει,
 Καὶ σκέφθητι πῶς δύνασαι αὐτὸ νὰ ἐξηγήσῃς·
 Ὡς ἔχουσι συνήθειαν, ἰδόντες οἱ ποιμένες
 Ὅποσον ἔκαμε καιρὸν τὰς πρώτας τοῦ Αὐγούστου,
 Μαντεύουσι ὅτι θέλομεν ἐφέτος ἔχει χλόην,
 Ὅτις πλουσίους τοὺς πτωχοὺς ποιμένας μας θὰ κάμῃ·
 Ἀλλὰ καὶ λύκος ὕστερον ἀπ' ἀρκτου θὰ κατέλθῃ,
 Νὰ φάγῃ τὸν καλὸν βοσκὸν καὶ τὰς παχείας ποίμνας.
 Ὅθεν ἀνάγκη πρόνοιαν νὰ λάβωμεν μεγάλην . . . »
 Ἔλεγ' ὁ γέρον, κ' ἔβλεπον μὲ προσοχὴν κ' οἱ δύο,
 Ἐὰν τῶ ὄντι βέγγωσιν οἱ μισθωμένοι λύκοι
 Καὶ μάλιστ' ἀπετόλμησαν νὰ λάβωσι κηρία,
 Δι' ὧν ἀνῆπτον τοῦ ναοῦ τὰς ἀργυρὰς λυχνίαις,
 Καὶ μετ' αὐτῶν νὰ ἴδωσι τὰ πρόσωπα τῶν ξένων.
 Καὶ ὅμως ἠπατήθησαν οἱ τάλανες πρεσβῦται·
 Καθότι τοὺς σκοποὺς αὐτῶν ὁ πονηρὸς Ἀχμέτης
 Εἶχεν εὐθὺς ἐκ τῆς ἀρχῆς καλῶς κατανοήσει,
 Ὅτι ἠσκημένος τῶν Γραικῶν τοὺς τρόπους νάνιχνεύῃ.
 Προσεποιεῖτο δ' ἀπλωθεὶς ὅτι βαρέως βέγγει·
 Ἀλλ' εἶχε τὰ ὠτία του τανύσει καθὼς ἵππος
 Πολεμικὸς, τὴν σάλπιγγα νάκούσῃ περιμένων.

Νῦν δὲ κατέλιπ' ἐντελῶς τοὺς γέροντας ὁ φόβος,
 Ὅ καποτε σωτήριος εἰς ὥρας κινδυνώδεις,
 Κ' οὕτως ὁ εἰς ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς τὸν ἄλλον·
 «Βαθέως βέγγουν οἱ ἐχθροὶ, ὡς βλέπομεν, καὶ πρέπει
 Νὰ πέμψωμεν εὐθὺς πεζὸν ταχὺν πρὸς τὴν Κατούναν,

Τὰ πάντα εἰς τοὺς προὔχοντας τῆς κόμης νάναγγεῖλη,
 Μήπως αἱ τίγρεις φάγωσι τοῦ ἔθνους τὸν προστάτην,
 Καὶ χάσωμεν τὸ στήριγμα τοῦ γένους ὀλοκλήρου . . . »
 Τὸν λόγον δὲν ἐπρόφθασεν αὐτὸν νὰ τελειώσῃ
 Ὁ γέρον, ὅτ' ὡς θύελλα ἠγέρθη ὁ Ἀχμέτης·
 Δεινὸς δὲ τρόμος ἔλαβε τοὺς δυστυχεῖς πρεσβύτας,
 Καθὼς γυναῖκας ἐξαφνα γυμνὸν ἰδούσας ξίφος·
 « Κακοῦργαι, » δ' ἀνεβόησεν ὁ τρομερὸς Ἀχμέτης,
 « Σᾶς ἐπίασα· ἂν καὶ πολὺ ἐμόχθησα πρὸς τοῦτο·
 Ἐγέρθητε, τ' Ἀλῆπασσα οἱ μισθωτοὶ ὀπλίται! »
 Κ' εὐθὺς τὰς κνήμας τῶν ὤμων ἐταίρων του λακτίζων
 Ἡγεῖρ' αὐτοὺς νυστάζοντας ἐκ τοῦ βαθέος ὕπνου.
 Οὗτοι δὲ πρῶτον ἔτριβόν τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὸ πρᾶγμα
 Σχεδὸν μὴ ἐννοήσαντες· ἀλλ' ὅταν ὁ Ἀχμέτης
 Τὴν ἀνακάλυψιν αὐτοῦ ἐξέθηκεν ἐκ νέου,
 Ἐσκήρτησαν ὡς αἴλουροι, κ' ὡς παῖδες ὅταν δῶρα
 Τὴν πρώτην τοῦ ἐνιαυτοῦ τοὺς δώσουν οἱ γονεῖς των.
 Ταχέως σπεύδουσι λοιπὸν τὰ δέοντα νὰ πράξουν.
 Καὶ πρῶτον δένουν ὀπισθεν τὰς χεῖρας τῶν γερόντων,
 Κι' ἀφίνουσι τούτους εἰς ψυχῆς κατάστασιν τοιαύτην,
 Ὅποιαν πάσχει δύσμοιρος κατάδικος, ὅπόταν
 Τὴν κεφαλὴν του μέλλωσιν οἱ δῆμοι νὰ κόψουν.
 Τοὺς νέους στέλλουν ἔπειτα τοὺς Ἑλληνας τὰς θύρας
 Νὰ κρούσωσι μὲ δύναμιν εἰς ὅλας τὰς οἰκίας,
 Ὅπως ταχέως ἐγερθοῦν οἱ πάντες εἰς τὴν κόμην·
 Καὶ τρέχουσιν οἱ δυστυχεῖς μὲ δάκρυα νὰ πράξουν
 Τὸ μέλλον τοὺς χριστιανοὺς πρὸς τὴν σφαγὴν νὰ σύρη-
 Τοσοῦτον ἦτο δύστηνον τὸ ἔθνος ἡμῶν τότε!
 Κ' οἱ Ἀλβανοὶ δὲ σπεύδουσι πρὸς τῶν βουνῶν τὰς ἄκρας
 Πυρὰς νανάψωσι πολλάς, συνθήματα πρὸς ἄλλους,
 Οἵτινες ὅμοια κ' αὐτοὶ πυρσοὺς πολλοὺς ἀνάπτουν
 Ἀγγέλλοντες τοῖς ἀρχηγοῖς τῶν εἰς σταθμοὺς σωμάτων
 Νὰ πορευθῶσιν ἅπαντες πρὸς τὸ Μοναστηράκι,
 Ταχίως τὸ βῆμά των ὡς ἐν στιγμῇ κινδύνου.

Δεινὸν δ' ἐβόων οἱ σκοποὶ αἴ τ' ἄσπλ' ἀδιακόπως,
 Κ' εἰς τὰς χαράδρας τῶν βουνῶν ἀντήχουν αἱ φωναὶ των,
 Ὅς ἔταν πίπτουν κεραυνοὶ τὰ δένδρα πυρπολοῦντες,
 Καὶ φλόγες φαίνονται πολλαὶ ἔς τὰς ἄκρας τῶν ὄρεων,
 Φρικτὸς δὲ πάταγος παντοῦ τὸ ἔδαφος κλονίζη.

Καθὼς δ' οἱ μαῦροι κόρακες συνάγονται ταχέως,
 Καὶ κροῦσουσι μετὰ χαρᾶς ἰδόντες θνησιμακίον,
 Ὅμοιως δὲν ἐβράδυναν κ' οἱ Ἄλβανοὶ νὰ ἔλθουν,
 Ἐλπίζοντες μὲ λάφυρα νὰ τέρψουν τὴν ψυχὴν των.
 Βαρέως δ' ἔστενεν ἡ γῆ ὑπὸ τοὺς τόσους πόδας,
 Ἄγανακτοῦσα καὶ αὐτὴ, κ' ἐγείρουσα νεφέλας
 Κοινορτοῦ, τοὺς μοχθηροὺς τυράννους τῆς νὰ πνίξῃ·
 Παρακελεύσεις δ' ἤκουες, χαρὰν ἀνδρῶν ἀγρίων·
 Πλὴν ἅμα καὶ πῖνα πάλμὸν δειλίας θὰ ἐννόεις,
 Ὅποταν ἐψιθόριζον τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους·
 «Μὴ τρέχετ' ἀπροφύλακτοι, καθότι μέχρι τοῦδε
 Δὲν ἔχει κλέφτης γεννηθῆ, καθὼς ὁ Κατσαντώνης.
 Χιλίους δύνατ' ἐν μιᾷ στιγμῇ νὰ θανατώσῃ.»
 Σιγὴ δὲ διεδέχετο βαθεῖα αὐτὰς τὰς λέξεις,
 Σκέψεις προδίδουσα ψυχῆς τὸ θάρρος στερηθείσης,
 Ἔως θρασὺς ὄπλαρχηγὸς τοῖς ὑποδείξῃ πάλιν
 Τίνα σκοπὸν τοῦ Ἄλβανοῦ προτίθεται ὁ βίος·
 Κι' οὕτω τὸν λόγον τις αὐτῶν ἀπέτειν' εἰς τοὺς ἄλλους·
 «Μὲ προθυμίαν ἄγωμεν πρὸς τὴν Κατούναν, φίλοι,
 Ἐνθα λαφύρων καὶ μισθῶν ἐλκίει προσδοκία.
 Ἐγὼ τοῦλάχιστον Θεὸν τὸν ἄργυρον λατρεύω,
 Καθότι μέλλω δι' αὐτοῦ τὰ πάντα νάπολαύσω,
 Ὅσα κ' ἂν ἔχω ἄλλοτε εἰς τὴν ζωὴν ποθήσει,
 Γυναῖκας, πότους, παίγνια, τιμὰς, διασκεδάσεις.
 Τὸν θάνατον περιφρονῶ, διότι μετ' ἐκεῖνον
 Ἄναίσθητα τὰ μέλη μου ὑπὸ τὴν γῆν θὰ κῆνται.
 Καὶ τοὺς συντρόφους παντελῶς θανόντας δὲν λυποῦμαι·
 Ἄλλὰ θὰ λάβω μὲ ψυχρὸν τὸ αἷμα τὴν στολὴν των

Καὶ τὸ βαλάντιον, νεκροὶ ἂν πέσουν εἰς τὴν μάχην. ὃ
 Λέγει, καὶ πάντες σπεύδοντες ἐπικυροῦν τὸν λόγον,
 Καὶ μετ' ἀλαλαγμῶν πολλῶν ταχύνουσι τὸ βῆμα·
 Συνάμα δὲ πυροβολοῦν ἢ τὸν ἀέρα πλήττουν
 Γυμνόνοντες τὰ ξίφη των, ὧν αἱ κοπίδες λάμπουν
 Ἐκλύουσαι τὰς ἀργυρᾶς ἀκτῖνας τῆς Σελήνης.
 Πλὴν καὶ τινὰς τὸ ὄνομα τοῦ Κατσαντώνη κάμνει
 Νὰ τρέμωσιν ἐνίοτε· καὶ μένουσιν ὀπίσω
 Προφάσεις ἐφευρίσκοντες, κοιλίας ἐνοχλήσεις
 Καὶ τῶν ποδῶν ρευματισμοὺς ἢ βάρους τοῦ στομάχου·
 Οὐδ' ἔχουν δύναμιν πολλὴν τὰ σκώμματα τῶν ἄλλων
 Νὰ καταστήσουν τολμηροὺς τοὺς φύσει δειλιῶντας·
 Καὶ κάποτε φαντάσματα ὑπὸ τοὺς βράχους βλέπουν,
 Ἢ συριγμοὺς ἀκούουσι κλεφτῶν νυκτιπορούντων·
 Κ' ἐνέδρας δῆθεν μέλλουσι βραδύνοντες νὰ κάμουν.

Καὶ ἤδη σχεδὸν ἐσθύνετο ἡ λάμψς τῆς Σελήνης
 Ἢ τέως ῥύακ' ἀργυροῦν δεικνύουσα τὸν πόντον,
 Καὶ μόνον κάπου τῶν βουνῶν ἐφώτιζε τὰς ἄκρας·
 Παντάπασι δ' ἐσίγησαν αἱ γλαυκῆς καὶ οἱ θῶες,
 Καὶ μόνον οἱ ἀλέκτορες δὲν ἔπαυον φωνοῦντες
 Κ' οἱ κόκκυγες οἱ τὴν αὐγὴν ἀγγέλλιντες πλησίον.
 Βαρύθυμος δ' ἐνίοτε κ' ὁ βύας ἐθρηνῶδει,
 Ἀπαίσιον τρόπον τινὰ τὸν ἥλιον μηνύων,
 Ὅτ' ἔζωσαν οἱ Ἄλβανοὶ τὴν κόμην τῆς Κατούνας,
 Ὑπὸ σφοδρὸν ἀλαλαγμὸν καλύπτοντες δειλιάν,
 Ἦν εἶχ' ἡ φήμη τῶν κλεφτῶν εἰς τὴν ψυχὴν ἐμβάλει·
 Οὐδ' εἶχον ἐτι δυνηθῆ οἱ ἀτυχεῖς ἀγρόται
 Τὰ ἔχνη νάφρανίσωσι τοῦ πρῶην συμποσίου,
 Καὶ τοι πρὸς τοῦτο σπεύσαντες μεθ' ὄλης τῆς ἰσχύος.
 Ὅθεν εὐθὺς ἐνόησεν ὁ πονηρὸς Ἀχμέτης,
 Ὅτι διέτριψεν ἐκεῖ ὁ ἀρχηγὸς τὴν νύκτα·
 Κ' εἰς κολακείας τῆς ψυχῆς τὸ μιᾶρον ἐγκρύπτων
 Ὡς ἐραξῆς ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς τὸν Λιάκον·

«Μίωρὲ παππᾶ, τί ἔκαμες τὸν κλέφτην Κατσαντώνη; ;
 Βεβαίως θὰ διήγαγεν ἐδῶ τὸν νύκτα ταύτην.
 Πῶς ἄλλως μένετ' ἄγρυπνοι μέχρι τῆς ὥρας ταύτης,
 Ἐν ᾧ τοὺς ἄλλους χωρικούς ὕπνος γλυκὺς κατέχει; ;
 Μαρτύρησον ὡς ἱερεὺς πιστὸς εἰς τὸ Δοβλέτι,
 Καὶ θέλει ὁ βεζύρης μας ἐπίσκοπον σὲ κάμει,
 Εἰς τὴν ὄσφυν σου νὰ ζωσθῆς ζώνην χρυσοῦν, καὶ μῆτραν
 Νὰ βάλῃς εἰς τὴν κεφαλὴν μ' ἀδαμαντίνους ἤλους.
 Τὴν χειρὰ σου θάσπάζωνται οἱ προὔχοντες καὶ πρῶτοι,
 Καὶ θάχῃς θεραπαίνας σου ἀπάσας τὰς γυναῖκας.
 Πᾶν ἔδεσμα δυσεύρευτον θὰ γεύσῃς σὺ πρῶτος·
 Κι' ὁπότεν εἰς πανηγυριν θελήσῃς νὰ ὑπάγῃς,
 Θὰ στέλλῃ ὁ Ἀλήπασσας ἵππον λαμπρὸν κι' ἀνθρώπους
 Νὰ σὲ ὑπηρετήσωσι, πλουσίως στολισμένους·
 Κι' ὡς ἄρχων μεγαλοπρεπῆς ἐφ' ἵππου θὰ προβαίνῃς.»
 Ἐφριζ' ὁ Λιάκος τοῦ Θεοῦ τὴν δωρεὰν ἀκούσας
 Ὅτι νὰ λάβῃ ἐμελλεν ἐκ μιανοῦ βαρβάρου,
 Καὶ νὰ φιλήσῃ κράσπεδον ἀδελφοκτόνου Καῖν,
 Ὅπως εἰς θρόνον ἅγιον ἀνυψωθῆ προδότης,
 Καὶ μάλιστα ὦν ἐγγαμὸς, καὶ πρεσβυτέρων ἔχων.
 Δεινὴ δ' ὀργὴ κατέλαβε τὴν εὐσεβῆ ψυχὴν του,
 Κ' εἰς ὕβρεις πρὸς τὸν τύραννον ἐπόθει νὰ ἐκσπάσῃ
 Πᾶσαν τιμὴν ἀρνούμενος ἀπὸ χειρῶν τοιούτων·
 Πλὴν καὶ τὸ ποῖμνιον αὐτοῦ ἐπόνει, καὶ μὲ λόγους
 Τοιούτους, τὸν θυμὸν αὐτοῦ κρατήσας, ἀπεκρίθη·
 Ἄ'Οπλαρχηγὲ τῶν Ἀλβανῶν, στρατάρχα τοῦ Βεζύρη,
 Οὔτινος τῶνομα παντοῦ πληροὶ τὴν οἰκουμένην,
 Μ' ἐπώνυμον δὲ λέοντος δικαίως τὸν καλοῦσι,
 Εἴμεθ' ἡμεῖς ἀείποτε πιστοὶ πρὸς τὸ Δοβλέτι,
 Εἰς τὸν ζαμπίτην παρευθὺς πληρόντες τοὺς φόρους,
 Κ' εἰς ἀγγαρείας πρόθυμοι προσάγοντες τὰς χεῖρας.
 Ἐγὼ δ' αὐτὸς εἰς τὸν ναὸν δὲν ἔκαυσα σπανίως
 Κηρίον καὶ λιβάνιον, ὅτ' ὁ πασσᾶς μας ἦτο
 Κλινήρης, καὶ διέταξεν εἰς τὸν Χριστὸν οἱ πάντες

Συντόμως νὰ δεώμεθα, ἡ νόσος του νὰ παύσῃ.
 Δὲν ἔταξα δὲ τότε' ἐγὼ καὶ τρεῖς ἀσκούς ἐλαίου
 Ἐπὶ τὸν ἅγιον Γεώργιον, ὃν καὶ ὑμεῖς τιμᾶτε
 Οἱ Μουσουλμάνοι, ἐπειδὴ θαυματουργεῖ πολλάκις ;
 Κ' ἔπειτα πόσα ὁ πτωχὸς ὑπέφερα μὴ ἔχων
 Τὰ χρήματα ἔς τοὺς πωλητὰς ἐγκαίρως νὰ πληρώσω !
 Πλὴν σήμερον τί θέλετε νὰ μαρτυρήσω ; Ἐξούρω ;
 Μήπως κ' ἡμᾶς ἐνίοτε δὲν ἐνοχλοῦν οἱ κλέφται,
 Ἀρπάζοντες τὰς αἰγὰς μας καὶ τοὺς παχεῖς κριοὺς μας ;
 Ἄν εἰξευρα, θὰ ἔσπευδα εὐθὺς νὰ σᾶς τὸ εἶπω.
 Καθότι κ' ἡ θρησκεία μας αὐτοὺς καταδικάζει,
 Κ' εἰς κλέφτας δὲν παρέχομεν οἱ ἱερεῖς διόλου
 Τὴν ἄδειαν τοῦ μυστικοῦ νὰ κοινωνῶσι δείπνου,
 Ἄν πρότερον δὲν παύσωσι τὸ ἄτιμον τῶν ἔργων.
 Ἄν δ' ἔχνη βλέπετε πολλῆς ἐνταῦθα εὐωχίας,
 Γινώσκειτ' ἡ ἀπόκρεως πῶς ἔχει τὰ τοιαῦτα.
 Καὶ συνειθίζουσιν οἱ πολλοὶ μέχρι νυκτὸς βαθείας
 Νὰ τρώγουν κρέας ἄφθονον καὶ νὰ βορῶσιν οἶνον.
 Διότι μέλλουσιν ἔπειτα πεντήκοντα ἡμέρας
 Διόλου πρὸς τὰ χεῖλη τῶν τὸ κρέας νὰ μὴ φέρουν. »
 Τοιαῦτα εἶπ' ὁ ἱερεὺς, μηδὲν ἄμφιβάλλον
 Ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ τὸν ἐννοήσῃ
 Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀλθανῶν ἄλλ' ὅμως τί νὰ κάμῃ ;
 Πῶς ἄλλως ἤθελ' ἐντιμον ἀπάντησιν τῷ δώσει ;
 Νῦν δ' ἄγριος κατέλαβε θυμὸς τὸν Μουσουλμάνον,
 Πρὸς πῦρ δὲ λάμπον ὅμοια τὰ ὄμματά του ἦσαν,
 Κ' εἰς λάβαν λέξεων πολλῶν ἐκχύνει τὴν ὀργὴν του.
 « Κιαφρίρη ! τὸ ἐγνώριζα τοιοῦτοι πάντοτ' εἴσθε
 Ὅποσοι βάσον φέρετε, ὑποκριταί, πανουργοί.
 Κι' ὡς τώρα δὲν ἀπῆντησα κανένα βρασφόρον
 Εἰς τὸ Δοβλέτι μας πιστὸν εἰλικρινῶς ἄλλ' ὅλοι
 Ἐργάται καταχθόνιοι τῆς μοχθηρίας εἴσθε,
 Καὶ προσποιεῖσθε ἄγνοιαν οἱ καὶ τῆς ἄμμου ἐτι
 Δυναμένοι τὸν ἀριθμὸν νὰ εἴπητ' ἀλανθᾶστως.

Κι' οί προὔχοντες ποῦ εἶσθ' ἐδῶ, εἰς τοῦτο τὸ χωρίον ; ἦ
 Εἶπεν ὡς δαίμων πρὸ μικροῦ τὴν κόλασιν ἀφήσας,
 Κ' εὐθὺς ἀπήντησαν αὐτῷ ἐκ τοῦ χωρίου δύο·
 « Εἴμεθ' ἡμεῖς οἱ προὔχοντες εἰς τὸ χωρίον τοῦτο.
 Οὗτος ὁ Ζώσιμος κ' ἐγώ, καλούμενος Σωτήρης. — »
 « Λοιπὸν ἀκούστε, προὔχοντες καὶ σὺ παππᾶ μουρντάτη, »
 Αὐθὺς τὸν λόγον ἔλαβεν ὀργίλος ὁ Ἀχμέτης·
 « Ἄν παρευθὺς δὲν μ' εἶπητε ποῦ εἶν' ὁ Κατσαντώνης,
 Ὅ τόπος οὗτος τῶν γλαυκῶν θὰ γείνη κατοικία·
 Τοὺς οἴκους θὰ κρημνίσωμεν, θὰ σφάζωμεν τοὺς ἄνδρας
 Καὶ τὰς γυναῖκας θέλωμεν πωλήσει καθὼς κτήνη,
 Ἄφοῦ κορέσουν πρότερον τῶν ὀπλιτῶν τὰ πάθη.
 Τί λέγετε ; τί στέκεσθε σιγῶντες ὡς ἰχθύες ; — »
 « Τί ἔξυρῶμεν, » ἀπήντησε μὲ τόλμην ὁ Σωτήρης·
 « Σεῖς τὸ καθῆκον ἔχετε νὰ τρέχετε 'ς τὰ ὄρη,
 Ὅπως τοὺς κλέφτας πανταχοῦ διώκετε· κ' ἐν τούτοις
 Διόλου δὲν εἰξεύρετε αὐτοὶ ποῦ διατρίβουν.
 Καὶ πῶς λοιπὸν θὰ ἔξυρῶμεν ἡμεῖς οἱ γεωπόνοι,
 Οἱ κύπτοντες μετὰ πολλοῦ καμάτου τὴν ἡμέραν,
 Βαρῆως δὲ κοιμώμενοι τὴν νύκτα εἰς τοὺς οἴκους ; — »
 « Κακοῦργοι ! » τὸτ' ἀκράτητος ἐφώνηξ' ὁ Ἀχμέτης·
 « Δὲν ἔχω τὴν ὑπομονὴν νάκούω πλέον λέξεις
 Τὴν φανεράν σας ἐνοχὴν ματαίως καλυπτούσας·
 Τοὺς τρεῖς αὐτοὺς νὰ δέσετε ταχέως, στρατιῶται,
 Κ' ἐλάτε δέκα μετ' ἐμοῦ· ὑπάγωμεν ταχέως
 Τὰ πάντα νάναγγεῖλωμεν τῷ κραταιῷ βεζύρη.
 Σεῖς δὲ, λοιποὶ, χορτάσατε μὲ λάφυρα κ' ἀφῆτε
 Εἰς τὸ φιλέκδικον ὑμῶν ἐλεύθερον τὸν δρόμον. »
 Εἶπε καὶ δένουν οἱ φοικτοὶ τῆς τυραννίας δούλοι
 Τοὺς προὔχοντας καὶ τοῦ Χριστοῦ τὸν λειτουργὸν, τοὺς πτύουν,
 Τοὺς κολαφίζουν, κ' ἔπειτα τοὺς σύρουσι μὲ βίαν·
 Ὅς βόας ἔλκουν οἱ σφαγεῖς μὲ δύναμιν μεγάλην.
 Ἐκ τῶν κεράτων ἰσχυρὰ προσδέοντες σχοινία.

Οὕτω δ' ἀπάγουσιν αὐτοὺς, ἐκεῖνος νὰ τοὺς ἴδῃ,
 "Ὀν δὲν ἐγέννησεν γυνή, ἀλλ' ἤμεσεν ὁ Ἄδης.

Ὡς δ' ὅταν εἰς ἀφύλακτον αὐλὴν ἐπέλθουν λύκοι,
 Τρόμος δεινὸς τὰ πρόβατα κατέχει, καὶ τὴν θύραν
 Ὅρμουῦν νὰ ἐκχιάσωσιν, ἢ προσπαθοῦν ματαίως
 Τοὺς λιθοκτίστους τῆς αὐλῆς νὰ ὑπερβῶσι τοίχους·
 Μόνος δ' ὁ κύων εὐτολμος ἀνίσταται τὸ πρῶτον,
 "Υστερον ὅμως παντελῶς μὴ βλέπων τὸν ποιμένα,
 Ὑποχωρεῖ, καὶ τὴν οὐρὰν ὑπὸ τὰ σκέλη θέτων
 Ζητεῖ γωνίαν νὰ κρυβῆ, νὰ φύγῃ τὰ θηρία·
 Ὅμοίως τότε κ' αἱ δειλαὶ γυναῖκες τῆς Κατούνας
 Κραυγὰς μεγάλας βάλλουσι, καὶ φεύγουν πρὸς τὰ ὄρη
 Κρατοῦσαι ἔς τὰς ἀγκάλας των τὰ νηπία των βρέφη.
 Μόνοι δ' οἱ ἄνδρες μένουσι καὶ πολεμοῦν εὐτόλμως.
 Πλὴν τί θὰ κάμουν οἱ πτωχοὶ μαχόμενοι πρὸς τόσους ;
 (Δὲν ὑπερέβαινον αὐτοὶ τοὺς ἑκατὸν ὀπλίτας.)
 Ἡ δ' ἀπληστία τοῦ χρυσοῦ καὶ ἡ θρησκομανία
 Τοὺς Ἀλθανοὺς κατέστησεν αὐτόχρημα θηρία.
 Μέχρι λαβῆς τὰ ξίφη των ἐμβάπτουν εἰς τὸ αἷμα,
 Γερόντων μὴ φειδόμενοι καὶ παιδῶν ἀνισχύρων·
 Διώκουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς, ὀλισθαιούσας ἤδη
 Ὑπὸ τοῦ μαύρου αἵματος, τὰς τρυφερὰς παρθένους·
 Ματαίως δ' αὐταὶ βάλλουσαι φωνὰς ὀξείας φεύγουν,
 Τὴν σπάθην ὀπισθεν γυμνὴν νοοῦσαι μετὰ φρίκης.
 Ἀπὸ τῆς κόμης τῆς μακρᾶς τὰς δρᾶττον οἱ ἐχθροὶ των,
 Ἐμπήγουν εἰς τὰ στήθη των τὴν σπάθην, καὶ μολύνουν
 Μὲ κόνιν κ' αἷμα τὸ λευκὸν καθὼς τὸ κρίνον δῆρμα.
 Ἄλλοι τὰ πτώματα αὐτῶν γυμνόνοισι, καὶ λάμπει
 Χαρὰ ἔς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἀγρία, ὡς εὐρόντων
 Χρυσὸν πολὺν κ' ἐνδύματα μὲ τέχνην ποικιλιμένα.
 Ἄλλοι δ' ἄλλοῦ περίλυποι διατρυποῦν μὲ πείσμα
 Τὸν Ἕλληνα τὸν κατὰ γῆς νεκρὸν ἐξαπλωμένον,
 Διότι δὲν ἐπήρκεσεν ἡ εὐτελεὴς στολὴ του

Τὴν ἀπληστίαν τ' Ἀλθανοῦ ἀφθόνως νὰ κορέσῃ,
 Καὶ θέλουν κὰν τὸ αἶμά του ὀλόκληρον νὰ χύσουν;
 Ἵνα ποτίσουν δι' αὐτοῦ τὸ ἄσπονδόν των μῖσος.

Τοιαύτας ἀφοῦ ἐπραξάν δαιμόνων μαύρων πράξεις
 Οἱ Ἀλθανοὶ, τὸ βῆμά των μακρὰν τῆς κόμης φέρουν,
 Φοβούμενοι μήπως τυχὸν οἱ κλέφται τοὺς νοήσουν,
 Καὶ καταβῶσιν ἐξαφνα ἐκ τῶν ἐγγύς ὄρέων,
 Τὸ ἅγιον ποτήριον τοῦλάχιστον νὰ λάβουν,
 Ὅπερ μὲ πᾶσαν μὴ ῥητὴν ἀκκρθαρσίαν εἶχον
 Μολύνει οἱ ἀντίχριστοι, ἐκ τοῦ ναοῦ λαβόντες.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΣΤ΄.

ΕΝ τούτοις δ' ἀπεκάλυον τὸν ὕπνον τοῦ τυράννου
Σχιαὶ νεκρῶν ὡς φάσματα ἐρχόμεναι τὴν νύκτα.
Ὁ ἀδελφός του ἤρχετο, ὃν εἶχε θανατώσει·
Ἐκράτει δ' εἰς τὰς χεῖράς του ποτήριον μὲ αἷμα,
Καὶ «πίε, νά!» τῷ ἔλεγε, «τὸ αἷμα τὰδελφοῦ σου.»
Ἡ σύζυγός του ἔμινε μὲ φόρεμα σχισμένον
Τὴν ἐγκυον γαστέρα της ἐδείκνυε κ' ἐφώνει·
«Αἶ! παῦσε πλέον τὸν θυμόν· μὴ μὲ λακτιζῆς πλέον·
Λυπήθητι τὸ βρέφος σου· πατὴρ δὲν ἔχεις σπλάγχχον;»
Τὰ νήπια τριγύρω του τὰ θηλυκὰ ἐπέτων,
Ὡς ζωγραφίζουσαν ἔρωτας μικροὺς εἰς τὰς εἰκόνας·
Καθότι ταῦτα παρευθὺς διέταττε νὰ πνίγουν,
Ἅμα τὰ εἶχον ἄμειροι γεννήσει πολλακίδες,
Μήπως κατόπιν λάβωσι συζύγους κατωτέρους,
Καὶ προσβληθῆ τάγέρωχον ἀξίωμα τῆς Χάμικως.

Εἰς μάτην στρέφει τὸ πλευρὸν, εἰς μάτην καταλείπει
Τὴν κλίνην, καὶ καπνὸν πυκνὸν ἐκ σύριγγος ἐκπέμπει.
Ὁ ὕπνος εἰς τῶν χωρικῶν συχνάζει τὰς καλύβας,
Πλὴν φεύγει τοὺς αἰμοβαρεῖς τῶν δεσποζόντων οἴκους.
Κραυγὰς νομίζει γοερὰς ὅτι ἀκούει τώρα·
Κρουνούς αἱμάτων θεωρεῖ, καὶ ποταμούς δακρῶν
Σφοδρὸς πτωμάτων σύροντας καὶ μέλη κεκομμένα.

Ἐν μέσῳ τέφρας καὶ φλογῶν τὸν δῆμιον θεᾶται,
 Μεθ' οὗ μιᾶς ἐθήλασεν ὠμῆς τροφοῦ τὸ γάλα,
 Τὸν Βάγγειαν, σύνθημα σφαγῆς νὰ δίδῃ ἀνθρωπίνης
 Πρὸς Γαρδικιώτην ἄοπλον κενόνων τὴν πιστόλαν·
 Τὴν Χαϊνίτσαν ἤκουε τὴν ἀδελφὴν νὰ λέγῃ·
 Ἐκ τῶν κομῶν τῶν γυναικῶν ποιήσατε σχοινία·
 Μ' αὐτὰ δὲ πάσας δέσατε γυμνάς μέχρι γονάτων,
 Κ' εἰς τῆς θαλάσσης τὸν βυθὸν ταχέως πνίξατέ τας·
 Ὁ παντελής των ὄλεθρος καὶ μόνος θὰ πληρώσῃ
 Τὰς ὕβρεις, ὅσας καθ' ἡμῶν ἐτόξευσαν, ὅποτε
 Διήγομεν αἰχμάλωτοι ἡ μήτηρ καὶ τὰ τέκνα.»

Τοιαῦτὰ τὸν ταράττουσι φαντάσματα τὴν νόκτα,
 Κι' ὀλοτελῶς δὲν δύναται τὸν ὀφθαλμὸν νὰ κλείσῃ.
 Ἄδημονεῖ ἀγωνιᾷ· φθονεῖ τὸν ἀχθοφόρον,
 Ὅστις ἠδέως ὑπνωττε μὴ πάσχων ὡς ἐκεῖνος.
 Ὑβρίζει τὸν Δημιουργόν, ὅστις τὸ φῶς δὲν πέμπει,
 Ἀλλὰ μὲ μαύρας πτέρυγας τὸ πρόσωπόν του πλήττει
 Δυσκόλως πνέει, καὶ βουινὸν νομίζει ὅτι ἔχει
 Ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν πνοὴν αὐτοῦ διακωλύον·
 Πεισμόνει, χύνει δάκρυα καὶ δάκνει τοὺς δακτύλους·
 Δεινῶς δ' ὀργίζεται, ἐπειδὴ κἀνεὶς δὲν τὸν ἀκούει,
 Οὐδὲ νοοῦσι παντελῶς τὸ πάθος τῆς ψυχῆς του·
 Τὸν πόδα κρούει καὶ βοᾷ· ἐγέρθητε! ποῦ εἶσθε;
 Τί; θάνατος κατέλαβε τἀναίσθητά σας μέλη;
 Ἡ τὸν ζητεῖτε τὰ ἐμὰ προστάγματα ἀψηφούντες;
 Ἀνάψατε μετὰ σπουδῆς ἀπάσας τὰς λυχνίας,
 Κι' ὅσας λαμπάδας ἔχομεν ἐντὸς τοῦ σσραγίου·
 Οἱ στρατιῶται παρευθὺς ἄς τρέξουν νάφυπνίσουν
 Τὴν πόλιν ἅπασαν· παντοῦ νανάψωσι κηρία
 Καὶ δᾶδας, εἰς τὰς ἀγυίας, καθὼς κ' εἰς τὰς οἰκίας.
 Τί τάχα; μόνος ὁ Θεὸς τὸν κόσμον θὰ φωτίζει;
 Δὲν ἔχει κι' ὁ Ἀλῆπασσας τὴν δύναμιν ὁμοίαν;»

Εἶπε, κ' εὐθὺς ἠγέρθησαν οἱ δορυφόροι πάντες
 Τὰς προσταγὰς του πρόθυμοι νὰ βάλωσιν εἰς πρᾶξιν.
 Ἀκούσαντες δ' ἐξύπνισαν τοὺς ὑπηρέτας, κ' οὗτοι
 Μ' ὕδωρ ψυχρὸν δὲν θέλουσι τὸ πρόσωπον νὰ νίψουν,
 Φοβούμενοι μήπως τυχὸν βραδύνουν, κ' ἐπισύρουν
 Ὅργην δυνάστου πνίγοντος ὡς μυίας τοὺς ἀνθρώπους.
 Ἀνήψαν πάραυτα λοιπὸν λαμπάδας καὶ κηρία,
 Κι' ἀνέλαμψε τὸ μέγαρον εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκότος
 Ὡς μαγικὸν ἀνάκτορον, δαυμόνων κατοικίᾳ
 Ἐπὶ τῆς λίμνης δ' ἔπαιζε τὸ φῶς τῶν παραθύρων
 Μορφόνον ἄστρα λάμποντα ὡς τᾶστρα τοῦ αἰθέρος,
 Κ' ὑπὸ τὸ μέγα κάτοπτρον τῆς λίμνης τὴν εἰκόνα
 Τοῦ σεραγίου ἔβλεπεσ σαλευομένην, ὅτε
 Διέσειεν ὁ ἄνεμος μὲ κύματα τὸ ὕδωρ
 Τῶν μονοξύλων ζωηρῶς ἠλαύνοντο αἱ κῶπαι
 Μ' ἄρρῶς λευκαίνουσαι πολλοὺς τὸ κυανόχρουν κύμα,
 Καὶ Νιγηριτῶν ἠκούσαντο πατήματα φερόντων
 Ἐπὶ τῶν νώτων μέγιστα φορτώματα κηρίων.
 Βοή δ' ἠγείρετο πολλή πολλῶν ὀμοῦ φωνούντων
 Καὶ τις ἀγρότης πόρρωθεν θεώμενος τὰ φῶτα,
 Τὸν ἦγον δ' ἀνακλώμενον ὑπὸ τῆς γῆς ἀκούων,
 Πρὸς ἄλλον οὕτω χωρικὸν ἀπέτεινε τὸν λόγον
 «Ὅποῦον, φίλε, θέαμα τὰ ὄμματά μιν βλέπουν !
 Τάνάκτορον τ' Ἀλῆπασσα ὡς εἰς καὶ μόνος λύχνος
 Τὸ φῶς ἐκπέμπει πανταχοῦ εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκότος,
 Ὡς ἂν ἑκατομμύρια νανάπτωνται κηρίων.
 Μοῦ φαίνεται ὑπὲρ ἄνθρωπον αὐτὸ τὸ νέον πρᾶγμα
 Μήπως ἡ Χάμιω ἡ νεκρὰ ἀνίγαγ' ἐκ τοῦ Ἄδου
 Τοὺς δαίμονας, κομίζοντας λαμπάδας εἰς τὰς χεῖρας,
 Ἴνα πρὸς νέας τὸν υἱὸν προτρέψῃ κακουργίας ;
 Τὴν εἶδον, λέγουσι, πολλοὶ προχθὲς εἰς τὸ Γαρδίκι
 Μὲ κόμην ἐκ κοινορτοῦ τῶν δρόμων μολυσμένην
 Τοὺς ὀφθαλμοὺς τινε τοὺς πυρροὺς φρικτὰ νὰ περιστρέφῃ,
 Τὴν γῆν νὰ σκάπτῃ καὶ μ' ἰσχὺν ἀγρίαν νὰ κραυγάζῃ»

«Καὶ τῶν θανόντων τὰ ὀστᾶ ἐπιθυμῶ νὰ φάγω!
Ὡ Γαρδικιώται, τρέμετε! κ' ὑπὸ τὸν τάφον ἔτι
Ἡ γῆ δὲν ἔχει δύναμιν ἐντὸς νὰ μὲ κρατήσῃ.
Λίγμάλωτός σας ἔγεινα· πλὴν ἤδη θέλω φάγει
Μὲ τοὺς ὀξεῖς ὀδόντας μου τοὺς φαύλους ὕβριστάς μου·
Ὁ ἀλαζών ἐκδίκησιν ζητεῖ κ' ὑπὸ τὸ χῶμα.»»

Οὕτως ἐξήγει τὴν μωρὰν μανίαν τοῦ σατράπου
Ἀγρότης ἔχων ἄγνοιαν τῆς ψυχικῆς του νόσου.
Ἐν τούτοις δὲ λακτιζοῦσι τῶν πολιτῶν τοὺς οἴκους
Οἱ στρατιῶται, καὶ πολλὴν ἐνοῦσι βαναυσίαν
Μεθ' ὕβρεων εἰς ἀγορὰς χυδαίας λεγομένων.
Μὲ φρίκην δ' ἐξυπνίζονται οἱ ἄνθρωποι τὴν νύκτα,
Καὶ τρέμουν μήπως ἐξαφνα τ' Ἀλῆπασσα κατέβῃ
Ἀπὸ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν νὰ στήσῃ πυραμίδα,
Ὅποῖαν ἄλλοτ' ὕψωσεν ὁ Τουρκοχάνης, ὅτε
Τὸ πρῶτον εἰς τὴν Ἡπειρον εἰσήλασαν οἱ Τοῦρκοι·
Φοβοῦνται μήπως ἐξαλλος τὸν κυριεύσῃ πόθος
Νὰ θεωρήσῃ λάμπουσαν ὑπὸ πυρὸς τὴν πόλιν·
Τοξεύσῃ δ' ἡ ἀκρόπολις πεπυρωμένης σφαιρας,
Κ' αἱ στέγαι καταπέσωσι τῶν οἰκιῶν μὲ κρότον·
Ὡς ὅταν εἰς τοῦ βίου του τὰς τελευταίας ὥρας
Μὲ μόνην τὴν Βασιλικὴν ὡς ἄρρωστον θηρίον
Εἰς οἶκημα ὑπόγειον ἐκλείσθῃ νάποθάνῃ·
Μὲ τόλμην δ' ἐσυμβούλευσε πολλὴν ἡ ἐρωμένη·
«Εἰς τὰς ἐπάλξεις βάλε πῦρ, τὰ Γιάννινα νὰ καύσῃς·
Τοὺς θησαυρούς σου σκόρπισον, ὡς λέων νάποθάνης.
Δὲν πρέπει ὁ Ἀλῆπασσας νὰ πέσῃ μικροψύχως.»»

Ἄλλ' ὅμως νῦν ὁ κίνδυνος δὲν εἶναι τόσο μέγας,
Καὶ δύνανται τὰς κεφαλὰς νὰ φέρωσιν ἐπ' ὤμων,
Ἄν μόνον τὰς οἰκίας των καὶ τὰς ὁδοὺς φωτίσουν.
Περιχαρεῖς δ' ἀκούσαντες τῶλίγον αἵτημά του,
Τὸν φόβον ἀποβάλλουσι, καὶ σπεύδουσι προθύμως

Νανάφουν εἰς τὰς ἀγυῖας ῥητίνην, καὶ στολίσουν
 Ἄπᾶσας τὰς θυρίδας τῶν μὲ πλῆθους λυχνάριων.
 Πρὸ πάντων δ' οἱ Ὀθωμανοὶ καὶ σχήματα ποικίλλουν
 Μὲ τὰ λυχνάρια πολλὰ ὡς ἀνθοδέσμας, δένδρα
 Καὶ λέοντας ἢ τίγριδας, τὰ σύμβολα τῶν Τούρκων.
 Καὶ τις θηρέων εὐνοῖαν, ἐντέχνως κολακεύων,
 Λεόντων ζευγος μὲ πυκνάς ἐποίκιλε λυχνίας,
 Καθὼς ποικίλλουν ἐκ μικρῶν χαλίκων ζωγραφίαν·
 Τὰ πρόσωπά των δ' ἔστρεφον πρὸς ἄλληλα τὰ ζῶα,
 Τὸν ἕνα πῶδ' ἀπὸ τῆς γῆς ἐγείροντα πρὸς τᾶνω·
 Καὶ κάτωθεν ὑπογραφὴ ἐσήμαινε τοιαῦτα,
 Ἑλληνιστὶ καὶ Ἀραβιστὶ ἐπίτηδες γραμμένη,
 Ὅπως εἰς πάντας εὐληπτος ἢ κολακεία ἦναι·
 «Ὁ «Αἰών» τῶν τῆς δύσεως «Ναπῶν» μὲ προθυμίᾳ
 Τὴν χεῖρα πρὸς τὸν «Λέοντα» ἐκτείνει τῆς Ἡπείρου·
 Τὰς χεῖρας δ' ὅταν σφίξωσιν εἰλικρινῶς, τὸν κόσμον
 Οἱ δύο θὰ μοιράσωσιν εἰς δύο ἴσα μέρη.»

Ἦδη δ' ἐξῆλθ' εἰς ὑψηλὸν ἐξώστην κ' ἐθεᾶτο
 Τερπόμενος τὰς ἀγυῖας τὰς φωτισμένας τόσον,
 Ὅστε βελόνην εὕρισκας ἐπὶ τῆς γῆς χαμένην.
 Οἱ ὀφθαλμοὶ του δ' ἔπεσον ταχέως πρὸς τὸ μέρος,
 Ἐνθα τοὺς δύο λέοντας ἐποίκιλεν ὁ κόλαξ.
 Ἐσκήρτησε δ' ὑπὸ χαρᾶς ἢ ἀλαζῶν ψυχῆ του,
 Νοήσασα τὴν σύγκρισιν πρὸς τὸν κλεινὸν Γαλάτην,
 Ὅστις τοὺς θρόνους ἔρριπτε κ' ἀνήγειρεν ὡς πράττουσιν
 Οἱ παῖδες οἴκου ρίπτοντες κ' ἐγείροντες δι' ἄμμου.
 Ἀμφλυωπῶν δ' εἰς τᾶγκιστρον τῆς κολακείας χαίνει·
 Κι' ὁ ἄλλοτε λεπτότατον τὸ νόημα ἀναπτύσσει
 Μωραίνειτ' ὑπὸ τοῦ τυφλοῦ ἐγωῖσμοῦ τοσοῦτον,
 Ὅστε ψευδῆ δὲν θεωρεῖ ἐκτίμησιν τὸ πρᾶγμα·
 Βοᾷ δ' ὁ νάννος ἑαυτὸν πρὸς γίγαντα συγκρίνων·
 «Καὶ μήπως ἐπολέμησα πολέμους μικροτέρους ;
 Δὲν καθυπέταξ' ἅπαντας τοὺς βεῖδες εὐκόλως ;

Τοὺς Ἑλληνας ἀρματολούς, τοὺς κλέφτας τῶν ὀρέων,
Δὲν ἔχω μὲ τῶν δούλων μου τὴν δύναμιν δαμάσει ;
Αἱ ! ἂν τοὺς στόλους καὶ στρατοὺς τοῦ Βοναπάρτου εἶχον,
Τὸν κόσμον ὅλον ἤθελον ταχέως κυριεύσει,
Τὸν Νέον καὶ τὸν Παλαιόν, Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν.»

Εἶπε, κ' ὑπτίαις ἔτεινε πρὸς τάνω τὰς παλάμας,
Καὶ μὲ σημεῖον εἰδεχθὲς ἐξύβρισε τὸν Πλάστην,
Διότι δὲν τῷ ἔπειπε στρατὸν πολὺν καὶ στόλον,
Νὰ σφάξῃ βρέφη ἄκακα, νεάνιδας ἀθώας.
Δεινὸς δ' εὐθύς ἐκλόνησε σεισμὸς τὰ ὄρη πάντα,
Καὶ τις θνητὸς ἀπέτεινε πρὸς ἄλλον λόγον οὕτω·
«Πῶς, οἴμοι ! τὰ θεμέλια σαλεύονται τοῦ κόσμου !
Βεβαίως λόγον βλάσφημον ὁ τύραννος θὰ εἶπε,
Καὶ βλέμματ' ἔρριψ' ὁ Θεὸς ὀργίλα πρὸς τὴν κτίσιν.»
Οὕτως ἐξήγει τὸν σεισμὸν χριστιανὸς τοῦ τόπου.
Τὴν ἀνοχὴν δ' ὁ τύραννος τοῦ θεοῦ καταχρηῖται,
Καὶ χαλινὸν ἢ γλῶσσά του δὲν ἔχει, ἀλλὰ λέγει·
«Θεέ ! τί σείεις τὰ βουνά ; τί ἀπειλεῖς ματαιῶς ;
Ὅργην μηδόλως βλάπτουσιν δὲν ἔμαθα νὰ τρέμω·
Πρὸς ὄρχησιν ἄς τρέπωνται ὡς μέθυστα τὰ ὄρη·
Βαδίζει ὁ Ἀληπάσσας πρὸς σχέδια μεγάλα.»
Εἶπε, κ' εἰς γέλωτ' ἄσβεστον ὡς μανικὸς ἐτράπη·
Τὸν πῖλον δ' εἰς τὴν κεφαλὴν ἀνύψωσε πλαγίως,
Καὶ μ' ἤθος ἀλαζονικὸν ἠγέρθη βηματίζων.
Ἵς ἐρεξῆς δ' ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς τοὺς πέριξ·
«Ἄγε ! ταχέως τις ὑμῶν ἐκεῖνον ἄς καλέσῃ,
Ὅστις τοὺς δύο λέοντας πεποικιλμένους ἔχη.»

Τότε δ' εὐθύς τὰ ὄργανα τῆς τυραννίας σπεύδου
Τοῦ ἀρχοντος τὴν προσταγὴν νὰ βάλωσιν εἰς πράξιν.
Ὁ δὲ πολίτης ἤκουσε περιχαρὴς τὸ πρῶτον,
Ὅτι πολλὴν ἐντύπωσιν προξένησ' ἡ εἰκὼν του,
Καὶ μὲ φαιδρὸν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν ἄδὸν ἐμβῆκεν·

Πλὴν ὅσον ἐπλησίαζε τὰς θύρας τὰνακτόρου,
 Τοσοῦτῳ μᾶλλον ἔχανε τὴν πρώτην εὐθυμίαν,
 Τὰ μέλη του δ' ἐπάγονεν ἐνδόμυχός τις φόβος,
 Καὶ σκυθρωπὰς συνέστελλε τὰς μελανὰς ὄφρυς του·
 Ἡ φρίκη του δ' ἐπκύζησεν, ὁπότε πλησίασας
 Ἀνθρώπων εἶδε κεφαλὰς μεστὰς πυκνῶν ἀχύρων,
 Ἄς εἶχ' εἰς τὴν Ἀλῆπασσαν δερβέναγὰς τις πέμψει
 Δῶρον φοικτόν, πλὴν τὴν ψυχὴν εὐφραΐνον τοῦ δυνάστου·
 Χαλκοὶ δὲ κρέκ' εἰς κάμακας ξυλίνους ἤρμωσμένοι
 Ἐπειλοῦν θάνατον ταχὺν εἰς πάντ' ἀδυνατοῦντα
 Πειθήνιον κ' αὐτιδανὸν ἀνδράποδον νὰ γείνη·
 Καὶ χειροπέδαι σιδηραὶ τῶν δεσμιωτῶν κροτοῦσαι
 Τῶν γογγυσμῶν τὴν δύσχηον ἐντείνουον συναυλίαν,
 Καὶ τὸ δειλὸν προσέλκουσι τοῦ διαβάτου βλέμμα.
 Εἰς σκέψεις δ' ὁ ταλαίπωρος βυθίζεται πολίτης,
 Καὶ τοι ὡς κόλαξ εὐφυῆς ἐκεῖ προσεκαλεῖτο·
 Διότι ποῖος δύναται ποτὲ πρὸς τοὺς τυράννους
 Νάρεσθ τρόπος; σιωπᾶς; εἰς τὴν στιγμὴν θὰ εἶπουν·
 «Βεβαίως κάτι δόλιον ἢ σιωπὴ του κρύπτει,
 Καὶ πρέπει μὲ τὸ αἶμά του τὸν δόλον νὰ πληρώσῃ.»
 Ἄν σκυθρωπάζῃς; θέλουσιν εἰπεῖ· «τί δὰ σημαίνει
 Ἡ σκυθρωπότης; μὴ τυχὸν τὰ πάντα βλέπει μαῦρα;
 Ἄς εὐθυμήσῃ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἄδου καταβαίνων.
 Ἐκεῖ κοιμῶντ' αἱ μέρμναι καὶ παύουσιν οἱ πόνοι.»—
 Ἐάν γελᾷς, περίπαιγμα τὸν γέλων ὑποθέτουν,
 Καὶ σπεύδουον εἰς τὰ χεῖλη σου νὰ θέσωσι σφραγίδα,
 Τί λέγω; καὶ τὸ βλέμμα σου αὐτὸ θὰ ὑποθέσουν
 Ὅτι σημεῖον μυστικῆς συνωμοσίας εἶναι,
 Καὶ πράξις καταχθόνιος τὸ νεῦμά σου τάθῳον.
 Ἄν δὲ τυχὸν δειλότερος τῶν ἄλλων πάντων ἦσαι,
 Καὶ θέλῃς τὴν ἀσφάλειαν νὰ εὗρῃς κολακείων,
 Θὰ εἴπωσι· «γνωρίζομεν τὸ ἔθος τῶν κολάκων·
 Πρὸς τὸ συμφέρον ἑαυτῶν ἀλείφουσι μὲ μέλι
 Τὰ χεῖλη των, πλὴν ἐνδοθεν πανοῦργα μελετῶσι·

Ἄν δ' ἐξυβρίσης, τότε δὰ τὸ ἔννοεῖς καὶ μόνος
 Ὅτι δὲν φεύγεις παντελῶς τὸ ξίφος τοῦ δημίου·
 Οὕτως οἱ δούλοι πάσχουσι κ' εὐδαίμονα τὰ ἔθνη,
 Ἐν οἷς ὁ νόμος κύριός ἀπάντων βασιλεύει·
 Ὁ δὲ πολίτης ἔνοπλος τὸ σέβας ἐπιβάλλει
 Εἰς τὸν ζητοῦντ' αὐθαίρετον ἀρχὴν νὰ καθιδρύσῃ.

Ἐν τούτοις δ' εἰς τὴν αἴθουσαν εἰσήλθε τοῦ δυνάστου
 Ὁ κόλαξ ἔχων κατὰ νοῦν μυρίας ὑποψίας.
 Ἐδαφιαίως δ' ἔκλινε τὸ σῶμα προσκυνήσας,
 Τὸν ἐστρωμένον τάπητα μὲ τοὺς δακτύλους ψάσας,
 Κ' ἐφίλησε τὰ κράσπεδα μὲ ταπεινόφρον ἦθος,
 Προσέχων μήπως παραβῆ τοὺς τύπους τῶν ἐθίμων.
 Κατόπιν δ' ἀπεσύρετο τὰς χεῖράς του σταυρώσας,
 Ὅποτε τῷ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα ὁ σατράπης
 Λεικνύων εὖνοϊαν πολλὴν καὶ μειδιῶν μὲ χάριν.
 «Ἐλθέ,» τῷ εἶπε, «κάθισε πλησίον μου. Ταχέως
 Τσιμπούκιον μετὰ καρφὲ κομίσαστ', ὑπηρεταί.—
 Νὰ σ' ἐρωτήσω ἤθελα τὸ πῶς διενεθῆθης
 Πρὸς τὸν Γαλάτην ἄρχοντα παρόμοιον νὰ μ' εἶπης.
 Μὴ δειλιᾶς· ἐξήγησε τοὺς στοχασμούς σου πάντας·
 Κι' ἂν ἀληθῶς μ' εἰλικρινῆ τὸ ἔγραψες καρδίαν,
 Μὴ τὸν Μωάμεθ ἀμοιβὴν μεγάλην θάπολαύσης.»
 Θάρρος δὲ τώρα ἔλαβεν ὁ πρὶν συνεσταλμένος,
 Κ' ἐλπίζων ἤδη ἀμοιβὴν τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Οὕτως ἡμέρας ὁ Ἄλλὰχ μακρὰς νὰ σοὶ προσθήσῃ,
 Ὅπως ἐγὼ τὴν σήμερον ἀλήθειαν θὰ εἶπω·
 Ἐγὼ, βεζύρη κραταῖε, συνειθισμένος εἶμαι
 Συχνὰ πρὸς τὴν Ἀνατολὴν ταξεῖδια νὰ κάμνω,
 Ὅπως ἐκεῖθεν ἐκλεκτὰ κομίζω προϊόντα,
 Κερδίζω δὲ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, καὶ κἄτι μ' ἀπομένῃ.
 Κ' εἰς τ' Ἀἰθίοιον ποτὲ ὑπῆγα νάγοράσω
 Ἐκεῖνα τὰ περίφημα ἔς τὴν οἰκουμένην σῦκα·
 Κατέλυσά δ' εἰς χάνιον κ' ἐσύχναζον αὐτόσε

Πολλοὶ δερβίσηι Ἄραβες, βελθεὶς τῶν θείων γνῶσται,
 Πᾶσαν πρῶϊαν τρώγοντες ποσὸν μικρὸν ὀπίου.
 Μένουσι δ' οὔτοι ἀναυδοὶ, ἀροῦ τὸ καταπίου·
 Καὶ βλέπουν, καθὼς λέγουσι, μεγάλας ὀπτασίας
 Τρυφῶντες εἰς Παράδεισον, τῆς φαντασίας πλάσμα.
 Ἄροῦ δ' ἐφ' ὄραν ἱκανὴν ῥεμβάσωσιν ἠδέως,
 Καὶ κάμη τὴν ἐνέργειαν τὸ φάρμακον ἐκεῖνο,
 Εὐγλώττως ἄρχετ' ὀμιλῶν εἰς τούτων, καὶ προσέχουν
 Οἱ ἄλλοι, μὴ τὸν λόγον του ἀκαίρως διακόψουν.
 Ὁ πάντων δ' ἐμβριθέστερος φαινόμενος τοιαύτην
 Ἄπέτεινέ ποτε πολὺ σπουδαίαν ὀμιλίαν·
 «Βεβαίως, φίλοι, μέγιστος κι' ὁ Βοναπάρτης εἶναι.
 Εἰκοσιτρία στέμματα κρατῶν ὑποταχθέντων
 Κοσμοῦν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, κ' εἰς τὴν Βιέννην ὅτε
 Τὴν κόρην ἐνυμφεύετο τ' Αὐστριακοῦ μονάρχου
 Τὸν πέπλον τῆς συζύγου του βασίλισσαι ἐκράτουν.
 Ἄλλ' ὅμως ἂν χρυσὸν πολὺν καὶ στρατιὰς δὲν εἶχε,
 Τοσαύτην λάμπην ἤθελε τὸ ὄνομά του χύσει ;
 Ὑπάρχει Μωαμεθανὸς παρόμοιος μ' ἐκεῖνον,
 Ἐὰν ἀνώτερον αὐτὸν δὲν πρέπη νὰ καλέσω.
 Ἄνευ χρημάτων καὶ στρατῶν κατώρθωσεν εὐκόλως
 Νὰ ὑποτάξῃ τάγρια τῆς Ἀλβανίας φύλα,
 Καὶ τῆς Ἑλλάδος τοὺς θρασεῖς νὰ χαλινώσῃ κλέφτας,
 Ὅπερ οὐδεὶς μέχρι τοῦ νῦν Σουλτάνος ἠδυνήθη.
 Ἐμπρὸς δὲ τῆς ἀμάξης του βαδίζουσιν, καθὼς λέγουν,
 Ἄνδρες ταχύτεροι κι' αὐτῶν τῶν ταχυτάτων ἵππων·
 Καὶ μάντις τῷ προήγγειλε τὸν κόσμον ὅτι μέλλει
 Νὰ κυριεύσῃ στρατεύμα συνάγων Σκυπατάρων·
 Ἀσλάνι δὲ ἀποκαλοῦν αὐτὸν, κι' ὁ Ναπολέων
 Πολλάκις πέμπει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολάς ὡς φίλον.»
 Τοιαῦτα εἶπεν ὁ σοφὸς δερβίσης, κι' ἅμα πάντες
 Τὰς κεφαλὰς ἐπέκλιναν τὸν λόγον βεβαιοῦντες·
 Ἐγὼ δὲ τότε ἐσκίρτησα ὑπὸ χαρᾶς ἀκούσας
 Τὴν φήμην τοῦ αὐθέντου μου ἕς τὸ βάθος τῆς Ἀσίας.

Κ' έντεϋθεν παρορμώμενος μὲ τὰς λυχνίας ἔχω
 Διαποικίλει τεχνικά τὸ ζεϋγος τῶν λεόντων.»
 Εἶπε, κ' ἐπέλαμψε χαρὰ ἔς τ' Ἀλῆπασσα τὴν ὄψιν,
 Κ' εἰς ἠδονὴν ἐντρύφησεν ἡ ἀλαζῶν ψυχὴ του·
 Θωπεύσας δὲ τὸν κόλακα τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Τί θέλεις; λέγε, φίλε μου· ταχέως θέλω πράξει
 Πᾶν ὅ,τι μέγα ζήτημα νὰ μὲ ζητήσης ἔχης.
 Ἐως κ' αὐτὸ τὸ ἥμισυ τῶν θησαυρῶν μου δίδω,
 Οὔτινες εἶναι μέγιστοι τῶν θησαυρῶν ἀπάντων,
 Ἄν μὲλλω τὴν καρδίαν σου τοσοῦτον νὰ φαιδρύνω,
 Ὅσον οἱ λόγοι μ' εὐφραναν οἱ σήμερον βηθέντες.
 Λέγε· μὴν ἔχης δισταγμούς· πρὸς φίλον ἀποτεινέου.»
 Ἐλαβε τόλμην τὸ λοιπὸν ὁ κόλαξ κ' εἶπεν οὕτω·
 «Δὲν θάπετόλμων βέβαια ποτὲ νὰ σοὶ ἐκφράσω
 Τὸν πόθον τῆς καρδίας μου, μεγάλε μου βεζύρη,
 Ἐὰν ἡ ἀγαθότης σου, ἥτις τὸ ὕψος ἔχει
 Τῶν οὐρανῶν, δὲν ἤθελε πρὸς τοῦτο μ' ἐνθαρρύνει.
 Πλὴν μόνος θέλεις εὐμενῶς τὸν πόνον μου νὰκούσης.
 Ὑπάρχει ἔς τ' Ἀργυρόκαστρον νεᾶνις τις ὠραία
 Τοσοῦτον, ὥστε ἤθελε καὶ τοὺς ἀγγέλους θέλξει,
 Ἄν ἤθελον ἐκ τοῦρανοῦ τὴν ἴδει μειδιῶσαν.
 Ταύτην νὰ ἴδω ἔτυχεν ἐκεῖσε διατρίβων
 Ὡς ἔμπορος πρὸς ἀγορὰν καπνοῦ κ' ἀραβοσίτου,
 Ὄν παραρρέων ποταμὸς εἰς μέγα πλῆθος τρέφει.
 Συνέβη δὲ τὴν ὄψιν τῆς καλύπτρα νὰ μὴ κρύπτῃ·
 Κ' ὡς ἄστρα δύο φέγγοντα εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκότος,
 Ἐπέσυραν τὸ βλέμμά μου τὰ δύο ὄμματά της.
 Ἐστάθην, κ' ἀπεθαύμασα τῶν τρόπων της τὴν χάριν
 Τὴν κρύπτουσαν τοῦ ἔρωτος τὸ δίκτυ μετὰ τέχνης·
 Κ' εἰς τὸ γλυκὺ μειδίωμα τῶν δύο τῆς χειλέων
 Ἠσθάνθην τὴν καρδίαν μου βαθέως τετρωμένην,
 Κ' ὑπὸ μαγείας μυστικῆς πληρούμενον τὸ στήθος.
 Τὴν ἠκολούθουν ἔκτοτε, ὅποτε τὴν ἐσπέραν
 Μετ' ἄλλων συνεζήτηχeto παρθένων ὀμηλικῶν,

Δηλῶν τὸν πόνον τῆς ψυχῆς μὲ βλέμμα φλογισμένον.
 Καί ποτ' εὐρέθημεν ὁμοῦ ὑπὸ σκιὰν δεινῶνος
 Πλήρης δ' ὀργῆς ἐρωτικῆς τοιοῦτον μ' εἶπε λόγον
 «ὦ νέε, τί μ' ἀκολουθεῖς ἀπανταχοῦ ὡς κύων;
 Ἐάν τῷ ὄντι μ' ἀγαπᾶς, ὡς θέλεις νὰ δηλώσῃς,
 Πρὸς τοὺς γονεῖς μου πῆγαινε· κ' ἐγὼ συγκατανεύω
 Προθύμως, ἂν θελήσωσιν ἐκεῖνοι νὰ μὲ δώσουν.»
 Τότε δ' εὐθύς ἐπέστρεψα ὀπίσω πρὸς τὴν πόλιν
 Πλὴν ἔλαβον ἀπάντησιν ὁ δύστηνος τοιαύτην
 «Δὲν δίδομεν τὴν κόρην μας εἰς ἄνδρα κατοικοῦντα
 Τὸ ἄστυ τοῦ Ἀληπάσσα, τοῦ τρομεροῦ θηρίου,
 Ὅστις τοῦ τόπου τὸν πασσᾶν ἐφόνευσε πρὸ χρόνων
 Ἐγείρας ἐναντίον του αὐτὸν τὸν ἀδελφόν του
 Τὴν Χαϊνίτσαν δ' ἀμοιβὴν τοῦ φόνου ὑπεσχέθη,
 Ἦν εἶχε σύζυγον τὸ πρὶν ὁ φονευθεὶς ἀτίμως.
 Ἀρνήθητι, ἂν δύνασαι, ἐκεῖνον τὸν σατράπην,
 Καὶ τότε θέλεις σύζυγον τὴν φίλην ἀποκτήσει.»
 Τοιαῦτα μ' εἶπον· ἀλλ' ἐγὼ προτίμησα νὰ πῶ
 Τὸ αἷμα τῆς καρδίας μου, ἢ ἄπιστος νὰ γείνω
 Προδίδων τὸν αὐθέντην μου, τὸν ἐνδοξὸν βεζύρην.
 Πλὴν φεῦ! ὅποιαν θλιβερὰν ἀκούω ἀγγελίαν!
 Ὡς λέγουσι, τὴν σήμερον νυμφεύεται μετ' ἄλλου·
 Κ' ἴσως ἐπὶ τοῦ τάφου μου θὰ ψάλλῃ ὁ Ἰμάμης,
 Ματαίως δὲ θὰ μ' ἐρωτᾷ νεκρὸς ἂν ἡσυχάζω,
 Ὅπότεν ἄλλος εὐτυχὴς ἐκείνην θάπολαύῃ.»
 Εἶπεν ὁ κόλαξ τεχνικὰ πολὺ διερεθίζων
 ἘΑληπάσσα τὰ γέρωχον· οὐδ' εἶχεν ἀποτύχει.
 Πάλιν δ' ἐπέκυπτε ζητῶν τὰ κράσπεδα νὰ ψαύσῃ,
 Κ' εἰς ἀπὸθ' φιλήματα τὰ χεῖλην νὰ κινήσῃ,
 Ὅπότε ἠγέρθη μεθ' ὀρυγῆς μεγάλης ὁ σατράπης·
 Δεινὴν δ' εἰκόνιζον ὀργὴν οἱ δύο ὀφθαλμοὶ του,
 Κ' εἰς τὰς ὀφρῦς τὰς βλοσυρὰς ἐκάθητο νεφέλη,
 Εἰς λόγων χάλαζαν πυκνὴν ἐσπάσασαν κατόπιν·
 «Πῶς; καὶ τολμῶσι τὸ λοιπὸν οἱ Ἀργυροκαστρίται

Τοιαύτας λέξεις κατ' ἐμοῦ νὰ λέγωσιν ἀφρόνως ;
 Θέλω τοῖς δείξει σήμερον ὅτι καλῶς γνωρίζω
 Πρὸς τοὺς ἐχθροὺς νὰ πολεμῶ, τοὺς φίλους νὰνταμείβω.
 Τοῦ Γαρδικίου, φαίνεται, τὴν τύχην λησιμονοῦσι !
 Τὸν Ὀδυσσεῶ παρευθὺς καλέσατε νὰ ἔλθῃ·
 Ἄς ἄγῃ δὲ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν σύντροφόν του Γρίβαν. »
 Εἶπε, καὶ σπεύδουσιν εὐθὺς τῶν θεραπόντων δύο
 Νὰ φέρουν εἰς τοὺς Ἑλληνας τὸν λόγον τοῦ δεσπότου·
 Καὶ μετ' ὀλίγον μὲ μακρὸν ἀνέβησαν τὸ βῆμα
 Ὁ μεγαλόφυχος υἱὸς τοῦ εὐκλεοῦς Ἀνδρούτσου
 Κ' ὁ γιγαντώδης Ἀκαρνάν, γενάρχης τῶν Γριβαίων.
 Αὐτοὶ δὲν ἐπροσκύνησαν, ἀλλὰ μετ' ἤθους μόνον
 Ἐστάθησαν ἀρρενωποῦ, προσμένοντες νὰκούσσουν
 Τί μέλλουν στρατιωτικὸν νὰ ἐκτελέσουν ἔργον.
 Οὕτω δ' ἀπέτειν' εἰς αὐτοὺς τὸν λόγον ὁ σατράπης·
 « Ὁ Ὀδυσσεῦ, περίφημε εἰς τῶν ποδῶν τὸ τάχος
 Τοσοῦτον, ὥστε δύνασαι κ' ἰππέα νὰ περάσῃς
 Ἰππεύοντα εἰς τάχιστον ἐξ Ἀραβίας ἵππον.
 Πολλάκις δὲ τὸ τάχος σου δεινῶς μὲ σκανδαλίζει,
 Ὡστ' ἤθελον τὰς κνήμας σου τὰς ἰσχυράς νὰ θραύσω,
 Νὰ ἴδω ἂν χαλύβδινα δὲν εἶναι τὰ ὀστέ σου.
 Καὶ σὺ μὲ γίγαντος ἰσχύϊν καὶ σῶμα προικισμένε,
 Τῶν Ἀκαρνάνων καύχημα, ἐξακουστὲ μου Γρίβα,
 Ἀνάγκην τῆς ἀνδρείας σὰς καὶ τοῦ σπανίου τάχους
 Μεγάλην ἔχω σήμερον· ἐκλέξατε ταχέως
 Ὅπόσους θέλετ' Ἑλληνας ἢ Ἀλθανοὺς ὀπλίτας,
 Κ' εὐθὺς πρὸς τ' Ἀργυροκάστρον εὐθύνατε τὸ βῆμα,
 Ἐνταῦθα νὰ μοῦ φέρετε ἐκείνην τὴν παρθένον,
 Ἦν οὗτος θέλει πάραυτα σὰς ὀνομάσει τώρα. »
 Εἶπε καὶ νεῦμα ἔκαμε ἔς τὸν κόλακα νὰ ἔλθῃ
 Πλησίον, κ' εἶπῃ τῶνομα τῆς νέας, τοῦ πατρός της.
 Καὶ πάλιν ἔπειτ' ἔστρεψε ἔς τοὺς Ἑλληνας τὸν λόγον·
 « Ἐλπίζω αὔριον πρῶτ' εἶδῶ θὰ ἦσθε πάλιν. »
 Εἶπε, κ' εὐθὺς ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ Γρίβα σπεύδει

Τριάκοντα εὐκνήμιδας ὀπλίτας νὰ ἐκλέξουν.
 Κ' εἰς τὰς ὁδοὺς τὸ βῆμά των οἱ Ἕλληνες κατόπιν
 Μακρὸν ἀνοίγουν, πανταχοῦ προσέλκοντες τὰ πλήθη.
 Τοιαῦτα δ' εἶπεν Ἕλλην τις τοὺς ἀρχηγούς θαυμάσας·
 «Δὲν πρέπει σεῖς, ὦ Ὀδυσσεῦ καὶ Γρίβα, νὰ φιλήτε
 τῶν σατραπῶν τὰ κράσπεδα· ἀλλ' εἰς τὰ ὄρη μᾶλλον
 Ἀρμύξει νάναπνέετε ἐλεύθερον ἀέρα,
 Καὶ τῆς σημαίας τοῦ σταυροῦ ὑπέρμαχοι νὰ ἦσθε.»
 Τοιαῦτα ἐξεφράζετο ὁ μεγάλόφρων Ἕλλην·
 Εἰς δὲ τοὺς Μωαμεθανούς δεινὸν ἐμβάλλει φόβον
 Τὸ ἦθος τῶν ἀρματωλῶν, κ' εἰς νέος οὕτω λέγει·
 «Τί τοὺς συνήθροισαν αὐτοὺς τοὺς κλέφτας ἐδωπέρα ;
 Νὰ περιφέρωντ' ἔνοπλοι κ' ἐπιδεικνύουν ὄπλα
 Μ' ἀδάμαντας καὶ μὲ χρυσὸν πολὺν πεποικιλμένα !
 Τί ; δὲν ἀρκεῖται ὁ ῥαγιάς ὅτι ἔς τοὺς ὤμους φέρει
 τὴν κεφαλὴν ἐλάχιστον ποσὸν χρημάτων δίδων,
 Ἀλλὰ καὶ μ' ἔπλ' ἀγέρωχος εἰς τὸ ἐξῆς θὰ τρέχη ;
 Μὰ τὸν Μωάμεθ παντελῶς ἐγὼ δὲν στέργω ταῦτα,
 Καὶ μᾶλλον σύνθημα σφαγῆς προτίθεμαι νὰ δώσω
 Πάντα πιστὸν Ὀθωμανὸν καλέσας εἰς τὰ ὄπλα·
 Ῥουθούνη χριστιανικὸ κἀνένα νὰ μὴ μείνη.»
 Οὕτως ὁ νέος τὸν βρασμὸν ἐδήλου τῆς ψυχῆς του,
 Ὡς πρότυπον θρησκομανῶς, αἰμοχαροῦς βαρβάρου.
 Εἰς γέρον δὲ φιλοσοφῶν καὶ γένειον ἐκτρέφων
 Λευκὸν ὡς ὁ χιτῶν αὐτοῦ, τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Ὁμοί ! πῶς δὲν μ' ἀρέσκουσιν οἱ ὀπλοφόροι οὔτοι·
 Καὶ τρέμω μήπως ἔφθασε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου,
 Ὅπερ τὰρχαῖα γράφουσι βιβλία τοῦ προφήτου,
 Καθὼς ἐξήγησ' εἰς ἐμὲ πολυμαθὴς δερβίσης·
 Οὕτω δ' ἐκεῖνος ἔλεγεν· «αὐπὸταν ἰδῆς κλέφτας,
 Ῥαγιάδες μὲ τὸ φέσιον καὶ σπάθην κυρτωμένην,
 Τότε παρῆλθον βέβαια οἱ τέσσαρες αἰῶνες,
 Καθ' οὓς ἡμεῖς εἰς τὸ Σταμποῦλ θὰ ἔχωμεν τὸν θρόνον.» »

Τοιαῦτα οἱ ἀρματωλοὶ αἰσθήματα παρῆγον
 Εἰς τὰς ὁδοὺς προβαίνοντες μὲ βῆμα λεοντῶδες·

Ἐν τούτοις δὲ τὸ μέτωπον τὸ ἐρυθρὸν ὁ Φαῖβος
 Ἐβύβηζεν εἰς τὸ γλαυκὸν τοῦ Ἰονίου κῆμα,
 Καὶ μ' ἐκπληξιν οἱ κάτοικοι τ' Ἀργυροκάστρου εἶδον
 Ἐρχόμενον τὸν ὄμιλον τῶν ὀπλιτῶν Ἑλλήνων.
 Τρόμος δὲ πάραυτα δεινὸς τοὺς πάντας κυριεύει,
 Γινώσκοντας τ' Ἀλῆπασσα ὅτ' ἦσαν μισθοφόροι.
 Τῷ ὄντι δὲ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου νὰ τελέσῃ
 Ἐπρόκειτο τοῦ κάλακος ἡ ἐρωμένη τότε·
 Κ' ἡ γειτονεῖα σύμπασα ὁμοίως συνευθόμει
 Δάδας ἀνάπτουσα πολλὰς κ' ἐντείνουσα ὀρχήσεις.
 Μεταξωτὰ δ' ὑφάσματα εἰς τῆς μνηστῆς τὸν οἶκον
 Ἐδήλουν τὰ χάρισματά τῶν συγγενῶν καὶ φίλων.
 Ἡ νόμφη δὲ τῆς πενθερᾶς φιλήσασα τὴν χεῖρα,
 Τοὺς ὄνυχάς της ἐμελλε διὰ κινᾶ νὰ βιάψῃ,
 (Κόκκινον χρῶμα ὁ κινᾶς, καθὼς εἰξεύρετ', ἔχει)
 Καὶ τῶν παρθένων ἤκουε μετὰ χαρᾶς τὸ ᾄσμα,
 Αἴτινες ἤδον μὲ πολλὴν γλυκύτητα κ' ὠρχοῦντο,
 Τὴν τύχην τῆς ὀμίληκος ἐπίζηλον δηλοῦσαι·
 Κατόπιν δ' ἐπροτίθεντο μετ' ἐρυθρᾶς καλύπτρας
 Τὴν νόμφην νὰ καλύψωσι, καὶ τὸν γαμβρὸν καλέσουν,
 Ὅστις ἀρθῶνως γεύεται γλυκύσματα καὶ πίνει
 Σερμπέτιον ἐκ μέλιτος ἐντέχνως εἰργασμένον,
 Ὅπου οἱ ἄνδρες χωριστὰ τὸν γάμον ἐορτάζουν.
 Μὲ ξύλον δὲ κυρτούμενον ὡς ἀγροτῶν δρεπάνην
 Τὸ ζεύγος τὸ γαμήλιον ἱμάμης θὰ συνδέσῃ,
 Ἄφου ὠθήσουν τὸν γαμβρὸν οἱ ἄνδρες εἰς τὴν θύραν
 Τῶν γυναικῶν, τρεῖς πληξάντες αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὤμων.

Οὕτως ἐτέλουν εὐθυμοὶ τὴν ἐορτὴν τοῦ γάμου,
 Ὅπότ' ἐπάγῳσ' ἄπαντας ἡ θεὰ τῶν Ἑλλήνων.
 Εὐθύς δ' αὐτὸς ὁ Ὀδυσσεὺς, ἤδη μαβῶν τὸν οἶκον

Τῶν πενθερῶν παρ' Ἕλληνας, αὐτόθι κατοικοῦντος,
 Εἰσῆλθε μόνος εἰς αὐτὸ τὸ βάθος τοῦ νυμφῶνος,
 Κ' ἐκ τῆς χειρὸς ἀπήγαγε τὴν ζηλευμένην νύμφην.
 Ἡ δ' ὄψις τῶν Ὀθωμανῶν ἀπάντων εἶχε γείνει
 Ὡς τὸ πανίον, κ' ἔπηξαν οἱ πάντες τρομαγμένοι.
 Εἰς μόνος δ' ἀπετόλμησε νὰ ἐπιδείξῃ θάρρος,
 Καὶ ρίψας ἐπὶ τὴν ὄσφιν τὴν γυμνασμένην χεῖρα,
 Ἠπέλπει τὸ πιστόλιον αὐτοῦ νὰ ἐκκενώσῃ,
 Ὅποτε νεῦμα ἔκκεμεν ὁ Ὀδυσσεὺς τῷ Γρίβα·
 Κι' οὗτος ταχὺς ὡς ἀστραπὴ τὴν χεῖρα μόλις θέτει
 Εἰς τὴν λαβὴν τῆς σπάθης του, κ' ἐπὶ τῆς γῆς ὡς σφαῖρα
 Ἡ κεφαλὴ κυλίεται τοῦ Τούρκου μολυνθεῖσα
 Μὲ χῶμα· καὶ σκορπίζονται οἱ πάντες ὡς δορκάδες
 Ὅπταν λέων βρυχηθὼν ἐκβάλλῃ πεινασμένος.

Ἐν τούτοις δὲ τῶν Ἀλβανῶν ὁ ἀπλήστος δυνάστης
 Καλὴν εὐρήκεν ἀφορμὴν ἀργύριον νάθροισα,
 Καὶ τὸν πτωχὸν ὑπῆκουσεν ὡς πρόβατον ἐκδάρη.
 Οὕτω λοιπὸν ἀπέτεινε ἔς τὸν κόλακά τὸν λόγον,
 Ὅστις εὐθὺς ἔχαινε ὡς κύων νάφαρπάσῃ
 Πᾶν κόκαλον ριπτόμενον ἀπὸ χειρῶν ὑπούλων·
 «Ὡ τέκνον μου, τὸν γάμον σου ποθῶ νὰ ἐορτάσω,
 Ὡς ἂν ὁ ἴδιος ἐγὼ τυχὸν ἐνυμφεύμην.
 Τοσοῦτον σὲ ἠγάπησα, εὐθὺς καθὼς σὲ εἶδον!
 Ὅθεν οἱ κήρυκες παντοῦ προστάττω νάναγγεῖλουν,
 Ὅτι γαμήλιον τελῶ πανήγυριν μεγάλην·
 Καὶ προσκαλοῦνται ἅπαντες, χριστιανοὶ καὶ Τούρκοι,
 Πρὸς εὐθυμίαν νὰ τραποῦν, τὰ ἔργα των νάφήσουν.»
 Εἶπε, κ' εὐθὺς οἱ κήρυκες τὸν λόγον του σαλπίζουν·
 Βοή δ' ἀκούεται πολλὴ καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν,
 Ὡς ὅταν ἐλθῇ θύελλα, συρίττουν δὲ τὰ δάση.
 Τὰ ἐργαστήρια λοιπὸν κατεσπυραμένως κλείουν,
 Καὶ τὰ λαμπρὰ φορέματα τῶν ἐορτῶν φοροῦσιν.
 Τοιαῦτα δ' ἀποτείνουσι κρυφίως πρὸς ἀλλήλους·

ἡ ὦ τάλαντες, τί μέλλομεν νὰ πάθωμεν καὶ πάλιν!
 Ἄλλοίμονον, ἂν τις ἡμῶν δὲν τῷ προσφέρῃ δῶρα!
 Ἡ κεφαλὴ ἔς τοὺς ὤμους τοῦ δὲν ἵσταται βεβαία. »
 Λέγουν, καὶ σπεύδου ἐκαστος ταχέως νὰ προσφέρῃ
 Πᾶν ὅ,τι ἔχη μάλιστα ἀρέσκον τῷ σατράπῃ.
 Καθίζουσι δὲ τέσσαρες γραφεῖς ἐπὶ τῆς πύλης
 Τοῦ σεραγίου, γράφοντες τὴν προσφορὰν ἐκαστου,
 Καὶ μὲ πολλὴν λεπτόνοιαν τοὺς πάντας ἐρωτῶσι·
 Πλαγίως δ' ὑπαινίττονται, καὶ λέγουν πρὸς τὸν ἕνα·
 «Σεῖς ἔχετε, νομίζομεν, κατ' οἶκον ἀρχαιοτέην
 Ἑνετικά νομίσματα· πολὺ καλὸν θὰ ἦτο
 Ἐὰν ἐβλέπομεν κ' ἡμεῖς κἀνὲν ἐκ τῶν τοιούτων.»
 Τότε δ' ὁ τάλας ἔσπευδε νὰ φέρῃ ἐκ τοῦ οἴκου
 Τῆς γυναικὸς τοῦ τὴν στολὴν· κ' ἐκείνη δακρυσμένη
 Τὴν εἶδε, τὴν κεφαλὴν νὰ σώσῃ τοῦ συζύγου.
 Εἰς ἄλλον δ' αἰνιγματωδῶς προτείνουσι τοιαῦτα·
 «Παραπολλὴν τὴν μέταξαν καλλιουργεῖτε· πρέπει
 Καὶ βάμβακα νὰ σπείρετε εἰς τὸ χωράφιόν σας. »
 Ἐκεῖνος δ' ἐννοεῖ καλῶς τί θέλουν νὰ δηλώσουν,
 Καὶ τρέχει τὰ μεταξωτὰ τοῦ οἴκου τοῦ νὰ φέρῃ.
 «Ἐφέτος θάχωμεν καλὴν ἐλαίου ἐσοθίαν,»
 Λέγουν εἰς ἄλλον· κ' ἔρχονται ἡμίονοι κατόπιν
 Ἄσκους κομίζοντες πολλοὺς βαρύνοντας τὰ κτήνη.
 Ἐὰν δ' Ἑβραῖον ἴδωσι, τοιαῦτα ἐρωτῶσι·
 «Πόσον ἐφέτος ἐφθασεν ὁ τόκος; θὰ δανείσουν
 Βεβαίως εἰς τὸν ἄρχοντα ὀλίγας χιλιάδας
 Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Μωϋσῆ· πολὺ τοῦ χρησιμεύουν.»
 Τὸ δ' αἶμα τῶν τοῦ Ἰσραὴλ ἐκγόνων εἰς τὰς φλέβας
 Παγόνει, κ' ἔργον παρευθὺς τὴν προσταγὴν ποιῶσι,
 Δανεῖζοντες χωρὶς ποσῶς νὰ ἔχωσιν ἐλπίδα,
 Ὅτι θὰ λάβουν ἔπειτα τὰ χρήματα ὀπίσω.

Εἰς δὲ τὰς ἀγίας παντοῦ τὰ κύμβαλ' ἀντηχοῦσι,
 Ἐοὶ πάντες ὑποκρίνονται τὸ πρῶτον εὐθυμίαν.

Πλὴν ἔπειτ' ἀφθονώτερον βροφίσαντες τὸν οἶνον,
 Τὴν ἀθυμίαν τῆς ψυχῆς ὀλοτελῶς διώκουν,
 Καὶ λησμονοῦν οἱ τάλανες τὸν πόνον τῆς δουλείας!
 Φωναὶ δ' ἀκούονται πολλαὶ, κ' ἡ πόλις ὁμοιάζει
 Περιχαρὲς στρατόπεδον στεμμένον μετ' τὴν νίκην.
 Κατάγουσι δ' ἐκ τῶν ἀγρῶν οἱ εὐποροὶ ἀγρόται
 Κριοὺς βαμμένους μ' ἐρυθρὸν εἰς τὸ μαλλίον χρῶμα,
 Εἰς δὲ τὰ κέρατα χρυσᾶ κοσμήματα φοροῦντας.
 Ἄμνάδας δ' ἤγον ἕτεροὶ ἐπίσης στολισμέναι,
 Δι' ὧν ἐσκόπουν τοὺς κριοὺς νὰ ἐρεθίζουσιν οὕτως,
 Ὅστε δεινὰς νάρχισωσι τὰ ζῶα διαμάχας.
 Καὶ μετ' ὀλίγον εἰλκυσαν τὴν προσοχὴν τοῦ πλήθους
 Δύο κριοὶ μαχόμενοι μετ' εἰσῆμα πρὸς ἀλλήλους.
 Μεγάλῃ δ' οὗτοι τὴν ὀρμὴν ἐλάμβανον μακρόθεν,
 Καὶ κλίνοντες πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὸν τράχηλον ὀλίγον,
 Τὰς κεφαλὰς τῶν ἔπειτα ἐκτύπουν μετ' ἰσχύος,
 Ὅποιαν μόνος ὁ ἀτμὸς κλεισμένος ἀναπτύσσει.
 Ἔρρεε δ' αἷμα, τῶν ὀστέων πολλακίς τοῦ κρανίου
 Θραυσθέντων, καὶ εἰς τμήματα πιπτόντων τῶν κεράτων.
 Καὶ ὅμως δὲν ἐσκόπευον οἱ μαχηταὶ διόλου
 Νάποσυρθοῦν, ἕως νεκρὸν τὸ ἐν τῶν δύο μείνη,
 Ἄν οἱ πομμένες τὴν ὀρμὴν τῶν ζώων δὲν ἐκράτουν,
 Ἀποχωρίζοντες μακρὰν τοὺς δύο ἀντιπάλους·
 Ὡς πράττουν ἄνδρες φρόνιμοι πρὸς φίλους ὠργισμένους,
 Κι' ἀδιαλείπτως θέλοντας ἀλλήλους νὰ προσβάλλουν.

Ἀπαύστως δ' ἐν τῷ μεταξύ οἱ κήρυκες σαλπίζουσιν,
 Φαῖδροι νὰ ἐορτάζωσι τὸν γάμον κ' εὐθυμῶσιν
 Οἱ πάντες, οἶνον πίνοντες κ' ἐντείνοντες ὀρχήσεις.
 Καθότι καὶ βαρύθυμος δὲν δύνασαι νὰ ἦσαι,
 Ἄν οὕτως ὁ αὐθαίρετος δυνάστης σου προστάτῃ·
 Ἄν δ' εὐθυμῇ, πρέπει καὶ σὺ νὰ εὐθυμῆς ἐπίσης,
 Κι' ἂν πρὸ μικροῦ ἀπώλεσες τὸν φίλτατον υἱόν σου,
 Ἦ θέλλῃ τὸ πλοῖόν σου συνέτριψ' εἰς ὑφάλους.

Ἐπάρχει δέ τις ῥυπαρὰ φυλὴ, καθὼς ὁ Κάλιν
 Δείποτε ἔς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς πεπλανημένη.
 Οὐδέποτε τὸ πῦρ αὐτῆς ἐγκαταλείπει τέφραν,
 Κ' οἰκῶν θεμέλια ποτὲ δὲν δύνανται νὰ ῥίψουν·
 Ἀλλὰ σκηνὰς κομίζουσιν ἐπ' ὄνων κ' ἡμιόνων,
 Μόλις ἐχόντων δύναμιν τὸ βῆμά των νὰ σύρουν,
 Κ' ὑπ' ἀσιτίας πάντοτε τὰς κεφαλὰς κλινόντων.
 Ὑπὸ τοῦ ψύχους τρέμουσι διηνεκῶς, κ' ἀνάπτουν
 Πρὸς θέρμανσιν ἀνθρακίης ἀκόμη καὶ τὸ θέρος.
 Πλησίον των δὲ κοίτονται μὲ μέλη χαυνομένα
 Πληθος κύνων, ὧν τὰ ὀστέ εὐκόλως ἀριθμοῦνται·
 Μόλις δ' ἐπαίρουν κεφαλὴν, πλησίον ἐὰν ἔλθῃς,
 Καὶ πάλιν ὑλακτίσαντες ὀλίγον καταπίπτουν.
 Γυμνά δὲ σὲ κυκλόνουσι παιδία ἐπαιτοῦντα,
 Ἐχοντα δέρματος χροιάν πρὸς τὸν καπνὸν ὁμοίαν·
 Καί τις γυνὴ μὲ πρόσωπον τὴν θλιψὴν εἰκονίζον
 Σὲ πλησιάζει τὰς γραμμάς νὰ ἴδῃ τῆς χειρὸς σου.
 Θρησκείαν δὲν πιστεύουσι, καὶ γίνονται τὰ πάντα
 Τοῖς πᾶσιν, ὅπως νόμισμα κερδαίνουσιν ὀλίγον.
 Συνήθως δὲ δι' εὐτελοῦς σιδηρουργίας ζῶσι·
 Πρόστυχα κόσκινα πωλοῦν ἢ ἀνταλλάσσουν κτήνη·
 Καὶ φέρουν εἰς τὰς ἀγορὰς πυρεῖα καὶ πυράγρας.
 Καὶ ὅμως πάντοτε πεινοῦν, διότι τοὺς πιέζει
 Τοιαύτη, καθὼς λέγουσιν, ἐκ τοῦ Θεοῦ κατάρα·
 Ὅπότεν ἀπεφάσισαν οἱ ἄνομοι Ἑβραῖοι
 Εἰς τὸν σταυρὸν τὸν λυτρωτὴν τοῦ κόσμου νὰ καρφώσουν,
 Παραγγελίαν ἔδωκαν εἰς τούτους νὰ ὀξύνουν
 Τέσσαρας ἤλους, τὸν Χριστὸν μὲ τούτους νὰ τρυπήσουν.
 Πλὴν οὗτοι πέντ' ἐποίησαν, τοιοῦτον δ' εἶπον λόγον·
 «Διὰ τῶν δύο θέλετε καρφώσει τὰς παλάμας·
 Οἱ ἄλλοι δύο τῶν ποδῶν τὸ πέλιμ' ἄς αἱματώσουν·
 Τὸν πέμπτον τὸν ὀξύτατον ἐμπήξατε ἔς τὸ στήθος,
 Ἴνα πονέσῃ τοῦ μωροῦ ἀγύρτου ἡ καρδιά.»

Ταύτην ἠνύοει τὴν φυλὴν ἐξ ὄλων ὁ σατράπης,
 Ὃς γινομένην ὄργανον τῶν βδελυρῶν σκοπῶν του.
 Ἐκ ταύτων τοὺς βασανιστὰς καὶ τοὺς δημίους εἶχε·
 Καὶ τούτων τῶρα προσκαλεῖ τὰς ἀναιδεῖς γυναῖκας,
 Τοὺς πάντας νὰ ἐγείρωσι πρὸς ὄρχησιν καὶ πότον,
 Κάνένα μὴν ἀφίνουσαι κατ' οἶκον νάπομένην.
 Κ' ἰδοὺ βοστρύχους δυσσεδεῖς ἀπλώσασαι ἔς τοὺς ὄμους,
 Καὶ στρέφουσαι τοὺς ὀφθαλμοὺς κατὰ φρικώδη τρόπον,
 Εἰς τὰς ὁδοὺς ὡς Ἄρπυιαι μετὰ μανίας τρέχουν,
 Τοὺς πάντας ἀπὸ τῶν χειρῶν λαμβάνουσαι μὲ βίαν
 Καὶ σύρουσαι, τοὺς πόδας των νὰ στρέψωσιν ἀρρήθμως.
 Οὐδ' ἀπολείπουν ἥσυχον τὸν ἄτονον πρεσβύτην
 Ἡ τὴν δυσκάμπτους ἔχουσαν τὰς κνήμας γηραλέαν,
 Ἄλλ' ἅπαντες ὀφείλουσι πρὸς χάριν τοῦ σατράπου
 Νὰ πῶσι καὶ πρὸς ῥυθμὸν τὰ βήματα νὰ στρέψουν.
 Λακρούουσι δ' αἱ τάλαιναι πρεσβύτιδες τὸ πρῶτον,
 Τὸ πρᾶγμα τοῦτο συμφορὰν νομίζουσαι μεγάλην,
 Καὶ νὰ χορεύσουν ἀπρεπῆς εἰς γραίας θεωροῦσαι·
 Πλὴν τὴν ἀνάγκην ὕστερον φιλοτιμίαν κάμνουν,
 Καὶ σκώπτουν οὕτως ἑαυτὰς, ἐν ᾧ βιαίως ἄδουν·
 «Ὁ Χάρων διεκήρυξε νὰ νυμφευθῶν αἱ γραῖαι·
 Κ' ὅταν ἐκεῖναι τᾶκουσαν, εἰς τὸ λουτρὸν πηγάινουν·
 Στολιζόνται, κτενίζονται, φοροῦν λευκὰς ταινίας,
 Κ' ἀρχίζουσι περιχαρεῖς ὡς νέμφαι νὰ χορεύουν.
 Ἡδέως δ' ἀνεκάγχασεν, ὅτε τὰς εἶδ' ὁ Χάρων,
 Καὶ σκώπτων λόγον πρὸς αὐτὰς ἀπέτεινε τοιοῦτον·
 «Παρθένοι λευκομέτωποι, προσῆλθεν ὁ νυμφίος·
 Τὴν χειρὰ σας προτείνατε, μὲ χῶμα νὰ σᾶς ῥάνω,
 Κ' ὁ λίβανος τάρωματα τοῦ γάμου σας νὰ γείνουν.»

Ἐν τούτοις δ' ἄπλονεν ἡ νύξ τὰς μαύρας πτέρυγας της,
 Κ' ὕπνος γλυκὺς δὲν ἄφινον νὰ λάβῃ τοὺς κατοίκους,
 Ἄλλ' ὄργια διηνεκῶς οἱ Τσιγγανοὶ ἐτέλουν·
 Ὅποτε δ' ἦλθεν ἡ Αὐγὴ μὲ τὸν χρυσοῦν της θρόνον,

Καὶ ρῶς γλυκῶ διέφωσκεν εἰς τῶν βουνῶν τὰς ἄκρας,
 Ἡ τῶν Ἑλλήνων ἔφθανεν ἀνδρεία συνοδία,
 Ἐφ' ἔππου τὴν καλλίμορρον παρθένον ὀδηγοῦσα.
 Συνήχθη δ' ἅπας ὁ λαὸς τὴν κόρην νὰ θαυμάσῃ,
 Ἦς ἔκρυπτε τὸ πρόσωπον διαφανῆς καλύπτρα,
 Τὸ ρῶς τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς λαμπρὸν ὑποδηλοῦσα,
 Καὶ τοὶ πνιγμένοι εἰς θολῶν δακρύων μακρὴν βρῦσιν·
 Ἐνόσπε δ' ἐσφύγγιζε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑφ' οὐσα
 Τὴν χεῖρά της τὴν δεξιάν· καὶ τότε ὡς ἐκ νεφέλης
 Ὁ ἥλιος λαμπρότατος προβαίνει τὸν χειμῶνα,
 Ὅμοίως διεφαίνοντο τὰ δύο ὄμματα της,
 Κεῖ ὡς μῆλα δύο εὐχρῶα αἱ δύο παρειαί της,
 Τὴν τοῦ προσώπου λευκανθῆ χροιάν περικοσμοῦσαι.
 Τοιαῦτα δ' εἶπεν Ἕλλην τις τὴν κεφαλὴν κινήσας·
 «Δὲν δύναμαι, μὰ τὸν Θεόν, ἐγὼ νὰ τὸ πιστεύσω,
 Ὅτι τοσοῦτον θελκτικὴν θὰ καταλίπη ἄγρην
 Ὁ λάγνος ἄρχων, πρὶν αὐτὸς τὰς χεῖράς του ἀπλώσῃ.
 Φρονῶ, μὲ μόνην τὴν χαρὰν ὁ κόλαξ θάπομεινῃ·
 Οὐδ' ἀσφαλῆς, μοῦ φαίνεται, ὁ τράχηλος ὑπάρχει
 Ἐκείνων, ὅσοι τοῦ πασσᾶ ἀντερασταὶ καλοῦνται.»
 Οὕτως ὑπέθετ' ἔμπειρος τῶν τρόπων τοῦ δυνάστου·
 Οὐδ' ἠπατᾶτο παντελῶς τὴν νέαν ὁ σατράπης
 Διέταξε νὰ φέρωσιν ἐντὸς τοῦ σεραγίου·
 Ἐκεῖ δὲ τὴν καλύπτραν της ὀλίγον ἀνυψώσας
 Κ' ἰδὼν τὸ κάλλος, ἄφρωνος ἐστάθη κατὰ πρῶτον·
 Ὀλίγον δ' ἔπειτα σκεφθεὶς τοιοῦτον εἶπε λόγον,
 Μὲ Χάρωνος μειδιάμα τὸν κόλακα προσβλέπων,
 Καὶ μὲ τὰς δύο χεῖράς του τὴν δεξιάν του σφίγγων·
 «Σὺ, φίλε μου, πρὸς τὸ παρὸν νάποσυρθῆς ὀλίγον·
 Μετέπειτα δὲ θέλομεν ἐνταμωθῆ, καὶ τότε
 Τὴν φίλην θέλεις βέβαια συμβίαν ἀποκτήσει.»
 Εἶπε, καὶ νεῦμα ἔκαμεν εἰς ὑψηλὸν Νιγρίτην
 Εἰς θάλαμον τὸν κόλακα πλησίον νάπαγάγῃ.
 Βαθύθυμος δ' ὁ ἄθλιος ἐκεῖνος καὶ δακρύων,

Συχνά τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ πρὸς τὰ ὀπίσω στρέφων,
Κατέλιπε τὴν αἴθουσαν· κί' ἀντί λαμπρῶν ἐλπίδων
Ἐνία τὴν καρδίαν του ἀνέκφραστος πιέζει,
Ἄπαίσιον προμήνυμα συνήθως ἐν τῷ βίῳ.
Τί δ' ὕστερον ἀπέγεινεν ὁ ἐραστής ἐκεῖνος,
Δὲν ἔμαθε κανεῖς σαφῶς· πλήν σκοτεινὴ τις φήμη
Διέδωκε πῶς ἔβαλον αὐτὸν εἰς ἓνα σάκκον
Τρεῖς Νίγηρες, κ' ἐκόμισαν τὴν νύκτα εἰς τὴν λίμνην·
Αὐτοῦ δὲ προσαρτήσαντες ἀπὸ σχοινοῦ λίθου,
Τὸν ἄφησαν εἰς τὸν βυθὸν νὰ καταβῇ ταχέως,
Κ' ἔχνος ὑπάρξεως οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς νάφηση,
Προδίδον τὴν ἀγνώμονα ψυχὴν τοῦ δολοφόνου.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ζ΄.

ΝΥΝ δ' ἡ πολύστομος παντοῦ διασαλπίζει φήμη,
Ἐπι τὸν πρῶτον τῶν κλεφτῶν συνέλαβ' ὁ Ἀχμέτης,
Καὶ μετ' ὀλίγον ἔμελλε δεμένον νὰ τὸν φέρῃ.
Χαρὰ πολλὴ ἔς τὰ πρόσωπα τῶν Μουσουλμάνων λάμπει,
Κι' ἀγρίους ἀναπέμπουσιν ἀλαλαγμοὺς ἀπαύστως·
Πυροβολοῦν, κ' εἰς τὰς ὁδοὺς συνάγουσιν ὄμιλους,
Βουλευομένους μάχαιραν εἰς τοὺς Γραικοὺς νὰ βάλουν.
Τοιαῦτα δ' εἶπε νέος τις θρασύτερος τῶν ἄλλων·
«Ἄπιστος πλέον μὴ φανῆ ὑβρίζων τὸν προφήτην·
Εἶναι καιρὸς τὸ αἷμά των ὡς ποταμὸς νὰ ρεῦσῃ·
Ἐμπρός! εἰς τὰς οἰκίας των! νὰ σφάξωμεν τοὺς πάντας.»
Εἶπε καὶ τρέχει μανικὸς, καθὼς ὁ ἵππος ὅταν
Μυῖα τὸ θέρος κάθηται ὀπίσω τῶν μηρῶν του,
Ἐν μάτην μὲ τοὺς πόδας του λακτίζων ἐκδιώκει.
Ἀκολουθοῦσι δ' ὀπισθεν ὀλίγοι κατὰ πρῶτον,
Πλὴν ὅσῳ μᾶλλον τὰς ὁδοὺς διέρχεται κραυγάζων,
Τοσοῦτῳ μᾶλλον αὐξεται τὸ μανιώδες πλῆθος.
Ταχέως δ' οἱ χριστιανοὶ καλῶς τοὺς οἴκους κλείουν,
Καὶ τὰς δειλὰς γυναῖκας των παρηγοροῦν μὲ λόγους,
Φοβούμενοι μήπως αὐτὰς ὁ τρόμος θανατώσῃ.
Λακτίζουσι δ' οἱ Ὀθωμανοὶ τὰς θύρας καὶ κεντοῦσι,
Ἐλκύοντες τὰ ξίφη των, τὰ ξύλα τῶν θυρίδων.
Ἐμοῦ δ' ὀξείας βάλλουσι φωνὰς οἱ Ἰουδαῖοι,

Καὶ χαίρουν ὅτι εὗρηκαν τοιαύτην εὐκαιρίαν
 Ἐκδίκησιν νὰ λάβωσι, δι' ὅσας λουδορίας
 Οἱ παῖδες τῶν χριστιανῶν τοὺς ἔκκινον, πολλάκις
 Σταυροὺς λαθραίως θέτοντες εἰς τὰ κανίστρια τῶν,
 Ἐφ' ὧν ἐμπορευόμενοι σωρεύουσιν ὑέλους.

Ἐπῆρχε δέ τις εὐσεβὴς τοὺς τρόπους Μουσουλμάνος,
 Οὐδέποτε παραμελῶν τὰς πέντε προσκυνήσεις,
 Καὶ πρὸ αὐτῶν τὸ σῶμά του ἐπιμελῶς καθαίρων·
 Εἰς τὸ τζαμίον τακτικῶς ἐφοῖτα καθ' ἑκάστην,
 Καὶ εἶχε πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπισκεφθῆ τὴν Μέκκαν·
 Χατζῆν δὲ προσηγόρευον αὐτὸν οἱ γινώρμοί του·
 Καὶ τότε μόνον μὲ πολλὴν ἐμβριθειαν ἀπήντα,
 Τὸ πρόσωπον δ' ἀπέστρεφεν, ἂν ἐχαιρέτων ἄλλως.
 Οὗτος ὥραϊον Ἑλληνα εἰς τὴν οἰκίαν εἶχεν,
 Ὅπως τῷ διδῆ κάποτε ποτήριον ἐξ οἴνου,
 Χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζωσιν οἱ ἄλλοι Μουσουλμάνοι.
 Ὅτε δὲ νῦν θρασεῖς πολὺ τοὺς ὁμοθρήσκους εἶδε,
 Ταχέως εὗρεν ἀφορμὴν νάναρλεχθῆ ὁ ἔρωσ,
 Ὅστις ἐλάνθανε τὸ πρῖν εἰς τὸ κτηνώδες στήθος·
 Μὲ βίαν δ' ἀπετόλμησε τὰς χεῖρας νὰ ἐκτείνῃ.
 Πλὴν τότε τὴν ὀργὴν αὐτοῦ ἡ Ἑλληνὴν δὲν κατέχει·
 Ἐκ τῆς ὀσφύος του δ' αὐτῆς τὸν ἀκινάκην δράξας,
 Τὰ ἔντερα του κατὰ γῆς ἐκ τῆς κοιλίας χύνει.
 Λεινὸς δὲ τρόμος τὰς ἐκεῖ γυναῖκας κυριεύει,
 Κ' ἐκβάλλουν δυνατὰς κραυγὰς, τοὺς ὄχλους προσκαλοῦσαι
 Νὰ ἴδουν μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ θέαμα ἐκεῖνο.
 Φεύγει δ' ὁ Ἑλληναὶ κ' ἀγνοῶν ποῦ μέλλει νὰ προσφύγῃ,
 Τὸ βῆμα πρὸς τάνάκτορον τ' Ἀλῆπασσα ταχύνει,
 Καὶ κρύπτει εἰς δωμάτιον Ἑλλήνων μισθοφόρων·
 Ὡς ἄνθρωπος πνιγόμενος τὴν κόμην του ἀρπάζει,
 Πιστεύων ὅτι θὰ σωθῆ διὰ τοῦ τρόπου τούτου.
 Εὐθὺς δὲ συναθροίζονται τάγριωμένα πλήθη,
 Ζητοῦντα τὴν ἱεραρδοσιν τοῦ ἀτυχοῦς φονεῶς·

Πλὴν δὲν παρέδωκεν αὐτὸν τὸ πρῶτον ὁ σατράπης;
 Οὐχὶ διότι αἰσθημα δικαιοσύνης εἶχεν;
 Ἄλλὰ τὰ πάντα οἴκοθεν ποθῶν νὰ διαπράττη,
 Δὲν ἤθελε νὰ ἐκτελῇ τὴν θέλησιν τῶν ἄλλων.
 Καὶ νὰ λαμβάνῃ προσταγὰς δὲν ἦτον ἔθιμόν του.
 Ἄλλ' ὅμως καὶ τὴν δύναμιν δὲν εἶχε νὰ σκορπίσῃ
 Τὸν ὄχλον, κ' ἄλλεπᾶλληλα συνήγοντο τὰ στίφη,
 Ὡς θεελλώδη κύματα εἰς ἀνοικτὸν λιμένα.
 Ἀγρίαν δ' ἤκουες βοήν, ἀλαλαζόντων πάντων,
 Ὡς νὰ ὠρύντο πολλὰ θηρία πειναλέα.
 Ὅσῳ δὲ μᾶλλον τὰς κραυγὰς ἐντείνουσι οἱ ὄχλοι,
 Τοσοῦτον εἰς παραφορὰν ὁ τύραννος ἐμπίπτει.
 Δαγκάνει τοὺς δακτύλους του, συχνὰ τοὺς πόδας κρούει,
 Καὶ μὲ τὸν γρόνον τράπεζαν πλησίον του συντριβει,
 Ἐν ᾧ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ αἱ κόραι μετὰ τάχους
 Εἰς τοὺς δακρύνοντας βυλοὺς ἀλλάσσουσι τὰς θέσεις.
 Πλὴν πάντα ταῦτα μάταια ἔννησ' ἐπὶ τέλους,
 Ὅτι ἀπέβη τύραννος θρασύτερος ὁ ὄχλος.
 Οὕτω δ' ἐβόησε μ' ἰσχὺν θρησκομανῆς δερβίσης·
 «Τί προστατεύει τὸν γκισοῦρ ὡς ὁ πατὴρ τὸ τέκνον;
 Ἄν τοὺς ἀπίστους ἀγαπᾷ πλεῖτερον τῶν Τούρκων,
 Ἄς μᾶς τὸ εἶπῃ φανερά, νὰ τὸ γνωρίζουν ὅλοι.
 Πλὴν τότε βέβαια πασσᾶς δὲν εἶναι τοῦ Σουλτάνου,
 Κάνεις δὲ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ μὴν ἐκτελέσῃ.»
 Εἶπε, καὶ πάντες μὲ διπλὴν ἐπιβοοῦν μανίαν.
 Τὸν δὲ θρασύδειλον Ἄλῃν κατέλαβε δειλία,
 Κ' εἰς τῆς αἰθούσης τοὺς μυχοὺς ταχέως ἀπεκρύβη,
 Τῆς ἀλαζόνης του ψυχῆς τὸ τραῦμα νὰ σκεπάσῃ.

· Νεῦμα δὲ νῦν ἐποίησε νάρησῶσι τὸν ὄχλον
 Νὰ κάμῃ ἔς τὸν ταλαίπωρον Γραικὸν πᾶν ὅ,τι θέλῃ.
 Κ' ἰδοὺ προβαίνουν αἷματος φρικτὴν διψῶντες δίψαν
 Οἱ βάρβαροι, καὶ παρευθὺς τρυποῦν μυρία ζῆφιν
 Τὸν νέον, ὅστις γοερῶς βοᾷ ἐκ τῆς ὀδύνης,

Καὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν ψυχὴν βαθύτατα σπαράσσει,
 Ἐμπήγουν δὲ τοὺς ὄνυχας αὐτῶν, καὶ ἀποσπῶσιν
 Ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ τεμάχια κρεάτων·
 Ἐκ τῆς κόμης δ' ἔπειτα τὸν σύρουσιν ὡς κίνα
 Εἰς τὰς ὁδοὺς, σκορπίζοντες ἀπανταχοῦ τὴν φρίκην·
 Τὸ ἔδαφος δ' ἐμόλυνε τὸ αἷμα, καὶ μακρόθεν
 Εἰς τὰ λαλάγματα αὐτῶν ἀντήχουν τὰ πεδία.
 Οὐδ' ἤθελον τὴν λύσσαν τῶν ταχέως καταπαύσει,
 Εὐρίσκοντες χαρὰν πολλὴν εἰς τῶν Γραικῶν τὴν ὕβριν·
 Ἄλλ' ἔβαλεν, ὡς ἔλεγον, τοῦ μάρτυρος ἡ ὄψις
 Πῦρ λάμπαν ὡς μετέωρον εἰς θελλώδη νόκτα·
 Τρόμος δ' ἐντεῦθεν ἔλαβε τὸ δεισιδαῖμον πλῆθος·
 Κ' εἰς ἱερεὺς ὀρθόδοξος ἐτόλμησε νὰ σπεύσῃ
 Ἐκεῖσε, καὶ τὸ λείψανον τοῦ μάρτυρος νὰ θάψῃ.

Τοσαύτην βλέπων τὴν χαρὰν τῶν Τούρκων ὑποπέυει
 Κι' ὁ Μάνθος, ὅτι ἀληθῶς συνέλαβ' ὁ Ἀχμέτης
 Τὸν Κατσαντώνην, κ' ἐμελλε δεμένον νὰ τὸν φέρῃ.
 Ὅλην τὴν νόκτα τῶμά του δὲν δύναται νὰ κλείσῃ,
 Καθὼς πατὴρ φοβούμενος τὸ τέκνον του μὴ χάσῃ.
 Πρὶν δ' ἔτι τῆς χρυσῆς αὐγῆς τὸ ἄστρον ἀνατείλῃ,
 Ἠγέρθη, καὶ περίλυπος ἐκάθισ' εἰς τὴν κλίνην,
 Τὴν δεξιὰν του παρειὰν στηρίζων μὲ τὴν χεῖρα,
 Συλλογισμοὺς δ' ἀνακυκλῶν μυρίους εἰς τὸν νοῦν του.
 Πλὴν τέλος ἀπεφάσισε, καὶ γραῖαν ἐξυπνίζει,
 Ὅτι εἶχεν ἐκ πολλῶν ἐτῶν πιστὴν θεράπαινάν του.
 Τοιαῦτα δ' εἶπε πρὸς αὐτὴν τὸν λόγον ἀποτεινών·
 ἌΩ θεῖα, σ' ἔχω πάντοτε γνωρίζει πιστοτάτην
 Καὶ τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολὰς μὲ φόβον ἐκτελοῦσαν·
 Καὶ τώρα τοὺς χριστιανοὺς νὰ βοηθήσῃς σπεύσον,
 Τὸν Κατσαντώνην σώζουσα τὸν πρόμαχον τοῦ ἔθνους·
 Διότι, καθὼς λέγουσι, τὸν φέρουσι δεμένον,
 Καὶ μέλλουσιν οἱ δῆμιοι τὸ αἷμά του νὰ χύσουν.
 Εὐθὺς πρὸς τῆς Βασιλικῆς τὸ οἶκημα πορεύου·

Τὴν θύραν κροῦσον ἐλαφρῶς, κ' ὄπῳταν ἐξυπνήσῃ,
 Τοιοῦτον λόγον πρὸς αὐτὴν ἐκ μέρους μου νὰ εἴπῃς;
 «Βασιλικῆ, γνωρίζομεν τὴν εὐγενῆ καρδίαν,
 ὅτις τὸσάκις ἔσωσε πολλοὺς ἐκ τοῦ θανάτου,
 Μόνη τὴν τέχνην ἔχουσα νὰ θέλῃ τὸν σατράπην.
 Καὶ τώρα τῶν θελητήρων σου μεγάλην ἔχει χρεῖαν
 Τὸ ἔθνος, τρέχον κίνδυνον τὸν αὐτὸν νὰ χάσῃ,
 Ὅστις ὑψόγει 'ς τ' Ἀγραφα σημαίαν ἐλευθέραν.
 Τῶν φίλτρων σου τὴν μαγικὴν ἐτοίμασον φαρέτραν,
 Καὶ σπεῦσον, ὅπως δυνηθῆς, τὸν Κατσαντώνην σῶσῃ.
 Ἢ κἂν προσπᾶθῃς καιρὸν ὀλίγον νὰ κερδήσῃς,
 Ἔως ἡμεῖς λυτρώσωμεν αὐτὸν ἐκ τῶν δημιῶν.» »
 Εἶπε, κ' ἡ γραῖα παρευθὺς ἀπέρχεται σιγῶσα,
 Ἄγει τὸ βῆμ' ἀτάραχον, ὡς ἡ γαλῆ πατοῦσα,
 Καὶ κροῦει τῆς Βασιλικῆς τὴν θύραν εἰς τὸ μέρος,
 Ὅπῳθεν ἐμελλεν αὐτὴν ὡς τάχιστα νὰ κούσῃ.
 Παλμὸς δὲ τὴν εὐαίσθητον κατέλαβε γυναῖκα,
 Καὶ τῆς σινδόνῃς τὴν χροῖαν τὰ χεῖλη τῆς λαμβάνουν·
 Τὸ πρῶτον δ' ἔμειν' ἀναυδος ἐκ τοῦ μεγάλου τρόμου.
 Μόλις δ' ἀργὰ κατῴρθωσε τοιαῦτα νὰ φωνήσῃ·
 «Τί θέλεις, γραῖα; διατί μ' ἐτρόμαξες τοσοῦτον;
 Μὴ συμφορὰ κατέλαβε τὸν Μάνθον αἰφνιδίᾳ;
 Εἶπέ ταχέως, οἱ παλμοὶ νὰ παύσουν τῆς καρδίας.»
 Εὐθὺς δ' ἡ γραῖα τρυφερὰ ὡς μήτηρ ἀπεκρίθη·
 «Βασιλικῆ, κυρία μου, δίολου μὴ τρομάζῃς·
 Δὲν ἔπαθ' ἀπροσδόκητον δυστύχημα ὁ Μάνθος,
 Ἄλλὰ τὸ ἔθνος του πονῶν τοιαῦτα σοῦ μνηθεῖ·
 «Τῶν φίλτρων σου τὴν μαγικὴν ἐτοίμασε φαρέτραν,
 Καὶ σπεῦσον, ὅπως δυνηθῆς, τὸν Κατσαντώνην σῶσῃ.
 Ἢ κἂν προσπᾶθῃς καιρὸν ὀλίγον νὰ κερδήσῃς,
 Ἔως ἐκεῖνος τεχνικὰ ἐντεῦθεν τὸν μακρύνῃ·
 Διότι, καθὼς λέγουσι, τὸν φέρουσι δεμένον.» »
 Εἶπεν ἡ γραῖα, κ' ἤκουσεν ἀπάντησιν τοιαύτην·
 Ἐκεῖνος τὴν καρδίαν μου ἐγνώρισε πολλάκις·

Πᾶν ὅ,τι μ' ἦναι δυνατόν, μετὰ χαρᾶς θὰ πράξω,
 Ὡς πάντες οἱ χριστιανοί, τὸν ἥρωα ποιοῦσα. »
 Εἶπεν ἡ ἔξοχος γυνή, κ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς κλίνης
 Ἀνίσταται, μὲ προσοχὴν νὰ ἐνδύθῃ τὰ ὄπλα,
 Δι' ὧν ἐκίνει τοῦ πασσᾶ τὴν ἰσχυρὰν καρδίαν.
 Ποία δὲ μᾶλλον δυνατὴ ὑπάρχει πανοπλία
 Ἐκείνης, ἣν ἐνδύεται μὲ τέχνην ἐρωμένη
 Τὸν ἐραστὴν μὲ δύναμιν νὰ θέλξῃ προσπαθοῦσα ;
 Αὕτη τὰ φρούρια παρθεῖ, στρατοῦς ἐξολοθρεύει,
 Καὶ στόλον παμπληθῶν νηῶν μακρὰν ἐξαποστέλλει*
 Μαραίνει δὲ τὴν θάλλουσαν τοῦ νέου εὐρωστίαν.
 Τί λέγω ; τὸν φιλόσοφον καὶ μοναχὸν ἀκόμη
 Ἐκ τοῦ μονήρους οἴκου του μακρύνει, κί ἀναγκάζει
 Τὰ ἔθιμα νὰ διδαχθῇ τῶν φιλαρέσκων * νέων*
 Κί ὁ πρὶν συστέλλων τὰς ὀφρῦς καὶ σοβαρὸς βαδίζων
 Μὲ χάριν αἴφνης ὁμιλεῖ καὶ μειδιῶν προβαίνει.

Τοιαύτην δ' ἡ Βασιλικὴ ἐνδύθη πανοπλίαν*
 Ἐν πρώτοις τὸν μεταξωτὸν ἐφόρεσε χιτῶνα,
 Καλύπτοντα τὴν τρυφερὰν καθὼς τὸ ῥόδον σάρκα*
 Κατόπιν δὲ λεπτοφυῆ περιεβλήθη πέπλον
 Μέχρι σφυρῶν ἐκτείνοντα τὸν κεντημένον κύκλον,
 Κ' ἔχοντα χροῶμα τοῦρανοῦ περὶ δυσμᾶς ἡλίου.
 Τοὺς δ' ἀστραγάλους τρυπηταὶ ἐκάλυπτον κνημίδες,
 Μόλις ὀλίγον κρύπτουσαι τὸ δέρμα τὸ κρινόχρουν*
 Καὶ τᾶρα τῶν ποδῶν σурτά σανδάλια ἐφόρουν,
 Μὲ χάριν εἰς τὸ βᾶδισμα πηδῶντα πρὸς τὸ πέλαμα,
 Κί ἀστράπτοντα ὑπὸ χρυσοῦν παντοίων ποικιλιμάτων.
 Περὶ τὰ νῶτα δ' ἔπειτα τὸ κοντογοῦνι βάλλει,
 Ἄπο βελούδου κυανοῦ μὲ τέχνην εἰργασμένον,
 Καὶ μὲ χρυσᾶ κεντήματα εἰς τᾶρα κοσμημένον*
 Καὶ ζῶνῃ σφίγγει τὴν ὄσφιν μὲ χάριν οὐράνιαν.
 Στιλπνοὶ δ' εἰς τὸν λαμῶν αὐτῆς κυκλοῦνται μαργαρίται,
 Μικρὸν ἀφίνοντες σταυρὸν πρὸς τὸ ἀβρόν της στῆθος.

Εἰς τοὺς βοστρύχους δ' ἔπειτα τῆς κόμης περιθέτει
 Τὸ φέσιον, κ' ὁ θύσαννος χρυσοῦς τὸν ὦμον πλήττει.
 Ἔστιαν δὲ τοῦ ἔρωτος, ἐλκρούσαν τὸ βλέμμα
 Καὶ τὴν ψυχὴν τιτρώσκουσιν μὲ πυρωμένα βέλη,
 Ἐχει ἐλεῖν στολιζούσαν τῶν παρεῖων τὰ ῥόδα.

Καὶ ὅμως τὴν ψυχὴν αὐτῆς δειλία κυριεύει,
 Διότι μέγα ἔμελλε νὰ ἐξαιτήσῃ πράγμα,
 Προσβάλλον τοῦ Ἀλῆπασσα τὸ ὑψηλόφρον ἦθος.
 Εἰς τὸ δωμάτιον δ' αὐτῆς ὑπῆρχ' εἰκὼν ἀγία,
 Τὴν Μαριάμ βαστάζουσιν τὸ τέκνον παριστώσα,
 Καὶ στρέφουσιν φιλόστοργον τὸ βλέμμα πρὸς τὰ κάτω.
 Καθότι τὴν θρησκείαν τῆς ἐτήρησεν ἐντέχνως,
 Μὲ πανουργίαν τὰ ἐξῆς πρὸς τὸν πασσᾶν εἰποῦσα
 « Ἄν τὴν θρησκείαν ἀρνηθῶ, θάπαρνηθῶ ἐπίσης
 Τὸν ἔνδοξόν μου ἔραστήν· εὐκόλως ἡ καρδία
 Ἄπαξ προδοῦσα γίνεται ἀπανταχοῦ προδότις,
 Κι' οὐδὲν ὠραῖον αἴσθημα εἰς τοὺς παλμούς ἐγκρύπτει. »
 Οὕτω κατέπεισ' ἄλλοτε μὲ τρόπον τὸν σατράπην·
 Νῦν δὲ τὸ βλέμμα ἔστρεψε πρὸς ταύτην τὴν εἰκόνα,
 Κι' ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 « Μὴ μουσαχθῆς, Παρθένε μου, τὴν ἀτυχῆ γυναῖκα,
 Ἦτις εἰς κλίνην Τουρκικὴν κοιμᾶται ἀκουσίως.
 Ἡ τάλαινα ! τ' Ἀλῆπασσα φοβοῦμαι τὴν μανίαν·
 Μὴ τὸν πατέρα μου εὐθὺς προστάξῃ νὰ φανεύσουν,
 Καὶ κάμῃ τὸ χωρίον μου σωρὸν τεφρῶν καὶ λίθων,
 Ἄν ἀρνηθῶ τῆς κλίνης του τὸ κόσμημα νὰ γείνω.
 Τί λέγω ; τὴν ταλαίπωρον δὲν ἐπνιξ' Εὐφροσύνην,
 Κ' ἐπέινασαν εἰς τὰς ὁδοὺς τὰ ὄρφανά τῆς τέκνα ;
 Ὡ τῶν ἀγγέλων ἀνασσα, βοήθησε νὰ σώσω
 Τὴν ἀγκυραν τοῦ ἔθνους μου, κ' ἂν ἐλευθέρα μείνω,
 Σοῦ τάσσω πλέον εἰς ἀνδρός νὰ μὴ προσέλθω κλίνην,
 Κ' ἐγκράτειαν καθ' ἅπαντα τὸν βίον μου νάσκῃσω. »
 Εἶπε, καὶ νέαν δύναμιν εἰς τὴν ψυχὴν ἠσθάνθη,

Κ' ἐνόμισε πῶς ἢ εἰκῶν μ' εὐμένειαν τὴν εἶδε,
Κ' εὐλόγησε κινήσασα τὴν δεξιάν της χειρα.

Ἦτο δ' αὐγῆ, κ' ὁ τύραννος μὲ ὀφθαλμούς πρισμένους
Ἐξῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν νὰ πῆν τὸν καφρὲν του,
Καὶ τῆς νυκτὸς τὴν ἄθυμαν διάθεςιν διώξῃ
Ῥοφῶν μὲ ναργιλὲν χρυσοῦν ὑγροῦ καπνοῦ νεφέλας*
Λευκαὶ δ' ἀκτίνες ἔπιπτον εἰς φύλλα παραθύρων
Μικρὰς ἐχόντων χαραγὰς, τὴν λάμψιν κωλυόντων,
ᾠστε τὸ φῶς εὐάρεστον καὶ ἀμυδρὸν νὰ ᾔηται*
Ἐγείρη δὲ τὰς εἰς κλωβούς κλεισμένας ἀηδόνας
Τὸν πόνον τῆς δουλείας των εἰς ἄσματα νὰ χύνουν*
Καὶ γάστραι μ' ἄνθη εὖοσμα, κρεμάμεν' ἐκ τῆς στέγης,
Τὴν ἠδονὴν ἐπηύξανον τὴν τέρπουσαν τὰ ὦτα,
Κ' ἐπίγειον παράδεισον τὴν αἴθουσαν ἐποίουν.
Εἰς μαλακὸν δὲ καναπὲν ἐκάθητ' ὁ σατράπης,
Λεοπαρδάλειος δορὰν ὑπὸ τοὺς πόδας ἔχων,
Ἦν εἶχε πέμψει πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς Λιβύης δῶρον.
Εἰς βέης, τὴν ἀνδρείαν του ἀκούσας νὰ φημίζουν.

Εἰς λογισμούς δ' εὐρίσκετο παντοίους ὁ δυνάστης,
ᾠπόταν ἢ Βασιλικὴ ἐφάνη προχωροῦσα*
Κι' ὠμοίαζε τὸ βῆμά της τοῦ κέλῆτος τὸ βῆμα,
ᾠον τρέφει νέος εὐνοϊαν νεάνιδος θηρεύων,
Συχνὰ δὲ μὲ τὴν χειρὰ του τὴν χαίτην του θωπεύει*
Ἦ πλοῖον πελαγοδρομοῦν, τῆς πύρας σειομένης,
ᾠπόταν τρέφῃ ἄνεμος τὸν ὄγκον τῶν κυμάτων.
Ἐσκίρτησε δ' ὑπὸ χαρᾶς ὁ Τοῦρκος ὡς τὴν εἶδε,
Καὶ τῆς ψυχῆς τὴν θύελλαν γαλήνην διεδέχθη,
Σκορπίσασα μειδιάμα εἰς τὴν ἀγρίαν ὄψιν.
Ταχέως δ' ἀνεπήδησε νὰ τὴν προῦπαντήσῃ*
Ἐκ τῆς χειρὸς τὴν ἔλαβε, πλησίον της καθίζει,
Κ' ὑφ' ἠδονῆς ὑγραίνονται οἱ δύο ὀφθαλμοί του,
ᾠς ἂν εἰσέτι ἔφηθος τὴν ἡλικίαν ᾔητο,

Καὶ πρῶτον ἀπεγεύετο τοῦ ἔρωτος τὸ πόμα·
 Τοσοῦτον ἦτο τρυφερὸν καὶ ζωηρὸν τὸ βλέμμα!
 Τοιαῦτα δ' εἶπε τῆς ψυχῆς τὸ αἶσθημα ἐκφράζων·
 «Βασιλική μου, κάθισε· βασίλισσά μου εἶσαι,
 Κι' ἀνύψωσες τὸν θρόνον σου εἰς τὴν ἐμὴν καρδίαν.
 Μ' ἀποκαλοῦσιν ἄρχοντα τῆς Ἀλβανίας ὅλης,
 Ἐπάρχω τῶν ἀρματωλῶν, κι' οἱ Ἕλληνες μὲ τρέμουν·
 Πλὴν σὺ ἐπίσης μετ' ἐμοῦ δεσπόζεις ἀπολύτως,
 Καὶ δύνασαι μ' ἐν νεῦμά σου τὸν θάνατον νὰ δώσης,
 Ἥ νὰ χαρίσης τὴν ζωὴν καὶ σώσης καταδίκους.
 Εἰς ἐκκλησίαν ἄλλοτε τῆς νήσου τοῦ Εὐρίπου
 Εὐρῆκα μέγαν θησαυρὸν, καὶ τοῦτον ἐπαυξάνω
 Πολλῶν δημεύων ἀνταρτῶν τοὺς εὐποροῦντας οἴκους·
 Νὰ διαθέσης δύνασαι τὰ πάντα ὅπως θέλῃς.
 Ἄχ! διατί τὴν γλῶσσάν σου καλῶς νὰ μὴ γνωρίζω,
 Νὰ σ' εἶπω τί αἰσθάνομαι· πόσην χαρὰν μοῦ δίδεις,
 Ἐλθοῦσα ταύτην τὴν στιγμὴν χωρὶς νὰ τὸ προσμένω.
 Βεβαίως ἂν τὴν δύναιμι νὰ τὸ ἐκφράσω εἶχον,
 Καλλίτερον αἰ λέξεις μου βιβλίον θάπατετέλουν
 Ἐκεῖνων, ὅσα ποιηταὶ συνέθηκαν μεγάλοι,
 Ὅς ὁ φιλόσοφος συχνὰ Φαλλίδας μ' ἀναφέρει
 Τῶν καρδιῶν γινώσκοντας τὰ πάθη κατὰ βάθος.
 Ἀγάπα με καὶ τρέφε με μὲ τὸ γλυκύ σου βλέμμα,
 Νὰ βασιλεύσης δι' ἐμοῦ τῆς οἰκουμένης ὅλης.»
 Ταῦτα εἰπὼν τὸν ὀφθαλμὸν ἐπάνω της καρφώνει,
 Ὡς βλέπει μήτηρ χαίρουσα τὸ εὐτραφές της τέκνον
 Εἰς τὰς ἀγκάλας της γλυκὰ κοιμώμενον τὸ θέρος.
 Τοιαῦτα δ' ἡ Βασιλικὴ μὲ τέχνην ἀπεκρίθη·
 «Τὸν ἔρωτα, βεζύρη μου, γνωρίζω τῆς ψυχῆς σου,
 Καὶ πρὸς αὐτὸν διακαῆ ἀνταποδίδω πόθον.
 Πρὸς χάριν σου κατέλιπον τὸν οἶκον τῶν γονέων,
 Κ' ἐκλείσθην εἰς καφάσιον ἢ πρὶν συνειθισμένη
 Εἰς ἀνοικτὸν δωμάτιον νὰ παίζω μὲ τὰς φίλας·
 Πρὸς χάριν σου τὸν προσφιλῆ πατέρα ἐστερήθην»

Κ' ἐκεῖνος ὁ ταλαίπωρος τὸ τέκνον ἀπολέσας,
 Τὴν μόνην εἰς τὸν βίον του παρήγορον ἐλπίδα,
 Ἐντὸς τοῦ οἴκου ἤνοιξε τὸν σκοτεινὸν του τάφον,
 Σκοπεύων ζῶν νὰ σκεπασθῇ μὲ τῶν νεκρῶν τὸ χῶμα,
 Κι' ἀνάπτων εἰς τὸ μνήμα του τοῦ Ἄδου τὰς λαμπάδας.
 Πλησίον σου Παράδεισος μοῦ φαίνεται ὁ κόσμος,
 Μακρὰν σου σκότος ζοφερὸν τὴν ὑπαρξίν μου θλίβει·
 Καὶ χάνω τὴν ὑπομονὴν τὰς ὥρας ἀριθμοῦσα
 Καὶ προσδοκῶσα τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν θὰ σ' ἴδω πάλιν.
 Μ' ἀποκαλοῦσιν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες Κυρίαν,
 Καὶ χαίρουν ὅτι δύνανται εἰς σέ νὰ εὔρουν χάριν
 Πρὸς Ἑλληνίδα δέσποιναν μὲ θάρρος ὀμιλοῦντες.»
 Εἰποῦσα ταῦτα, τὸν λευκὸν βραχίονά ἐκτείνει,
 Ὅν ὄφει ἔσφιγγε χρυσοῦς ὡς ψέλλιον ὠραῖον,
 Κυρτόνων ἐκατέρωθεν τὴν λευκανθῆ της σάρκα,
 Τὴν ἀπαλὴν ὡς βάμβακος πολύπην εἰργασμένην·
 Τ' Ἀλῆπασσα δ' ἐβώπευσε τὸν ὦμον μειδιῶσα,
 Κ' ἐδέσμευσε μὲ δύναμιν μαγείας τὴν ψυχὴν του.
 Ἐκεῖνος δ' ἐνθους γίνεται, κ' ὑπ' ἐρωτος μεθύων
 Τὸν σάλον τῆς καρδίας του μὲ λέξεις φανερόνει·
 «Τίς εἶναι κτήτωρ, ὡς ἐγὼ, τοιαύτης Νηρηίδος;
 Βασιλικὴ κυρία μου, ταχέως πρόσταξέ με
 Πᾶν ὅ,τι θέλης· βέβαια εὐθὺς θὰ ἐπιτύχης,
 Νὰ σέ λατρεύσουν ὡς θεὰν οἱ Ἕλληνες κ' οἱ Τοῦρκοι.»
 Τώρα λοιπὸν δὲν ἔχασε τὴν εὐκαιρίαν ταύτην
 Ἡ Ἑλληνίς, ἀλλ' ἤρχισε τοιαῦτα νὰ τῇ λέγῃ·
 «Τῷ ὄντι μέλλω ζήτημα μικρὸν νὰ σοῦ ζητήσω·
 Ὑπάρχει τις κατάδικος, ὅστις, καθὼς φημίζουν,
 Τὴν σήμερον τὸ ὕστατον ἀέρα θάναπνεύσει.
 Πλὴν ὁ κατάδικος αὐτὸς, καθὼς θάκούσῃς τώρα,
 Ὑπῆρξεν εὐεργέτης μου εἰς ἐποχὴν προτέραν·
 Κ' ἰδοὺ πῶς μ' ἔσωσ' ἄλλοτε ἐκ προφανοῦς κινδύνου·
 Ἐπικρατεῖ συνήθεια, τάγιου Γεωργίου
 Ὅπόσον γὰλ' ἀμέλγουσιν οἱ εὐποροὶ ποιμένες,

Ἐὐρὸν νὰ τὸ πηγνύωσι καὶ τὸ κομίζουσι δῶρον
 Ἡρὸς τοὺς τελούοντας τοῦ Θεοῦ τὴν ἰσράν λατρεῖάν·
 Τοιοῦτον δῶρον ὁ πατήρ μ' ὠδήγει νὰ προσφέρει
 Εἰς ἀσκητὴν, εἰς ὄρεινὸν χωρίον κατοικοῦντα,
 Ὅποτε λύκος τρομερὸς εἰς τὴν ὁδὸν ἐφάνη·
 Κ' ἡ σήμερον τὸν ἐνδοξὸν λατρεύουσα βεζύρην
 Εἰς τοῦ θηρίου τοὺς ὄξεις θὰ ἐπιπτεν ὀδόντας,
 Ἐὰν σταλεῖς ἐξ οὐρανοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος
 Δὲν ἔθραυε τὴν κεφαλὴν τοῦ πεινασμένου λύκου,
 Ὑψώσας ῥόπαλον βαρὺ μὲ τὰς εὐρώστους χεῖρας.» —
 «Τίς εἶναι ; » τὸτ' ὑπέλαθε μὲ τόνον ὁ σατράπης·
 «Τίς εἶν' ὁ τῆς ἀγάπης μου τὸν βίον διασώσας ;
 Εἶπέ τον, καὶ σ' ὀρκίζομαι ἔς τοῦ ἔρωτος τὸν πόνον,
 Θέλω τὸν σώσει παρευθὺς, κί' ἂν ἔσφαξεν ὡς τώρα
 Χιλίους Τούρκους φανερά, ἢ μὲ κρυφίους τρόπους.» —
 «Ὁ Κατσαντώνης,» μὲ χαρὰν ἀπήντησεν ἐκεῖνη.
 «Ὁ Κατσαντώνης ! δαίμονες ἐγέρθητε τοῦ Ἄδου,
 Τὸν κόσμον μεταβάλετε εἰς σκοτεινάς ἀβύσσους,»
 Ἄνεκραξεν ὁ τύραννος, κ' ἠγέρθη ὡς παράφρων·
 Ὁ πῖλος του δ' ἐκ τῆς ὀρμῆς χαμαὶ κατεκυλίσθη,
 Κ' ἡ κόμη του κατ' ἄγριον ἀνεσηκώθη τρόπον·
 Πολλάκις δὲ διέδραμε τὸ μῆκος τῆς αἰθούσης
 Τὸ βῆμα τὸ μανιακὸν μὲ δύναμιν ταχύων·
 Μόλις δ' ἀφοῦ ἡ θύελλα παρῆλθε τῆς ψυχῆς του,
 Τὰς χεῖρας τῆς Βασιλικῆς συνήρπασε μὲ βίαν,
 Κ' ἐν μέσῳ ἔρωτος κί' ὀργῆς τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Βασιλική μου, πρὸς Θεοῦ, μὴ μ' ὀμιλῆς τοιαῦτα·
 Μὴ θέλε τὸν πολέμιον νὰ σώσω τῆς ἀρχῆς μου,
 Τὸν σεῖοντα τὸν θρόνον μου μὲ τῶν κλεφτῶν τὰ ὄπλα·
 Χιλίους ἄλλους πρόσταξον εὐθὺς νὰ φήσω τώρα,
 Νὰ σ' ἀποδείξω τὴν θερμὴν ἀγάπην τῆς ψυχῆς μου.» —
 «Πλὴν ἂν τὸν εὐεργέτην μου σκοπεύης νὰ φονεύσης,
 Τότε κ' ἐμὲ θανάτωσον· δὲν θέλω τὴν ζωὴν μου,
 Ἴδαν τόσῃ χάριν παρὰ σοῦ δὲν δύναμαι νὰ λάβω.

Ἄλχ! σῶσέ τον· ναι, σῶσέ τον, ἢ κἀν τὸν θάνατόν του
Μὴ διατάξῃς σήμερον εὐθύς νὰ ἐκτελέσουν,
Εἰς τοῦ πιστοῦ μου ἔρωτος τὸν πόνον σ' ἐξορκίζω.»
Εἶπε, καὶ μ' ὄμμα τακερὸν τὸν ἔραστήν της εἶδε,
Κ' ἐκ τῶν κανθῶν τῶν ὀφθαλμῶν ὠλισθήσαν βάνιδες
Ὡς μαργαρίται λάμψασαι ἔς τῶν παρειῶν τὰ μῆλα·
Συνεκινήθη δ' ἡ ὠμὴ τ' Ἀληπάσσα καρδιά,
Ἀνίκανος νάντισταθῆ πρὸς τὴν ἰσχὺν τοῦ πόθου,
Ἦν εἶχεν εἰς τὸ ἔπακρον ἐντείν' ἡ ἐρωμένη·
Κι' οὔτω μὲ λέξεις τῆς ψυχῆς τὸ ἄλγος εἰκονίζει·
«Εἰς τῆς μητρὸς μου τὴν σκιάν, Βασιλική, σ' ὀμνύω,
Ἦς ἱερώτερον οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς νομίζω·
Διότι αὐτῇ μ' ἔμαθε νὰ ζώνωμαι τὸ ξίφος,
Καὶ νάφανίζω τοὺς ἐχθρούς μὲ φάρμακα καὶ δόλους·
Κι' ἂν ὁ Σουλτάνος ἤθελεν αὐτὸ παρακαλέσει,
Κ' οἱ βέηδες ἂν ἤρχοντο τῆς Ἀθανίας ὅλης
Τοῦ Κατσαντώνη θέλοντες τὸν φόνον νάναθάλω,
Ποτὲ δὲν θὰ κατόρθωσαν τὸ μέγα ζήτημά των.
Πλὴν τώρα τῆς ἀγάπης μου τὰ χεῖλη τὸ προστάτουν·
Βασιλική κυρία μου, μὴ κλαίῃς, μὴ λυπῆσαι·
Πρὸς χάριν σου τὴν σήμερον δὲν θέλει ἀποθάνει
Ὁ σώσας τὰς ἡμέρας σου εἰς ἐποχὴν προτέραν.»
Πρὸς ταῦτα τῆς Βασιλικῆς ἐγέλασαν τὰ χεῖλη,
Κ' ἠγέρθη μὲ χαρὰν πολλὴν τὸν Μάνθον νὰ καλέσῃ,
Ταχέως τὴν ἀναβολὴν τοῦ φόνου νάναγγεῖλῃ.
Ἦδέως δ' ἐμειδίασε φωνήσασα τὸ χαῖρε,
Καὶ μὲ τὸ βῆμ' ἀγέρωχεν, ἐλκύουσα τὸν πέπλον,
Ὡς ἀληθὴς ἐφαίνετο βασίλισσα φοροῦσα
Ἐπὶ τῆς κόμης τὸ χρυσοῦν τῶν ἡγεμόνων στέμμα,
Καὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν ζωὴν κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας·
Τοσαύτην ἔχει τὴν ἰσχὺν εἰς τοὺς θνητοὺς ὁ ἔρας!

Ἐν τούτοις δὲ ψιθυρισμοὶ ἀκούονται ἔς τὴν πόλιν,
Κ' εἰς λεωφόρον ἐφθάνον οἱ ὄχλοι πανταχόθεν,

Ἴνα ἴδωσι τὸν ἐνδοξὸν ἀρματωλὸν τοῦ Πίνδου,
Ὃν ἔφερον, ὡς ἤκουον, δεμένον ὁ Ἀχμέτης.
Πλὴν θλίψις διαδέχεται τὰς ἐμμανεῖς φωνάς των,
καὶ αἰωπῶντες πρὸς τὴν γῆν τὰ βλέμματά των ῥίπτουσι.
Ὁ Κατσαντώνης παντελῶς δὲν ἦγετο δεμένος.
Τοιαῦτα δ' εἰς χριστιανὸς πρὸς ἄλλον ἐξηγεῖται,
Κ' ἡ ὄψις του ὑπὸ χαρᾶς μεγάλης ἀπαστρέπτει·
«Δὲν σοῦ τὸ ἔλεγον ἐγώ; ἀδύνατον ἐκεῖνον
τὸν κλέφτην νὰ συλλάβωσι· καθότι μὲ τὸν ἵππον
Ὁ ἅγιος Γεώργιος παντοῦ τὸν προστατεύει,
Κι' ἀποτυφλάνει τῶν ἐχθρῶν τὴν ὄψιν εἰς τὰς μάχας;
Ὅστε ποτὲ δὲν δύναται νὰ τὸν ἐγγίση σφαῖρα.»
Εἰς δ' ἄλλος μᾶλλον εὐφυῆς τάχλουθα προσθέτει·
«Οὐδέποτε τῶπίστευσα πῶς θὰ τὸν φέρουν ζῶντα·
Οἱ βλάκες δὲν λαμβάνουσι τὸν τάχιστον τοὺς πόδας,
Ἐκτὸς ἂν νόσος ἐκ Θεοῦ τὰς κνήμας του ἀμβλύνη.»
Οὕτως οἱ Ἕλληνες χαρὰν καθ' ἑαυτοὺς ἐδήλου·
Πλὴν αἴθις λύπην ζοφερὰν ἡ ὄψις εἰκονίζει·
τὸν Πάππαλιᾶκον ἔφερε δεμένον ὁ Ἀχμέτης·
Πεζὸς δ' ὁ τάλας ὀπισθεν τοῦ ἵππου ἠκολούθει,
Ὃν ἵππευεν ὁ Ἀλθανὸς ὄπλαρχηγὸς κομπάζων.
τοὺς προστώτας δ' ἔπειτα τοὺς δύο τῆς Κατούνας
Ἐβιάζον νὰ τρέχωσιν οἱ βάνουσοι ὀπλίται,
Κράτουντες εἰς τὰς χεῖράς των μαστίγια καὶ κέντρα·
Ἰδρωτὸς δ' ἔρρεον πηγαὶ ἐκ τοῦ ὠχροῦ μετώπου,
Κ' ἡ γλώσσα εἰς τὸ στόμα των δὲν ἔμενε κλεισμένη,
Προεῖχε δ' ὡς ἡ τῶν κυνῶν μετὰ μέγαν δρόμον,
καὶ ἤφριζον τὰ χεῖλη των, ἀσθμαίνοντος τοῦ στήθους·
Ὅποτε δ' ἐπλησίασαν τὰς πύλας τὰνακτόρου,
πρὸς ἐμπαιγμὸν μακρότατον χιτῶνα τοὺς ἐνδύου·
Περὶ τὸν τράχηλον δ' αὐτῶν ἐκ λόγου κρίκον θέτου·
Κι' ὀρθὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὄξυν εἰς τᾶκρον σκοῦφον,
Ἀπὸ προστώχου βάμβακος ἀτέχνως εἰργασμένον·

Ὅς ἔφερον τὸ παλαιὸν οἱ δυστυχεῖς βασιλῆδες,
Ὅσακις ἔμπροσθεν πασσᾶ θὰ ἔλθουν ἦτο χρεῖα.

Ἄφου λοιπὸν ὠδήγησαν τοὺς τρεῖς πρὸς τὸν σατράπην,
Τοιοῦτον λόγον πρὸς αὐτὸν ἀπέτειν' ὁ Ἀχμέτης·
«Τῆς Ἀλθανίας καύχημα, τρισέβδοξε βεζύρη,
Τὴν προσταγὴν σου παρευθὺς νὰ ἐκτελέσω θέλων
Τὸν ὀφθαλμὸν δὲν ἔκλεισα διόλου πέντε νύκτας,
Ἄλλ' εἰς τὰ ὄρη ἔτρεχον ὡς ἄρκτος πειναλέα
Ζητῶν τὰ ἴχνη τῶν ἐχθρῶν τοῦ θρόνου σου νὰ εὔρω.
Καὶ τέλος τὸ κατώρθωσα· εὗρηκα τὸ χωρίον,
Εἰς τὸ ὅποιον εὐθυμὸς διέτριβε τὴν νύκτα.
Πλὴν τί νὰ κάμω δύναμαι, ἀφού κλεπταποδόχοι,
Οἱ μικροὶ Γκιζούριδες, τοὺς δίδουν προστασίαν ;
Ἐκ τῆς Κατούνας ἔφερα ἐδῶ τὸν ἱερέα
Καὶ δύο δημογέροντας· διάταξον ἐν τάχει
Νὰ κολασθῶσιν αὐστηρῶς, ἐὰν δὲν μαρτυρήσουν,
Ὅπως οἱ ἄλλοι τρέμωσι νὰ κρύπτουν τοὺς ἀντάρτας·
Καὶ πάλιν σπεύδομεν ἡμεῖς οἱ Ἀλθανοὶ κατόπιν
Νὰ εὗρωμεν εἰς τὰ βουνὰ τὸν κλέφτην Κατσαντώνην.
Μόχθων δὲν θέλομεν φεισθῆ· βεβαίως δ' ἐπὶ τέλους
Δεμένον θὰ τὸν φέρωμεν εἰς τοῦ πασσᾶ τοὺς πόδας.»
Ταῦτα εἰπὼν τὴν κεφαλὴν ἐγγίζει μὲ τὴν χεῖρα,
Κι' ὀλίγα βήματα μακρὰν μὲ σέβας ἀπεσύρθη·
Τοιαύτην δ' ὁ Ἀλῆπασσας ἀπάντησιν τῷ δίδει·
«Ἀχμέτη, τὴν ἀνδρείαν σου κι' ἀγάπην σου γνωρίζω·
Οὐδ' ἀμφιβάλλω παντελῶς ὅτι μὲ ζῆλον μέγαν
Τὸν κλέφτην προσεπάθητες δεμένον νὰ μαῦ φέρης·
Διὸ κ' ἐγὼ τὴν ἀμοιβὴν προθύμως θὰ σοῦ δώσω,
Ποθῶν τοὺς στρατιωτικὸς νὰ ἐνθαρρύνω ἄνδρας,
Ὅπως ἐπάρξω δι' αὐτῶν τῆς οἰκουμένης ὄλης,
Καὶ τρέμουν εἰς τὸ νεῦμά μου οἱ ἄρχοντες κι' ὁ ὄχλος·
Ταχέως, δορυφόροι μου, κημίσατε τὴν ἵππον,
Ἦν μ' ἔχει φίλος Θεσσαλὸς δωρήσει κομψοτάτην.

Ἐἶπε, καὶ σπεύδουσιν εὐθὺς νᾶγάγωσι τὴν ἵππον
Μ' ἐφίππιον καὶ χαλινούς χρυσοὺς κεκοσμημένην.
Ἴδέως δ' ἐμειδίασε τοῦ Ἀλθανοῦ ἡ ὄψις,
Κ' εὐχαριστήσας τὸν πασσᾶν, ἐφίππευσ' ἀγερώχως,
Ἐἰς πάντας τὴν βαρύτιμον ἀνταμοιβὴν νὰ δείξῃ.

Μετέπειτα δ' ὡς κεραυνὸς τὸ βλέμμα τοῦ τυράννου
Ἐπὶ τὸν Διᾶκον ἔπεσε· πηδήσας δ' ὡς αἱ τίγρεις,
Μὲ δύναμιν τὸ γένειον τοῦ ἱερέως σύρει,
Καὶ τρίχες εἰς τὴν βέβηλον ἀπέμειναν παλάμην.
Τὰς ῥίπτει δ' εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ δυστυχοῦς πρεσβύτου,
Τὸν πτύει καὶ τὴν λύσσαν του μὲ λόγους φανερόναι·
«Βρωμόπαππα, τολμᾶς λοιπὸν τοῖς κλέφτας νάποκρόπτης,
Καὶ σείης τὰ θεμέλια τοῦ θρόνου μου δολίως ;
Ὅς φαίνεται, δὲν ἤκουσες διόλου ποῖος εἶμαι,
Καὶ πῶς τοὺς ἐναντίους μου γινώσκω νάφρνίζω.
Μὰ τὸν Μωάμεθ, ἂν εὐθὺς δὲν γείνης Μουσουλμάνος,
Κ' εἰς τὸ Τζαμίον σήμερον προσκύνημα δὲν κάμης,
Ἐὰν δὲν σκοπεύης ἀληθεῖς εἰδήσεις νὰ μοῦ δώσης,
Καὶ μ' εἶπης ποῦ λημέριον ὁ Κατσαντώνης ἔχει,
Θέλω προστάξῃ ζωντανὸν εἰς τοῖχον νὰ σὲ κτίσουν,
Καὶ τὸ γυμνὸν σου πρόσωπον ἀλείψωσι μὲ μέλι,
Ὅπως οἱ σφῆκες βάσανον σου προξενοῦν τοῦ Ἄδου.
Εἰς ὄβελοὺς τοὺς δύο σου συντρόφους θὰ περάσουν,
Κ' εἰσέτι ἀναπνέοντας οἱ δῆμιοι θὰ ψήσουν.
Ἐομίλησον· ἄλλως εὐθὺς ὁ λόγος ἐκτελεῖται.»
Τοιαῦτα εἶπε τεχνικὰ ζητῶν νὰ κολακεύσῃ
Τὸν ὄχλον τὸν θρησκομανῆ· τὸν δ' ἱερέα τότε
Ἐπίσπευε ἔλαθε θυμὸς, κ' ἡ ὄψις του ἀστράπτει·
Τὴν χεῖρα δὲ τὴν δεξιὰν ὑψώσας οὕτως εἶπεν·
«ὦ τύραννε, τοῦ Βελζεβοῦλ εἰκῶν ἐπὶ τοῦ κόσμου !
Τί λέγεις ; τὴν θρησκείαν μου ἐγὼ νὰ παραιτήσω !
Τοῦ γένους μου τὸν ἀρχηγὸν ἐκ φόβου νὰ προδώσω,
Καὶ τὸν ψευδῆ τῆς Μεδίνας προφήτην νὰ πιστεύσω,

Ὅστις τοσοῦτον ἐκ Θεοῦ ὑπῆρχεν ἐμπνευσμένος,
 Ὅστε Νιγγρῆτις δούλη του τὸν ἔχει φαρμακεύσει,
 Περίεργος, καθὼ γυνή, καὶ θέλουσα νὰ μάθῃ,
 Ἄν ὁ προφήτης ἤθελε τὸ φάρμακον νοήσει !
 Ὁ γέρον νὰ περιτμηθῶ καὶ κίδαριν φορέσω !
 Ὡ τύραννε, ποίαν χαρὰν μοῦ δίδεις δὲν εἰξεύρεις.
 Ἐπὶ τῆς κλίνης ἀγνωστον θὰ μ' ἤρπαζεν ὁ Χάρων,
 Κ' ἡ μνήμη μου δὲν ἤθελεν ἐξέλθει τῆς Κατούνας.
 Πλὴν ἤδη θέλουσιν ἄγγελοι τὸ μέτωπόν μου στέψει,
 Κι' ὁ κόσμος καλλιμάρτυρα θὰ μὲ καλέσῃ νέον.
 Τοῦ Πλάστου μου ἔς τὸν οὐρανὸν τὸ πρόσωπον θὰ ἴδω,
 Καὶ τῶν ἀγγέλων μουσικὴ τὰ ὠτά μου θὰ τέρπῃ.
 Πλὴν τρέμε σύ· τὸ τέλος σου οἰκτρότατον θὰ ἦναι.
 Ἐπὶ τοῦ τοίχου γράμματα μεγάλ' ἀναγινώσκω,
 Ὡς ἔγραψεν ἀβάτος γραφίς εἰς τὸν Βαλθάσαρ,
 Τὴν τρομερὰν καταστροφὴν ἐγγίζουσιν δηλοῦντα.
 Θὰ σοῦ κηρύξουν πόλεμον τὰ ἰδιά σου τέκνα·
 Κι' ὅπου τὴν σήμερον κρατεῖς δεσμώτας τοὺς ἐχθροὺς σοῖα,
 Ὑπὸ τάνάκτορον αὐτὸ, εἰς φυλακὴν ζοφώδη,
 Τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πατῶν, μὲ κόμπον βηματίζων,
 Αὐτόθι κρύπτῃ σκοτεινὴν ματαίως θὰ ζητήσῃς,
 Τῶν τελευταίων ἡμερῶν τὸν πόνον νὰ ἰάνῃς.
 Σεῖς δὲ, πιστοὶ χριστιανοί, ὧν ἡ καρδία πάσχει,
 Ὅπόταν πρὸς τὸν θάνατον τοὺς ἀδελφοὺς σας σύρου,
 Ἐλπίζετε· ἡ τοῦ Χριστοῦ βοήθεια θὰ ἔλθῃ·
 Μακρόθεν βλέπω τὴν ἡῶ τὴν μέλλουσαν νάγαγῃ
 Τὸν ἥλιον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν αὐτονομίας·
 Κ' ἐλεύθερα τὰ τέκνα μας τὴν Μαριάμ θὰ ψάλουν
 Εἰς τοῦ Ὑψίστου τοὺς ναοὺς . . . » Δὲν εἶχε τελειώσει,
 Ὅπότε Ἄτσιγγανοὶ ὠχροὶ προέβησαν κρατοῦντες
 Λαθὰς καὶ φουσητήρια, πυρεῖα καὶ σφυρία.
 Σωροὺς δ' ἀνθρώπων ἀναψαν εὐθὺς εἰς τὰ πυρεῖα,
 Τοὺς φουσητήρας δεξιῶς κινούντων τῶν παιδιῶν.
 Ἀφοῦ δ' ἐπερυβράνθησαν αἱ σιδηραὶ λαβίδες,

Μ' ἀγρίαν ὁ Ἀλῆπασσας φωνὴν τοιαῦτα εἶπε·
 «Γκιαούριδες, σκοπεύετε νὰλλάξετε τὴν πίστιν;
 Θὰ εἶπατε ποῦ κρύπτεται ὁ κλέφτης Κατσαντώνης;»
 Κ' οἱ τρεῖς δ' εὐθὺς ἀπήντησαν μ' ἀκλόνητον τὸ θάρρος·
 «Οὐδέποτε θὰλλάξωμεν τὴν πίστιν τῶν πατέρων,
 Οὐδὲ τοῦ γένους θέλομεν τὸν ἀρχηγὸν προδώσει·
 Πρὸς ταῦτα καίε σιδήρον, κ' ἐτοιμάζε βασάνους·
 Μετὰ χαρᾶς θὰ πάθωμεν τὰ πάθη τῶν μαρτύρων.»
 Εἶπον, κ' εὐθὺς οἱ βδελυροὶ Τουρκόγυφτοι ἀρχίζου
 Νὰ θέτουν εἰς τὰ πύραυνα τὰς σιδηρᾶς λαβᾶς των·
 Κι' ἀφοῦ τὸ χροῖμα ἔλαβον τοῦ ἀνοιγμένου ῥόδου,
 Μὲ βίαν τοὺς ὀδόντας των καθ' ἓνα ἐκρίζουν·
 Δεινὸν δ' ἐλάμβανε σπασμὸν τὸ σῶμα τῶν μαρτύρων,
 Ὃν εἶχον δέσει ὀπισθεν σφικτὰ τὰς δύο χεῖρας,
 Καὶ μόνον μυκηθμὸς βαρὺς ἐδήλου τὴν ὀδύνην.
 Τὰς τρίγας ἔπειτ' ἀποσποῦν τοῦ ἱερέως ὄλας,
 Συναποσπῶντες δέρματος τεμάχια μεγάλα,
 Ἐξ ὧν σταγόνες αἵματος τὸ χροῖμα ἐρυθραίνουν.
 Καὶ πάλιν δὲ τοὺς ἐρωτοῦν, τὴν πίστιν ἂν ἀλλάσσουν·
 Πλὴν «ὄχι, ὄχι,» ἀπαντοῦν οἱ Ἕλληνες ταχέως.
 Πάλιν δὲ τῶρ' ἀρχίζουσιν ἐκ νέου τὰς βασάνους·
 Ἐγγύνουσι εἰς τὰ ὦτά των πυρίτιδα, καὶ ταύτην
 Ἀνάπτουσι ἀνθρακὰ πυρρὸν ἐπάγοντες πλησίον·
 Ἐμπήγουσι εἰς τοὺς ὄνυχας λεπτὰ κι' ὀξεᾶ ξύλα,
 Συντρίβουσι τοὺς δακτύλους των ἐπαίροντες τὰς σφύρας,
 Καὶ μὲ βελόνας νύσσουσι τὰ τρυφερά των μέλη.
 Πλὴν μάτην νέας προσπαθοῦν βασάνους νὰ ἐφεύρουν,
 Καὶ τὴν ἐπίνοιαν αὐτῶν ἐντείνουσι πρὸς τοῦτο,
 Οἱ Ἕλληνες ἀκλόνητοι φυλάττουσι τὴν πίστιν.

Νῦν δ' ὁ Καθὴς ἐξέδωκεν ἀπόφασιν θανάτου
 (Λεῖπειτ' ὁ Ἀλῆπασσας ἐφύλαττε τοὺς τύπους),
 Κ' οἱ μικροὶ Τουρκόγυφτοι μοιράζονται εἰς δύο.
 Τὸ ἥμισυ τὸν λειτουργὸν ἀπάγει τοῦ Ὑψίστου

Πρὸς θέσιν, ἔνθα μέγιστον ἀνάκτορον ὑπῆρχεν,
 Εἰς λόφον ὑπερκεκλιμένον τῆς πόλεως κτισμένον.
 Πολλοὺς δ' ἐσώρευσαν αὐτοῦ οἱ Ἕλληνες τοὺς λίθους
 Εἰς ἀγγαρεῖαν ἄκοντες προσάγοντες τὰς χεῖρας·
 Κ' ἐντεύθεν ἔλαβ' ὄνομα ὁ τόπος Λιθαρίτσα·
 Οὐδὲ σπανίως ὁ πασσαῶς διέταξε νὰ κτίσουν
 Μετὰ τῶν λίθων ἄνθρωπον, ἐπιθυμῶν νὰ βλέπῃ
 Τὸ ἔργον ἀνυψούμενον ἐπὶ σαρκῶν ἀνθρώπων.
 Τοσοῦτον εἶχε ὁ τύραννος λιθίνην τὴν καρδίαν!
 Ἐδῶ λοιπὸν τὸν ἅγιον κομίζουσι ἱερέα,
 Μᾶλλον σκιάν ἢ ἄνθρωπον ἐκ τῶν βασάνων ὄντα,
 Κι' ὀπίσω μετ' ἀλλαγμῶν ὁ ὄχλος ἠκολούθει,
 Προσπτόων εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ῥίπτων λίθους·
 Εἰς τοῖχον δὲ τὸν ἔστησαν ὀρθόν, καὶ πέριξ λίθους
 Μεγάλους φικοδόμησαν, ἀπαραλλάκτως ὅπως
 Δι' ἐργαλείων μὲ πηλὸν οἱ οἰκοδόμοι κτίζουσι·
 Μέχρι λαμοῦ δ' ἀνύψωσαν τὸ κτίριον τοῦ Ἄδου,
 Τοὺς πνεύμονας ἀφήσαντες ὀλίγον νάναπνεύουσι·
 Τὸ δ' ἠμαγμένον πρόσωπον ἐπήλειψαν μὲ μέλι,
 Κι' ἀρῆκαν νὰ τὸ πλήττωσιν οἱ σφῆκες μὲ τὸ κέντρον.
 Κ' ἴσως ἐφ' ὥρας ἱκανὰς ἤθελεν ἔτι ζῆσει,
 Τοῦ βίου κέρδος τῆς ψυχῆς τὴν ἀγωνίαν ἔχων,
 Ἄν κόρη τις χριστιανὴ ἐκ τοῦ πλησίον οἴκου,
 Τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ προκρίνουσα τοῦ κόσμου,
 Δὲν ἤθελ' εἰς τὸν ἅγιον ὕδωρ ψυχρὸν κομίσαι,
 Παρηγορίας βάλσαμον ποθοῦσα νὰ τῇ δώσῃ.
 Τὸ ὕδωρ τοῦτο τὸ ψυχρὸν ἐνέκρωσε τὸν Λιάκον.
 Πλὴν καὶ τὴν νέαν φύλαξ τις ἰδὼν ἀναχωροῦσαν,
 Πυροβολήσας ἐπλήξεν αὐτὴν εἰς τὴν καρδίαν·
 Κι' ἀντὶ μιᾶς ἀπέπτυσαν ψυχαὶ μαρτύρων δύο,
 Νὰ ἴδουν εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν θρόνον τοῦ Ὑψίστου.

Συγχρόνως δὲ τὸ ἕτερον τῶν Τουρκογύφτων μέρος
 Τοὺς προεστῶτας ἔφερε τῆς ἀτυχοῦς Κατούνας

Ἐἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Τσεσμῆ, νὰ τοὺς ἐψήση ζῶντας,
 Ἰενταῦθα δ' ἔρριπτον σκιὰν τριῶν πλατάνων φύλλα
 Διηνεκῆ ψιθυρισμὸν ποιῶντα πρὸς τὴν αὔραν,
 Ὡς νὰ ἐγόγγυζον κ' αὐτὰ κ' ἐθήρουν μετὰ πόνου
 Τὸ αἶμα τὸ τὰς ρίζας των ὑπὸ τὴν γῆν λιπαῖνον,
 Ἐὼς τὸ δένδρον ἔκοψαν τὸ ἐν ὄξει πελέκει·
 Τὸ δ' ἄλλο εἰς τοὺς ἔπειτα ἐνιαυτοὺς, ὅποτε
 Τὸ Μεσολόγγιον φρουροὶ ἀφῆκαν πεινασμένοι,
 Λαίλαψ δεινὴ κατέρριψεν, ἐκεῖνη τὴν ἡμέραν,
 Ἐκ τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ ὀργῆς ἐπεγεγθεῖσα,
 Ἰεδῶ λοιπὸν ὠδήγησαν τοὺς Κατουναίους τότε·
 Κι' ὀπίσω πλήθη ῥυπαρῶν παρηκολούθουν Τούρκων
 Κραυγάζοντα, συρίττοντα, παρόμοια πρὸς κύνας,
 Οἷτινες μένουσιν ἀεργοὶ εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ χαίρουσιν,
 Ὅποτεν παῖδας ἴδωσιν εὐκόλως φοβουμένους.
 Τιοιαῦτα δ' εἰς ἐφώνησε, χαμάλμπασιν τὸν τίτλον,
 Διότι πάντων ἔφορος τῶν ἀχθοφόρων ἦτον,
 Ἰεχὼν ἀξίωμα πολὺ, τὰς ἐριδὰς των λύων
 Κ' ἐκάστοτε τὰ κέρδη των δικαίως διανεμῶν·
 Σιὰρίκιον δὲ πράσινον πελώριον ἐφόρει,
 Κ' ἔφθανε μέχρι τῶν ποδῶν ὁ ἐρυθρὸς τζουμπές του·
 «Κατράμιον ἀλείψατε τὸν ἕνα, κ' ὡς δαδίον
 Κατόπιν ἀναφλέξατε τὸν δ' ἄλλον εἰς τὴν σούβλαν
 Μὲ πῦρ ὀλίγον ψήσατε, βραδέως νάποθάνη,
 Φρικτοὺς δὲ πόνους αἰσθανθῆ κατὰ μικρὸν ἐκπνέων.»
 Εἶπε κ' εὐθύς οἱ δῆμιοι ἀλείφουσιν τὸν Σωτήρην
 Μὲ ἀσφαλτον, κ' ἀνάπτουσιν αὐτὸν ὡς τὸ δαδίον·
 Τὸν Ζώσιμον δ' ἠνάγκαζον τὸν σύντροφον νὰ βλέπη
 Καϊόμενον, κ' ἀπὸ καπνοῦ πυκνοῦ κ' ὁσμῆς βαρεῖας
 Κραυγὰς φρικώδεις βάλλοντα σπαρακτικὰς, ὡς ὅταν
 Εἰς δυστοκίαν ἢ γυνὴ νασοῦσα περιέλθῃ.
 Τὸ δ' ἄλλο τίς θά δυναθῆ ἀδάκρυτος νὰ εἴπῃ;
 Ἰεν ἧ τὸν φίλον ἐβλεπε ψηνόμενον, ἐκράτει
 Ἰο ἴδιος τὸν ὄβελόν ἐκείνον εἰς τὰς χεῖρας,

Δι' οὐ κι' αὐτὸν ἐσκόπευον νὰ πέμψουν εἰς τὸν Ἄδην.
 Ἄφου δ' ἐκάη παντελῶς τὸ σῶμα τοῦ Σωτήρη,
 Μαύρων δ' ὀστῶν μικρὸς σωρὸς ἐκ τῶν φλογῶν ἐφάνη,
 Μὲ βίαν ἐκ τῶν ὀπισθεν τὸν Ζώσιμον τρυπῶσι,
 Κι' ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὁ ὄβελός ἐξήλθεν·
 Οἱ δὲ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὠγκώθησαν ἀγρίως
 Κ' ἐσχίσθησαν αἱ παρεϊαί· ἡ κόμη δ' ἀνωρθώθη,
 Κ' ἐρύθρανε τὸ πρόσωπον τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν του.
 Κατόπιν δὲ τὸν ὄβελόν βραδέως περιστρέφουν
 Πλησίον εἰς ἀνθρακίαν· τὸν ἐρωτοῦν δὲ πάλιν,
 Ἄν ὡς προφήτην ἤθελε λατρεύσει τὸν Μωάμεθ.
 Πλὴν οὗτος παντελῶς αὐτῶν τοὺς λόγους δὲν ἀκούει,
 Καὶ πρὸς εὐχὰς τὰ χεῖλη του κινεῖ μετ' εὐσεβείας.
 Ταχέως δ' εἰς τὸν Ἰησοῦν παρέδωκε τὸ πνεῦμα,
 Πρὸς θλίψιν τῶν δημίων του, θελόντων νάναπνέη
 Κ' αἰσθάνεται τοῦ ὄβελου τὰς φοβερὰς ὀδύνας.
 Ἄλλ' ὅμως καὶ τὸ πτώμα του διάλου δὲν ἀφίνου
 Ὑπὸ τοῦ Ἄδου τὴν ὠχρὰν νὰ ἡσυχάσῃ σκέπην.
 Συνάγονται τριγύρω του βομβοῦντες ὡς οἱ σφῆκες·
 Τὸ πτύουσιν ἐνόνοντες πολλὰς βαναύσους ὕβρεις·
 Οἱ ἀνδρῶν, οἱ τῶν κλεφτῶν ἀκούοντες τὰ ὄπλα
 Καὶ τρέμοντες, ὡς τρέμουσι τὰ νήπια παιδία
 Πλησίον ἐννοήσαντα τὸ σωφρονίζον βιάκτρον.
 Πλὴν αἰφνης φόβος πανικός κατέχει τοὺς βαρβάρους
 Τοὺς θρασυδείλους· καὶ βοὴν ἐκβάλλοντες μεγάλην
 Φεύγουν μακρὰν ὡς πρόβατα νοήσαντα τὸν λύκον,
 Κονιορτὸν δ' ἐγείροντα πυκνὸν εἰς τὸ πεδίον.
 Ἐνόμισαν πῶς ἄφησε τὸν ὄβελόν ὁ μάρτυς,
 Καὶ μὲ τὰς μαύρας χεῖράς του τοὺς ἀνθρακας προσρίπτω·
 Κι' αὐτοὺς ὁμοίως ζωντανούς νὰ καύσῃ προσεπάθει·
 Οὐδὲ προσήγγισε κανεὶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας,
 Νὰ ἴδῃ τὸν κινήσαντα τὰς νεκρωμένας χεῖρας.
 Ἐντεῦθεν δ' οἱ χριστιανοὶ εὐρόντες εὐκαιρίαν,
 Ἐλάθον θάρρος ἐν καιρῷ νυκτὸς νὰ πλησιάσουν·
 Κομίσουν δὲ τὰ λείψανα τῶν εὐκλεῶν μαρτύρων
 Εἰς μοναστήριον, κ' ἐκεῖ μ' εὐλάβειαν μεγάλην
 Οἱ ἱερεῖς τὰ ἐκρυψαν εἰς λάρνακα λιθίνην.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ Η΄.

ΕΝ τούτοις δ' οἱ ἀρματωλοὶ ταχύνοντες τὸ βῆμα
Εἰς ἀσυγκάστους ἀτραποὺς ἀδιαλείπτως τρέχουν,
Καὶ φθάνουν εἰς τὸν Κόζακαν, τῆς Θεσσαλίας ὄρος,
Ἄερα νάναπνεύσωσι μακρὰν τῆς τυραννίας.
Ἀπότομοι δ' αἱ κορυφαὶ τοῦ ὄρους ἀνυψοῦνται
Καὶ φαλακράι, τοὺς κεραινοὺς ἐλκύουσαι μὲ κρότον,
Τοὺς θραύοντας συχνότατα τὰς μελανὰς πλευράς των.
Πλὴν κάτωθεν τῶν κορυφῶν, εἰς τὸν λαίμῶν τοῦ ὄρους,
Ἐπάρχουν προαιώνιοι μεγάλοι καστανεαί,
Ἐφ' ἃς τὸ στῆθος τοῦ βουνοῦ πεδῖον σχηματίζει.
Πηγαὶ δ' αὐτόθι διαυγεῖς βυάκια μορφόουν,
Κατάγοντα κατάψυχρον τὸ κελαρύζον ὕδωρ
Καὶ κέδρους τρέφοντα πολλὰς, πλατάνους κ' ἄλλα δένδρα.
Κοσμοῦσι δὲ τὸ ἔδαφος οἱ θῦμοι καὶ τὰ ἴα,
Πληροῦντα θελκτικῆς ὀσμῆς τὴν ἀτμοσφαῖραν ὅλην.
Κι' ὅπῃ ταν πέμπη καυστικὰς ὁ ἥλιος ἀκτῖνας,
Στιλπνοὺς αἱ πεῦκαι χύνουσιν ὠραίους μαργαρίτας,
Ἀναλυούσης τῆς θερμῆς ἡμέρας τὴν ῥητίνην·
Κ' εὐφραίνεται ὁ ὀφθαλμὸς θεώμενος μακρόθεν
Τὴν καρποφόρον κ' εὐθαλῆ κοιλάδα τῶν Τρικκάλων
Καὶ πᾶσαν τὴν εὐδαίμονα τῆς Θεσσαλίας χώραν,
Ἦν διαρρέει μ' ἀργυρᾷ ὁ Πηνειὸς τὰ βεῖθρα,
Ἐπ' αὖρας ῥυτιδούμενος τὸ θέρος ἀεννάου·

Κ' ὑπὸ τὴν λάμψιν τῶν λευκῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου
 Ὡς ὄφιν στίλβων φαίνεται, τὸ σῶμα περιεκάμπτων
 Μὲ λέπια κρυστάλλινα εἰς τὸ εὐρὺ πεδίον.

Ἄνοδους δ' ἔχει τὸ βουνὸν αὐτὸ πολὺ δυσκόλους,
 Ὅν κλάδος τοῦ ὀξύνοντος τὰς κορυφάς του Πίνδου·
 Διὸ κ' οἱ λύκοι σπάνιοι ἐνταῦθα διατρίβουν·
 Μόνος δ' αὐτόθεν τῶν πτηνῶν ὁ βασιλεὺς τὸ βλέμμα
 ῥίπτει μακρὰν, παρατηρῶν ἂν ἄγραν ἴδη κάπου,
 Λαγῶν ἢ ὄφιν, μεθ' ὀρμῆς ἐκείσε νὰ πετάξῃ,
 Μὲ τοὺς γαμψοὺς του ὄνυχας τὸ θῦμα νάφαρπάσῃ.
 Ἐδῶ καὶ τῶν ἀρματωλῶν ὁ ἀρχηγὸς εἰς ἄντρον
 Ὑπὸ δεινρῶνα σκιερὸν ὄπῃν κρυφίαν ἔχον,
 Ἄνῆλθε τὴν συμβίαν του νὰ θέσῃ καὶ τὸ τέκνον,
 Κι' ἀμέριμνος τὰς ἀπειλὰς τῶν Τούρκων νὰ μανθάνῃ.
 Πλὴν ἤδη, καθὼς ἄλλοτε, διόλου δὲν τὸν τέρπει
 Τῆς φύσεως τὸ θέαμα, τὸ πλῆρες μεγαλείου·
 Καλύπτει νέφος θλίψεως τὰς μελανὰς ὄφρῦς του,
 Κι' οἱ ὀφθαλμοὶ του μένουσιν ἀκίνητοι ὡς στύλοι·
 Τὴν δὲ βαρεῖαν κεφαλὴν ἢ δεξιὰ στηρίζει,
 Ἦν πάλιν εἰς τὰ γόνατα ἐπηρεισμένην ἔχει.

Τί ἔχεις, Κατσαντώνη μου; τί θλίβει τὴν ψυχὴν σου;
 Μὴ τῆς Κατούνας ἔμαθες τὴν συμφορὰν, ἢ μήπως
 Τὸ ἔθνος σου ἐπαπειλεῖ μεγάλη δυστυχία;
 Δὲν ἔμαθεν ὁ ἦρωας μας τὴν συμφορὰν τοῦ Λιάκου,
 Οὐδὲ τὸ γένος ἑκτακτον δυστύχημα ἠπειλεῖ,
 Ἄλλ' ἔρις πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ τὸν συνταράττει;
 Διότι τὸν Ἀλέξανδρον δεινὴ κατέσχε νόσος,
 Κ' ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τῆς χθῆς ἐκοίτετο πυρέσσων,
 Ἴσχυν μὴ ἔχων τοὺς καθρούς νάνοιξῃ ὀφθαλμοῦς του,
 Οὐδὲ τὸ ἄλγος τῆς ψυχῆς μὲ λέξεις νὰ ἐκφράσῃ.
 Πολλὰς δ' ἢ μήτηρ ἔκαμε προχείρους θεραπείας,
 Ποτίζουσ' ἐλελίφασκον καὶ προστριβάς ποιούσα.

Πλὴν ταῦτα δὲν ἠλάττωσαν παντάπασι τὴν θερμὴν*
 Ὁ δὲ πατὴρ εἰς τὸ βουνὸν μὴ ἔχων τί νὰ πράξῃ,
 Πολλάκις τὴν συμβίαν του παρήνεσε τοιαῦτα·
 «Ἀγγελικὴ, τὸ τέκνον μας, ὡς βλέπεις, κινδυνεύει,
 Κι' ὁ ἰατρὸς ἐξάπαντος ἀνάγκη νὰ τὸ ἴδῃ.
 Ἄλλ' εἰν' ἀδύνατον ἐδῶ νὰ ἀναβῶσιν ἄλλοι,
 Ἡ ὅσοι ἔχουν τῶν κλεφτῶν τὰς κνήμας τὰς νευρώδεις.
 Εἰς τι χωρίον ὕπαγε, ἐκεῖ νὰ διαμείνης,
 Ἔως ὑγίαν ἐντελῆ τὸ τέκνον ἀναλάβῃ».
 Εἶπε μὴ ἔχων τὴν ἰσχὺν τὴν σύζυγον νὰ πείσῃ,
 Ἦτις εὐθὺς ἀπήντησε θερμὴν δηλοῦσα πίστιν·
 «Πῶς, Κατσαντώνη, δύναμαι νὰ σὲ ἀφήσω μόνον ;
 Σὺ τρέχεις ἀδιάκοπα εἰς μάχας πεισματώδεις,
 Καὶ μόλις ἀναπαύσαι ὀλίγον τὴν πρωΐαν.
 Τίς τότε θέλει ἄγρυπνος φρουρὸς σὲ προφυλάττει,
 Μὴ σύντροφοι ἀμέρμιοι ἀσκόπως σ' ἐξυπνίσουν ;
 Τίς ὕδωρ θέλει διαυγὲς ἀπὸ πηγῆς σου φέρει,
 Νὰ πλύνης τοῦ προσώπου σου τὸν ῥύπον, κι' ἀναλάβουν
 Τὰ κεκμηκότα μέλη σου τὴν πρώτην δύναμίν των ;
 Τίς θέλει φαγητὸν θερμὸν εἰς ἄντρον ἐτοιμάζει,
 Ὅπως ἐνίστε μ' αὐτὸ στηρίζῃς τὴν καρδίαν ;
 Κ' ἔπειτα τῶρα καθὼς πρὶν ἀσφάλειαν θὰ ἔχω ;
 Αἱ φίλοι Κατσαντώνεναν ἐκεῖ θὰ μὲ καλῶσι,
 Καὶ θὰ δεικνύουν τείνοντες τὸν δάκτυλον οἱ πάντες
 Τὴν σύζυγον τάρματωλοῦ τοῦ πρώτου τῶν Ἑλλήνων·
 Τοσοῦτον ἔγεινε γνωστὸν τὸ μέγα ὄνομά σου !
 Τί δὲ νομίζεις ; θέλουσιν οἱ Τοῦρκοι καθυπνώσσει ;
 Ἡ μᾶλλον θέλουσιν εὐθὺς πολλὰς ἐνέδρας κάμει
 Κ' ἐκδικηθῆ τὰ αἵματα τῶν ὑπὸ σοῦ σφαγέντων ;
 Δὲν γίνεται, δὲν δύναμαι νὰ σὲ ἀφήσω μόνον. »—
 «Πλὴν σὺ μὴ λέγῃς παντελῶς ὅτι εἶσαι σύζυγός μου·
 Μ' ἄλλου ἀνδρὸς ἐπώνυμον ἄς σὲ καλοῦν αἱ φίλοι. »—
 «Τί μ' εἶπες ; καὶ νὰ σ' ἀρνηθῶ λοιπὸν ἀκόμη πρέπει ;
 Ὡ! κάλλιον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοὺς νὰ μ' ἐξορύξουν,

Κ' ἐπαῖτις εἰς τὰς ἀγυῖας νὰ ἐπαιτῶ τὸν ἄρτον·
 Μυρία τέκνα προτιμῶ ἐκπνέοντα νὰ ἴδω,
 Ἡ μ' ὄνομα φρικτὸν ἀνδρὸς νὰ μὲ καλέσουν ξένου.»
 Εἶπε μ' ἀγρίαν ἢ γυνὴ παραφορὰν, κί' ὁ ἥρωσ
 φρονίμως ἀπεχώρησεν ἐκτὸς τοῦ ἄντρου, θέλων
 Ἠρέμα τῆς ὀργῆς αὐτῆς ἢ θύελλα νὰ παύσῃ.
 Βαρυθυμῶν δ' ἐκάθισε, κατέχων τὴν ψυχὴν του·
 Πλὴν τέλος τὴν ὑπομονὴν ἀπώλεσε, καὶ πάλιν
 Ἐπέστρεψε τὸν ἄρρωστον Ἀλέξανδρον νὰ ἴδῃ.
 Παρατηρῶν δ' ἀγωνιῶν τὸ τέκνον του καὶ καῖον,
 Μὲ τρόπον εἶπε τρυφερὸν πρὸς τὴν συμβίαν οὕτω·
 «Ἀγγελικὴ μου, σκέφθητι· δὲν ἔχεις ἄλλο τέκνον·
 Ὅμοίως δὲν ἐχάσαμεν προτοῦ τὸν Κωνσταντῖνον,
 εἰς ὄρη περιάγοντες ἐκεῖνον ἀσθενοῦντα ;
 Ἀγγελικὴ μου, πήγαινε τὸ τέκνον μας νὰ σώσῃς,
 Καὶ τοῦ Θεοῦ ἡ δύναμις ἐμὲ θὰ προστατεύσῃ.»
 Εἶπε, δακρῶν δ' ἔγειναν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ βρύσις·
 Οὐδ' ἡ πονοῦσα τῆς μητρὸς καρδίᾳ ἠδυνήθη
 Τὸν χεῖμαρρον τῶν καυστικῶν δακρῶν νὰ κρατήσῃ,
 Τὸν σύζυγόν της βλέπουσα νὰ κλαίῃ ὡς παιδίον.
 Κί' ἤδη πικρῶς ἀμφοῖτεροι τὸν χωρισμὸν των κλαίουν,
 Ὡς ἂν τοῦ μαύρου μέλλοντος προαίσθησιν νὰ εἶχον.
 Τοιαῦτα δ' ἡ Ἀγγελικὴ ἐφώνησε μετ' ἄλλους·
 «Καὶ τί θὰ κάμω ; βέβαια ἀνάγκη νὰ σ' ἀφήσω,
 Ἄφοῦ τὸ στόμα τὸ φρικτὸν ὁ Χάρων διανοίγων
 Νὰ καταπῆ προσπαθεῖ τὴν μόνην μας ἐλπίδα.»
 Εἶπε, κί' ὁ ἥρωσ πάραυτα καλεῖ τὸν Λεωνίδα
 Ἐπιστολὴν συστατικὴν νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Δῆμαν
 Τῆς γενεθλίου κόμης τοῦ πνευματικῶν ποιμένα.
 Κατόπιν κλέφτης εὐρωστος, τὰς ἀτραποὺς γινώσκων,
 Ἐπαίρει ἔς τὰς ἀγκάλας του τὸ ἄρρωστον παιδίον,
 Καὶ τὴν μητέρα προσκαλεῖ νὰ ἔμβουν εἰς τὸν δρόμον.
 Μὲ πόνον δ' αὐτὴ κατ' ἀρχὰς περιπατεῖ βραδέως,
 Καὶ μὲ λυγμούς τὸν ἄνδρα της ἀπεχαιρέτησ' οὕτω·

«ὦ Κατσαντώνη, μήνυμα πολλάκις νὰ μοῦ πέμπης·
 * Ἄν ὑγιαίνης, μὲ χαρὰν κ' ἐγὼ νὰ ὑγιαίνω·
 Μὴν ἦσαι λίαν τολμηρὸς εἰς τῶν μαχῶν τοὺς φόνους,
 Μήπως ἀφήσης ὄρφανὸν τὸ δύστυχόν μας τέκνον,
 Καὶ χήρας μαῦρον φόρεμα ἢ σύζυγός σου βάλῃ.»
 Εἶπε, κ' ἀπέμειν' ἄναυδος ὁ Κατσαντώνης τότε·
 Εἰς σκοπιὰν δ' ἐκάθισε νὰ βλέπῃ τὴν συμβίαν,
 * Ἦτις μὲ βῆμ' ἀκούσιον τὸν κλέφτην ἠκολούθει
 Τὸν φέροντα τὸ ἀσθενοῦν παιδίον τῆς εἰς χεῖρας·
 * Ὅπισω δ' ἔστρεφε συχνὰ τὰν ἡσυχόν τῆς βλέμμα,
 * Ἔως τοῦ ὄρους ἢ ὄφρυς ἀπέκρυψε τὸ μέρος,
 * Ἐφ' οὗ καθήμενος αὐτὴν ὁ ἦρωσ παρετήρει.

* Ἦδη λοιπὸν ἀπέμεινεν ὁ Κατσαντώνης μόνος,
 Κ' ἐπὶ τοῦ στήθους ἄθυμος ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας
 Τριχυμιῶδες θεωρῶν τὸ μέλλον τὸ ζοφῶδες,
 Καὶ πάλιν ἀδιάλειπτον πρὸς τὸν πασσαῖν προβλέπων,
 * Ὅποτε νέον θλίψεως ἐπεσωρεύθη νέφος.
 Εἰς τὸ βουνὸν περιλυτός ἀνέβη πεζοδρόμος,
 Καὶ τῆς Κατοῦνας τὰ δεινὰ δακρύων διηγῆθη·
 * Ἐπίσης δὲ κ' αἰ παρειαὶ τῶν ὀπλιτῶν τοῦ ἔθνους
 * Ἀφθόνως καθυγράνθησαν ὑπὸ θερμῶν δακρύων,
 * Ὅταν τοῦ Λιάκου τὸ φρικτὸν μαρτύριον διῆλθε,
 Τὰς ὕβρεις καὶ τὰ βάσανα τῶν δύο προεστώτων·
 * Ὁ δ' ἄλλοτε γλυκύτερος τῶν χαριέντων παιδῶν
 * Ὅπλαρχηγὸς παντάπασι δὲν ἠδυνήθη τῶρα
 Τὴν ἀγανάκτησιν αὐτοῦ μὲ βίαν νὰ κρατήσῃ·
 * Ἄλλ' εἶπε τῆς καρδίας του τὸ ἄλγος ἐκδηλώνων·
 « Ἐκδίκησιν, ὦ σύντροφοι, ἐκδίκησιν φωνάζει
 Τὸ αἷμα τῶν χριστιανῶν· ἐπάρετε τὰ ὅπλα
 Νὰ καταβῶμεν παρευθὺς εἰς Τουρκικὸν χωρίον,
 Νὰ σφαῶμεν, ὡς ἔσφαζαν, γυναῖκας καὶ παιδιὰ,
 Πρὸς τοὺς βεβήλους βέβηλον ἐπάγοντες τὴν χεῖρα.»
 Πλὴν τότε τὴν ὀργὴν αὐτοῦ ἐμφρόνως περιστέλλει

Ὁ Δίπλος λόγον συνετὸν τοιοῦτον ἀποτείνας·
 «Μὴ, φίλοι, τόσον σπεύδωμεν· διότι, καθὼς λέγουσιν,
 Ἡ κίων σπεύδουσα γεννᾷ ἀόμματα τὰ τέκνα,
 Μὲ κόπον δ' ἔπειτα πολὺν τὰ κάμνει νάναθλίψουν
 Τὰ βλέφαρά των λείχουσα πολλάκις μὲ τὴν γλῶσσαν·
 Καὶ τώρα τὴν ταχύτητα ἐπίκαιρον δὲν βλέπω·
 Διότι πόθεν βέβαιον ὅτι δὲν θέλει τύχει
 Εἰς τὸ πεδῖον χιλιάς βαρβάρων ὠπλισμένων,
 Καὶ κυκλωθέντες ἕξαφνα ὡς πρόβατα σφαγῶμεν,
 Χωρὶς νὰ ὠφελήσωμεν τὸ γένος μας διόλου ;
 Ἄφῃσατε καθ' ἑαυτὴν θὰ ἔλθ᾽ ἡ εὐκαιρία
 Ἐκδίκησιν νὰ λάθωμεν τοῦ αἵματος ἐκείνου.»
 Τὸν λόγον δὲν ἀπέληξεν, ὅποτε πεζοδρόμον
 Κατεῖδον ἀναβαίνοντα εἰς τῶρος μετὰ τάχους·
 Καὶ πάντες τότε πρὸς αὐτὸν διεύθυναν τὸ βλέμμα
 Τὸν Δίπλαν παραιτήσαντες, ὅστις βεβαίως κ' ἄλλα
 Παντοῖα θὰ προσέθετεν ὡς πράττουσι οἱ πρεσβύται.

Ἐν τούτοις δ' ἦλθε πνευστιῶν ὁ πεζοδρόμος, κ' εἶπε
 Τοιαῦτ' ἀφοῦ ἀνέλαβεν ὀλίγον τὴν πνοήν του·
 «Ἦ Κατσαντώνη, ἀρχηγὲ τῶν ὄπλων τῶν Ἀγρᾶφων,
 Πρὸς ἃ τὸ ἔθνος σήμερον μὲ πόθον ἀποβλέπει,
 Ἐκεῖθεν μέλλον αἴσιον ἐλπίζον νάνατεῖλῃ.
 Ἐκ τοῦ Ζυγοῦ μ' ἀπέστειλεν ὁ παλαιὸς σου φίλος,
 Ὁ ἀρχηγὸς ἡμῶν Μακρῆς τοιαῦτα νὰ σὲ εἶπω·
 «Εἰς τὸ Βραχωρι ἔφθασε ποσὸν χρημάτων μέγα,
 Ὁ πέμπει ὁ Ἀλῆπασσας κατ' ἔτος εἰς τὴν Πόλιν,
 Τὸν φόρον τὸν ἐτήσιον πληρόνων, καὶ προσέτι
 Δωροδοκῶν τοὺς ἰσχυροὺς πλησίον τοῦ Σουλτάνου,
 Ὅπως μὴ ψέγουν τὰς πολλὰς αὐτοῦ παρανομίας.
 Δισχίλιοι τὸν θησαυρὸν αὐτὸν θὰ συνοδεύσουν
 Κονεῆροι καὶ Τουρκαλβανοί· πλὴν ἂν κατέλθῃς ἔχων
 Τοὺς ἐκλεκτοὺς συντρόφους σου, διόλου δὲν φοβοῦμαι·
 Εἶναι χαλντούπιδες δειλοὶ, καὶ φεύγουσιν εὐκόλως,

Ἄφοῦ τὴν πρώτην κόψομεν ὄρμην τῶν εἰς τὴν μάχην.
 Ἄλλως δὲ μέλλουν βέβαια ἐκ τῆς Κλεισούρας πάντες
 Νὰ διαβῶσιν, ἐπειδὴ δὲν ἔχουν ἄλλο μέρος.
 Ἐνταῦθα δὲ ἡ στενωπὸς σμικρύνεται τοσοῦτον
 Ἐνιαχοῦ, ὥστε διττοὶ δὲν διαβαίνουν ἵπποι. »
 Τοιαῦτα μ' εἶπε, καὶ τὴν χθὲς ἐκίνησα πρώτην
 Τὰ μυστικά σας σύμβολα μαθὼν μετ' ἀκριβοείας.
 Εἰκάζων δὲ διέτρεχον τὰ ὄρη καὶ πεδία,
 Καὶ τὴν ἐσπέραν εἰς πηγὴν ἐκάθισα πλησίον,
 Τὸν ξηραμμένον φάρυγγα μὲ ὕδωρ νὰ δροσίσω.
 Αὐτοῦ δὲ περὶ τῆρα τρεῖς λίθους τεθραυσμένους,
 Ὅν ὁ μεσαῖος τὴν ἐδῶ διεύθυνσιν ἐδήλουν.
 Καὶ πάραυτα ἐνόησα τὴν θέσιν ὅπου εἴσθε. »
 Εἶπε κ' ἐπέλαμψε χαρὰ εἰς τῶν κλεφτῶν τὴν ὄψιν,
 Καθὼς σκιρτοῦν βρυχώμενοι οἱ λέοντες, ὅποταν
 Ἐξαίφνης ὄσφρανοῦν ὄσμην παχέων βοσκημάτων.
 Ταχέως αἴρουνσι λοιπὸν τὰ ὄπλα καὶ τοὺς σάκκους,
 Καὶ σφίγγουσι τὰ πέδιλα νὰ ἔμβουν εἰς τὸν δρόμον,
 Ὅποτε πάλιν τὴν σπουδὴν αὐτῶν ὁ Δίπλας κόπτει.
 Τοιαῦτα δ' εἶπ' ὁ ἔμπειρος πρεσβύτης πρὸς τοὺς κλέφτας.
 « Μὴ, φίλοι, τόσον σπεύδωμεν νὰ ἔμβωμεν εἰς δρόμον.
 Ὁ ἥλιος, ὡς βλέπετε, μεσουρανεῖ, κί' ἂν τώρα
 Κινήσωμεν, ἐνδέχεται προδόται νὰ μᾶς ἴδουν.
 Ἐκεῖτε δὲ θὰ φθάσωμεν ἡμέραν παρομοίως.
 Ἀφήσατε ὁ ἥλιος νὰ κλίνη πρὸς τὴν δύσιν,
 Καὶ τότε ὑπὸ τὴν σκιὰν κρυπτόμενοι τῶν δένδρων
 Κινοῦμεν, καὶ βαδίζομεν μὲ ἥσυχον τὸ βῆμα.
 Τὴν νύκτα δὲ μὲ ζωηρὸν τὸ τάχος προχωροῦμεν.
 Κί' ἀφοῦ τὸν ὕπνον κλέψωμεν ὀλίγον τὴν πρώτην,
 Αὐθις εἰς δάση κί' ἀτραποὺς προάγομεν κρυφίως.
 Οὕτω δ', ἐλπίζω, θέλωμεν εἰς τὴν Κλεισούραν φθάσει
 Μεθαύριον, ὅτ' ἡ πλειὰς ἀρχίζει νάνατέλλῃ.
 Τὸ σκότος πρέπει σύντροφον νὰ ἔχωμεν οἱ κλέφται,

Καὶ τὰς θυέλλας βοηθὸν τῶν τολμηρῶν σκοπῶν μας.»
 Εἶπε καὶ πάντας ἔπεισε τοῦ γέροντος ὁ λόγος.

Ἄφοῦ δ' ὁ Φοῖβος ἤρχισε νὰ κλίνη πρὸς τὴν Δύσιν,
 Πρῶτος ὁ Δίπλας ἔλαβεν ἀπὸ τῆς γῆς τὸ ὄπλον,
 Κι' ὠρθώθη μὲ βραδύτητα «καιρὸς,» εἰπὼν, «ὦ φίλοι.»
 Μ' ἐν πῆδημα δ' εὐρέθησαν κ' οἱ ἄλλοι ὠρθωμένοι·
 Καὶ τὰς βαρείας ῥίψαντες ἐπὶ τῶν νώτων χλαίνας,
 Καὶ δέσαντες μανθῆλιον ἐπὶ τῆς κόμης μαῦρον,
 Τοὺς ῥωμαλέους πόδας των ἀρχίζουσι νὰ κινῶσι.
 Σιωπηλοὶ δ' ἐβάδιζον τὸ πρῶτον πρὸς τὴν θέαν
 Τῆς φύσεως μὲ θαυμασμὸν τὸ βλέμμα προσηλοῦντες,
 Κι' ἀκούοντες τὴν μουσικὴν τοῦ δυνατοῦ ἀνέμου
 Τοῦ σεῖοντος τὰς ὑψηλὰς ἐλάτας καὶ ὄξυας.
 Ἄργα δ' ἀφοῦ τῆς φύσεως τοὺς ἔτεριψαν τὰ κάλλη,
 Ἄσμένως μάχας παλαιὰς νὰ διηγῶντ' ἀρχίζουσι,
 Θέσεις δεικνύοντες πολλὰς βρεγμέναις μὲ τὸ αἶμα
 Τῶν Τούρκων, ὧν ἀφήρεσαν τὰ πλούτη τάρπαχμμένα
 Ἄπ' οἴκων χριστιανικῶν δι' ὠμοπάτου τρόπου.
 Σπανίως δὲ καθίζουσιν ὑπὸ σκιὰν δενδρῶνος,
 Ὅπότ' ἡ ἀηδῶν σιγαῖ, καὶ ζωηρὰν ἐντείνει
 Ὁ πετροκόσσυφος φωνὴν ἐν ὥρᾳ μεσημβρίας.
 Ὀλίγον δ' ἀναπαύσαντες τὸ σῶμα καὶ φαγόντες,
 Αὔθις ἐγείρονται γοργὰ προάγοντες τὸ βῆμα
 Εἰς ἀτραπούς, ἐνθα συχνὰ αἱ κερασάαι θάλλουσι
 Λί ἄγριαι κ' αἱ φέρουσαι μῆλα στυφὰ μηλέαι·
 Εἰς καταρράκτας κάποτε δροσίζουσι τὰ χεῖλην,
 Τοὺς ἀπὸ βράχων χύνοντας τὸ κρυσταλλῶδες ὕδωρ,
 Τὸ παῖζον ὡς τὰ κάτοπτρα μὲ τὰς λευκὰς ἀκτῖνας,
 Καὶ τρέφον εἰς τὰ ρέυματα πληθὺν λεπτοκαρῶν.

Κ' ἡδ' εἰς τὰ σύνορα σχεδὸν τῶν Ἀκαρνάνων εἶναι
 Ὡς φάσματα νυκτερινὰ φαινόμενοι μακρόθεν,
 Ἡ κόρακες ἱπτάμενοι πρὸς σάρκας τεθνεώτων,

Ὅποτε φρίκη τῶν κλεφτῶν τὰ μέλη κυριεύει·
 Οἱ τέως δὲ μ' ἀγέρωχον προβαίνοντες τὸ ἦθος
 Ὡς ἀνδριάντες ἴστανται, κ' αἱ τρίχες τῶν ὀρθοῦνται·
 Ἀπὸ δασώδους φάραγγος προέβαινεν εἰς ὄφιν
 Σύρων ὀπίσω τὴν οὐρὰν μὲ κρότον εἰς τὸ χῶμα
 Κ' ὑφ' ὧν εἰς τὰ ἔμπροσθεν ἐπίμηκες τὸ στῆθος·
 Πελώριον δὲ μέγεθος τὸ στίλβον εἶχε σῶμα,
 Καὶ συνεχῶς διήνοιγε τὰς γνάθους του συρίπτων,
 Δεινὸν δ' ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ πῦρ ἐξακοντίζων.
 Ἀφοῦ δ' ἐρπύσας ἤγειρε κοινοροτοῦ νεφέλην,
 Εἰς δρυὸν ἀνέβη κορυφὴν ὑψοῦσαν αἰθερίαν,
 Κι' ὡς βέλος τὸν μακρὸν αὐτοῦ λαμῶν ἀνατινάσσει.
 Πτηνοῦ δ' αὐτόθι φωλεὰν ἀνέτρεψε, καὶ πάντας
 Τοὺς νεοσσοὺς κατέφαγε, φυγόντων μάλιστα δύο,
 Ὡς οἱ τριγμοὶ τὸν ὀλεθρον ἐδήλωσαν τῶν ἄλλων.
 Αὔθις δὲ νῦν τὸ ἐρπετὸν ἀγέρωχον κατέβη,
 Καὶ τὴν αὐτὴν ἐβάδισεν ὁδὸν πρὸς τὰ ὀπίσω,
 Εἰς θάμβος μέγα τοὺς ἀπλοῦς καταλιπὼν ὀρείτας·
 Χαρὰ δὲ τότε εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Δίπλα ἐπεχύθη,
 Κ' εἰς τὸν ἀέρα τὰργυροῦν πιστόλιον κενώσας,
 Τοιαῦτα μ' ἐνθουσιασμὸν ὠμίλησεν ὁ γέρον·
 «ὦ φίλοι, χαίρετε! λαμπρὰν προσιωνίζει λείαν
 Ὁ ὄφιν ὁ τοὺς νεοσσοὺς καταφαγὼν τοῦ δένδρου·
 Τοιαῦτα πάντοτ' ἤκουσα οἱ παλαιοὶ νὰ λέγουν,
 Ὅτι σημεῖον αἴσιον βεβαίας νίκης εἶναι
 Τὸ ἐρπετὸν ὃ δὲ λαγῶς προμήνημα ὀλέθρου».
 Εἶπε, κ' οἱ κλέφται μὲ χαρὰν κενόνοῦν τὰς πιστόλας
 Ἐνθουσιῶντες καὶ καλὴν ἐλπίζοντες τὴν λείαν.

Κατόπιν δὲ τὸ ζῶηρόν δὲν χαλαρόνουν βῆμα·
 Ἄλλ' ἐφθασαν προβαίνοντες πλησίον τῆς Κλεισοῦρας,
 Κ' ὑπὸ σκιὰν ἐκάθισαν πλατάνου παχυτάτου,
 Οὔτινος μάλιστα ἦθελον τρεῖς ἄνδρες περιζώσει
 Τὸ στέλεχος συνδέοντες τὰς ἐπιμήκεις χεῖρας.

Σημείον δ' ἔκαμαν εὐθύς πυροβολοῦντες οὕτως,
"Ὡστε τὴν ἀφιξίν αὐτῶν οἱ φίλοι νὰ νοήσουν.
Ταχέως δὲ τριάκοντα προσῆλθον Ἀκαρνᾶνες
Τὸ γιγαντῶδες σῶμά των κινοῦντες ἀγερώχως
Καὶ φουστανέλλαν σείοντες πολύπτυχον, μεγάλην,
Πλαγίως δ' εἰς τὴν κεφαλὴν τὸ φέσιον φοροῦντες.
Εἰς ἀρχηγούς δ' ὑπήκουον ὀνόματος μεγάλου·
Τὸν Βαρνακιώτην, μέτριον τὸ σῶμα, πλὴν βροντώδη
Εἰς τοὺς πολέμους βάλλοντα φωνὴν ἀπὸ τοῦ στήθους·
Καὶ τὸν Μακρῆν, τὸν ὑψηλὸν ὡς λεύκην ποταμίαν
Κ' ὑπὸ ξανθῆς κοσμοῦμενον ὠραιοτάτης κόμης,
Τὸ βλέμμα δ' ἔχοντα γλυκὺ καὶ τρόπους ἐρασιμίους.
Τὸν Δίπλαν δ' ἐχαιρέτισαν οἱ δύο οὔτοι πρῶτον
Σεβόμενοι τὴν πείραν του, τὰς πολιὰς του τρίχας·
Μετέπειτα δ' ἀσπάζονται τὸν ἄρχοντα τῶν ὄπλων,
Καὶ σύμπαντες ἐγκάρδια συνέσφιζαν τὰς χεῖρας,
Ὡς ἀδελφοὶ χρόνον πολὺν ἀλλήλους μὴ ἰδόντες.

Ἄφου δ' ἀρκοῦντως ἀσπασμοὺς ἀπέδωκαν ἀλλήλοις,
Τοιοῦτον λόγον ὁ Μακρῆς ἀπέτειν' εἰς τοὺς φίλους·
"Ἄ φίλοι, βέβαια πολὺ θά ἦσθε κουρασμένοι,
Ἄπὸ τοῦ Πίνδου μὲ γοργὸν τὸ βῆμα καταβάντες.
"Ὅθεν ἀνάγκη πρότερον ὀλίγον νὰ γευθῆτε·
Τὰ τῆς ἐνέδρας δ' ἔπειτα ἡσύχως θά σκεφθῶμεν.»
Εἶπε, ταχέως δ' οἱ τραχεῖς ἀνοίγουν Ἀκαρνᾶνες
Τοὺς σάκκους των ἐξάγοντες κρέας ὀπτὸν καὶ ἄρτους,
Ὅθι εἶχον ἐξεπίτηδες προτοῦ παρασκευάσει
Αἱ εὐρωστοὶ γυναῖκες των ἐψήσασ' εἰς κλιβάνους·
"Ἐτι τυρὸν τοῦ Παρνασσοῦ προχέοντ' εὐωδίαν,
Ὅν εἰς ἀσκούς πηγνύουσι μὲ τέχνην οἱ ποιμένες,
"Ὡστ' εἰς μικροὺς ῥηγνύεται νοστιμιωτάτους βόλους.
Χαμκί λοιπὸν ἀπλώσαντες ἐπὶ τῆς χλόης ταῦτα,
Τοὺς ἐν τοῖς ὄπλοις ἀκουστοὺς φιλοξενοῦν ἐταίρους,
Καὶ τὴν μεγάλην των χαρὰν ἐκφράζουσι εἰς προπόσεις,

* Ἄς μὲ κακία πίνοντες ἀδιαλείπτως κάμουν·
 Φαιδρόνει δὲ τὴν ὄψιν των κ' ἡ αὔρα τοῦ πλατάνου,
 Εἰς τὰ δασέα στήθη των ζῶν φυσῶσα νέαν,
 Κ' εὐκόλως λήθην φέρουσα τῶν μόχθων τῶν προτέρων.

Ἄφου δ' ἐπῆλθε τῆς τροφῆς καὶ πόσεως ὁ κόρος,
 Εἰς ὕδωρ διαυγοῦς πηγῆς ἀπένηψαν τὰς χεῖρας,
 Κ' ἐκάθισαν οἱ ἀρχηγοὶ καπνίζοντες ἡσύχως,
 Σκεπτόμενοι δ' ἀπὸ κοινοῦ πῶς ἔπρεπε νὰ πράξουν.
 (Οἱ ἄλλοι μόνον ἤκουον μὲ σέβας σιωπῶντες·
 Δύο δ' ἐφύλαττον φρουροὶ εἰς σκοπιάς τοῦ ὄρους.)
 Πρῶτος δὲ πάντων ὁ Μακρῆς ὠμίλησε τοιαῦτα·
 «Οἱ Τοῦρκοι, καθὼς φαίνεται, θὰ ἔλθωσιν ἀπόψε·
 Διότι Βραχωρίτης τις χριστιανὸς μοῦ εἶπεν,
 Ἐλθὼν ἐκεῖθεν κατ' ἐμὴν κρυφὴν παραγγελίαν,
 Ὅτι τὰ πάντα ἔχουσι πρὸς δρόμον ἐτοιμάσει·
 Ἠγγάρευσαν δὲ κ' Ἕλληνας πολλοὺς νὰ ὀδηγῶσι
 Τοὺς ἡμιόνους, μὴ τυχὸν εἰς τὴν ὁδὸν σφαλῶσιν.
 Ἄν δὲ κινήσουν, ὡς φρονῶ, περὶ δυσμὰς ἡλίου,
 Πρὸ τῆς αὐγῆς θὰ φθάσωσιν ἐδῶ εἰς τὴν Κλεισοῦραν.
 Ἄλλο δ' ἡμεῖς δὲν ἔχομεν νὰ κάμωμεν ἢ μόνον
 Τὴν θέσιν τὴν κατὰλληλον νὰ λάβωμεν τὴν νύκτα,
 Καὶ κλίναντες τὰ ὅπλα μας εἰς λίθους ἢ στελέχη
 Νὰ προσδοκῶμεν τοὺς ἐχθροὺς μὲ ἄγρυπνον τὸ ὄμμα.»
 Τοιαῦτα εἶπεν ὁ Μακρῆς, κ' ἐπήνεσαν οἱ πάντες
 Τὸν λόγον του τὸν συνετόν· ὁ δὲ προσβύτης Δίπλας
 Νὰ λέγῃ πάντοτ' ἀγαπῶν ὠμίλησε τοιαῦτα·
 «Καλὰ τὸ λέγουν· ἀσπάνια λανθάνεται ἡ φήμη.»
 Τὸ ἤκουον καὶ πρότερον, ὅτι τοιοῦτος ἦτον
 Ὁ τοῦ Ζυγοῦ ὄπλαρχηγός, μὲ σῦνεσιν κ' ἀνδρείαν·
 Ἄλλ' ἤδη μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τὴν φρόνησίν του βλέπω,
 Καὶ μὲ χαρὰν τοὺς λόγους του ἀκούω τοὺς σπουδαίους·
 Νομίζω δ' ὅτι παντελῶς ἀνὴρ δὲν εἶναι νέος,
 Ἄλλὰ τῆς ἡλικίας μου ἡ πείρα τὸν στολιζέει·

Διὸ πεισθῶμεν ἅπαντες εἰς ὃ, τι μᾶς προτείνῃ·
Καὶ σύμφωνοι μὲν εἰς αὐτὸ, νομίζω, πάντες εἴσθε,
Ἐν ὅμως ἄλλο σκέπτομαι σπουδαῖον νὰ σᾶς εἶπω·
Τὸν Κατουναῖον ἔχομεν ἐκεῖνον νεανίαν,
Ὅστις μὲ λόγους ὕβρισε θρασεῖς τὸν ἱερέα
Ἀποδεικνύων ἀκαιρον ἀνδρείαν ἐν εἰρήνῃ·
Πρέπει δὲ νῦν νὰ ἴδωμεν ἂν ἔχη κ' εἰς τὰ ἔργα
Ὅμοίως μέγα φρόνημα ὡς εἶχεν εἰς τοὺς λόγους·
Εἰς θέσιν τάξατε αὐτὸν τοιαύτην, ὥστ' ὀπίσω
Τὸ βῆμα νὰ μὴ δύναται νὰ στρέψῃ, κί' ἂν θελήσῃ·
Εἶπεν ὁ γέρον, κί' ὡς κηρὸς ὠχρίασεν ὁ νέος,
Ἐντὸς δὲ τὴν καρδίαν του παλμὸς δεινὸς κλονίζει.
Καὶ ὅμως εἰς τὰ χεῖλη του δὲν ἔλειψαν αἱ λέξεις,
Ἄλλ' εἶπε τὴν δειλίαν του μὲ τέχνην ὑποκρύπτων·
«Οὐδέποτε τὸν πόλεμον σκοπεύω νάποφύγω·
Τὴν μάλιστ' ἐπικίνδυνον θὰ καταλάβω θέσιν,
Ἴν' ἀποδείξω τὴν ψυχὴν τοῦ Γιάννου εἰς τὰς μάχας.»
(Τοιοῦτον εἶχεν ὄνομα ὁ νέος Κατουναῖος.)
Εἶπε, κ' ἐγέλασε πικρῶς ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Πίνδου·
Τοιαῦτα δ' εἰς τοὺς παλαιούς ἐταίρους ἐξηγεῖται·
«Φεῦ! δὲν μ' ἀρέσκουν παντελῶς τοῦ Γιάννου αἱ καυχῆσεις·
Χωσάδα, σὺ ὄξυδερκὲς τὸ βλέμμα πάντοτ' ἔχεις,
Κ' εἰς τὰς ἐνέδρας πολλαχῶς ἠκόνισας τὸν νοῦν σου·
Εὐκόλως δὲ κατανοεῖς τίς ὁ δειλὸς κί' ἀνδρείος·
Ὅπου ταχθῆς, κατὰταξον πλησίον σου τὸν Γιάννον,
Καὶ πρᾶξον ὅπως ὁ καιρὸς τῆς μάχης σ' ὀδηγήσῃ.
Οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς τὸ παρὸν ἀναπαυθῶμεν, φίλοι,
Ὅπως τὴν νύκτα ζωηρῶς κινῶμεν τοὺς μυῶνας.»
Εἶπε κί' ὁ Γιάννος παρευθὺς πρὸς τὸν Χωσάδαν ἦλθε,
Δηλώσας ὅτι δέχεται νὰ ἐκτελῇ προθύμως
Πᾶν ὅτι ἐμελλεν αὐτὸν ἐκεῖνος νὰ προστάξῃ.
Οἱ δὲ λοιποὶ τὰ μέλη των τανύουν εἰς τὴν χλόην
Ματαίως περιμένοντες ὁ ὕπνος νὰ ἐπέλθῃ.

Ὡς δὲ νεάνις παντελῶς τὴν νύκτα δὲν κοιμᾶται,
 Ὅποταν τὴν ἐπαύριον βεβαίως περιμένει
 Εἰς εὐθυμον πανήγυριν τὸν ἐραστὴν νὰ ἴδῃ,
 Ὅν ἤδη χρόνον ἱκανὸν δὲν εἶχεν ἐνταμώσει·
 Ἄλλ' εἰς τὸν νοῦν αὐτῆς κυκλοῖ ἀδιαλείπτως ποῖον
 Νὰ βάλῃ φέρεμα λαμπρὸν ἀρμόζει, καὶ μὲ ποῖον
 Νὰ θέλξῃ τρόπον δύναται τοῦ πόθου τῆς τὸν νέον.
 Ὅμοίως κ' οἱ παράβολοι ὀπλῆται τῶν ὀρέων,
 Χρόνον πολὺν Ὀθωμανῶν χρυσίον μὴ λαβόντες,
 Χαρὰν ἀμέτρητον νοοῦν εἰς τὰ εὐρέα στήθη,
 Ἐξ ἧς δὲν δύναντ' ἤσυχοι τὰ μέλη νάναπαύσουν.
 Τὸ μέταλλον τῶν ὄπλων των μὲ τέφραν καθαρίζουν,
 Ἡ τρίβοντες τάλειφουσι μὲ μυελὸν ὀστέων·
 Καὶ χαίρουν βλέποντες αὐτὰ νὰ λάμπουν εἰς τὸν ζόφον
 Τῶν μαύρων ἐνδυμάτων των ὡς ἄστρα εἰς τὸ σκότος.
 Ἄλλοι τὴν κόμην τὴν μακρὰν κτενίζουσι ὡς κόραι·
 Ἄλλοι δ' εἰς τρώγλην ἐν τῇ γῇ βαθέως κρυπτομένην,
 Ἀνάπτουν κλάδους κρούοντες μὲ τέχνην πυρολίθους.
 Ἀφοῦ δ' ἠφλόξῃ κατὰ μικρὸν τὴν λάμψιν καταπαύσῃ,
 Καὶ μείνουσιν μόνων ἀνθρακες καὶ τέφρα πυρριωμένη,
 Ἀπὸ τῶν ἄνω τοὺς ἀδρούς χιτῶνάς των κρατοῦντες
 Μετεωρίζουσιν αὐτοὺς ὡς κοίλωμα κωδῶνων.
 Φαιδρύνει δὲ τοὺς ἀφελεῖς ὀπλίτας τῶν ὀρέων·
 Κρότος σημαίνων συνεχῆ κατάπτωσιν ἐκείνων.
 Τῶν κακουχίαν διαρκῆ δηλούντων ζωῶφιων.

Ὅποταν τὸ Βλαχώριον ἀφίνης, καὶ λαμβάνης
 Τὸν δρόμον τοῦ Αἰτωλικοῦ, τὸ πρῶτον θάπαντήτης.
 Ἀγρούς καπνῶν, καὶ θαλεροὺς τὸ θέρος ἀμπελώνας·
 Πρὸς κόμην δ' ἐπιπτε μικρὰν βαδίζεις ἐν πεδίῳ
 Θαυμάζον τοὺς αὐτοφυεῖς πλατάνους καὶ τὰς λεύκας
 Καὶ τῶν δρυῶν τὸ φύλλωμα, ὑφ' ὃ γρομφάδες ἄγουν
 Χοιρίδια τρεφόμενα μὲ τὰς ὠμάς βαλάνους,
 Καὶ τρίβουσι τὸ σῶμά των εἰς τὰ σκληρὰ στελέχη.

Κάπου δ' εικόνα θεωρεῖς, κτισμένην ὑπὸ λίθους,
 Ἦν εὐσεβῆς χριστιανὸς ἀνέθηκε διώκων
 Τοὺς δαίμονας τοὺς βλάπτοντας τὴν νύκτα τοὺς ὀδίτας·
 Κατόπιν δὲ ἔς τ' Ἀλάμπην θὰ ἔμβης τὰ Γεφύρια,
 Ἐπλάτανον σκιάζουσι συμπλέκοντες τοὺς κλάδους,
 Ἐν οἷς τὸ ἔαρ κελαδοῦν ἀπαύστως ἀηδόνες·
 Κι' ὦραν σχεδὸν ἡμίσειαν βαδίζεις ἐπὶ λίθων,
 Ὦν ἀνευ ἤθελες κολλᾷ εἰς τὸν ἐλώδη τόπον
 Τὸν πανταχοῦ τὸ ἔδαφος καλύπτοντα μὲ βρύα.
 Εἰς ἴσωμα δ' ἐξέρχεται κατόπιν, καὶ πρὸς βράχιν
 Τὴν καλουμένην τ' Ἀλιτσᾶ τὸ βῆμα διευθύνεις,
 Ὅποθεν ἄλλας ἀπαντᾷς ὄφρως τερπνῶν ὀρέων
 Πλήρεις σφενδάμων καὶ δρυῶν, ῥοδοδαφνῶν καὶ μύρτων
 Καὶ πρίνων πῦρ εὐχάριστον ποιούντων τὸν χειμῶνα·
 Μετὰ δὲ ταῦτα ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν Κλεισοῦραν ἄγει.

Ἐκεῖ δὲ τῶρος χεῖμαρρος ὑπέσκαψ' εἰς τὸ μέσον
 Μέχρι τοῦ νῦν βυάκια ὀρητικὰ κατὰ γων
 Ἐντέμνοντα τὴν φάραγγα διὰ καμπῶν ποικίλων.
 Ὡς τοίχος δ' ἐκατέρωθεν οἱ δύο στέκουν βράχοι,
 Ὅθι πρὸ αἰῶνων ἔκρυψε τοῦ ποταμοῦ τὸ ρεῦμα.
 Τὸ χρῶμα δ' ἔχουν ἐρυθρὸν, κ' ὑποσημαίνουν οὕτω
 Τὸ αἶμα τὸ ἀνθρώπινον τὸ βάφον τὰς πλευράς των,
 Πεντηκοντάκις δ' ἀντηχεῖ τὸ βόλιον αὐτόθι,
 Ὅποταν παίζων ἀφροντίς τὸ ρίπτῃ διαβάτης,
 Ποθῶν τῆς πέτρας ἢ ἠχώ τὰ ὄτα του νὰ τέρψῃ.
 Εἰς βράχον δὲ τὸ βῆμά σου ἐνίστε προσκροθεῖς,
 Ἀποραγέντα ἐκ σεισμοῦ ἀπὸ τῆς ἀνω ἄκρας,
 Ἦ ἐκ τῆς βίας τῆς σφοδρᾶς ῥοῆς παρασυρθέντα.
 Τρεῖς δ' ὦρας μόλις δύναται τὸν ἥλιον νὰ ἴδῃς,
 Βαδίζων εἰς τῆς φάραγγος τὸ κοῖλον τὴν ἡμέραν·
 Τὰς δ' ἄλλας κρυερὰ σκιά τὰ μέλη σου ψυχραίνει,
 Ἐκτεινομένου τοῦ βουνοῦ ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον,
 Κατάγμυνοι δ' αἱ κορυφαὶ ὑψοῦνται τῶν ὀρέων,

Ἐπαίρουσαι πρὸς οὐρανὸν ὀρθίας τὰς πλευράς των
 Καὶ κάπου μόνον εἰς ῥαγὴν τῆς πέτρας διακρίνεις
 Ὀλίγον χῶμα, κ' ἀπ' αὐτοῦ ἐκφυομένην πρῖνον
 Ἡ φωλεὰς περιστερῶν ἀγρίων ἵπταμένω,
 Ἄμα τῶν ὄπλων ἡ ἡχὴ τοὺς βράχους περιέληθ'.
 Τέσσαρες μόνον δύνανται αὐτόθι νὰ βαδίζουσ',
 Ἡ τρεῖς ἡμίονοι βαρὺ κομιζόντες φορτίον
 Πλὴν κάποτε ἡ ἀτραπὸς στενεύεται τοσοῦτον,
 Ὡστ' εἰς ἡμίονος καὶ εἰς προβαίνει διαβάτης.

Αὐτοῦ λοιπὸν τὰ μάλιστα στενὰ κατέσχον μέρη
 Οἱ κλέφται, περιμένοντες οἱ Τοῦρκοι νὰ προβάλουν.
 Ὅποτε δὲ παρέρχεται βαρὺς ὁ πρῶτος ὕπνος,
 Κι' ἀρχίζουσ' οἱ ὀξύφωνοι ἀλέκτορες νὰ κράζουσ',
 Ἐφάνησαν ὡς κολοιοὶ μαυρίζοντες οἱ Τοῦρκοι,
 Κι' ὡς μύρμηκες προβαίνοντες εἰς τὴν Κλεισούραν μίγδην.
 Ὅπισω δ' ἦγον Ἕλληνας τοὺς ἡμίονους κ' ἵππους
 Ἦναγκασμένοι κ' ἦκουες μικρῶν κωδῶνων ἦχον,
 Δι' ὧν κοσμοῦν οἱ βάρβαροι τὰς κεφαλὰς τῶν ζῶων
 Ὡς νήπια τερπόμενοι εἰς παιδιὰς τοιαύτας.
 Πρῶτος δὲ πάντων ἔβαινον ὁ τῆς Παραμυθίας
 Ὅπλαρχηγὸς Χασσάμπης, ἑξακοσίους ἄγων
 Ἐξακουσμένους Λιάπηδες κ' εἰς μάχας γυμνασμένους
 Κατόπιν ὁ Χαμήτμπης ἀπὸ τὸ Μαργαρίτι,
 Ὀκτακοσίων ἀρχηγὸς Τουρκαλθανῶν λογάδων
 Κι' ὀπίσ' ὁ Μουσταφᾶπασσας ὁ ἄρχων τῶν Κονιάρων,
 Πεντακοσίους ὀδηγῶν Κονιάρους Ἀσιάτας,
 Τοὺς κατοικοῦντας πρότερον τὴν γῆν τοῦ Ἰκονίου,
 Εἰς τὴν Εὐρώπην δ' ἔπειτα ἐκεῖθεν σκορπισθέντας
 Ἔτι δὲ νῦν τὸ μαλθακὸν καὶ χαῦνον τῆς Ἀσίας
 Διατηροῦντας, ὄντας δὲ τὰ ἦθη διαφόρους
 Τοῦ Ἀλβανοῦ τοῦ εἰς ψυχρὰ διακτωμένου ὄρη.

Σιωπηλοὶ δ' ἐπρόβαινον καὶ κύπτοντες ὀλίγον,
 Οὐδόλως θάρρος ἔχοντες τὰ ὕψη νάτενίσουν,
 Ὅπόθεν τρέμουν κερανοὺς τὰ ὄρη μὴ ἐκπέμψουν·
 Καὶ φρίκην συναισθάνονται εἰς πᾶσαν φύλλου σεῖσιν·
 Τινὲς δὲ τούτων παλαιὰς ἐνέδρας διηγούντο
 Καπνίζοντες κατ' ἔθιμον τσιμπούκιον ἀπαύστως,
 Ὅποτε βροντερὰν φωνὴν ἐκ σκοπιῶν ἀκούουν,
 Ἀναγγειλάντων τῶν σκοπῶν τοῦ Κατσαντώνη τότε,
 Ὅτι ἐμβῆκαν ἅπαντες οἱ Τοῦρκοι ἔς τὴν Κλεισοῦραν.
 Εὐθύς δ' εἰς τοὺς ὀδόντας τῶν κρατοῦντες τὰς ῥομφαίας
 Οἱ κλέφται, ὅπως ἔπειτα τὰς ἔχουν γυμνωμένας,
 Πυροβολοῦσι, καὶ βωβαὶ ἐκπέμπονται αἱ σφαῖραι,
 Στρωμνὴν εὐροῦσαι μαλακὴν καὶ ὀλισθηρὰν τὸ κρέας.
 Ἐξήκοντα δὲ πίπτουσι ταχέως νεκρωμένοι
 Ἡ πληγωμένοι, καὶ τὴν γῆν λαμβάνουν μὲ τὰς χεῖρας.
 Νῦν δὲ δεινὴ κατάπληξις κατέχει τοὺς βαρβάρους·
 Καὶ ἀλλήλους βλέπουσι δειλοὶ, τὸ πῶς νὰ ἐξηγήσουν
 Τὸ γεγονός μὴ ἔχοντες, ὅποταν ἀπαστράπτουν.
 Ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ῥομφαῖαι γυμνωμέναι,
 Μ' ἐν πήδημ' ἔμπροσθεν αὐτῶν ἐλθόντων τῶν Ἑλλήνων.
 Συρίττουν δ' ἅπαντες δεινῶς οἱ κλέφται, ὡς ὅποταν
 Τάτμηλατον εἰδοποιῆ τὸ μέλλον νὰ ἐκπλεύσῃ·
 Καὶ ὁ Βαρνακιώτης τρομερὰν βοὴν ἐκβάλλει τότε,
 Ὑφ' ἧς δεινῶς ἀντήχησαν αἱ φάραγγες αἱ πέριξ·
 Ὁ Κατσαντώνης εἰν' ἐδῶ καὶ τοῦ Μακρῆ τὰ ὄπλα,
 Καὶ τὴν Κλεισοῦραν ἔκλεισαν κἀνέννας νὰ μὴ φύγῃ.
 Τὰ ὄπλα παραδώσατε· ἢ ἄλλως δὲν θὰ μείνῃ
 Κἀνεὶς τὴν εἰδησιν αὐτὴν νὰ φέρῃ πρὸς τοὺς ἄλλους.»
 Εἶπε, καὶ οἱ βάρβαροι ὡχροὶ καθὼς τὰ φύλλα τρέμουν,
 Καὶ ὑπ' ἐντροπῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς νέαι χαμηλόνουν·
 Τὰ ὄπλα τῶν δ' ἀφίνοντες ἐκ τῶν χειρῶν νὰ πέσουν,
 Διὰ τοῦ τρόπου φανερὰ δεικνύουν ὅτι μέλλουν
 Νὰ πράξουν ὅ,τι πρόσταγμα οἱ Ἕλληνες προστάξουν·
 Καὶ «ἀμμάν,» φωνάζουν, «κἀμέτε εἰς τὴν Τουρκιὰν ἰσάφι.»

Εὐθὺς δὲ τὸτ' ἐφώναξεν ὁ Κατοαντώνης οὕτω·
 «Τοὺς ἀρχηγούς των δέσατε σφικτὰ διὰ σχευίων·
 Τοὺς δὲ λοιπούς ἀφήσατε νὰ φύγουν ὅπου θέλουν·
 Τοὺς ἡμιόνους οἱ Γραικοὶ κρατήσατ' ἀγωγιάται,
 Μὴ ἕξιπασθοῦν καὶ φύγωσι· χαθῆ δὲ τὸ χρυσίον.»
 Εἶπεν, ὁ Τσόγκας δ' ἔσπευσε κ' ὁ γίγας Λεπενιώτης
 Νὰ δέσουν τοῦ Χασσάνμπεη τὰς χεῖρας καὶ Χαμήτη·
 Ἐπίσης δὲ καὶ ὁ Μακρῆς τοῦ Μουσταφᾶ τὰς χεῖρας
 Ἔδρα ὁμοῦ· κ' οἱ πρὸ μικροῦ τὸν τράχηλον ὑψοῦντες
 Ὡς εὐφῶνοι ἀλέκτορες ἀγέρωχον καὶ γαῦρον,
 Βαδίζουσι τῶρα ταπεινοὶ κυρτόνοντες τὴν ῥάχιν·
 Κ' οἱ τὴν ζωὴν τῶν ἀτυχῶν Γκιαουρίδων τιμᾶντες
 Ὡς μυίας εὐτελοῦς ζωὴν, περὶ τοῦ βίου τρέμουν,
 Μήπως ὀλίγας μέλλωσι στιγμᾶς νὰ ζήσουν ἔτι·
 Ἡ δὲ λυχνία των σβεσθῆ ἔς τὸ ὕψος τοῦ αἰθέρος,
 Καθὼς δοξάζουσι οἱ πολλοὶ συνήθως Μουσουλμάνοι,
 «Ὅτι πᾶν ἄστρον τοῦρανοῦ ζωὴ ἀνθρώπου φέγγει,
 Κ' ὀπότεν σβύνην ἔω αὐτῶν, εἰς ἀνθρώπος ἐκπνέει.
 Πρὸ πάντων δὲ ὁ Μουσταφᾶς τὰ δάκρυα δὲν παύει·
 Ἄλλ' ὡς γυνὴ ὀδύρεται, τὰς τρίχας του δὲ τίλλει.

Ἐν τούτοις δ' οἱ ἐπίλοιποι, τὴν ἄδειαν λαβόντες
 Νὰ φύγωσιν, ἀφήσαντες τὰ ὅπλα των, δὲν χάνουν
 Οὐδὲ στιγμὴν, ἀλλὰ μ' ὀρμὴν μεγάλην ἀναβαίνουν
 Τὰ ὄρη, ὅπου φαίνονται κάπως βατὰ· κ' ἡ φρίκη
 Τὰ βήματά των στερεὰ δὲν ἄγει πρὸς τοὺς βράχους·
 Πολλοὶ δ' αὐτῶν κρημνίζονται ἢ πίπτουσι ὑπτίως,
 Ὅπου πηλὸν οἱ ῥύακες ποιοῦσιν εἰς τὸ χῶμα,
 Ὀλισθαινόντων εὐκालα τῶν μαλακῶν πεδίλων·
 Τὸ δὲ ζοφῶδες τῆς νυκτὸς τὸν τρόπον ἐπαυξάνει.
 Κ' οἱ τέως ἄνδρες ἔχοντες εἰς τοὺς πολέμους θάρρος
 Ὡς αἶγες γίνονται δειλαί, ἃς ὁ ποιμὴν διώκει,
 Ὅπότεν θέλῃ τὴν ὁδὸν, ἣν ἔχουσι, ἀλλάξουν.
 Οἱ δ' Ἕλληνες μετὰ χαρᾶς τοὺς βλέπουσι νὰ φεύγουν,

Τὸν πανικὸν αὐξάνοντες μὲ τὰς κραυγὰς τῶν φόβου.
 Κι' ἀφοῦ βαρβάρων παντελῶς ἡ φάραγξ ἐκενώθη,
 Μετὰ μικρὸν τὰ ὄπλα τῶν καθ' ὄμμαθός κομιζοῦν
 Εἰς ὀροπέδιον· κι' αὐτοῦ διαλογὴν ποιῶντες,
 Τὰ μὲν χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ φυλάττουσι· τὰ δ' ἄλλα
 Σκορπίζουσι εἰς τὰ ῥήγματα τὰ πέριξ, μὴ τὰ εὖρουσι
 Οἱ βάρβαροι καὶ κάμωσι κατόπιν αὐτῶν χρῆσιν.

Συγχρόνως δὲ κ' οἱ Ἕλληνες τοῦ Βραχωρίου ἄγουσι
 Τοὺς ἡμιόνους, καὶ σκιροῦν ὑπὸ χαρᾶς ὡς παῖδες·
 Γελῶσι, καὶ τῆς δεξιᾶς συγκρούουσι τοὺς δακτύλους,
 Ὡς κάμνουσι ὅταν τὸν χορὸν μετ' εὐθυμίας σύρουσι,
 Μὲ πᾶν σημεῖον θέλοντες νὰ δείξουσι πόσον χαίρουσι.
 Οὕτω δ' ὁ εἷς ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς τὸν ἄλλον·
 «Τρεῖς πῆγεις ὑψηλότερος πῶς ἐγείνα νομίζω·
 Τοσοῦτους μέλλουσι θησαυροὺς οἱ κλέφται νὰπολαύσουσι·
 Βεβαίως δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς θέλει κολλήσει κἄτι.»
 Τοιαῦτα ἐξεφράζοντο, καὶ δεξιῶς τὰ κτήνη
 Κρατοῦντες νὰπολύωσι ἀρχίζουσι τὰ σχοινία
 Τὰ σάκκουσι σχηματίζοντα πλεκτοὺς στερεωτάτους,
 Ἐν οἷς τὸ νόμισμα ἄφθονον ἐσώρευσαν οἱ Τοῦρκοι.
 Τοὺς κόμβους δὲ νὰ λύσωσι ὑπομονὴν δὲν ἔχουσι·
 Ἄλλὰ τὰς κοπτεράς αὐτῶν ἀφέλκοντες λαβίδας,
 Τοὺς κόπτουσι ὡς τὸν Γόρδιον δεσμὸν ὁ μέγας ἦρωσις.
 Σωροὺς δὲ τῶρα κάμνουσι χρυσοῦ τρεῖς μεγάλους
 Κι' ἄλλους τοσοῦτους ἀργυροῦ νομίσματος· καθότι
 Τριάκοντ' ἀπεφόρτωσαν τοὺς ἡμιόνους κ' ἵππους.
 Θάμβος δὲ μέγα τὴν ψυχὴν αὐτῶν καταλαμβάνει,
 Καὶ τῆς καρδίας τὴν χαρὰν μὲ λόγους φανερόνουν·
 «Τοσοῦτον δὲν μ' εὐχαριστεῖ τὸ ἄμετρον μας κέρδος,
 Ὅσον διότι βλέπουσι μ' αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν
 Εἰς χεῖράς μας τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἰσχυροῦ Σουλτάνου
 Τρεῖς ἀρχηγοὶ φυλάργυροι, καὶ χάριν τοῦ χρυσοῦ
 Τὰ πάντα θυσιάζοντες, ζῶντι, τιμῆν, θρησκείαν.

Βεβαίως δ' εἰς τὸ θέαμα τῆς λείας ταύτης πάσχει
Πλειότερον ἢ φθονερά ψυχὴ τῶν ἠ' μυρία
Ἄν ἔνυσσον τὸ σῶμά των ὀξύταται βελόναι·
Τοσοῦτον τοὺς κερδαίνοντας οἱ Ἄλθανοὶ ζηλεύουν! »

Ἐλεγεν ὅτε βροντερὰν φωνὴν ὁ Κατσαντώνης
Ἐκβάλλει μὴ δυνάμενις νὰ συγκρατήσῃ πλέον
Τὴν εἰς τὸ βράζον στήθος τοῦ ἑδρεύουσαν ὀργὴν του·
« Χασσάμπη, αἰχμάλωτον καὶ πρὶν δὲν σ' ἔχω λάθει ;
Δὲν μ' ἔδωκας δ' ὑπόσχεσιν νὰ μὴ πειράξῃς πλέον
Χωρίον χριστιανικόν, ἐάν σ' ἀφήσω ζῶντα ;
Πῶς ὕστερον ἠμέλησας τὴν πίστιν σου τοσοῦτον,
Ὡστε γυναῖκας ἑσφαξας καὶ τρυφερὰ παιδιὰ
Τὸν παρελθόντα Μάϊον εἰς τὸ χωρίον Κρόγια ;
Φεῦ ! πόσον νῦν οἱ Ἄλθανοὶ τὴν πίστιν δὲν τηροῦσιν·
Ἄλλ' ὡς οἱ Τσίγγανοι σχεδὸν οἱ ψεῦσται περιπατοῦν
Θρησκείαν, πίστιν καὶ Θεόν. Ποῦ εἶσαι, Λεπενιώτη ;
Καὶ σὺ ὁ δεξιὸς ἐμοῦ βραχίον εἰς τὰς μάχας,
Τῶν Ἀκαρνάνων καύχημα, ἀνδρειωμένε Τσόγκα ;
Τὰ ξίφη σας ἐλύσατε, ταχέως νάποθάνουν,
Ὅπως ἀκούσουν οἱ λοιποὶ Τουρκαλθανοὶ τὸ πρᾶγμα,
Καὶ τρέμωσι τὴν πίστιν των εὐκόλως νάψηφῶσιν. »
Εἶπε καὶ νέους ἀδυρμούς ὁ Μουσταφᾶς ἀρχίζει·
Τὸν πλοῦτόν του δ' ὑπόσχεται νὰ τοὺς χαρίσῃ πάντα,
Ὅσον πρὸ χρόνων ἄδικα συνέλεξ' ἐκ βασιλέων·
Ἀκόμη καὶ χριστιανὸς νὰ γείνη προαιρεῖται,
Μόνον νάψηφωσιν αὐτόν τὸ φῶς νάπολαμβάνη.
Πλὴν τότε κλέφτης ἔμπειρος ὠμίλησε τοιαῦτα·
« Δὲν θέλομεν νάκούσωμεν μεταλλαγὴν θρησκείας,
Οὐδ' ἐμπαιγμὸν τῶν ἱερῶν τῆς πίστεως πραγμάτων·
Διότι κ' ἄλλοι πάμπολλοι εἰς κίνδυνον ἐλθόντες
Εὐκόλως προσεκύνησαν τὸν Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου,
Φοβούμενοι τὸν θάνατον ὡς αἱ δειλαὶ γυναῖκες·
Πλὴν ἅμα τῆς σφαγῆς αὐτῶν ἐπέρασεν ἡ ὥρα,

Κ' ἔμπρὸς τοῦ ξίφους τῶν κλεφτῶν δὲν ἔτρεμον ὡς γύφτοι,
 Ταχέως τὴν προτέραν τῶν ἀνέλαβον θρησκείαν,
 Καὶ μᾶλλον ἔγειναν ὡμοὶ τῶν ἄλλων ὁμοπίστων.
 Μηδόλως τούτου φείδεσθε, οἱ ἄρχοντες τῶν ὄπλων. »
 Οὕτως οὐδόλως ὠφελοῦν τὸν Μουσταφᾶν οἱ θρῆνοι.
 Τὸ τέλος δὲ πλείοτερον ὀδυνηρὸν λαμβάνει,
 Σκωπτόντων τῶν ἀρματωλῶν τοῦ Τούρκου τὴν δειλίαν.

Κι' ὅμως τοὺς δύο Ἄλβανούς δειλία δὲν κατέχει,
 Ἄλλὰ μὲ θάρρος μέλλουσι τὸ ζῆν νὰ καταλίπουν
 Ὡς στρατιῶται ἀληθεῖς, εἰς πῦρ ἀναθρεμμένοι.
 Τοιαῦτα δ' εἶπεν ὁ Χασσάν εἰς τῶν κλεφτῶν τὸν πρῶτον,
 Ἐὶ Κατσαντώνη, μὴ φωνᾶς μετ' ἀπειλῶν ἐκβάλλης.
 Διότι δὲν θαυρούμεν ἡμεῖς καθὼς αἱ πόρνοι,
 Οὐδ' ἔχει τις τοὺς Ἄλβανούς δειλοὺς ἀποκαλέσει.
 Εἶναι πικρὸς ἀείποτε ὁ θάνατος βεβαίως.
 Οὐδ' εἶναι τις ἐπὶ τῆς γῆς κακόμοιρος τοσοῦτον,
 Ὡστε τὸ μαῦρον σάβανον νὰ προτιμᾷ τοῦ βίου.
 Πλὴν κἂν ἡμᾶς παρήγορος ἰδέα κολακεύει,
 Ὅτι τὸ ξίφος ἦρωος τὸ αἰμά μας θὰ χύσῃ.
 Καὶ τῶνομά μας μετ' αὐτοῦ ἡ φήμη θάναγγεῖλη,
 Νὰ τὸ θαυμάζουν τῶν θνητῶν αἱ γενεαὶ κατόπιν.
 Κ' ἐλπίζομεν, τὸ σῶμά μας μ' ὀλίγον θέλουσιν χῶμα
 Ὡς στρατιῶται ἀληθεῖς οἱ Ἕλληνες συγκρούσει.
 Πλὴν σὲ φοβοῦμαι, δυστυχῆ, οἱ δόλοι θάφανίσουν
 Τ' Ἀληπάσσα τοῦ ἔχοντος ψυχὴν χαμερπεστάτην,
 Καὶ μηδαμῶς γινώσκοντος τὰ ἔθνη τῶν ἠρώων.
 Ὅν ἀπὸ μάχης ἄλλοτε δειλότατα φυγόντα
 Ὠνειδίσει πικρότατα ἡ μήτηρ του, καὶ αὐτέκνον, »
 Τῷ εἶπε, « ἀπήγαίν' ἄτρακτον νὰ στρέφῃς κ' ἠλακίτην.
 Μὴ φέρε ξίφος, ἐμβλημα τάνδρείου στρατιώτου. » »
 Ναί· σὲ γενναίου μαχητοῦ δὲν θάφανισῃ σπάθη,
 Ὡ Κατσαντώνη, ἀλλ' αἰσχροὶ θὰ σοῦ συντρίψουν Γύφτοι
 Τὰ κόκκαλα τῶν ἰσχυρῶν μηρῶν καὶ βραχιόνων,

"Ὅπως ἐκπνεύσης ὅμοιος πρὸς εὐτελεῖς κακούργους."

 Τοιαῦτα εἶπ' ὁ Ἄλβανὸς ἀπαίσια μαντεύων,

 "Ὡς λέγουν ὅτι πάντοτε τὸ μέλλον προμηνύουν

 Οἱ μέλλοντες μετὰ μικρὸν εἰς τάφον νὰ κλεισθῶσιν·

 Καὶ ὅμως δὲν ἐτάραξεν αὐτὸ τὸν Κατσαντώνη,

 Ἄλλ' εἶπε τὴν μεγάλην του καρδίαν ἐκτυλίσων·

 «Χασσάμπεη, παράλογος ἡ σκέψις σου δὲν εἶναι·

 Οἱ ἥρωες οἱ γνήσιοι κ' εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἀκόμη

 Τὴν ἀληθῆ γινώσκουσι νὰ ἐκτιμῶν ἀνδρείαν·

 Διὸ δὲν θὰ σὲ φάγωσι τὰ ὄρνεα κ' οἱ κύνες·

 Ἄλλὰ μὲ χῶμα θέλομεν τὸ σῶμά σας καλύψει,

 Κ' εἰς ἄσματα θὰ ψάλωσιν οἱ Ἄλβανοὶ κ' οἱ κλέφται·

 Τὸν μέγαν θρίαμβον ἐμοῦ, πλὴν καὶ τὸν σὸν ἐπίσης,

 "Ὅστις τοσοῦτον φαίνεσαι γενναῖος, καθ' ἣν ὥραν

 Καὶ τοὺς ἀνδρείους μαχητὰς δειλία κυριεύει.

 Ἄλλ' ὅμως θάποθάνετε· ἐκδίκησιν φωνάζουν

 Ἐκ τῆς Κατούνας ὄρφανὰ παιδιὰ καὶ μητέρες·

 Ἐμὲ δ' ἂν μέλλουν ὕστερον οἱ δόλοὶ νάφανίσουν

 Ἦν Ἄλῃπασσα, δὲν ἔφυγε κἀνεὶς τὸ πεπρωμένον,

 Οὐδ' εἰς τὸ μέλλον βέβαια κἀνεὶς δὲν θάποφύγη·

 Ἄς μὲ φονεύσῃ· βάσανα φρικτὰ ἄς μ' ἐτοιμάσῃ·

 Τὸ μνημῆμά μου θέλ' ἡ πατρὶς μὲ δάφνην ἀναστέψει,

 Ὅποταν τῆς δουλείας τῆς θὰ σκορπισθοῦν τὰ νέφη·

 Τὴν θέσιν τώρα λάβετε τὴν μάλιστ' ἀρμοδίαν,

 Ὅπως μὴ εὖρη πρόσκομμα τὸ ξίφος εἰς τὴν πλῆξιν·

 Αἱ! χαίρετε· προσήγγικεν ἡ ὥρα ἡ ἐσχάτη·

 Πλὴν ἂν ὁ μαῦρος θάνατος ἐπίφθονόν τι ἔχη,

 Φθονῶ τὸν θάνατον ὑμῶν· εἶσθ' ἀληθῶς γενναῖοι.»

Εἶπε τοιαῦτα, κ' ἔκαμεν εἰς τοὺς συντρόφους νεῦμα

 Νὰ λύσωσι τοὺς Ἄλβανούς· ἐκεῖνοι δὲ ταχέως

 Τοὺς ἔλυσαν θαυμάζοντες τὴν ἄτρομον καρδίαν·

 Κατόπιν δ' εἰς τὸν ἥλιον τὸ πρόσωπόν των στρέφουν

 Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἄλβανῶν, καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας

Τὸ ὕστατον ἐγγίζουσι τὴν γῆν καὶ προσκυνούσιν,
 Εὐχόμενοι τὴν γέφυραν νὰ διαβοῦν τοῦ Ἄδου,
 Τὴν πλάτος ἔχουσαν μικροῦ ὑφάσματος ἀράχνης·
 Τὴν Ἄλσιφάτ, τὴν ἄνωθεν κειμένην τοῦ Ταρτάρου,
 Ἐξ οὗ φοικώδεις βάλλονται ἀπὸ πυρείων φλόγες·
 Φαιδροὶ δ' εἰς τὸν παράδεισον αὐτῶν νὰ μεταβῶσιν,
 Ἐνθ' ἐπὶ χλόης νωχελῶς τανύοντες τὰ μέλη,
 Ἀφθόνως τὸ σερμπέτιον θὰ γεύονται καὶ μέλι.
 Ἄφου τοιαῦτ' εὐχθήθησαν, ὡς ἀνδριάντες στέκουν
 Κολλήσαντες τὰς χεῖράς των ἐπάνω τῶν λαγῶνων·
 Κ' ἐπάραντες τὴν κεφαλὴν, γυμνόνουν τὸν λαυρόν των,
 Μὴν εὕρωσι δυσχέρειαν τὰ ξίφη τῶν Ἑλλήνων.
 Τὸν δὲ Κονιάρου κλαίοντα ὡς νήπιον ἀπαύστως,
 Καὶ μετὰ τρόμου σείοντα σπασμωδικῶς τὰ μέλη,
 Ὡς βάτραχος, ὃν παίζοντες καρφόνουσι οἱ παῖδες,
 Εἰς δένδρου στέλεχος σφικτὰ προσδένουσι οἱ κλέφται.

Νῦν δ' οἱ τραχεῖς πολεμισταὶ τὸ τοῦ σταυροῦ σημεῖον
 Ποιοῦσι, καὶ τὰς ἀργυρᾶς ἐκείνας λύουσι θήκας,
 Ἄς ἐπ' ὀσφύς ἔφερον φυλάττοντες αὐτόθι
 Τὰ τέσσαρα ὑαγγέλια, τιμίου ξύλου μέρος,
 Εἰκόν' ἁγίου, κεραυνοῦ ὑελοθέντος τμήμα,
 Ἡ λεύκανον θαυματουργὸν καὶ βάμβεκα χρυσιμένον
 Εἰς ἔλαιον ἐγκαίνια φωτίσαν ἐκκλησίας·
 Φοβούμενοι μήπως τυχὸν τὸ αἷμα τῶν βαρβάρων
 Μολύνῃ τὰ τρισάγια ἐμβλήματα ἐκεῖνα,
 Καὶ χάσωσι τὴν δύναμιν τὰς σφαῖρας νὰ μακρύνουν.
 Κατόπιν δὲ μ' ἐν πῆδημα πλησίον τῶν ἐχθρῶν των
 Εὐρέθησαν, καὶ τὴν λαβὴν ἐπίασαν τοῦ ξίφους.
 Στέκουν δ' ὀλίγον ἔρεισμα τοῦ σώματος ποιούντες
 Τὴν πτέρναν τὴν ἀριστεράν, καὶ στρέφουν περὶ ταύτην
 Ὡς περὶ κέντρον τάχιστα τὸ ρωμαλέον σῶμα.
 Ὅποτε δ' ἔμελλ' ἡ στροφή σχεδὸν νὰ λάβῃ τέλος,
 Ἡ δεξιὰ ὡς ἀστραπὴ τὴν σπάθην ἀφελουεῖ

Καὶ πίπτουσιν αἱ κεφαλαὶ τῶν Τούρκων εἰς τὸ χῶμα·
 Κρουνοὺς δ' αἱμάτων μὲ παλμὸν αἱ ἀρτηρίαι χύνουν,
 Καὶ κάμνουσι σπασμωδικὰς τὰ πτώματα κινήσεις,
 Ἔως τελείως λάβωσι τὸ ψῦχος τοῦ θανάτου.

Νῦν δὲ τιμῶντες τῶν ἐχθρῶν τὸ θάρρος οἱ ὀπλίται
 Ὡς στρατιωτῆαι γνήσιοι τὸν λόγον τῶν φυλάττουν,
 Τὰ πτώματα τῶν Ἀλβανῶν ἐνθάπτοντες εἰς λάκκους,
 Οὐς ὄρυξαν μὲ μάχαιραν ἐπαίροντες τὸ χῶμα.
 Τὸν δὲ Κομιάρον ἄφησαν τὰ ὄρεα νὰ φάγουν,
 Περιφρονοῦντες τὸ δειλὸν τῶν τρόπων τ' Ἀσιάτου.
 Κατόπιν δ' οὕτως ὁ Μακρῆς ἀπέτεινε τὸν λόγον·
 «Οἱ μόχθοι, φίλοι, ἀρκετὰ μᾶς ἔχουσι βαρύνει.
 Εἶναι καιρὸς καὶ τὴν ψυχὴν ἡ λεία νὰ εὐφράνη,
 Ἦν τόσον ἄφρονον ἡμῖν κατέλιπον οἱ Τούρκοι,
 Ὅσῃν οὐδέποτε ἤκουσα νὰ λέγουν οἱ πατέρες.
 Ἄν θέλετε, τὸ φέσιον αὐτὸ θὰ κάμω μέτρον,
 Καὶ τρία θέλω φέσια ἕς τὸν Κατσαντώνην δώσει
 Πλήρη νομίσματος χρυσοῦ· οἱ δ' ἄρχοντες τῶν ὀπλῶν
 Οἱ ἄλλοι δύο φέσια θὰ λάβωμεν, καὶ πᾶς τις
 Ἐκ τῶν λοιπῶν στρατιωτῶν ἐν φέσιον λαμβάνει.
 Τόσον ὑφοῦτ' ἡ πυραμὶς τοῦ λάμποντος χρυσοῦ!
 Τὰ δ' ἀργυρᾶ νομίσματα μὴ ψεύσωμεν διόλου·
 Ἄλλ' εἰς τὴν γῆν ἄς κρύψωμεν ἢ κοίλα δένδρων μέρη
 Πλησίον θέτοντες αὐτῶν κρυφά τινα σημεῖα,
 Ὅπως ἐκεῖθεν ἔχωμεν νὰ λάβωμεν, ὅπότεν
 Τὰς σιδηρᾶς ἀλύσεις τοῦ τοῦ ἔθνος θὰ συντρέψῃ.
 Πολλὴν δὲ τότε θέλομεν χρημάτων χρεῖαν λάβει.
 Τὸν δ' ἀργυρον τῶν Τουρκικῶν πεποικιλμένων ὀπλῶν
 Εἰς τοὺς ναοὺς ἄς φέρωμεν συνεισφορὰν ἀγίαν,
 Ἴνα ποιήσουν ἐξ αὐτῶν οἱ ἱερεῖς λυχνίας,
 Κ' αἱ θρυαλλίδες μ' ἔλαιον τὰς ἀμαρτίας κάψουν,
 Ὅσας ἀπαύστως πράττομεν φονεύοντες ἀνθρώπους.»
 Εἶπε, καὶ πάντες ἐπαινοῦν τοὺς λόγους τοῦ προθύμου.

Πρὸ πάντων δ' ἔνθους ἔγεινεν ὁ πολυφθοῖς Δίπλος·
 Ἐγείρεται, τὸν ἀρχηγὸν εἰς τὰς ἀγκάλας σφίγγει,
 Καὶ λούει μὲ τὰ δάκρυα τὴν ἄθυμόν του ὄψιν.

Κατόπιν δ' ἐν ᾧ ἔμελλεν εἰς κλέφτης νάποκρούψῃ
 Εἰς δένδρου κοίλωμα μακρὸν ποσὸν χρηάτων μέγα,
 Ἐξαίφνης ὡσάν φάντασμα φοικτότατον νά εἶδε,
 Φωνὴν μεγάλην ἔβαλε, καὶ φεύγει τρομαγμένος.
 Εἰς μάτην τὸν προέτρεπον οἱ σύντροφοι νά στήσῃ
 Τὸ βῆμα, καὶ τὸ αἴτιον τοῦ φόβου νά δηλώσῃ·
 Ἐκεῖνος τρέχει παντελῶς ὀπίσω του μὴ βλέπων.
 Ταχέως δ' εἰς τὸ κοίλωμα τοῦ δένδρου πλησιάζει
 Ὁ Λεπενιώτης, καὶ ζητεῖ τοῦ τρόμου τὴν αἰτίαν·
 Ἀφοῦ δ' ἐπὶ τινὰς στιγμὰς παρέμεινε σκυμμένος,
 Ἐκ τῶν αὐτῶν ἐδραξέ κρυμμένον εἰς τὸν δένδρον
 Ἐν ἄνθρωπον, κ' ἐπέδειξεν αὐτὸν εἰς τοὺς συντρόφους
 Ὅψιν σχεδὸν μὴ ἔχοντα ἐκ τοῦ μεγάλου φόβου.
 Οἱ πάντες δ' ἀνεκάγχασαν τὸν ἄθλιον ἰδόντες
 Κρεμάμενον ὡς σταφυλὴν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ κλέφτου,
 Διότι δὲν ὑπέθεσαν ὅτι θὰ ἦτον Ἕλλην·
 Ἀλλ' εἶπον ὅτι Ἀλβανὸς ὁ λειποτάκτης ἦτο.
 Πρῶτος δ' ὁ Γιώτης τὸν αἰσχρὸν ἀναγνωρίζει Γιάννον,
 Καὶ τὴν ὀργὴν δὲν δύναται εἰς τὸ στήθος νά κρατήσῃ·
 Ἀλλ' εἶπε κεραυνοβολῶν μὲ τὴν φωνὴν τὸν φαῦλον
 «Κακοῦργε! τούτου ἕνεκα διόλου δὲν σέ εἶδα,
 Ἀφοῦ τὰς πρώτας ρίψαμεν βολὰς κατὰ τῶν Τούρκων·
 Μετέπειτα δ' εἰς τὸν βρασμὸν τῆς εὐτυχοῦς ἐνέδρας
 Δὲν εἶχον νοῦν πρὸς εὐτελεῖ λαγώκαρδον νά βλέπω.
 Πλὴν στήθι! θέλω πάραυτα διδάξῃ τὰ ὄστα σου
 Μακρὰν τῆς μάχης τοὺς δειλοὺς νά μὴ χομιζοῦν πόδας,
 Ἀλλ' εὐσταθῶς ἐπὶ τῆς γῆς νά μένουσιν καρφωμένα.»
 Εἶπε, καὶ ἀνύψωσεν εὐθὺς τὸν πετεινὸν τοῦ ὄπλου,
 Τὸν φονικὸν του σαρκασμὸν νά καταστήσῃ πρᾶγμα.
 Λεινὸν δὲ συνεκρούσθησαν αἱ σιαγόνες τότε

Τοῦ Γιάννου πρὸς τὸ θέαμα τοῦ σηκωμένου ὄπλου.
 Ἄλλ' ὅμως ἐσταμάτησε τοῦ Γιώτη τὰς δακτύλους
 Ὁ Κατσαντώνης βροντερά ἐντείνας τὴν φωνὴν του·
 Καὶ τί λοιπόν; ὁ ὕβριστής αὐτοῦ Παππαλιᾶκου
 Ὁ μὲ τὴν γλώσσαν ἐριδας παράγων εἰς τὴν κόμπην,
 Ὡς ἦρος θά θανατωθῆ μὲ σφαίραν τουρκείου;
 Ὅχι, ἔς τάγιου μάρτυρος ὀρκίζομαι τὴν μνήμην,
 Ὅστις ὑπέστη δι' ἐμὲ μαρτύρια φρικώδη,
 Δὲν θέλεις, Γιάννε, σήμερον ὡς κλέφτης ἀποθάνει
 Διὰ τῆς σφαίρας θάνατον γλυκὸν καὶ στιγμασιῶν.
 Εἰς σάκκον, φίλοι, ράψατε τὸν σαύλον λαιποτάκτων,
 Καὶ ρίψατέ τον ἔπειτα ἔς τὸ ρεῦμα τ' Ἀγελῶου,
 Ἡ θάλασσα τὸ ἐγκλημα νὰ πλῆνη τοῦ προδότου,
 Μηδὲ τὴν γῆν ἢ βέβηλος πνοή του νὰ μολύνῃ.
 Εἶπε καὶ εὐθὺς τρεῖς σύντροφοι μὲ βίαν τὸν ἀρπάζουν,
 Καὶ μὲ χονδρὴν τὸν ράπτουσι μεγάλην σακυρράφαν·
 Κατόπιν δὲ τὸν δένουσι τριγύρω μὲ σχοινία·
 Καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων αἶροντες τὸ ἐπαχθὲς φορτίον,
 Μ' ὀργὴν πρὸς τὸ ποτάμιον τὸν ἀκιντίζουσι ρεῦμα,
 Ἡ ρυπαρὰ ψυχὴ αὐτοῦ νὰ ἐβῆ γὰ ἀγωνίαν.

Ἐν τούτοις δ' εἰς τὸν ὄμιλον ὁ Κατσαντώνης εἶπε·
 Ἄ φίλοι, τὴν καρδίαν μου δεῖν πιάζει βῆρος·
 Ἀπαύστως μ' ἔρχετ' εἰς τὸν νῦν τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων
 Τῶν δι' ἐμὲ τὸν θάνατον λαθόντων μὲ βασάνους.
 Διὰ πρὸς μοναστήριον ἄς στρέψωμεν τὸ βῆμα,
 Μνημόσυνον νὰ κάμωμεν, νὰνάσωμεν λαμπάδας·
 Καὶ ἴσως τὸ ἄλγος τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἀνακουφίσω,
 Ὅταν εὐχὰς οἱ ἱερεῖς ἁγίας ἐκφωνήσουν.
 Τίς οἶδε, ποῖον αὔριον μᾶς περιμένει μέλλον.
 Πᾶσαν στιγμὴν ὁ θάνατος ἐνώπιόν μας εἶναι,
 Καὶ πρέπει τοῦ χριστιανοῦ τὰ χρέη νὰ πληρῶμεν.
 Σπουδαῖον δ' ἔχει πᾶξιμον ἐγὼ ἔς τὴν Παναγίαν·
 Ὁλόαργυρον τῇ ἑταῖζα λυχνίαν νὰ κρεμάσω

Πλησίον τῆς εικόνας τῆς, ὡς λάγνηνον μεγάλην.
 Πρὸς τῆς Ταρτάρενας λοιπὸν κινῶ τὴν ἐκκλησίαν,
 Κι' ὅστις παρόμοια φρονῆ, ὀπίσω μου ἄς ἔλθῃ.»
 Εἶπε, καὶ πάντες πρόθυμοι τὸν λόγον ἐκτελέουσι,
 Τὸν ἀρχηγὸν λατρεύοντες, ὡς τέκνα τὸν πατέρα,
 Ὅποταν ἡ εὐσέβεια στολιζῆ τὴν ψυχὴν των.
 Τοὺς ἵππους δ' ἄγουν, ἐπ' αὐτῶν οἱ πρῶτοι νάναβῶσι,
 Κ' ἵππεύουν ἐπαλλάττοντες τοὺς ἡμιόνους ἄλλοι,
 Ἐν ᾧ πεζοὶ βαδίζουσι τινὲς ἀκολουθοῦντες·
 Δι' ἀτραπῶν δὲ βαίνουσιν ὄρεων ἀποκρύφων,
 Ὅπως τὴν αὐρίον πρῶτ' ἔς τὴν λειτουργίαν φθασουν,
 Διότι ἐξημέρονα Κυριακῇ ἁγία.

Ἔπειτα δὲ νῦν τὰ σύνορα τῶν Τούρκων καὶ Ἑλλήνων
 Χωρίζουν ὅλως ἀτελῶς τὰ ἐναντία κράτη,
 Ζευγυῖει τῆς Ταρτάρενας ἡ γέφυρα τὸ ρεῦμα
 Τοῦ Ἀγγελώου, καὶ μονῆ αὐτοῦ πλησίον κεῖται.
 Ἦτο δ' αὐγῆ, καὶ ὁ ἥλιος τὰς πορφυρᾶς ἀκτῖνας
 Εἰς λύγους διεσχόρπιζε τοσοῦτον ὑψωμένας,
 Ὅστ' ἀρανεῖς καθίσταντο οἱ προχωροῦντες ἵπποι.
 Μόλις δ' ἀργὰ ἐφάνησαν εἰς πὸν ναὸν οἱ κλέφται.
 Σύμπας δὲ τότε ὁ λαὸς τῶν περὶ ἴκροατο
 Τὴν λειτουργίαν ἀσκεπῆς, μ' εὐλάβειαν μεγάλην·
 Καὶ νὰ ταραῖζον παντελῶς τὴν ἡσυχίαν αὐτήν
 Δὲν θέλουσιν οἱ ἀρματωλοὶ ἐπὶ τῶν ἵππων μένουσιν
 Γυμνώσαντες τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς ἡνίας ἔλκουσιν
 Σφικτὰ, μὲ κόπον τὴν ὀρμὴν τῶν ζώων συκρατοῦντες.
 Ὁ δὲ λαὸς δὲν ἔβασε τὰς σταυρωμένας χεῖρας·
 Ἀπλοῦν δὲ μόνον ἔρριψεν εἰς τοὺς ὀπίστας βλέμμα,
 Καὶ πάλιν ἐπανέστρεψε τὸν νοῦν ἐπὶ τὰ θεῖα.
 Ἀροῦ δὲ τέλος ἔλαβον αἱ ὑμνωδίαί πάσαι,
 Πρῶτος αὐτὸς ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τοῦ δίσκου φέρων·
 Ἀντιδωρὸν ἐμοίρασεν εἰς τοὺς ἐπίππους ξένους·
 Κ' ἐκεῖνοι σεβασμὸν πολὺν δεικνύοντες τὴν χεῖρα

Ἀσπάζονται τοῦ λειτουργοῦ· πλαγίως δὲ τῷ δίδου
 Οἱ πάντες νόμισμα χρυσοῦν εἰς τὴν σεπτὴν παλάμην.
 Ἔθνους δ' ἐγένετ' ὁ λαὸς ἰδὼν τὸ πρᾶγμα τοῦτο,
 Καὶ μὲ χαρὰν ἐκύκλωσαν τοῦ ἔθνους τοὺς ὀπίστας,
 Θαυμάζοντες τὸν στολισμὸν, τὰ ἀργυρᾶ των ὄπλα.
 Φιλοξενούντες δ' ἔπειτα πρὸς ἄλωνα τοὺς ἄγου
 Κυκλοτερῶς ἀπὸ λευκῶν συνηρμοσμένον λίθων·
 Κι' αὐτόθι προθυμήθησαν νὰ φέρουν οἱ ἀγρόται
 Ὅ,τι κατ' οἶκον ἐλλεκτὸν τὴν ὥραν ταύτην εἶχον·
 Ὅπωρας τῆς ἀνοίξεως, ἄρτον, τυρὸν καὶ οἶνον.
 Ἄρτου δ' ἀρκούντως τῆς τροφῆς ὁ πόθος ἐπληρώθη,
 Ὁ Λεπενιώτης ἔκραξε τοὺς γέροντας τοῦ τόπου·
 Μεγάλην δὲ ποσότητα τοὺς ἔδωκε χρημάτων,
 Νὰ διανείμουν εἰς πτωχῶν Γραικῶν οἰκογενείας·
 Κι' ὁ μεγαλόψυχος Μακρῆς, τοῦ φίλου τὴν καρδίαν
 Καλῶς γινώσκων, προσκαλεῖ τοὺς Κατουναίους, ὅσοι
 Ἐκεῖ νὰ διατρίβωσι συνέθη, καὶ τοὺς δίδει
 Χρυσίου μέγιστον ποσόν· ἂν δυναθῶν νὰ κλείσουν
 Ὅσας διήνοιξαν πληγὰς οἱ Τοῦρκοι ἔς τὸ χωρίον,
 Ἐγγράθησαν δ' οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Κατσαντώνη τότε·
 Κ' εὐγνωμονῶν συνέθλιψε τὴν χεῖρα τοῦ συντρόφου,
 Ἀφώνως τὴν ἐγκάρδιον χαρὰν αὐτοῦ δηλώσας.
 Κατόπιν δὲ τὸν τῆς μονῆς ἠγούμενον καλέσας,
 Τοιοῦτον λόγον μὲ φωνὴν ταπεινωμένην εἶπε·
 «ὦ τοῦ Ἰψίστου λειτουργεῖ, τὸ αἷμα μὲ βαρύνει
 Τῶν δι' ἐμὲ μαρτύριον σκληρότατον λαβόντων.
 Ὅθεν χρυσᾶ νομίσματα πολλὰ θὰ σὰς ἀρήσω
 Τὸ ὄνομά μου πάντοτε νὰ μνημονεύετ', ὅταν
 Τὸ σῶμα κ' αἷμα τοῦ Χριστοῦ ὑψόνετ' ὑμνηροῦντες.
 Προσέτι δὲ καὶ ἀργυρον πολλὸν θὰ χορηγήσω,
 Ὅλαργυρον νὰ κάμετε λυχνίαν, κ' ἐπὶ ταύτης
 Τοῦ Κατσαντώνη τῶνομα νὰ γράψῃ ὁ χρυσοχόος.
 Καί τις τῶν ὕστερον ἀνδρῶν νὰ μ' ἐπαινήσῃ λέγων·
 «Ἄν ἐλησμονεῖ τὸν Θεὸν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Πίνδου,

Καί τοι διάγων τὴν ζωὴν εἰς μάχας καὶ πολέμους.»
"ὦ! εἶθε, εἶθ' αὐτόνομον τὸ ἔθνος νὰ ἐπίδω,
Τάνθρώπινον ἐκ τῶν χειρῶν νὰ ἀπονίψω αἷμα,
Καὶ τρίχινον νὰ ἐνδυθῶ χιτῶνα μετανόιας.
Πλὴν φεῦ! φοβοῦμαι μὴ τῆς γῆς οἱ σκώληκες μὲ φάγουν,
Πρὶν ἀνατεῖλουν αἱ φαιδραὶ τοῦ ἔθνους μας ἡμέραι.»
Εἶπε, βαθέως δ' ὁ λαὸς συνεκινήθη σύμπα
Τὴν λύπην τῆς μεγάλης του καρδίας ἐννοήσας.
Τοιαύτην δ' ὁ ἠγούμενος παρηγορίαν δίδει·
«Μὴ τόσον εἰς ἀνέκφραστον ἀνίαν παραδίδου·
Δὲν σὲ βαρύνει παντελῶς τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων·
Γινώσκει τὴν ἀθώαν σου ψυχὴν ὁ λυτρωτῆς μας,
Κί' ὁ φόνος τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἀμάρτημα δὲν εἶναι.
Ἐργάζου, καθὼς ἔπραξες μέχρι τοῦ νῦν μὲ ζῆλον
Τὰς χεῖρας καὶ τὰ ὄρφανὰ τοῦ γένους προστατεύων·
Κ' ἐλπίδας ἔχε ἔς τὸν Χριστὸν τὴν ὥραν νὰ ἐπίδης,
Καθ' ἣν τοῦ ἔθνους ἡ φαιδρὰ ἡμέρα θάνατείλη.
Τὰ πάντα θέλουσι πραχθῆ ὡς ἔχεις παραγγεῖλει.
Πλὴν, πρὸς Θεοῦ, μὴ μένετε πλειότερον ἐνταῦθα·
Διότι χθὲς μ' ἀνήγγειλαν τρεῖς χωρικοὶ μὲ φόβον,
Ὅτι πλησίον τοῦ βουνοῦ τριακοσίους εἶδον
Τουρκαλθανοὺς τ' Ἀλῆπασσα, σταθμεύοντας ἐκεῖθι.»
Εἶπε, καὶ πάραυτ' ἔκαμεν ὁ Κατσαντώνης νεῦμα
Ἐπὶ τῶν ἵππων νάναθοῦν οἱ ζωηροὶ ὑπλῖται·
Βραδέως δ' ἐμακρύνοντο ἐκ τῆς μονῆς τὸ πρῶτον,
Μετ' εὐφημίας τοῦ λαοῦ βαδίζοντος πλησίον·
Πλὴν ἔπειτα πῖσαντες τὰς ῥωμαλέας κνήμας
Εἰς τὴν γαστέρα τῶν κτηνῶν, ἀποχωροῦν ταχέως·
Κοινορτόν δ' ἐγείρουσι πολὺν εἰς τὸ πεδίον.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ Θ'.

ΤΡΟΙΟΥΤΟΝ τέλος ἔλαβεν ἡ εὐτυχῆς ἐνέδρα.
Ταχέως δ' ἡ πολύστομος διασαλπίζει φήμη
τὴν ἀγγελίαν πανταχοῦ εἰς τὴν Τουρκίαν ὅτι
Ὁ Κατσαντώνης καὶ Μακρῆς ἐμέτρησαν ὡς οὔτον
τοῦ ἀγερώχου Παθισάχ τὸ ἄπειρον χρυσίον.
Χαρᾶς δὲ νῦν ἐπλήσθησαν οἱ Ἕλληνες μεγάλης.
Τὸ κλέος τῶν ἀρματωλῶν εἰς ἄσματα τονίζουν,
Κ' ἐνθουσιῶντες σφίγγουσιν ἀλλήλων τὰς παλάμας,
Ἡ πλήττουν ὑπερήφανοι τοὺς ὤμους των καὶ λέγουν,
Ὅπου τῶν Τούρκων φθονερὸν ὤτιον δὲν ἀκούει
«Βεβαίως θὰ κρημνίσωσιν οἱ κλέφται τὸν Σουλτάνον,
Ἄφου τοσοῦτον εὐκόλα τοὺς Ἀλβανούς νικῶσι·
Τὸ βλέμμα του ὁ Ὑψιστος πρὸς τὸν λαόν του στρέφει.»

Ὅσον δὲ πάλιν χαίρουσιν οἱ Ἕλληνες, τοσαύτην
Λισθάνει ἀγανάκτησιν ὁ ἀλαζὼν Σουλτάνος·
τοὺς ὑπουργούς του ἐκραξε, καὶ μ' ἐρυθρὸν τὸ ὄμμα
Ἐκ τοῦ θυμοῦ, τὴν ἐφεξῆς ἀπέτειν ὁμιλίαν·
«Πρὸς τί τοὺς στόλους καὶ στρατοὺς λοιπὸν διατηρεῖτε,
Ἄφου βραγίᾳ ἐτόλμησε μ' αὐθάδειαν τοσαύτην
τοὺς θησαυρούς μου ὡς κριθῆς μεδόμενος νὰ μετρήσῃ ;
Αἱ! νὰ χωνεύσω παντελῶς δὲν δύναμαι τὴν ὕβριν.
Πλὴν τόσον δὲν ὀργίζομαι μὲ σᾶς, ὅσον μ' ἐκείνον

Τὸν ἄθλιον Τεπενλελῆν· πρὸς τί καυχᾶται τόσον,
 Ὅτι τοὺς Ἑλληνας παντοῦ ὑποταγμένους ἔχει,
 Ἄφου κατέστη παίγιον μηδαμινοῦ ληστάρχου ;
 Ταχύπουν Τάρταρον εὐθύς ἐκπέμφαντες, τοιαῦτα
 Προστάττω νὰ μὴνύσετε πρὸς τὸν πασσᾶν ἐκεῖνον·
 « Ἄ· Ἐν ἐκ τῶν δύο· τάχιστα τὴν κεφαλὴν τοῦ κλέφτου
 Ἐνταῦθα πρέπει ἔμπλεων ἀχύρων νὰ μοὶ πέμψῃ·
 Ἢ τοὺς ἀνδρείους μου στρατοὺς ἐκεῖσε θάποστείλω,
 Τὸν τράχηλον νὰ κόψωσι ἐκεῖνου τοῦ ἰδίου,
 Τὸ σῶμά του νὰ ρίψωσιν οἱ σκύλοι νὰ τὸ φάγουν,
 Καὶ τὴν μυρᾶν του κεφαλὴν ἐνταῦθα νὰ μοῦ στείλουν,
 Ἐμπρὸς τῶν ἀνακτόρων μου εἰς κάμακα νὰ στήσω. »
 Εἶπε, καὶ πάντες ἔνευσαν τὴν κεφαλὴν ἡρέμα,
 Μὲ σεβασμὸν τὴν δεξιὰν κινήσαντες πρὸς τάνω.
 Εὐθύς δὲ πέμπουν ἔπειτα ταχύποδα δρομέα,
 Τὸ κέλευσμα τοῦ Παδισάχ ἐγγράφως νὰ κομίσῃ.

Εἰς κέλητα δὲ Βοσνικὸν εἰς Τάρταρος ἐπέβη
 Βραχὺν τὸ σῶμα, πλὴν ταχὺν ὡς ἀστραπὴ τοὺς πόδας.
 Μὲ τὸν ἀέρα δ' ἐπαιζεν ἡ ἐρυθρὰ χλαμὺς του·
 Κ' ἐξ ἐριούχου ἐρυθροῦ ἐπίσης φουστανέλλα
 Παλμὸν ἐπάλλετο συχνὸν ἐπάνω τῶν γονάτων.
 Μόλις δ' ὡς ὥρας τέσσαρας τὴν νύκτα ἐκοιμᾶτο,
 Κ' ἔπειτα πάλιν ἄγρυπνος τὸν δρόμον ἠκολούθει,
 Κατὰ σταθμούς ἀκούραστον λαμβάνων ἄλλον ἵππον
 Καὶ νέον πάλιν ὄδηγὸν γινώσκοντα τὸν τόπον,
 Ὅν ἐμελλεν ἐκάστοτε νὰ διαβῇ δρομαίως.
 Ἐσύριπτε δ' ὁ ὄδηγός κ' ἐμάστιζε μὲ κρότον,
 Δηλῶν νὰ μὴ κωλύωσιν ὀδίται καὶ ἀγέλαι
 Τὸν ἔκτακτον διαταγὴν αὐτοῦ τοῦ βασιλέως
 Κομίζοντα πρὸς τὸν πασσᾶν τῆς Ἀλβανίας ὄλης·
 Ἡμέρας δ' οὕτω δώδεκα ἀδιακόπως τρέχων,
 Κονιορτοῦ ἀνάπλεως κ' ἰδρωτὸς ὅπως ἦτον,
 Εἰς τὸν θρασὺν Ἀλῆπασσᾶν τὸ ἐγγράφον προσάγει·

Κ' ἔπειτα φεύγει παρευθὺς, τὰ μέλη νάναπαύσῃ,
Καὶ νύφη τοῦ μετώπου του καὶ τῶν χειρῶν τὸν ῥύπον.

Καθὼς δ' ὀπότεν ἄνεμος ἐπέλληθ' ἠελλωδῆς
Εἰς δρυὸν κεκλιμένην μοναχὴν ἐπὶ ὄφρους ὄρους·
Σφοδρῶς δὲ συνταράσσονται οἱ κλώνες, καὶ τῶν φύλλων
Ἡ κόμη σπείρεται χαμαὶ βιαίως ἐκσπυμένη·
Ὅμοιως σείει τὴν ψυχὴν τ' Ἀλῆπασσα ἐκεῖνο
Τὸ κέλευσμα· τὸ δ' αὖστηρὸν τοῦ βασιλέως ὕψος
Πιέζει τὴν καρδίαν του· καὶ σύγκρουσις μεγάλη
Ποικίλων ἰδεῶν ἐντὸς τὸν νοῦν διασαλεύει.
Νὰ τὸν καλέσουν ὄργανον τοῦ Παδισάχ δὲν θέλει·
Δὲν θέλει τὸν ἀτρόμητον νὰ καταλίπη κλέφτην
Τὸ ὄνομά του μὲ συχνὰς καυχῆσεις νὰ ὑβρίζῃ.
Διχογνωμεῖ, τaráσσεται, δὲν ἔχει ἡσυχίαν·
Κι' ὡς μήριμυξ, ὅταν φλογερὸς τὸν καταλάβῃ καύσων,
Εἰς τὴν εὐρείαν αἴθουσαν βαδίζει μετὰ τάχους·
Ἡ κἄθηται πυκνοῦ καπνοῦ νεφέλας ἀναπέμπων.

Τέλος δ' ἀφοῦ τὴν σύριγγα ἐκέκωσε πολλάκις,
Κ' οἱ πόδες του ἀπέκαμον βιαίως νὰ κινῶνται,
Εἰς τὸν σοφᾶν ἐκάθισε τὰς κνήμας του σταυρώσας,
Κ' ἐπέτριβε τὸ μέτωπον τὸ καῖον μὲ τὴν χεῖρα.
Ἄργα δ' αἱ σκέψεις ἔλαβον διέξοδον τοιαύτην·
Τοὺς ἀρχηγούς τῶν Ἀλθανῶν νὰ προσκαλέσῃ πάντας,
Κ' ἐξεικονίζων ζωηρῶς τὸν πόνον τῆς ψυχῆς του,
Τοὺς φιλοτίμους μαχητὰς εἰς ἄμιλλαν νὰ φέρῃ.
Λοιπὸν συγκρούει δυνατὰ τὰς δύο του παλάμας,
Σημαίνων νὰ προσέλθωσιν οἱ πέριξ ὑπηρεταί·
Καὶ τούτους πρὸς τοὺς ἀρχηγούς τῶν Ἀλθανῶν ἐκπέμπει,
Κελεύων εἰς τ' ἀνάκτορον νὰ ἔλθωσι ταχέως.

Καθὼς δ' ὀπότεν ἔξαφνα πυρκαϊὰ ἐκλάμψῃ
Μέχρις αἰθέρος τοὺς πυκνοὺς σκορπιζούσας σπινθήρας,

Μᾶλλον λαμπροὺς εἰς τὸν καπνὸν τὸν μαῦρον φαινομένους*
 Σαλπίζωσι δ' οἱ σαλπικταί, τοὺς πάντας προσκαλοῦντες
 Βοήθεια* εἰς δυστυχῆ νὰ δώσωσιν οἰκίαν·
 Μὲ θάμβος μέγα δ' ὁ λαὸς ἀθροίζεται θαυμάζων
 Τὴν ἀκατάβλητον ἰσχὺν τοῦ φοβεροῦ στοιχείου·
 Ὅμοίως τότε οἱ Ἕλληνοὶ συνάγονται ὀπλίται
 Νὰ ἴδουν τίς πυρκαϊὰ τὴν εὐφλεκτον ἐξάπτει
 Ψυχὴν τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν, τί προσταγὴν θὰ δώσῃ.
 Δεινὸν δ' ἐπῆχει τῶν πολλῶν ὁ θροῦς, καθὼς τὸ θέρος
 Πέριξ γλυκείας σταφυλῆς αἱ μέλισσαι βομβοῦσιν.
 Ἠρώτων δὲ μετὰ πολλῆς περιεργίας πάντες,
 Πρὸς τί τοσοῦτον ἔντονον τὸ πρόσταγμα ἐδόθη·
 Καί τις αὐτῶν ἀπαίσια προικονίζει κρίνων
 Τὰ μέλλοντα ἐκ τῆς πολλῆς τοῦ παρελθόντος πείρας*
 « Ἄλλοίμονον, τί μέλλομεν νὰκούσωμεν καὶ πάλιν!
 Ἴσως κἀνὲν θὰ καύσωσιν ὀλόκληρον χωρίον,
 Διότι δὲν ἐπέτρεψε παιδίον νὰφαρπάσουν,
 Ἴνα κορέσῃ τοῦ πασσᾶ τὰς βδελυρὰς ὀρέξεις·
 Παρθένον ἴσως μέλλουσι νὰρπάσωσιν ὠραίαν,
 Ἐν ᾧ τὴν στέλλουν οἱ γονεῖς πρὸς ἄλλην κόμην νύμφην·
 * Ἡ μέλλου νεάν φοβεράν νὰ κάμουν ἐκστρατεῖαν,
 Τοὺς κλέφτας νὰφανίσωσι, τοῦ ἔθνους τοὺς ὀπλίτας.
 Ὁ Κύριος τὴν χειρὰ του ἐκτείνων νὰ τοὺς σώσῃ.»

Οὕτω χριστιανὸς πονῶν τὸν τόπον προαγγέλλει,
 Καλῶς τὴν μιὰν ψυχὴν τ' Ἀλῆπασσα γινώσκων.
 Ἐν τούτοις δὲ τὰ βλέμματα τῶν πάντων ἐπελκύνουν,
 Οἱ ἀκουστοὶ τ' Ἀλῆπασσα γενναῖοι μισθοφόροι.
 Καὶ πρῶτοι μ' ὑπερήφανον προέβησαν τὸ βῆμα
 Οἱ Τσαμῆδες, κομψότατα φοροῦντες τὰς στολὰς των
 Τὰς καθαρὰς, καὶ φέροντες εἰς τὴν ὄσπυν πιστόλας,
 Ἐν ἤστραπτον αἱ ἀργυραῖ λαβαὶ ὡς ἡ Σελήνη.
 Τούτων δ' ἠγεῖτο ὁ Χουρσίτ, ἀγᾶς τ' Ἀργυροκάστρου,
 Κτήτωρ γαιῶν, ἐνθ' ἡ ξανθὴ καρποφορεῖ ἐλαία,

Καὶ σπείρετ' ὄρυζα λευκὴ κ' εἶδος καπνοῦ εὐόσμου,
 Ἐφόρει δὲ πολύπτυχον μεγάλην φουστανέλλαν,
 Ἐφ' ἧς χλαμὺς κατέπιπτεν ἐξ ἐριούχου μαύρου
 Ποικίλματ' ἔχουσα πολλὰ χρυσᾶ ἐπὶ τῶν ἄκρων.
 Σπανίως δ' εἰς τὰς ἀγυιάς πεζεύοντα τὸν εἶδον·
 Ἄλλ' ἵππον ἵππευε λαμπρὸν, ὃν εἶχεν ἀνταλλάξει
 Μὲ σπάθην ἐκ τῆς Δαμασκοῦ πρὸς Ἄραβας σκηνήτην·
 Ἀγέρωχα δ' ἐπήγειρε τὰς κνήμας του τὸ κτῆνος,
 Ὅμοίως ὑπερήφανον νοοῦν τὸν ἀναβάτην·
 Κι' ὀπότεν ἐπλησίασαν τὰ πύλας τάνακτόρου,
 Βάλλει δεινὸν χρεμετισμὸν, καὶ μὲ τὸν πόδα πλήττει
 Τὸ ἔδαφος, τρόπον τινὰ ὀργὴν ἐπιδεικνύων
 Διότι τὸ κατέλειπεν ὁ ἀναβάτης μόνον·
 Ὁ δὲ Χοροίτης ἔνευσεν εἰς δώδεκα λογάδας
 Πλησίον του νὰ ἔλθωσιν (οἱ δὲ λοιποὶ νὰ μείνουν)·
 Καὶ μετ' ἐκείνων τάχιστα τὴν κλίμακ' ἀναβαίνει,
 Νὰ ἴδῃ τίς ἢ θέλησις τοῦ ἰσχυροῦ σατράπου.

Κατόπιν τούτων ἔφθασαν οἱ Λιάπιδες μὲ σῶμα
 Ἄνευ σαρκῶν, πλὴν τένοντας ἐγκρύπτου βρωμαλέους.
 Ἐφαίνοντο δὲ χαίροντες διότι δὲν ἐφόρουν,
 Καθὼς οἱ Ἰσάμηδες, κομψὴν στολὴν κ' ἐνδυμασίαν·
 Ἄλλ' ἄσμενοι ἐδείκνυσον τὴν μαύρην φουστανέλλαν,
 Τὴν μόλις μέχρι γόνατος βραχείαν ἀπλουμένην.
 Πτυχαὶ δ' αὐτῆς ὀλίγισται συνήθειαν δὲν εἶχον
 Τοὺς ῥύπους νὰ διώκωσι, κ' ἐσφόγγιζον ἐνταῦθα
 Τὰς χεῖρας, ὅταν ἐνιπτον τὸ πρόσωπον σπανίως·
 Ἐν καύχημα δὲ μέγιστον πολλάκις ἐκαυχῶντο,
 Ὅτι ὁμόφυλος αὐτῶν καὶ ὁ σατράπης ἦτο·
 Καὶ τότε' ἐσίγων οἱ λοιποὶ· ἐνῶ προτοῦ τὴν γλῶσσαν
 Ἰκνόνιζον μὲ σκώμματα, προσθέτοντες τοιαῦτα·
 «Οὐδέποτε τὰς ἐξεις των οἱ Λιάπιδες θάφθησαν,
 Ἀνδρείαν ἐκλαμβάνοντες τοὺς ῥύπους καὶ τὰ ῥάκη,
 Καὶ τὸ νὰ φέρουν πέδιλα δεμένα μὲ λωρία,

Ἐν οἷς τὰ ἐμβαλώματα σπανίως ἀπολείπουν.
 Ὡς καὶ ὁ βέης των αὐτὸς, ὁ πονηρὸς Ἀχμέτης,
 Ὅστις τὴν ἵππον ἔλαβεν ἐσχάτως δῶρον μέγα,
 Διότι αἰχμαλώτισε πρῆβύτην ἱερέα
 (Οἱ κλέφται δὰ ὠλίσθησαν ὡς χέλιον εἰς λίμνην),
 Τοὺς ῥύπους δὲν ἀπαξιῶι ἔς τὴν φουστανέλλαν νάχη.»

Τοιαῦτα αἱ φυλετικαὶ γεννοῦν ἀντιζηλίαι,
 Μὲ λόγους ἐξαγγέλλουσ αὖ τὴν ἔνδοθεν πικρίαν.
 Ἐν τούτοις δὲ μετὰ μικρὸν οἱ Τόσκηδες πρὸβάλλουν
 Βραχεῖς τὸ σῶμα, στερεοὶ δ' ὡς στήλη καστανέας,
 Ἦν ὁ ἀγρότης ἔρεισμα τῆς στέγης ὑποβάλλει.
 Στρογγύλην δ' εἶχον κεφαλὴν μεγάλην, ξυρισμένην,
 Ἐφ' ἧς τὸ φέσιον σφικτὰ ὑπῆρχε δεδεμένον.
 Ἐπὶ τῶν νώτων δ' ἐρυθρὰς ἐφόρουν ἐφροστρίδας,
 Ἄπανταχοῦ μὲ σύρματα ποικίλα κεντημένας,
 Πρὸ πάντων ἔνθα τὴν ὄσφιν ἐκάλυπτον τὰ ἄκρα.
 Τούτων δ' ἠγεῖτο ὁ Ὄσμάν, ὁ ἀκουσμένος βέης,
 Ζίφος φορῶν εἰς ἀργυρᾶν ἐμβεβλημένον θήκην,
 Κρεμάμενον δ' ἐκ ποικιλοῦ, πλατέος ξιφιστήρος.
 Μὲ χάριν δὲ τὸ κράσπεδον τῆς φουστανέλλας σείων,
 Προῆγε μεγαλοπρεπῶς ὁ ἀρχηγὸς βαδίζων.
 Κι' ὀλίγον ἦτον ἡ λαβὴ τῆς σπάθης εἰλικυμένη,
 Νὰ φαίνεται ἡ κοπίς αὐτῆς, βαμμένη μὲ τὸ αἷμα,
 Τὸ ἐκ φλεβῶν χριστιανῶν εἰς τοὺς πολέμους βεῦσαν.

Ἄλλ' ἐν τοσούτῳ παντελῶς τοὺς μισθοφόρους τούτους
 Ἠμαύρωσαν οἱ Γκέκιδες, βραδύτερον ἐλθόντες.
 Μὲ βῆμα δ' ἔβαινον μακρὸν, τανάστημα μεγάλοι,
 Κ' εὐρεῖα ἐκ τῶν νώτων των χλαμὺς ἐκυματοῦτο,
 Εἰς τὰ ὀπίσω κρύπτουσα τὴν φουστανέλλαν ὄλην.
 Τὰ δ' ἐρυθρὰ παντάπασι δὲν ἤρεσκον εἰς τούτους.
 Ἄλλ' ἅπαντες στολὰς φαιᾶς ἠγάπων νὰ φορῶσι.
 Παρίστανον δὲ θέαμα, ἐν ᾧ κινουῦντο, μέγα,

Προτάσσοντες μ' ἐπίδειζιν τὰ στίθῃ τὰ εὐρέα
 Καί τις Γραικὸς ἰδὼν αὐτοὺς, ἐστέναξε καὶ εἶπε·
 «Φεῦ! πῶς τὰ πάντα σήμερον μετέβαλεν ὁ χρόνος!
 Δὲν εἶναι οὗτοι ἔκγονοι τῶν μαχητῶν ἐκείνων,
 Δι' ὧν ἐκλόνηζ' ἄλλοτε τὸ κράτος τοῦ Σουλτάνου
 Ὁ ἐνδηξος Σκεντέρμπεης; δὲν εἶναι οἱ Σκοδράνοι;
 Ἐξ ὧν, ὡς λέγουν, ἔλκουσι τὸ γένος οἱ Σουλιῶται,
 Ὦν κ' αἱ γυναῖκες ζώνονται τὴν σπάθην εἰς τὰς μάχας;
 Τῆς Ὑδρας οἱ θαλασσινοί, οἱ μ' εὐτελεῖς σχεδίας
 Περιφρονοῦντες τὰς σφοδρὰς θυέλλας τοῦ Εὐξείνου,
 Ἐντεῦθεν εἰς τοὺς βράχους τῶν δὲν ἔχουν ἀποικίῃσαι;
 Ἄλλ' ὅμως ἔγειναν ἀπλοὶ μοχλοὶ τῆς τυραννίας
 Οἱ ἄλλοτε γενάρχαι μας, οἱ εὐκλεεῖς Σκοδράνοι.
 Παρηγορῶν δ' ἄλλος Γραικὸς ἀπήντησε τοιαῦτα·
 «Μὴ, φίλε, τόσον θλίβεσαι· μίαν ἡμέραν πάλιν
 Οἱ Ἕλληνας κ' οἱ Ἄλβανοὶ θά σφιζόμεν τὰς χεῖρας.
 Ἐκ τούτων πάμπολλοὶ λαλοῦν τὴν γλῶσσαν τῶν Ἑλλήνων,
 Καὶ τᾶσματά μας ἄδουσιν εἰς τοὺς χοροὺς καὶ πότους·
 Προκρίνουσιν δὲ τὰ ἦθη μας, περιφρονοῦντες πάντα,
 Ὅποσοι τοὺς Ἀσιανοὺς ἀπομμούνται τρόπους.»

Τοιαῦτα περὶ Γκέγκηδων οἱ Ἕλληνας ἐφρόνουσιν.
 Τούτους δὲ νῦν ὄπλαρχηγὸς ἐξακουστὸς ὠδήγει,
 Ὁ ἀφελῆς καὶ προσηνὴς Μπεκίρης Τζουγαδοῦρος,
 Καυχώμενος ἐκ τοῦ λαοῦ καταγωγὴν ὅτ' εἶχεν,
 Καὶ βέην νὰ τὸν προσφωνοῦν παντάπασι μὴ θέλων,
 Ἄλλὰ νὰ τὸν καλοῦν ἀπλῶς «ὀπλίτην τοῦ Μωάμεθ.»
 Ὡς γίγας δ' ἦτον ὑψηλὸς, καὶ κεραυνοὺς τὸ ὄμμα
 Πρὸς τὸν θαυμάζοντα λαὸν διέπεμπ' εἰς τὰ πέριξ·
 Ὡς λέων δ' ἐβημάτιζεν, ὅστις ἀφοῦ χορτάσῃ,
 Ὅπισω πρὸς τὰ δάση του τὸ βῆμα ἐπανάγει,
 Τὰ χεῖλη λείγων καὶ κινῶν ἡρέμα τὴν οὐράν του.
 Πλησίον του δ' ὑπασπιστὴς ἐβάδιζεν ὠραῖος,
 Κομψὸς τοὺς τρόπους κ' εὐκαμπτος, εὐσάρχους δ' ἔχων κνήμας.

Χλαμύδα δ' ἔφερε λαμπρὰν, ἣν εἶχε τῷ δωρήσει
 Τῆς Βενετίας ἔμπορος, τὴν χάριν του θαυμάσας,
 Ὅπ' ἔκει' ὄρχούμενον τὸν εἶδε κατὰ τύχην.
 (Ἐμπόριον οἱ Βενετοὶ ἀσκήν με τοὺς Σκοδράνους,
 Καθότι πλησιέστατα οἱ δύο τόποι κεῖνται.)
 Περί τὸν τράχηλον δ' αὐτὸν σταυρὸς χρυσοῦς ἐκόσμη,
 Ὅργιλον τῶν Ὀθωμανῶν τὸ βλέμμα προσελκύν.
 Ψιθυρισμὸς δ' ὑπόκωφος εἰς τὸν λαὸν ἠκούσθη,
 Καί τις Δερβίσης μανικῶς ἐφώνησε τοιαῦτα·
 Ἄς ὅτε θάνεχόμεθα οἱ φαῦλοι παπιστάνοι
 Νὰ σαγηνεύουν ἕπουλα τοὺς λάτρεις τοῦ Μωάμεθ,
 Χρυσίον ὑποσχόμενοι καὶ προστασίαν ξένην ;
 Μὰ τὸν Θεὸν τῆς Μεδινᾶς, τὸν Κιαμπὲν τῆς Μέκκας,
 Ἐὰ χύσω μὲ χαρὰν πολλὴν τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν μου,
 Ἄν πράξηται νὰ πνίξωμεν τοὺς καπουτσίνους τούτους,
 Τοὺς μακροτάτους φέροντας χονδροειδεῖς μανθῦας,
 Καὶ τὴν παχειὰν δένοντας ὄσφον διὰ σχοινίων.
 Ὁ δὲ πασσᾶς πῶς δέχεται νὰ ἔχη μισθοφόρους
 Τοὺς ἀρνούμενους παντελῶς τὴν πίστιν τοῦ προφήτου ;
 Ἄλλ' οὗτος πάσας ἐφεξῆς ἐμπαίξει τῆς θρησκείας,
 Καὶ μόνον εἰς τὸ φίλαρχον καὶ τὴν πλεονεξίαν
 Προσφέρει θυμιάματα, ἀγγόνας καὶ πασσάλους ! »

Τοιοῦτον εἶχε σκάνδαλον ἐμβάλει τὸ σημεῖον,
 Τὸ τὴν χλαμύδα τ' Ἀλθανοῦ ὑπασπιστοῦ στολίζον,
 Ὅς ὁ σταυρὸς, ὃν παίζοντα προσρίπτουσι παιδιὰ
 Εἰς λείψανον Ἑβραϊκὸν φερόμενον πρὸς μνήμα.
 Μὲ φρίκην δὲ τὸ φέρετρον, ἀφίνουσιν, ὡς λέγουν,
 Καὶ φεύγουν καταρώμενα τοῦ Ἰσραὴλ τὰ τέκνα.
 Διὸ μεθ' ὄπλων ἢ ἀρχῆ προπέμπει τοὺς νεκροὺς των.

Ἐν τούτοις δ' εἰς τὴν αἵθουσαν τῶν ἀνακτόρων πάντες
 Συνήχθησαν, καὶ δέσαντες τὰς χεῖρας εἰς τὸ στήθος,
 Σιωπηλοὶ τὰς προσταγὰς προσμένου τοῦ σατράπου.

Ἐκεῖνος δ' εἰς παχὺν σοφᾶν ἐκάθητο σταυρώσας
 Τοὺς πόδας του, καὶ τὰ γλαυκὰ στηλώσας ὄμματά του·
 Αἰ δὲ πικναὶ κί' ὡς ἄκανθαι ὑψούμεναι ὄφρ' ἑοῦ,
 Κ' αἰ συνεχῶς συσπώμεναι ρυτίδες τοῦ μετώπου,
 Τὴν δύσθυμον ἀνήγγελλον εἰς τὰ ἐκτὸς καρδίαν·
 Ἄργα δὲ στεναγμὸν βαθὺν βαλὼν ἀπὸ τοῦ στήθους,
 Ἠγέρθη μὲ βραδύτητα μεγάλην βηματίζων·
 Κί' ἀρχίζουσιν ἐκ τῶν κανθῶν τὰ δάκρυα νὰ πίπτουν,
 Ὡς πίπτουν ἐν καιρῷ βροχῆς σταγόνες ἐκ κεράμων·
 Ἄφ' οὗ δ' ἐφ' ὄραν ἱκανὴν δακρύων ἐκορέσθη,
 Τὴν σιωπὴν διέλυσε· κί' ὠμοιάζ' ἡ φωνὴ του
 Πρὸς ἄσμ' ἀπαίσιον γλαυκὸς ἐν μέσῳ ἐρειπίων·
 Μετ' ἤθους δ' εἶπε ταπεινοῦ ὁ ἀλαζὼν σατράπης·
 «Εἰς δάκρυα μὲ βλέπετε, ὦ φίλοι μου, πνιγμένον . . .
 Τί μ' ὠφελοῦν οἱ θησαυροί, οὓς ἔχω συσσωρεύσει ;
 Τί μ' ὠφελοῦν αἱ στρατικαὶ τῶν τόσων μισθοφόρων ;
 Ὡς καλαμῶν ἀπέμεινα εἰς ἀνοικτὸν πεδίον,
 Ὃν δαίρουσιν οἱ ἄνεμοι, ὀπότεν καὶ ἂν πνεύσουν·
 Ὁ ἀκουστὸς Τεπενλελιῆς δὲν εἶμαι τώρα πλέον,
 Οὐτινος μόνον τῶνομα διηγεῖρε τὸν τρόμον . . .
 Κατήντησα τὸ παίγιον ὁ τάλας τῶν ῥαγιάδων,
 Κ' οἱ κλέφται τὸ χρυσίον μου ἐμέτρησαν ὡς σίτον·
 Βεβαίως δὲ πυροβολοῦν ἀδιαλείπτως τώρα,
 Ὡς εἰς συμπόσιον χαρὰν μεγάλην ἐκδηλοῦντες·
 Καὶ κρότος πᾶς τῶν ὄπλων των εἰς τὴν ψυχὴν μ' ἀνοίγει·
 Ἐν τραῦμα δυσθεράπευτον, ὀδύνην τῆς καρδίας·
 Ὡ φρίκη ! μὲ χλευάζουσι· πόρνης υἱὸν μὲ λέγουν,
 Κ' ἐγκωμιάζουν ἄδοντες τὸν μέγαν Κατσαντώνην,
 Τὸν ἄφθονα μοιράζοντα τὰ πλούτ' εἰς τοὺς συντρόφους·
 Τοιαῦτα πάσχ' ὁ δυστυχὴς· πικρότερον δ' ἀκόμη
 Ποτήριον μ' ἐπότισεν ὁ βασιλεὺς τῶν Τούρκων·
 Σκληρῶς μ' ἐπέπληξε πολλὰς κί' αὐτὸς προσθέσας ὕβρεις·
 Καὶ μὲ προστάττει πάραυτα τοὺς κλέφτας νάφανίσω,
 Ἡ ἄλλως θέλει τοὺς στρατοὺς αὐτοῦ ταχέως πέμψει,

Τὴν δύστηνόν μου κεφαλὴν μὲ πέλεκυν νὰ κόψουν,
 Κ' εἰς κάμακα νὰ στήσωσιν αὐτὴν μεστὴν ἀχύρων.
 Τοιαῦται θλίψεις, φίλοι μου, μὲ βασανίζουν, κ' ὅμως
 Κοιμᾶσθε σεῖς ἀμέρμιοι, τὰ προσφιλῆ μου τέκνα.
 Κ' οἱ Ἄλβανοί μου οἱ τὸ πρὶν τιμῶντες μ' ὡς πατέρα
 Ἀφίνουσιν εἰς λήσταρχος σκληρῶς νὰ μὲ χλευάζῃ·
 Ἐν ᾧ τὴν ὥραν ἔπρεπεν αὐτὴν εἰς τῶν ὁρέων
 Τὰς κορυφὰς νὰ τρέχετε, εἰς σπήλαια καὶ βράχους,
 «Ὅπως ἐνταῦθα ζωντανὸς βασανισθῆ ὁ κλέφτης.»
 Εἶπε τοιαῦτα, πάλιν δὲ εἰς τὸν σοφᾶν καθίζει,
 Καὶ τοὺς γλαυκοὺς του ὀφθαλμοὺς στήλωνει ἀκινήτους·
 Βαθεῖς δὲ μόνον στεναγμοὶ τοῦ βαρυθύμου στήθους
 Τὴν ἐνδοθεν αὐτοῦ πυρὰν εἰς τὰ ἐκτὸς ἀγγέλλουν·
 Ἐν ᾧ σιγῶντες ἴστανται οἱ μισθοφόροι πέριξ
 Οἱ πάντες εἰς κατήφειαν μεγάλῃν βυθισμένοι.
 Ἄργα δὲ μόλις ἤνοιξε τὰ χεῖλη ὁ Μπεκίρης,
 Τῶν Γκίκηδων ὁ ἀρχηγὸς, κ' ὠμίλησε τοιαῦτα·
 «Αὐθέντη μου, τὴν ἀδειαν μὲ δίδεις νὰ λαλήσω
 Πᾶν, ὅ,τι τὴν ψυχὴν ἐντὸς πρὸ χρόνου βασανίζῃ,
 Πᾶν δ' ὅ,τι πλημμελὲς φρονῶ νὰ εἶπω παρρησίᾳ·
 Μᾶλλον δὲ νῦν ἢ ἄλλοτε εἶναι πολλὴ ἀνάγκη
 Ὡς ἡγεμῶν ὑπόσχεσιν νὰ δώσῃς ὅτι βλάβην
 Κάμμίαν εἰς τὸν λέγοντα οἱ λόγοι δὲν θὰ φέρουν·
 Διότι ὡς ξυράφιον ἀκονισμένον σφάζουν
 Αἱ λέξεις, ὅταν ἀληθεῖς ἐκφέρωσι τὰς μέμφεις.
 Πλὴν μόνον ἡ ἀλήθεια θὰ δυνηθῆ νὰ σώσῃ
 Τὴν σήμερον τῶν Ἀλβανῶν ἀπάντων τὸν πατέρα.»
 Εἶπε κ' ἀπήντησεν εὐθύς μὲ τόνον ὁ σατράπης
 Νομίζων ὅτι ἔβλεπεν ἐλπίδα σωτηρίας·
 «Ὅ,τι φρονῆς ἐλεύθερα νὰ εἶπῃς· μὴ σὲ μέλῃ·
 Κ' ἐν ὅσῳ τοῦ Ἀλῆπασσα τὸ στήθος ἀναπνέει,
 Ἄπο τῆς κεφαλῆς σου θριξὶ δὲν θέλει πέσει μία.»
 Θαρρούντως ἤδη τὸ λοιπὸν προσθέτει ὁ Μπεκίρης·
 «Τὰ πάθη ταῦτα πάσχομεν, αὐθέντα μου, συνήθως,

Ὅσαίς ὑποθέτομεν ὅτι ψυχῆς ἀνδρείαν
 Μισθοὶ μεγάλοι δίδουσι κ' ἐλπίς πολλῶν λαφύρων.
 Πλὴν ταῦτα μόνον πρὸς στιγμήν ἐντείνουσι τὰ νεῦρα
 Τὰ τῆς ψυχῆς, ὡς ὁ καφρὸς τοὺς νυσταλέους ἀνδρας·
 Κατόπιν δὲ κατὰπτωσις ἐπέρχεται μεγάλη.
 Πρὸς ὦραν μόνον ὁ χρυσὸς ἀναπτεροὶ τὸ θάρρος,
 Καὶ διεγείρει τὴν ψυχὴν πρὸς μάχας καὶ πολέμους·
 Πλὴν ὅταν ζωηρὸν τὸ πῦρ ἐκπέμπωσι τὰ ὄπλα,
 Καὶ τρομερὸν ἐπέρχεται τὸ φάσμα τοῦ θανάτου,
 Τὰ θέλητρά τ' ὧν χάνουσι τὰ λάφυρα ταχέως·
 Λειποτακτοῦν δ' οἱ ἐρασταὶ τοῦ δουλικοῦ χρυσοῦ,
 Κ' ἐμμένον μόν' οἱ ἔχοντες ἐμφύτως τὸ γενναῖον.
 Τί δ' ἐπραξοῦσι Λιάπηδες καὶ Τσάμηδες ὡς τώρα,
 Ἄδρως μισθοδοτούμενοι, ἢ λάφυρα νάραπάξουν,
 Ὅπως ἐνδύματα κομψὰ εἰς τὰς ὁδοὺς δεικνύουν,
 Ἢ εὐθυμῶσι κί ἄδωσι μὲ παλλακῆς ὠραίας ;
 Τινὲς δ' αὐτῶν καὶ τὸν χυμὸν τῆς σταφυλῆς βορῶσιν,
 Ὅν ἀπηγόρευσ' αὐστηρῶς τῆς Μέκκας ὁ προφήτης·
 Κ' ἐνίοτε βράβεύονται, κ' ἵππεύουσι μὲ κόμπον,
 Διότι ἀβλαβεῖς τινὰς ἀπήγαγον πρεσβύτας·
 Ἐν ᾧ τὴν ὄψιν τῶν κλεφτῶν δι' ἀτραπῶν κρυφίων
 Ἐκφεύγουσιν, ὡς λαγωὶ τῶν κυνηγῶν τὰ ἔχνη.
 Ποτὲ τὴν γενναϊότητα δὲν δίδει τὸ χρυσάιον,
 Οὐδὲ βραβεῖα μὲ ψευδεῖς ἐκθέσεις καρδισμένα·
 εἶναι τῆς φύσεως αὐτῆς, τοῦ Θεοῦ μέγα δῶρον,
 Καὶ συντηρεῖται δι' ἀπλῶν κ' εἰλικρινῶν ἐθίμων,
 Ὡν κορυφαῖον παρ' ἡμῖν ἡ πίστις θεωρεῖται.
 Πλὴν οὗτοι καὶ τὴν ἀρετὴν αὐτὴν περιγελαῶσι·
 Κ' εὐκόλως ὑποσχόμενοι μεθ' ὄρκων, ἀθετοῦσι
 Τὸν λόγον τῶν, ἐὰν μικρὸν συμφέρον τοὺς ἐλκύσῃ·
 Ἄλλ' οἱ Σκοδράνοι παντελῶς δὲν πράττουσι τοιαῦτα·
 Κ' ἂν ἄσυλον σοῦ δώσωσι τοῦ οἴκου τὴν ἐστίαν,
 Ἢ μ' ὄρκον σοῦ ὑποσχεθῶν τὴν πίστιν νὰ φυλάξουν,
 Καὶ τὸν υἱὸν τῶν δύνασαι εἰς ἔριν νὰ φανεύσῃς,

Τὸ ξίφος σου δ' αἰμοσταγές νὰ βάνῃ τὴν οἰκίαν·
 Πλὴν τὴν ζωὴν σου ὁ πατὴρ ποτὲ δὲν θέλει βλάψει,
 Καὶ μᾶλλον θέλει σ' ἀρνηθῆ κ' εἰς τὴν ἀρχὴν ἀκόμη,
 Ἐν αὐτῇ δίκαια ζητῆ νὰ λάβῃ τὸν κακοῦργον.
 Εἰς δὲ τὰς μάχας πρὸς ἡμᾶς τὰ λάφυρα δὲν εἶναι
 Προσκαίρου γενναιότητος πραγματικὴ αἰτία·
 Ἄλλ' εὐγενὴς τοὺς μαχητὰς ἰδέα διεγείρει
 Νὰ μὴ φανοῦν ἀνάξιοι τῆς δόξης τῶν Σκοδράνων,
 Οὓς ὁ κλεινὸς Σκεντέρμπεης ὠδήγει πρὸς τὰς νίκας,
 Μ' ὀλίγους μέγα στράτευμα ἐχθρῶν ἐξαφανίζων.
 Τοιοῦτους ἀνδρας βέβαια, ἐκ φύσεως ἀνδρείους,
 Αἰσθανομένους τὴν τιμὴν καὶ τὸ καθῆκον, κρότοι
 Τῶν ὄπλων δὲν τρομάζουσι καὶ φάσματα θανάτου·
 Ἄλλ' ἀντιτάσσουσι τὸ πῦρ, τὸ ξίφος πρὸς τὸ ξίφος,
 Καὶ μᾶλλον πίπτουσι νεκροὶ ἢ στρέφουσι τὰ νῶτα,
 Ἐνθουσιῶντες καὶ θερμὰ τὰ στήθη των νοοῦντες
 Ἐκ τῆς ἀμίλλης, τίς αὐτῶν νὰ ὑπερβῆ τὸν ἄλλον,
 Καὶ πράξῃ κατορθώματα, νὰ ψάλουν μὲ τὴν λύραν
 Εἰς τὰς ὁδοὺς οἱ αἰοδοὶ, ὑμνοῦντες τῶνομά των.
 Τοιοῦτους ἀνδρας σήμερον ἐὰν μοι ἐπιτρέψῃς
 Νὰ συναθροίσω, καὶ μ' αὐτοὺς ὁρμήσω πρὸς τὰ ὄρη,
 Βεβαίως μέλλει τῶν κλεφτῶν ὁ ὄμιλος νὰ παύσῃ
 Ἐθρίζων τοῦ αὐθέντου μου τὸ ὄνομα, καὶ μᾶλλον.
 Τὸ χῶμα λιπαρώτερον τὸ αἷμά των θὰ κάμῃ·
 Ἢ ἄλλως εἰς τοὺς ὄμους μου τὴν κεφαλὴν δὲν θέλω·
 Καὶ βίβῃ μ' εἰς τὰς ἀγκυὰς ἀκέφαλον, οἱ κύνες
 Μετ' ὀργυμῶν τὰς σάρκας μου συμπόσιον νὰ κάμουν. »
 Εἶπε, καὶ θροῦς τῶν Λιάπηδων καὶ Τσάμηδων ἠκούσθη.
 Πλὴν καίτοι φέροντες δεινῶς τοὺς ψόγους τοῦ Σκοδράνου,
 Κρατοῦσι τὸν θυμὸν αὐτῶν μετὰ μεγάλης βίας,
 Προσμένοντες τί ἔμελλε νὰ εἴπῃ ὁ σατράπης,
 Ὅστις, καθὼ ὁμόφυλος, ὁμοίως προσεβλήθη.
 Νεῦμα δ' ἐκεῖνος ἔκαμιν ἡσύχως νὰ διάγουν,
 Ταχέως δ' ἔμελλεν αὐτὸς ἀπάντησιν νὰ δώσῃ·

Κ' εἶπε τοιαῦτα μ' ἔμφρασιν τὸν λόγον ἀποτεινὸν,
 Τῶν ἄλλων τὸ φιλότιμον μὲ τέχνην κολακείων
 «Μπεκίρη, ἂν εἰς ἐποχὴν διάφορον τοιαύτας
 Κατὰ τῶν ὁμοφύλων μου ἰκόντιζες τὰς ὕβρεις,
 Σ' ὀρκίζομαι· μὰ τὴν σκιὰν τῆς προσφιλοῦς μητρός μου !
 Ἐντεῦθεν ζῶν δὲν ἤθελες τὴν σήμερον ἀπέλθει,
 Ἄλλὰ τὸ ξίφος μου αὐτὸ ἀσπλάγχχνως θὰ σ' ἐτρέπα.
 Τοσοῦτον μ' ἔχουν τὴν ψυχὴν οἱ λόγοι σου ἐγγίσει.
 Ἄλλ' ὅμως τόσον τὸ σκληρὸν μ' ἐμπικίζει πεπρωμένον,
 Ὅστε κι' αὐτοὺς νάνέχωμαι τοὺς ὕβριστάς μου τώρα,
 Τὸ πρόσωπόν μου πτύοντες νὰ ψέγουν τὴν φυλὴν μου.
 Πλὴν πρόσεξε τί μέλλουσι τὰ ὧτά σου νάκούσουν·
 Δικαίωμα πληρέστατον σοὶ δίδω νὰ συλλέξῃς
 Ὅπόσους θέλεις Ἄλθανοὺς, λογάδας ὄπλοφόρους·
 Δισχιλία δὲ παρευθὺς πουγγία σοὶ προσφέρω,
 Καὶ πάλιν ὕστερον προσὰ μεγάλα θὰ σοὶ πέμψω,
 Τὸν Κατσαντώνην ζωντανὸν ἐνταῦθα νὰ μοὶ φέρῃς.
 Πλὴν τῶν κλεφτῶν τὸν ὄμιλον ἐὰν δὲν διαλύσῃς,
 Τὸν Κατσαντώνην ταπεινὸν δεσμώτην ἂν δὲν ἴδω,
 Τὴν κεφαλὴν σου μὲ αὐτὴν θὰ κόψω τὴν ῥομφαίαν,
 Τὸ πτώμά σου δ' ἀκέφαλον εἰς τὰς ὁδοὺς θὰ ρίψω
 Νὰ τὸ ὕβρισουν ἅπαντες Χριστιανοὶ καὶ Τοῦρκοι,
 Καὶ νὰ σπαράξουν ἔπειτα τὰς σάρκας σου οἱ κύνες.
 Τὸ εἶπες μόνος· κύτταξε ἀνιάτα μὴ πάθῃς.»
 Εἰπὼν τοιαῦτα, πάραυτα προστάττει τὸν ταμίαν
 Εἰς τὸν Μπεκίρ δισχιλία πουγγία νὰ μετρήσῃ.
 Λαβὼν δ' εὐθὺς τὰ χρήματα, ὁ ἐνδοξὸς Σκιδράνος
 Νάκολουθήσωσιν αὐτὸν εἰς τοὺς συντρόφους νεύει·
 Κι' ἀναχωρεῖ μ' ἀπόφρασιν ὀπίσω νὰ μὴν ἔλθῃ,
 Ἄν φανερά δὲν ἤθελεν ἡ εἰμαρμένη κρίνει,
 Τίς ἐκ τῶν δύο ἔμελλε νὰ ζήσῃ μετὰ δόξης,
 Τῶν Γκέκηνδων ὁ ἀρχηγὸς ἢ τῶν κλεφτῶν ὁ πρῶτος.

Ἐν τούτοις δὲ μεθύοντες ὑπὸ χαρᾶς οἱ κλέφται,
 Τὸ βῆμα περιάγουσιν εἰς κώμην ἀπὸ κώμης·
 Ὡς ἐν θριάμβῳ στέφουσι τὰ μέτωπα μὲ δάφνην,
 Καὶ φέρουσι εἰς τὰς χεῖράς των τὸ ξίφος γυμνωμένον·
 Ὡς γλαυκῆς δ' ἀποφεύγουσι τὴν λάμψιν τῆς ἡμέρας,
 εἰς τῶν δασῶν κρυπτόμενοι τὰ σκιασμένα βάθη·
 Κ' εἰδοποιοῦν ποῦ μέλλουσι τὴν νύκτα νὰ διέλθουν.
 Ὁ δὲ λαὸς περιχαρῆς πευκίνας ἄπτει δάδας,
 Καὶ τὰς ἰδοὺς φωταγωγεῖ διὰ σωρῶν ῥητίνης,
 Ὡς βασιλεῖς δεχόμενος τοὺς μαχητὰς τοῦ ἔθνους.
 Εὐγνώμονες δ' οἱ ἥρωες σκορπίζουν τὸν χρυσὸν των,
 Πρὸ χρόνων εἰς τὰς φυλακὰς κλεισμένους νάπαλλάξου·
 Νάνακαινίσουν ἱεροὺς ναοὺς ἐρειπωμένους·
 Τῶν παιδῶν νὰ συστήσωσι σχολεῖα, καὶ ἡ μήτηρ
 Ἡ χήρα τὴν πτωχὴν αὐτῆς νὰ ὑπανδρεύσῃ κόρην,
 Τὸν ἀρχηγὸν μὲ τὰς πολλὰς κουράζουσ' εὐλογίας,
 Ἄς ἐκφωνεῖ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἀσπαζομένη·
 Μακρόθεν δ' ἔτι τὸν Θεὸν συχνὰ καθικατεύει
 Τοῦ Κατσαντώνη τὰς φαιδρὰς ἡμέρας νὰ μηκύνῃ.

Ὁ Δίπλος μόνον εἰς αὐτὴν τὴν εὐθυμίαν μέρος
 Δὲν ἔχει, καὶ κατῆφεια βαρεῖα τὸν πιέζει·
 Ἀδιαλείπτως δ' ὀμιλεῖ καὶ παραινεῖ τοιαῦτα·
 Ἄ ὦ τέκνα μου, εἰν' ἄστατος ἡ εὐνοία τῆς τύχης·
 Μὴ τόσοσιν ἐμπιστεύεσθε εἰς τὰ λαμπρὰ τῆς δῶρα,
 Μήπως τὴν αὐριον πικρὰ μετάνοια ἐπέλθῃ.
 Τοὺς ἵππους καταλίπετε· εἰς κλέφτας δὲν ἀρμόζει
 Μὲ ξένους πόδας ὑποπτα νὰ διαβαίνουν μέρη.
 Ἐπὶ τῶν βράχων εὐκόλα τὰ πέταλ' ὀλισθαίνουν,
 Κ' εἰς τοὺς χειμάρρους ἡ βοῆ τὰ ζῶα ἐξιππάζει.
 Οὕτω πολλάκις ἔλεγεν ὁ μέγας Μπουκουβάλας,
 Παρ' οὗ τὴν τέχνην ἔμαθον τοὺς Τούρκους νάποφεύγω,
 Ὡς ψυχογυμὸς τοῦ δεκαεῖ μ' ἐκεῖνον ζήσας μῆνας.
 Κ' ἔπειτα τί νομίζετε ; πρὸς ποῖον πολεμεῖτε ;

Μὴν ἔχετε νὰ κάμετε πρὸς παῖδα νυσταλέον ;
 Σᾶς μάχετ' ὁ Ἀλῆπασσας, ὁ λύκος ὁ πανοῦργος'
 Κι' ὡς τέκτων μέλλων τεχνικὴν οἰκίαν νάνεγειρήν,
 Μὴ ἔχων δὲ πολλὴν τὴν γῆν νὰ κτίσῃ καθὼς θέλει,
 Κρατεῖ τὸν πῆχυν, καὶ μετρεῖ νυχθημερὸν τὰ πάντα,
 Ἵνα τὸν μέγαν ὑβριστὴν τῆς φήμης του συλλάβῃ.
 Ποῖος δ' εἰξεύρει μὴ τυχόν, ἐν ᾧ περιπατοῦμεν
 Ὀλοτελῶς ἀμέριμνοι, κ' ἐνίοτε βρύνει
 Τὴν κεφαλὴν οἶνος πολὺς, μᾶς ἀπαντήσουν αἴφνης
 Οἱ μισθοφόροι τῆς ἀρχῆς τοῦ μιαιοῦ σατράπου.
 Καὶ ἄλλως δὲ μὴ ἔλλειψαν ποτὲ καὶ οἱ προδόται,
 Δι' ἀποκρύφων ἀτραπῶν ἐπάγοντες τοὺς Τούρκους ;
 Ἄν δ' ἓνα μόνον σύντροφον μᾶς θανατώσουν, ταύτην
 Θάναπληρώσῃ τὴν σκληρὰν ζημίαν τὸ χρυσίον,
 Ὅπερ αὐτοὶ μᾶς ἔδωκαν μὲ τόσῃν εὐκολίαν ;
 Μακρῇ μου, σ' εἶδα συνετὸν αἰείποτ' ἄχρι τοῦδε'
 εἶναι καιρὸς πρὸς τὸν Ζυγὸν τὸ βῆμά σου νὰ στρέψῃς,
 Ὅπως ἐκεῖ προπύργιον πρὸς τοὺς ἀπίστους ἦσαι.
 Καὶ σὺ, ᾧ Κατσαντένη μου, τὸ προσφιλές μου τέκνον,
 Μὴ πλέον τοὺς συντρόφους σου νὰ βραθυμοῦν ἀφίνης.
 Ἄλλ' ἄγαγε, τὸν βάρβαρον καὶ πάλιν νὰ σκυλεύσουν,
 Ἐνθα τὰ ὄρη φυσικοὺς παρέχουν προμαχῶνας. »
 Τοιαῦτ' ὁ Δίπλος ἔλεγε, κ' εἰς σύννοιαν μεγάλην
 Ἐβόησε τὸν ἥρωα Μακρὴν διὰ τῶν λόγων·
 Ἀργὰ δὲ μάλις ἤνοιξε τὰ χεῖλη του, καὶ εἶπε·
 Ἄ ὦ γέρον, εἰς τῆς μουσικῆς τοὺς φθόγγους ἡ ψυχὴ μου
 Ἐπαίρεται κ' ἐνθουσιᾷ, ὁπότ' εἰς τοὺς ἀγίους
 Ναοὺς τὸ θεῖον ἀνυμνοῦν οἱ ψάλλται μετὰ τέχνης·
 Πλὴν πώποτε γλυκύτητα τοιαύτην δὲν ἠσθάνθην,
 Ὅποιαν εἰς τῶν λόγων σου νοῶ τὴν ἀρμονίαν.
 Ὡς ἅγιός μου φαίνεσαι, ὡς ἄγγελος τοῦ Πλάστου,
 Ἐκ τούρανοῦ ἀποσταλεῖς τοὺς Ἕλληνας νὰ σώζῃς.
 Κατσαντωναῖοι, τὰ αὐτὰ σχεδὸν κ' ἐγὼ νὰ εἶπω
 Ἐσχόπευσον, πλὴν συστολὴ σιωπηλὸν μ' ἐκράτει,

Μήπως τοὺς λόγους μου ψευδεῖς νομίζετε προφάσεις,
 Ὅπως τοὺς φίλους εἰς καιρὸν ἀνάρμοστον ἀφήσω·
 Νῦν ὅμως ἄσμενος πολὺ τὸν συμβουλήν ἀκούω
 Τοῦ γέροντος τοῦ παρ' ὑμῖν ὡς πρώτου τιμωμένου.
 Ὡ Κατσαντιῶν, ὑγίαινε· εἰς περιστάσεις ἄλλας
 Καὶ πάλιν θέλεις πρόθυμον μ' εὐρίσκει συνεργάτην.»
 Εἶπε, καὶ μὲ συγκίνησιν ἠσπάσθη τὸν πρεσβύτην,
 Τοῦ Κατσαντιῶνη δ' ἔθλιψε σφικτὰ τὰς δύο χεῖρας,
 Κ' εἰς τοὺς συντρόφους ἔνευσε τὰς πῆρας τῶν νὰ λάβουν.
 Οἱ δ' Ἀκαρῶνες κ' Αἰτωλοὶ ἐτοίμασαν τὰ σκεύη
 Τὰ πρόχειρα, κ' ὑπέστρεψαν τὸν ῥωμυαλέον πόδα,
 Τὰ ἐπιμήκη σώματα κινῶντες εὐλυγίστως·
 Ἀντήχουν δ' εἰς τὸ βῆμά τῶν τὰ ἀργυρὰ τῶν ὄπλα,
 Κι' ὀλόκληρον ἐνόμιζες ὅτι κινεῖτο δάσος.
 Τοσοῦτον ἦσαν ἀληθῶς οἱ ἄνδρες γιγαντώδεις !

Ἐν τούτοις δὲ κι' ὁ ἀρχηγὸς ὠμίλησε τοιαῦτα·
 «Ὅμοίως, σύντροφοι, κ' ἡμεῖς νὰ πράξωμεν ἀρμόζει
 Τὴν συνετὴν παραίνεσιν τοῦ Δίπλ' ἀκολουθοῦντες·
 Καθότι πλήρης θυελλῶν κ' ὑφάλων ἡ ζωὴ μας
 Κυμαίνεται, κι' ὡς φάρος τις ἡ πείρα τῶν γερόντων
 Τὸν σκόπελον τὸν εἰς ἀφροῦς κρυπτόμενον δεικνύει.
 *Ἄν θέλετε, τὸν ῥάθυμον ἀπολιπόντες βίον,
 Καὶ πάλιν ἄς θηρεύσωμεν τῶν Τούρκων τὸ χρυσίον.
 Τὴν αὔριον δ' ἀφήσαντες τὰ δάση καὶ τὰς κώμας
 Πρὸς τὴν ἠχῶσαν θάλασσαν ἄς στρέψωμεν τὸ βῆμα,
 Ἐνθα τοὺς κλέφτας εὐνοεῖ πρὸς εὐκόλον ἐνέδραν
 Ἡ θέσις, ἣν ἀποκαλεῖ τὸ πλῆθος Κ α κ ἡ ν · Σ κ ἄ λ α ν .»
 Εἶπε, καὶ πάντες πρόθυμοι δεικνύονται νὰ πράξουν
 Καθὼς ὁ προσφιλεὶς αὐτῶν ὄπλαρχηγὸς προτείνει.

Ὁ Τσόγκης μόνον ὄρεξιν δὲν ἔδειξε διόλου·
 Ἄλλ' ἔμεινε σιωπηλός· κατέπηξε δὲ τῶμμα
 Ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ διαταγμῶς ἐσήμεινε μεγάλους

Ἦ ὄψις τοῦ προσώπου του ἡ πλήρης κατ'ηφείας.
 Οὐδ' ἔλαθε τὸν ἀρχηγόν, πρὸ χρόνων γυμνασμένον
 Τὸν τρόπον τῶν συντρόφων του καλῶς νὰ διακρίνη.
 Ἄλλ' ὡς πατὴρ φιλόστοργος πρὸς ἄρρωστον παιδίον
 Μετ' ἠπιότητος πολλῆς τὸν λόγον ἀποτείνει,
 Ὅμοιως πρὸς τὸν φίλον του ὁ Κατσαντώνης εἶπε·
 «Πῶς, Τσόγκα, ἐπεσίασε τὴν ὄψιν σου ὁμίχλη,
 Καὶ σιωπᾶς βαρυθυμῶν, οὐδ' ἔχεις προθυμίαν
 Πρὸς τὴν ἐνέδραν μεθ' ἡμῶν ταχέως νὰ ἐξέλθης ;
 Μὴ παραπόνων αἴτιον σπουδαῖον ὑποκρύπτεις ;
 Μήπως λαφύρων ἀρετὴν δὲν ἔλαβες μερίδα,
 Ὅπότ' ἐμοιραζόμεθα τὸν θησαυρὸν τῶν Τούρκων ;
 Μήπως πλευρὰν δὲν σ' ἔδωκν παχεῖαν εἰς τὸ δεῖπνον,
 Νὰ πῆς οἶνον μετ' αὐτῆς κ' εὐφράνης τὴν ψυχὴν σου ;
 Ἄλλ' ὅμως ἐγὼ πάντοτε νὰ σὲ τιμοῦν προτρέπω,
 Κι' ὁ ἴδιος συχνότατα τὸ μέρος σοῦ προσφέρει,
 Ὅπερ ἐκ πάντων νόστιμον εἰς τὸ ψητὸν εὐρίσκεις·
 Κι' ἂν δὲ τυχὸν παράπονον ἀληθινὸν σὲ θλίβῃ,
 Μὴ τώρα, φίλε, πρῆσοχὴν εἰς τὰ τοιαῦτα δίδῃς·
 Ὁ μέλλων χρόνος ἱκανὰς θὰ φέρῃ περιστάσεις
 Τὰς θλίψεις τῆς καρδίας σου ἡσυχῶς νὰ δηλώσῃς·
 Νῦν δὲ μὴ θέλῃς πρόσκομμα νὰ γείνης τῆς ἐνέδρας.
 Πλὴν φεῦ ! οἱ τόσοι λόγοι μου ἀντὶ νάνακουφίσουν,
 Πλειότερον βαρύνουσι τὴν πάσχουσαν ψυχὴν σου.
 Ὡ Τσόγκα ! ἐξηγήθητι· φονεύεις τοὺς ἐταίρους
 Καλύπτων μὲ τὴν σιωπὴν τὸ αἴτιον τῆς λύπης.»
 Πρὸς ταῦτα δ' ἀνεστέναξεν ὁ Ἀκαρνὰν ἐκ βάθους,
 Τὰς σταυρωμένας χεῖράς του ἀπέλυσ' ἐκ τοῦ στήθους,
 Καὶ τάθυμοῦντα χεῖλη του συνήθρωσαν τοιαῦτα·
 «Πῦρ θέλει ρίψει ὁ Θεὸς τὸ στόμα μου νὰ καύσῃ,
 Ἄν εἶπω τι παράπονον πρὸς τοὺς πιστοὺς συντρόφους,
 Οἷτινες βάλλουσι κι' αὐτὴν προσέτι τὴν ζωὴν των
 Εἰς κίνδυνον, ὅταν ἐχθρῶν μὲ ἀπειλῶσι σφαίραι.
 Πλὴν ἄλλο τὴν καρδίαν μου ὡς σκώληξ κατατρῶγει·

Ὅποταν ἡ ψυχρὰ εἰς τὴν αὔραν ἐπιχύνη,
 Καὶ τῆς νυκτὸς κατὰ μικρὸν σκορπίζεται τὸ σκότος,
 Ὅνειρον εἶδον ζωηρὸν τοσοῦτον, ὥστ' ἀκόμη
 Νομίζω ταύτην τὴν στιγμήν, τὸ βλέπω ἔμπροσθέν μου.
 Ἀπὸ βουνοῦ κατέβαινον μετ' ἄλλων ἰπλοφόρων·
 Ἐξαίφνης δ' εἰς στενὴν ὁδὸν ἀπεχωρίσθη μόνος·
 Τὸν ἀδελφὸν μου δ' εὗρηκα βαθέως τετρωμένον,
 Καὶ μὲ φωνὴν ἐκπνέουσιν μ' ἀπέτεινε τοιαῦτα·
 « Πρὸς τί τοσοῦτον μ' ἤνοιξες βαθεῖαν τὴν πληγὴν μου ;
 Εἰς μάτην κρᾶξεις ἰατροὺς τὸ τραῦμα νὰ ἰάνουν.
 Ὑγίαινε· δὲν δύναμαι νὰ ὁμιλήσω πλέον. »
 Χλαμύδα δ' ἔφερ' ἐρυθρὰν ἐπὶ τῶν νώτων, κ' εἶχεν
 Ὑπέρυθρον καὶ τὴν λοιπὴν αὐτοῦ ἐνδυμασίαν.
 Ὡς λέγουσιν δὲ, τὸ ἐρυθρὸν ταχεῖαν προαγγέλλει
 Τὴν ἐκβασι, καὶ σκέφθητε ἂν δίκαιον δὲν ἔχω
 Μεθ' ὕπλων εἰς στενὴν ὁδὸν ἐνέδραν νὰ μὴ κάμω. »
 Εἶπε, καὶ δάκρυα θερμὰ τὰς παρειάς του βαίνουσι,
 Δηλοῦντα τὴν πυρκαϊὰν τὴν καίουσαν τὸ στῆθος.
 Ὡσαύτως δὲ καὶ τάρχηγοῦ ἡ ὄψις ἐβολώθη·
 Μικραὶ δ' ἐκ τῶν κωνῶν αὐτοῦ ὠλισθήσαν σταγόνες·
 Καὶ σφίζας τοῦ συντρόφου του τὰς χεῖρας, ἀπεκρίθη·
 « Δικαίως, φίλε, τῶνειρον σὲ θλίβει τῆς πρώιας·
 Διότι πρότερον κ' ἐγὼ δὲν ἤθελον νὰ διώσω
 Εἰς τῆς νυκτὸς τὰ ὄνειρα κάμμιαν σημασίαν·
 Καὶ ποτ' εἰς ἔριν δυνατὴν πρὸς Μανιάτην ἦλθα,
 Εἰς μάτην ἐπιμένοντα μὲ λόγους νὰ μὲ πείσῃ,
 Ὅτι καθ' ὕπνον ἀσφαλτα τὸ μέλλον προδηλοῦται.
 Πλὴν ἤδη πείρα θλιβερά μ' ἔχει σκληρῶς διδάξει,
 Εἰς τὰ ἐνόπνια πολλὴν νὰ δίδω εὐπιστίαν·
 Καὶ ποτ' ὀδόντ' ὄνειρευθεὶς ὅτ' εἶχον ἀποβάλει,
 Ἀπώλεσα περίλυπος τὸ δεύτερον τῶν τέκνων,
 Ὑπὸ πλευρίτιδος δεινῆς κυριευθὲν ἑξαίφνης.
 Πλὴν ἄκουσε· τοῦ μέλλοντος ἡ γνῶσις μήπως ἔχει
 Τὴν δύναμιν τὰ λυπηρὰ συμβάντα νὰ προλάβῃ ;

Ὁ δὲ γινώσκων βέβαια τὸ μέλλον νὰ ἐπέλθῃ
 Θὰ δυνηθῇ τὸν χεῖμαρρον νὰ στήσῃ τῶν συμβάντων ;
 Ὁ Λεωνίδας ἄλλοτε ὁ ψυχογιὸς μὲ εἶπεν,
 Ὅτι χρησμὸν τὸν παλαιὸν καιρὸν τῆς Κορινθίας
 Ὁ βασιλόπαις ἔλαβε, νὰ φύγῃ τὴν πατρίδα,
 Μήπως αὐτόθι τοῦ πατρὸς τὸν εἶπωσι φρονέα.
 Τότε δ' ἐκεῖνος ἔστρεψε τὸ βῆμα πρὸς τὰς Θήβας,
 Φοβούμενος τὴν Κόρινθον, μὴ γείνη πατροκτόνος.
 Εἰς τὴν ὁδὸν δ' ἀπήντησε Θεβαῖον ἐφ' ἀμάξης,
 Ἐνθα στενὴν κατέλειπον διάβασιν τὰ ὄρη·
 Κ' ὑπὸ τῶν ἵππων κωλυθεὶς τὸν δρόμον νὰ βαδίσῃ,
 Εἰς ἔριν ἤλθε, κ' ἔσφαξε τὸν γηραιὸν Θεβαῖον.
 Μὲ τὸν καιρὸν δ' ἐγνώρισεν ὅτι ἐκεῖνος ἦτον
 Ὁ γνήσιος αὐτοῦ πατήρ, θετὸς δ' ὁ τῆς Κορίνθου·
 Κ' ὑπὸ τῆς λύπης ἐαυτὸν ἐτύφλωσεν ὁ τάλας.
 Τοσοῦτον εἶναι ἄφικτον τὸ μαῦρον πεπρωμένον !
 Ἀπερριμμένα εἴμεθα τῆς εἰμαρμένης τέκνα
 Οἱ κλέφται, Τσόγκα, καὶ ποτὲ δὲν μέλλομεν ἡμέρας
 Ὀλβίους νὰ ἐπίδωμεν· αἱ θλίψεις δὲ κ' ὀδύνας
 Ἀείποτε τὸν ἄρτον μας πικρὸν θὰ καθιστώσιν·
 Οὐδ' ἐπὶ κλίνης μέλλομεν νὰ κλείσωμεν τὸ ὄμμα,
 Παρηγορίαν ἔχοντες τῶν συγγενῶν καὶ φίλων·
 Ἄλλ' εἰς χαράδραν σκότεινὴν θὰ μείνουσιν τὰ ἄσπ' αὐτῶν μας,
 Ἄν προλαβῶν ὁ δῆμιος τὰς κνήμας δὲν μᾶς θρασύσῃ.
 Τοῦλάχιστον τὴν τάλαιναν πατρίδα βοηθώμεν·
 Εἰς τὰς ἐνέδρας τρώγοντες ἐκ τῶν βαρβάρων πλείστους.
 Κ' ἔπειτα μήπως πάντοτε τὰ ὄνειρ' ἀληθεύουσιν ;
 Ποσάκις δὲν μᾶς ἀπατοῦν, ματαίως δὲ μᾶς θλίβουσιν !
 Χρόνον μακρὸν εἰς ξένην γῆν πλανᾷτ' ὁ ἀδελφός σου,
 Χρυσὸν πολὺν ὡς ἔμπορος ἐκεῖθεν συναθροίζων·
 Καὶ πῶς ἐξαίφνης σήμερον ἐνταῦθα θέλει ἔλθει,
 Χωρὶς κάμμιναν εἰδήσιν νὰ ἔχῃς περὶ τούτου ;
 Ἀνδρίσθητι· ἀνάλαβε τὴν πρώτην δυνάμιν σου,
 Καὶ τῆς πατρίδος μαχητὴς, διόλου μὴ δισταξῆς

Μὲ τοὺς πιστοὺς συντρόφους σου νὰ κάμῃς τὴν ἐνέδραν·
 Μήπως ἡ φήμη ἄδοξα θρυλήματα σκορπίσῃ·
 «Οἱ κλέφται τῶρα τῶν γραιῶν πιστεύουν τὰς προλήψεις,
 Καὶ δειλιοῦν ἐξηγητὰς ζητοῦντες τῶν ὀνείρων.»
 ὦ σύντροφοι! προβαίνωμεν· ὁ Τσόγκας θέλει ἔλθει.»
 Ὁ λόγος οὗτος τὴν ψυχὴν διέσεισε τοῦ Τσόγκα,
 Κ' ἐδίωξε τὴν σκοτεινὴν νεφέλην τοῦ νοῦς του·
 Ἀνένηψε, καὶ θεωρῶν τὰ μάρτημά του μέγα,
 Τὰς στιβαρὰς παλάμας του συγκρούει πρὸς ἀλλήλας,
 Καὶ στρέφει πρὸς τὸν οὐρανὸν ταπεινωμένον ὄμμα·
 Τοιαῦτα δὲ μετὰ φωνῆς συγκινημένης εἶπε·
 ἄῤω αἴσχος! μέλλει τὸ λοιπὸν ἡ φήμη νὰ σαλπίσῃ,
 Ὅτι τοῦ Τσόγκα τὴν ψυχὴν κατέλαβε δειλία!
 Καὶ τοῦ πολέμου τὸν καπνὸν ἐδίστασε νὰ ἴδῃ,
 Παρέχων εἰς τὰ ὄνειρα, καθὼς αἱ γραιῖαι, πίστιν!
 Ἀδελφοκτόνον κάλλιον νὰ μ' εἶπουν μυριάκις,
 Ἡ τῶν συντρόφων ἄτιμον κ' οὐτιδανὸν προδότην
 Νὰ μὲ δεικνύουν τείνοντες τὸν δάκτυλον οἱ κλέφται.
 ὦ Κατσαντώνη, μ' ἔσωσας· καὶ σοῦ ὀφείλω χάριν
 Πλειότερον ἢ τὴν ζωὴν αὐτὴν ἂν μ' εἶχες σώσει·
 Καθότι κ' εἰς τὸν τάφον μας ἡ ἀτιμία μένει,
 Ἐν ᾧ δὲν θνήσκει τῆς τιμῆς ἡ αἰωνία μνήμη.
 ὦ σύντροφοι, προάγωμεν· καὶ πάλιν, καθὼς πρῶτον,
 Θέλει τὸ ξίφος μου γυμνὸν εἰς τοὺς προμάχους λάμψει.»
 Εἶπε, καὶ πάντες εὐθυμοὶ προάγουσι τὸ βῆμα,
 Τοὺς ὕστερον ἀκούσαντες τοῦ Ἀκαρνανὸς λόγους,
 Καὶ μὲ χαρὰν πολλὴν ζητοῦν νὰ λάβωσι τὴν θέσιν,
 Ἦν μετὰ φρίκης οἱ πολλοὶ Κ α κ ἦ ν καλοῦσι Σ κ ἄ λ α ν.

Ἄφοῦ τὸ Μεσολόγγιον καὶ τὰς λιμνοθαλάσσας
 Ἀφήσῃς, πρὸς ἀνατολὰς ἐπὶ τῆς γῆς ὀδεύων,
 Τὰς τεχνητὰς καλαμωτὰς θὰ παύσῃς τοῦ νὰ βλέπῃς,
 Ἐνθα ἐγκλείοντ' οἱ ἰχθύς, ἀφοῦ διὰ τοῦ φλόμου
 Φυγαδευθέντες ἄσυλον ζητήσωσιν εἰς ταύτας·

Εἰς σταφιδῶνας δ' εὐθαλεῖς ἐμβαίνεις κι' ἀμπελῶνας,
 Καὶ τέρπεσαι θεώμενος ὀπωροφόρα δένδρα,
 Ἐν οἷς τὸ θέρος οἱ καρποὶ λυγίζουσι τοὺς κλάδους.
 Μεθ' ὥρας δὲ περίπου τρεῖς εἰς κώμην θέλεις φθάσει,
 Μποχῶρι καλουμένην νῦν· καὶ μετ' αὐτὴν τὸ βεῦμα
 Τοῦ ποταμοῦ θά διαβῆς με προσοχὴν μεγάλην·
 Καθότι κάποτε μ' ὄρμην καὶ με βοὴν φοικώδη
 Ἀφρίζοντα τὰ κύματα ὁ Εὐήνος κατάγει·
 Καὶ με λοξὴν διεύθυνσιν θά προχωρήσῃς τότε,
 Ἐὰν ἀπέναντι ζητῆς νά φθάσῃς εἰς τὴν ὄχθην.
 Εἰς τὸ Μποχῶρι δ' ἀντικρὺ χωρίον ἄλλο κεῖται,
 Ὁ Γαλατᾶς, καὶ μετ' αὐτὸ ἐκτείνεται πεδῖον
 Εἰς ὄρος περατούμενον ἐστερημένον δένδρων.
 Ἀπόκρημνον δὲ κι' ὄρθιον ὑψοῦται τῶρος τοῦτο,
 Πρὸς τὸν αἰθέρα τὰς γυμνάς ἐκτεῖνον κορυφᾶς του,
 Ἐν αἷς δεινῶς τὰ ὄρεα εἰς τὰς θεέλλας κρώζου·
 Μάλιστα δ' ὅπου προχωρῇ πλησίον τῆς θαλάσσης,
 Τὴν παραλίαν τῶν Πατρῶν ἀπέναντί του ἔχον,
 Ὡς γίγας τοὺς βραχίονας ὑψώνει πρὸς τὰ ἄνω,
 Καὶ κάτω πρὸς τὰ κύματα τὰς πελωρίους κνήμας.
 Δεινὸν δὲ πάταγον ποιεῖ θραυόμενον τὸ ὕδωρ
 Κατὰ τῶν βράχων, ἄνεμοι ὑπόταν θευλλῶδεις
 Συρίττωσι μαχόμενοι πρὸς τὸ βουνὸν με πείσμα,
 Καὶ τὴν ὄρμην τῶν ἄκοντες ἐνταῦθα καταπαύουσιν.
 Στενὴ δὲ μόνον διάδος ἐπὶ τῆς λειᾶς πέτρας
 Τὸν ἐξ ἀνάγκης τὴν ὁδὸν ἐπιζητοῦντα ταύτην
 Εἰδοποιεῖ, με προσοχὴν μεγάλην νά βαδίζῃ.
 Μὲ φοικὴν δ' οὗτος προχωρεῖ, καὶ μόλις ἀπαξ μόνον
 Ἀποτολμᾷ τὸν ἄμετρον νά θεωρήσῃ πόντον.
 Παρηγορίαν δὲ ζητεῖ ἐπάνωθεν ματαίως·
 Κι' ἐνταῦθα τρόμον ἐμποιεῖ τῶν κορυφῶν τὸ ὕψος,
 Καὶ τὴν ψυχὴν δινηκεῶς ἢ ὑποψία τρώγει,
 Μὴ τύχη κι' ὁ ἡμίονος ὀλίγον ὀλισθήσῃ.

Ἐνταῦθα τῶν ἀρματωλῶν ὁ ὄμιλος ἐκρήθη,
 Ἐνθα τοῦ ὄρουσ χαραγαὶ καὶ σπήλαια ὑπάρχουν
 Μ' ἐλελιφάσκους κρύπτοντα τὰ στόμια καὶ σχοίνους,
 Οὓς τρέφει κάπου σπάνια τὸ χῶμα τὸ ὀλίγον.
 Σκοποὺς δὲ τρεῖς ἐπέστησαν, ταχέως νάναγγεῖλουν,
 Ἄν τις προβῆ Ὀθωμανὸς χρυσίον φορτωμένος.
 Καὶ μετ' ὀλίγον ἀληθῶς οἱ σύντροφοι τοῦ Τσόγκα,
 Ὅστις τὴν πρώτην ἔλαβεν εἰς τοὺς προμάχους θέσι,
 Ποθῶν τὴν μεταμέλειαν ἐμπράκτως νάποδείξῃ,
 Ὅδότην εἶδον ἄγοντα μὲ χαλαρὰν ἡνίαν
 Ἡμίονον τὰ βήματα μετροῦντα τῶν ποδῶν του.
 Μικρὸν δ' ἐφόρει φέσιον, καὶ πορφυροὺς μανδύας
 Μέχρι σφυρῶν ἐκάλυπτε τὸ χαινωμένον σῶμα·
 Ἡ παχυτάτη του δ' ὄσφυς, πλατέως ἐζωσμένη,
 Ἀσιανὸν ἐδείκνυε μετὰ τρυφῆς θρεμμένον.
 Βαρὺ δὲ τὸν ἡμίονον ἐπίεζε φορτίον,
 Ἐντὸς ἀγγέλλον ἄφθονον χρυσίον κεκρυμμένον.
 Εὐθὺς δὲ ἀστήθι! » μὲ φωνὴν βροντώδη ἀνακράζει
 Ὁ τῶν κλεφτῶν νεώτατος, μὴ προχωρήσης πλέον·
 Ἐκφόρτωσον τὸ ζῶόν σου, νὰ ἴδωμεν τί ἔχει! »
 Τοῦ ξένου τότε ἐπάγωσε τὸ αἶμα, καὶ μὲ τρόμον
 Τοιαῦτα μόλις ἤρθωσαν τὰ κάτωχρά του χεῖλη·
 Ἄο τάλας! τόσον ἔκαμα νὰ τὰ φορτώσω κόπον·
 Πῶς δ' ὕστερον θὰ δυνηθῶ νὰ τὰ φορτώσω πάλιν;
 Λάβετε ὅ,τι θέλετε· πλὴν ἄφετε τὸ ζῶον,
 Καθὼς μοῦ τὸ ἐπέσαζαν οἱ ναῦται τῆς Ναυπάκτου.» —
 Ἄ ἰδέ τον! ἀστεῖζεται, » εἰς ἄλλος κλέφτης λέγει·
 Ἄ Νομίζει, παίζομεν ἡμεῖς· ἐκφόρτωσον ταχέως.» —
 Νῦν δὲ τὰς κολακειάς του διπλασιάζ' ὁ ξένος,
 Τοὺς ἐξορκίζει, καὶ φιλεῖ τὰς χεῖράς των ὡς κύων·
 Λέγει πολλὰ κ' ἐπεύχεται· Θεὸς νὰ συγχωρήσῃ
 Τῶν πάππων καὶ γονέων των τὰς ἀμαρτίας πάσας,
 Κ' ὅ,τ' ἡ καρδιά των ποθῆ, εὐκόλως νάποκτήσουν·
 Ἄρκει δὲ τὰ τοῦ σάγματος σχοινία νὰ μὴ λύσουν,

Καὶ δύνανται νὰ λάβωσι ὅποσα κ' ἂν θελήσουν.
Κι' ἤδη σχεδὸν ἐφαίνοντο συγκινημέν' οἱ κλέφται,
Καὶ τῶν κοφίνων θάφρινον δεμένα τὰ σχοινία,
'Ὅπότε' ὡς λέων στερηθεὶς τῆς ποθητῆς του λείας,
'Ἐπρόφθασε μ' ἐν πτόχημα ὁ Τσόγκας ὠργισμένος,
Καὶ αὐτί; τὸν Τουρκαλᾶν λοιπὸν θάψήσετε νὰ φύγη;
Πῶς; σᾶς παρέπεισε λοιπὸν ὁ φαῦλος κολακεύων,
Καὶ λείχων τοὺς δακτύλους σας ὡς κύων μὲ τὸ στόμα!
Ταχέως ἐκφορτώσατε τὸ μέγα του φορτίον.»
Εἶπεν ὁ Τσόγκας φροερά ἐντείνων τὴν φωνὴν του.

Ἐν τούτοις δὲ τὴν τέχνην του δὲν λησμονεῖ ὁ ξένος,
'Ἀλλὰ κ' αὐτὸν τὸν ἀρχηγὸν τολμᾷ νὰ κολακεύσῃ·
«Εἰς τοῦ πατρὸς σου τὴν ψυχὴν, ὦ ἀρχηγέ, σ' ὀρκίζω·
Εἰς τὰδελφοῦ σου τὴν ζωὴν, ἐὰν τοιοῦτον ἔχῃς,
Μὴ μ' ἀναγκάσῃς τὸ βαρὺ φορτίον νάποσαῶ.»—
Πλὴν οὐτ' οἱ λόγοι παντελῶς δὲν κάμπτουσι τοὺς κλέφτας·
«Ἀπόσαῶν,» μὲ βροντερὰν φωνὴν ἐπαναλέγει
'Ὁ Τσόγκας, «δὲν ἐπιθυμῶ πλειότερα νάκούσω.»
Νῦν δὲ τὸ ἦθος παρευθὺς ὁ ξένος μεταβάλλει,
Κ' ὑπὸ θυμοῦ κυριευθεὶς ὠμίλησε τοιαῦτα·
«Δὲν κάμνουν, βλέπω, ἄσχημα ὑπόσοι σᾶς προδίδουν,
Διότι βίαιοι πολὺ δεικνύεσθ' εἰς τοὺς ξένους.
Πλὴν δι' αὐτὸ Τουρκόγυρτοι τὰς κεφαλὰς σας κόπτουν,
Κι' ὡς σφαίρας τὰς κυλίουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς Ἑβραῖοι.»
«Τί λέγεις;» ἀνεκράυγασεν ὁ Τσόγκας, «τί; προδότης
Θὰ γείνη; πλὴν τὸ ξίφος μου εὐθὺς θὰ τὸν διδάξῃ,
'Ὅτι δὲν θέλει δυνηθῆ τοὺς κλέφτας νὰ προδώσῃ.»
Εἶπεν· ἀνάπτων δ' ὑπ' ὀργῆς τὸν ἀκινάκην σύρει,
Τὸν μὲ λαβὴν ἐπίχρυσον κοσμοῦντα τὴν ὀσφίν του·
Διατρυπᾷ δὲ μεθ' ὀρμῆς τοῦ ξένου τὴν καρδίαν.
«Ὦχ!» εἶπ' ὁ τάλγας, κ' ἔπεσε· «ταχέως ἀποθνήσκω·
Καλέσατε πνευματικὸν εὐθὺς νὰ κωνωνίσω,
Ἀφοῦ τὰς ἁμαρτίας μου ὁμολογῆσω πάσας.

Ἐντεῦθεν ἔλκω καὶ ἐγὼ, ἀρματωλοὶ, τὸ γένος.» —
 «Πόθεν ; εἰπέ, κατάγεσαι ; τίς εἶναι ὁ πατήρ σου ; » —
 Ὁ Τσόγκας τότε ἠρώτησε μετὰ μεγάλης βίας,
 Κ' αἱ τρίχες του ὠρθώθησαν, ὠχρίασε δ' ἡ ὄψις·
 Καθότι ὁμοιότητα μεγάλην, τῷ ἐφάνη,
 Πρὸς τοῦ ὄνειρου τὴν μορφήν τὸ πρόσωπόν του εἶχεν·
 Ὅμοίως δ' ἦτον ἐρυθρὸς ὁ μέγιστος μανδύας,
 Τὸ φέσιον καὶ ἡ ὄσφρις, πλατέως ἐζωσμένη.
 Αὖθις δὲ κράζει· ἀτάχυνον, πληροφορίας δός μοι·
 Τίς εἶσαι, ποῦ διάγουσι τὸν βίον οἱ γονεῖς σου·
 Γόττε δ' ἐκεῖνος μ' ἀσθενῆ φωνὴν τοῦ ἀπεκριθῆ·
 «Ἀπὸ τῆς Κρήτης ὁ πατήρ κατάγεται, κ' ἡ μήτηρ
 Τῆς Ἄρτας εἶναι κάτοικος· ἐκεῖ ἔμαι γεννημένος·
 Ἡμέραν δὲ τινα ἐγὼ κ' εἰς ἄλλος ἀδελφός μου
 Εἰς τὸν ναὸν ὑπήγαμεν τάγιου Γεωργίου,
 Κατ' ἐντολὴν τοῦ πάππου μας νανάφωμεν κηρία·
 Ὅποτε Τοῦρκος ἐπελθὼν σκληρῶς μᾶς ἐκδιώκει,
 Ὅπως μολύνων ἱερὸν λυχνάριον ἀνάψῃ
 Αὐτὸς τὴν καπνοσύριγγα, ἣν εἶχεν εἰς τὰς χεῖρας·
 Θυμὸς δὲ τότε ἀνέκαυσε τὴν νεκρὰν ψυχὴν μας,
 Καὶ δράξαντες τὰ ὄπλα του, φονεύομεν τὸν Τοῦρκον,
 Εἰς οἶκον δὲ προσφεύγομεν χριστιανοῦ ταχέως.
 Ὅποτε δ' ἦλθε τῆς νυκτὸς τὸ σκότος, μᾶς μηνύει
 Τοιαῦτα ὁ φιλόστοργος γεννήτωρ τοῦ πατρός μας·
 « Πρὶν ἔτι τῆς αὐγῆς τὸ φῶς τὰ ὄρη μας χρυσώσῃ,
 Ἐκτὸς τῆς Ἄρτας φέρετε τοὺς πόδας μετὰ τάχους·
 Κλέφτης δ' ὁ πρῶτος παρευθὺς ἄς γείνη, τὴν καρδίαν
 Ἐκ φύσεως πρὸς πόλεμον γενναίαν κεκτημένος·
 Ὁ δ' ἄλλος τῆς Ἀνατολῆς τοὺς τόπους ἄς ζητήσῃ,
 Κι' ἀσκῶν ἐκεῖ ἐμπόριον ἄς συναθροίσῃ πλοῦτον.» »
 Οὕτω λοιπὸν εἰς πλοῦτόν τι ἐκ τοῦ Γαλαξειδίου
 Ἐμβὰς, πρὸ χρόνων ἕμενον εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν,
 Καὶ τώρα ἦλθα τὸν πτωχὸν νὰ διαθρέψω πάππον·
 Διότι, καθὼς ἤκουσα, τὸν ἔχουσι τυφλώσει

Τὰς βλεφαρίδας ῥάψαντες οἱ βάρβαροι, κ' ἐπαίτης
Ὁ δύστηνος εἰς τὰς ὁδοὺς τὸν ἄρτον μόνις ἔχει,
Μὲ λύραν τὸ μαρτύριον τῶν ὀφθαλμῶν του ψάλλων. π
Εἶπε τοιαῦτα μὲ πολλὴν ὁ τάλας δυσκολίαν
Ἀτόνω· εἰς τὰ χεῖλη του τὰς λέξεις συναθρόνων,
Κ' εὐθύς κατόπιν ἔπασσε χαμικὴ λειποθυμίας.
«Ὁ ἀδελφός μου! » μὲ φωνὴν ἀνέκραξε βροντώδη,
Ἐκ βάθους συγκινήσασαν τῶν φίλων τὴν καρδίαν·
«Ὁ ἀδελφός μου! κράξατε τὸν Ντουφεκιᾶν ταχέως.
Τοσοῦτους ἐθεράπευσε μέχρι τοῦ νῦν ἐκεῖνος,
Βαρέως εἰς τὸν πόλεμον μὲ ξίφος πληγωμένους·
Κ' εἰς τὰδελφοῦ μου τὴν πληγὴν βοτάνην ἴσως βάλῃ,
Καὶ μὲ τὴν τέχνην τὴν ῥοὴν τοῦ αἵματος κρατήσῃ.
Ἦ ὄνειρον, πῶς ἀληθῆ προήγγειλας τὰ πάντα! »
Εἶπεν ὁ Τσόγκας προσκαλῶν τὸν ἰατρὸν ματαίως.
Ταῦτα δ' ὁ ξένος ἀπαντᾷ μὲ δύναμιν ὀλίγην·
«Εἰς τοῦ θανάτου τὰς πληγὰς βοτάναι δὲν χωροῦσιν,
Οὐδὲ τοῦ Ἄδου τὴν ἰσχὺν οἱ ἄνθρωποι κωλύουν.
Ἵγίαινε! σὲ συγχωρῶ . . . δὲν πταίεις . . . ἀποθνήσκω . . . »
Σχολεῖα κτίσει καὶ καοὺς μὲ τὸν πολὺν χρυσὸν μου.»
Εἶπε, κ' ἐξέλιπ' ἡ φωνὴ εἰς τὰ ὠχρά του χεῖλη·
Πάντες δὲ μένουσιν ἀναυδοὶ καὶ ἀκίνητοι ὡς λίθοι,
Μὲ πόνον ἐπὶ τοῦ νεκροῦ στηλώσαντες τὸ ὄμμα.
Κι' ὁ Τσόγκας δὲ παρόμοια ἀκίνηται τὸ πρῶτον·
Πλὴν αἴφνης μὲ τὴν θεξιᾶν τὸν ἀκινάκην δράττει,
Δι' οὗ τὸ τραῦμα ἦνοιξεν εἰς τὰδελφοῦ τὸ στήθος·
Καὶ θέλει τὴν αἰμοβαφεὴ κοπίδα νὰ ὠθήσῃ,
Κι' αὐτόχειρ τὴν βαρυαλγῆ καρδίαν νὰ τρυπήσῃ.
Πλὴν τότε ἀπὸ τῆς χειρὸς ὁ Δίπλας τὸν ἀρπάζει·
«Δειλέ,» τὸν κράζει, «κι' ἄνανδρε! λειποτακτεῖς καὶ ἀφρίνεις
Ἵρρακισμένην ἀπὸ σοῦ τὴν τάλαιναν πατρίδα ;
Ἦ μήπως ἔχει ἀμέτρητα τὰ ὀπλισμένα τέκνα,
Ἵστ' αἰσθησὶν ἡ ἔλλειψις ἑνὸς νὰ μὴ παρέχῃ ;
Τακούσιον ἀνόμημα μ' ἐκούσιον μὴ θέλε

Νὰ θεραπεύσης, ἀγνοῶν τοῦ πράγματος τὴν φύσιν.
 Δὲν θάπτουν τὸν αὐτόχειρα οἱ ἱερεῖς μεθ' ὕμνων,
 Οὐδ' ὁ λαὸς ἀκολουθεῖ εὐφήμους λέγων λέξεις·
 Ἀλλὰ τὸν ἐξεμεῖ κ' ἡ γῆ κ' ἡ θάλασσα κ' ὁ Ἄδης,
 Ὁ δὲ νεκρὸς του· φέρεται χωρὶς ὠχρῶν λαμπάδων.
 Ἄν δὲ ποθῆς τὸν βύβρον σου δι' αἵματος νὰ πλύνῃς,
 Ὑπάρχουν βάρβαροι πολλοὶ, καὶ πρὸς τὰς σφαίρας τούτων
 Ἐπάγων τὴν ἀνδρείαν σου, μὴ φείδου τῆς ζωῆς σου.
 Ἐγέρθητι· ἀνδρίσθητι· καλὸν νάντιπαλαίσης
 Μὲ θάρρος πρὸς τὴν συμφορὰν τοῦ ἀτυχοῦς σου βίου,
 Καὶ δεῖξῃς ὅτι παντελῶς τὴν δύναμιν δὲν ἔχει
 Τῆς εἰμαρμένης ἡ ὀργὴ νὰ κάμψῃ τὴν ψυχὴν σου·
 Ἄλλ' εἰς ἀνδρείους πανταχοῦ, εἰς συμφορὰς καὶ μάχας.
 Ὁ ναυτῆς δὲν δεικνύεται ἐν ὥρᾳ νηνεμίας,
 Ἀλλὰ τὴν θύελλαν ζητεῖ, νάναδειχθῆ γενναῖος,
 Καὶ προκαλέσῃ τοὺς πολλοὺς ἐπαίνους τοῦ πλοιαρχοῦ.»
 Εἶπεν ὁ Δίπλος μ' ἔμφασιν τὰς λέξεις του προφέρων,
 Κι' ὁ Τσόγκας τὴν ἀλήθειαν ἐνόησε τοῦ λόγου·
 Τὸν ἀκινάκην ἔλαβε, τὸν ἔρριψ' εἰς τὸν πόντον·
 Πνιγμένος δ' εἰς τὰ δάκρυα τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Ἐρρ', ὄπλον, εἰς ἀπαίσιον ἐξειργασμένον ὦραν!
 Εἶθ' ἡ σκωρία πάντοτε νὰ ἦναι στολισμὸς σου,
 Κ' εἰς τῆς θαλάσσης τὸν βυθὸν ἀείποτε νὰ μένης·
 Μήπως θνητὸς εἰς χεῖράς του σὲ λάβῃ καὶ φονεύσῃ,
 Καθὼς ἐγὼ ὁ δύστηνος, τὸν μόνον ἀδελφόν του.
 Βοήθειαν, ὦ σύντροφοι! τὸν ἀδελφόν μου μέλλω
 Νὰ θάψω, μοσχολίθανον πρὸς τὸν Θεὸν νὰ καύσω.»
 Εἶπε, κ' οἱ κλέφται σκάπτουσι τὴν γῆν μὲ τὰς μαχαίρας·
 Ὅρύττουν λάκκον, κ' εἰς αὐτὸν σκεπάζουσι τὸ πτώμα·
 Σταυρὸν δ' ἐπάνω θέτουσι, σημεῖον μὴ πατώσιν
 Οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ τὸ σῶμα τοῦ θανόντος·
 Τὸ βᾶρος δ' οὗτος αἰσθανθῆ, κ' εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκότος
 Ἐπεγεροθῆ τὰ σάβανα φορῶν, καθὼς φημίζου.

Ἄφροῦ δὲ τοῦτο τὸ πικρὸν ἐτέλεσαν καθήκον,
Γῆν ἐλαφρὰν εὐχόμενοι σπανδὰς ποιοῦσιν οἴνου·
Κ' οἱ φίλοι τὸν βαρύθυμον ἐξαναγκάζουν Τσόγκαν,
Τὴν θλιβερὰν νά φήσωσιν αὐτὴν τοποθεσίαν,
Κ' εἰς ὄρη νά κομίσωσι τὸ μαραμμένον σῶμα,
Ἐνθα τονίζει τῶν πευκῶν ἡ αὔρα τοὺς μυῶνας·
Φροντίζουν δ' ἄλλοι τὸν χρυσὸν μεθ' ἑαυτῶν νά λάβουν,
Καὶ διανείμωσιν αὐτὸν κατόπιν, ὅπως εἶχεν
Ὁ τελευτήσας ἐντολὴν ὑστάτην καταλίπει.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ Γ.

ὍΠΟΤΑΝ ἀραιώσωσι τῶν κυνηγῶν αἱ σφαῖραι
Χηκῶν ἀγέλην, τὰ πτηνὰ πολλὰς φωνὰς θρηνώδεις
Ἐκβάλλουσι, τανύοντα ταχέως τὰ πτερά των,
Κι' ὀπίσω μὴ στρεφόμενα νὰ ἴδουν τοὺς νεκροὺς των·
Σιγῇ δὲ πένθους ἔπειτα τὰ στόματά των κλείει,
Κ' ἐπὶ τῆς γῆς τὴν κεφαλὴν βαρυθυμοῦντα κλίνουν.
Πλὴν ὅταν ἥλιος φαιδρὸς εἰς λίμνην ἐπιλάμψῃ,
Γαλήνη δὲ τὰ κύματα τὰ διαυγῇ κοιμίσῃ,
Διήλου δὲν διστάζουσι νὰ φέρουν πρὸς τὸ ὕδωρ
Τοὺς μεμβρανώδεις πόδας των· καὶ μετ' ὀλίγον βλέπεις
Τὰς κεφαλὰς των μὲ πολλὴν νὰ ἐμβαπτίζουσι χάριν,
Ἰγθύδια καὶ σκώληκας ἀγρεύοντες οἱ χῆνες·
Ὅρθουσι δὲ τὰς πτέρυγας, ἢ πλήττουσι διὰ τούτων
Μετὰ πολλῆς ταχύτητος τὴν ἡρεμοῦσαν λίμνην.
Ὅμοίως τῶν ἀρματωλῶν ὁ ὄμιλος τὸ πρῶτον
Βαρυθυμεῖ, πρὸς τὴν ὁδὸν τὰ βήματά του σύρων,
Κι' ἀνακυκλοῖ σιωπηλὸς τὸ λυπηρὸν συμβάν του·
Πλὴν ὅτε ῥυαῖ διαυγῆς ὑπὸ πλατάνους ῥέων,
Ἐφάνη μὲ τὸν ἤχόν του τὴν ἀκοὴν ἠδύνων,
Καὶ χλόης τάπητες πυκνοὶ ν' ἀπλώσουσι προσεκάλου
Ἐπὶ τῆς γῆς τὰ μέλη των οἱ κουρασμένοι κλέφται,
Ὁ πόθος τῆς φαιδρᾶς ζωῆς δὲν ἤργησε νὰ ἔλθῃ,
Καὶ κατ' ὀλίγον τὸ στυγνὸν κατέλειπεν ἡ ὄψις.

Εἰς κόμην δὲ παρήγγειλαν κριοὺς νὰ πέμψουν δύο,
 Καὶ πέντε μ' οἶνον ἐκλεκτὸν ἀσκία νὰ γεμίσουν.
 Εὐκόλως δ' ἔκαμαν πτερὰ τῶν χωρικῶν οἱ πόδες,
 Λαβόντων πενταπλάσιον τῆς ἀληθοῦς ἀξίας.

Ὅποταν δ' ἄπλετον τὸ φῶς ὁ ἥλιος σκορπίζη,
 Ἄνάπτουν πῦρ, καὶ τοὺς κριοὺς εἰς ὄβελους περῶσιν·
 Λευκὰς δ' ὑπὸ τῆς πιμελῆς εὐρίσκουσι τὰς σάρκας·
 Οἱ ἔμπειροι δὲ σύντροφοι πολλάκις παραγγέλλουν
 Τὸ ἄλας καὶ τὸ πέπερι νὰ πάσσωσι μὲ μέτρον,
 Διότι τοῦτο μάλιστα τὸ κρέας νοστιμίζει·
 Καὶ βαθμηδὸν πρὸς τὴν πυρὰν νὰ φέρωσι τὰς σχίζας,
 Διατηροῦντες τοῦ πυρὸς τὴν δύναμιν ὁμοίαν.
 Ἄφου δ' ἡ κνίσσα τῆς βίνος καθήδυνε τὸ νεῦρον,
 Κι' ἀνήγγειλαν οἱ στρέφοντες τοὺς ὄβελους ταχεῖαν,
 Τὴν ὄπτησιν, στρώννουν χαμαὶ πυκνοὺς ἐλάτης κλάδους,
 Κ' ἐπίδεξιὸς τοὺς κριοὺς ἀχνίζοντας ἀνοίγουν
 Οἱ μάλιστα καυχώμενοι διὰ τὴν τέχνην ταύτην·
 Καὶ τις ἀστεῖος τοὺς λοιποὺς φαιδρύνει μὲ τὸν λόγον·
 «Τοῦρκος κάνεις ἐπὶ τῆς γῆς νὰ μὴ φανῆ βαδίζων,
 Ἄν δὲν ἀνοίγῃς, Δῆμέ μου, ταχύτερον τοὺς ἄρνας,
 Ἢ ὅτι λαφυραγωγεῖς τὰ πλούτη τῶν ἐμπόρων».
 Οἱ τέως δὲ σιωπηλοὶ ἐγέλασαν συμπόται,
 Καὶ βαθμηδὸν ἡ ὄρεξις μεγαλητέρα ἦλθε,
 Μὴ φειδομένη παντελῶς τενόντων καὶ μυῶνων.

Τὰς ὠμοπλάτας δ' ἔπειτα οἱ γέροντες προσβλέπουν·
 Κ' ὁ Δίπλας τὰς ὄφρυς αὐτοῦ συσπᾶσας, μετ' ὀλίγον
 Τοιαύτην πρὸς τὸν ὄμιλον ἀπέτειν' ὄμιλιαν·
 «Ὡ φίλοι! πῶς οἱ παλαιοὶ ποτὲ δὲν πίπτουν λόγοι!
 Ὅτε φαιδρὰ τὴν ἀνοιξιν ἀναγεννᾷτ' ἡ φύσις,
 Εἰς κόκκυξ ἔχων μέγεθος τρυγόνος τρεφομένης
 Ἄφθόνως τὸ φθινόπωρον μὲ σταφυλὰς καὶ μύρτα,
 Εἰς αἴγειρον ἐκάθισε γλυκὺ ἐντείων ἄσμα.

Περιχαρείς δ' ἤκούσαμεν αὐτὸν οἱ κλέφται πάντες
Προάγγελον νομίζοντες ἐνιαυτοῦ αἰσίου·
Πλὴν αὖθις τὸν ἤκούσαμεν νὰ τραγωδῆ κατόπιν
Βραδέως τὴν φωνὴν αὐτοῦ μὲ θλίψιν ἐπιτείνων,
Καὶ τότε γέρον χωρικός τοιοῦτον εἶπε λόγον·
« Δὲν μοι ἀρέσκει παντελῶς τοῦ κόκκυγος τὸ ἄσμα·
Τὸ ἔτος τοῦτο συμφορὰν μεγάλην θέλει πάθει·
Ἡ κλεφτουργιά· συντρόφους τις θὰ χάσῃ πολυτίμους. »
Τοιαῦτα μετὰ στεναγμῶν προήγγειλλεν ὁ γέρον,
Πεῖραν πολλὴν τῆς μαντικῆς καὶ τῶν ὀρνίθων ἔχων.
Καὶ τότε μὲν μὲ προσοχὴν δὲν ἤκουσα τοὺς λόγους,
Μὴ θέλων τοὺς συντρόφους μου ἀνωφελῶς νὰ θλίψω·
Πλὴν χθὲς τὸ βράδυ κύων τις μετ' ὀρυγμῶν τὸν πόδα
Ἐπὶ τῆς γῆς ἐπέσυρε κονιορτὸν ἐγεῖρων·
Πρὸς τὰ ὀπίσω δὲ συγὰ τὴν κεφαλὴν του στρέφων,
Καὶ δάκνων τὰ φορέματα, εἰς τὴν ὁδὸν διόλου
Δὲν ἤθελε νὰ ἐμβῶμεν, μηδὲ νὰ ἐπιβῶμεν
Τῶν ἵππων· εἴμεθα δὲ τρεῖς, ἐγὼ κί' ὁ Λεωνίδας
Κί' ὁ Τσόγκας. Θεωρήσατε δὲ τώρα πάλιν, φίλοι,
Τὴν ὤμοπλάτην· ἐν αὐτῇ ὀπὴν καμπύλην βλέπω,
Κ' ἐξάπαντος εἰς συμφορὰν θὰ πέσωμεν μεγάλην·
Καθότι τοῦτο ἀσφαλτον ὑπάρχει τὸ σημεῖον.
Ἄλλὰ τάλεξιτῆριον ἄς πράξωμεν ταχέως·
Εἰς δένδρον ἄς τὴν θέσωμεν, κί' ἄς τὴν πυροβολῶμεν
Μακρόθεν βήματ' ἑκατόν· ἂν δέ τις ἐπιτύχῃ,
Καὶ θραύσῃ τὸ ὄστουν, ἐλπίς ὑπάρχει σωτηρίας·
Εἰ δὲ καὶ μὴ, τὸ μέλλον μας ὀλέθριον θὰ ἦναι·
Ὁ Λεωνίδας καὶ ἐγὼ κί' ὁ Τσόγκας θὰ χαθῶμεν. »
εἶπε καὶ πάντες κατηρεῖς ἐπαίρουσι τὰ ὄπλα,
Τοῦ γέροντος τὴν συμβουλὴν νὰ βάλωσιν εἰς πράξιν·
Καὶ μὲ μεγάλην προσοχὴν σκοπεύουσι πρὸς δένδρον,
Ἐν ᾧ τῶστουν διὰ κλωστής προσέδεσεν ὀπλίτης.
Πλὴν μάτην τὴν βαρύστονον ἤχῳ ἐξαναγκάζουν
Τοὺς συριγμοὺς τῶν ὄπλων τῶν ἀπαύστως νὰποδίδῃ·

Οὐδείς αὐτῶν κατέρθρωσεν ἐπιτυχῶς νὰ ρίψῃ,
Καὶ πάντας ἡ κατήρεια τοῦ Ἄδου κυριεύει.

Αὔθις δ' ὁ Δίπλος θλιβερὰ τὸν λόγον ἀποτέίνει·
«ὦ σύντροφοι, προσήγγισε τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου·
Ἀμφιβολίαν παντελῶς δὲν ἔχω περὶ τούτου.
Εἰς τὸ ἐξῆς αἱ θύελλαι ματαίως θὰ μυκῶνται
Ἐκ τῶν ριζῶν κλονίζουσαι ὑπερμεγέλη δένδρα,
Κ' εἰς μάτην θὰ ἐκρήγνυνται μὲ πάταγον οἱ ὄμβροι
Τὰς κορυφὰς κρημνίζοντες τῶν ὑψηλῶν ὄρεων.
Ὁ ὕπνος μου πλειότερον ἀτάραχος θὰ ἦναι
Τοῦ βρέφους τοῦ εἰς μητρικὴν ἀγκάλην κοιμωμένου.
Πλὴν ἐν μοῦ θλίβει τὴν ψυχὴν βαρεῖς τοὺς πόδας ἔχω,
Καὶ τρέμω μήπως τῶν ἐχθρῶν τὸ τάχος μὲ προφθάσῃ,
Κατόπιν δὲ μαρτύρια μεγάλα ὑπομείνω,
Ἡ ἄταφος εἰς τῶν κυνῶν ἐμπέσω τοὺς ὀδόντας.
Ὅθεν, ὦ φίλοι, τὴν προτοῦ συνθήειαν τηροῦντες,
Ἐπὶ τῶν ὤμων φέρετε τὸν γηραιὸν ὀπλίτην·
Κι' ἂν τραῦμα φέρον θάνατον πολέμιος μ' ἀνοιξῆ,
Εἰς ῥάχιν ὑψηλοῦ βουνοῦ ταχέως φέρετέ με,
Ὅποθεν τὰ λημέρια τὰ παλαιὰ θὰ ἴδω.
Ἐκεῖ δὲ μύρτα στρώσατε καὶ δάφνας νὰ πλαγιάσω,
Τὸ ὕστατον εἰς τὴν ὄσμην νὰ εὐφρανθῶ τῶν χόρτων,
Καὶ τότε τὴν βαρυαλγῆ ψυχὴν μου νὰ ἐκπνεύσω,
Ἦν πάθῃ κατεβάρυναν ἐνιαυτῶν τοσοῦτων·
Αἱ τέκνα ! Τοῦρκους καὶ ἐγὼ δὲν ἔφαγον ὀλίγους·
Κι' ἂν ποταμὸς ὀλόκληρος μοῦ νύψῃ τὰς παλάμας,
Καὶ πάλιν μέλλουν ἐρυθραὶ νὰ μείνωσιν, ἀφθόνως
Εἰς αἵματα βαρβαρικά πολλακίς ἐμβαρεῖσκι.
Τρεῖς δὲ πασσάδες ἀριθμῶ καὶ τρεῖς βοῦδοάδες,
Ὅν ἔκοψε τὴν κεφαλὴν ἡ δεξιὰ μου αὕτη.
Πλὴν ἤδη τάναπόφρευκτον παντός ἀνθρώπου χρέος
Πρὸς τ' Ἄδου τὸ ἀνάκτορον μὲ κράζει νὰ κατέλλω·
Μίαν δὲ μόνην ἐντολὴν μικρὴν θὰ καταλίπω.

Τὸν τάφον μου ποιήσατε πελώριον, ὅποιον
 Οἱ Ἕλληνες οἱ παλαιοὶ, ὡς λέγουν, ὠκοδόμουν·
 Ὅπας δ' ἀφῆτε, νάρχωνται αὐτοῦ αἱ χελιδόνες
 Τὸ ἔαρ νάναγγέλλωσι, τὴν ἀνοιξιν τοῦ ἔτους.
 Τὰ ὄπλα μου συνθάψατε, τὸ προσφιλές μου ξίφος.
 Ὅπόταν δ' ἡ πολύστονος ἠχώ ἐκ τῶν πεδίων
 Ἀγγεῖλη πόλεμον φρικτὸν τοῦ ἔθνους πρὸς τοὺς Τούρκους,
 Θὰ ἔχω τόπον ὄρθιος τὸ ὄπλον νὰ γεμίζω,
 Καὶ πλάγια ἐκ τῶν ὀπῶν νὰ πολεμῶ σκοπεύων.
 Ὡ φίλοι μου, προαίσθησις μοῦ λέγει τῆς καρδιάς,
 Ὅτι κί' ὁ θάνατος αὐτὸς δὲν θέλει μαλακώσῃ
 Τὸ μῖσος τὸ πρὸς τοὺς ὤμοὺς τυράννοὺς τῆς πατρίδος·
 Ἀλλὰ τὴν νύκτα φάντασμα θὰ περιτρέχω μαῦρον
 Τὰ τέκνα των τὰ βέβηλα φονεύων μὲ τὸν τρόμον».

Εἶπε, καὶ βρύσις ἔγειναν οἱ δύο ὀφθαλμοὶ του·
 Κ' οἱ ἄλλοι δὲ ἀρματωλοὶ δακρύουσιν ὡσαύτως,
 Δεινῶς ὑπὸ τῶν λόγων του συγκινηθέντες πάντες·
 Μὲ πόνον δ' εἶπον τῆς ψυχῆς τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους·
 «Ἀλλοίμονον! ἡ κλεφτουριά θέλει χαθῆ βεβαίως,
 Ἀφοῦ τὸ θάρρος ἔχασεν ὁ μεγαλόφρων γέρων.
 Οὐδέποτε τὸν ἤκουσα τοιαῦτα νὰ ἐκφράζῃ·
 Καὶ τώρα βρύσις ἔγειναν οἱ δύο ὀφθαλμοὶ του».

Τὰς σκέψεις ταύτας ἔκαμαν κ' ἐσταύρωσαν τὰς χεῖρας,
 Τῆς τύχης τὴν δυσμένειαν βεβαίαν θεωροῦντες·
 Μὲ σιωπὴν δ' ἐσφράγισαν βαρύθυμον τὰ χεῖλη,
 Καὶ μόλις ἤρχισεν ἀργὰ ὁ ἀρχηγὸς νὰ λέγῃ·
 «Ὡ γέρον, τίς τοὺς λόγους σου νὰ ἐξελέγξῃ μέλλει; ἢ
 Τίς θέλει τὰς προρρήσεις σου δειλίαν ὀνομάσει;

Ὡς νέος ἦσο πάντοτε εἰς τοὺς πολέμους πρῶτος,
 Καὶ γέρων δὲν ἀπέφυγες τῆς μάχης τοὺς κινδύνους·
 Οἱ πάντες δ' ἀπεβλέπομεν πρὸς σέ μ' ἐμπιστοσύνην,
 Κί' ὡς βίβλος παλαιῶν σοφῶν μὲ γνώμας στολισμένῃ,
 Κατέρρειεν ὁ λόγος σου τὸ μέλλον προμαντεύων.
 Καὶ τώρα μὴ ἀγνώμονας μᾶς θεωρῆς τοσοῦτον,

Ὅστ' εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν κάνεις νὰ σὲ ἀφήσῃ.
 Μᾶλλον δ' οἱ πάντες ὡς κοινὸν πατέρα σ' ἀγαπῶμεν,
 Καὶ θέλομεν τὰς χεῖρας μας συμπλέκει νὰ καθίξῃς·
 Καὶ πρὶν οἱ Τοῦρκοι ζωντανὸν σὲ σύρουν, εἰς τὸ αἷμα
 Θὰ πλεύσῃς τῶν συντρόφων σου, πιπτόντων εἰς τὰ πέριξ.
 Ἐσύχασε· τὸ μνημᾶ σου, καθὼς ποθεῖς, θὰ γείνη,
 Κ' εἰς κλάδους μύρτων τὴν ψυχὴν νὰ παραδώσῃς μέλλεις.
 Πλὴν ἄκουσον· κ' ἂν βέβαια μᾶς προσκαλῆ ὁ Ἄδης,
 Δὲν πρέπει νὰποθάνωμεν μὲ χεῖρας σταυρωμένας·
 Ἄλλὰ κ' αἱ σάρκες μας αὐταὶ εἰς τμήματα κομμένα
 Τὸν τρόπον νὰ ἐμβάλλωσιν εἰς τὴν φυλὴν τῆς Ἄγαρ.
 Τοιαῦτα παραδείγματα μᾶς ἔχουσιν ἀφήσει
 Πάντες οἱ κλέφται οἱ προτοῦ· ὁ Ζῆδρος κ' ὁ Μιλλιωνῆς,
 Ὁ τουρκοφάγος Ζαχαριᾶς κ' ὁ Ἐξακουστός Ἄνδρουτσος·
 Ἡμεῖς δ' αὐτῶν κατώτεροι δὲν πρέπει νὰ φανῶμεν.
 Ὅθεν προτείνω, σύντροφοι, νὰ φύγωμεν ταχέως,
 Ἐνθ' ἀσφαλεῖς διατριβὰς ἢ παραλία ἔχει·
 Κ' ἴσως καὶ πλοῖον εὕρωμεν, ἂν μᾶς κυκλώσουν αἴφνης.
 Ὅποταν δ' ἡ καρδία μας ἡσυχωτέρα γείνη,
 Παρέλθουν δὲ τάπαῖσια τῶν μαντειῶν σημεῖα,
 Μὲ θάρρος πάλιν, καθὼς πρὶν, διάγομεν εἰς κόμας.²
 Εἶπε, καὶ πάντες πρόθυμοι δεικνύοντ' οἱ ὀπλίται
 Νὰ βάλουν εἰς ἐνέργειαν τοῦ ἀρχηγοῦ τὸν λόγον.
 Δειπνοῦσι δὲ τοῦ γεύματος τὸ περισσεῦσαν μέρος,
 Κ' εἰς ὕπνον ἔπειτα βαθὺν βυθίζονται ταχέως.
 Οὐδὲ παντάπασιν αὐτοὺς ὁ βόμβος ἀφυπνίζει
 Τῆς συναυλίας τῶν πυκνῶν κωνώπων τοῦ δεινῶνος·
 Ἀμέριμνοι ὡς νήπια κοιμῶνται, κ' ἀντηχοῦσιν
 Αἱ πέριξ κοῖλαι φάραγγες, τινῶν δεινῶς βεγγχόντων,
 Κ' ἐκ τῶν εὐρέων στέρνων των ὄξυν βελλόντων ἤχον.

Ὅποτε δ' οἱ ἀλέκτορες φωνοῦσι κατὰ πρῶτον,
 Καὶ ψυχροτέρα τῆς νυκτὸς καθίσταται ἡ αὔρα,
 Σφοδρῶς βοῶσιν οἱ σκοποὶ νὰ ἐγερωῖσι πάντες·

Κ' ἐγείρονται· τὰ σκεύη των λαμβάνουσι, καὶ μέλλουσι
 Εἰς τὴν ὁδὸν νὰ ἐμβῶσι, τὸν κίνδυνον νὰ φύγουν,
 Ὅπταν ἀνωρθώθησαν αἱ τρίχες των μὲ φρίκη·
 Ἄγέλη λύκων παμπληθῶν τοὺς εἶχε περιζώσει,
 Ἀπὸ τοῦ ὄρους τὴν ὄσμην τῶν ζώων ὄσφρανθεῖσα,
 Ἄτινα εἶχον πρότερον οἱ ὄπλοφόροι ψήσει.
 Οἱ ὀφθαλμοὶ των δ' ἤστραπτον εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκότος,
 Κι' ὠρόντο πείναν δεινὴν μὲ τὴν φωνὴν δηλοῦντες.
 Ἐπάγωσαν δὲ τῶν κλεφτῶν τὰ μέλη, καὶ τις εἶπεν·
 Ἄλλοίμονον, τί μέλλομεν νὰ πάθωμεν! Ζητοῦντες
 Τοὺς Τούρκους νὰποφύγωμεν, θὰ γείνωμεν ἐξαίφνης
 Συμπόσιον εὐφρόσυνον τῶν στυγερῶν θηρίων·
 Πλὴν ἔστω· προτιμότερον ὑπάρχει νὰ μὲ σχίξουν
 Μὲ τοὺς ὀξεῖς ὀδόντας των αἱ ἄρκτοι καὶ οἱ λύκοι,
 Ἡ τὴν ζωὴν μου φθισικὴ δουλεία νὰ μαραίνῃ.»
 Εἰς δ' ἄλλος ἐμπειρότερος παρήνεσε τοιαῦτα·
 «Μὴ, φίλοι, τόσον φρίσσετε, καὶ τρέμετε τοὺς λύκους·
 Διότι, καθὼς λέγουσι, διόλου δὲν πειράζουσι
 Τοὺς ὀδοιπόρους εἰς ὁδὸν πατοῦντας τετριμμένην.
 Καὶ μάλιστα φημίζεται ὅτι τὰ ὄτα τείνουσι,
 Κι' ἀκούουσι μὲ θαυμασμὸν τῆς μουσικῆς τοὺς φθόγγους,
 Ὅθεν στενωῶς εἰς φάλαγγα συνενωθῶμεν μίαν,
 Κι' ἄσμα γλυκὺ ἐντείνωμεν βαδίζοντες ἤρεμα.
 Ἐλπίζω τότε ἐλεῦθερον θάφῃσιν τὸν δρόμον,
 Μὲ τὴν μαγεῖαν τῆς ὠδῆς τὴν πείναν λησιμονοῦντες,
 Μόνον προσέξατε καλῶς νὰ μὴ κενώσῃτ' ὄπλον,
 Διότι τρέχουν πρὸς τὸ πῦρ μετὰ σφοδρᾶς μανίας.»
 Εἶπε, καὶ πάντες πρότερον ἀκούσαντες τοιαῦτα,
 Ἐτέραν δὲ μὴ βλέποντες ἐλπίδα σωτηρίας,
 Ἀσμένως παραδέχονται νὰ πράξουν ὅ,τι θέλῃ.
 Ποιήσαντες δὲ τάγμα ἓν, στενωῶς συνδεδεμένον,
 Νὰ ψάλλωσιν ἀρχίζουσιν ἓν ἄσμα, ὅπερ τότε
 Εἰς τὸν ναὸν συνείθιζον οἱ ἱερεῖς νὰ ψάλλουν.
 Ἡ δύναμις δὲ τοῦ Θεοῦ ναρκώνει τὰ θηρία,

Κι' ἀφίνουσι νὰ διαβοῦν ἀνέπαφοι οἱ κλέφται
 Ἄδιαλείπτως τοῦ σταυροῦ ποιοῦντες τὸ σημεῖον.

Καὶ ὅμως δὲν ἀπέφυγον τὴν μοῖραν των τὴν μαύρην
 Εἰς τῶν θηρίων τοὺς ὄξεις ὀδόντας μὴ πεσόντες
 Καθότι μόλις ἔστρεψαν πρὸς δεξιὰ τὸ βῆμα,
 Παρ' ὄχθην βαίνοντες μακρὰν χειμάρρου παταγοῦντος,
 Καὶ νὰ μυκῶνται ἤρχισαν τῶν οὐρανῶν οἱ θόλοι.
 Ἠγέρθησαν δ' οἱ ἀνεμοί, ὁ Νότος καὶ ὁ Εὐρος,
 Καλύψαντες μὲ ζοφεράν ὀθόνην τὸν αἰθέρα·
 Καὶ μαύρη νύξ ἐσκότισε τὴν λάμψιν τῆς ἡμέρας.
 Τῶν δὲ βουνῶν αἱ κορυφαί, αἱ τέως ἀνακλῶσαι
 Μὲ τῆς χιόνος τὴν χροιάν τοῦ Φοῖβου τὰς ἀκτῖνας,
 Ὀλοτελῶς ἐγάθησαν, κ' εἰς τὰ πλευρά των μόνον
 Ἠκούοντο γογγύζοντες οἱ κλάδοι τῶν δενδρώων,
 Πρὸς τῶν ἀνέμων τὴν ἰσχὺν παλαίοντες μὲ βίαν.
 Αἱ ἀστραπαὶ δ' αἱ συνεχεῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς θαμβόουν,
 Καὶ μόναι γίνοντ' ὄδηγοὶ τοὺς ἀτραποὺς νὰ εὔρουν.
 Πλὴν τέλος ἔπαυσαν κι' αὐταὶ φωτίζουσαι τὸν ζόφον.
 Εἰς ὄμβρον δὲ καὶ χάλαζαν αἱ μελαναὶ νεφέλαι
 Ἐξέσπασαν, μετὰ δεινοῦ ῥηγνύμεναι πατάγου·
 Ἀντήχουν δὲ τρομακτικὰ οἱ χεῖμαρροι, τὰ δένδρα
 Ἐκσπῶντες καὶ κυλίοντες μεγάλων λίθων ὄγκους.
 Τὰς ἀτραποὺς δ' ἀπώλεσαν τοῦ ἔθνους οἱ ὀπλίται,
 Κάμμίαν μὴ εὐρίσκοντες πυξίδα εἰς τὰ ὄρη.
 Εἰς βράχους δ' ἐπλανήθησαν ὀλισθηροὺς καὶ μαύρους,
 Κ' εἰς ῥήγματα ἐναχοῦ ποικίλα ἐσχισμένους.
 Ἐνταῦθα δὲ προσέκοπτον τῶν ἵππων των οἱ πόδες,
 Καὶ κάπου διωλίσθαινον προάγοντες μὲ κόπον.
 Εἰς μάτην τὰς ἡνίας των μὲ δύναμιν ἐκράτουν·
 Κατέπιπτον κρημιζόντες ὁμοῦ τοὺς ἀναβάτας·
 Μὲ δυσκολίαν δὲ πολλὴν τοὺς ἤγειρον κατόπιν·
 Καὶ τινες ἐν τῇ ζάλῃ των ἐποίουν τὴν κοιλίαν
 Ἰῶν ζώων στέγην τὴν ὀρμὴν κωλύουσιν τοῦ ὄμβρου.

Οὐδ' ἐκορέσθ' ἢ συμφορὰ, μετὰ τασαύτης λύσσης
 Ἐπὶ τῆς γῆς ταραξασα τὴν τάξιν τῶν στοιχείων.
 Ἄλλ' αἴφνης εἰς τὰ ὤτά των ἤχώ τις φρικαλέα
 Ἀνήγγειλε τὴν θάλασσαν πλησίον μυκωμένην
 Καὶ μετ' ὀλίγον ἀστραπὴ κατέδειξεν ὡς ὄρη
 Ἐπὶ τὸν βράχον τὸν ὄρθον τὰ κύματα τὰ μαῦρα,
 Κι' ὡς ὄφεις τοὺς ἀφροὺς αὐτῶν πηδῶντας εἰς τὸν πόντον.
 Τότε δὲ ῥίγος ἔλαβε θανάτου τοὺς ὀπλίτας,
 Καὶ τις αὐτῶν ἐφώνησε τοιαῦτα πρὸς τοὺς ἄλλους
 Ἄλλοίμονον! ποῦ τρέχομεν; ἐνταῦθα τὴν ἡμέραν
 Μὲ προσοχὴν βαδίζουσι πολλὴν οἱ ὀδοιπόροι.
 Κι' ἡμεῖς ἐλπίδα ἔχομεν ὑπὸ τοιοῦτον ζόφον
 Πρὸς τοὺς ἰχθύς ὁ ἄνεμος βορρὰν νὰ μὴ μᾶς ῥίψῃ;
 Ἄς στρέψωμεν πρὸς τὴν ξηρὰν τοῦλάχιστον ἐκεῖσε
 Βεθαίως θὰ στηρίζωμεν εἰς ἔδαφος τοὺς πόδας.»
 Εἶπεν· εὐκόλως δ' ἔπεισεν ὁ λόγος τοὺς συντρόφους,
 Τοὺς μυκηθμοὺς τοῦ ὕδατος ἀκούοντας μὲ φρίκην.

Ἐν τούτοις δὲ τὴν λύσσαν των πρᾶνουν τὰ στοιχεῖα,
 Καὶ τὴν ἐσπέραν παύουσιν οἱ ἄνεμοι τὴν βίαν.
 Ὁ συριγμὸς δ' ἤκούετο εἰς τοὺς δεινῶνας μόνον
 Τὰ νέφη δ' ἐσκορπίσθησαν, κ' ἡ ἀργυρᾶ Σελήνη
 Μὲ τὰς λαμπρὰς ἀκτῖνάς της κατέδειξε τὴν φύσιν
 Ὡς τίλασαν τὴν κόμην της εἰς ἐκφορὰν γυναῖκα.
 Ἐδῶ πλαγίως ἐκείντο ἐκρίζωμένα δένδρα
 Ἐκεῖσε βράχος μελανὸς κατέπεσεν ἐξ ὄρους
 Ἐνταῦθα χάσμα μέγιστον ὑπὸ τὴν γῆν ἠνόηθη
 Κι' ἄμμος ἀλλοῦ τὸν χλοερὸν ἐκάλυψε λειμῶνα.
 Μὲ τρόμον δ' οἱ ἄρματωλοὶ εἰς σπήλαιον ἐμβαίνουν,
 Ἀνάγκην ἔχοντες πολλὴν τὰ μέλη νάναπαύσουν
 Καὶ ῥίγος εἰς τὰ μέλη των διέρχεται, τὴν στέγην
 Ὅπότεν βλέπουν κάθυρον· οὐδὲ τολμοῦν νὰ εἶπουν
 Ὅποσον αἶσθημα φρικτὸν τὸ ῥῆγμα ἐπροξένει,
 Ὅπερ τὸν τοῖχον ἔσχισε πλαγίως τοῦ σπηλαίου.

Ἄλλ' ἕκαστος τὴν φρίκην του μὲ τὴν σιγὴν καλύπτει,
Μὴ ἔχων πλέον δύναμιν τὸν ὕπνον νὰ νικήσῃ·
Τοσοῦτον εἶχε ὁ κάματος τὸ σῶμά των βαρύνει!
Καὶ πίπτουν κάτω, παρευθὺς δ' οἱ πάντες καθυπνώσουν.

Ὅποτε δ' ἡ φαιδρὰ Ἦὼς ζωογονεῖ τὴν φύσιν,
Ἠγέρθησαν μὲ ἔλαφρον τὸ σῶμα οἱ ὀπλίται,
Κι' ἀπὸ πλησίον φρέατος ψυχρὸν ἐπήντλουν ὕδωρ,
Τὸ πρόσωπον νὰ νίψωσι διώκοντες τὴν νάρκη·
Ἐξαίφνης δ' ἀνεφώνησε τοιαῦτα σύντροφός τις·
«Ὁῦμοι! πῶς βλέπω μελανὰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους!
Ὡς φαίνεται, καὶ σήμερον δὲν μέλλομεν διόλου
τῶν ὄπλων νάφαιρέσωμεν τὸ κάλυμμα· καὶ πάλιν
τὰ νέφη προμηνύουσι τρομακτικὰς θεέλλας.»
Εἶπε, καλῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰσέτι μὴν ἀνοίξας·
Πλὴν ἄλλος οὕτως ἀπαντᾷ, ὀξυδερκής τὴν ὄψιν·
«Δὲν εἶναι, φίλε, παντελῶς νεφέλαι εἰς τὰ ὄρη·
Ἄλλ' ἄνδρες ὄπλα φέροντες· ἰδέ! τὰς χεῖρας σεῖου,
Καὶ τὰς σημαίας ὑψηλὰ τινάσσουσι μὲ τόλμην·
Τοῦ δ' ὄπλου σου τὸ κάλυμμα ταχέως θάφαιρέσης·
Κύτταζε μόνον ἱκανὴν πυρίτιδα ἂν ἔχης,
Ἡ μήπως ταύτην τῆς βροχῆς τὸ νότισμα διήλθε.»
Καὶ μέγα εἶχε δίκαιον ὁ δεύτερος ὀπλίτης·
Καθότι δὲν ἀπέκαμεν ὁ ἄσικνος Μπεκίρης
τοὺς κλέφτας πανταχοῦ ζητῶν εἰς ὄρεινὰ χωρία,
Ἔως Ἑβραῖος κάπηλος, εἰς τὰς ὁδοὺς ὑέλου
Πωλῶν, τὸ πρᾶγμα ἔμαθε, κ' Ἰούδα πράξας ἔργον
Ἐμήνυσ' εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἀλβανῶν τὰ μέρη,
Ὅπου τὰ βήματ' ἔστρεφεν ὁ Κατσαντώνης τότε.
Σκοποὺς δ' εὐθὺς εἰς σκοπιὰς ἐπέστησε παμπόλλους,
Συνειθισμένους εἰς βροχὰς νάντέχωσι κ' ἀνέμους.
Καὶ τις αὐτῶν ὑπώπτευσεν ὅτι πρὸς τοῦ σπηλαίου
εἰσέρχοντο τὴν εἴσοδον ὀπλίται τὴν ἐσπέραν·
Λοιπὸν εὐθὺς ἐμήνυσεν εἰς τὸν Μπεκίρην τοῦτο·

Κ' ἐκεῖνος δὲν παρέλειψε τοιαύτην εὐκαιρίαν·
Ἄλλὰ ταχέως ἔζωσε τὴν ὀρεινὴν κοιλάδα,
Πεντακοσίους Ἄλθανοὺς διευθετήσας οὕτω,
Ὅστε πᾶν πέρασμα στενὰ νὰ μένη κεκλεισμένον.

Καθὼς εἰς φρούριον λοιπὸν εὐρέθησαν κλεισμένοι
Οἱ κλέφται, καὶ δὲν ἤλπιζον ὀλότελα νὰ φύγουν·
Οὐδὲ θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ μένωσιν αὐτόθι,
Μὴ ἔχοντες τίς πρὸς αὐτοὺς τὰ τρόφιμα νὰ πέμπη.
Ὅθεν εὐθύς ἐφώνησεν ὁ ἦρωσ ἀρχηγός των·
«ὦ σύντροφοι! τὸ βλέπετε καὶ μόνοι, δὲν ὑπάρχει
Ἐλπίς νὰ μείνωμεν ἐδῶ· ἐλκύσατε τὰ ξίφη,
Καὶ μὲ τὸ βῆμα τολμηρὸν στενὴν ὁδὸν ζητῶμεν,
Ὅπου νὰ πλώσουν οἱ ἐχθροὶ πολὺν δὲν ἔχουν τόπον.»
Εἶπε, καὶ πάντων ζωηρὰ ὁ ὀφθαλμὸς ἐκλάμπει·
Ἐλκουν τὰ ξίφη, καὶ χωροῦν μὲ βῆμα τῶν λεόντων,
Ὅποτε συριγμοὺς σφαιρῶν τῶν Ἄλθανῶν νοοῦσιν.
Αὐθις δὲ νῦν ὁ ἀρχηγὸς κωλύει τὴν ὁρμὴν των·
«ὦ φίλοι, σταματήσατε· διότι θὰ μᾶς φάγουν·
Χαράκιμά ποινήσατε ταχέως διὰ λίθων,
Ἡ κρύψατε τὰ στήθη σας ὑπὸ στελέχη δένδρων.»
Τότε δ' οἱ πάντες εὐπειθεῖς τὸ σῶμα προφυλάττουν·
Πυροβολοῦσι δ' εὐστοχα, καὶ τὰς βολὰς δὲν χάνουν·
Οἱ Ἄλθανοὶ δ' ἐγγύτερον προσέρχονται, κ' ἐκ πάντων
Ἐκ τῆς στολῆς γνωρίζεται ὁ ὑψηλὸς Μπεκίρης.
Τοιαῦτα δ' εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἠπειρώτης ἦρωσ,
«Ἄμα τὸν εἶδε τῶπλόν του γεμίζοντα μὲ βίαν·
«Μπεκίρη, δὲν θὰ τάρνηθῆς· τὴν σήμερον δολίως
Τὸ αἷμα τῶν συντρόφων μου κ' ἐμοῦ νὰ πῆς θέλεις·
Ἄν ἦσ' ἀνδρείος, φανερὰ τὸ στήθος θὰ προβάλης,
Κι' οἱ δύο θὰ σκοπεύσωμεν ἀλλήλους διὰ σφαίρας.
Οὕτω θὰ δεῖξῃς εὐστοχος ἂν ἦσαι καὶ γενναῖος.
Ἄλλως ἀνδρείος Ἄλθανὸς διόλου μὴ καλῆσαι,
Ἄλλ' ἀγεννὴς Ὀθωμανὸς, πεντάκις τῆς ἡμέρας

Ἐγγίζων μὲ τὴν βῆνά σου τὸ χῶμα ὡς οἱ χοῖροι,
Ὅποταν τὸ προσκύνημα ἢ πίστις σου προστάτῃ.»
Εἶπε, κί ὁ λόγος τὴν ψυχὴν τοῦ ἀλαζόνος ἄπτει,
Ὀνειδισμόν ἀκούσαντος παρ' εὐκλεοῦς ὑπλίτου·
Οὐδὲ χωροῦν τὰ σπλάγχνα του τὸ ἄλγος τῆς ψυχῆς του·
Ἄλλ' ἀναδίδουν πῦρ δεινὸν οἱ πνεύμονες ἐν τάχει·
Καὶ νὰ δεχθῆ τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἑλληνοσ σκοπεύει,
Ὅπότ' εἰς σύντροφος αὐτὸν ἐντόνωσ ἐπιπλήττει·
«Μπεκίρη, τίς σ' ἀφῆρσε δαίμων κακὸς τὰς φρένας;
Δὲν βλέπεις ὅτι ἂν χαθῆς, κἀνεὶς δὲν θάπομεινῃ
Δυνάμενος τοὺς Ἀλθανοὺς νὰ διοικῆ μὲ τέχνην,
Κί οἱ μέχρι τοῦδε μόχθοι μας εἰς μάτην θάποδῶσιν,
Ἄφου τὸ πάντασ συνενοῦν εἰς ἓν ἐκλείψῃ κέντρον;
Ἡσύχασε, καὶ ἀντὶ σοῦ θὰ πολεμήσουν ἄλλοι.»
Κατόπιν δὲ στρεφόμενος ἐφώνησε μὲ τόλμην·
«ὦ Κατσαντώνη! σ' ἤκουον ἀνδρεῖον· πλὴν τὴν γλῶσσαν
Καὶ μόνην βλέπω σήμερον λαμπρῶσ ἀκονισμένην·
Μὴ λόγους, ἀλλὰ πράγματα! ἰδοὺ προβάλλω στήθος,
Καὶ κτύπησε νὰ ἴδωμεν μὲ πόσην εὐστοχίαν
Τὴν σφαῖραν ἢ πυρῆτις σου ἀπὸ τοῦ ὄπλου πέμπει.
Ἐλπίζω, θέλω σήμερον σοῦ δεῖξει πῶσ καὶ ἄλλοι
Φονεύουσι, ὅπως ὁ Μπεκίρ, τοὺς Ἑλληνας ἀντάρτας.»
Εἶπεν ὁ τάλας, ἀγνοῶν ὅτι δυστήνων παῖδες
Ἄντετάσσον τὰ στήθη των ἐμπρὸς τοῦ Κατσαντώνη·
Καθότι μόλις ὄρθιος ἐστάθη ἐπὶ λόφου,
Καὶ τῶν Ἑλλήγων ἀντικρῦ ὁ ἀρχηγὸς ὁμοίως,
Ὀλίγον δ' οὗτος ἔστρεψε τὸν ὀφθαλμὸν πρὸς τῶπλον,
Κ' εὐθὺς κατέπεσε νεκρὸς, βληθεὶς εἰς τὴν καρδίαν
Ὁ τέως μὲ θρασύτητα καυχώμενος μεγάλην.

Ἐν τούτοις ἄλλος τάχιστα τὴν θέσιν του λαμβάνει·
Πλὴν κί οὗτος δὲν ἐβράδυνεν αὐτὸν νάκολουθήσῃ.
Καὶ τρίτος δ' ἀπετόλμησε παρόμοιον νὰ πράξῃ·
Ὡσαύτως δ' εἰς τοῦ Χάρωνος τὴν λέμβον ἐκομίσθη.

Καὶ τέταρτος δ' ἐκάλεσε τὸν Τουρκοφάγον κλέφτην,
 Ἐπίσης πρὸς τὸν τάρταρον τὰ μέλη χαλαρώσας.
 Κι' ὅμως εἰσέτι παντελῶς δειλία δὲν κατέχει
 Τὸν ὄμιλον τῶν Ἀλβανῶν· ἀλλὰ τις πέμπτος ἔχων
 Ὡς πάντων εὐστοχώτατος μεγίστην τότε φήμην,
 Τοιαῦτα εἶπε τῶν κλεφτῶν τὸν πρῶτον προσκαλέσας·
 «Ἐλα κι' ἡμεῖς νὰ ρίψωμεν δύο βολὰς συγχρόνως,
 Νὰ ἴδωμεν ὀπότερον ἢ γῆ θὰ καταπίη·
 Ἄν ἀμφοτέρους δὲν ποθῆ τὸ χῶμα νὰ καλύψῃ.»
 Εἶπε, κ' εὐθὺς λαμβάνουσιν οἱ ὄπλοφόροι θέσιν,
 Καὶ κλίνουσι τὸ δεξιὸν ἐπὶ τοῦ ὄπλου ὄμμα,
 Ἀκλόνητα τὸν σίδηρον κρατοῦντες μὲ τὰς χεῖρας·
 Καπνὸς δ' ἀγγέλλει τὴν βροντὴν κατόπιν ἐπομένῃν,
 Κ' ὑπτιος ἴδ' ! ὁ Ἀλβανὸς ταχέως καταπίπτει·
 Ὁ δ' Ἕλλην μὲ τὴν δεξιὰν τὸ ἔδαφος λαμβάνει,
 Καὶ πόνον αἰσθανόμενος ἀνέκραξε τοιαῦτα·
 «Ποῦ εἶσαι, Λεπενιώτη μου, ποῦ εἶσαι ἀδελφέ μου ;
 Μ' ἐπλήγωσαν· τὸ αἷμά μου τὰ χόρτα ἐρυθραίνει·
 Οὐδ' ἔχω πλέον δύναμιν τὸ σῶμα νὰ ἐγειρω.
 Ταχέως πρόφθασε ! χαρὰν μὴ λάβωσι μεγάλην
 Οἱ Τοῦρκοι, ὅτι μ' ἔχουσιν αἰχμαλωτίσει ζῶντα.»
 Εἶπεν ὁ ἥρωας, πληγωθεὶς πλησίον τοῦ τραχήλου,
 Ὡς λέαινα δ' ἐπήδησεν ὁ γίγας Λεπενιώτης·
 Ἐπὶ τῶν ὤμων δ' ἔλαβεν εὐθὺς τὸν ἀδελφόν του·
 Κ' εἶπε γινώσκων ἀκριβῶς τῶν Ἀλβανῶν τὰ ἔθη·
 «Κράτει μ', Ἀντώνι ἀδελφέ, ὡς δύνασαι, διότι
 Φοβοῦμαι μὴ τῆς δεξιᾶς χειρὸς θὰ ἔχω χρεῖαν·
 Μήπως ἀφοῦ νοήσωσι τὸ τραῦμά σου οἱ Τοῦρκοι,
 Ποιήσουν ἔφοδον μ' ὀρμὴν μεγάλην ἐπελθόντες.»
 Εἶπε, κ' ἐξείλκυσε εὐθὺς τὴν κυρτωμένην σπάθην
 Ἀστράψασαν εἰς τῆς αὐγῆς τὰς φωτεινὰς ἀκτῖνας·
 Ὅμοίως δὲ κ' οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἥρωος ἀστράπτουν,
 Κ' ἡ γῆ στενάζει δυνατὴν αἰσθανομένην θλιψίην
 Ὑπὸ τοὺς πύδας γίγαντος κομίζοντος ἐπ' ὤμων

Τὸ βάρος ἄλλου γίγαντος, ὁμοίου πρὸς ἐκεῖνον.
 Οὐδ' οὕτω κρίνων παντελῶς ὁ ἦρωσ ἠπατήθη.
 Καθότι μετ' ἀλαλαγμῶν οἱ Ἄλβανοὶ μεγάλων
 Ἐφώρμησαν, νομίσαντες ὅτι θά εὕρουν ἤδη
 Ἄδύνατον τὸν ὄμιλον τῶν ὀπλιτῶν Ἑλλήνων,
 Ἄφου τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν ἐνόησαν τρωθέντα.
 Ἄλλ' ὅμως σφαῖραι, ἅπασαι κτυπήσασαι τὴν σάρκα,
 Τοὺς κάμνουσι νάποσύρωσι τὸ βῆμά των ὀπίσω,
 Καὶ λάμπουν τὰ Ἑλληνικά εἰς τὸν ἀέρα ξίφη.
 Πρὸς τοὺς βαρβάρους τὴν ὁδὸν δεικνύοντα τοῦ Ἄδου.
 Οἱ δ' ἵπποι φεύγουσι, παντελῶς καταλειφθέντες ἤδη,
 Κι' ὁ χαλινός των ἴσμεται μετ' ἤχου εἰς τὸ χῶμα,
 Ἡ κάποι' ἐμπερδεύεται εἰς τοὺς προσθίους πόδας·
 Καὶ τότε μὲ θυμὸν πολὺν τὰ κτήνη τοὺς ῥυγνύουσι,
 Καὶ διαστήματα πηδοῦν πολλῶν ἀνδρῶν βημάτων,
 Ὅποι' εἰς ἔδαφος ὑγρὸν οἱ πόδες δὲν εἰσδύουσι,
 Ἄλλ' ἐπὶ βράχου συνεχῶς ἐκβάλλουσι σπινθῆρας·
 Ἐνίστε δ' εἰς τῶν σφαιρῶν τὸν κρότον ἐπεγείρουσι
 Τὰ ὦτα καὶ τὴν χαιτήν των ἰστάμενοι πρὸς ὦραν·
 Πλὴν αὐθις τρέχουσι μ' ἀστραπῆς ταχύτητα, ὡς ὅταν
 Τὸ θέρος οἴστρος τὰ κεντᾶ, κι' ὀπίσω των λακτίζουσι.

Οἱ δ' Ἕλληνες μετὰ ψυχῆς βαρυαλγούσης ἤδη
 Πάντες ὁμοῦ τὸν ἀρχηγὸν ἐμβάλλουσι εἰς τὸ μέσον·
 Καὶ βαινέουσι μὲ στερεὸν τὸ βῆμα προχωροῦντες·
 Ζητοῦσι δὲ πρὸς ἐξοδὸν νὰ φθάσουν τῆς κοιλάδος.
 Ἐπίσης δ' εἰς τοὺς ὤμους του ἐσέγκωσεν ὁ Γεῖωσις
 Τὸν Δίπλαν μὴ δυνάμενον ταχέως νὰ βαδίξῃ,
 Ἄλλὰ μ' ἀδύνατον φωνὴν προτρέποντα πολλάκις
 Τοὺς νέους νὰ ἐμμένωσιν συνηνωμένοι πάντες,
 Μηδὲ νὰ χωρισθῇ κανεὶς ἐκ τῶν λοιπῶν συντρόφων,
 Καὶ τὸν συλλάβουσι εὐκόλα τῶν Ἄλβανῶν τὰ πλήθη.
 Κ' ἐν ὄσφ μὲν προέβαινον εἰς τὴν κοιλάδα, ἦσαν
 Συνηνωμένοι· κι' ἄγγελοι ὡσάν νὰ τοὺς ἐφρούρουσι,

Κάνεις πληγὴν δὲν ἔλαβε καιρίαν· ἀλλὰ μόνον
Εἰς σύντροφος εἰς τὸν λαϊμὸν ὀλίγον καθημάχθη.
Πλὴν ὅταν ἤδη ἔφθασαν πλησίον τῆς ἐξόδου,
Ἐνταῦθα λόφος ὄρθιος ὑψοῦτο, καὶ πλαγίως
Χαράδρας ἐκατέρωθεν στενάς τὸ ὄρος εἶχεν,
Τοσοῦτον ὥστε δι' αὐτῶν εἰς μόνος προεχώρει.
Καὶ τότε ὁ Τσόγκας μὲ φωνὴν ἐβόησε μεγάλην·
«Λάβετε' ἑμοῦ τὴν δεξιὰν ὁδὸν ὁ Λεπενιώτης
Κι' ὁ Γιώτης, οἱ κομίζοντες ἐπ' ὤμων τὰ φορτία·
Ἐγὼ δὲ κι' ὁ νεώτατος ἀπάντων Λεωνίδας,
Ὅστις συχνὰ τὸν ἀρχηγὸν παρενοχλεῖ δακρύων
Κι' ἀδιαλείπτως ἐρωτῶν τὸ τραῦμά του πῶς ἔχει,
Εἰς τὴν ἀριστερὰν ὁδὸν θὰ ἐμβωμεν· κι' ἂν θέλουν,
Ἐκ τῶν συντρόφων ἄλλοι τρεῖς ἡμᾶς ἀκολουθοῦσιν.»
Εἶπε, κ' εὐθὺς τρεῖς σύντροφοι πλησίον του πηδῶσι·
Κι' ὁ Λεωνίδας ἄκων μὲν, ἀλλ' ὅμως ἠναγκάσθη
ὑπὸ τῆς προτροπῆς πολλῶν ἐκεῖ νάποχωρήσῃ.
Εἰς μάτην μὲ τὴν ἄτονον φωνὴν ὁ γέρον Δίπλας
Τὴν πρώτην ἐπανελάβε παραίνεσιν, διόλου
Νὰ μὴν ἀποσπασθῆ κανεὶς ἐκ τοῦ λοιποῦ ὀμίλου·
Ὁ Τσόγκας ἀκαιρα πολὺ ἐπιδεικνύων θάρρος,
Καὶ θέλων κατορθώματα νὰ διαπράξῃ μόνον,
Ὡς εἰς σφαγεῖον ἔσυρε καὶ τοὺς λοιποὺς συντρόφους.
Καθότ' ἡ πρὸς τὰριστερὰ χαράδρα δὲν παρεῖχεν,
Καθὼς ἡ ἄλλη, ἐξοδὸν στενὴν ἐκ τῆς κοιλάδος·
Ὅποτε δ' ἐπροχώρησεν ὡς τέταρτον τῆς ὥρας,
Εἶρέθ' εἰς τὴν ὑπώρειαν οὐχὶ τοῦ λόφου πλέον,
Ἄλλ' ἄλλου ὄρους κλείοντος βορείως τὴν κοιλάδα.
Ἐνταῦθα δ' ἐκ τῆς κορυφῆς οἱ Ἄλβανοὶ τοὺς εἶδον,
Οἵτινες ἔμενον ἐκεῖ πεντήκοντα φρουροῦντες,
Κ' ἐφόρμησαν νοήσαντες τοὺς Ἕλληνας ὀλίγους.
Καπνὸς δ' εὐθὺς ἀνήγγειλε τὴν ἐκρηξιν τῶν ὄπλων,
Καὶ πέντε πίπτουσιν ἐχθροὶ νεκροὶ ἐξαπλωθέντες,
Κ' εἰς Ἕλληνα μένει ἄχρηστος τρωθεὶς εἰς τὴν κοιλίαν.

Αὐθις δὲ κράτος ἀντηχεῖ· καὶ τρεῖς τῶν ἐναντίων
 Βαρέα πτώματα τὴν γῆν γογγύζουσαν πιέζουσι.
 Νῦν δ' ἔλκουσι οἱ ἐπίλοιποι μανιακοὶ τὰ ξίφη·
 Ματαίως δὲ θερίζουσιν οἱ τέσσαρες τοὺς Τούρκους·
 Τὸ πλῆθος ἐμελλεν αὐτοὺς ταχέως ἢ βραδέως
 Νὰ καταβάλῃ, καὶ νεκροὺς ὁμοίως καταστήσῃ.
 Ὁ Τσόγκας δ' ἀνεβόησεν εἰς τὸν βρασμὸν τῆς μάχης·
 «Σωθῆτε, παλληκαριά μου, ὡς δύνασθε· πρὸς δένδρον
 Ἐγὼ θὰ κλίνω στερεὰ τὸ ἰσχυρὸν μου σῶμα.»
 Καὶ μετ' ὀλίγον τῶν ἐχθρῶν διατρυποῦν τὰ ξίφη
 Τοὺς ἄλλους δύο Ἕλληνας· πρὸς δὲ τὸν Λεωνίδα
 Εἰς γίγας ὤρμησ' Ἀλβανός, καὶ τοῦ τρυπᾶ τὸ στῆθος
 Μέχρι λαβῆς τὸν κοπτερόν ἐμπήξας ἀκινάκην.
 Τὸ πρόσωπόν του δ' ἔστρεψεν ὁ νέος καὶ τὸν εἶδε·
 Εὐθύς δὲ τὴν μορφήν αὐτοῦ ἐνθυμηθεὶς τοιαῦτα
 Πρὸς τὸν φονέα μὲ φωνὴν συγκινημένην εἶπε·
 «Σὺ μὲ φονεύεις, ἀσπλαγγνε Μπραίμη, καὶ διόλου
 Δὲν ἐνθυμεῖσαι ἄλλοτε ὅτ' ἦσο ὑπηρέτης
 Εἰς τὴν ἀκμάζουσαν τὸ πρὶν οἰκίαν τοῦ πατρός μου;
 Πολλάκις δὲ μ' ἐσήκωσες εἰς τοὺς βραχιονιάς σου,
 Καὶ μ' ἔδωκαν αἱ χεῖρές σου ἄρτον γλυκὺν νὰ φάγω·
 Καὶ ποτ' ἡ μήτηρ μὲ πολλὴν μοιράσασ' ἀφθονίαν
 Χρυσόν, καὶ τὴν Βασιλικὴν θερμῶς παρακαλοῦσα,
 Κατώρθωσεν ἐκ τῆς εἰρκτῆς νὰ σ' ἐξαγάγῃ, ὅπου
 Συκοφαντία σ' ἔφερε· διότι τοὺς Κονιάρους
 Περιεφρόνεις πάντοτε, κι' ὠνειδίζεις βαναύσως.
 Πλὴν νῦν τὰ πάντ' ἐκάλυψε τὸ κάλυμμα τῆς λήθης,
 Καὶ μέχρι τῆς καρδίας μου ἐνέπηξες τὸ ξίφος,
 Ῥηγνύων ἅμα τῆς μητρὸς τὸ σπλάγγνον, ἣτις θέλει
 Ὀλίγον χρόνον μετ' ἐμὲ βεβαίως ἐπιζῆσει.»
 Εἶπε, κ' ἐκάρφωσ' ἐπ' αὐτοῦ ὁ Ἀλβανός τὸ βλέμμα·
 Κ' εἰς κλύδωνα συλλογισμῶν ἐμπίπτει βαρυθύμων
 Μὲ τὴν ἀριστερὰν κρατῶν τὸ καῖον μέτωπόν του.
 Ἀργὰ δὲ μόλις εἰς πηγὴν θακρῶν ἀνελύθη,

Καί με φωνήν ὑπὸ λυγμῶν ἀπαύστως πνιγομένην
Μὲ δυσκολίαν ἤρθρωσε τοὺς ἐπομένους λόγους·
«ὦ τέκνον μου, ποῖον σκληρὸν καὶ μαῦρον πεπρωμένον
Τὴν σήμερον μὲ καθιστᾷ τὸ μίσθημα τοῦ κόσμου ;
ὦ ! κάλλιον τῶν οὐρανῶν τὸ πῦρ νὰ μ' εἶχε καύσει,
Ἡ χεῖμαρρος τὸ σῶμά μου νὰ εἶχε παρασύρει,
Πρὶν ταύτην τὴν ἀπαίσιον ἡμέραν νὰ ἐπίδω,
Καθ' ἣν τοῦ εὐεργέτου μου ἐφόνευσα τὸν παῖδα !
Ἄχ ! ἔλα ἔς τὰς ἀγκάλας μου εὐθύς νὰ σὲ σηκώσω.
Βοτάνας θέλω πανταχοῦ κ' ἰατρικὰ ζητήσει·
Πᾶν ὅ,τι ἔχω, τὴν ζωὴν αὐτὴν θὰ θυσιάσω,
Κι' ὡς μήτηρ θέλω προσφιλῆς εἰς τὸ πλευρόν σου μένει,
Ἴνα καὶ πάλιν ὑγιᾶ καθὼς τὸ πρὶν σὲ ἶδω.»
Λέγει καὶ κύπτει, τοὺς μακροὺς βραχίονας ἐκτείνων,
Τὸν τραυματίαν δι' αὐτῶν σκοπεύων νὰ ἐπάρῃ.
Πλὴν τοῦτο μὲ τὰ νεύματα ἐμπόδισεν ὁ νέος,
Καὶ μὲ τὴν ἄτονον φωνὴν προσέθηκε τοιαῦτα·
«Δὲν ὠφελοῦν τοὺς θνήσκοντας τῶν ἰατρῶν αἱ τέχναι.
Πλησίον μου τὸν Χάρωνα νὰ διαβαίνη βλέπω,
Καὶ τὴν ψυχὴν μου ἄγγελος ζητεῖ ἀστραπηβόλος.
Πλὴν κατὰ σοῦ, Μπραίμη μου, παράπονον δὲν λέγω·
Μάρτυρα δ' ἔχω ἀψευδῆ τὸν πόνον τῆς ψυχῆς σου,
Τὸν στεναγμὸν τοῦ στήθους σου, τὴν βρῦσιν τῶν δακρῦων.
Μίαν δὲ μόνην σήμερον θὰ σοῦ ζητήσω χάριν
Εἰς τὴν πτωχὴν μητέρα μου ἐπιστολὴν νὰ δώσης.
Πλὴν πῶς αὐτὴν ὁ δύστηνος θὰ δυνηθῶ νὰ γράψω ;
Ἵς τὸ καλαμάριον ποσῶς δὲν ἔμεινε μελάνη,
Διότι ἔθραυσ' ἐχθρικῆ τὴν κεφαλὴν του σφαῖρα.
Τοῦλάχιστον ἂν ἡ γραφίς εἰς τὴν ὀσφὺν μου μένη,
Κι' ὀλίγος χάρτης, δύναμαι τὸ γράμμα μου νὰ γράψω.
Μελάνην ἔχω ἀρκετὴν τὸ αἷμα τῆς πληγῆς μου·
Κι' ἴσως αὐτὸ πλειότερον ἀρμόζει νὰ σημάνῃ
Τὸν πόνον τῆς καρδίας μου εἰς τὴν ἐσχάτην ὥραν.»
Εἶπε κ' εἰς τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ τὴν δεξιὰν ἐκτείνει.

Τῷ ὄντι δ' εὔρεν ἐν πτερόν τοῦ ἀετοῦ καὶ χάρτην
 Συνεπτυγμένον καὶ στενὸν, σφιγμένον εἰς τὴν ζώνην·
 Καὶ μὲ τὸ αἶμα τῆς πληγῆς τοιούτους γράφει λόγους·
 « Ἄ μῆτερ, ἦλθεν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν τὰ βρέφη γάλα
 Δὲν πίνουν, ἀλλὰ δάκρυα ἐκ τῶν μαστῶν θηλάζουν·
 Καθ' ὃν κι' αὐτὰ τὰ ἔμβρυα στενάζουν, καὶ δὲν θέλουν
 Τὸ φῶς νὰ ἴδουν, κι' ἄχαριν τὸν βίον νάπολαύσουν.
 Τώρα δὲν θάπτουν τοὺς γονεῖς οἱ παῖδες, ἀλλὰ τούτους
 Ἐξ ἐναντίας θάπτουσιν αἱ ἄμοιροι μητέρες.
 Κι' ὅμως ἐμὲ, ὦ μῆτερ μου, δὲν μέλλεις νὰ κηδεύσης,
 Διότ' ἡ μάχη τῶν κλεφτῶν νεκρῶν πομπὰς δὲν θέλει·
 Μόνον ἀπλοῦν μνημόσυνον εἰς ἱερεὺς ἄς ψάλῃ,
 Κι' οἱ φίλοι μου ἐν δάκρυον ἄς χύσουν, τὴν ψυχὴν μου
 Ὅ οὐρανὸς δεόμενοι νὰ λάβῃ κι' ἀναπαύσῃ. »
 Τοιαῦτα γράψας, ἔδωκε τὸ γράμμα ἔς τὸν Μπραϊμην·
 Πλὴν μόλις τὴν ἐπιστολὴν παρήγγησε, καὶ πόνος
 Δριμύς τὸ τέλος τῆς ζωῆς ἐμήνυσε πλησίον·
 Αὐθις δὲ νῦν παρήγγειλε, τὸν Ἄλθανὸν προσβλέψας·
 « Ἄ φίλε, τὴν καρδίαν μου νοῶ λειποθυμοῦσαν,
 Κι' οἱ πόδες μου αἰσθάνονται τὸ ῥῆγος τοῦ θανάτου·
 Μὴ μὲ ἀφήσῃς κόρακες καὶ λύκοι νὰ μὲ φάγουν·
 Ἄλλ' ὄρυξον βαθύτατον, ὡς εἰμπορέσης, λάκκον,
 Κ' ἐπάνω μου συσώρευσον τοὺς λίθους καὶ τὸ χῶμα·
 Σταυρὸν δ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μὲ δύο ξύλα κάμε,
 Καὶ θές τὸ καλαμάριον αὐτοῦ τὸ συντριμμένον·
 Τὸν τάφον νὰ γνωρίσωσιν οἱ σύντροφοι κατόπιν,
 Καὶ παρακλήσεις ἐπ' αὐτοῦ εἰς ἱερεὺς νὰ εἶπῃ.
 Ἄν φίλος ᾖσαι, τὴν ἐμὴν σεβάσθητι θρησκείαν,
 Ὅπως κ' ἐγὼ οὐδέποτε σ' ὠνειδίσαι τὴν πίστιν. »
 Εἶπε, κ' εὐθὺς ἐξέπνευσε τὴν εὐσεβῆ ψυχὴν του,
 Κι' ἦλθεν ὠχρὸς ὁ θάνατος γλυκὴν κομίζων ὕπνον.
 Πιστὸς δ' ὁ φίλος ἔθαψεν αὐτὸν ὡς παρηγγέλθη·
 Οὐδ' εἰς τὴν κεφαλὴν σταυρὸν ἐδίστασε νὰ βάλῃ
 Τοῦ μαθητοῦ σημαίνοντα τὸ ἀφελὲς μνημεῖον.

Τοσαύτην εἰς τοὺς Ἄλθανοὺς ἰσχὺν ἔχ' ἡ φίλια !
Ἄν δ' ἐπιζῶσαν εὗρισκε τὴν τάλαιναν μητέρα,
Βεβαίως καὶ τὸ γράμμα του θὰ εἶδιδε· πλὴν ταύτην
"Ἦδ' ἔτι πρὸ δέκα ἡμερῶν εἶχε· ὁ Θεὸς καλέσει
Εἰς τῶν δικαίων τὰς μονάς, φειδόμενος τοῦ πόνου,
Ἄν ἐμελλεν ἡ εἰδήσις αὐτὴ νὰ προξενήσῃ
Εἰς τὴν καρδίαν τῆς μητρὸς, τὴν πλήρη παθημάτων.

Ἐν τούτοις δὲ μ' ἐπιμονὴν ὁ Τσόγκας ἐπολέμει,
Δυνάμεις νέας ἐπαντλῶν εἰς ἀπελπιν ἀγῶνα·
Καὶ δεκατρεῖς κατέφαγε τῶν ἐφορμώντων Τούρκων,
Μὲ τέχνην σείων τὴν κυρτὴν ῥομφαίαν, ἀφοῦ τῶπλον
Καιρὸν δὲν εὔρε παντελῶς μὲ σφαῖραν νὰ γεμίσῃ.
Πλὴν τέλος ἔφθασε κι' αὐτοῦ ἡ τελευταία ὥρα·
Ἄθωμανὸς μὲ προσοχὴν σκοπεύσας τὸν πληγόνει
Εἰς τὰ ὀστᾶ τῆς βράχως· ὁ μύλυθος δ' εἰσῆλθε
Μέχρις αὐτοῦ τοῦ μυελοῦ, τὸν σπόνδυλον τρυπήσας.
Εἰς τὴν ψυχὴν δ' ἐπόνεσεν ὁ ἦρωρ, καὶ στενάξας
Τοιοῦτον πρὸς τοὺς Ἄλθανοὺς ἀπέτεινε τὸν λόγον,
Φοβούμενος μὴ κατ' αὐτοῦ ἐπιτεθῶσι πάντες,
Ποθοῦντες νὰ συλήσωσι τὰ ἀργυρᾶ του ὄπλα,
Καὶ κόψουν εἰς τεμάχια τὸ σῶμά του κατόπιν·
«Πολεμισταί ! σεῖς ἔχετε τὸ ἔθος νὰ τιμᾶτε,
Ἄπόσους εἰς τὸν πόλεμον εὐρίσκετε γενναίους·
Νομίζω δ' ὅτι ἀνὰ ἄνδρος διόλου δὲν ἐδείχθην.
Σταθῆτε· μὴ γεμίζετε τὰ ὄπλα σας ἐκ νέου,
Καὶ θέλω μόνος εἰς ὑμᾶς τὸν στολισμὸν μου δώσει.
Κατόπιν δὲ, ἂν θέλετε, μοῦ θάπτετε τὸ σῶμα,
Ἄς στρατιῶται γνήσιοι τὸν ὅμοιον τιμῶντες,
"Ὅστις γενναίως ἔπεσε μὲ τῶπλον εἰς τὰς χεῖρας.»
Εἶπε καὶ πάντες σιωποῦν· τὰ δ' ὄπλα καταλείπουν,
Κι' ὁμολογοῦν σιωπηλοὶ τοῦ Ἑλλήνος τὴν τόλμην·
Μετὰ χαρᾶς δ' ὑπόσχονται νὰ μὴ τὸν βλάψουν πλέον,
Ἄλλ' εἰς τὴν γῆν τὸ πτώμα του νὰ κρύψωσιν ἐντίμως.

Τότε δ' ὁ Τσόγκας ἔλαθεν ἐκ τῆς αἰχμῆς τὸ ξίφος,
 Τρίς τὴν λαμπρὰν κοπίδα τοῦ ἐφίλησε, καὶ εἶπε·
 ἌΩ σπάθη μου, ὦ σύντροφε τῆς ἀτυχοῦς ζωῆς μου,
 Βαμμένη μὲ τὰ αἵματα τῶν δυναστῶν τοῦ γένους,
 Οὐδέποτε μ' ἐπρόδωκες· ἂν δὲ σ' ἐκίνουν μόνον,
 Τραῦμα διήνοιγες εὐθὺς τὸν θάνατον ἐπάγον.
 Καὶ τώρα δὲ μέχρις αὐτῆς τῆς ὥρας τῆς ἐσχάτης
 Πιστὸν ἐφάνης, κ' ἔγεινες σὺ μόνον ἡ αἰτία
 Νὰ σεβασθῶσιν οἱ ἐχθροὶ τὸν τελευτῶντα Τσόγκαν.
 Ὑγίαινε! δὲν δύναμαι νὰ σὲ κρατήσω πλέον.
 Πιστὸν ἐφάνης εἰς ἐμέ· νὰ μὴ φανῆς εἰς ἄλλον. »
 Εἶπε κ' ἐπέταξ' ὑψηλὰ τὴν σπάθην τοῦ ὄηρος·
 Ταχέως δ' ἐκ τῶν οὐρανῶν κατέπεσεν ἐκεῖνη·
 Καὶ πλήθος ἔτρεξ' Ἀλβανῶν τίς νὰ τὴν λάβῃ πρῶτος,
 Καὶ καυχηθῆ μετέπειτα ὅτι τὸ ξίφος φέρει
 Τοῦ περισημοῦ ἥρωος, τοῦ ξακουσμένου κλέφτου.
 Εἷς δὲ τανάστημα βραχὺς, ἀλλὰ ταχύς τοὺς πόδας,
 Κατώρθωσε προτῆτερα τῶν ἄλλων νὰ προφθάσῃ,
 Κ' εἰς τὴν λεπτὴν αὐτοῦ ὀσφὺν νὰ ζώσῃ τὴν ρομφαίαν.
 Σχεδὸν δὲ μέχρι τῶν σφυρῶν κατήρχετο τὸ ξίφος,
 Κ' ἐσάραζον αὐτὸν συχνὰ οἱ ἄλλοι ὀπλοφόροι·
 Κι' ὅμως ἐκεῖνον παντελῶς δὲν ἔμελ', ἕως ὅτου
 Ἀπὸ τῆς θήκης ἡ κοπίς τυχαίως ἐλκυσθεῖσα,
 Τὸν ἔτρωσεν εἰς τὸν μηρόν· κί ἀπέθανεν ὁ τάλας
 Ἀπὸ τοῦ τραύματος αὐτοῦ· ἡ δὲ ρομφαία οὕτως
 Καὶ μετὰ θάνατον πιστὴ ἐφάνη πρὸς τὸν Τσόγκαν,
 Τὸν βάρβαρον αὐτοῦ ἐχθρὸν φονεύσασ', ὡς ἂν εἶχε
 Ψυχὴν, καὶ μνήμην ἔτρεφε τοῦ πρώτου τῆς κυρίου,
 Τὴν τελευταίαν ἐντολὴν μὲ ζῆλον ἐκτελοῦσα.

Καὶ τοῦτο μὲν εἰς τοὺς ἐξῆς ἐνιαυτοὺς συνέβη·
 Τότε δ' ὁ Τσόγκας ἅπαντα τὰ ὄπλα του μοιράζει,
 Ἵνα πρὸς παῦτα οἱ ἐχθροὶ τὴν προσοχὴν των στρέψουν·
 Τὰς ἀργυρᾶς πιστόλας του, τὴν ὀπλοθήκην δίδει,

Ἦν εἶχε χρυσοκέντητον ἐξεργασθῆ τεχνίτης
 Κατόπιν δὲ τὰς ἀργυρᾶς ἐκδύεται κνημίδας,
 Καὶ μετ' αὐτὰς τὰ πέδιλα, τὰ κάτωθεν μὲν ὄντα
 Τραχέα, κ' ἔν' ἀντέχουσιν εἰς τῶν βουνῶν τοὺς δρόμους
 Ἐκ δέρματος Ἰταλικοῦ βοείου εἰργασμένα,
 Ὅποια πρὸς τὴν Ἥπειρον ἐκ τῆς Αὐλῶνος φέρουν,
 (Καθότι βόας ἡ Ἑλλάς τοιούτους δὲν ἐκτρέφει,
 Ὅποιοι εἶχε' ἀνέκαθεν ἡ γῆ τῆς Ἰταλίας),
 Ἐπάνω δὲ παμποίκιλτα, κ' εἰς τὰ ἐμπρὸς δεμένα
 Σφιγκτὰ μὲ δέτην ἀργυροῦν, αὐξάνοντα τὸ τάχος.
 Μετέπειτα τὸν ἀργυροῦν μασχαλιστῆρα ρίπτει,
 Ἐξ οὗ τὸ φυλακτὸν αὐτοῦ ὑπῆρχε κρεμασμένον,
 Εἰς θήκην χρυσοκάπνιστον τετραγῶνον θεμένον
 (Τὸ τίμιον δ' ἐπρόλαβε νὰ καταπίη ξύλον).
 Λύει τὴν ζώνην ὕστερον τὴν ἐκ λεπτῆς μετάξης,
 Ἐφ' ἧς μ' ἀλύσεις ἀργυρᾶς ὑπῆρχον ἡρμοσμένα
 Διάφορ' ἀσπιδίσκια πρὸς κόσμον, καὶ τὸ κοῖλον
 Τὸ περιέχον μυελὸν παχὺν καὶ κιμωλίαν,
 Ἴνα καθαίρη δι' αὐτῶν τὸ πυροβόλον ὄπλον.
 Τὸ φέσιον μετέπειτα τὸ καινουργές ἐκρίπτει,
 Ὅπόθεν θύσανος χρυσοῦς ἐκρέματ' εἰς τὸν ὦμον.
 Καὶ τὰ περὶ τὸν θώρακα φορέματα ὡσαύτως
 Τὰ πανταχόθεν μ' ἀργυρᾶ κομβία στολισμένα,
 Ὡστ' ἀργυροῦν νὰ φαίνεται ὀλόκληρον τὸ στήθος.

Ἀθροίσαντες δὲ μ' ἠδονὴν οἱ Ἀλβανοὶ μεγάλην
 Τὸν πλοῦτον, ὃν ἐσκόρπισεν ἐπίτηδες ὁ ἦρωσ,
 Ἐκάθισαν νὰ μοιρασθοῦν τὰ λάφυρα, κ' ἐν ταύτῃ
 Τῇ ὥρᾳ ἐξεψύχησεν ἐκ τῆς πληγῆς ὁ Τσόγκας.
 Τοιαῦτα δ' εἶπ' ἰδὼν αὐτὸν ὀπλίτης γενναίφρων
 «ὦ φίλοι, πρὶν εἰς ἔριδας εἰσέλθωμεν, τὸν ἦρωσ
 Ἀρμόζει νὰ τιμήσωμεν· κ' εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἀκόμη
 εἶν' ἡ ἀνδρεία σεβαστή.» Τὸ σέβας δ' ἐπιβάλλων
 Εἰς τοὺς συντρόφους, ἄρχεται τὴν γῆν νὰ διορύττη.

Καὶ μετ' ὀλίγον ἅπαντες ὀρύττοντες ὁμοίως,
 Ταχέως λάκκον ἤνοιξαν· κ' ἐντὸς αὐτοῦ τὸν Τσόγκαν
 Σκεπάζουν ἤδη παντελῶς ἐκ πάντων γυμνωθέντα.
 Ἐπάνω δὲ τῆς κεφαλῆς εὐμήκη θέτουν λίθον,
 Ἵν' ἀριδῆλως φαίνεται ἡ θέσις τοῦ μνημείου.
 Λουτρά δ' ἐπὶ τοῦ μνήματος κατόπιν τοῦ βαντίζου
 Ἐξ αἵματος πολεμιστῶν· καθότι ἕρις ἤφθη
 Τίς θέλει τὸ καλλίτερον τῆς λείας μέρος λάβει,
 Ἔως εἰς γέρων φρόνιμος βοᾷ μὲ πανουργίαν·
 «Τί σφάζεσθε; προβαίνουσιν ἀπὸ τοῦ ὄρους κλέφται.»
 Τότε δὲ πάντες φεύγουσιν· ἀσμένως δὲ κατόπιν
 Τὸ ψεῦδος τὸ σωτήριον νοήσαντες γελῶσι.
 Τοιαῦτ' ὁ Τσόγκας ἔπαθε κ' οἱ σὺν αὐτῷ γενναῖοι,
 Διότι δὲν ἠθέλησαν νάκούσωσι τὸν Δίπλαν,
 Κι' ἀπεμονώθησαν μακρὰν τοῦ ἄλλου σωματείου.

Ἐν τούτοις δ' οἱ ἐπίλοιποι προέβαινον μὲ βῆμα
 Θάρρους μεστὸν, κ' ὡς ἄγγελοι αὐτῶν νὰ προηγοῦντο,
 Πάντες ἐσώθησαν, κ' οὐδεὶς βαρέως ἐπληγώθη,
 Ἐνῷ βροχὴ ἐπήρχοντο τῶν Ἀλθανῶν αἱ σφαῖραι.
 Τέλος δ' ἐκτὸς τῆς ὀρεινῆς εὐρέθησαν κοιλάδος,
 Κι' ὁ κίνδυνος ἐφαίνετο ὅτι παρῆλθε ἤδη.
 Πλὴν τότε λύπη ἄφατος κατέλαβε τοὺς κλέφτας·
 Ὁ γέρων Δίπλας κοιμηθεὶς εἰς τὴν ὁδὸν κάμμιναν
 Ἀπάντησιν δὲν ἔδιδεν, ὕσάκις τὸν ἠρώτων.
 Ὅτε δ' ὁ Γιώτης κατὰ γῆς τὸν ἔθηκεν ἠσύχως,
 Ἐνόησαν ὅτι πνοὴν τὰ χεῖλη του δὲν εἶχον.
 Τοσοῦτον ἐβλαψαν αὐτὸν ὁ μόχθος καὶ τὸ ψῦχος,
 Εὐκόλως τὸ γεροντικὸν καταβαλόντα σῶμα.
 Πάντες δὲ τότε ἀπέλπιδες σταυρόνουσι τὰς χεῖρας,
 Κι' ὡς μαγικὴ νὰ ἐπληξῆ τοὺς ὀπλοφόρους ράβδος,
 Σιγῶντες μένουσιν καὶ κάνεις τὴν σιωπὴν δὲν λείει.
 Μόλις δ' ἀργὰ ἐφώνησεν ὁ ἦρωσ Λεπενιώτης·
 «Ἦ φίλοι, δικαιοτάτον σᾶς κυριεύει πένθος·

Διότι πάντας ὡς πατήρ ἠγάπα τοὺς ἑταίρους,
 Κ' αἱ συμβουλαὶ τοῦ ἤξιζον πλείοτερον, ἢ ὅτι
 Ἄξιζον παμπληθῶν ἀνδρῶν ἀκονισμένα ξίφη.
 Πολλάκις δὲ μᾶς ἔσωσεν ἐκ προφανῶν κινδύνων,
 Μὲ τὴν γλυκεῖαν γλῶσσάν του τὰ πταίσματ' ἀναπτύσσων,
 Ἄτιν' ἡ ἄκαιρος ὁρμὴ εἰς τοὺς πολέμους φέρει.
 Ἄλλ' ὅμως τί μᾶς ὠφελεῖ τὸ πένθος, καὶ ὡς λίθοι
 Ἀκίνητοι νὰ μένωμεν, ἕως οἱ ἐναντίοι
 Προφθάσουν καὶ μᾶς ζώσωσιν μὲ τὸ πυκνόν των πλῆθος ;
 Φοβοῦμαι δὲ τὸν ἀρχηγόν, θν εἰς τοὺς ὄμους φέρω,
 Μὴ αἰφνης πυρετὸς δεινὸς κατάσχη, καὶ τὸν τρόπον
 Δὲν ἔχωμεν νὰ δώσωμεν κάμμίαν θεραπείαν.
 Ὅθεν ἐνταῦθα, σύντροφοι, νὰ μείνῃ οἱ ἡμίσεις,
 Τὸν Δίπλαν ὅπως θάψετε, ὡς ἔχει παραγγείλει·
 Οἱ δὲ λοιποὶ προβαίνωμεν νὰ εὕρωμεν ταχέως
 Ἐν σπήλαιον κατάλληλον· ὁ Ντουφεκιᾶς δ' αὐτόθι,
 Χειροῦργος ἔχων τῶν πληγῶν μεγάλην ἐμπειρίαν,
 Ἄφου μὲ τέχνην τὴν πληγὴν καθάρη κ' ἐπιπάση
 Βοτάνας ἱαματικᾶς, τὸν ἀρχηγόν μας πάλιν
 Ὡς πρῶτα ὑγιαίνοντα θὰ δεῖξῃ, καὶ τὸ ξίφος
 Ἐκεῖνου θὰ ἐκδικηθῇ τὸν θάνατον τοῦ Δίπλα.»
 Εἶπε κ' ἐξήγειρεν εὐθύς τοὺς κλέφτας ἐκ τῆς νάρκης
 Ποθοῦντας νὰ ἰατρευθῇ ὁ μέγας ἀρχηγός των·
 Ἄλλ' ὅμως εἰς δὲν ἔστησε τὰ δάκρυα καὶ εἶπε·
 «Φεῦ! πῶς καὶ ταύτην τὴν στιγμήν τὸν Δίπλαν ἐνθυμοῦμαι,
 Ὅτ' ἔλεγεν εἰς φάλαγγα νὰ προχωρῶμεν μίαν,
 Κι' ὀπίσω νὰ μὴ μονωθῇ κάνεις ἐκ τῶν συντρόφων.
 Καθότι πέντ' ἀναζητῶ τῶν προσφιλῶν ἑταίρων·
 Τὸν Τσόγκαν, τὸν Μοσχόπουλον, τὸν Κούλμαν καὶ τὸν Τσόλκαν
 Καὶ τ' ἀρχηγοῦ τὸν ψυχογιόν, τὸν νέον Λεωνίδα,
 Τὸν στολισμένον μὲ πολλὰς ἐκ τῶν σχολείων γνώσεις·
 Καὶ τρέμω μήπως ἔφαγαν αὐτοὺς οἱ ἐναντίοι,
 Καθότι ὤραν ἱκανὴν νὰ τοὺς ἀκούσω ἔχω.»
 Εἶπε καὶ πάντων βέουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ὡς βρούσις,

Νοούντων ὅτι ἀληθῶς ἐχάθησαν ἐκεῖνοι.
 Ἄλλ' ὅμως τὸ ἀνώφελές γινώσκοντες τῆς λύπης
 Τὴν χαλυβδίνην των ψυχὴν μὲ θάρρος ἀκονίζουσι,
 Κ' εἰς πρᾶξιν τὴν παραίνεσιν τοῦ Λεπενιώτη βάλλουσι.
 Ὅθεν εὐθύς τὸ βῆμά των ἀπάγουσι οἱ ἡμίσεις
 Ζητοῦντες σπήλαιον εὐρὺ τὸν ἀρχηγὸν νὰ κρύψουσι,
 Τὸν Λεπενιώτην δ' ἀσφαλῶς εἰς τὴν ὁδὸν φρουροῦσιν.
 Οἱ δὲ λοιποὶ συναγοντες ἀπὸ τῶν πέριξ λίθους,
 Οὓς ἔσυραν ἐκ τῶν βουνῶν τὰ βεύματα μὲ βίαν,
 Μνημεῖον μέγα κτίζουσιν ἄνευ πηλοῦ καὶ τέχνης,
 Ἄ παραλλάκτως ὡς ποτὲ οἱ Κύκλωπες ἐποίουσι·
 Κ' ἐνταῦθα κλάδους στρώσαντες μυρσίνης, ἐξαπλώνουσι
 Τοῦ γέροντος τοῦ προσφιλοῦς τὸ ξηραμμένον σῶμα·
 Πλησίον δὲ τοῦ θέτουσι τὸ ὄπλον καὶ τὴν σπάθην,
 Κι' ἀφίνουσι ἐν παράθυρον, ὡς εἶχε παραγγείλει,
 Αἰ χελιδόνες νᾶρχωνται μνηνύουσαι τὸ ἔαρ·
 Κι' ὀπότεν κρότος παμπληθῶν ἀγγεῖλη πυροβόλων,
 Τοῦ ἔθνους τὴν ἀνάστασιν ὁ Πλάστης ὅτι θέλει,
 Ἀπὸ τοῦ μνήματος εὐθύς τὰ μέλη νὰ ὀρθώσῃ·
 Νὰ στέχῃ ὀρθὸς νὰ πολεμῇ καὶ δίπλα νὰ γεμίξῃ,
 Κι' ὡς φάντασμα εἰς τὰ βουνὰ τοὺς Τούρκους νὰ τρομάξῃ·
 Τοιαῦτα δ' εἶπε σύντροφος τὸν δίπλαν μακαρίζων·
 «Εἶθε κ' ἡμᾶς τὸ πολὺν νὰ καταλάβῃ γῆρας,
 Ἀφθόνως ἀφοῦ δρέψωμεν ἐκ τῶν πολέμων δάφνας.
 Εἶθε κ' ἡμᾶς οἱ σύντροφοι παρόμοια νὰ θάψουσι,
 Καὶ νὰ ποθήσουσι ὡς ἡμεῖς ποθοῦμεν τὸν πρεσβύτην·
 Σταυρὸν δ' ἐπὶ τοῦ στήθους μας κ' εἰκόνημα νὰ θέσουσι,
 Τὸν τελευταῖον δ' ἀσπασμὸν δακρύοντες νὰ δώσουσι·
 Καὶ λίθον νὰ καύσωσι φωνοῦντες· «αἰωνία
 Ἡ μνήμη τοῦ θεοσεβοῦς τοῦ γένους ὀπλοφόρου.»
 Εἶπε καὶ πρῶτος ἀσπασμὸν εἰς τὸν πρεσβύτην δίδει·
 Κ' οἱ ἄλλοι δὲ παρόμοια τὰ χεῖλη του φιλοῦσι,
 Καὶ δάκρυα τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ὀπλιτῶν θολόουσι.
 Κατόπιν δὲ πυροβολοῦν τὸ χῶμα μὲ τὰ ὄπλα,

Κ' ὑγίαν εἰς τὸν γέροντα εὐχόμενοι ὡς ζῶντα
 Ἄναχωροῦν· πλὴν στρέφουσι τὰ ὄμματα πολλάκις
 Ὅπισω βλέποντες τυχὸν μὴ ἐγερθῆ τοῦ τάφου·
 Καθότι τόσον τῶν θνητῶν ὁ νοῦς ἐξαπατᾶται,
 Ὅστ' ἐνδομύχως κάποτε πιστεύουν ὅτι μέλλει
 Νάφῃσῃ τὸ μνημεῖόν του ὃ ἤδη τεθαμμένος.
 Καὶ φήμη δὲ μετέπειτα μεγάλη διεδόθη,
 Ὅτι συχνὰ ἐγείρετο ὁ Δίπλας ἐκ τοῦ τάφου,
 Κι' οὕτως ἐβόα· ἀτέκνα μου, ὦ τέκνα τῶν Ἑλλήκων,
 Ζωσθήτε τὴν ῥομφαίαν σας· ἡ ὥρα πλησιάζει,
 Καθ' ἣν τὰ ὄρη θέλουσι τοὺς Τούρκους καταφάγει.

Οὕτω τὸν Δίπλαν ἔθαψαν οἱ σύντροφοι μὲ πόνον.
 Τὸν δ' ἀρχηγὸν εἰς σπήλαιον ὁ Λεπενιώτης φέρει·
 Κ' ἐκεῖ ὁ γέρον Ντουφεικιᾶς, χειροῦργος ἀκουσμένος,
 Ὅστις διέτριβε μακρὰν προτήτερα νὰ ἴδῃ
 Τὴν προσφιλῆ του σύζυγον· ἀλλ' ἤδη ἐπανῆλθεν,
 Ὅπότ' εἰς κώμας εὐθυμοὶ διέτριβον οἱ κλέφται·
 Ὁ γέρον οὗτος ἰατρός, βοτάνας ἐπιπάσσων
 Καὶ καθαρίζων τὴν πληγὴν μὲ πλεῖστα ἐργαλεῖα,
 Νὰ θεραπεύσῃ προσπαθεῖ τὸν ἥρωα ταχέως·
 Πλὴν μάτην· αἵφνης πυρετὸς ὄξυς τὸν κυριεύει,
 Κ' ἐπέρχετ' εἰς τὴν γλῶσσάν του τῆς ἀρρωστίας λῆρος·
 Οὐδὲ γινώσκει παντελῶς τί λέγει καὶ τί πράττει·
 Ἐξαίφνης δὲ μ' ἰσχὺν πολλὴν ἐπήγειρε τὸ σῶμα,
 Καὶ ἤθελε τὸ ὄπλον του νὰ λάβῃ καὶ γεμίσῃ,
 Ὅπως φονεύσῃ τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἐμπροσθεν πηδῶντας,
 Καθὼς ἡ ταραγμένη του παρίστα φαντασία.
 Εἰς τὴν στρωμνὴν δ' οἱ σύντροφοι δυσκόλως τὸν ἐκράτουν,
 Φοβούμενοι μὴ τῆς πληγῆς τὰ δέματα λυθῶσι.
 Πλὴν κάποτε δὲν ἴσχυε κι' αὐτὸς ὁ Λεπενιώτης
 Τὸν ἀδελφὸν ἀκίνητον ἀπαύστως νὰ κρατήσῃ·
 Καθότι δυνατὸς σπασμὸς τὰ νεῦρά του τοσοῦτον
 Ἐτάραττεν, ὥστ' ἔκρουε μετ' ἤχου τοὺς ὀδόντας,

Οἱ μῦς δ' ἐλάμβανον ἰσχὺν σιδήρων ἀτμηλάτων,
Κι' ἀπώθει πάντας, τοὺς παχεῖς βραχιονάς του σείων,
'Ὡς παῖδας ἀπώθει μικροὺς συχνὰ παρενοχλοῦντας
'Ανὴρ, ὁπότεν ἐξαιφρα ὀργὴ τὸν καταλάβῃ.

'Ὡς δ' ὅταν μετὰ θύελλαν ἐπέλθῃ νηνεμία,
Καὶ τότε ὁ πρὶν μαινόμενος ὑπὸ τάνέμου πόντος
Εἰς τὴν γλαυκὴν ἀγκάλην του τὰ κύματα κοιμίζει,
Μόνον δ' οἱ βράχοι τῶν ἀκτῶν γογγύζουσι ἀκόμη·
'Ὀμοίως μετὰ τὴν δεινὴν τῆς νόσου τρικυμίαν
'Επὶ τῷ ἀνδράνευα δεινὴ κι' ἀσθένεια τῶν νεύρων
Λειποθυμῖαι δὲ συχναὶ συμβαίνουσι, κι' ἀπαύστως
Οἱ φίλοι τὸν μυρίζουσι πυρίτιδα καὶ ὄξος,
Καὶ πάλιν τὰς αἰσθήσεις του ὁ ἦρωες νάναλάῃ.
Κι' ὁ γίγας οὗτος τῶν μαχῶν, ὁ ξίφη μὴ τρομάζων,
Καὶ τὴν μεγάλην του ψυχὴν ἀσκήσας εἰς κινδύνους,
'Απέκαμε, καὶ θεωρῶν ἐγγὺς τὸν θανατὸν του,
Βαθέως ἀνεστέναξε, κι' ἐφώνησε μετ' ἄλγους·
« Ἀγγελικὴ μου! τέκνον μου! ποῦ εἴσθε; νὰ φιλήσω
Τὸ ὕστατον τὰ χεῖρά σου, καὶ χαίρων νάποθάνω.
Φεῦ! μ' ἀπρηνίθη καὶ αὐτὴν τὴν ἡδονὴν ὁ Ἄδης,
'Επάνω εἰς τὸ στῆθος μου τὴν χεῖρά σου νὰ σφιξῶ,
Καὶ τοῦ προσώπου μου τὸ πῦρ ἢ αὔρα νὰ δροσίση,
'Ἦν ἤθελ' ἡ παλάμη σου ἢ δροσερὰ μου χύσει.
'Ἰδὼρ μοὶ δίδουσι ψυχρόν· πλὴν τοῦτο δὲν πρᾶννει
Τὰς φλόγας τῆς καρδίας μου, ὡς ἤθελε δροσίσει
'Απὸ δακτύλων τρυφερᾶς διδόμενον συζύγου.
'Ὡ! ἂν τὸ ἤξευρε, πτερὰ θὰ ἔκαμν' εἰς τοὺς πόδας·
'Ὡς ἀετὸς πρὸς τὰ βουνὰ θὰ ἔφερε τὴν πτῆσιν,
Κ' εἰς τοὺς χειμάρρους ὡς ἰχθύς ταχύς θὰ ἐκολύμει,
Νὰ μοὶ παράσχῃ τὴν ζωὴν ἢ προσφιλὴς πνοή της.
Τίς φίλος θέλει πάραυτα τῇ ἀναγγεῖλει ταῦτα;
'Ὡς ἄγγελον ἐξ οὐρανοῦ αὐτὸν θὰ θεωρήσω,
Καὶ μέγας εὐεργέτης μου θέλει κληθῆ. . . » Δὲν εἶχε

Τὸν λόγον τοῦτον μὲ ψυχῆς συγκίνησιν περάνει,
'Οπότ' εἰς σύντροφος εὐθύς τὰ πεδιλά του σφίγγει
Καὶ τῶπλον θέτει κατὰ γῆς· ἐν βόπαλον δὲ μόνον
Εἰς τὰς εὐρώστους χεῖράς του ἐπαίρει, χρησιμεῦον
'Ασφάλειαν πρὸς τᾶγρια θηρία νὰ παρέχη·
Καὶ μὲ τσοαύτην ἐπειτα ταχύτητα προβαίνει,
'Ὡστ' οὐδαμῶς τὰς κνήμας του διέκρινες τὰς δύο·
Καὶ θάλλεγες ὅτι τροχοὶ οἱ πόδες εἶχον γείνει
Μίαν συνάπτοντες γραμμὴν προάγουσαν ἀπαύστως.
'Ανάπαυσιν δ' εἰς τὴν ὁδὸν λαβῶν ὀλίγην μόνον,
Εἰς ἓν ἡμερονύκτιον κατώρρωσε νὰ φθάση,
'Ενθα κρυφὰ διέτριβεν εἰς κώμην τῶν 'Αγρᾶφων
'Ἡ σύζυγος τοῦ ἀρχηγοῦ· τοιαῦτα δὲ τῇ λέγει
Πρὶν ἔτι τὴν ἀναπνοὴν αὐτοῦ καθουχάσῃ·
«Ὡτάλαινα, πῶς δύνασαι ἡσύχως νὰ διάγῃς;
'Ὁ σύζυγός σου ἄρρωστος ἐντὸς σπηλαιῶν κεῖται,
Καὶ πυρετὸς τὰ χεῖλη του τὰ μαραμμένα καλεῖ.
Τὴν χεῖρά σου τὸ ὕστατον σὲ προσκαλεῖ νὰ σφίξῃ,
Καὶ μὲ τὴν δροσερὰν πνοὴν τοῦ στήθους σου νὰ χύσῃ
Ζωὴν εἰς τὰ φλεγόμενα ὑπὸ τῆς νόσου σπλάγγνα·
'Υδωρ ψυχρὸν αἱ χεῖρές σου ποθεῖ νὰ τῷ προσφέρουν».—
«Τί λέγεις, ἀσπλαγχνε;» βοᾷ ἡ δύστηνος, κ' ἡ ὄψις
Αὐτῆς ὡς κίτρον ἔγεινε· «τί λέγεις; τελευταῖον
Μὲ κράζ' ἐπὶ τοῦ στήθους του τὴν χεῖρά του νὰ σφίξω;
'Ὡ τέκνον! ἔξελθ', ἀκουσον ὁποῖαν ἀγγελίαν
Φονεύουσιν τὴν ἄμοιρον μητέρα σου κομίζου.
'Αρρωστος εἶν' ὁ προσφιλέης πατήρ, 'Αλεξάνδρέ μου . . .
Μὴ τὸν προσμένῃς ζωηρὸς νὰ ἔλθῃ ἐκ τῆς μάχης,
Νὰ σὲ φιλήσῃ, καὶ γελῶν γλυκὰ νὰ σὲ θωπεύσῃ.
'Ὡ! ἔλα, εἰς τοὺς ἄμους μου ἀνάβα τοὺς εὐρώστους·
Εἰς τὰς τραχεῖας σὺ ὁδοὺς δὲν δύνασαι νὰ βαινῇς . . .
Πτερὰ θὰ κάμω σήμερον, ὡς ἔλαφος θὰ τρέξω,
Ζωὴν εἰς τὸν ἐκπνέοντα νὰ δώσω Κατσαντιῶνιν.
Παρθένε μου, μὴ μ' ἀρνηθῇς τοῦλάχιστον τὴν χάριν,

Τὰ χεῖλη τοῦ νὰ ἀσπασθῶ, ἐν ὅσῳ ζῆ ἀκόμη.
 Ὡ πόδες μου, ἐντεινάτε τὴν δύνάμιν σας τώρα·
 Σκοπὸν δὲν ἔχω ἄνεσιν διόλου νὰ σὰς δώσω·
 Ἀντέχετε! δὲν δύναμαι νάναπαυθῶ· δὲν θέλω
 Νὰ φάγω· δηλητήριο πᾶσα τροφή θὰ μ' ἦναι,
 Ἐως ἐκεῖνον ὑγιᾶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἴδουν.
 Ἄχ! ἂν δὲν μέλλω . . . πλὴν Θεέ! δὲν θέλω νὰ τὸ εἶπω:
 Ἐμπρός! ἐμπρός, ἰδήγησον τὰ βήματά μου, κλέφτη! »
 Εἶπε κ' εὐθὺς τὸν παῖδ' αὐτῆς ἐπὶ τῶν ὤμων αἶρει,
 Καθὼς καὶ ἄλλοτ' ἔκαμνε, μακρὰν ὁδοιποροῦσα.
 Καὶ μ' ἦθος ἦδη μανικὸν ἐκ τῆς ἀγρίας λύπης
 Ἡ τάλαινα τὰ βήματα ὡς ἀστραπὴ προάγει·
 Τὸν ὀδηγὸν τῆς δὲ συχνὰ ὀπίσω καταλείπει,
 Ὅστις ματαίως προσπαθεῖ πλησίον τῆς νὰ τρέχη,
 Ὡν κεκμηκῶς ἀπὸ τοῦ πρὶν κατεσπευσμένου δρόμου.
 Ὑπομονὴν δ' εἰς τὴν ὁδὸν παντάπασιν δὲν ἔχει·
 Ἀλλ' ἅμα λίθον ὑψηλὸν εὐροῦσα ἐκ τῶν ὤμων
 Τὸ τέκνον θέσῃ, καὶ τροφὴν ὀλίγην τῷ προσφέρει,
 Ἐπίσης δ' εἰς τὸ στόμα τῆς βιαίως ἄρτον ῥίψη,
 Καὶ σβέσῃ μ' ὕδωρ διαυγές τὴν δίψαν τῆς ὀλίγον,
 Λύθις ἐγείρεται μ' ἰσχὺν τῆς πρώτης ὑπερτέραν,
 Κι' ὡς ἄνεμος σφοδρότατος τοὺς πόδας ἐπαλλάσσει.
 Ὅποτε δὲ τὸ σπῆλαιον τῇ ἔδειξε μακρόθεν
 Ὁ κλέφτης ὁ σικρότατα τὴν συμφορὰν μὴνύσας,
 Τὸ τάχος δις ἐπήυξεν, ὡς ἵππος πειναλέος,
 Ὅταν νοῆ τὴν φάτνην τοῦ πλησίον ἦδη οὔσαν.

Καὶ τέλος ἔφθασ' ἡ στιγμή, καθ' ἣν τὸν σύζυγόν τῆς
 Εἰς κλίνην ἔμελλε χαμαὶ νὰ ἴδῃ τραυματίαν.
 Εἶχε κλειστοὺς τοὺς ὀφθαλμούς· καθὼς δ' εἰσῆλθ' ἐκεῖνη,
 Ὡς κάτι τὴν καρδίαν τοῦ νὰ ἐνυξεν, ἀνοίγει
 Τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ θεωρεῖ τὸν ἄγγελον ἐμπρὸς του,
 Ὅν χθὲς εἰς μάτην ἔκραζε νὰ ἔλθῃ λυτρωτής του.
 Ἄγγελικῆ, ὁ ἀνέκραξε, καὶ δάκρυα θολόνου

Τὰς παρειὰς τοῦ ἥρωος· ἀπῶς εἶς' ἐδῶ ;» Διόλου
 Ἐκείνη δὲν τῷ ἀπαντᾷ· ἀλλὰ τὰς χεῖρας σφίγγουν
 Καὶ μένουν ἄφωνοι πολλὰς στιγμὰς, δηλοῖ δὲ μόνον
 Τὸ βλέμμα ποῖον αἶσθημα πιέζει τὰς καρδίας,
 Χαρᾶς καὶ λύπης ἐνταυτῷ παλμούς συμπαλλομένας.
 Πλὴν ἐπὶ τέλους μὲ φωνὴν ἀδύνατον ὁ ἥρωσ
 Ἐρώναξεν· αὐδῶρ ψυχρὸν, Ἀγγελικὴ μου θέλω·
 Ὡς κάμινος τὰ σπλάγχνα μου θερμαίνουν τὴν πνοήν μου.»
 Ἐκείνη δὲ καὶ μὲ τὰς ἀβράς εὐθὺς προσφέρει χεῖρας
 Τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ στῆθός του δροσίζει, ὡς οἱ ὄμβροι
 Τοῦ ἔαρος νέαν ζωὴν ἐπὶ τὴν χλόην χύνουν.
 Καὶ μετ' ὀλίγον ἤρχισεν ὁ ἥρωσ νάναπνέη
 Ἐλεύθερα, κ' ἐξέλιπε τοῦ στήθους του τὸ βάρος·
 Καὶ κάπως δρόσον ἔλαβε τὸ μέτωπόν του ἤδη.
 Ὁ δ' ἰατρός μετὰ χαρᾶς ἀνήγγειλεν εἰς πάντας,
 Ὅτι πολὺ καλῆτερα ὁ ἀσθενὴς πηγαίνει,
 Τοῦ πυρετοῦ τὴν δύναμιν μὴ ἔχοντος τὴν πρώτην.

Τότε δ' εὐθὺς ἡ σύζυγος καιρὸν ποσῶς δὲν χάνει,
 Ἄλλ' εἰς τοὺς κλέφτας μὲ φωνὴν συγκινημένην λέγει·
 «Πῶς εἶναι, φίλοι, δυνατὸν τὸν ἀρχηγὸν ἐνταῦθα
 Θεραπευμένον ἐντελῶς νὰ ἴδωμεν; κάμμιαν
 Τὰ ὄρη δὲν παρέχουσι σπουδαίαν εὐκολίαν·
 Κι' ὁ ἄρρωστος ἐὰν ζωμὸν δὲν ἔχη κ' ἡσυχίαν,
 Καιρὸς παρέρχεται πολὺς ἀνάρρωσιν νὰ λάβῃ.
 Ὅθεν πολὺ προσέξατε εἰς ὅ,τι θὰ σᾶς εἴπω·
 Ἀρχαῖος φίλος κατοικεῖ εἰς τὴν ἀγίαν Μαύραν,
 Νῆσον ἀπέχουσαν τῆς γῆς τόσον ὀλίγον, ὥστε
 Μέχρι γονάτων βρέχεσαι εἰς τὸν πορθμὸν βαδίζων.
 Οὗτος κατόκει ἄλλοτε τὸ ὄρεινὸν Ζαγόρι
 Διὰ σῆμος ὡς πλούσιος εἰς χρήματα καὶ γαίας·
 Τὸν δ' ἀνδρωθέντα νῦν υἱὸν ὠραῖον εἶχε παῖδα·
 Κι' ὁ τύραννος Ἀληπάσσας τὴν φήμην του ἀκούσας,
 Τὸν πλοῦτον ἐπεβούλευσε νὰ λάβῃ καὶ τὸν παῖδα.

Ἐμήνυσε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κολοβὸς τὰ πάντα,
 Ὡς τοῦ τυράννου γραμματεὺς μεγάλην πίστιν χαίρων.
 Κι' ὁ τάλας τότε ἀγνοῶν τὸ ποῦ νὰ καταφύγη,
 Κρυφίως εἰς τὸν ἀρχηγὸν ἀνήγγειλε τὸ πρᾶγμα.
 Ἐνέδραν ἔστησε λοιπὸν ὁ Κατσαντώνης τότε·
 Καὶ τοὺς βιαίως ἄγοντας τὸν παῖδα κατασφάζας,
 Τὸν νεανίσκον ἔσωσε τοῦ φίλου καὶ τὸν πλοῦτον.
 Δακρῶν δ' οὗτος ἔμπλεως τῷ εἶπε· «Κατσαντώνη,
 Σὺ νέος εἶσαι κι' ἀληθὴς ἀνάδοχος τοῦ τέκνου,
 Ὅ δυνηθεὶς τὴν πατρικὴν νὰ συντηρήσῃς πίστιν
 Εἰς τοῦ υἱοῦ μου τὴν ψυχὴν· μηδὲ νὰ τὸν μολύνῃ
 Κτηνώδης πόθος ἄφησες. Εἰς τὸ ἐξῆς τοῦ φίλου
 Τὰ κτήματα, τοὺς θησαυροὺς ἰδίους νὰ νομίζῃς.
 Θὰ φύγω· εἶν' ἀδύνατον νὰ κατοικήσω πλέον
 Τὴν Ἥπειρον, ἐνθ' ὠρυγμοὺς τοιαύτη τίγρις βάλλει.
 Εἰς νῆσον μέλλω ἀφανῆ τὸν βίον μου νὰ ζήσω,
 Ἵνα χαρῶ τὸ τέκνον μου, τὴν μόνην μου ἐλπίδα.
 Ἄν δέ ποτ', ὅ μὴ γένοιτο, εἰς τὰ βουνά σου πλέον
 Καταφυγὴν δὲν δύνασαι νὰ εὔρης, ἢ καὶ νόσος
 Τὸ σῶμά σου τὸ εὐρωστον ἐξασθενίῃ, ἔλα!
 Ὡς ἀδελφὸν σὲ θεωρῶ· κι' ὁ οἶκος μου θὰ ἦναι
 Οἰκία σου, τὰ μέλη σου ἐκεῖ νὰ ἀναπαύσῃς.
 Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ κατοικῶ εἰς τὴν ἁγίαν Μαύραν·
 Ἐκεῖ ἐλθέ· μὴ λησμονῆς, ἂν συμφορὰ σ' ἐπέλθῃ.»
 Τοιαῦτα τότε ἤκουσα τὸν φίλον του νὰ λέγῃ·
 Μανθάνω δ' ὅτι ἀκουσθὸς διάγει νῦν ἐκεῖθι,
 Ἀγαπητὸς καὶ τίμιος καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον.
 Καλεῖται Κούρμας, καὶ γνωστὸν τὸ ὄνομά του εἶναι.
 Ὅθεν ἐγὼ τὸν σύζυγον ἐπαίρω εἰς τοὺς ὄμους,
 Καὶ τὸν μικρὸν Ἀλέξανδρον ὁ θεῖος Λεπενιώτης·
 Πρὸς τὴν ἀκτὴν δὲ βαίνομεν δι' ἀτραπῶν συντόμων
 Ἀσφάλειαν εὐρίσκοντες εἰς τῶν δασῶν τὰ σκότῃ·
 Κι' ὁπότ' εἰς τὸν Παληοχαλιᾶ, ἀπέναντι τῆς νήσου,
 Θὰ φθάσωμεν, εἰς σύντροφος ταχέως ἐπιβαίνει.

Μονόζυλον, τὴν εἶδῃσιν νὰ φέρῃ πρὸς τὸν Κούρμαν,
 Ὅτι νοσοῦντα φέρουσι τὸν ἀκριβὸν τοῦ φίλου.
 Εὐθὺς δ' ἐκεῖνος, πέποιθα, θὰ ἔλθῃ νὰ μᾶς εὖρῃ.
 Καὶ τότε πλέον παντελῶς δὲν θέλομεν τρομάζει,
 Μήπως ἐδῶ μᾶς λείψωσι τὰ φάρμακα κι' ὁ ἄρτος.»
 Εἶπε, καὶ πάντες πρόθυμοι δεικνύοντ' οἱ ὄπλιται
 Τὸν λόγον ἐπαινέσαντες τῆς θαυμαστῆς συζύγου.
 Κι' ὁ ἀρχηγὸς δ' ἐπένευσε παρακαλῶν ὡσαύτως
 Νὰ βάλουν εἰς ἐνέργειαν τῆς γυναικὸς τοὺς λόγους·
 Διότι δύνανται πολλὴν τὸ σῶμά του δὲν εἶχε.
 Μόνος ἀντίρρησιν μικρὰν ὁ Λεπενιῶτης κάμνει·
 «Ἡ γνώμη τῆς Ἀγγελικῆς καθ' ὅλα μοὶ ἀρέσκει·
 Πλὴν ἐν καὶ μόνον παντελῶς δὲν ἤθελα νάκούσω,
 Ὅτι τὸ βᾶρος τοῦ ἀνδρὸς ἐπ' ὤμων θὰ κομίσῃ·
 Καθότι πάντοτ' ὡς γυνὴ δὲν δύναται νάντέχη
 Εἰς ἀποκρήμους ἀτραποὺς προάγουσα τὸ βῆμα,
 Καὶ βρέχουσα τοὺς πόδας τῆς εἰς ρεύματα χειμάρρων.
 Καθὼς τὰ πρῶτον ἔπαρε τὸ τέκνον σου, ὦ γύναι,
 Ἐγὼ δὲ μὲ τὸν ἀδελφὸν πλησίον σου θὰ ἦμαι.»—
 «Τί λέγεις, Λεπενιῶτη μου, τί λέγεις, ἀδελφέ μου;»
 Εἰς τὴν στιγμὴν διέκοψεν ἡ ἡρώϊς τὸν λόγον·
 «Καὶ τί; μὲ θεωρεῖς λοιπὸν τῆς Δέσπως κατωτέραν,
 Τῆς Χαΐδως καὶ τῶν λοιπῶν συζύγων τοῦ Σουλίου,
 Αἵτινες καὶ τὸν πόλεμον οὐδόλως ἐφοβοῦντο·
 Ἄλλ' εἰς τὴν ποδιὰν αὐτῶν κομίζουσαι πυρῖτιν,
 Ἐθάρρουν τοὺς ἀνδρας τῶν γενναίως πολεμοῦσαι·
 Κατόπιν δὲ καρτερικῶς τοὺς πληγωμένους πάντας
 Ἐξέφεραν, τὰ νῶτά των παρέχουσαι φορεῖον;
 Δὲν γίνεται· ἡ σύζυγος τοῦ Κατσαντώνη πρέπει
 Ἀξία τοῦ ὀνόματος νὰ ἦναι τοῦ συζύγου·
 Διότι δὲν στολιζοῦσι διόλου τὰς γυναῖκας
 Χρυσᾶ κοσμήματα πολλὰ καὶ λάμπεις ἀδαμάντων·
 Ἄλλὰ τὴν φήμην τοῦ ἀνδρὸς αἱ τίμιαι πιστεῖον
 Παντὸς ἀργύρου καὶ χρυσοῦ πολὺ προσφιλεστέραν.

* Ἄν μέλλωσι δ' οἱ πόδες μου εἰς βράχους νὰ προσκόψουν,
 * Ἡ νὰ βραχοῦν καὶ ψυχρανοῦν εἰς ὕδατα χειμάρρων,
 * Ἴσως ἡμέραν ὁ Χριστὸς εὐδαίμονα θὰ δώσῃ,
 Καθ' ἣν μεθ' ἡδονῆς πολλῆς θάναπολῶ τοὺς μόχθους,
 Οὓς μὲ χαρὰν ἐμόχθησα τὸν σύζυγον νὰ σώσω.
 Βοήθησε μ', ἀνδράδελφε, ἡσύχως νάπιθέσω
 Ἐπὶ τῶν ὤμων τὸ γλυκὺ τοῦ Κατσαντώνη βάρους,
 Καὶ μὴ νομίζῃς παντελῶς ὅτι φορτίον μ' εἶναι.
 Ὅ πόθος ὅσον τάχιστα νὰ φθάσω ἔς τὴν Λευκάδα
 Πτερὰ μοὶ δίδει, καὶ θαρρῶ, τοσοῦτον εἶμαι νέα,
 Ὅπόσον ὅτ' ἠγάπησα τὸν ἄνδρα μου τὸ πρῶτον,
 Φορέσασα δακτύλιον γλυκὺν τοῦ ἀραβῶνος.
 Ναί! τότε δὲν ἐχόρευσα μὲ τόσῃ προθυμίαν,
 Μ' ὀπόσῃ νῦν εἰς τὰς ὁδοὺς θὰ βαίνω τὰς τραχείαις.
 Βοήθει, Παναγία μου, μ' εὐμένειαν ἰδέ με!
 Σοῦ τάσσω τὴν εἰκόνα σου κατόπιν νὰ στολίσω
 Μ' ὀλόχρυσα ὑφάσματα, λαμπάδα δὲ νανάψω
 * Ἴσῃν τὸ μῆκος πρὸς αὐτὸ τανάστημα τάνδρός μου*
 Καὶ χρυσοχόος ἀργυροῦν ἀνάγλυφον νὰ κάμῃ
 Τὴν σωτηρίαν παριστῶν τοῦ προσφιλοῦς συζύγου.»
 Εἶπε, καὶ πάντας θαυμασμοὺς τοὺς κλέφτας κυριεύει,
 Τιμῶντας τὴν ἀληθινὴν συζυγικὴν ἀγάπην,
 * Ἦτις τῶν δύο τὰς ψυχὰς εἰς μίαν συνενώνει,
 Καὶ παίγνια τὰ βάσανα νομίζει καὶ τοὺς μόχθους,
 * Ἄν οὔτοι ἐλαφρύνωσι τὸ ἄλγος τῆς ἐτέρας.
 Τὴν βοηθοῦσι δ' ἔπειτα τὸν ἄνδρα νὰ ἐπάρῃ*
 Κι' ὁ Λεπενιώτης τὸν μικρὸν Ἀλέξανδρον βαστάζει,
 * Ὅστις μὴ ἔχων ἐντελῶς ἰδέαν τοῦ κινδύνου,
 * Ὅν ἔτρεχεν ὁ ἀρρωστος, ἐδάκρυε σπανίως,
 Θωπεύων τὸν πατέρα του καθὼς καὶ πρὶν, ἢ σπεύδων
 Εὐθύς, ὅπου τὸν ἔστελλεν ἡ προσφιλῆς του μήτηρ.

Οὕτω λοιπὸν εἰς τὴν ὁδὸν ἐμβαίνουν σιωπῶντες,
 Ἐ' εἰς τῶν δασῶν τὰς ἀτραποὺς ἀσφάλειαν ζητοῦσι.

Τὸ πρῶτον δ' ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ἐννοεῖ διόλου,
 "Ὅτι τὸ σῶμα γίγαντος ἐπὶ τῶν ὤμων φέρει"
 Ἄλλὰ παρθένος ἰσχυρὰ ἐνόμιζεν ὅτ' ἦτο,
 Ἄλεύρου σάκκον φέρουσα πρὸς μῦλον ἴν' ἀλέσῃ,
 Ἡ τοῦτον ἐπισάττουσα εἰς νῶτον ἡμίονου,
 Καθὼς αἱ ἐπιχώριοι γυναῖκες συνειθίζου.
 Πλὴν ἔπειτα ὁ κάματος ἀρχίζει νὰ τὴν θλίβῃ·
 Τὸ γόνυ κᾶπως κάμπτεται, ἡ ὄψις ἀλλοιοῦται,
 Κ' εἰς μάτην γενναιότητα ἐπιθυμεῖ νὰ δεῖξῃ.
 Ἐζήτησε δὲ τρεῖς ψυχρὸν νὰ τὴν ποτίσουν ὕδωρ,
 Ἡ ἄτονος καρδιά της ἰσχὺν νὰ λάβῃ νέαν.
 Κ' ἤδη σχεδὸν τὸ προσφιλὲς θάπέλειπε φορτίον,
 Ἄν εἰς εὐχὴν δὲν ἦνοιγε τὰ δυνατοῦντα χεῖλη·
 «Παρθένε μου, δὲν μ' ἀφῆσες εἰς ἐποχὴν κάμμιαν·
 Ἄλλ' ἄγγελον παρήγορον εἰς πᾶσαν δυστυχίαν
 Μοὶ ἔπεμπες· καὶ σήμερον διόλου μὴ μ' ἀφῆσες,
 Ἄλλ' ἄγγελον οὐράνιον ἀπόστειλον καὶ πάλιν,
 Τὸ σῶμά μου μὲ δύναμιν νὰ ἐνισχύσῃ νέαν.»
 Εἶπε μὲ πίστιν ἀληθῆ προφέρουσα τοὺς λόγους·
 Ἀπῆστραψε δ' ἡ ὄψις της ἡ τέως ἀθυμοῦσα,
 Κ' ἐγέλασαν τὰ χεῖλη της, ὡς ἂν προαγγελίαν
 Νὰ ἔλαβεν ὅτ' ὑγιῆς θὰ γείν' ὁ Κατσαντώνης.
 Τὰ νεῦρα δὲ τῆς γυναικὸς ἰσχὺν λαμβάνουν νέαν·
 Κ' ἐνόμιζες ὅτι πτερὰ οἱ πόδες ἔχουν πάλιν,
 Ἐνέτεινε δὲ βάλσαμον τὴν ἄτονον καρδίαν
 Τῆς ἐκ τῶν μόχθων παντελῶς σχεδὸν ἀποκαμούσης·
 Τοιαῦτα δ' εἶπεν εὐσεβῆς ὀπλίτης πρὸς τοὺς ἄλλους·
 «Δὲν βλέπετε πῶς ἀστράψεν ἡ ὄψις τῆς συζύγου,
 Καὶ νέα ἔλαβεν πτερὰ ἡ τέως ἀθυμοῦσα ;
 Βεβαίως χάρις τοῦ Θεοῦ τὴν ἔχει προστατεύσει.
 Ἐχετε θάρρος, σύντροφοι· καὶ πάλιν καθὼς πρῶτα
 Τὸν ἀρχηγὸν θὰ ἴδωμεν μὲ ξίφος ἐζωσμένον.
 Ὅστις πιστεῦ εἰς τὸν Θεὸν ἐλπίδα πάντοτ' ἔχει.»
 Εἶπε, καὶ πάντες ζωηροὶ ἀναλαμβάνουν θάρρος,

Μὴ βλέποντες νὰ σείωνται μὴδὲ αὐτὰ τὰ φύλλα⁴
 Ἄλλ' ὡς ἂν σέβας καὶ αὐτὴ ἐδείκνυεν ἡ φύσις,
 Οἱ ὄρνεις οἱ ἀρπακτικοὶ ἠσύχαζον, κ' οἱ λύκοι
 Διόλου δὲν ὠρύοντο· ἀλλ' αὔρα γλυκυτάτη
 Διέπνεε τὰς χλοεράς ἐλάτας, κ' εἰς τοὺς θάμνους
 Μικρὰ πτηνὰ ἐκάθητο μὲ χάριν κελαδοῦντα·
 Ὁ δ' ἥλιος τὸν εὐδιον διήρχετο αἰθέρα,
 Οὐδόλως ὑπὸ τῶν δρυῶν τὸ φύλλωμα φλογίζων.

Ἔνθα δ' ὁ πόντος τὸν γλαυκὸν ζωστήρα περιάγων
 Τῶν Ἀκαρνάνων τὰς ἀκτὰς περιηγῶν προσκλύζει,
 Ὡς νόμφαι κύκλω πλέουσι νησοῦδρια ὠραῖα,
 Κατάφυτα ὑπ' ἐλαιῶν ἀειθαλῶν κ' ἀμπέλων.
 Ἐνταῦθα τὴν μανίαν του πραῦνων ὁ βορέας
 Γλυκὴ τὸ κλίμα καθιστᾷ κ' εὐθύμους τοὺς ἀνθρώπους,
 Εἰς ὄρχησιν καὶ μουσικὴν συχνὰ φαιδρυνομένους.
 Οὐδ' ἔχει τοὺς Χριστιανοὺς ἐνταῦθα κατακόψει
 Τὸ ξίφος τῶν Ἀγαρηνῶν βαρβάρων τῆς Ἀσίας·
 Ἄλλ' ἀκουόμεναι πολλαὶ τῆς Ἰταλίας λέξεις
 Κατάκτησιν ἀγγέλλουσιν Ἐνετικὴν, πρὸ χρόνων
 Μαράναςαν τὴν ἀνθηρὰν ζωὴν τῶν ἐγγχωρίων
 Ὑπὸ Κυβέρνησιν χαρὰν εὐρίσκουσιν εἰς δόλους.
 Καὶ ὅμως τὴν ψυχὴν αὐτῶν δὲν ἔχουν μαλθακύνει
 Οἱ Ἐνετοὶ καιρὸν πολὺν ἐπάρξαντες αὐτόθι·
 Ἄλλ' ὅτε τὰς ἀλύσεις των μετέβαλον εἰς ὄπλα
 Οἱ Ἕλληνες τῆς Στερεᾶς καὶ τῆς Πελοποννήσου,
 Ἀγχόνας δὲν ἐπήρκεσαν καὶ μάχαιραι δημίων
 Τὸ αἶσθημα τὸ ἐθνικὸν αὐτοῦ νὰ καταπνίξουν.
 Πρὸ πάντων δ' οἱ Λευκάδιοι ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν
 Ὑπέρμαχοι ἀκλόνητοι τῆς ἐθνικῆς ἰδέας·
 Ἄσυλον δ' εὕρισκον ἐδῶ κ' ἀσφάλειαν οἱ κλέφται
 Ὅσακις εἰς τὴν Ἠπειρὸν νὰ ζήσουν δὲν εἰμπόρουσαν.
 Ἀεῖποτε δ' εἰς τὴν ἀκτὴν μονόζυλον ὑπῆρχε
 Προσέχον μήπως Ἕλληνας εἰς τῆς Ἀκαρνανίας

Φωνάζη νὰ τὸν φέρωσιν ἀντίπεραν· διότι
 Οἱ Τοῦρκοι ἄλλως ἐμελλον αὐτὸν νὰ θανατώσουσι·
 Τοιοῦτον δὲ μονόξυλον ἐπρόσμενε καὶ τότε·
 Ἄμα δὲ νῦν εἰς τὴν ἀκτὴν ἡ συνοδία ἦλθε,
 Τὴν ὥραν ὅτ' ἀνάπτουσι τοὺς λύχνους τὴν ἐσπέραν,
 Ἐφώναξε μὲ δυνατὴν φωνὴν ὁ Λεπενιώτης,
 Ὅτι βοήθειαν ζητοῦν ἀρματωλοὶ ταχεῖαν
 Κομίζοντες μεθ' ἑαυτῶν ἀνδρεῖον τραυματίαν.
 Εἰς τὴν στιγμὴν δ' ἔφθασ' αὐτοῦ εἰς χωρικὸς καὶ εἶπεν,
 Ὅτι προσμέν' εἰς τὴν ἀκτὴν μονόξυλον, κ' εἰς τοῦτο
 Εὐθὺς νὰ θέσουσι δύνανται τὸν πληγωμένον κλέφτην.
 Μὲ προσοχὴν λοιπὸν πολλὴν τὸν ἀρχηγὸν κομίζουσι
 Ἐπὶ τῆς λέμβου, κ' ἀντικρὺ νὰ φθάσουσι δὲν βραδύνουσι·
 Εἰς σύντροφος δὲ τάχιστα ἐξῆλθε νὰ ζητήσῃ
 Τὸν Κούρμαν. Ἄμα δ' ἤκουσεν ἐκεῖνος τῶνομά του,
 Κι' ὅτι τὸν θέλει κλέφτης τις ἐκ τῆς Ἡπείρου, σπεύδει
 Τοὺς ξένους νὰ ὑποδεχθῇ παραμελῶν τὸ δεῖπνον.
 Μὲ λύπην δὲ καὶ μὲ χαρὰν, ὑπὸ φανούς καὶ δάδας,
 Τὸν τραυματίαν φέρουσιν εἰς ξύλινον οἰκίσκον,
 Ὅποιους ἔχουσιν ἐκεῖ μὴ κτίζοντες λιθίνους,
 Διότι τῶν συχνῶν σεισμῶν ἡ δύναμις τοὺς ρίπτει.
 Εὐθὺς δ' ἡ οἰκοδέσποινα διευθετεῖ τὴν κλίνην,
 Ἦν τὴν ἀρίστην ἀπασῶν ὁ οἶκος περιεῖχε·
 Καὶ πῦρ ἀνάπτουσι ἄφθονον, τὸν Ντουφεκιᾶν καλοῦντες
 Πᾶν ὅ,τι θέλη παρευθὺς νὰ βάλωσιν εἰς πρᾶξιν·
 Τὸν δ' ἄρρωστον ἀφοῦ καλῶς κατέκλιναν, καὶ εἶπεν
 Ὁ Ντουφεκιᾶς ὅτι πολὺς ὁ κίνδυνος δὲν εἶναι,
 Ὅλιγον καθυσύχασαν κ' οἱ ἄλλοι· τὴν δὲ πείναν
 Ἦδη νοήσαντες πολλὴν, εἰς τράπεζαν καθίζουσι,
 Ἦν εἶχ' ἡ προνοητικὴ κυρία τῆς οἰκίας
 Προστοιμάσει, μὲ πολὺν φιλοξενουῶσ' ἀγάπην·
 Καθίζουσι δὲ περὶ αὐτὴν οἱ ἥρωες, καὶ λόγον
 Δὲν λέγουσι· ἀλλ' ἀρπακτικὰ κατάγουσι τὴν βρῶσιν,
 Καὶ μ' οἶνον τὴν καρδίαν των τὴν ἄστονον στηρίζουσι.

Ἄφου δ' ἀρκούντως τῆς τροφῆς ὁ πόθος ἐκορέσθη,
Ὀλίγον χρόνον ὀμιλοῦν καὶ τὸν θεὸν δοξάζουν,
"Ὅστις τοσοῦτον ἀσφαλῶς τοὺς εἶχ' ἐκείσε φέρει"
Κ' ἐλπίζουσι πάλιν ὑγιαῖν τὸν ἀρχηγὸν νὰ ἴδουν,
Ἄφου τὰ μέλη ἔκλινεν εἰς στῶμα ἐξ ἐρίων,
Καὶ θεραπείαν ἱκανὴν εἰς πόλιν θέλει ἔχει.
Κατόπιν δὲ τὸ σῶμά των ἀφίνουσι νὰ πέσῃ
Εἰς ὕπνον, ὅπως ἕκαστος εὐρέθη· καὶ διόλου
Δὲν ἤργησ' ὁ Μορφεὺς αὐτοὺς γλυκὰ νάποκομίσῃ.
Μένουσι δὲ μόνον ἄγρυπνοι αἱ δέσποιναί τοῦ οἴκου,
Ἡ σύζυγος καὶ ὁ Ντουφεκιᾶς, μήπως τυχὸν καὶ λάβῃ
Ὁ ἄρρωστος ἰατρικοῦ ἀνάγκην, ὡς βαρύνων
Συνήθως περισσότερον τὴν νύκτα τῆς ἡμέρας.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΙΑ'.

ΕΝ τούτοις δὲ φημίζεται καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον,
"Ὅτι τὸν μέγαν ἀετὸν τοῦ Πίνδου τραυματίαν
Ἐκόμισαν οἱ σύντροφοι κ' ἡ σύζυγος ἐπ' ὤμων.
Δεινὴ δὲ θλῆψις πάραυτα τοὺς νησιώτας πάντας
Κατέλαβε, κ' ἠθροίζοντο συχνὰ νὰ ἐρωτῶσιν,
Ἄν ἡ πληγὴ τοῦ ἥρωος ἐβελτιώθη κἄπως.
Κατέλιπον δ' οἱ ἀλιεῖς τὰ ἰχθυοτροφεῖα,
Ἐνθα συνάγουν τοὺς ἰχθύς εἰς πλέγματα καλάμων,
Ἐπὸταν θύελλα σφοδρὰ μυκάται εἰς τὸν κόλπον.
Τὸ ἄροτρον εἰς τοὺς ἀγροὺς ἀφίνουν οἱ ἀγρόται,
Καὶ τὰ ἰχθυῶντα σύνεργα οἱ φιλεργοὶ τεχνῖται,
Ὅπως τὸν οἶκον ἐνοχλοῦν τοῦ Κούρμα, κ' ἐξετάζουσι
Πῶς ὁ τοῦ γένους πρόμαχος εἰς τὴν υἰεῖαν ἔχει.
Ἐντεῦθεν δὲ συνάθροισις ὑπῆρχε θορυβώδης,
Καὶ μάτην συνεβούλευεν ὁ Λεπενιώτης οὕτω·
"Ἄ φίλοι, τὴν ἀγάπην σας νοοῦμεν εὐγνωμόνως·
Πλὴν μὴ συνάγεσθε πολλοί· ἀπάγετε τοὺς παῖδας,
Οἵτινες θόρυβον ποιοῦν, καὶ λέγουσι πρὸς ἀλλήλους
Μὲ ζωηρότητα πολλὴν τοὺς ἄθλους τῶν κλεφτῶν μας.
Εἰς τὴν Ἀρχὴν ἐνδέχεται νὰ μὴ ἀρέσκη τοῦτο·
Καθότι τὸν Ἀλῆπασσαν εἰς ἐποχὴν προτέραν
Ἐνθέρμως ὑπεστήριξαν τὰ τέκνα τῆς Γαλλίας·
Καὶ τότε τί γινόμεθα; πῶς θέλομεν κομίσει

Τὸν ἀρχηγὸν τὸν ἄρρωστον εἰς πλοῖον; τὸν πειράζει
 Ἡ θάλασσα· κί' ἂν νέα τις ἀνθένεια τὸν εὔρη,
 Δυσκόλως θέλει δυνηθῆ νάνθέξῃ πρὸς τὴν νόσον.
 Ὑπάγετε· ἀργότερα θὰ μάθετε τὰ πάντα.»
 Τοιαῦτα μάτην ἔλεγε συχνὰ ὁ Ασπενιώτης·
 Διότι ὅπως συγγενεῖς παρ' ἱατροῦ λαμβάνουν
 Διαταγὴν τὸν ἄρρωστον νάφινουν ἡρεμοῦντα,
 Πλὴν οὗτοι τὴν καρδίαν των τὴν δύναμιν δὲν ἔχουν
 Νὰ συγκρατοῦν, καὶ κάποτε πλησίον του βαδίζου,
 Καὶ βλάβην ἄκοντες πολλὴν εἰς τὸν νοσοῦντα φέρουν·
 Ὅμοίως τότε κί' ὁ λαὸς τῶν Λευκαδίων θέλει
 Νὰ μάθῃ πῶς ὁ ἀρχηγὸς εἰς τὴν υγιάν ἔχει·
 Κ' ἐνθουσιῶν ὑπόσχεται τὸ αἷμα του νὰ χύσῃ,
 Ἄν ἀπετόλμα Φράγκος τις νὰ ἐπιφέρῃ βίαν
 Κί' ἀπὸ τοῦ Κούρμα ἤθελε τὸν ξένον νὰ διώξῃ.

Ἐπῆρχε δ' ἡ Ἐπτάνησος κατὰ τοὺς χρόνους τούτους
 Ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἀρχὴν τῆς ἰσχυρᾶς Γαλλίας,
 Ὅστις ἀφοῦ συνέτριψε μὲ βίαν τὰς ἀλύσεις,
 Δί' ὧν τὴν ἀνθρωπότητα ὁ μεσαιῶν κατεῖχε,
 Καὶ πάντων τὴν ἰσότητα καὶ τὴν ἐλευθερίαν
 Ἐκίρρυξεν, ἐσφράγισε τὸ κήρυγμα μὲ αἷμα·
 Κατόπιν δ' ἀπαυδήσασα ὑπέβαλ' ἐκουσίως
 Εἰς ἄνδρα μεγαλοφυᾶ τὸν ἀλαζόν' αὐχένα·
 Κί' ὁ κόσμος εἶδε στέμματα νὰ πίπτουν βασιλέων,
 Ὅτινα κοσμήσουν κεφαλὰς τῶν συγγενῶν ἐκείνου.
 Δεινὴ δ' ὄργῃ κατέλαβε τοὺς παλαιοὺς μονάρχας·
 Κί' ἀποφασίζουσαν ἅπαντες νὰ ρίψουν ἐκ τοῦ θρόνου
 Τὸν τοὺς λαοὺς ἐγείροντα ἐχθροὺς τῶν βασιλείων,
 Δί' ὧσων διεσάλπισεν ἡ ἐθνικὴ τῶν Γάλλων
 Συνέλευσις, καλέσασα τὰ πλήθη νάναλάθουν
 Ὅτιν εἶχον οἱ αὐθαίρετοι δυνάσται ἐξουσίαν,
 Καλοῦντες ταύτην δίκαιον ὑπὸ Θεοῦ δομένον.
 Ἡ δὲ Ἑρσσία, ἡ ἐχθρὰ τῶν Τούρκων αἰωνία,

Πρὸς τοὺς βαρβάρους ἔτεινε τὴν χεῖρα φιλοφρόνως·
 Καὶ τῆς Ἀγγλίας ἔχουσα τὰ πλοῖα ἐπικούρους
 Ἐπόθει νὰ ἐκδικηθῇ τῶν Γάλλων τὸν μονάρχην,
 Ὅστις τοσοῦτον ταπεινὴν ἐζήτηι νὰ τὴν κάμῃ,
 Ὅστε νὰ κλείσῃ πανταχοῦ τοῦ κράτους τοὺς λιμένας,
 Νεκρὸν δὲ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς νὰ καταστήσῃ.

Πρὸς τὴν Ἀγγλίαν τολοιπὸν καὶ τὴν Τουρκίαν θέλων
 Νάντενεργήσῃ ζωηρῶς ὁ Ναπολέων τότε,
 Ἐσκόπει ἐπανάστασιν νὰ κάμῃ τῶν Ἑλλήνων.
 Μὲ μυστικὸν δ' ἀπέστειλε σκοπὸν πρὸς τὴν Ἑλλάδα
 Τὸν Δονζιλῶτον, ἀρμοστὴν τῆς Ἐπτανήσου πάσης.
 Οὗτος συχνὰ τὰ τῶν κλεφτῶν κ' ἀρματωλῶν ἠρώτα·
 Μαθὼν δὲ νῦν ὅτι τρωθεῖς κατήχθ' εἰς τὴν Λευκάδα
 Τοῦ Πίνδου μέγας μαχητῆς, ἐπιρροὴν μεγάλην
 Ἐπὶ τοῦ ἔθνους σύμπαντος ἀσκῶν, εὐθύς λαμβάνει
 Μεθ' ἑαυτοῦ περίφημον τὴν ἐποχὴν ἐκείνην,
 Πειπειραμένον ἰατρὸν, κ' ἐκπλέει νὰ τὸν ἴδῃ.
 Μ' ἀνέκφραστον δὲ βλέπουσιν οἱ νησιῶται θάμβος
 Τὸν ἀρμοστὴν πρὸς τὴν μικρὰν τοῦ Κούρμα κατοικίαν
 Μεθ' ἐρμηνείας Ἑλληνος ἡσύχως νὰ προάγῃ.
 Μὲ σέβας δ' ὑπεχώρησαν οἱ κλέφται, καθὼς εἶδον
 Τοὺς Γάλλους, κ' ὑπεδέχθησαν μ' εὐμένειαν τοὺς ξένους,
 Μαθόντες ὅτι κ' ἰατρὸς ἐν μέσῳ τούτων εἶναι.
 Τῷ ὄντι δ' ἐπλησίασεν ὁ ἰατρὸς ἐν τάχει
 Τὸν ἀσθενῆ, κ' ἐζήτησε τὸ τραῦμά του νὰ λύσουν,
 Ὅπως νοήσῃ κίνδυνον ἂν ἔμελλε νὰ φέρῃ.
 Πλὴν δὲν ἐβράδυνε πολὺ τὴν ὄψιν νὰ φαιδρῶνῃ,
 Καὶ χαίρων πρὸς τὸν ἥρωα ἀπέτεινε τοιαῦτα·
 «Πῶς εἶσαι τόσον ἄθυμος, ὦ ἀετὲ τοῦ Πίνδου;
 Πολὺ δεινὸν τὸ τραῦμά σου δὲν εἶναι, καθὼς βλέπω,
 Κι' ὁ πυρετὸς μόλις μικρὸν τὴν χεῖρά σου θερμαίνει.
 Ἐγέρθητι· τὸ θάρρος σου τὸ μέγα λάβε πάλιν,
 Καὶ θέλεις τὴν ὑγίαν σου τὴν πρώτην ἀναλάβει.»

Μὲ χαλαρὰν δ' ἀπήντησε φωνὴν ὁ Κατσαντώνης·
 «Τοὺς ἀετοὺς, ὦ ξένε μου, εἰς φυλακὰς δὲν κλείουσι,
 Ἄν θέλουν οὗτοι ζωηρὰ τὰς πτέρυγας νὰ σείουσι·
 Ἄλλ' εἰς τὰ ὄρη φέρουσιν αὐτοὺς, ἐν' ἀναπνεύσουσι
 τῶν ἐλατῶν καὶ τῶν πευκῶν τὸν καθαρὸν ἀέρα.
 Ἄλλως μαραίνειτ' ἡ ζωὴ ἐκεῖνων τῶν ὄρνέων.
 Ὅμοίως, ξένε, παντελῶς σχεδὸν κ' ἐγὼ δὲν πνέω,
 Κρυβεῖς ὑπ' ἐφαπλώματα ἐκ βάμβακος, καὶ κλίνων
 τὸ σκληρυμμένον σῶμά μου εἰς στρῶμα ἐξ ἐρίων.
 Εἰς ὑπαιθρον προσήλιον ἐπιθυμῶ νὰ μείνω,
 Ἐνθα δὲν ἔχει δύναμιν τὸ ψῦχος τοῦ βορέα·
 Ἄπλουι δὲ στρῶμα ἤθελα ἐκ χλοαζόντων μύρτων,
 Καὶ σκέπασμα τὴν χλαῖνάν μου, ἣν ἔφερον ὀπότε
 τὸ ὕδωρ εἰς τὰς ἀγυῖας ἐπήγγυτο τὴν νύκτα·
 Κάπου δ' ἀπέναντι ποθῶ τὸ ὄπλον νὰ κρεμάσουν,
 Δι' οὗ πολλῶν κατέθραυσα βαρβάρων τὰ κρανία,
 Ἴνα συχνὰ περὶ αὐτὸ τοὺς λογισμοὺς μου στρέφω,
 Καὶ λησμονῶ τὰ βάσανα, τοὺς πόνους τῆς πληγῆς μου.
 Τὰ δὲ πολλὰ ἰατρικὰ μὲ βλάπτουσι, νομίζω.»
 εἶπε, κί ὁ Γάλλος ἰατρὸς ὦραν τινὰ ἐσκέφθη,
 Καὶ μέγα εἶπε δίκαιον ὅτι ὁ κλέφτης εἶχεν,
 εἰς μέρος ἀσυνείθιστον ἀνίαν ὑποφέρων.
 Ὅθεν εὐθὺς προσέταξεν εἰς μέρος νὰ τὸν φέρουν
 Ἐπάνω μόνον στέγασμα διὰ τοὺς ὄμβρους ἔχον,
 Ἐνθα δὲν εἶχε δύναμιν τὸ ψῦχος τοῦ βορέα,
 Ἐθέρμαινε δ' ὁ ἥλιος τὸν κρυερὸν χειμῶνα.
 Ὡς στρῶμα δ' ἔστρωσαν πυκνάς καὶ χλοεράς μυρσίνας,
 Κ' ἐπέριψαν ὡς σκέπασμα τὴν χλαῖναν τὴν βαρεῖαν,
 τὴν φέρουσαν ἐντὸς αὐτῆς λεπτοὺς κροσσοὺς ἐρίου·
 Ἀπέναντι δ' ἐκρέμασαν τὸ ὄπλον νὰ τὸ βλέπη
 Ὁ ἥρωϊς ὅταν ἤνοιγε τοὺς ὀφθαλμούς· κ' ἐνταῦθα
 Ἐκόμισαν τὸν ἀρρωστον ἠσύχως οἱ ἐταῖροι.
 εὐθὺς δὲ μέγα ἔγεινε τὴν ὦραν ταύτην θαῦμα.
 Ἀνέλαμψε τάρματωλοῦ ἡ ὄψις, ὡς ἂν ἦδη

Τὰς χεῖρας ἔμελλε γοργὰς πρὸς μάχην νὰ κινήσῃ·
 Κι' ὁ γέλωσ ἐπανεστρεψεν ὡς πρῶτον εἰς τὰ χεῖλη.
 Συγχρόνως δ' ἐμειδίασε κ' ἡ σύζυγος μὲ χάριν,
 Κ' ἡ εὐθυμία ἤρχισε τοὺς πάντας νὰ φαιδρύνῃ.
 Μὲ νέαν δὲ τὸν ἀσθενῆ κυττάζουσι προθυμίαν,
 Κ' ἐλπίζουσι ὑγιαίνοντα ταχέως νὰ τὸν ἴδουσι.
 Τῷ ὄντι δ' εἶπ' ὁ ἰατρὸς ὁ ἐπιστήμων οὕτω·
 «Μηδένα φόβον ἔχετε, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας
 Τὸ ῥωμαλέον σῶμά του ἰσχύον θὰ ἐγείρῃ.
 Κι' ἂν ἤδη φαίνεται ἄτονον, πλὴν ἡ πληγὴ θὰ κλείσῃ,
 Καὶ τότε πλέον παρευθὺς ἀνὴρ ἀναλαμβάνει,
 Ὅν μαρασμὸς τῶν πόλεων ἀδύνατον δὲν κάμνει,
 Ἄλλ' εἰς τὰ ὄρη δύναμιν ἀπέκτησε λεόντων.»
 Εἶπε κι' ὁ Γάλλος ἀρμοστής προσέθηκε τοιαῦτα·
 «Ὡ κλέφται, θάρρος ἔχετε· ὁ Ναπολέων τώρα
 Πρὸς τῶν Ἑλλήνων εὐμενῶς διάκειται τὸ γένος·
 Τὸν ἀσθενῆ κυττάξατε, καὶ θέλετε κατόπι
 Ἀκούσει πράγματα χαρὰν μεγάλην προξενούντα.»
 Εἶπε, καὶ νεῦμα ἔκαμεν ὁ στρατηγὸς ὅτ' εἶναι
 Καιρὸς νάφῃσιν ἤσυχον τὸν ἄρρωστον οἱ ξένοι.
 Ὅθεν εὐθὺς εὐχόμενοι τὰ αἴσια οἱ Γάλλοι
 Ἀναχωροῦν τοὺς Ἑλληνας μὲ χάριν προσφωνοῦντες·
 Μὲ σέβας δ' ἀντιχαιρετοῦν εὐγνώμονες οἱ κλέφται,
 Δι' ὅσων τοῖς ἐπέδειξαν εὐμένειαν οἱ ξένοι,
 Κι' ἀδιαλείπτως κατὰ νοῦν τοὺς λόγους τούτους στρέφουσι,
 Οὓς εἶχ' ὁ Γάλλος βέβαια οὐχὶ τυχαίως ρίψει.

Νῦν δ' ἐπεσκέπτετο συχνὰ τὸν ἐνδοξον νοσοῦντα
 Ὁ ἐπιστήμων ἰατρὸς πρῶϊαν καὶ ἐσπέραν,
 Παρηγορῶν τὴν δίψαν του κι' ἀλλάσων τὴν πληγὴν του.
 Κ' εἰς ἕξ ἡμέρας μὲ χαρὰν ἀνήγγειλε μεγάλην
 Ὅτι φαρμάκων παντελῶς δὲν ἔχει πλέον χρεῖαν,
 Ἄλλὰ ζυμὸν ἐκ κρέατος βοείου νὰ τῷ δίδουσι·
 Κρέας δ' ὀπτὸν καὶ τρυφερὸν κατὰ μικρὸν νὰ τρώγῃ,

Κ' εἰς μέρ' ἠλιαζόμενα μετρίως νὰ βαδίζῃ.
 Καί μετ' ὀλίγον ἔλαβον αἱ παρειαί του πάλιν
 Χροιάν ῥωδίου, κ' ἔλαφροὶ τὸν ἔφερον οἱ πόδες
 Μὲ χάριν τὸ γιγάντειον αὐτοῦ κινουῦντες σῶμα.
 Περιχαρεῖς δ' ἠθροίζοντο οἱ νησιῶται πάντες
 Θαυμάζοντες τὰ γέρωγον τοῦ ὄρεινοῦ ὀπλίτου,
 Ἄκουόντες δὲ μ' ἐκπληξιν τάρματωλοῦ τοὺς ἄθλους.

Ἄρου δ' ἀνέλκ' ἐντελῶς τὴν πρώτην δύναμίν του,
 Μόνον ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ Δονζιλῶτος, ὅπου
 Διέτριβεν εἰς οἴκημα ἰππότου Λευκαδίου
 Ἐξ εὐγενῶν καθέλκοντος τὸ παλαιὸν του γένος·
 (Οἱ Ἐνετοὶ κατέλιπον ἐνταῦθα τὰς προλήψεις
 Τὰς χωρίζουσας τοὺς λαοὺς εἰς γένη καὶ φατρίας)·
 Καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπέτεινε τὸν λόγον φιλοφρόνως·
 α' Ω Κατσαντώνη, πῶς νοεῖς τὸν ἑαυτὸν σου τώρα ;
 Βεβαίως σ' ἐβασάνισε τοῦ τραύματος ἡ νόσος,
 Κ' εἰς ἀγωνίαν σ' ἔφερε πολλάκις τοῦ θανάτου.
 Πλὴν ἤδ' εἰς τὰς δυνάμεις σου τὰς φυσικὰς σὲ βλέπω·
 Ἄσμενως δ' εἰς τοὺς ἔπειτα θά διηγῆσαι χρόνους
 Πληγὴν τιμὴν προσθέτουσαν εἰς μαχητὴν γενναῖον.
 Πλὴν ἄκουσον· σ' εὐχαριστεῖ αὐτὴ ἡ ἡσυχία,
 Κ' ἐπόθεις τόσον ἀδρανῆς αἰείποτε νὰ ζήσης ;
 * Ἡ μήπως μᾶλλον τῶν βουνῶν ἀναζητεῖς τὰ ὕψη,
 Καὶ τῆς σκιᾶς τῶν οἰκιῶν προκρίνεις τῆς ἐλάτης
 Τὸ στέγασμα καὶ τὴν ἀπλὴν ἀπὸ τῶν φύλλων κλίνην ;
 Βαθέως ἀνεστέναξεν ἀκούσας ταῦτ' ὁ ἦρωσ,
 Κι' ἀπάντησ' οὕτως ἐκδηλῶν τὸν πόνον τῆς ψυχῆς του·
 α' Ἄν ἐραστῆς ἐπιθυμῇ τὴν φίλην του νὰ ἴδῃ,
 * Ἄν μήτηρ τὸν μονογενῆ νὰ ἀσπασθῇ υἱὸν τῆς,
 Ὅστις εἰς ξενικὴν γῆν μακρὰν πρὸ χρόνων διατρίβει·
 Ὁ ναύτης εἰς τὸ πέλαγος ἐάν τὸ πάσχα θέλῃ
 Εἰς τὸν ναὸν τὴν εὐθυμον λαμπάδα του νανάψῃ·
 Ὅμοίως θέλω καὶ ἐγὼ νὰ ἀναβῶ τὸν Πίνδον,

Κ' εἰς βρῦσιν ὑπὸ ἔλατα τὸ σῶμα μου νὰ κλίνω·
 Ἄκουσά δὲ τοὺς κεραυνοὺς καὶ τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους,
 Οἴτινες σείουσι συνεχῶς τοὺς βράχους καὶ τὰ δένδρα.
 Εἰρκτὴ μοῦ φαίνεται στενὴ ἡ νῆσος τῆς Λευκάδος,
 Ἄν κ' ἡ γλυκεῖα σύζυγος ἐνταῦθα μὲ θωπεύῃ,
 Μὲ τέρπῃ δὲ τὸ εὐλαλον μετ' ἀφελείας τέκνον.
 Ἄλλ' ὅμως νῦν ἀδύνατον ἐκεῖ νὰ μεταβῶμεν·
 Καθότι ἀπλετος χιῶν ὡς βάμβακος τολύπαι,
 Ἄς αἱ γυναῖκες ζέουσαι ἐς τὴν ἠλακάτην δένουσι,
 Ὅλωσ ἀδήλους καθιστᾷ τὰς ἀτραποὺς ἐκείνας,
 Δι' ὧν ἡμεῖς θάνελλθωμεν τὰς κορυφὰς τοῦ Πίνδου,
 Χωρὶς νὰ μᾶς νοήσωσιν οἱ Τοῦρκοι μισθοφόροι.
 Ἄλλ' ὅταν ἀνθη στέψωσιν εἰς τοὺς ἀγροὺς τὰ δένδρα,
 Κ' ἡ ἀηδῶν τὸν πόνον τῆς ἐπὶ τῆς λευκῆς ψάλλῃ,
 Χλοᾶσ' ἡ γῆ κι' ἀρχίσωσι νὰ τήκωντ' αἱ χιόνες,
 Κάμμία τότε δύναμις δὲν θέλει μὲ κρατήσῃ·
 Μὲ βῆμα χαῖρον τῶν βουνῶν τὰς ἄκρας θὰ πατήσω,
 Ἴν' ἀναπνεύσω μ' ἐλαφρὸν τὸ στῆθος τὸν ἀέρα,
 Ὅν τὴν πρωΐαν χύνουσι τὰ πεῦκα τῶν ὄρεων.» —
 «Κ' ἐκεῖ τί κάμνεις;» μ' ἔμφρασις ὑπέλαβεν ὁ Γάλλος·
 «Τί ὠφελεῖς εἰς σπήλαια καὶ δάση διατρίβων;»
 Μὲ ζωηρότητα δ' εὐθύς ἀπήντησεν ὁ ἥρως·
 «Ἐκεῖ τὸ ὄπλον μου κρατῶν μὲ τοὺς πιστοὺς συντρόφους
 Τρέχω παντοῦ ὑπέρμαχος τῶν ἀτυχῶν Ἑλλήνων,
 Ὅς βασανίζουσι τοῦ ὤμου Ἀληπάσσα οἱ τρόποι.
 Παρθένους σώζω τρυφεράς διώκων τοὺς βαρβάρους,
 Καὶ φύλαξ εἶμαι τῆς ἀγνῆς τοῦ γένους νεολαίας·
 Ὅπου δ' ἐντύχω πλούσιον Ὀθωμανὸν, λαμβάνω
 Τοὺς θησαυροὺς του, κ' εἰς κρυφὸν τοὺς κατακρύπτω δάσος,
 Ὅπως ὑπάρξουν χρήσιμοι καθ' ἣν ἡμέραν μέλλει
 Ὁ ὕψιστος τὴν ἔγερσιν τοῦ ἔθνους ἀναγγεῖλῃ.» —
 «Καὶ τίς εἰξεύρει σήμερον ἂν ἔφθασεν ἡ ὥρα,»
 Ὑπέλαβεν ὁ ἀρμωστής μὲ προθυμίαν, ὅτε
 Τοῦ ἔθνους τὴν ἀνάστασιν, τοῦ ἔθνους τῶν Ἑλλήνων

Ὁ Πλάστης μέλλει τοῦ παντός νάγγείλῃ, τὴν Γαλλίαν
 εἰς τοὺς μεγάλους τοῦ σκοποῦς συναρωγὸν λαμβάνων ;
 Ἄκουσ', ἄνδρες ἀρχηγέ τῶν ὀπλιτῶν τοῦ Πίνδου·
 εἰς τὴν Γαλλίαν σήμερον δὲν δυναστεύει πλέον
 οἶκος μεστὸς προλήψεων ἀρχαίων βασιλέων·
 Ἄλλ' ἦλθε μεγαλοφυῆς ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ δήμου·
 τὴν οἰκουμένην δ' ἅπασαν ἐνέπλησεν ἡ φήμη
 τῶν εὐκλεῶν θριάμβων του εἰς μάχας τεραστίας·
 Κ' ἔγεινε πρῶτος ὑπατος τῶν Γάλλων, ὡς οἱ πάλαι
 Μεγάλῃν ἀναδείξαντες τὴν ἐλευθέραν Ῥώμην·
 Πλὴν ἔπειτ' ἠθελήσαμεν νὰ γείνη μονοκράτωρ,
 τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος τὸν θρόνον ἀνεγείρων.
 Μονάρχης δ' οὕτως ἔγεινε· ἀλλ' ἀκριβῶς γινώσκων
 τὸ ἴσον καὶ τὸ δίκαιον, καὶ τοὺς λαοὺς τοὺς ἄλλους
 ποθεῖ τῶν δυναστῶν αὐτῶν ταχέως νάπαλλάξῃ.
 Πρὸ πάντων δὲ τοὺς Ἕλληνας νὰ ὠφελήσῃ θέλει·
 καθότι τῶνομα αὐτοῦ καυχᾶται ὅτι ἔχει
 Ἑλληνικόν, ὡς οἱ σοφοὶ τῷ λέγουν τῆς Γαλλίας,
 λέων ναπῶν καλούμενος, καθὼς τῷ ὄντι εἶναι.
 Ἐπίσης δὲ κατάγεται, καθὼς γνωρίζεις ἴσως,
 ἀπὸ τῆς νήσου Κορσικῆς· ἐνταῦθα δ' ἀποικίαν
 πρὸ χρόνων ἔχουσι μικράν οἱ Μανιᾶται πέμψει·
 Κ' ἐντεῦθεν, ὅπως λέγεται, ἡ γενεά του εἶναι.
 Ἑλληνικὸν δὲ τῶνομα καὶ τὴν καρδίαν ἔχων,
 τοὺς ὁμοφύλους εὐχεσται νὰ ἴδῃ ἐλευθέρους,
 καὶ νέος νὰ ἐπικληθῇ Ἀλέξανδρος, λαμβάνων
 Ἐκδικήσιν ἐκ τῶν ὤμων Ἀσιανῶν βαρβάρων.
 Ὅθεν τὰ ὅπλ' ἂν λάβετε, θέλει εὐθύς σᾶς πέμψει
 Πᾶν ὅ,τι τοῦ ζητήσετε, ἀργύριον καὶ πλοῖα,
 Κομίζοντα πυρίτιδα καὶ πᾶν ὅ,τι χρειῶδες. » —
 Τὸν λόγον τοῦτον ἤκουσε μὲ προσοχὴν μεγάλην
 Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ὀπλιτῶν τοῦ Πίνδου, καὶ ἀπεκρίθη
 Μ' ἐμβρίθειαν τοὺς λόγους του μετρήσας, ὡς ἂν εἶχε
 Μεγάλῃν πεῖραν βουλευτοῦ φρονίμως ὁμιλοῦντος·

αὐτὸ, τι μὲ λέγεις ἀληθῶς ἐσκέφθημεν πολλάκις
 Οἱ σύντροφοι καθήμενοι ὑπ' ἔλατα τοῦ Πίνδου·
 Κ' ἐλέγομεν, ἂν ἤθελε μονάρχης τῆς Εὐρώπης,
 Εὐγνώμων πρὸς τοὺς παλαιούς προγόνους μας, νὰ πέμψῃ
 Πυρίτιδα κι' ἀργύριον, διόλου δὲν θὰ ἦτο
 Παράδοξον νὰ ἴδωμεν πατρίδα ἐλευθέραν.
 Καὶ τώρα ὅτε, πρεσβευτὰ, σπουδαίως μ' ἀναγγέλλεις
 Ὅτι ποθεῖ τοὺς Ἕλληνας νὰ ἴδῃ ἐλευθέρους
 Μονάρχης μεγαλόψυχος, τὸ μέτωπόν του στέψας,
 Ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἡμῶν, μὲ δάφνας νικηφόρους,
 Σκιρτῶ, καὶ μόλις δύναμαι μὲ βίαν νὰ κρατήσω
 Τὴν θύελλαν, ἣν ἡ χαρὰ ἐγείρ' εἰς τὴν ψυχὴν μου.
 Καθότι σφάγιον οἰκτρὸν τῆς ἀτυχοῦς πατρίδος
 Νομίζουσι οἱ ἀρματωλοὶ τὸ σῶμά των, κι' οὐδὲλως
 Τὴν πρόσκαιρον ζωὴν αὐτῶν τιμίαν θεωροῦσιν,
 Ἄν ἀπομεινῇ ἄχρηστος εἰς τὴν κοινὴν ἐλπίδα.
 Πλὴν ἄκουσον· τί δύναμαι νὰ ὠφελήσω μόνος
 Εἰς ἐπανάστασιν μικρὰν τὸν Πίνδον διεγείρων·
 Δὲν ἔχομεν νὰ κάμωμεν ἡμεῖς μ' ἀνθρώπους, ξένε,
 Γεννήματα τῶν συμπαθῶν τῆς Εὐᾶς ἀπογόνων·
 Ἄλλ' ἔχομεν νὰ κάμωμεν μὲ βδελυροὺς βαρβάρους,
 Θηρία φρικωδέστερα τῆς τίγρεως κ' ὑαίνης·
 Κι' ἂν νικηθῶ, καὶ δύναμιν δὲν ἔχω νὰπομείνω
 Εἰς τὰ πεδία, τὰ ἐκεῖ χωρία νὰ φυλάξω,
 Τὰ βρέφη θέλουσιν εὐθὺς καὶ τὰς γυναῖκας σφάζει,
 Καὶ τῶν ἐγκύων γυναικῶν θάνοίξουσι τὰς γαστέρας.
 Ὅθεν αὐτὸ τὸ κίνημα ἂν μέλλῃ νὰπιτύχῃ,
 Ἄνάγκη παρὰ σύμπαντος νὰ κινηθῇ τοῦ ἔθνους·
 Οὐχὶ δὲ μόνον κατὰ γῆν, ἀλλὰ κ' εἰς τὰ πελάγη·
 Διότι ἂν ἀφροῦρητος ἡ παραλία μείνῃ,
 Ἔχουσι ναῦς οἱ βάρβαροι ὡς πύργους πελωρίας,
 Καὶ δι' αὐτῶν τὰ τέκνα μας θάνδραποδίσουσι, κι' ὅπου
 Χωρίον εἰς αἰγιαλόν, μὲ πῦρ θὰ καταστρέψουσι.» —
 «Καὶ τίνες ἄλλοι δύνανται,» ὑπέλαβεν ὁ Γάλλος,

«Ὡς σὺ γενναῖοι, δυνατὴν νὰ κάμουν ἀνταρσίαν;» —
 Ἄγχι γὰρ ἔστιν, μὴ περιφρονῆς τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων,
 Διότι τῶνομα αὐτοῦ δὲν εἶναι φημισμένον·
 Ἄγχι γὰρ εἰς τὰ ὄρη μας ὄπλαρχηγοὶ ἀνδρεῖοι,
 Δυνάμενοι νάθροίσωσι μεγαλοψύχους ἀνδρας.
 Κι' ἄς ἦναι δὲ τὸ πλῆθος τῶν ὀλίγων· πλὴν ἐγκρύπτουν
 Καρδίαν, ἥτις τῶν ἐχθρῶν τὰ σμήνη δὲν φοβεῖται.
 Ἄκουετ' εἰς τὸν Ὀλυμπον ὁ φοβερός Βλαχάδας,
 Ὅ μὲ τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν τοὺς Τούρκους θανατόνων·
 Κι' ὁ Καρκατάσος παρ' αὐτῷ, πολίτης τῆς Νιαούσσης,
 Μὲ τὰς δασείας τοῦ ὄφρυς τὸ πρόσωπον σκιαζών,
 Κι' ὡς ἄρκτος τρόμον ἐμποιῶν εἰς τοὺς φρικτοὺς πολέμους·
 Τὴν Στερεάν θὰ δυνηθῆ εὐκόλως νὰ ἐγείρη
 Ὅ φίλος μου Μακρῆς κι' ὁμοῦ ὁ ἦρωρ Δουβουινιώτης
 Μεγάλην ἔχων δύναμιν δι' ἀρετὴν κι' ἀνδρείαν,
 Ἐνθα τῆς Οἴτης χεῖμαρροι μακρὰ πεδία βρέχουν·
 Κι' ὁ τὸ ἀνάστημα βραχὺς, πλὴν μέγας τὴν καρδίαν
 Ἐξακουσμένος Πανουριᾶς, τοῦ Παρνασσοῦ ὁ λέων.
 Εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον οἱ Κωλοκοτροναῖοι
 Μὲ στρατηγήματα συχνὰ τοὺς Τούρκους βασανίζουσι.
 Καὶ τέκνα, καθὼς λέγουσιν, ὠραίας Νηρηίδος
 Πλοῦτον καὶ φήμην ἔχουσιν οἱ Μαυρομιχαλαῖοι,
 Ἐνθ' ὁ ψυχρὸς Ταύγετος ἀγόνους ἀκρωρείας
 Προβάλλει, τὴν ἀτίθασσον μορφῶν οὕτω Μάνην.
 Εἰς δὲ τὰ ποίμνας τρέφοντα τῶν Καλαβρύτων ὄρη
 Ἀρχιμανδρίτης λόγιος, ὁ Γερμανὸς, ὑπάρχει,
 Μ' ἐλπίδας θερμαινόμενος ἀγνῆς φιλοπατρίας·
 Καὶ παρ' αὐτῷ μ' ἐμβρίθειαν βουλευέται μεγάλην
 Ὅ σύνεσιν πολιτικὴν καὶ τόλμην συνενόντων
 Ζαΐμης, τὸν Πετιμεζᾶν ἐταῖρον μέγαν ἔχων,
 Οὔτινος εἶν' ἡ γενεὰ ὡς δρῦς ἐκτρεφομένη
 Εἰς τὰ βουνὰ ὑπὸ πυκνῶν ὑδάτων τὸν χειμῶνα.
 Ἄρκοῦσιν οὗτοι τῆς ξηρᾶς τοὺς ἀνδρας νὰ ἐγείρουν.
 Εἰς δὲ τὴν Ὑδραν τὴν πυκνῶν ἐστερημένην δένδρων,

Πλὴν γέμουσαν ναυτῶν ψυχὴν ἐχόντων χαλυβδίνην,
 Καὶ θησαυρῶν, οὓς πλοίαρχοι κομίζουσι πανταχόθεν,
 Ἵπάρχει νέος πλούσιος, ἀρχῆθεν εὐπατρίδης,
 Καὶ μ' ὄνομα γνωστότατον καλεῖται Κουντουριώτης.
 Ἐκπέμπει μόνος δώδεκα πρὸς ἐμπορίαν πλοῖα
 Δεξαμενάς δ', ὡς λέγουσι, ταλήρων πλήρεις ἔχει·
 Κ' ἐδήλωσε μέχρι τοῦ νῦν τὸν πόθον τοῦ πολλάκις
 Εἰς τῆς πατρίδος τὸν βωμὸν αὐτὰ νὰ θυσιάσῃ.
 Κ' εἴμεθα μεις κατώτεροι αὐτῶν εἰς τὴν ἀνδρείαν·
 Καθότ' ἡμᾶς δὲν ἀπειλοῦν ἢ τῶν ἐχθρῶν αἱ σφαῖραι,
 Ἡσύχως δὲ διάγομεν, τὸν πόλεμον φυγόντες·
 Πλὴν οὗτοι μάχονται μ' αὐτὰ τοῦ πόντου τὰ στοιχεῖα,
 Καὶ τὰς θυέλλας ἔχουσι ἐχθροὺς φοβερωτέρους·
 Εἰς δὲ τὰς πύργους θέτοντες μεγάλα πυροβόλα,
 Καὶ φέροντες τρομπῶνια κ' εἰς τὴν ὄσφιν μαχαίρας,
 Ἐτόλμων τοὺς ἀποκλεισμοὺς νὰ μὴ ψηφούν διόλου
 Κ' εἰς τοὺς πεινῶντας Ἰσπανοὺς τὸν σῖτον νὰ κομίζουσι,
 Ὅν σχίζοντες τὸν Εὐξείνιον κατῆγον ἐκ τῶν Ῥώσων.
 Πολλάκις δ' ἀνεχώρησαν, ὡς λέγουσιν, ἐκεῖθεν
 Φορτώσαντες τὰ πλοῖα τῶν μὲ τάλῃρ' ἀντὶ σίτου.
 Εἰς τούτους οἱ φιλότιμοι θὰ προστεθοῦν Σπετσιῶται,
 Τῆς Στερεᾶς οἱ πλούσιοι Γαλαξειδιῶται ναῦται·
 Κ' οἱ Ψαριανοὶ οἱ ἀκουστοὶ δελφίνες τῆς θαλάσσης.
 Ὅτι δὲ πλοῖα ἔχοντα τὴν πρῶραν ὄξυτάτην,
 Ὅπως εὐκόλως σχίζωσι τὸ κύμα τῆς θαλάσσης
 Ὅ κλέφτης ἤθροισε Σταθᾶς πλησίον τῆς Σκοπέλου,
 Συνάγων θησαυροὺς μ' αὐτὰ, παχεῖς γυμνῶνων Τούρκους,
 Καὶ ὅπου δὲν ἐγνώρισαν δουλείαν οἱ Σφακιῶται,
 Ὅ φοβερὸς Καταλαχιᾶς, μονόχειρ ἀκουσμένος,
 Διδάσκει μὲ τοὺς πειρατὰς τῆς νήσου τοὺς ἐμπόρους
 Τῶν παλαιῶν ὅτι Κρητῶν δὲν ἔλειψ' ἡ ἀνδρεία.
 Ὅ ἅπαντας τούτους ἄθροισον, ἐκπέμπων ναῦς ταχείας·
 Συνένωσον καὶ ποίησον μεγάλην ἀνταρσίαν,
 Ἄν θέλῃς τὴν ἀνάστασιν τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων.

Ἄλλως, ὦ Γάλλε, παντελῶς δὲν ὠφελεῖ, νομίζω,
 εἰς μερικά κινήματα νὰ χύνωμεν τὸ αἷμα
 Ἄδίκως, καὶ νὰ σφάζωμεν γυναῖκας καὶ παιδιά.»
 Τοὺς λόγους του μὲ προσοχὴν ὁ Γάλλος ἤκροάσθη,
 Κ' ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σκεφθεὶς ἀπήντησε τοιαῦτα·
 «ὦ Κατσαντώνη, πρότερον ἐνόμιζον ὅτ' ἦσο
 Γενναῖος μόνον, κ' ἰκανὸς νὰ πολεμῆς μὲ τέχνην·
 Πλὴν σήμερον καὶ νοῦν ὄξυν ἐννόησα πῶς ἔχεις,
 Καὶ σκέπτεσαι τὰ μέλλοντα μὲ πρόνοιαν μεγάλην.
 Πλὴν ἄκουσον· θέλουν πεισθῆ ταχύτερον, νομίζω,
 Οἱ ἄνδρες οὗτ' εἰς ξενικὰ νὰ ἐπιβῶσι πλοῖα,
 Ἄν Ἕλληνας προφορικῶς τοὺς λόγους τούτους εἴπουν.
 Ὅθεν ἂν θέλῃς ἐκπεμψόν τινὰς ἐκ τῶν συντρόφων
 Μετὰ τῶν Γάλλων πρὸς αὐτοὺς, νὰγγεῖλωσιν ὅπως
 Ὁ αὐτοκράτωρ ἐνεργεῖ τοὺς Τούρκους νὰ διώξουν.—
 «Δὲν εἶναι τοῦτο δύσκολον,» ὁ ἦρωσ ἀπεκρίθη·
 «Τὸν ἀδελφόν μου δύναμαι προθύμως νὰ ἐκπέμψω
 Καὶ τοὺς λοιποὺς συντρόφους μου· ἀφοῦ δ' ἐκεῖνοι μάθουν
 Ὅτι τοῦ ἔθνους σύμπαντος ἀθροίζοντ' οἱ ὀπλιῖται,
 Καὶ μέλλουν μέγα κίνημα τοῦ γένους νὰ ποιήσουν,
 Βεβαίως θέλουσι δεχθῆ τὴν πρότασιν ἀσμένως.
 Ἄλλως δ' αὐτοὶ γνωρίζουσιν, ὅτι ποτὲ δὲν τρέφω
 Σκοποὺς ἰδίους· ἀλλ' ἀπλῶς τὸ γενικὸν συμφέρον
 Ζητῶ, καὶ δόξαν ἄσκοπον δὲν θέλω νὰποκτήσω.»
 Τοιαῦτα διελέχθησαν ὁ Ἕλλην καὶ ὁ Γάλλος,
 Καὶ σπρίζαντες τὰς χεῖράς των κατέλιπον ἀλλήλους,
 Ἐλπίδας εἰς τὰ στήθη των ἐγκρύπτοντες μεγάλας·
 Ταχέως δ' ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Κερκύρας πλοῖα
 Κομίζοντα τοὺς πρεσβευτὰς τοῦ Πίνδου πανταχόσε.

Μόνος δὲ νῦν ἀπέμεινεν εἰς τὴν ἁγίαν Μαύραν
 Πλησίον του τὴν σύζυγον καὶ τὸν υἱὸν του ἔχων
 Ὁ Κατσαντώνης, λογισμοὺς ποικίλους ἀναστρέφων.
 Βαρυθυμῶν δ' εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου ἐπλανᾶτο,

Ὄθεν ἢ δύσερως Σαπφῶ ἐπίδησ' εἰς τὸν πόντον,
 Ποθοῦσα μὲ τὰ κύματα τὰς φλόγας τῆς νὰ σβύσῃ·
 Καὶ μὲ καθύγρους ὀφθαλμούς προσέβλεπεν ὁ ἦρωσ
 Εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν ἀγέρωχον ὑψοῦντα
 Τὴν χιονώδη κορυφὴν τῆς Στερεᾶς τὰ ὄρη.
 Οἱ δ' ἀετοὶ τὸν πόνον του ἐπηύξανον, ὅποτε
 Ἐκ τοῦ αἰθέρος ἤρχοντο μικρὰ πτηνὰ νάρπάσουν·
 Καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀπέτεινε τὸν λόγον ὁ ὀπλίτης,
 Ὡς νὰ ἐννόουν τὰ πτηνὰ τὸ ἄλγος τῆς ψυχῆς του.
 ἌΩ ἀετοί, τὰς φωλεὰς ἐπὶ δρυῶν ποιεῖτε,
 Καὶ πρὸς τὸν θόλον τούρανου προσάγετε τὴν πτῆσιν·
 Τοὺς κλέφτας δ' εἰς τὰς κορυφὰς θεᾶσθε τῶν ὀρέων,
 Ὅπότεν μὲ τὰ ὄπλα τῶν φρουροὶ περισκοπῶσι.
 Τοιαῦτ', ἀγγεῖλατ' εἰς αὐτοὺς, ὁ Κατσαντώνης λέγει·
 Μὲ μυελὸν τὸν σίδηρον καθαίρετε τῶν ὀπλων,
 Καὶ τὰς βρομφαίας κοπτερὰς ποιεῖτε δι' ἀκόνης.
 Ἡ ὥρα πλέον ἔφθασε, καθ' ἣν θὰ δείξῃ πᾶς τις,
 Ἄν τὸν θερμαίνῃ ἀληθῶς ὁ τῆς πατρίδος ἔρωσ.
 Ἄς μὲ προσμένουν τάχιστα· δὲν ὑποφέρω πλέον
 Κλεισμένος εἰς νησιδίον μικρὸν νάναστενάζω.
 Ὡς σεῖς οἱ ὄρνεις, ὅμοια κ' ἐγὼ θέλω πετάξει
 Πρὸς τὰ ἐκεῖσε μεθ' ὀρμῆς, νὰ ἀναβῶ τὸν Πίνδον,
 Ὅπότεν δὲν σκεπάζωσι τοὺς θάμνους αἱ χιόνες.
 Τοιαῦτα λέγων ἔκλαιεν ὡς νήπιον παιδίον,
 Ὅπερ βιαίως τῶν μαστῶν τῶν μητρικῶν ἀπάγουν.
 Τῷ ὄντι γάλα μητρικὸν δὲν εἶν' εἰς τοὺς ἀνδρείους
 Οἱ τόποι, ἔνθα τὴν ζωὴν μαχόμενοι διάγουν ;
 Κι' ὡς ναύτης, ὅταν θάλασσαν ὀλοτελῶς δὲν βλέπῃ,
 Νομίζῃ δ' ὅτι θλίβουσι τὰ στήθη του τὰ ὄρη·
 Ὅμοίως ἄνδρα ὀρεινὸν μαραίνουσι τὰ πεδία,
 Κ' αἰσθάνεται τὰ γόνατα βαρέα εἰς τὰ μέρη,
 Ἐνθα συνοίκους ἀετοὺς δὲν ἔχει καὶ θηρία.

Εἰς μάτην ἡ Ἀγγελικὴ μὲ τὴν γλυκεῖαν γλῶσσαν
Ζητεῖ τὴν ἄθυμον ψυχὴν πρὸς ἡδονὰς νὰ τρέψη·
Κι' αὐτὸ τὸ τέκνον παντελῶς τὴν δύναμιν δὲν ἔχει
Νὰ φέρῃ τὸ μειδιάμα ἔς τὰ χεῖλη τοῦ πατρός του.
Ἄπέβαλον τὰ θέλγητρα αἱ ἡδοναὶ τοῦ κόσμου,
Κ' ἐνόχλησιν αἱ ἑορταὶ παρέχουν εἰς ἐκεῖνον,
Ὅστις δὲν ἔχει κατὰ νοῦν χοροὺς καὶ πανηγύρεις.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΙΒ'.

ΠΟΥΣ δ' Ἑλληνας ἀπανταχοῦ διαταράττουσιν ἤδη
Ψιθυρισμοί, χαρὰν πολλὴν καὶ φόβον προξενούντες.
«Ὁ Ναπολέων,» ἔλεγον, «ὁ μέγας αὐτοκράτωρ,
Σκοπεῖ τοὺς Χριστιανοὺς νὰ κάμῃ ἐλευθέρους·
Κ' ὑψῶν εἰς τὸ Βυζάντιον τὸν θρόνον τὸν ἀρχαῖον,
Τινὰ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ νὰ πέμψῃ βασιλέα.
Τοιαῦτα ψιθυρίζουσι ταραττοντες τὸν ὄχλον
Οἱ εὐπειστοί, καὶ μέλλουσιν ἀκούσια νὰ σύρουσιν
Εἰς τὸ σφαγεῖον παμπληθεῖς τῶν ἀδελφῶν· πλὴν ἄλλοι
Τὰς κεφαλὰς αὐτῶν κινοῦν καὶ λέγουσι τοιαῦτα·
Ἄλλοί μιν ! τί μέλλομεν νὰ πάθωμεν καὶ πάλιν ;
Κατάχρησιν τῶν πόθων μας θὰ κάμωσιν οἱ ξένοι·
Καὶ πάλιν εἰς πυρκαϊὰν θὰ σύρωσιν τὸ γένος.
Τοὺς ἄρχοντας καὶ βασιλεῖς γνωρίζω τῆς Εὐρώπης·
Δὲν θέλουσιν νὰ διώξωσιν τὸν βάρβαρον ἐντεῦθεν
Ἀντιζηλίαν τρέφοντες μεγάλην πρὸς ἀλλήλους,
Κ' ἐλπίζοντες τὰς χώρας του νὰ λάβωσιν κατόπιν.
Ἄπαντες εἶναι τῆς αὐτῆς οἱ διπλωμάται ζύμης,
Καὶ παίζουσι μὲ τῶν λαῶν τὸ εὐπειστον ἀσπλάγχκως.

Τοιαῦτα λέγουσιν δυστυχῶς ὀρθότατα φρονοῦντες
Ὀλίγιστοι· πλὴν οἱ πολλοὶ δὲν δύνανται διόλου
Νὰ κρύψουν εἰς στῆθος τῶν τὴν ἄμετρον χαρὰν τῶν.

Κ' εἰς τοὺς τυράννους ἀφορμὰς παρέχουσι μυρίας,
 Ἐἶνα σπουδαίας κατ' αὐτῶν συλλάβουσι ὑποψίας,
 Καὶ βασανίζουσιν ὡμῶς τοὺς ἀτυχεῖς ῥαγιᾶδες.
 Εἰς ἀγγαραίαις δὲ πολλὰς τοὺς βάλλουσι νὰ δουλεύουσι
 Τοὺς ἡμιόνους τῶν Γραικῶν ἀρπάζουσιν τοὺς ἀρίστους,
 Καὶ χειροτέρους πρὸς αὐτοὺς ἀλλάσσουν ἀνθαιρέτως·
 Πᾶν ὅ,τι θέλουσι πράττουσι μ' ἀσέλγειαν κτηνώδη·
 Ἀνθρώπους δὲ πυροβολοῦν περιεργίας χάριν,
 Νὰ ἴδωσι τὸ ὄπλον τῶν ἀν βάλῃ μ' εὐστοχίαν.
 Πλὴν πάντα ταῦτα μάταια· οἱ Ἕλληνας διόλου
 Δὲν θέλουσι τὴν πρόθεσιν αὐτῶν νὰ μεταβάλουσι.

Ἐν τούτοις δὲ τὰ Γαλλικὰ μετακομίζουσι πλοῖα
 Τοὺς Ἕλληνας ἀρματωλοὺς εἰς τὴν Ἀγίαν Μαύραν,
 Εὐκόλως δι' Αὐστριακῆς ἢ Ἀγγλικῆς σημαίας
 Ἐξαπατῶντα πανταχοῦ τοὺς βλαῦκας Μουσουλμάνους.
 Πρῶτος δὲ πάντων ὁ Μακρῆς ἀνοίγων μέγα βῆμα,
 Προέβαλ' ὑπερήφανα τὴν φουστανέλλαν σείων·
 Πλησίον του δ' ἐβάδιζεν εἰς πολιοῦβριξ γέρον
 Γαλήνην εἰς τὸ πρόσωπον ἐμφαίνων, κ' ὑποκρύπτων
 Ὅζύνοϊαν καὶ φρόνησιν ὁμοῦ συνηνωμένα.
 Προέβαινον δὲ μετ' αὐτοὺς ὡς κάπροι τῶν ὀρέων,
 Δασείας χλαίνας φέροντες, ὀλίγοι τῶν συντρόφων,
 Οὗς μάλιστα προέκρινεν ὁ ἀρχηγὸς ἐκ πάντων.
 Καὶ χαίροντες κατέβησαν οἱ νησιῶται πάντες
 Ἀθρόοι νὰ ὑποδεχθοῦν τοὺς μαχητὰς τοῦ ἔθνους·
 Ἐν ᾧ οἱ δύο ἀρχηγοὶ τὰς δεξιὰς τῶν σφίγγουν,
 Καὶ δὲν χορταίνει ὁ Μακρῆς τὸν φίλον του νὰ βλέπῃ,
 Ὅν εἶχ' ἡ φήμη πρότερον παντοῦ διασαλπίσαι
 Εἰς κλίνην κατακείμενον, βαρέως τετραμένον.

Κατόπιν τούτων ἔφθασε τῶν Μανιατῶν ὁ ἀρχων
 Μαυρομιχάλης, ἔκγονος ἀνδρὸς καὶ νηρηίδος·
 Καθότι τόσον εὐειδὲς τὸ γένος ἦτο τούτου,

Καί μ' ὑψηλὸν ἀνάστημα τσσαύτην εἶχε χάριν,
 Ὡστε δὲν ἦθελ' ὁ λαὸς διόλου νὰ πιστεύσῃ,
 Ὅτι θνητὸς παρήγαγε τὴν γενεὰν ἐκείνην.
 Ἐκπληκτικὴν δ' ἀντίθεσιν ἐποίουν αἱ ἐσθῆτες,
 Ἄς ἔφερον ὁ ἀρχηγὸς κ' οἱ πέριξ συντροφοί του·
 Καθόσον οὗτος ἔλαμπεν ὡς ἥλιος τοῦ θέρους,
 Ἐνδύματα φορῶν χρυσᾶ μετ' ἀργυρῶν κομβίων·
 Πλὴν τοὺς λοιποὺς ἐκάλυπτε στολὴ πενιχροτάτη·
 Εἶχον τὰς κνήμας των γυμνάς, κ' ὑπὸ τὸ πέλμα μόνον
 Σανδάλιον παχύδερμον ἐφύλαττε τὸν πόδα.
 Μέχρι γονάτων δ' ἔφερον ἀδρότατα βρακία,
 Κ' ἐσκέπαζε μανδήλιον τὴν αὐχμηρὰν των κόμην,
 Ὅφ' ἦν πανοῦργοι ὀφθαλμοὶ τὴν ἔξιν διεδήλου,
 Ὅτι εἶχον νὰ γυμνόνωσι, μαχόμενοι μὲ δόλους.
 Ἦσαν δ' ἰσχυροὶ, καὶ τὴν χροιάν ὠχρὰν καὶ μαύρην εἶχον·
 Πλὴν κινήσεις διηνεκῆς τὰ μέλη των συνέσπα,
 Κ' εἰς ἓν νὰ σταματήσωσι σημεῖον δὲν εἰμπόρου,
 Ἄδιαλείπτως πάλλοντες τὰ σιδηρᾶ των ὄπλα.
 Καί τις Λευκάδιος πολὺ τὸν ἄρχοντα θαυμάσας,
 Κατόπιν δὲ πρὸς τοὺς λοιποὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς του στρέψας·
 Ἄ'Οπόταν», εἶπε, «θεωρῶ τὸν ἀρχηγόν, νομιζῶ
 Ὅτι θεῶμαι τὴν τερπνὴν κοιλάδα τοῦ Εὐρώτα,
 Ἐνθα καρπὸν γλυκύχυμον ἢ ἄμπελος παρέχει,
 Καὶ τῆς ἐλαίας θάλλουσι διηνεκῶς οἱ κλάδοι.
 Ὅπόταν δὲ πρὸς τοὺς λοιποὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς μου στρέψω,
 Αὐτόχρονον τὸν ἄγονον τῆς Μάνης βλέπω βράχον,
 Ἐνθ' ὁ ψυχρὸς Ταύγετος μικρὰ τὰ δένδρα φύει,
 Καὶ μόνον ἐλελίφασκος ὠχρὰ καὶ θάμνοι ζῶσιν·
 Ὡς δαίμονες δ' ἀναπηδοῦν ἀπὸ τοῦ Μαύρου Ἄδου
 Οἱ ἄνδρες ὄπλα φέροντες καὶ τὴν ζωὴν τιμῶντες
 Τοσοῦτον, ὅσον κρόμμυα καὶ σκόρδα οἱ ἀγρόται.»
 Τοιαύτην κρίσιν ἔκαμνεν ὀξύνους νησιώτης.
 Ἐν τούτοις δ' ἐπροχώρησεν ὁ ἀετὸς τοῦ Πίνδου
 Μὲ σέβας νὰ ὑποδεχθῇ τὸν λέοντα τῆς Μάνης·

Ἄσμενως δὲ φιλοφρονῶν τὸν ἥρωα, τῷ εἶπε·
«Πετρόμπεη, μετὰ χαρᾶς σὲ βλέπω ἐγκαρδίου
Καὶ σήμερον νεάζοντα κί' ἀκμαῖον, καθὼς ὅτε
Πρὸ δεκαεξῆ ἑνιαυτῶν σὲ εἶδον εἰς τὴν Σπάρτην,
Ζητήσας ἄσυλον ἐκεῖ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας.
Τὰς τρίχας σου παντάπασιν τὰ ἔτη δὲν λευκαίνουν,
Κ' ἡ ὄψις σου ἡ ἀνθηρὰ τὴν ἡδονὴν σημαίνει,
Ἦν ὁ ἐλεύθερος ἀνὴρ τοῦ Ταυγέτου δίδει.
Τῷ ὄντι τρέφει τοὺς θνητοὺς καὶ ἡ ἰδέα μόνη,
Ἵτι τυράννων προσταγὰς δὲν ἐκτελοῦν διόλου.
Οὐδέποτε ἔδουλεύσατε οἱ Λάκωνες τοὺς Τούρκους
Προτάσσοντες ἀπὸρρητον χαράκιμα τοὺς βράχους,
Ἐνθα δὲν ἔλκει παντελῶς τὸ ἄγονον τοὺς ξένους.
Ἵμως ἡμεῖς οἱ τάλανες γηράσκομεν ταχέως
Ἵπ' ἄρκτων κινδυνεύοντες καὶ λύκων νὰ φθαρῶμεν.
Τουλάχιστον ἂν εἶχομεν ἐλπίδας ὅτι μέλλει
Τὸ νέον τοῦτο κίνημα τὸ ἔθνος νὰ λυτρώσῃ !
Ἄν ἔμελλε προφήτης τις βεβαίως νὰ προεἶπῃ,
Ἵτι τοῦ γένους ἔφθασεν ἡ τρισευδαίμων ὥρα !»
Εἶπε, καὶ μέγας στεναγμὸς τὰ στήθη τὰ δασέα
Διῆλθε καυστικὴν πνοὴν ἐκ τῶν πνευμόνων βάλλων·
Ἐπίσης δὲ συγκίνησις τὸν Λάκωνα κατέσχε,
Καὶ κἄθυγρος τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπῆντησε τοιαῦτα·
«ὦ Κατσαντώνη, παντελῶς μὴ χάνῃς τὰς ἐλπίδας·
Τετέλεσται· προσήγγισεν ἡ ὥρα ἡ ἐσχάτη,
Ὡς βεβαιόουν παρ' ἡμῖν οἱ ἔμπειροι πρὸς οὐτά.
Ἐν φάντασμα δὲ, λέγουσι, προχθὲς ἐκ τῶν κυμάτων
Ἀνῆλθε μαῦρον καὶ φρικτὸν, μ' ἀλύσεις δεσμευμένον,
Κ' ἐξέπεμψε μετὰ βραγχνῆς φωνῆς βοὴν τοιαύτην,
Ἵποῖαν μόλις ἑκατὸν ὁμοῦ ἐκπέμπουν βόες.
Δεινὸς δὲ τρόμος ἔλαβε τοὺς τὴν ἀκτὴν οἰκοῦντας,
Κ' εἰς τὰς οἰκίας ἔτρεχον ταχέως νὰ κρυθῶσιν,
Ἵπότ' εἰς γέρων ἔμπειρος ἠσύχασε τὸν κόσμον·
«Μὴ τρέμετ',» εἶπε, «παντελῶς τὸ φάντασμα δὲν βλάπτει»

Εἶναι προμήνυμα πολλῶν αἱμάτων καὶ πολέμων,
 Οἷτινες τέλος θέλουσι τὸν τύραννον διώξει.»
 Ἐσεύθη δὲ μετέπειτα ἡ Λακωνία πᾶσα,
 Καὶ κατερράγησαν πολλαὶ τοῦ Ταυγέτου ἄκραι·
 Κομηται δ' ἀνεφάνησαν μεγάλοι τὸ ἑσπέρας
 Ἐχοντες σχῆμα βρομφαίων ὑπὸ σταυρὸν κειμένων,
 Καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι τὰ θαύματ' ἐξηγοῦντες
 Βεβαίαν προαγγέλλουσι τὴν ἔγερσιν τοῦ ἔθνους.
 Ὡστ' ἔλπιζε, θὰ ἴδωμεν ἡμέρας ἐλευθέρας.»
 Εἶπε καὶ πάντες ἤκουον μὲ προσοχὴν τοὺς λόγους·
 Σχιρτῶσι δ' ὑπὸ τῆς χαρᾶς, πυροβολοῦν κ' ἐλπίζουσι
 Τοῦ ἔθνους τὴν ἀνάστασιν ταχέως νὰ ἐπίδουσι.

Δύω ἡμέρας ὕστερον κατέπλευσ' ἐκ τῆς Κρήτης
 Ἴστιοφόρον Γαλλικόν* πλησίον του δ' ὑπῆρχον
 Τρία μικρὰ πλοιάρια δεμένα μὲ σχοινία.
 Καὶ μετ' ὀλίγον ἐξ αὐτῶν ἀνὴρ ἀπέβη γίγας
 Ἄγριαν ἔχων πρόσωπον καὶ δέμμα μαυρισμένον
 Ἐκ τῶν ἀκτίνων τοῦ θερμοῦ ἡλίου τῆς Λιβύης.
 Ἄγριωτέρους δ' ἔκαμνε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ μύσταξ,
 Ὅν εἶχεν εἰς τὰ ὠτά του μὲ τέχνην περιστρέψει·
 Καὶ μόλις τὴν πυκνὴν αὐτοῦ ἐπικαλύπτει κόμην
 Μικρὸν σκουφίον, ὅπισθεν αἱ τρίχες νὰ μὴ πίπτουν.
 Κυρτὴν βρομφαίαν δ' ἡ ὄσφὺς ἐζώννυτο: πλὴν μάτην
 Τοῦ ξίφους τὴν λαβὴν ποθεῖ ἢ δεξιὰ νὰ ψαύσῃ.
 Ταύτην ἀπώλεσ' ἄλλοτε ζητῶν νάπογυμνώσῃ
 Πολεμικὸν Αὐστριακὸν μὲ τόλμην, οἷαν μόνου
 Γινώσκουν οἱ παλαιότες πρὸς κύματα καὶ ξίφη·
 Ἄλλ' ὅμως σφαῖρα φοβερὰ μεγάλου κανονίου
 Ἀπέκοψε τὴν χεῖρά του ὡς φύλλον τοῦ λαχάνου.
 Μονόχειρ δὲ Καταλαχιᾶς ἐντεῦθεν ἐκαλεῖτο.
 Πλὴν ἤδη τὴν ἀριστερὰν ἐγύμνασε τοσοῦτον,
 Ὡστε τὰ στήθη τῶν ἐχθρῶν ἑμοίως διασχίζει·
 Ἡ καὶ πῶς εὐκολώτερον, καθότι διπλασίαν

Ἴσχυν ἢ μία ἔπέκτησε, λειπούσης τῆς ἐτέρας
 Περισκελίδας δ' ἔφερον οἱ σύντροφοί του πάντες
 Μέχρι γονάτων, κ' ὑπ' αὐτὰ ἐκάλυπτον τὰς κνήμας
 Ἐμβάδες ἐπιχώριοι κομφῶς ἐπειργασμένοι.
 Πλὴν ἄχαρι διέκρινες τὸ ἀσταθές των βῆμα,
 Κ' ἐνόηεις ὅτι ἔμειναν πολὺν καιρὸν εἰς πλοῖον,
 Ἀπομαθόντες εἰς τὴν γῆν τὸ βῆμά των νὰ φέρουν.

Κατόπιν τούτων ἔφθασαν ἐκ τῆς Σκιαθοῦ πλοῖα
 Μὲ τὰ ἰστία μέλανα, ὡς Χάρωνος πορθηεῖα.
 Ἄνηρ δ' ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῶν κατάμαυρα ἵνδυμένος,
 Πελώριος ὡς Γολιάθ, καὶ πώγωνα τοσοῦτον
 Τρέφων μακρὸν, ὥστ' ἔκρυπτον τὸ στήθος του αἱ τρίχες.
 Ἐπὶ τῶν ὤμων δὲ βαρὺ τρομπώνιον ἐκράτει
 Πλατὺ τὸ στόμα καὶ στενὸν προβαῖνον εἰς τὰ κάτω,
 Μὲ σφαίρας γεμιζόμενον πολλακίς δεκαπέντε·
 Καὶ μέγα γιγατάνιον ἐκόσμιε τὴν ὀσφύν του
 Μετ' ἀδαμάντων καὶ χρυσοῦ λαμπρῶς πεποικιλμένον.
 Σταθᾶς ἐπωνομάζετο ὁ μέγας οὗτος κλέφτης.
 Πλησίον του δ' ἐβάδιζεν ὁ ἦρωσ Νικοτσάρας
 Βραχύτερος τάναστημα, πλὴν μ' ἄγριον τοσοῦτον
 Τὸ βλέμμα, ὥστ' ἐνόμιζες ὅτι μ' ἐκεῖνο μόνον
 Εἰς τὴν φυγὴν θὰ ἔτρεπεν εὐθύς τοὺς πολεμίους·
 Λευκὴν δ' ἐπὶ τῶν ὤμων του ἐκόμιζε φλοκάταν,
 Μὴ θέλων τοῦ Ὀλύμπου του τὸ φόρεμα νάλλάξῃ·
 Καὶ λαζαρίναν ἀκουστὴν ἢ δεξιὰ ἐκράτει,
 Τουφέκιον ἐπίμηκες σκοπεῦον μ' εὐστοχίαν.
 Μετέπειτα δ' ἐπρόβαιναν ὁ ἔνδοξος Βλαχάβας,
 Παχὺς ὁμοῦ καὶ ὑψηλὸς, καὶ τὰς ὀφρῦς τοσοῦτον
 Ἐχὼν μακρὰς, ὥστε μικρὰν ἐμόρφονον σκιάδα
 Τῶν ὀφθαλμῶν, καλύπτουσαν ὀλοτελῶς τὴν ὄψιν.
 Ἀγέρωχα δ' ἐβάδιζε τὰ βλέμματα προσέκλων
 Τῶν θεατῶν, καὶ σεβασμὸν εἰς πάντας ἐπιβάλλων·
 Ὡς βασιλεὺς, ὃν ἐκλεζαν ἐλεῦθεροι πολῖται,

Ἡ λέων εἰς τῆς Ἀφρικῆς τὰ δάση βηματίζων.
 Οὐδ' ὀλιγώτερον αὐτῶν εἰθαύμασε τὸ πλῆθος
 Τὸν Δουβουινιώτην κάτοικον τοῦ Παρνασσοῦ, κ' ἐπίσης
 Τὸν Πανουριᾶν καὶ τὸν φρικτὸν εἰς τὰς ἐνέδρας Τράκαν,
 Ἐξακουσμένον σύντροφον τοῦ εὐκλεοῦς Ἀνδρούτσου.
 Ἄπαντας τούτους τοῦ Σταθᾶ τὰ πλοῖα εἶχον φέρει.

Μετέπειτα δὲ φέροντες μακρὰς ἀναξυρίδας,
 Καὶ μὲ ζωνάριον πλατὺ εἰς τὴν ὄσφιν ζωσμένοι,
 Κοσμοῦντες δὲ τὴν κεφαλὴν δι' ἐρυθροῦ φεσίου,
 Προέβαλον ἐκ τῆς ἀκτῆς οἱ ναυπηκοὶ τῆς Ἰδρας
 Κ' ἐν μέσῳ πάντων ἐλαμπεν ὁ νέος Κουντουριώτης,
 Μὲ τὴν καρδίαν ζωηράν, πλήν πολιοῦς τὰς φρένας.
 Τὰ ὄπλα δ' οὗτοι παντελῶς δὲν ἔφερον βαρέα,
 Ἄλλ᾽ ἀπιστόλαξ ἐλαφρὰς ἐφόρουσαν εἰς τὴν ζώνην
 Καὶ ποικιλμένον τὴν λαβὴν ὥραϊον ἀκινάκην·
 Μὲ σέβας δ' ἐχαιρέτισαν αὐτοὺς οἱ κλέφται πάντες,
 Κ' εἰς νέος οὕτως, ἐπαινῶν τὸν Κουντουριώτην, εἶπε·
 «Σέβας καὶ θάμβος ἄρρητον, ὦ φίλε, μὲ κατέχει,
 Ὅποταν βλέπω πρόθυμον εἰς μάχας κ' ἀνταρσίας
 Τῆς Ἰδρας τὸν βαθύπλουτον καὶ μέγαν εὐπατριδὴν·
 Καθότ' ἡμεῖς ἂν πλάνητες ἐλκύομεν τὰ ξίφη,
 Ἡ βία μᾶς ἠνάγκασε, πολλοὺς δὲ κ' ἠ πενία·
 Πλὴν οὗτος, καθὼς λέγουσι, δεξαμενὰς κατ' οἶκον
 ἔχει γεμούσας ἀργυρῶν Ἰσπανικῶν ταλήρων.
 Ἄν δὲ τὸν ὄλβιον αὐτοῦ ἐγκαταλείπη τόπον,
 Τὸ κάμνει μόνον ἐπειδὴ τὸ στῆθος του φλογίζει
 Ἄγνος ὁ πόθος τὸν ζυγὸν νὰ θραύσῃ τῆς Ἑλλάδος.»
 Εἶπε, καὶ πάντες ἄσμενοι τὸν λόγον ἐπεκύρουσαν
 Ἄνοιγοντες τὰς τάξεις των νὰ διαβοῦν οἱ ναῦται·
 Ἄντεχαιρέτων δὲ κ' αὐτοὶ ἐπίσης φιλοφρόνως
 Τὰς δεξιὰς προσάγοντες εἰς τὸ εὐρύ των στῆθος
 Κοσμούμενον μὲ Γαλλικόν, ὥραϊον ἐριούχον.
 Σέβας δ' ἐπέδειξε πολὺ κ' ὁ στρατηγὸς τῶν Γάλλων·

Διότι προσεκάλεσεν εὐθύς τὸν Κουντουριώτην
 Νὰ λάβῃσι τὸ γεῦμά των ὁμοῦ τὴν μεσημβρίαν·
 Κ' εἰς ἄμαξαν εἶδον αὐτοὺς ὡσαύτως τὴν ἐσπέραν
 Τὴν αὔραν νάναπνέωσιν εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς νήσου,
 Καὶ μὲ γλυκὺ μειδίημα νὰ βλέπωσιν ἀλλήλους,
 Ὡς ἐρασταὶ ἀλλόγλωσσοι, διερμηνεῖς δὲ μόνον
 Ποιοῦντες τὴν γλυκύτητα τῶν ζωηρῶν βλεμμάτων.

Ἦθος δ' ἐμφαίνων σοβαρὸν προέβη μετὰ ταῦτα
 Κολοκοτρώνης ὁ Ἄρκας, ἐξακουσμένος κλέφτης,
 Εἰς γενεάν δ' ἀρματωλῶν ἀνήκων παλαιύθεν·
 Συνέσπα δ' οὗτος τὰς ὄφρυς ἀδιαλείπτως, κ' εἶχε
 Τὸ μέτωπον ὑψιτενές, καμπυλωτὴν τὴν ῥίνα.
 Ἄγριός δ' ἐκάτέρωθεν ἐκτείνετο τοῦ φίλτρου
 Ὁ μύσταξ, εἰς τὸ βλοσυρὸν προσθέτων τοῦ προσώπου·
 Καὶ τάνοιγμένον στῆθός του μὲ πυκνοτάτας τρίχας
 Ἐξήγγελλε τὴν ἐνδοθεν ἀδάμαστον ψυχὴν του.
 Οἱ μελανοὶ του δ' ὀφθαλμοὶ εἰς τοὺς βολβοὺς ἀπαύστως
 Ὡς νέας κόρης ἔπαιζον, ἥτις νοεῖ τὸ πρῶτον
 Ὅποῖον μέλι χύνουσι τοῦ ἔρωτος τὰ τόξα·
 Πανοῦργον δ' ἄνδρα, πλὴν ὁμοῦ καὶ συνετὸν ἐδήλου,
 Τοὺς πολεμίους τεχνικὰ ἐμπλέκοντ' εἰς ἐνέδρας,
 Ἴνα μὴ χάνωντ' ἄδικα πολλοὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων.
 Πολλάκις δ' οὕτως ἔλεγε τὰ πλήθη συμβουλευῶν·
 «Χίλιοι Τοῦρκοι νὰ χαθοῦν κ' εἰς Ἑλληνα δὲν ἀξίζει·
 Τρεῖς χιλιάδες βάρβαροι κ' εἰς Ἑλληνα ἔστω τοῦτο.»
 Ὅπισω του δ' οἱ εὐτραφεῖς Ἀρκάδες ἠκολούθουν,
 Ὡς λέοντες βαδίζοντες ἐπ' ἄκρων τῶν ὀνύχων.
 Εἰς τὸν αὐχένα δ' ἔθετον τὰ ὄπλα των πλαγίως,
 Μὲ τὰς παλάμας ἀφελῶς τὸν σίδηρον κρατοῦντες.
 Αἱ δ' οὐλαὶ χλαῖναι μ' ἔριον λευκὸν ἐξειργασμέναι,
 Κ' αἱ τοῦ προσώπου αὐχμηραὶ κ' ἠγριωμέναι τρίχες,
 Αὐτόχρημ' ἄρκτους τῶν βουνῶν ἐδείκνυσον τοὺς ἄνδρας.
 Οἱ Λάκωνες δ' οἱ πρὸς βορρᾶν τοῦ ὄρους Ταυγέτου

Πλησίον τούτου ἤρχοντο σεβόμενοι τὸν κλέφτην,
 Ὃν εἶχε' αὐτὸς ὁ Ζαχαριᾶς διάδοχον ὄρισει.
 Καθότι 'κείνου ψυχογυῖς ὁ νῦν Κολοκοτρώνης
 Ὑπῆρξεν ἄλλοτέ ποτε' κεις καρυὰν συνέβη
 Ἐν θέρει γέμουσαν καρπῶν ὁ Ζαχαριᾶς νὰ φθάσῃ.
 Τότε δ' οἱ σύντροφοι χαμαὶ τὰ ὄπλα των ἀφέντες,
 Συνήθροίζον τὰ κάρυα ἠδύνοντες τὸν γεῦσιν·
 Μόνος δ' αὐτὰ ὁ συνετὸς Κολοκοτρώνης εἶχεν,
 Ὑπονοῶν αἰφνίδιον ὄρμην τῶν πολεμίων.
 Ἰδὼν δὲ τοῦτ' ὁ Ζαχαριᾶς ὠμίλησε τοιαῦτα·
 αἴΩ σύντροφοι, ὀψέποτε ὁ Χάρων μὲ καλέσῃ
 Εἰς τὸ πικρὸν πορθμεῖόν του νὰ ἔμβω ἐπιβάτης,
 Διάδοχός μου ἀντ' αὐτοῦ κάνεις μὴ γείνη ἄλλος.
 Πολὺ μ' ἀρέσκ' ἡ σύνεσις τοῦ νέου τούτου κλέφτου,
 Ἡ καρτερία τῆς ψυχῆς, ἡ φρόνησις κι' ἀνδρεία.
 Καὶ σὺ, Νικήτα, τέκνον μου, ὠραῖε νεανία,
 Σὺ τὴν μεγάλην κόρην μου νὰ λάβῃς σύζυγόν σου·
 Διότι ἄλλος καθὼς σὺ κάνεις δὲν μ' ὁμοιάζει
 Κατὰ τὴν τόλμην, τῶν ποδῶν τὸ τάχος καὶ τὴν βίωμην. »
 Εἶπεν ὁ τάλας ὡς ἐγγὺς τὸν θάνατον προβλέπων.
 Τῷ ὄντι δὲ μετὰ καιρὸν ὀλίγον ἐφονεύθη
 Ὁ ἀκουσμένος Ζαχαριᾶς, ὁ κλέφτης τοῦ Μωρέα.
 Πλὴν ἔμεινε διάδοχος αὐτοῦ εἰς τὰς ἐνέδρας
 Ὁ μὲ τοὺς δόλους πάντοτε νικῶν Κολοκοτρώνης,
 Κι' ὁ ἐνδοξὸς Νικηταρᾶς, ὁ Τουρκοφάγος ἥρως.

Μὲ δέρμα ἠλιοκαῆς προέβη μετὰ τούτους
 Ὁ ἀκουστὸς Πετιμεζᾶς, τῶν Καλαβρύτων κλέφτης.
 Ἦτο παχὺς καὶ ὑψηλὸς, καὶ ἡ ξανθὴ του κόμη
 Μέχρις ὀσφύος ἔπιπτεν ὀπίσω πυκνοτάτη·
 Μασχαλιστῆρ δὲ ποικιλτὸς περὶ τὸν ὦμον ἦτο
 Τὸν ἕνα, κ' εἶχεν ὑπ' αὐτὸν ὠραῖον ἀκινάκην,
 Ἐν ᾧ τὴν χλαῖναν ἔσειεν ὡς πύργος βηματίζων,
 Τὴν κρεμαμένην ἐλαφρὰ ἐκ τοῦ ἐτέρου ὦμου.

Πολλὴν δ' ὑπερφηάνειαν ἐξέφραζε τὸ ἦθος,
 Ἐρειδομένην εἰς πολλοὺς προηγουμένους ἀθλοῦς
 Καὶ φήμην, ἥτις ἔφθανε κ' εἰς τὴν Λιβύην ἔτι.
 Καθότι νέος ἄλλοτε πρὸς ἐμπορίαν πλεύσας,
 Ἐξαίφνης ὑπὸ πειρατῶν ἐκείσε συνελήφθη·
 Κ' εἰς πέδας ὑπὸ τῶν σκληρῶν κακούργων προσεδέθη.
 Ἐλπίς δ' εἰς τὴν πατρίδα του νὰ ἐπιστρέψῃ πλέον
 Κάμμια δὲν τῷ ἔμενε, ὅποτε νὰ πηδήσουν
 Ἠθέλησαν οἱ βάρβαροι διάστημά τι μέγα·
 Ἄνταμοιβὴν δ' ἐπρότεινον Νιγρίτην ῥωμαλέον.
 Οὐδεὶς δὲ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐκείνων ἠδυνήθη
 Τὰς κνήμας αἶρων ὑψηλὰ νὰ φθάσῃ τὸ σημεῖον.
 Τότε δ' ὁ Ἕλλην ἔλαβε τὴν τόλμην νὰ φωνήσῃ·
 «Τίς θὰ μὲ λύσῃ; δύναμαι νὰ φθάσω τὸ σημεῖον
 Ἐγὼ, χωρὶς οὐδὲ ὄρμην μακρόθεν νὰ προσλάβω.
 Δεινὸν δὲ θάμβος ἔλαβε τοὺς Λίβυας ἐκείνους.
 Τὸν λύουν δὲ περίεργοι, νὰ ἴδουν ἂν τῷ ὄντι
 Ὁ ἔμπορος τῶν πειρατῶν καλῆτερον ἐπήδα.
 Ἐκεῖνος δ' ἅμα τῶν ποδῶν αἱ πέδαι τὸν ἀφῆκαν,
 Ὡς κοῦφον ἔδραμε πτηνὸν τὸ πηδήμα νὰ κάμῃ.
 Τοσαύτην δ' εἰς τὰ μέλη του τὴν δύναμιν ἠσθάνθη,
 Χρόνον πολὺν ἐπιθυμῶν ἐλεύθερος νὰ τρέξῃ,
 Ὡστ' ὄχι μόνον ἔφθασεν, ἀλλὰ καὶ ὑπερέβη
 Τὸ τέρμα τοῦ πηδήματος· θαυμάσαντες δ' οἱ Τοῦρκοι
 Τὸν ἄφικαν ἐλεύθερον νὰπάγῃ ὅπου θέλῃ,
 Ἄθλον προσέτι δῶσαντες τὸν δοῦλον τὸν Νιγρίτην,
 Ὅστις τὸν κλέφτην πανταχοῦ πιστῶς παρηκολούθει.
 Καὶ νῦν δ' ὀπίσω ἔβαινε τοῦ προσφιλοῦς Κυρίου,
 Ἄντιθεσιν ἀποτελῶν μὲ τὸ βραχὺ του σῶμα
 Τὴν οὔλην κόμην, τὰ μικρὰ κ' ἄψυχα ὄμματά του,
 Πρὸς τοῦ κυρίου τὸ λευκὸν καὶ γιγαντῶδες σῶμα.

Πλησίον τοῦ Πετιμεζᾶ ἐβάδιζε μὲ βῆμα
 Σεμνὸν εἰς νέος κληρικὸς, καλῶς ἐνδεδυμένος,

Ἦραϊός εἰς τὸ πρόσωπον, ἀρμονικὸς τὸ σῶμα
 Καὶ βλέμμα ῥίπτων ἰλαρὸν ὡς τρυφερὰ παρθένος.
 Ἐκ τοῦ λαιμοῦ του δὲ σταυρὸς ἐκρέματο, καὶ ῥάβδος
 Ἐστήριζε τὴν δεξιάν, τὸ ὄπλον τῶν ποιμένων
 Τῶν φυλαττόντων τὸν λαὸν διὰ τοῦ θεοῦ λόγου.
 Συχνὰ δὲ διελέγετο μ' ἄνδρα τινὰ σπουδαῖον,
 Σέβας δεικνύοντα πολὺ καὶ προσοχὴν εἰς ὅ,τι
 Τῷ ἔλεγεν ὁ μ' ἱεράν στολὴν κεκοσμημένος.
 Ἐφόρει δ' οὗτος καθαρὰν, εὐμήκη φουστανέλλαν·
 Πλὴν παντελῶς ὁ ἄργυρος τὸ στῆθος δὲν ἐκόσμει,
 Οὐδ' εἶχεν ἡ ὄσφυς αὐτοῦ πιστόλας καὶ μαχαίρας·
 Ἀλλὰ ζωστήρ μετὰξινος ἔσφιγγ' αὐτὴν ὀλίγον,
 Κ' ἐσθῆτες ἱκανῶς κομφαὶ τὸ σύμμετρόν του νῶτον
 Ἐκάλυπτον, μὲ σύρματα μικρὰ πεποικιλιμένα.
 Τὴν κεφαλὴν δὲ φέσιον ἐκόσμει δεδεμένον
 Μ' ὀθόνην εἰς τὰ κάτωθι λευκὴν καὶ λεπτοτάτην.
 Ὄνομα δ' εἶχε Γερμανὸς ὁ πρῶτος καὶ Ζαήμες
 Ὁ δεύτερος ἐλέγετο, ὁμοῦ συνδεδεμένοι
 Διὰ φιλίας, ἦν κοιναὶ συσφίγγουσι διαθέσεις.
 Παιδείας δ' ἦτο κάτοχος ὁ κληρικὸς, καὶ μᾶλλον
 Ἐκόσμει τὸν πολιτικὸν τῶν ἐγκοσμίων πείρα.
 Ἐπίσης δὲ καίόμενοι ἐκ τοῦ μεγάλου πόθου
 Εὐδαίμονοῦν τὸ ἔθνος των κ' ἐλεύθερον νὰ ἴδουν,
 Ἀλλήλους εἰς τὸ στάδιον ἐκεῖνο καθωδήγουν,
 Ὡς ἀδελφοὶ θηλάσαντες μιᾶς μητρὸς τὸ γάλα.
 Μὲ σύνεσιν δ' ἐφέροντο, οὐδὲ μεγάλην εἶχον
 Ὅρμην εἰς ἐπανάστασιν νὰ ῥίψωσι τὸ ἔθνος,
 Τῶν μοναρχῶν γινώσκοντες τὰς φιλοδόξους τάσεις,
 Καὶ ξένους μὴ πιστεύοντες εὐκόλως καθὼς ἄλλοι.
 Διὸ καὶ νῦν δὲν ἤκουσαν, ὡς ἅπαντες οἱ κλέφται,
 Μὲ προθυμίαν τὰς πολλὰς τῶν φράγκων ὑποσχέσεις·
 Ἀλλ' ἤθελον, πρὶν βάλωσιν εἰς κίνδυνον τὸ γένος,
 Μετὰ φρονήσεως πολλῆς ὠρίμως νὰ σκεφθῶσιν,
 Ἄν πιθανότης εὐτυχοῦς ἐκβάσεως ὑπῆρχεν.

Ἄργα δὲ μόλις ἔπεισεν αὐτοὺς νὰ καταβῶσιν
Εἰς τὴν ἀκτὴν καὶ θέσωσι τοὺς πόδας εἰς τὸ πλοῖον,
Τουῦτον ὁ Πετμεζᾶς εἰπὼν σπουδαῖον λόγον·
«Εὐθύς δὰ δὲν θὰ κάμωμεν τὸν πόλεμον, ὦ φίλοι,
Οὐτ' ἄσκοπα θὰ χύσωμεν τῶν ἀδελφῶν τὸ αἷμα.
Οἱ Γάλλοι τί προτείνουνσι θακούσωμεν ἡσύχως·
Καὶ τότε μέλλ' ἡ σύνεσις ἡμᾶς νὰ ὀδηγήσῃ,
* Ἄν πρέπει νὰ σηκώσωμεν τὰ ὄπλα ὡς ἀντάρται.
Ἄπραγμα καὶ παράτολμος τὰ δύο ἄκρα εἶναι·
Πλὴν θέλω μᾶλλον τολμηρὸν ὁ κόσμος νὰ μὲ λέγῃ,
* Ἡ ἄδοξος ὡς μοναχὸς τὸν βίον νὰ διάγω.»
Ἐπρόφερε δὲ μὲ πολὺν τοὺς λόγους τούτους τόνον,
Κ' ἐνόησεν ὁ Γερμανὸς κι' ὁ συνετὸς Ζαήμες,
«Ὅτι τὸ ἔθνος παντελῶς τὴν δύναμιν δὲν εἶχε
Τὴν πάλλουσαν καρδίαν του νὰ συκρατήσῃ πλέον.
«Εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ ὄνομα,» ἐνθουσιῶν φωνάζει,
Ἄσπετος ἀντάγωνται πρὸς τὴν ἀκτὴν ἐν τάχει.»
Καὶ μ' ὄψιν ἀναλάμπουσαν εἰς ἵππον ἐπιβαίνει,
Πρὸς τὸν ἠχοῦντ' αἰγιαλὸν τὸν χαλινὸν εὐθύτων.
Ἐνταῦθα δὲ τὸν Κρεβατᾶν, πολιτικὸν τῆς Σάρτης *Συρίων*
Ἐξακουσμένον εὐρηκαν, ἐπίτηδες ἐλθόντα,
Ὡς εἶχεν ὁ Πετμεζᾶς προτοῦ τῷ παραγγεῖλει.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ ΙΓ΄.

ΟΥΤΩ λοιπὸν συνήχθησαν οἱ κλέφται πανταχόθεν,
Καὶ μὲ χαρὰν κατέλυσαν εἰς οἴκους Λευκαδίων,
Οὓς οὔτοι τοῖς προσέφερον, θαυμάζοντες τοὺς ἄνδρας,
Τοὺς ὄντας ἐπὶ τῶν βουνῶν προπύργιον τοῦ ἔθνους.
Ὁ Κατσαντώνης δ' ἔσπευσε νὰ χαιρετίσῃ πάντας,
Καὶ τῆς προσκλήσεως αὐτῶν νὰ εἶπῃ τὴν αἰτίαν·
Συνάμα δὲ λεπτομερῶς ἐκθέτων τοὺς σκοποὺς του,
Νὰ μεταδώσῃ καὶ τὸ πῦρ τῆς φλογεράς ψυχῆς του·
Ἄφου δὲ μετὰ τῶν κλεφτῶν συνεννοήθη πάντων,
Τὸν Δονζιλῶτον ἔπειτα ἐντάμωσε καὶ εἶπε·
«Ὡς στρατιώτης ἀληθῆς ἐτήρησας τὸν λόγον,
Καὶ πάντας τοὺς ἀρματωλοὺς συνήθροισας ἐνταῦθα,
Ὅσων ὁ λόγος δύναμιν εἰς τοὺς ἀνδρείους ἔχη.
Εἶναι δὲ νῦν ἀρμόδιος καιρὸς νὰ βουλευθῶμεν,
Ὅπως εὐθὺς τὴν ἀνοιξὶν ἐπάρωμεν τὰ ὄπλα,
Ἐχοντες ἤδη πρότερον ἐτοιμασμένα πάντα.
Πλὴν ἄκουσον· δὲν δύνασαι τοὺς Ἕλληνας νὰ κλείσῃς
Εἰς αἴθουσαν βουλευτικὴν, ὑπὸ λυχνίας φῶτα,
Ἐνθα πολλαὶ ἀναπνοαὶ καὶ θρυαλλίδες κάμνουν
Δυσώδη τὸν μαραίνοντα τοὺς πνεύμονας ἀέρα.
Ἄλλ' εἰς τὸ ὑπαιθρον, μακρὰν τῶν πόλεων, συνήθως
Οἱ κλέφται συσκεπτόμεθα εἰς καθαρὸν ἀέρα·
Κ' ἐντεῦθεν ἀρυόμεθα αἰσθήματα μεγάλα,
Ἀνόθευτα τῆς φύσεως γευόμενοι τὰ δῶρα.

Τους μῦς δ' ἡμῶν ἐντεινομεν εἰς ἄθλους, κί' ἀπὸ τούτων
 Τὴν ὄρεξιν ὡς ἄρτυμα γλυκὺ προσαποκτώμεν,
 Μ' ἄρτον ἀπλοῦν ἐνίοτε τὰ γεύματα ποιοῦντες.
 Ὅθεν ἀγῶνα κήρυξον ὅτι νὰ κάμῃς μέλλεις,
 Καθ' ἣν ἡμέραν τὸν σταυρὸν βυθίζου εἰς τὸ ὕδωρ.
 Κί' ἀφοῦ τὴν πείναν τὰ ὀπτά σιγάσωσι κί' ὁ ἄρτος,
 Ἀγῶνες δὲ τοὺς μαχητὰς φαιδρύνουν τῶν Ἑλλήνων,
 Εἰς σκέψιν θέτομεν αὐτὸ τὸ πρόβλημα τοῦ ἔθνους·
 Κί' ὑψόνοντες πρὸς οὐρανὸν τὰ τουρκοφάγα ξίφη,
 Τὸν ὄρκον ὀρκιζόμεθα τὸν μέγιστον τοῦ ἔθνους
 Ὅπισω νὰ μὴ κρύψωμεν αὐτὰ ὑπὸ τὴν θήκην,
 Ἔως πατρίδ' αὐτόνομον τὸ γένος ἀποκτήσῃ. »
 Εἶπε τοιαῦτ' ὁ ἀρχηγὸς τῶν ὀπλιτῶν τοῦ Πίνδου,
 Τὴν φλογεράν διαδηλῶν ἀγάπην τῆς πατρίδος·
 Κί' ὁ Δονζιλῶτος ἀληθῆς ὑπάρχων στρατιώτης,
 Κί' ἀναπολῶν τὴν εὐκλειαν τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος,
 Ἀκούσας δ' ὅτ' οἱ Ἕλληνας οἱ νέοι ἄθλους εἶχον
 Τὸν δρόμον καὶ τὸ πῆδημα, ὡς οἱ προπάτορές των,
 Ἔβελ' εἰς νοῦν Ὀλύμπια νὰ διατάξῃ νέα,
 Εἰς τὴν Λευκάδα προσκαλῶν πολλοὺς νάγωνισθῶσι.
 Ὅθεν εὐθὺς ἀπανταχοῦ ἐκπέμπει τῆς Ἑλλάδος
 Ἀπὸ τῆς νήσου κήρυκας, κηρύσσοντας κρυφίως·
 « Καθ' ἣν ἡμέραν τὸν σταυρὸν βυθίζου εἰς τὸ πόντον,
 Καὶ γίνετ' ἄμιλλα πολλὴ τίς δύτης θὰ τὸν λάβῃ,
 Οἱ Γάλλοι, πόθον τρέφοντες νὰ ἴδουν τὴν Ἑλλάδα,
 Καθὼς τὸ πάλαι, μὲ λαμπρὰν κεκοσμημένην δόξαν,
 Ἀγῶνάς ἐτοιμάζουσιν εἰς τὴν ἁγίαν Μαύραν·
 Πᾶς δ' Ἕλληνα τότε δύναται τῶν ἄθλων νὰ μετᾶσχῃ,
 Σκεφθῆ δὲ περὶ μέλλοντος αἰσίου τῆς πατρίδος. »
 Τοιαῦτα κήρυκες κρυφὰ μὴνύουν πανταχόσε,
 Καὶ μέγας ἐνθουσιασμὸς τοὺς Ἕλληνας κατέχει.
 Ὡς ἔθνος δ' ἔτι νήπιον πιστεύει μ' εὐκολίαν
 Πᾶν ὅτι τὴν καρδίαν του ἐκ θεμελίων σείῃ·
 Κ' ἐλπίζουν ὅτι τάχιστα ἡ ὥρα θέλει φθάσει,

Καθ' ἦν καὶ πάλιν τὸν σταυρὸν θὰ ἴδωσι νὰ λάμπῃ,
Ἐνθα τὴν γῆν τοῦ Βύζαντος ὁ Βόσπορος χωρίζει.
Πρὸ πάντων δὲ οἱ γέροντες ἐπεύχονται τοιαῦτα·
«Εἶθε κ' ἡμεῖς νὰκούσωμεν, πρὶν κλείσωμεν τὸ ὄμμα,
Εἰς τῆς Σοφίας τὸν ναὸν τὴν θείαν λειτουργίαν.
Ἐλπίζομεν, ἀκούσαντες ὅτι λαμπρὸς ἐφάνη
Σταυρὸς εἰς τοῦ ναοῦ αὐτοῦ τὸν θόλον μίαν νύκτα
Θαμβόνων ὡς ἂν ἔφερον ἀδάμαντας μυρίους,
Λεινὸν δὲ τρόμον ἐμβαλὼν εἰς τοὺς ἐκεῖ βαρβάρους.»

Ἐν τούτοις δὲ συνάγονται ἀπανταχόθεν πλείστοι,
Ἄνυπομόνως τὴν λαμπρὰν ἡμέραν προσδοκῶντες,
Καθ' ἦν βαπτίζουσι τὸν σταυρὸν οἱ λειτουργοὶ τοῦ Πλάστου·
Ἄνοίγονται δ' οἱ οὐρανοὶ, καὶ γίνονται γλυκέα
Τὰ ὕδατα τὰ ἄρμυρά, ὡς οἱ πολλοὶ πιστεύουν·
Οἱ βόες δ' ὡς οἱ ἄνθρωποι, συνομιλίας κάμνουν.
Μετὰ δὲ ταύτην ὁ χειμὼν κατὰ μικρὸν πραύνει
Τὴν πρώτην αὐτοῦ δύναμιν, κ' αἱ θύελλαι τοῦ πόντου
Μὲ τὴν προτέραν λύσσαν τῶν εἰς τὰς ἀκτὰς δὲν πίπτουν·
Φαιδρὸν δὲ προαγγέλλουσι τὸ ἔαρ μετ' ὀλίγον
Τὰ ἄνθη τῶν ἀμυγδαλῶν κ' ἡ χλόη τῶν πεδίων.
Λαμπρὸς δὲ τότε ὑπέλαμπε τῶν οὐρανῶν ὁ θόλος,
Ὡς εὐφραϊνόμενος κ' αὐτὸς εἰς τὰς χρυσᾶς ἐλπίδας
Τὰς ἐγειρούσας τὴν θερμὴν τοῦ ἔθνους φαντασίαν.
Δύο δ' ἡμέρας ὄρισεν ὁ Γάλλος Δονζιλῶτος,
Ὅπως ἀθλήσουν, κ' εἰς χοροὺς τοῦ ἔθνους εὐφρανθῶσι·
Συνάμα δὲ καὶ γνωρισθῶν ἀρκούντως πρὸς ἀλλήλους·
Τὴν τρίτην δὲ τὰ σχέδια θάνατοκινώσῃ πάντα,
Νὰ δώσῃσι περιχαρεῖς οἱ Ἕλληνας τὰς χεῖρας,
Ὅμνύοντες νὰ ρίψῃσι τὸ πῦρ εἰς τὴν Τουρκίαν.

Μόλις λοιπὸν ἡ ποθητὴ ὑπέφωσεν ἡμέρα,
Καὶ τῶν ναῶν οἱ κώδωνες ἀντήχησαν καλοῦντες
Νὰ σπύσουν οἱ χριστιανοὶ ποτήρια κρατοῦντες·

Ἁγιασμὸν νὰ πῶσι τὸν μέγαν, καὶ βαντίσουν
 Μ' αὐτὸν εἰς τὰς οἰκίας των τοὺς τοίχους καὶ τὸ χθῆμα.
 Ἄφοῦ δ' ἀρκούντως τοῦ Χριστοῦ ἡ βάπτισις ὑμνήθη,
 Τῶν ἱερέων ἡ πομπὴ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐξῆλθε,
 Καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν ἀργὰ τὰ βήματα προάγει·
 Ὁ λίθωνος δ' ἐθόλονε τὸν εὐδιον αἰθέρα,
 Καὶ σύμπας ἦνον ὁ λαὸς τὴν ζωηρὰν φωνὴν του
 Ποθῶν νὰ φθάσῃ τῶν ψαλτῶν ὁ ὕμνος πρὸς τὸ θεῖον.
 Καί τις αὐτῶν ἐφώνησε· ἀδὲν ψάλλετε προσέτι,
 Ὡ ψάλλται, τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν καὶ τοῦ σταυροῦ τὸν ὕμνον,
 Ὃν ψάλλετε καθ' ὃν καιρὸν τρυγοῦσι τὰς ἀμπέλους;»
 Εὐθὺς δὲ τότε οἱ ἱερεῖς, ὡς ἄν τι θεῖον πνεῦμα
 Τοὺς εἶχ' ἐμπνεύσει, ψάλλουσι τὴν ὑμνωδίαν ταύτην·
 «Κύριε, σῶσον τὸν λαόν· καὶ τὴν κληρονομίαν,
 ἣν ἔδωκας, εὐλόγησον, ὑψόνων τὸν σταυρόν σου·
 Νίκας ἡμῖν δωρούμενος κατὰ τῶν πολεμίων
 Καὶ τὸ πολίτευμα τὸ σὸν ἐλεύθερον ἐγεῖρων.»
 Ψάλλουσιν οὕτω, κ' ἅπαντες ἐνόησαν τὴν φωνὴν των·
 Ὑγραίνονται δ' οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πλήθους, καὶ μὲ πόθον,
 Ἄφοῦ τῆς θείας τελετῆς ἐσίγησαν οἱ ὕμνοι
 Κ' ἐκ τῆς θαλάσσης τὸν σταυρὸν ἀνέστυρεν εἰς νέος,
 Πρὸς πεδιάδα στρέφουσι τὰ βήματα μεγάλην
 Κεϊμένην εἰς τὰ βόρεια τῆς πόλεως Λευκάδος.
 Ἐκεῖ δ' εἰς χλόην κάθηνται καὶ πνέουσι τὴν αὔραν,
 Ἦν αἰ ἐλαῖαι χύνουσι καὶ αἰ ἄκται τῆς νήσου.
 Ὀλίγον δ' ἄρτον οἱ γοργοὶ μοιράζουσι ὑπηρέται
 Τῶν Γάλλων, κ' εἰς ποτήρια ἐγχύνουσι μαῦρον οἶνον,
 Ὃπως φαγόντες δύναμιν προσλάβουσι κ' αἰσθανθῶσι
 Τὰ μέλη κοῦφα, ζωηρῶς τοὺς ἄθλους νὰ τελέσουν.
 Εὐθὺς δ' ἀφοῦ τὴν ἄτονον ἐνίσχυσαν καρδίαν,
 Ὁ Δονζιλῶτος κήρυκα ὀξύφωνον προστάττει
 Τοιαῦτα πρὸς τοὺς Ἑλληνας εὐχάριστα νὰ εἴπῃ·
 «Ὁ τῆς Εὐρώπης μέγιστος ἀπάσης αὐτοκράτωρ,
 Ὁ Ναπολιέων, γενεὰν ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἔλκων,

Ἔβαλ' εἰς νοῦν τὴν παλαιὰν Ἑλλάδα νάνασθήσῃ,
Καὶ δι' ἐμοῦ τὴν σήμερον νάθλήσετε κελύει
Ἵπὸ τὴν σκέπην τάετοῦ, ὃν εἰς τὸ στέμμα φέρει·
(Τοῦτο δὲ πρῶτον σύνθημα θὰ ἦναι τῶν σκοπῶν του.)
Ἵσους δὲ πρῶτους οἱ λοιποὶ τῶν ἀθλητῶν κηρύξουν,
Τοῦ λεγεῶνος τῆς τιμῆς μετάλλιον θὰ λάβουν,
Ὁ πρῶτον κατὰ τὴν τιμὴν οἱ Γάλλοι θεωροῦμεν.
Εἶπε, καὶ πάντες ἤκουσαν περιχαρεῖς τὸν λόγον,
Ὅτ' αἰφνης ἀνεφώνησεν ὁ Κατσαντώνης οὕτω·
«Τοῦ λεγεῶνος τῆς τιμῆς μετάλλιον ἀρμόζει
Εἰς Εὐρωπαίους ἔχοντας τὰ ἔθιμα τοιαῦτα·
Ἄλλὰ ποσῶς τοῦ Ἑλληνός δὲν πρέπει νὰ στολιζῇ
Τὸ στήθος κόσμημα χρυσοῦν, ἐν ὧσφ ἡ πατρίς του
Ἵπὸ δεσμὰ μαραίνεται ταπεινωμένη δούλη·
Πλειότερον τὸν σίδηρον ἀρμόζει νὰ ὀξύνῃ,
Καὶ πῦρ νὰ βίπτῃ, μύλυβδον μεταποιῶν εἰς σφαῖρας,
Ἵνα συντρίψῃ δι' αὐτῶν τὰς πέδας τῆς δουλείας.
Ὅθεν, ἂν θέλῃς, δώρησον ἐν ὄπλον καὶ ξομφαίαν
Βραβεῖον εἰς τὸν μέλλοντα νὰ ὑπερβῇ τοὺς ἄλλους
Κατὰ τὸν δρόμον· ἔχομεν αὐτὸν ἀγῶνα πρῶτον.»
Εἶπε, κ' εὐθὺς ὑπήκουσεν ὁ Γάλλος Δονζιλῶτος
Προστάξας νὰ κομίσωσι πεντάδα τουφεκίων
Καὶ ξομφαίων. Εἶδες δὲ νῦν οἱ ὀφθαλμοὶ νάστράπτουν,
Τῶν ὀπλιτῶν εἰς ἀμιλλαν μεγάλην ἐμπεσόντων,
Τίς θέλει λάβει Γαλλικόν, εὐστόχως βάλλον ὄπλον.

Πρῶτος δ' ἐπρόβαλε ζητῶν τὸ ἄθλον νὰ κερδήσῃ
Ὁ Μητρομάρας, θηρευτῆς τοῦ σκιεροῦ Ὀλύμπου,
Εἰς τὸν ὁποῖον ἤσκησε τὰς κνήμας πρὸς ἐλάφους
Ἄείποτε τὸ βῆμά του ταχύων εἰς τὰ ὄρη.
Ἐστάθη δὲ τὴν ἐλαφρὰν συμπτύξας φουστανέλλαν·
Καὶ στρέψας καύτην ἔπειτα εἰς τὴν σφιγμένῃν ζώνην,
Ἐθῆκ' ἐμπρὸς τὸν ἕτερον τῶν μυωδῶν ποδῶν του,
Κι' ὀλόκληρον ἐστήριξε τὸ σῶμά του εἰς τοῦτον·

Ὀλίγον δὲ τὴν κεφαλὴν ἐπέκλινε, καὶ σφίξας
 Μὲ τόνον τὰς παλάμας του ἐφώνησε τοιαῦτα·
 «Τίς πρὸς ἐμὲ νάγωνισθῆ πολλὴν θὰ ἔχη τόλμην;
 * Ἄς ἔλθῃ· πλὴν τὸν κόπον του ματαίως θάπολέσῃ,
 * Ἄν δὲν ἐκπνεύσῃ προσπαθῶν ἀπαύστως νὰ μὲ φθάσῃ.»
 Εἶπε πεποιθήσιν πολλὴν ἐκφράζων, κ' εἰς τὸ πλῆθος
 Τὰ βλέμματ' ἀλαζονικὰ ἀδιαλείπτως ῥίπτει.
 Πλὴν δὲν ἀπεδειλίασε τοῦ Παρνασσοῦ τὸ τέκνον,
 Ὁ ἀκουστός Σπαθόγιαννος, ὃν εἶχον ὀνομάσει
 Λαγωνικὸν οἱ σύντροφοι διὰ τὸ μέγα τάχος·
 Ἄλλ' ἤλθε καὶ κατέλαβεν ἀριστερόθεν θέσιν.
 Ἐντείνας δὲ τοὺς μῦς αὐτοῦ τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Παραπολὺ τὴν σήμερον καυχᾶσαι, Μητρομάρα·
 Καθότι καὶ τὸν Παρνασσὸν πηγαὶ ψυχραὶ δροσιζοῦν,
 Καὶ τρέφουσιν ὠκύποδας, καθὼς θὰ ἴδῃς, ἄνδρας.»
 Εἶπε, πλὴν λέξιν παντελῶς δὲν ἀπαντᾷ ὁ πρῶτος·
 Καὶ μόνον ἀνυπόμονα προσμένει τὸ σημεῖον,
 Ὅπερ εἰς δρόμον ἐμελλε τοὺς ἀθλητὰς νὰ βάλῃ.
 Καὶ τρίτος δ' ἤλθ' εἰς τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὁ Νικήτας,
 Ποθῶν ἢ Πελοπόννητος ὀπίσω νὰ μὴ μείνῃ·
 Κι' ὁμοίως προσεπάθησαν οἱ πειραταὶ τῆς Κρήτης
 Νὰ δεῖξωσιν ὅτι κι' αὐτοὶ νὰ τρέχωσι γνωρίζουν·
 Καὶ τιν' αὐτῶν περίφημον προτρέπουσι νάβλῃσῃ·
 Τοιαύτην δ' οὗτος ἀθυμῶν ἀπάντησιν τοὺς δίδει·
 «Ἦ φίλοι, τὸ γνωρίζετε· πολλάκις εἰς τὰ ὄρη
 Τῆς ἀτυχοῦς πατρίδος μας κατέφθανον αἰγάγρους,
 Πλὴν ἤδη χρόνον ἰκανὸν εἰς πλοῖον διαμένων,
 Ἄπώλεσα τὸ τάχος μου, κι' ἀμφιβολίαν ἔχω,
 Ἄν δύναμαι νάγωνισθῶ πρὸς ἄνδρας καθ' ἐκάστην
 Θηρεύοντας, τὰς κνήμας δὲ γυμνάζοντας εἰς ὄρη.
 Ἄλλ' ὅμως θάνατον ποτὲ ἢ δοκιμὴ δὲν φέρει.
 Θὰ παρατρέξω· κι' ἠττηθεὶς θὰ καυχηθῶ πῶς ἔχει
 Ἡ μήτηρ ἢ Ἑλλάς πολλοὺς τοὺς πόδας ταχυτέρους.»
 Λέγει καὶ δένει τὸ βραχὺ βραχίον του ὀπίσω,

Τὴν ζώνην σφίγγων δυνατὰ καὶ τὰς μακρὰς ἐμβάδας·
 Προάγει δὲ παρόμοια νὰ καταλάβῃ θέσιν.
 Εὐκόλως πλὴν διέκρινες τὸν ναύτην τὸν πολλὰκις
 Ἀσχήμως διανοίγοντα τὰ σκέλη ἐν τῷ πλοίῳ.

Νεῦμα δὲ νῦν ἐποίησεν ὁ Γάλλος Δονζιλῶτος,
 Κι' ὁ κήρυξ ἀνεβόησε μεγαλοφώνως οὕτω·
 «Τὴν βρῦσιν ταύτην βλέπετε, ὅπου γυναῖκες πλύνουν,
 Ποιοῦν δὲ κρότον τοὺς ἀδρούς καταίρουσαι κοπάνους ;
 Ἐκεῖσε διευθύνετε τὸ βῆμα, κι' ὅστις πρῶτος,
 Ποιήσας κύκλον τάχιον ἐνταῦθα καταφθάσῃ,
 Θέλει κερδήσει τὸ λαμπρὸν βραβεῖον τῆς Γαλλίας.»
 Εἶπε, καὶ δίδει πάραυτα τοῦ δρόμου τὸ σημεῖον,
 «Ἐμπρὸς» φωνάζας κι' ὑψηλὰ τὴν δεξιὰν ἐπάρας.
 Ἐντείνονται δ' εὐθύς οἱ μῦς τῶν ζωηρῶν δρομέων,
 Κι' ἡ γῆ στενάζει τὸν βαρὺν αἰσθανομένη πόδα
 Νὰ σείῃ μὲ τὰ δυνατὰ πατήματα τὴν νῆσον.
 Κατέπεσον δ' ἐκ τῆς ὀρμῆς τὰ φέσια, κ' ἡ κόμη
 Ἀγρίως εἰς τοὺς ὤμους των ἐκύμαινε λυθεῖσα·
 Σχεδὸν δ' οἱ πόδες ἔψαυον τοὺς ὤμους των ὀπίσω.
 Κ' ἰσοταχῶς μὲν ἔτρεχον τὸ πρῶτον, πλὴν ταχέως
 Ὁ ναύτης Κρῆς ἀπέμεινεν ὀπίσω, κι' ἀπηλπίσθη·
 Τὰς χειράς του δ' ἐσταύρωσεν εἰς τὸ εὐρύ του στῆθος,
 Καὶ σκώπτων οὕτως ἑαυτὸν ἐπέστρεψ' εἰς τὸ πλῆθος·
 «Τί θέλεις σὺ, τῶν θαλασσῶν τὸ τέκνον, νάμιλλᾶσαι
 Πρὸς ἄνδρας τάχος ἔχοντας τῶν ἄρκτων καὶ λεόντων ;
 Τὸν κάλων ἔλκε κ' ὕψονε ἢ λύε τὸ ἰστίον·
 Πλὴν μὴ ζητῆς ἀνωφελῶς κονιορτὸν νὰ κάμνης.»
 Ἔλεγεν οὕτω μειδιῶν, καὶ σύμπαν δὲ τὸ πλῆθος
 Ἐγέλασε παρόμοια συμπάθειαν ἐκφράζον,
 Καὶ δικαίονον τὸν σκληρὸν τὸ δέρμα ποντοπόρον.

Ἐν τούτοις δ' οἱ ἐπίλοιποι τὴν βρῦσιν περικάμπτουν,
 Ὄποταν ὁ Σπαθόγιαννος ὠλίσθησεν εἰς κόπρον,

Ἦν εἶχον βόες πρὸ μικροῦ αὐτόθι καταλίπει.
 Ἀσχήμισε δ' ἡ ὄψις του κι' ὄλον σχεδὸν τὸ σῶμα,
 Ματαίως δὲ τὰς κνήμας του ἐπήγειρε καὶ πάλιν·
 Καθότι ἔφθανε σχεδὸν ὁ Μητρομάρας τότε,
 Ἐνθα τὸ πρῶτον τὴν φωνὴν ἐνέτεινεν ὁ κήρυξ·
 Καὶ δύο βήματ' ὀπισθεν παρέτρεχε' ὁ Νικήτας.
 Ἐφαίνετο δὲ δίκαιον νὰ μοιρασθῆ τὸ γέρας,
 Ὅπότε ὁ Γάλλος στρατηγὸς τοιοῦτον λόγον εἶπε·
 «Ὁ Μητρομάρας βέβαια, ὁ γόνος τοῦ Ὀλύμπου,
 Θὰ λάβῃ τὸ βραβεῖόν του ὀλόκληρον· ἀλλ' ὅμως
 Καὶ σὺ, Νικήτα, μ' ἀργυρᾶς θὰ κοσμηθῆς πιστόλας,
 Καθότι ἔχεις ὅμοιον τὸ τάχος εἰς τοὺς πόδας.»
 Λέγει, καὶ ζευγὸς πιστολῶν ὠραίων τῷ χαρίζει.
 Περιχαρεῖς δ' ἀπήρχοντο οἱ δύο ἀθλοφόροι,
 Ὅπταν ὁ Σπαθόγιαννος κατέφθασε, καὶ πάντας
 Κατέλαβε συμπάθεια· διὸ κ' εἰς τοῦτον δίδει
 Ὁ Γάλλος ξίφος ποικιλτὸν, παρηγορῶν δι' ὅσιν
 Τυχαῖον περιστατικὸν παρέσχεν ἀσχημίαν.

Ἄυθις δ' ὁ κήρυξ ἅπαντες ἐβόησε νὰ ἔλθουν,
 Ὅπόσοι πῆδημα μακρὸν καυχῶνται ὅτι κάμνουν.
 Πρῶτος δὲ νῦν ἐπρόβαλε τῆς Γορτυνίας ἥρως,
 Ἐχων ἀνάστημα μακρὸν, τὰ σκέλη δ' ἐπιμήκη.
 Ἀνοιξας δὲ τοὺς πόδας του τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Τὸν Κόλιαν τίς θὰ δυνηθῆ ἔς τὸ πῆδημα νὰ φθάσῃ;
 Εἰς πανηγύρεις ἑκατὸν ὡς τώρα παρευρέθην
 Ἐνόπλιω διερχόμενος τὰς κόμας τοῦ Μωρέα·
 Ἔτι κι' αὐτῆς τῆς Ροῦμελῆς τοὺς ἀκουσμένους τόπους.
 Κι' ὅμως κάνεις μέχρι τοῦ νῦν δὲν ἔχει κατορθώσει
 Τὸ πῆδημα τοῦ ξακουστοῦ νὰ προσεγγίσῃ Κόλια·
 Διὸ κ' εἰς τὰ Καλάβρυτα, τὴν χώραν τοῦ πατρός μου,
 Τέσσαρες λίθοι στέκουσι, δηλοῦντες τὰ σημεῖα,
 Εἰς τὰ ὅποια τῶν ποδῶν ἀπέμειναν τὰ ἔχνη,
 Ὅτε πηδήσας ἕκομα ἐπίδειξιν μεγάλην·

Τοῦ Κόλια δὲ τὸ πήδημα καλεῖται, καὶ τὸ μῆκος
 Αὐτοῦ εἰς πόδας ἑκατὸν ἐκτείνεται καὶ δύο. »
 Εἶπε, τὸν μύστακα δ' αὐτοῦ μὲ τοὺς δακτύλους στρέφων
 Ἐπρόσμνε' ὑπερήφανα τί θέλουν ἀπαντήσῃ.
 Οὕτω δ' ὁ Τσούλκας γέννημα καὶ κλέφτης τῆς Ναυπάκτου
 Ἰσπῆντησε, κ' ἐπένευσαν οἱ σύντροφοί του πάντες·
 « Εἶμαι ἔς τὸ πήδημα κ' ἐγὼ περίφημος, ὦ Κόλια·
 Κι' ἤδη πολλοὺς κατέβαλον σπουδαίους ἀντιπάλους·
 Ἄλλ' ὅμως ἐνενήκοντα ποτὲ δὲν φθάνω πόδας
 Ἐς τῆς τρεῖς πηδῶν κι' ὄρμην πολλὴν μακρόθεν προσλαμβάνων.
 Ὅθεν ἂν πρῶτος σὺ πηδῶν τοὺς ἑκατὸν θὰ φθάσῃς,
 Ἐγὼ δὲν θέλω παντελῶς εἰς ἄμιλλαν νὰ ἔλθω·
 Ἄλλ' εἶναι δίκαιον εὐθύς νὰ λάβῃς τὸ βραβεῖον. »
 Εἶπε, κι' ὁ Κόλιας πάραυτα περιχαρῆς ἐκ λόφου
 Μ' ὄρμην μεγάλην ἔτρεξε· τὸν δεξιὸν δὲ πόδα
 Μετὰ μικρὸν ἐστήριξε· τὸν δ' ἕτερον κατόπιν·
 Κολλήσας δ' ὕστερον αὐτοὺς ἐπὶ ἤδησε καὶ πάντας
 Θάμβος δεινὸν κατέλαβε· τὰς χεῖρας δὲ κροτοῦσι,
 Καὶ μὲ βοὴν πολλὴν δηλοῦν τὸν μέγαν θαυμασμόν των·
 Κι' ὁ Τσούλκας δὲ δὲν ἔκρυψε τὸ θάμβος του, ἀλλ' εἶπε·
 « Δὲν θέλω πλέον ἄμιλλαν τοῦ ἄλματος νὰ κάμω·
 Καθότι βλέπω φανερά ὑπεροχὴν μεγάλην,
 Ὅποιαν δὲν ἐπίστευα διόλου νὰπαντήσω.
 Ἄλλ' ὅμως μὲ τοὺς πόδας μου σκοπεύω νὰ μετρήσω,
 Νὰ ἶδω ἂν τοὺς ἑκατὸν τῷ ὄντι ὑπερβαίῃ
 Τὸ πήδημα τοῦ γίγαντος ἀνδρὸς τῆς Γορτυνίας. »
 Οὕτως εἰπὼν ἐπάτησεν ἐπὶ τοῦ πρώτου ἴχνους
 Τὸν πόδα του τὸν δεξιὸν· τὸν ἕτερον δὲ φέρει
 Κατόπιν, ὥστε ἤγγιζε τοὺς ὄνυχας τοῦ πρώτου
 Ἡ πτέρνα τοῦ ἀριστεροῦ· τοὺς ἐπαλλάσσει δ' οὕτω
 Προβαίνων ἅμα κι' ἀριθμῶν, προσέχοντας τοῦ πλήθους,
 Ἔως ἤκουσθη ἑκατὸν· καὶ τότε μετὰ νέας
 Δυνάμειος ἐκρότησαν οἱ θεαταὶ τὰς χεῖρας,
 Καυχώμενοι ὅτ' ἡ πατρίς τοιοῦτους ἀνδρας ἔχει.

Οὐδ' ἀπετόλμησε κἀνείς νάμφισβητήση πλέον
 Τὸ ἄθλον· ἀλλ' ἐπέκλινε τὸ ὄπλον εἰς τοὺς ὤμους
 Ὁ Κόλιος καὶ τὴν Γαλλικὴν ἐκρέμασε ῥομφαίαν·
 Καὶ μὲ τὸ βῆμ' ἀγέρωχον διήρχετο τὸ πλῆθος
 Τὸν μέγαν στρέφων μύστακα, καὶ μειδιῶν πρὸς πάντας
 Τοὺς εὐφημοῦντας τὴν ἰσχὺν τῶν μυωδῶν ποδῶν του.

Αὖθις δ' ὁ κήρυξ προσκαλεῖ νὰ ρίψωσι τὸν λίθον·
 Κ' εὐθὺς προέβη ζωηρὸς ὁ ἥρως Σακαρέλης
 Μὲ μέτριον ἀνάστημα, πλὴν ἰσχυροὺς μυῶνας,
 Ἐξακουσμένος Αἰτωλὸς ὡς μέγας δισκοβόλος.
 Τὴν δεξιὰν δ' ἐξέτεινεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ λίθον
 Ἐπήγειρεν, ὃν ἱκανοὶ δὲν εἶναι νὰ σηκώσουν
 Πολῖται δέκα πνέοντες τῆς ἀγορᾶς ἀέρα·
 Κι' ὅμως αὐτὸς τὸν ἔπαλλε μεθ' ὅσης εὐκολίας
 Χορεύουν εἰς τὰς χειράς των τὰ βρέφη αἱ μητέρες.
 Οἱ πάντες δ' ἐξεπλάγησαν, κι' ὁ ἥρως ἐνοήσας
 Τὸν θαυμασμὸν ἐγέλασε, τὴν ἡδονὴν δηλώσας,
 Ὅτι τῶν πολλῶν ἢ ἐκπληξίς τῷ εἶχεν ἐμποιήσει.
 Τὸν πόδα δὲ τὸν δεξιὸν ἐκτείνας, καὶ στηρίζας
 Τὸ σῶμα εἰς τὸν ἕτερον, τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Δὲν θέλω πρῶτος παντελῶς τὸν λίθον μου νὰ ρίψω·
 Ὅσοι ρίψουν ἄλλοι, αἶροντες τὴν πέτραν κουφοτέραν.
 Κι' ἂν ἔπειτα δὲν ὑπερβῶ τοὺς πάντας εἰς τὸ μῆκος,
 Συρίζατέ μ' ὡς ἄτεχνον καὶ κοῦφον ἀλαζδῶνα.»
 Εἶπε, καὶ πάντων ἡ σιγὴ τὰ στόματα συγκλείει·
 Ἄργα δὲ τόλμην ἔλαβε τοιαῦτα νὰ λαλήσῃ
 Ὁ Καλιακούδας, ἀκουστὸς ἐκ τῶν Ἀγράφων κλέφτης·
 «Τοιοῦτον λίθον βέβαια δὲν δύναμαι νὰ πάλω,
 Ὅποιον σὺ μετὰ πολλῆς ἐπαίρεις εὐκολίας·
 Ἄλλ' ὅμως ἐὰν πρόκηται νὰ μετρηθῇ τὸ μῆκος,
 Ἐλπίζω δὲν θὰ δυνηθῆς μακρύτερα νὰ ρίψῃς.»
 Ταῦτ' εἶπε· θέσιν δ' ἔλαβεν ὁμοίαν πρὸς τὸν πρῶτον·
 Κ' εἰς ἄλλους δ' οὕτως ἔδωκε τὸ θάρρος νὰ προσέλθουν,

Ἐν οἷς διὰ τὴν καλλονὴν ὁ Διαμαντῆς ἐξεῖχε,
 Νέος Ἀρκὰς μὲ πορφυρᾶν τὴν ὄψιν ὡς τὸ ῥόδον,
 Χροιάν λευκὴν καὶ τρυφερὸν τῶν ὀφθαλμῶν τὸ βλέμμα.
 Δεμένην δ' εἰς τὸ φέσιον ἐντὸς τὴν κόμην εἶχε·
 Κι' ὀλίγον ἂν ἐπρόσεχες, διέκρινες εὐκόλως
 Ἄβρὸν, κρινόχρουν τράχηλον, καὶ στῆθος ὠγκωμένον,
 Ὅπως σπανίως γίνεται εἰς ἄνδρας ῥωμαλέους.
 Ἄεπτῃ δ' ὄσφύς κι' ἀνάστημα κομψὸν αὐτὴν ἐκόσμει,
 Κι' ἂν ἤθελε ζωγράφος τις νὰ ζωγραφήσῃ νέον,
 Συμμετροτέραν καλλονὴν δὲν ἤθελ' ἐπιτύχει.
 Ἄρμονικὰ δ' ἐβάδιζε· καὶ μὲ μεγάλην χάριν
 Κύψας ἐσθήκωσ' ἐκ τῆς γῆς μετρίαν τινὰ πέτραν,
 Καὶ πρὸς τὸ πλῆθος μὲ φωνὴν προσποιημένην εἶπε·
 « Ἄν δὲν σημαίνει τίποτε τὸ μέγεθος τοῦ λίθου,
 Ἄλλὰ τὸ μῆκος τῆς βολῆς θὰ δώσῃ τὸ βραβεῖον,
 Θέλω κ' ἐγὼ νάγωνισθῶ νικήσας μὲ τὴν τέχνην
 Πολλάκις ἄλλους ἔχοντας τοὺς μῦς ἰσχυροτέρους.— »
 « Ναι, ναι, καλέ μου Διαμαντῆ, » ἀνέκραξε ταχέως
 Εἷς ἐκ τοῦ πλήθους· ἤθελα νὰ βραβευθῆς· τοσοῦτον
 Σὲ ἀγαπῶ· ψυχὴν καλὴν μετὰ μορφῆς ὠραίας
 Ἐνόνεις, κι' ὅταν ὀμιλῆς, γλυκεῖαν ἔχεις χάριν. »
 Εἶπε, κι' ὁ νέος πάραυτα τὸν λόγον ἔργον κάμνει·
 Μακρόθεν δ' ἔλαβεν ὄρμην κ' ἐπάτησε τὸν πόδα
 Τὸν δεξιὸν εἰς τὰ ἐμπρός· τὸν λίθον δὲ τινάσσει,
 Πρὸς τᾶνω κάπως τὴν λεπτὴν παλάμην ἐπιστρέψας,
 Ὅπως ἡ τέχνη τὴν ὄρμην τοῦ σώματος ἐντείνη.
 Κ' ἡ πέτρα μὲν ἐπέτυχε, πολὺ μακρὰν δ' ἐπῆγε·
 Κ' ἐκρότουں χεῖρα βλέποντες οἱ θεαταὶ τὸ μῆκος.
 Ἄλλ' ὅσοι μᾶλλον ἔβλεπον τοῦ Διαμαντῆ τὸ κάλλος,
 Τὸ ἐμφυχον θαυμάζοντες πλειότερον τᾶψύχου,
 Ὑπὸ δεινῆς ἐκπλήξεως κατέχοντ' αἰφνιδίως.
 Ἦγον ἐρράγ' εἰς τὴν ὄρμην τῆς ῥίψεως τοῦ λίθου
 Ἦ θηλειὰ ἡ δένουσα τὸ φόρεμα τοῦ στῆθους·
 Κι' ἀνέλαμψεν εὐθὺς λευκὸν ὡς ἡ χιῶν τὸ δέριμα

Ἴτὸ περιβάλλον τοῦ μαστοῦ τοῦ δεξιοῦ τὰς σάρκας·
 Μέγα δὲ θάμβος ἔλαβε τοὺς πέριξ ἰσταμένους,
 Κι' ἄλλοι μὲν λέγουν ἄργυρον τὸ λάμπαν ἐκ τοῦ στήθους,
 Ἄλλοι δὲ κόσμημα καλοῦν αὐτὸ κεχρυσωμένον,
 Ὅποτε νέος ζωηρὸς ἐφώνησε τοιαῦτα·
 «Χρυσὸς δὲν εἶν', οὔτ' ἄργυρος, τὰστράψαν ἐκ τοῦ στήθους,
 Ἄλλ' ἀπαλῆς νεάνιδος κρυφὸν προδίδει κάλλος,
 Ἥτις τοὺς κλέφτας ἔνοπλος ἀκολουθεῖ ἔς τὰ ὄρη,
 Ἐκ πείσματος τὴν πατρικὴν λιποῦσα κατοικίαν·
 Διαμάντω δ' ὀνομάζεται ὁ Διαμαντῆς πλασμένος.»
 Εἶπε κ' ἐρύθραν ἡ αἰδῶς τὴν ὄψιν τῆς παρθένου·
 Μὲ πείσμα δὲ κατέλιπε τὸ πλῆθος, καὶ δὲν εἶδε
 Κάνεις τὴν νέαν ἔπειτα εἰς τὴν ἀγίαν Μαύραν.

Ἐν τούτοις δὲ παντάπασιν ἀτάραχοι τὸ ἄθλον
 Νὰ λάβουν ἀγωνίζονται οἱ ἄλλοι δισκοβόλοι.
 Μακρόθεν δ' ἔλαβεν ὄρμην ὁ Σακαρέλης πρῶτος,
 Κ' ἐκτύπησε δεινῶς ἡ γῆ ὑπὸ τὸν μέγαν λίθον,
 Ὅστις κατέπεσε βαρὺς εἰς τῶμαλόν πεδίον.
 Οὐδ' ἔχασε τὸ θάρρος του ὁ Καλιακούδας τότε·
 Ἄλλὰ ποθῶν ἐφάμιλλος νὰ καταστῆ καὶ σπεύδων
 Μὲ τὴν μεγάλην τέχνην του ἐκεῖνον νὰ νικήσῃ,
 Ἴνα τιμήσῃ τ' Ἀγραφα, τὴν προσφιλῆ πατρίδα,
 Μὲ δύναμιν ἐπέτεινε τοὺς μῦς ὑπὲρ τὸ δέον.
 Κ' ἐν ᾧ τὸν πόδα ἔμελλε τὸν δεξιὸν νὰ θέσῃ,
 Ὅπως κατόπον τεχνικᾶ τὸν λίθον ἀκοντίσῃ,
 Ἰλλίσθησεν ὁ δυστυχὴς ἐξαίφνης εἰς τὴν χλόην,
 Καὶ κάτω ὑπτίος πεσὼν ἀνέτεινε τὰ σκέλη·
 Καὶ ζάλη τὸν κατέλαβε, οὐδ' ἠδυνήθη πάλιν
 Νὰ ἐγερθῆ· ἄλλ' ἔπρεπε μὲ ὕδωρ νὰ τὸν βρέξουν,
 Ὅπως ἐκ νέου δύναμιν τὰ μέλη ἀποκτήσουν.
 Τοσοῦτον εἶχεν ἡ αἰδῶς κεντήσει τὴν ψυχὴν του!

Καὶ ὅμως δὲν τὸν ἄφησεν ὁ Γάλλος ἀθυμοῦντα·
 Ἄλλὰ μαστίγιον χρυσοῦν τῷ ἔδωκε νὰ φέρῃ,
 Καὶ μὲ γλυκὺ μειδιάμα τὸν προσφωνεῖ ἑταῖρον,
 Φιλοφρονῶν τὸν ἦρωα, καὶ θέλων νάποδείξῃ
 Ὅτι πολὺ τὸν ἐκτιμᾷ, κί ἄς εἶχεν ἀποτύχει.
 Ἐν τούτοις δὲ μετὰ χαρᾶς πολλῆς ὁ Σακαρέλης
 Τὸ ὄπλον εἰς τὸν ὤμὸν του τὸν δεξιὸν ἐπαίρει,
 Κ' εἰς τὴν ὄσφυν αὐτοῦ σφικτὰ ζωννύει τὴν ῥομφαίαν,
 Ἐν ᾧ τὰς χεῖρας ζωηρὰ οἱ θεαταὶ κροτοῦσι,
 Καὶ πέριξ τοῦ νικῆσαντος σκιρτῶσιν οἱ ἑταῖροι.

Αὐθις δὲ νῦν τοὺς παλαιστάς ἐκάλεσεν ὁ κήρυξ
 Νὰ δεῖξωσι τὴν δύναμιν τῶν εὐτραφῶν μυῶνων.
 Πρῶτος δ' εὐθὺς ἐπρόβαλε τῶν Καλαβρῦτων ἦρωα,
 Ὁ ἀκουστὸς Πετιμεζᾶς, πελώριος τὸ σῶμα.
 Πλησίον του δ' ἐπήδησεν εἰς τὴν στιγμὴν κί ὁ Ἄραψ
 Ἀγάπην πρὸς τὸν ἦρωα πολλὴν ἐπιδεικνύων,
 Καὶ βλέπων ἀσκαρδαμυκτεῖ τί νεῦμα θέλει κάμει.
 Ἐστάθη δὲ ὁ παλαιστής τοὺς πόδας διανοίξας,
 Καὶ πρὸς τὸ πλῆθος μὲ φωνὴν μεγάλην οὕτως εἶπε·
 «Ποῖος τὸν κλέφτην τοῦ Χελμοῦ ἔς τὴν πάλιν θά νικήσῃ,
 Ὅν κρέας ἔθρεψεν αἰγῶν ἀγρίων εἰς τὰ ὄρη,
 Ψυχρὸς δ' ἀήρ τὰ στήθη του ἐσκέπασε μὲ τρίχας;
 Καὶ πόσους μὲν ἄχρι τοῦ νῦν κατέβαλον παλαίων
 Νάνθυμηθῶ δὲν δύναμαι· ἀλλὰ τις Τοῦρκος ἦλθεν
 Ἐξακουσμένος ἀθλητῆς ἐκ τῶν Πατρῶν πρὸ χρόνων,
 Ηοθῶν νὰ μ' ἴδῃ καὶ ζητῶν νὰ δοξασθῇ νικῶν με.
 Ἄλλ' ὅμως τὴν ὄσφυν αὐτοῦ κατέβαλον ταχέως,
 Κ' εἶπα· «εἰς τὴν νίκην μου διπλὴν πρὸς τοῦτον θά κερδήσω·
 Τὴν χεῖρα τὴν ἀριστερὰν μὲ δυνατὸν σχοινίον
 Ἐπὶ τοῦ στήθους μου σφικτὰ θά δέσω, καὶ μὲ μόνην
 Τὴν δεξιάν τὸν βάρωραρον θά ρίψω ἀθλοφόρον.»
 Καὶ τότε μὲν ἐγέλασεν ὁ κομπορρήμιον Τοῦρκος,
 Κ' οἱ σύντροφοί του δ' ὅμοια ἐκάγχαζον ἀπαύστως,

Καὶ διηγοῦντο τὰ πολλὰ τοῦ ἀθλητοῦ βραβεῖα,
 Ὅποσα ἐς τῆς Ἀνατολῆς ἐκέρδησε τοὺς τόπους.
 Ἄλλ' ὅτε μὲ τὸν ἕνα μου βραχίονα παλαιάσας,
 Αὐτὸν κατέρριψα χαμαί, ὡς παῖδ' ἀνὴρ ἀκμαῖος·
 Τὰ δ' ὧτά του ὁ συριγμὸς ἐξέσχισε τοῦ πλήθους,
 Ἐφυγε νύκτα, προσπαθῶν νὰ κρύψῃ τὴν αἰσχύνην·
 Κ' εἰς τὸν Μωρέαν ἔκτοτε δὲν ἔλαβε τὴν τόλμην
 Τὴν ἀκουσμένην τέχνην του πρὸς Ἑλληνας νὰ δεῖξῃ. »
 Λέγει καὶ στέκει σοβαρὸς μηδέποτε προσμένων,
 Ὅτι τὸ ἄθλον πρὸς αὐτὸν κἀνεὶς θάμψισθητήσῃ.
 Ἄλλ' ὅμως δὲν ἐβράδυνε διόλου νὰ προσέλθῃ
 Ὁ Λεπενιώτης, καὶ σταθεὶς ἀπέναντι τῷ εἶπε·
 « Πετιμεζᾶ, τὴν φήμην σου χρόνον πολὺν ἀκούω,
 Καὶ χαίρω βλέπων σήμερον ἐπ' ἀληθείας ὅτι
 Κι' ἡ Πελοπόννητος δεινοὺς τοὺς παλαιστὰς ἐκτρέφει·
 Πλὴν ἄκουσον· ἂν τοῦ Χελμοῦ σ' ἐξέθρεψαν αἱ αἰγες,
 Κι' ὕδωρ ὀρέων ἔκαμε τὰ στήθη σου δασέα,
 Ἡ μήτηρ ἔθρεψεν ἐμὲ εἰς σπήλαιον μὲ κάπρων,
 Ἄρκτων καὶ λύκων μυελούς· κ' ἐπὶ τοῦ στήθους ἔχω
 Διπλοὺς μαστοὺς τοῦ σώματος τὴν ῥώμην ἐκδηλοῦντας·
 Ὅθεν οὐδόλως σήμερον ἡ Ροῦμελη θὰ σκύψῃ,
 Κι' ἀναγνωρίσῃ παρευθὺς χωρὶς ἀγῶνος ὅτι
 Πρωτεύουν εἰς τὸ πάλαισμα τὰ τέκνα τοῦ Μωρέα. »
 Εἶπε κ' εἰς ἕν λεπτὸν εὐθύς ἐπὶ τῶν ὤμων θέτουν
 Ὁ εἰς τοῦ ἄλλου στερεῶς τὰς ῥωμαλέας χεῖρας·
 Καὶ στέκουν ὕπως στέκουσιν αἱ στήλαι τοῦ μαρμάρου,
 Ἄς πελωρίους εἰς ναοὺς ἀρχαίους θεωροῦμεν·
 Δεινῶς δὲ σείουν ἔπειτα τὸ γιγαντώδες σῶμα,
 Κ' οἱ ὀφθαλμοὶ των βάλλουσιν ἀδικακόπως φλόγας,
 Ἐν ᾧ τοὺς μῦς ἐντείνουσι καὶ προσπαθοῦν ἀπαύστως
 Ὁ εἰς τὸν ἄλλον κατὰ γῆς μὲ δύναμιν νὰ ῥίψῃ.
 Καθὼς δ' ὁπότεν πλοῖόν τι ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων
 Ἄδιαλείπτως σείεται, κ' οἱ ἐπιβάται τρέμουν,
 Μήπως τὸ ὕδωρ ἐξαφνα ἐκ τῶν πλευρῶν εἰσέλθῃ·

Κι' ὅμως ἀμέριμνον αὐτὸ εἰς τὴν ὁδὸν προάγει,
 Καὶ μάτην τὸ κλονίζουσιν αἱ αὐλακες τοῦ πόντου*.
 Ὅμοίως τότε οἱ παλαισταὶ κλονίζουσιν ἀλλήλους
 Ὁραν πολλήν· πλὴν παντελῶς κἀνεὶς δὲν κατορθώνει
 Τὸν ἕτερον, ἀνώτερος δειχθεὶς, νὰ καταβάλῃ*
 Ἰδρῶς δὲ ῥέει ἄφθονος, καὶ ἡ πνοὴ ἐξαίρει
 Τὰ στήθη των ὀγκούμενα ἐκ τοῦ σφοδροῦ ἀγῶνος·
 Οἱ πέριξ δὲ θεώμενοι συχνὰ στοιχηματίζουσιν*
 Κι' ὀπόσους μὲν τῆς Ρούμελης ἐγέννησαν τὰ ὄρη,
 Ὁ Λεπενιώτης λέγουσι θὰ λάβῃ τὸ βραβεῖον,
 Διότι ἔχει τὴν ἰσχὺν τῶν λύκων καὶ τῶν ἄρκτων·
 Ὅσους δὲ πάλιν ἔθρεψαν αἱ γαῖαι τοῦ Μωρέα,
 Ποθοῦσιν ὁ Πετιμεζᾶς τὸ ἄθλον νὰ κερδήσῃ.
 Τοιαῦτα δ' εἶπ' ἀγανακτῶν πανοῦργος Μωραΐτης,
 Ματαίως ὦραν ἱκανὴν νὰ ἴδῃ περιμένων
 Ὅποῖον τέλος ἔμελλε τὸ πάλαισμα νὰ λάβῃ*
 «Τί νὰ σοῦ κάμω ; ἔπρεπε τοσοῦτον νὰ μὴν ἦναι
 Εἰλικρινῆς ὁ ὄρεινός τῶν Καλαβρύτων ἦρωσ,
 Ὅπως μὲ τέχνασμα μικρὸν τὸν ἐναντίον ῥίψῃ,
 Λιγύζων μὲ τὸν πόδα του τὸ γόνυ τάντιπάλου,
 Ὅπως συνήθως κάμνουσι τὰ πονηρὰ παιδιὰ,
 Ὅπότεν ἰσχυρότερος ὑπεναντίος τύχῃ.»
 Τοιούτους δόλους μελετᾷ τῆς Ἀρκαδίας γόνος,
 Ποθῶν ἐξάπαντος μὲ πᾶν νὰ καταβάλῃ μέσον
 Τῆς Ρούμελης τὸν γίγαντα τὸ θρέμμα τοῦ Μωρέα·
 Ὅμως τοιαῦτα δόλια οὐδὲ νὰ φαντασθῶσι
 Ποτὲ θὰ κατεδέχοντο οἱ ἀληθῶς γενναῖοι,
 Καὶ θεωροῦντες τὴν τιμὴν ὡς πρώτην ἀρετὴν των.
 Ὅθεν ἀπαύστως προσπαθοῦν καὶ σείουσιν ἀλλήλους
 Οἱ παλαισταὶ τοὺς ἰσχυροὺς ἐντείνοντες μυῶνας.
 Πλὴν τέλος ἐκουράσθησαν κ' οἱ θεαταὶ νοοῦντες
 Ἀκάρπους τοὺς διηνεκεῖς τῶν παλαιόντων μόχθους,
 Καὶ κάπως πάντες ἤθελον νὰ καταλήξῃ ἡ πάλη,
 Ἰσόκαλοι δ' οἱ γίγαντες οἱ δύο νὰ κριθῶσι.

Τὴν γνώμην ταύτην τῶν πολλῶν καὶ ὁ Σφαλτὸς ἀκούσας,
 Ὁ τὸν Μακρῶν ἀκολουθῶν πολὺπειρος πρεσβύτης,
 Λίαν φρονίμως ἔλυσε τῶν ἀθλητῶν τὴν ἔριν,
 Τοιαῦτα μὲ γλυκύτητα εἰπὼν πρὸς ἀμφοτέρους·
 Ἄ ὦ τέκνα, ἐπεδείξατε τὴν δύναμιν ἀρκούντως·
 Εἴθε κ' οἱ δύο Γολιάθ τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων·
 Πλὴν μὴ ζητῆτε μάταια νὰ ἐξαντλήτε ῥώμην,
 Ὅτις θὰ γείνη χρήσιμος εἰς ἐθνικοὺς ἀγῶνας·
 Ἀφήσατε τὰς χεῖράς σας, καὶ μὴ μοχθήτε πλέον. »
 Εἶπε κ' εὐθὺς οἱ παλαισταὶ τὰς χεῖράς των ἐκπλέκου
 Αἰδούμενοι τοῦ γέροντος τοὺς σεβασμίους λόγους.
 Εἰς ἀμφοτέρους δ' ἔδωκεν ὁ Γάλλος Δονζιλῶτος
 Ῥομφαίαν καὶ τουφέκιον, ἐπευφημούντων πάντων
 Τοὺς ἀνικῆτους ἀθλητάς, τοὺς ἰσοπάλους ἄνδρας.

Ἐν τούτοις δὲ κυπάρισσον κατέδειξε μεγάλην
 Ὁ κήρυξ κ' οὕτω ἔβησε· «τὴν κορυφὴν τίς θέλει
 Τοῦ δένδρου τούτου δυνηθῆ μὲ σφαῖραν νὰ συντρίψῃ
 Σταθεῖς μακρὰν ἀπόστημα πεντήκοντα βημάτων; »
 Τότε δ' ἠγέρθη μὲ μακρὰν ὁ Σκούρτας λαζαρίαν,
 Ὅπλιτης ἐκ τῶν Ἀθηνῶν τὴν γενεὰν καθέλκων.
 Καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ἀκαρνὰν προητοιμάσθη Κάρπος,
 Καυχώμενος ὅτι μακρὰν κ' εὐστόχως σημαδεύει·
 Κι' ὁ Παλαιόπουλος δ' ὁμοῦ πρὸς ἀμιλλαν ὠπλίσθη
 Μεθ' ὄπλου φήμην ἔχοντας καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα,
 Καὶ φέροντος ἐπιγραφὴν· ἀπὸ τοῦ Καρπενησίου
 Θανατηφόρον ὄρνεον τὸ ὄπλον εἶναι τοῦτο. »

Ἐν ᾧ δ' αὐτοὶ τὰ ὄπλα των γερμίζουσι κ' ἐτοιμάζουσι,
 Ψιθυρισμὸς εἰς τῶν Κρητῶν τὸν ὄμιλον ἠκούσθη.
 Ἐνταῦθα τὸν Καταλαχιᾶν οἱ σύντροφοι προτρέπουσι
 Νὰ δείξῃ πόσον εὐστοχα σκοπεύουσιν οἱ Σφακιῶται.
 Καὶ τις αὐτῶν ἀπέτεινε ἔς τὸν ἥρωα τοιαῦτα·
 «Μονόχειρ εἶσαι, ἀρχηγέ· πλὴν τοῦτο δὲν πειράζει;

Ἔχεις νικήσει ἅπαντας ἡμᾶς πολλάκις ἤδη,
 Ὅποταν χάριν παιδιᾶς σκοπεύωμεν εἰς δένδρα·
 Καὶ θέλεις τώρα βέβαια τὴν Κρήτην μας τιμῆσαι,
 Καὶ δείξει τί τουφεκιστὰς ἡ νῆσος αὕτη τρέφει,
 Ὅποίους εἶχε πάντοτε, μάλιστα δὲ ὅποταν
 Οἱ Ἐνετοὶ ἐμάχοντο πρὸς τοὺς ἀγρίους Τούρκους.»
 Εἶπε, κ' ὁ ἥρωσ παντελῶς δὲν ἀπαντᾷ πρὸς ταῦτα·
 Ἄλλὰ μὲ τὴν ἀριστερὰν ὄπλον μακρὸν ἐπαίρει,
 Ὁ πρότερον ἐγέμισαν καλῶς οἱ σύντροφοὶ του.
 Καὶ κάπως ἐμειδίασαν οἱ ἄλλοι ὀπλοφόροι,
 Πιστεύοντες ὅτι πολὺ θρασὺς ἐκεῖνος ἦτο,
 Ὅστις μὲ μίαν ἤθελε νὰ σημαδεύσῃ χεῖρα,
 Κ' εἰς ἀμιλλαν πρὸς ἀκουστοὺς νὰ ἔλθῃ σκοποβόλους.
 Ὅμως τὸν Κρήτα παντελῶς ὁ γέλωσ δὲν ταρασσει·
 Ἄλλ' ἴστατ' ὑπερήφανος, συγκρούπτων τὴν ὀργὴν του,
 Κι' ἀφίνων νάποδείξωσι τὰ πράγματ' ἀκολούθως,
 Ὅποσον εἶχον ἀδικὸν τὸ θράσος του νὰ σκώπτουν.

Ἐν τούτοις πρῶτος τῶπλόν του ἐκένωσεν ὁ Σκούρτας·
 Ἄλλ' ὅμως φύλλ' ἀπέκοψεν ἡ σφαῖρά του, καὶ μάτην
 Τὸν σίδηρον μὲ προσοχὴν διεύθυνε μεγάλην·
 Ἐπίσης δ' ἤχον μάταιον ἐποίησεν ἡ σφαῖρα
 Τοῦ Κάρπου δύο δάκτυλα πλησίον διαβάσας·
 Κ' ἐπέστρεφε βαρύθυμος πρὸς τοὺς συντρόφους πάλιν,
 Ὅπότ' ὁ Παλαιόπουλος μὲ στόμφρον ἐκαυχῆθη·
 «Αἱ! βέβαια δὲν δύνανται νὰ σημαδεύουν πάντες
 Καθὼς τὰ τέκνα τῶρεινοῦ, ψυχροῦ Καρπενησιῶ·
 Ἴδέτε πόσον εὐκόλα τὴν κορυφὴν θὰ κόψω!»
 Εἶπε, κ' εὐθὺς τὸν σίδηρον ἰσάζει μὲ τὰς χεῖρας·
 Ταχέως δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὴν βᾶσιν στρέφει·
 Πλὴν μάτην μὲ τὸν δάκτυλον τὸν πετεινὸν ἐλκύει,
 Δὲν θέλει ὁ πυρόλιθος σπινθῆρας νὰ ἐκβάλῃ·
 Καὶ τᾶλλοτε κειθῆνιον τουφεκίον τὴν ὥραν
 Αὐτὴν τὸν ἐγκατέλιπε· δεινὴ δ' ὀργὴ τὸν ἄνδρα.

Κατέλαβε, καὶ κατὰ γῆς μ' ὄρμην πολλὴν τὸ ρίπτει.
 Ἐρράγη δὲ καὶ τρίμματα ὁ σίδηρος κατέστη,
 Ἐν ᾧ πληροὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ κτήτορος τὸ δάκρυ,
 Τὸ δ' ἄλγος του πραΰνουσιν οἱ σύντροφοι μὲ κόπον.

Nῦν δὲ παντάπασιν ὁ Κρῆς στιγμὴν δὲν χάνει μίαν.
 Ἄλλ' ἅμα τὴν σειρὰν αὐτοῦ ἐνόησεν ἔλθοῦσαν,
 Ἀπὸ τῶν ἄνω τὸ μακρὸν αὐτοῦ λαμβάνει ὄπλον,
 Κ' ἔπειτ' εὐθύς μ' ἓνα παλμὸν εἰς τὴν παλάμην φέρει
 Τὸ κάτω μέρος, στερεὰ τὸν σίδηρον εὐθύνων·
 Κατόπιν δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καταίρων σημαδεύει.
 Βροντῆ δ' ἤχει, κ' ἡ κορυφὴ τῆς κυπαρίσσου πίπτει
 Κομμένη, ὡς ἂν πέλεκυς ὄξυς τὴν εἶχε κόψει.
 Κροτοῦν δὲ νῦν οἱ θεαταὶ μ' ἰσχὺν πολλὴν τὰς χεῖρας,
 Καὶ θάμβος ἔλαβε δεινὸν τοὺς ὄπλοφόρους πάντας.
 Τοιαῦτα δ' εἶπεν Ἀκαρνὰν ἀνώτερος τοῦ φθόνου·
 «Τὸ ἤκουον καὶ πρότερον ὅτι καλῶς σκοπεῖον
 Οἱ Κρῆτες, ἀλλὰ σήμερον τοὺς βλέπω ἀνωτέρους
 Τῆς φήμης, ὅτε μᾶς νικᾷ μονόχειρ τῶν Σφακίων.
 Πλὴν τοῦτο φθόνον παντελῶς δὲν πρέπει νὰ ἐγεῖρη·
 Καὶ τούναντίον μὲ χαρὰν ὁ Ἕλληρ ἄς μανθάνη,
 Ὅτι κ' αἱ νῆσοι τρέφουσι τοιοῦτους στρατιώτας.»
 Ταῦτ' εἶπε· σπεύσας δ' ἔσφιξε τοῦ νικητοῦ τὴν χεῖρα
 Τὴν μόνην· τὸν ἀσπάζεται δ' ὡς μήτηρ εἰς τὰ χεῖλη,
 Ἐν ᾧ ἐκεῖνος μὲ πολλὴν ἀγερωχίαν τᾶθλον
 Οὐδόλως θέλει νὰ δεχθῆ· ἀλλὰ τοιαῦτα λέγει·
 «Συνήθειαν δὲν ἔχομεν τὸ παλαιὸν μας ὄπλον
 Οἱ Κρῆτες νάπολείπωμεν, κ' ἂν ἄλλο μᾶς προσφέρουν
 Ὀλόχρυσον, πωλούμενον ἀντὶ λιπῶν χιλίων.
 Ὅθεν αὐτὸ, παρακαλῶ, νὰ δώσῃς εἰς ἐκεῖνον,
 Ὅστις ἀπέτυχ' ἔνεκα συμπτώσεως τυχαίας.»
 Ἦδη δὲ πάντες ζωηρὰ κροτοῦν τὰς χεῖρας πάλιν
 Θαυμάζοντες τὸ φρόνημα τοῦ ἥρωος Σφακιώτου·
 Ἐν ᾧ τὸν Παλαιόπουλον ὁ Γάλλος περιζώννει

Μὲ τὴν βροφαίαν καὶ κοσμεῖ μὲ τάπαστραπτὸν ὄπλον·
 Καὶ κάπως ὁ περίλυπος παρηγορήθη κλέφτης
 Νοῶν ὅτι δὲν ἔχασεν ὀλοτελῶς τὴν δόξαν,
 Ἄλλ' ἐκτιμῶν οἱ Ἕλληνες αὐτὸν κ' ἀποτυχόντα.

Ἐν τούτοις δὲ προήλασεν εἰς Θεσσαλὸς ἐφ' ἵππου
 Προτείνων ἵπποδρόμιον νὰ χάμουν ὅσοι θέλουν·
 Τοιαῦτα δ' εἶπε· ἀπαντελῶς δὲν θέλω ἴγω βραβεῖον,
 Ἀλλὰ τὴν τέχνην μου ἀπλῶς ἐπιθυμῶ νὰ δεῖξω.
 Εἰς ἀμιλλαν τὸν ἵππον του ἄς φέρῃ ὅστις θέλῃ.
 Εἶπε κ' ἵππεῖς προέβησαν μὴ ἔχοντες διόλου
 Ἐφίππια· σχοινία δὲ εἰς σίδηρον δεμένα,
 Θεμένον εἰς τὸ κοίλωμα τοῦ στόματος τῶν ἵππων,
 Ἐκράτουν ἀντὶ χαλινῶν τὴν δύναμιν τῶν ζώων·
 Πρὸς τοὺς Κενταύρους δ' ὅμοιοι τοὺς παναρχαίους ἦσαν,
 Οἴτινες, ὅπως ἔλεγον, ἀνθρώπου στήθος εἶχον
 Καὶ πρόσωπον, ἀλλ' ἡ γαστήρ κ' οἱ πόδες ἦσαν ἵππου·
 Πρῶτος δὲ πάντων Μακεδῶν προέβαλ' ἱππηλάτης
 Ἐκ τῆς Βοσνίας κέλητα ἐξακουστὸν ἵππεύων·
 Δεινὸν δ' ἐπεχρεμέτισε τὸ ζῶον ὅταν ἦλθεν
 Ἐκεῖ, ὀπόθεν ἔμελλον νάρχισσῃ τὸν δρόμον·
 Καὶ πλήττων μὲ τὸν πόδα του ἀγέρωχα τὸ χῶμα,
 Ἐδήλου ὅτι παντελῶς δὲν θέλει ἐπιτρέψει
 Εἰς ἄλλον νικητήρια τοῦ τάχους νὰ κερδήσῃ.
 Εἶχε δὲ σῶμα μέτριον, πλήν πλῆρες εὐρωστίας,
 Κι' ἔλαμπε ἡ λεῖ' αὐτοῦ δορὰ κ' ἡ μελανή του χαίτη
 Ὡς ὕαλος ἀντανακλῶν ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Κατόπιν τούτου Βοιωτὸς προήλασεν εἰς ἵππον
 Ἐχοντα μέγ' ἀνάστημα, κ' ἀγέρωχον τὸ βῆμα.
 Συχνὰ δ' ἐπήγειρ' ὑψηλὰ τὴν χαίτην, καὶ πολλὰκις
 Προέβαλλε τὸ μέτωπον, ὡς θέλων νὰ ποδείξῃ,
 Ὅτι καλῶς ἐγίνωσκε, μ' ὅποιον κάλλος εἶχεν
 Ἡ φύσις ἢ φιλόστοργος τὸ σῶμά του κοσμήσει.

Ποικίλον δ' εἶχεν ἡ δορὰ τὸ χροῶμα, καὶ τὴν χαίτην
 Τὴν ἐρυθρὰν ἐρρύπαινεν ἐνίοτε ἡ κόνις,
 Ὅπότεν κάποι' ἔνευεν ἐμπρὸς τὴν κεφαλὴν του.
 Λευκοὶ δ' οἱ πόδες ἔλαμπον ὡς ἡ χιών, καὶ τούτους
 Καλπάζων ἤγειρε συχνὰ καὶ γαυριῶν, ὡς κόρη,
 Πρὸς τὴν ὁποῖαν ἄπαντες τὰ βλέμματά των στρέφουν
 Οἱ νέοι, καὶ φιλάρεσκον τὴν κάμνουσι νὰ γείνη.
 Τοιαῦτα δ' εἶπ' ὁ Βοιωτὸς τὸν ἵππον ἐπιδείξας·
 «Κάνεις μὴ βάλῃ κατὰ νοῦν ὅτι θὰ μὲ περάσῃ·
 Ἄραβικὴν ὁ ἵππος μου τὴν γενεάν του ἔχει,
 Κι' εἰς τὴν Ἀσίαν ἔθρεψεν αὐτὸν νομὴ παχεῖα·
 Οὐδ' ἔχω τοῦτον παντελῶς μὲ χρήματ' ἀγοράσει·
 Ἄλλ' εἰς τὴν Σμύρνην ἄλλοτε μὲ τοὺς συντρόφους πλεύσας,
 Παρ' Ἀραβὸς τὸν ἔλαβον ἀνταμοιβὴν, διότι
 Μὲ δόλον εἰς τὰ Τάρταρα τῆς γῆς τὸν εἶχα στείλει
 Νὰ ἴδῃ τὸν προφήτην του καὶ τῶν Οὐρὶ τὰ κάλλη.»
 Οὕτως ὁ κλέφτης ἀφελῶς τὸν τρόπον ἐξηγήθη,
 Καθ' ὃν τὸν ἵππον ἔλαβε, κ' οἱ θεαταὶ γελῶντες
 Μετ' εὐθυμίας ἤκουσαν τὸν λόγον τὸν ἀστεῖον,
 Ὅποτεν ἵππον κάτισχον ὠδήγησ' Ἡπειρώτης·
 Πηδῆσας δ' εἰς τὰ νῶτά του τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Ἡ καλλονὴ τοῦ ἵππου σου δὲν μ' ἐκλαμβοῖ διόλου,
 Οὐδ' ὁ ἀστεῖος λόγος σου, πῶς ἔχεις τὸν ἀρπάσει·
 Καθότι πώποτε οἱ παχεῖς καὶ τρυφηλῶς θρεμμένοι
 Δὲν τρέχουσι καλλίτερον τῶν ἰσχυροσάρκων, ὅταν
 Ἐντείνῃ γύμνασις συχνὴ τῶν ἄκρων τοὺς μυῶνας.
 Θὰ μάθης δὲ νὰ προτιμᾷς τῶν Γκέκιδων τοὺς ἵππους,
 Οὓς τρέφουν χόρτα τρυφερὰ εἰς ὄρεινὰ πεδία.»
 Τὸν λόγον μόλις ἔπαυεν, ὅπότε ἔφάν' εἰς ἵππον
 Μικρὸν πολὺ Καρύστιος· κ' ἐπὶ τῆς γῆς οἱ πόδες
 Τοῦ ἀναβάτου ἠγγίζον· πολὺς δ' ἠγέρθη γέλως,
 Καὶ πάντες μὲ τὸν δάκτυλον ἐδείκνυον τὸ ζῶον.
 Ἠρέθισε δὲ τὴν ψυχὴν τοῦ νησιώτου τοῦτο,
 Κ' αἰ παρειαί του ἀναψαν ἐκ τῆς φιλοτιμίας·

Διὸ σφοδρῶς ἐκτύπησε τοῦ ἵππου τὴν γαστέρα
 Ἰθῶν τοὺς πόδας δυνατὰ ὡς ἔγγελυς δ' ἐκεῖνος
 Διολισθαίνων ἔφυγε πολὺ μακρὰν τοῦ πλήθους.

Ἔστατος πάντων ἔφθασεν ἱππότης τῆς Γαστούνης
 εἰς ἵππον ἔχοντα χροιάν τῆς τέφρας γλυκυτάτην.
 Μετὰ ῥυθμοῦ δ' ἐβάδιζε τὸ ζῶον ὡς νεᾶνις,
 Ἦτις μὲ νέον προσφιλῆ προάγει χαριέντως
 Συμπλέκουσα τὴν δεξιὰν εἰς τὸν βραχιονά του.
 Διδάσκουσι δ' ἐπίτηδες ἐκεῖ τὸ βῆμα τοῦτο
 Διὰ σχοινίων δένοντες τοὺς πόδας τῶν ἀλόγων,
 Ἐν ᾧ βαδίζουσι, καὶ πολὺν ἀσκοῦντες ταῦτα χρόνον.
 Οὐδένα λόγον δ' ὁ ἵππεὺς ὁ τῆς Γαστούνης εἶπεν
 Ἄλλ' ἔσθι μετὰ σιωπῆς τὸ σύνθημα προσμένωνων,
 Ὅπερ τοὺς ἵππους ἔμελλεν εἰς δρόμον νὰ ἐμβάλη·
 Κι' ἐνόμιζες ὅτι πολλὴν πεποίθησιν ἐμφαίνων
 Τὰς φλυαρίας τῶν λοιπῶν ἱππέων κατεσφρόνει.

Κι' ἤδη τὴν θέσιν ἕκαστος κατέλαβε, καὶ πάντες
 Προσμένουσιν οἱ θεαταὶ τὸν νικητὴν νὰ ἴδουν·
 Κι' ὑπομονὴν δὲν ἔχουσιν, ἀλλὰ συχνὰ προτρέπουσι
 Διάφοροι νὰρχίσωσιν· «ἐμπρός» δὲ κράζει τέλος
 Φωνὴ μεγάλη τῶν λοιπῶν πασῶν ὑπερτεροῦσα·
 Οἱ δ' ἵπποι μόνον πάραυτα, λαθόντες τοὺς κυρίους,
 Κινουῦν μετὰ σφοδρᾶς ὀρμῆς νὰ λάβουν τὰ πρωτεῖα.
 Τὸ πρῶτον δὲ χρεμετισμοὶ ἀντήχουν πανταχόθεν,
 Κ' ἐρράντιζον ἀφροὶ λευκοὶ τὰ ἐμπροσθεν τῶν ζώων·
 Πλὴν ἔπειτ' εἰς κονιορτοῦ ἐκρύβησαν νεφέλην,
 Κι' ὀλίγοι τίς ἐπρώτευσεν διέκρινον εὐκόλως.
 Ἄλλ' τέλος ὁ Καρυστινὸς ἀπέμεινεν ὀπίσω,
 Καὶ μάτην ἔβαλλε βοήν τὸν ἵππον του προτρέπων·
 Ἐκεῖνος δὲν ἠδύνατο μὲ τὰς βραχείας κνήμας
 Νὰ φθάσῃ τοὺς ἐκτείνοντας τοὺς πόδας τῶν εἰς μῆκος·
 Τὴν θλιψὴν δὲ παρηγορῶν ὁ ἀναβάτης εἶπε·

α' Εβάρυνε τὸ ζῶόν μου τὸ συνεχές πεδίον,
 Θαμβόνοι δ' ὁ κονιορτός τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του.
 Εἰς ὄρος ἤθελε πολὺ καλλίτερα βαδίζει·
 Κι' εἰς οἰκῶν ἔτι κλίμακας εὐκόλως ἀναβαίνει.»
 Τοιαῦτα λέγει· ἀλλὰ τίς τὸν ἠττηθέντ' ἀκούει ;
 Τὸν Βοιωτὸν οἱ ὀφθαλμοὶ ἀκολουθοῦσι πάντες,
 Ὅστις μακρὰν ἀπέλιπε τοὺς ἄλλους ἵπποδρόμους.
 Πλὴν αἴφνης δένδρου πρόσοψις τὸ ζῶόν του ξιππάξει·
 Τοὺς πόδας αἶρει, καὶ χαμαὶ τὸν ἀναβάτην ῥίπτει.
 Ἀλλὰ δὲν φεύγει παντελῶς, προδότης τοῦ αὐθέντου·
 Ὅστατ' ἐκεῖ, ἕως αὐτὸς ἐκ νέου τὸν ἵππεύσῃ·
 Ματαίως ὅμως, ἐπειδὴ ὁ τῆς Γαστούνης ἦδη
 Ἴππεὺς τοὺς ἄλλους ἅπαντας εἶχ' εὐκόλα περάσει·
 Κι' οἱ Μωραῖται στέφανον ποιήσαντες ἐκ φύλλων
 Περιχαρεῖς ἐκόσμησαν τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου,
 Ὅστις ἐτίμησεν αὐτοὺς νικήσας εἰς τὸν δρόμον.

Ἐν τούτοις δὲ τὴν προσοχὴν τῶν θεατῶν ἐλκύουν
 Οἱ παῖδες, περὶ παιδιᾶς ἀσκούμενοι ποικίλας·
 Ἐβῶν δὲ κι' ἡ ὄψις τῶν ὡς ἀνθραξ' ἐπυροῦτο·
 Καθότι πάντες ἤθελον νάναδειχθῶσι πρῶτοι,
 Κι' ἐφιλονεῖκουν ζωηρὰ τὰς χεῖρας τῶν κινουῦντες,
 Ἄν τις αὐτῶν παρέβαινε τῶν παιδιῶν τοὺς νόμους,
 Καὶ δι' ἀπάτης ἤθελε τοὺς ἄλλους νὰ νικήσῃ.
 Ὀλίγον δὲ μετὰ φωνῶν ἐρίσαντες, καὶ πάλιν
 Μετ' εὐθυμίας ἤρχιζον νὰ παίζουν πρὸς ἀλλήλους,
 Ταχέως λησμονήσαντες τὰς ἔχθρας τὰς προτέρας.
 Εἰς τὴν γραμμὴν δ' ἐτίθεντο, καὶ κύπτοντες τὸ νῶτον
 Ἀσειστώως εἰς τὰ γόνατα ἐπήρειδον τὰς χεῖρας·
 Κι' ἄλλοι λαμβάνοντες ὀρμὴν μακρόθεν ὑπεράνω
 Τῶν κεφαλῶν τῶν μ' ἐλαφρὸν τὸ βῆμα διεπτόδων,
 Ὀλίγον ἐπιψαύοντες τῶν κάτωθεν τοὺς ὦμους.
 Ἄλλοι δὲ ζῶνῃν ἔχοντες εἰς χεῖρας προσεπάθουν
 Τοὺς ἄλλους νὰ ἐγγίσωσι· καὶ αἰγμάλωτος ἐκείνων

Ἐθεωρεῖτ' ὁ ἐγγιχθεὶς ὀλίγον μὲ τὴν ζώνην·
 Ἐπὶ τῶν ὤμων δ' ὄφειλε τὸν νικητὴν νὰ φέρῃ
 Εἰς ἓν διάστημα μικρὸν. Στρατόπεδα ποιοῦντες
 Μὲ βίαν ἔτρεχον πολλὴν εἰς ἄλλο μέρος ἄλλοι·
 Κι' ἔτρεχεν ἀφθονὸς ἰδρῶς ἐκ τῶν θερμῶν μετώπων,
 Ἐν ᾧ τὴν νίκην ἤθελον μὲ ζῆλον νὰ κερδήσουν.
 Καὶ λίθους ἀλλαχοῦ μικροὺς σωρεύσαντες, ἀλλήλους
 Ἐπετροβόλουν κ' ἔθραυον συχνὰ τὰς κεφαλὰς των,
 Χωρὶς τὸ αἷμα παντελῶς φρικίαςιν νὰ φέρῃ.
 Τοσοῦτον εἶχ' ἡ ἄμιλλα ἀνάψει τῶν παιδίων!
 Καὶ πρῶτον μὲν δὲν ἤθελες εὐκόλως διακρίνει,
 Ποῖον τῶν δύο παιδικῶν ἐνίκα στρατοπέδων·
 Δεινοὶ δὲ μόνον συριγμοὶ τῶν σφενδονῶν καὶ λίθων
 Καὶ προτροπαὶ μετὰ βοῆς εἰς τὸν ἀέρ' ἀντήχουν·
 Πλὴν αἴφνης τῶν ἀριστερῶν ὁ ἀρχηγὸς βαρέως
 Ἐτραυματίσθη, καὶ μ' ὄρμην οἱ δεξιοὶ μεγάλην
 Ἐμπίπτουσι νοήσαντες τῶν ἄλλων ἀταξίαν·
 Νῦν δὲ τροπὴ κατέλαβε σφοδρὰ τοὺς εὐωνύμους,
 Κι' ὁ μέγας πετροπόλεμος ταχέως κατεπαύθη,
 Ἀθύμως τῶν ἀριστερῶν ὁμολογούντων ἦτταν.

Οὕτω τοὺς πάντας ζωηροὶ φαιδρύνουσιν ἀγῶνες·
 Ἐν τούτοις δὲ τὴν ὄρεξιν ἡ κνίσσα γαργαλίζει,
 Εὐώδης ἐκ τῶν ὀβελῶν προσβάλλουσα τὴν ρίνα·
 Καὶ τις ἀνέκραξε φωνή, ὅτι τὰ πάντα ἔχουν
 Ἐτομασθῆ, κι' εἶναι καιρὸς νὰ λάβωσι τὸ γεῦμα.
 Εὐθὺς δὲ νῦν ἐπέρχεται τῶν θαυμάτων κόρος,
 Καὶ τοῦ στομάχου θέλουσι τὰς ἴνας νὰ στηρίξουν.
 Οὐδ' ἀνομοίαν ἐδειξαν διάθεσιν οἱ Γάλλοι·
 Ἀλλὰ κελεύουν πάραυτα τὰ πλήθη νὰ καθίσουν·
 Κι' ἐλάτης φύλλα στρώσαντες τοὺς ὀβελούς νὰ φέρουν,
 Οἱ ἔχοντες τὴν ἐντολὴν τὸ γεῦμα νὰ προσφέρουν.
 Τὰς κνήμας δὲ σταυροειδῶς νὰ θέσουν δὲν βραδύνουν
 Ἐπὶ τῆς χλόης οἱ τὸ πρὶν θεώμενοι τοὺς ἄθλους.

Καρυκευμάτων δ' έντελῶς μὴ ἔχοντες ἀνάγκην
 Νάνοίξωσι τὴν ὄρεξιν οἱ ῥωμαλέοι ἄνδρες,
 Μ' ὄρμην ἐνέπεσον πολλήν, κ' ἀρπακτικὰ συντρώγουν.
 Διόλου δὲ δὲν ὀμιλοῦν τὸ πρῶτον οἱ συμπόται,
 Ἄλλ' ἄφωνοι θεμέλια εἰς τὴν κοιλίαν θέτουν·
 Ἄργά δ' ἀφοῦ ἐπήλλαξαν τὰς πλόσκας εἰς τὰς χεῖρας,
 Λαλίστεροι καθίστανται τῶν πρωϊνῶν ὀρνίθων·
 Καὶ πόθον εἰς τὸ στῆθός των αἰσθάνονται νάκούσουν
 Τόνους πατρῖου μουσικῆς, κλεφτῶν προτέρων ἄθλους.

Κι' ἤδη παντοίους κάμνουσι συλλόγους περὶ λύρας
 Κι' ἀσκαύλους, συνοδεύοντες φωνὰς ἐναρμονίους.
 Πρὸς μέγαν δ' ἐνθουσιασμὸν ἐξάπτονται τὰ πλήθη,
 Ἀκούοντα τῶν πρότερον τὰς τεραστίους πράξεις.
 Κι' ὁ Βάκχος δὲ τὴν ἐξάλλον μανίαν ἐπιτείνει·
 Καὶ πάντες ἄδουν ἐθνικὰς ᾠδὰς ἐνθουσιῶντες.
 Τὴν προσοχὴν δ' ἐλκύουσι τῶν θεατῶν οἱ ναῦται,
 Οὓς ἤγαγε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ νέος Κουντουριώτης.
 Οὗτοι ποικίλας ἔκαμνον ὀρχούμενοι κινήσεις
 Ἄρειμανίους σείοντες ῥομφαίας βαρυτίμους,
 Πεποικιλμένους μὲ λαμπροὺς ἀδάμαντας εἰς τᾶνω.
 Εἰς τοὺς ὀδόντας φέρουσιν ἄλλοι αἰχμὰς ὀξεῖας,
 Καὶ πλήττουν συνεχῶς τὴν γῆν μὲ τὴν ἀδρᾶν παλάμην.
 Καὶ τις αὐτῶν, καλούμενος Θρασάνης, ἐμπηγνύει
 Μαχαίρας δύο εἰς τὴν γῆν· εἰς τὰς λαβὰς δὲ τούτων
 Ἐρεῖδει τὰς παλάμας του· κατόπιν δὲ τὸ σῶμα
 Ἐπήγειρε μετέωρον, εἰς τρόπον ὡστ' οἱ πόδες
 Πρὸς τᾶνω νὰ ἐπαίρωνται, ἡ κεφαλὴ δὲ κάτω.
 Πλαγίως δὲ μετέπειτα πρηνὲς τὸ σῶμα κλίνειν
 Ἐρεῖδει τοῦτο εἰς αἰχμὴν μαχαίρας, ἣν εἰς ἄλλος
 Ἰπὸ τὴν ζώνην ἔθηκεν αὐτοῦ τὴν μεταξίνην,
 Ἐκ τῆς λαβῆς δ' ἀπέσυρε κατὰ μικρὸν τὴν χεῖρα·
 Ὡστ' ἐπὶ τρεῖς ἐφέρετο ὁ ὀρχηστὴς μαχαίρας.
 Χειροκροτοῦσι δ' ἅπαντες θαυμάζοντες τὴν τόλμην,
 Ἴν' εἶχον ἐπὶ μαχαίρων εὐκόλως νὰ χορεύουν.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΗΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ ΙΔ΄.

▲ ΛΑ' ὑπὲρ πάντα γίνεται πολυπληθὲς τὸ μέρος,
"Ενθ' ἐτραγώδει λυρωδὸς τοῦ ξακουστοῦ Σουλίου.
Ἐνταῦθα δὲν ἐφαίνοντο οἱ ἄδοντες διόλου,
Τοσοῦτον ἔζωνεν αὐτοὺς πυκνὸν τὸ περίξ πλῆθος!
Καὶ τινες ἔχοντες βραχὺ τανάστημα ἔς τοὺς ὤμους
Ἐπέβαινον τῶν ὑψηλῶν συντρόφων των πηδῶντες.
Τοσαύτην εἶχον ἔφρσιν νάκούσουν καὶ νὰ ἴδουν
Τοὺς ἀκουσμένους πανταχοῦ ὀπλίτας τοῦ Σουλίου!
Οὔτω δ' εἰς νέος Ἀκαρνὰν πρὸς τοὺς Σουλιώτας εἶπε·
«Τίς ἐξ ὑμῶν τὸν ἔνδοξον ἀγῶνα θὰ ἐκθέσῃ
Τὸν ἐξαπλώσαντα παντοῦ τὴν φήμην τοῦ Σουλίου;
Διηγηθῆτε· ἅπαντες νάκούσωμεν ποθοῦμεν.»
Τότε Σουλιώτης πολὺς, καπνίζων μ' ἡσυχίαν,
Πολὺ δὲ μὴ τερπόμενος εἰς ἄσματα καὶ πότους,
Ἄλλὰ ποθῶν τὴν ἡρεμον μετ' ἄλλων ὀμιλίαν,
Ἀσμένως πρὸς τοὺς θεατὰς ἀπέτεινε τὸν λόγον·
«Καθίσατε νάκούσετε τὴν δόξαν τοῦ Σουλίου·
Ἐκεῖ μετὰ τῶν ἀετῶν συζῶσιν οἱ ἀνδρεῖοι
Μετέωροι εἰς κορυφὰς ὄρεων ἀποκρήμων.
Τοὺς κερανοὺς τοὺς θραύοντας τοὺς βράχους των ἀκούου,
Ἀτάραχοι, καὶ τέρπουσι τὰ ὦτα εἰς τὸν κρότον,
"Ον χειμάρφος ἀποτελεῖ ῥηγνύμενος εἰς βράχους,
Εἰς χάσμα δὲ τὴν φοβεράν ὀργὴν του καταπαύων.

Αἱ δρῦς καὶ πεῦκαι πανταχοῦ τὸ ὄμμα καταθέλγουν*
 Κι' ὡς ὄβελοὶ τὸν ὑψηλὸν αἰθέρα φοβεριζοῦν
 Ἐκρώρειαι ἀπότομοι ἐκλάμπουσαι ἔς τὸ σκότος,
 Ὅπότεν χύνωσι τὸ φῶς αἱ ἀστραπαὶ τὴν νύκτα.
 Οἱ ἀνάνδροι δὲν ἔχουσιν ἐνταῦθα κατοικίαν,
 Ἄλλὰ χωρίζουσιν αὐτοὺς εὐθὺς αἱ σύζυγοὶ των,
 Ἡ τοὺς διώκουσι μακρὰν αἱ αὐστηραὶ μητέρες.
 Ὅπλα φοροῦσιν ἅπαντες, κι' οἱ γέροντες κι' οἱ παῖδες*
 Μὲ ταῦτα τρώγουν, πίνουσι, κοιμῶνται καὶ χορεύουν,
 Εἰς τοὺς ναοὺς ἐμβαίνουσι καὶ τοὺς νεκροὺς των θάπτουν*
 Τὸν ὑψηλὸν αὐχένα των πρὸς ἄροτρον δὲν κύπτουν,
 Ἄλλ' αἰγες τρέφουσιν αὐτοὺς καὶ χοῖροι ποηφάγοι,
 Κι' ἡ λεία, ἣν οἱ βάρβαροι ὀφείλουσι νὰ παρέχουν,
 Ἡ Ἐλληνες ψευδῶνυμοι, τὸν τράχηλον εὐκόλως
 Ὑπὸ τὸν Τούρκον κάμπτοντες μὲ βίαν ἢ μὲ δόλον.
 Οἱ βράχοι των τὸ ἄσυλον τῶν διωγμένων εἶναι
 Κι' ἀκρόπολις, ὡς κιβωτὸς τοῦ μέλλοντος τοῦ ἔθνους,
 Ὅποθεν ὀρμητήριον οἱ μαχηταὶ θὰ ἔχουν,
 Οἱ μέλλοντες τὴν ἔγερσιν τοῦ γένους νὰ σαλπίσουν.»

«Κι' ὅμως αὐτὴν τὴν φωλεὰν τῶν εὐγενῶν λεόντων
 Δὲν δύναται ἀκμάζουσιν ἡ ὕαινα νὰ βλέπη,
 Ἢν τρέφουσιν οἱ γογγυσμοὶ τῆς δυστυχοῦς Ἡπείρου.
 Ὅθεν δημίους ἔπεμψε τὸ πρῶτον τρισχιλίους
 Νὰ σφάζουν ἀνευ ἀφορμῆς τὰ τέκνα τοῦ Σουλίου.
 Ἄλλὰ δεινὸν ἀντήχησε τὸ πῦρ ἀπὸ τῶν βράχων,
 Κι' ἐλίπαναν τὴν μαύρην γῆν τὰ πτώματα τῶν Τούρκων.
 Οἱ δ' ὄρεινοὶ πλειότερον λαβόντες ἤδη θάρρος,
 Πρὸς τὰ πεδιά φέρουσι τὸν νικηφόρον πόδα,
 Καὶ πῦρ εἰς τῶν Ἀγαρηνῶν ἐμβάλλουν τὰ τζαμιά.
 Θυμὸς δὲ καίει τρομερὸς τοῦ Ἀλβανοῦ τὸ στήθος,
 Κι' ἐσεδίκησιν, ἐκδίκησιν» νυχθημερὸν φωνάζει.
 Τὸν δόλον δ' εἰς τὸ ἄγριον αὐτοῦ προσθέτων ἦθος,
 Τσαῦτα πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς ἀλωπεκῶδῃ γράφει*

κα' Ἀγαπητέ μου Μπότσαρη κι' ἐξακουστὲ Τσαβέλλα,
 Πρὸς ἄνδρας ἔχω πόλεμον, τοῦ θρόνου μου ἀντάρτας,
 Καὶ χρεῖαν ἔχω ἀκουστῶν ἀπανταχοῦ ἠρώων.
 Ὅθεν ταχέως λάβετε τοὺς ἄνδρας τοῦ Σουλίου,
 Κ' ἐλάτε· μόνον τὸνομα τῶν Σουλιωτῶν θὰ τρέψη
 Εὐθὺς εἰς ἄτακτον φυγὴν τοὺς ἰσχυροὺς ἐχθροὺς μου.
 Πλουσία θέλει ἀμοιβὴ τοὺς κόπους σας πληρώσει.»
 Τοιαῦτα γράφων ἤλπιζε νὰ σύρῃ πρὸς τὸ δίκτυ
 Τοὺς ὄρεινους τοὺς ἀφελεῖς τὸν βίον καὶ τοὺς τρόπους.
 Ἰ' Ἄλλ' ὅμως κατενόησαν ταχέως τὴν παγίδα
 Οἱ γέροντες οἱ τῶν Φαρῶν ἠγούμενοι, καὶ γράφουν
 Τοιαῦτα πρὸς ἀπάντησιν· «Ἄποτὲ δὲν συνειθίζουν
 Οἱ τοῦ Σουλίου κάτοικοι νὰ φίνου τὴν πατρίδα,
 Παράδεισον ἐπίγειον νομίζοντες τὰ ὄρη,
 Ἐν οἷς ἀέρα ἀμιγῆ κακίας ἀναπνέουν.
 Ἄλλ' ἐβδομήκοντ' ἐκλεκτοὺς σοὶ πέμπουν στρατιώτας,
 Καὶ μετ' αὐτῶν τὸν ἀρχηγὸν Τσαβέλλαν· διὰ τούτων
 Τοὺς πάντας θέλεις δυνηθῆ ἀντάρτας νὰ δαμάσῃς,
 Κι' ἂν ἔχῃσι τὸν πληθυσμὸν τῆς ἀμμου τῆς θαλάσσης.»
 Ἰ' Ἐδάγκασε τὰ χεῖλη τοῦ ὀ τύραννος ἀκούσας
 Τοιαύτην τὴν ἀπάντησιν· καὶ δὲν ἐλπίζει πλέον
 Νὰ σφάξῃ καθὼς πρόβατα τοὺς ἄνδρας τοῦ Σουλίου.
 Ἄλλὰ τοῦλάχιστον τινὰς εἰς πέδας νὰ δεσμεύσῃ
 Ποθεῖ, κ' εἰς φυλακὴν σκληρὰν νὰ κλείσῃ τὸν Τσαβέλλαν.
 Ὅθεν ἀσμένως δέχεται τὸλίγον τοῦτο πλῆθος
 Τῶν ἐβδομήκονθ' ὀπλιτῶν· κινεῖ δ' εἰς ἐκστρατεῖαν.
 Ἄφου δ' ἐφ' ὥρας ἱκανὰς ἐβόδισαν, προστάττει
 Πλησίον δροσερᾶς πηγῆς μικρὸν νάναπαυθῶσι.
 Καὶ τότε οἱ χαῦνοι ἔπεσον ἐπὶ τῆς χλόης Τούρκοι
 Καπνίζοντες τὰς πίπας των· ὠμίλουν δὲ σπανίως,
 Ὅποσον ἀπεθαύμαζον τὸ ἔαρ ἐκδηλοῦντες.
 Οἱ δ' Ἐλληνες τὰς πατρικὰς δὲν λησμονοῦν ἀσκήσεις·
 Ἰ' Ἄλλ' ἤρχισαν νὰ τρέχῃσι, νὰ ρίπτωσι τὸν λίθον
 Καὶ νὰ πηδῶσι· πάντων δὲ ὁ Φῶτος ὑπερεῖχεν,

Ἠραῖος νέος καὶ υἱὸς τοῦ ἀρχηγοῦ Τσαβέλλα.
 Πάντας αὐτὸς ἐνίκησε δισκοβολῶν καὶ τρέχων·
 Ἄλλ' ὅτε κ' εἰς τὸ πῆδημα ὑπέρτερος ἐφάνη,
 Ἐκτύπησεν ὁ ἄτιμος Σατράπης τὰς παλάμας·
 Καὶ παρευθὺς, ὡς ἔκαμε τὸ σύνθημα ἐκεῖνο,
 Λογάδες εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐνέπεσον ὀπλίται.
 Διχμαλωτίζουσι δ' ἅπαντας, ἀόπλους ὄντας τότε·
 Κι' οἱ τέως τρέμοντες αὐτῶν τὸ ἦθος καὶ τὴν στάσιν
 Νῦν δένουσι τὰς χεῖράς των ὀπίσω εἰς τὰ νῶτα.
 Μόνοι δὲ τρεῖς κατάρθωσαν νὰ δράξωσι τὰ ὄπλα·
 Ἄλλ' ὅμως τούτων πίπτουσιν οἱ δύο τραυματαῖαι·
 Τὸν τρίτον δ' ὑπὸ χάλαζαν σφαιρῶν ἀγγέλου πτέρυξ
 Διέσωσε, καὶ κολυμβῶν τὸν Καλαμᾶν διέβη
 Τὸν ποταμὸν, κι' ἐπρόφθασε νὰ φέρ' εἰς τοὺς Σουλιάτας
 Τὴν εἶδησιν, ὅτι κι' αὐτοὺς ταχέως θὰ προσβάλλῃ.

Ἄῤῥητο δ' ἐσπέρα, κι' ἅπαντες ἐδείπνουν εἰς τοὺς οἴκους,
 Ὀλίγον ἄρτον ἔχοντες κ' ἐλαίας εἰς τὰς χεῖρας,
 Ὅπότε ἡ ἀπροσδόκητος ἐπῆλθεν ἀγγελία.
 Τότε δ' οἱ πρῶτοι τῶν Φαρῶν ἐν τάχει διατάττουν
 Πᾶς τις τὰ ὄπλα του λαβῶν καὶ τὴν πυκνὴν του χλαῖναν,
 Τὴν ὠρισμένην θέσιν του εὐθὺς νὰ καταλάβῃ·
 Σταυροὺς δ' ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν νὰ χρωματίσουν βράχων,
 Ὅπως οἱ μὲ τὸν βάρβαρον χριστιανοὶ τοὺς ἴδουν
 Καὶ φρίκην λάβουν μέλλοντες αὐτοὺς νὰ πολεμήσουν.
 Τὰ πάντα δ' ἕως τῆς νυκτὸς τὸ μέσον εἶχον τέλος,
 Ὅποτε περὶ τῆς αὐγῆς τὴν ἀμυδρὰν σκοτίαν,
 Ἐστάθη μίλιον μακρὰν ἡ στρατιὰ τῶν Τούρκων·
 Κι' ἐμβρόντητος ὁ ἀλαζὼν ἐνόησε Σατράπης,
 Ὅτι δὲν εἶχε ἀφύλακτον τὸ Σοῦλι καταλάβει,
 Ἄλλ' ἅπαντες ἀπτόητοι τὰς θέσεις των ἐφρούρουν.
 Καθὼς δ' ὀπότεν ἔξαφνα, χωρὶς νὰ τὸ προσμένῃ,
 Βοὴν χειμάρρου δυνατοῦ ἀκούσῃ ὀδοιπόρος·
 Τὸ πρῶτον δὲ τὰ μέλη του δεῖνός κατέχει τρόμος,

Πλὴν ὅταν ἡ κατάπληξις βραδέως τὸν ἀφήσῃ,
 Στρέφει τὰ βλέμματα παντοῦ καὶ προσπαθεῖ νὰ εὕρῃ
 Τὸν πόρον, ὅθεν δύναται ἀφόβως νὰ περάσῃ·
 Ὅμοίως κι' ὁ Ἀλῆπασσας τὸ πρῶτον κατεπλάγη
 Ἀπροσδοκῆτως θεωρῶν ἐτοιμοὺς τοὺς Σουλιώτας
 Τὴν ἄτιμον ἐπίθεσιν ἐκείνου νάποκρούσουν.
 Πλὴν ὅτ' ἀργὰ κατέπαυσεν ἡ ἐκπληξις ἡ πρώτη,
 Ἄλωπεκῶδη πάμπολλα ἔς τὸν νοῦν του περιστρέφει·
 Καὶ τρέμων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τὴν ἀκουστὴν ἀνδρείαν
 Εἰς δόλους πάλιν ἀσφαλῆ καταφυγὴν εὕρισκει.
 Τὸν ἀρχηγὸν ἐκάλεσε Τσαβέλλαν, κι' οὕτως εἶπε·
 « Ἄϋπλαρχηγέ, τὴν δύναμιν γνωρίζεις τῆς ψυχῆς μου,
 Κι' ὅποιαν ἔχω θέλησιν νὰ ἐκτελῶ ταχέως
 Πᾶν ὅ,τι βάλω κατὰ νοῦν· λαμπρῶς θὰ σ' ἀνταμείψω
 Μ' ἀξίωμα καὶ μὲ χρυσόν, ὅπόσον δὲν πιστεύεις,
 * Ἄν κατορθώσῃς εὐκόλα τὰς κλειδάς νὰ μοὶ δώσουν
 Τῆς ἀκροπόλεως αὐτῶν οἱ ἄνδρες τοῦ Σουλίου.
 Ὅπόσῃν ἔχουν δύναμιν οἱ λόγοι σου ἐκεῖθι
 Καλῶς γινώσκω· τοῦτ' ἀρκεῖ, νὰ τὸ θελήσῃς μόνον,
 Κι' εὐθὺς πειθῶ τὰ χεῖλη σου θὰ ἔχουν εἰς τὸ Σούλι.
 Πλὴν ἂν δὲν θέλῃς, πρόσσεχε εἰς ὅ,τι θὰ σὲ εἶπω·
 Θέλω σ' ἐκδάρει ζωντανόν, εἰς πέτρας θὰ σὲ τρίψω,
 Ὡς τρίβουσιν οἱ μυλωθροὶ τὸν σῖτον εἰς τοὺς μύλους·
 Κι' οἱ κόρακες θὰ φάγωσι τὰς τετριμμένας σάρκας. »
 Εἶπε τοιαῦτα, κ' ἐπ' αὐτοῦ τὸ βλέμμα του καρφόνει
 Ζητῶν διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τί σκέπτεται νὰ μάθῃ·
 Ἐνόησε δ' ὁ ἀρχηγὸς εὐθὺς τὴν πρόθεσίν του,
 Καὶ πρὸς πανοῦργον ὁμοιον μετεχειρίσθη λόγον·
 « Καὶ πῶς ἐδῶ θὰ δυνηθῶ νὰ πείσω τοὺς Σουλιώτας ;
 Πέμψον μ' ἐκεῖ· δὲν ἔχουσι ποτὲ πειθῶ τοσαύτην
 Ἰδέαι δι' ἐπιστολῶν πεμπόμεναι μακρόθεν,
 Ὅσον ὁ λόγος σεβαστοῦ ἀνθρώπου καταπίθει. — »
 « Καὶ ποῖος θὰ μ' ἐγγυηθῇ ὅτι δὲν θέλεις μᾶλλον
 Σὺ πρῶτος τὰς πολεμικὰς ἀναρριπίσει φλόγας ; — »

«Νά ! τὸν υἱόν μου ὄμηρον, Σατράπα, παραδίδω,
 Τὸν πρῶτον, ὃν μ' ἐχάρισεν ἡ προσφιλῆς μου Μόσχω.
 Εἰς τρεῖς ἡμέρας ἂν ἐδῶ τὰς κλεῖδας τοῦ Σουλίου
 Δὲν σ' ἐγγχειρίσω, δύνασαι νὰ τὸν ψήσης ζῶντα.
 Ἐχυρωτέραν δύνασαι ἐγγύησιν νὰ λάβῃς ;»
 Τὴν κεφαλὴν ἐκίνησεν ὁ ὑποπτος Σατράπης,
 Καὶ τὰς πτυχὰς διερευνῶν τῆς πατρικῆς καρδίας,
 Εὗρηκεν ὅτ' ὑπάρχουσι ἀνώτεροι τοῦ φίλτρου
 Τῶν τέκνων αἱ φιλόδοξοι μανίαι τῶν φιλάρχων·
 Πλὴν δὲν ἐπίστευσε ποτὲ, ὅτι καὶ τῆς πατρίδος
 Ὁ ἔρωσ δύναται στοργὴν τῶν παίδων νὰ σιγάσῃ.
 Ὅθεν νομίζ' εἰλικρινεῖς τοὺς λόγους τοῦ Τσαβέλλα·
 Καὶ μᾶλλον ἤδη προσπαθῶν αὐτὸν νὰ κάμῃ φίλον
 Μὲ τρόπον κολακευτικὸν προσέθηκε ταιαῦτα·
 «Λοιπὸν τῷ ὄντι ὄμηρον ἀφίνεις τὸν υἱόν σου,
 Κ' ἐξάπαντος τὸ Σούλιον νὰ παραδώσῃς μέλλεις ;»
 (Ἐπένευσεν ὁ ἀκουστὸς τῶν Σουλιωτῶν ὀπλίτης.)
 «Ὁ πάντων τότε φίλτατος εἰς τὴν ψυχὴν μου εἶσαι,
 Καὶ θέλεις μέγ' ἀξίωμα εἰς τὴν αὐλὴν μου λάβει.
 Θεράποντες ! κομίσσατε τὸν ἀριστὸν τῶν ἵππων,
 Τὸν μὲ χρυσοῦν ἐφίππιον λαμπρῶς ἐπισαγμένον,
 Ὅπως ἵππεύσῃ ἐπ' αὐτοῦ ὁ προσφιλῆς ἑταῖρος
 Ὁ μέλλον τὴν ἀνίκητον νὰ ὑποτάξῃ κώμην.»
 Τότε δ' εὐθὺς οἱ εὐπειθεῖς κομίζουσι ὑπηρεταί
 Μ' ἐφίππιον πολυτελὲς ἐπισαγμένον ἵππον,
 Μὲ χαλινὸν δ' ὀλόχρυσον ἐμπρὸς κεκοσμημένον·
 Κι' εἷς ἵπποκόμος, ἰσχυρῶς κρατήσας τὰς ἡνίας,
 Εἰς τὸν Σουλιώτην ἔνευσεν ἀφόβως νὰ ἵππεύσῃ·
 Ἐκεῖνος δὲ μ' ἐν πῆδημα ἐκάθισ' εἰς τὸν ἵππον,
 Κι' εἰς τὴν παλάμην μᾶστιγα ὀξύηχαν λαμβάνει·
 Ὅλιγον δὲ πρὸς τὸν υἱὸν προσέβλεψε δακρύων,
 Καὶ παρευθὺς μετέπειτα μικρὸν τὸν ἵππον πλήττει·
 Εἰς τὴν στιγμὴν δ' ἀπώλεσαν τὴν ὄψιν τοῦ ἵππέως
 Κονιορτὸν ἐγείροντος πολὺν εἰς τὸ πεδίον.»

«Τοὺς Τούρκους δ' ἐγκατέλιπεν ὁ ἦρωσ καθὼς χῆνας,
 Αἴτινες χάσκουν βλέπουσαι πλησίον διαβάτην,
 Μὲ νοῦν ὑπὸ τῆς φύσεως ὀλίγον προικισμέναι.
 Κ' ἐπέτα πρὸς τὸ Σούλιον ὁ ἔνδοξος ὀπλίτης,
 Ὡς ἀετὸς τὴν πτῆσίν του ταχύνει πρὸς τὸ μέρος,
 Ἐνθα τὴν φωλεὰν αὐτοῦ κατέθηκε, καὶ τρέμει
 Μὴ φάγουν τοὺς ἀετιδεῖς οἱ ὄφεις, ἐν ᾧ λείπει.
 Εὐθὺς δέ, καθὼς ἔφθασε, συνέλευσιν τοῦ πλήθους
 Συνήγαγε, καὶ πρὸς αὐτὴν ὠμίλησε τοιαῦτα·
 «Συστρατιῶται, χαίρετε! ἐγκαίρως καταφθάνω,
 Τὰ σχέδια τ' Ἀληπάσσα ἐνταῦθα νάναγγεῖλω.
 Καλῶς τὸ ὑπωπτεύομεν, ὅτι διόλου γνώμην
 Δέν ἀλλάξ' οὐδὲ κεφαλὴν ὁ λύκος ὁ γηράσας·
 Τοὺς μετ' αὐτοῦ στρατεύοντας Σουλιώτας ἐπικούρους
 Ἀπίστως ἔρριψ' εἰς δεσμὰ, καὶ δύο μόνον τούτων
 Τὰ ὄπλα των ἐπρόφθασαν ἀπὸ τῆς γῆς νὰ νάρπάσουν·
 Ἄλλ' ὅμως τοὺς ἐπλήγωσαν βαρέως· εἰς δὲ τρίτος
 Ὑπὸ βροχὴν κατώρθωσε σφαιρῶν νὰ διαφύγη.
 Καὶ τοῦτον εἰς τὴν κόμην μας μετὰ χαρᾶς προσβλέπω!
 ὦ! θέλω νὰ τὸν ἀσπασθῶ· ὡς ἐκ νεκρῶν ἀνέστη.»
 Εἶπε, καὶ σφίγγει ζωηρὰ, τὸν λόγον διακόψας,
 Εἰς τὰς ἀγκάλας τὸν προτοῦ νεκρὸν ὑποληφθέντα.
 Σφογγίσας δὲ τὰ δάκρυα τὸν λόγον του περαίνει·
 «Μὴ ἔχων δὲ πεποιθήσιν εἰς τὴν ἰσχὺν τῶν ὄπλων,
 Μ' ἀπέλυσεν ὑπόσχεσιν λαβῶν ὅτι ταχέως
 Θὰ κατορθώσω πρὸς αὐτὸν νὰ σύρω τοὺς Σουλιώτας
 Ὑποχειρίους· κι' ὄμηρον παρέδωκα τὸν Φῶτον
 Νὰ τὸν ἐψήσῃ ζωντανόν, ἐάν δὲν γείνη τοῦτο.
 Πλὴν οὗτος τῆς πατρίδος του ἐάν δὲν πέσῃ θῦμα,
 Ἐλλήν δὲν εἶναι ἄξιος καθόλου νὰ καλῆται.
 Ἡμεῖς δὲ νῦν εἰς τὴν στιγμὴν οἱ πάντες ὀπλισθέντες,
 Ἀγρούπνωσ ἄς φυλάττωμεν τὰς ἀναβάσεις πάσας·
 Ὅπόταν δ' ἔλθῃ ἡ μαύρη νύξ, τὰς χλαίνας μας λαβόντες,
 Πρὸς τὸ πεδίον μ' ἤσυχον προβαίνομεν τὸ βῆμα!

Καὶ τὸ πλευρὸν τὸ δεξιὸν προτάσσοντες ὡς πρῶταν
 Ἰὼν πλοίων ὀλισθαίνουσιν εἰς κύματ' ὠγκωμένα,
 Τὰς σφαῖρας δὲν θάφῃσωμεν δίολου νὰ μᾶς βλάψουν·
 Καλῶς γινώσκω τὴν σκηνὴν τοῦ ποταποῦ Σατράπου·
 Ἐκεῖσε μὲ τὴν χειρὰ μου ἐλπίζω νὰ τὸν σφάζω,
 Κι' ἐκδικηθῶ τοῦ τέκνου μου τοῦ προσφιλοῦς τὸ αἷμα.» ἢ
 Λέγει, κι' ἀκούουν ἅπαντες τὸν ἥρωα μὲ θάμβος·
 Σιγὴ δὲ διαδέχεται τὸν λόγον του βαθεῖα·
 Ἄργά δὲ τὴν σιγὴν αὐτὴν ὁ Ζῆκος διαλύει,
 Πρεσβύτης διὰ σύνεσιν σεβάσμιος εἰς πάντας
 Καὶ μέγα φέρων ὄνομα διὰ προτέρους ἄθλους·
 Τοιαῦτα δ' εἶπ' ὁ γηραιὸς, ἐντεινάς τὴν φωνὴν του·
 «Τζαβέλλα, κι' ἄλλους ἥρωας ἐγέννησε τὸ Σουλι·
 Τὸν Ζούγραν, ὅστις ἔφαγε διακοσίους Τούρκους
 Εἰς ἔτη δύο κ' ἔσειε τοὺς βράχους μὲ τὰς χειῖρας·
 Τὸν Μάστρακκαν τὸν ῥίψαντα νεκροὺς πασσάδες πέντε
 Καὶ τὸν Μανιάκην, τὸν συχνὰ ἐχθρῶν ἑκατοντάδα
 Εὐκόλως τρέποντ' εἰς φυγὴν μὲ τῶνομά του μόνον.
 Ἄλλ' ὅμως δὲν ἐτόλμησε ποτὲ κάνεις ἐκ τούτων
 Εἰς τὴν πατρίδα σφάγιον τὸ τέκνον του νὰ δώσῃ.
 Οὕτω βεβαίως ἕκαστος Σουλιώτης χρέος ἔχει
 Νὰ πράττῃ, Ἐλλην γνήσιος ἂν θέλῃ νὰ καλῆται·
 Ἄλλως αὐτὸν Σουλιώτισσα ποτὲ μὴ λάβῃ ἄνδρα·
 Καὶ νόθον τέκνον ὁ πατὴρ εὐθὺς ἄς τὸν κηρύξῃ,
 Ἐὰν ζῶν προσωρινὴν ἢ τὴν στοργὴν τῶν παιδῶν
 Προτιμητέαν θεωρῇ τοῦ βίου τοῦ ἐντίμου.
 Κ' ἐγὼ δὲν θέλω σήμερον ὀπίσω νὰ πομείνω,
 Καίτοι τὸ σῶμ' ἀσθενικὸν ὑπὸ τοῦ γήρωος ἔχω,
 Ἄνοιγωσι δ' αἱ παλαιαὶ πληγαὶ καὶ ῥέει αἷμα.
 Ἄλλ' εἶναι προκριτώτερον νὰ μὲ νεκρώσῃ σφαῖρα,
 Ἦ νὰ μὲ τήκῃ χρόνιον ἐπὶ τῆς κλίνης πάθος.
 Σπεύδω λοιπὸν τὸ ὄπλον μου τὸ παλαιὸν νὰ λάβω,
 Ὅπως κατέλθω μεθ' ἡμῶν τὴν νύκτα πρὸς ἐνέδραν·
 Ναί, ἅπαξ ἔτι Τουρκικὸν ἄς μὲ ῥαντίσῃ αἷμα,

Καὶ χαίρων θέλω ἔπειτα κατέλθει πρὸς τὸν Ἕλληνα.
 Λέγει καὶ πῦρ ἐκ τῶν ὑγρῶν ὀμμάτων ἀναλάμπει·
 Ἴσχυόν δὲ νέου ἔλαβον τὰ γηραιά του μέλη,
 Καὶ πάντας ἐνθουσιασμός παρόμοιος κατέχει.
 Τοσοῦτον κατηλέκτρισαν τοὺς πάντας οἱ σπινθῆρες,
 Οὓς ἔβαλον οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ γέροντος ὀπλίτου!
 Τὰ ὄπλα των δὲ σπεύδουσιν εἰς τὴν στιγμήν νὰ λάβουν,
 Ὅπως τὴν νύκτα τὰ ὀστά συντρίψουν τοῦ σατράπου.»

«Οὐδ' ἔχει τώρα δύναμιν τὸ στῆθος τοῦ Τζαβέλλα
 Τὴν ἀγαλλίασιν αὐτοῦ ἡσύχως νὰ χωνεύσῃ·
 Ἄλλ' ἔπεμψεν ἐπιστολὴν εὐθύς πρὸς τὸν Σατράπην
 Καλέσας Τοῦρκον Ἀλβανόν, ὃν εἶχεν ὑπηρετήν·
 Τοιαῦτα δ' ἐφάνερονε τὸ γράμμα τοῦ Σουλιάτου·
 «Χαίρω χαρὰν ἀνέκφραστον νικήσας εἰς τοὺς δόλους
 Ἀπατεῶνα καύχημα πολλακίς καυχηθέντα,
 Ὅτι τοὺς πάντας ὡς μικρὰ παραπλανᾷ παιδία.
 Ἢμ' εἰς τὸ Σοῦλι, καὶ δεσμὰ δίολου δὲν μὲ θλίβουν,
 Ἀλλὰ φρουρῶ ἐλευθέρους τοὺς βράχους τῆς πατρίδος.
 Εἰξεύρω τί θάποκριθῆς· ἀεὶ ἀθὰ ψῆσω τὸν υἱόν σου,
 Καὶ θὰ τὸν φάγω ζωντανόν, εἰς ὄβελον περάσας.»
 Πλὴν φάγε τον· ἐλάχιστα φροντίζω περὶ τούτου·
 Ἐγὼ γυναῖκα ἀκμάζουσάν· κι' ἂν ὁ Θεὸς ὑγείαν
 Μᾶς δώσῃ, κι' ἄλλα θέλομεν γεννήσει πάλιν τέκνα.
 Αὐτὸς δ' ἂν Ἕλληνα γνήσιος νάποκαλῆται θέλῃ,
 Εἰς τῆς πατρίδος τὸν βωμόν θὰ δώσῃ τὴν ζωὴν του.
 Ἢ μήπως ἂν ἐνίκας σὺ, δὲν ἤθελον οἱ πάντες
 Ἐξάπαντος κατασφαγῆ, κι' ἐκεῖνος παρομοίως;
 Εἰς τράπεζαν μὴ κάθησαι τὸν ἄρτον σου νὰ φάγῃς,
 Ἄν πρότερον μ' ἀνθρωπίνον δὲν τὴν βαντίσουν αἷμα;
 Ὑγίαινε! θὰ σμιζώμεν, ἐλπίζω, εἰς τὴν μάχην·
 Κι' ἐκεῖ θὰ μάθῃς, ὕαινα, πόσον εὐστόχως βάλῃς
 Ὁ λέων, ὃν ἡ πατρικὴ ὀδύνη παροξύνει.
 Ὁ ὠρκισμένος σου ἐχθρὸς, Τζαβέλλας Λάμπρος, γράφω.»

Ἐσταυρωμένους ἔχοντα τοὺς πόδας τὸν Σατράπην
 εἰς τάπητα Σμυρναϊκὸν ὃ Ἄλβανὸς εὗρηκε,
 Μὲ σέβας δ' ἐνεχείρισε τὸ γράμμα τοῦ Σουλιάτου.
 Ἄμα δ' ἀνέγνωσεν αὐτὸ ὁ γραμματεὺς ὁ Ἕλληνας,
 εὐθὺς πρὸς τάνω ἠλόησεν ὁ τύραννος ἐν βίᾳ,
 Καὶ τρέμων ὑπὸ τῆς ὀργῆς, τὴν δεξιὰν ἐκτείνων,
 Δεικνύων δὲ τὸ Σούλιον τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 « Ἄχι· δὲν θέλω πόλεμον ἐκ τοῦ συστάδην κάμει,
 Ὅπως κυλῆς τοὺς νεκροὺς ὡς σφαίρας ἐκ τῶν βράχων,
 Ἐμβάπτῃς δὲ τὴν σπάθην σου εἰς αἵματα, ματαίως
 τὴν δίψαν τὴν φιλέχθικον ποθῶν νὰ κατασβέσῃς.
 Ὡς ποντικὸν εἰς τὴν μικρὰν θά σ' ἀποκλείσω τρύπαν,
 Ἐνθα ταχέως ἡ τροφή θὰ λείψῃ τοῦ Σουλίου,
 Καὶ ταπεινοὺς τοὺς λέοντας ἡ πεῖνα θέλει κάμει.
 Θὰ φάγουν τότε δέρματα, σαπρὸν θὰ πίουσιν ὕδωρ,
 Κι' εἰς ὄβελοὺς θὰ ψήσωσι τοὺς γηραλέους ὄνους·
 Πλὴν ἐπὶ τέλους θέλουσι τὰς κλεῖς μοὶ παραδώσει.
 Ταχέως καταλάβετε τὰς ἐπικαίρους θέσεις,
 Ὡς στρατιῶται, κι' αὐστηρῶς φρουρεῖτε, μὴν ἐξέλλθῃ
 Κάνεις ἀπὸ τὸ Σούλιον, τροφᾶς νὰ εἰσαγάγῃ. »
 Εἶπε, καὶ πάντες τρέμοντες τὴν αἰμοδόρον τίγριν,
 Τὰς προσταγὰς του σπεύδουσι νὰ βάλωσιν εἰς πρᾶξιν.
 Εἰς μόνος γέρον Ἄλβανὸς ἐτόλμησε ἀντείπειν
 Τὸν ὄλεθρον φοβούμενος τῶν Ἄλβανῶν ἀπάντων·
 « Ἀλλήπασσα, σ' ἐπροίκισε μὲ νοῦν ὁ Πλάστης μέγαν,
 Καὶ βλέπεις, ὅπου τὸ κοινὸν δὲν καταφθάνῃ βλέμμα·
 Πλὴν κάπου καὶ τῶν γηραιῶν πολὺ προσθέτ' ἡ πεῖρα·
 Τριπλοῦν δ' ἡ βασιλεία σου τὸ κλέος ἦβελ' ἔχει,
 Ἄν καὶ τὴν γνώμην συνετῶν γερόντων ἠκροᾶτο.
 Καὶ τώρα δὲν μοὶ φαίνεται καλὸν νὰ διαμείνης
 Ἐνταῦθα, καὶ πολιορκῆς πεινῶντας τοὺς Σουλιάτας·
 Καθότι συνειθίζουσιν αὐτοὶ νυκτομαχίας
 Νὰ κάμνωσι, τὰς κεφαλὰς τῶν ἀρχηγῶν ζητοῦντες·
 Κι' ἂν, ὃ μὴ γένοιτο ποτὲ, εἰς τὴν σκηνὴν σου φθάσουσιν,

Τὴν δόξαν τῆς ἀπώλεσεν ἡ Ἄλβανία πᾶσα.»
 Ὡς παταγώδης χεῖμαρρος ἐξαίφνης ἀπαντήσας
 Γιγαντιαῖον πρόχωμα, ὁ τύραννος ἐστάθη
 Ὅρθην τὴν σέψιν θεωρῶν τοῦ Ἄλβανου πρεσβύτου·
 Καὶ παρ' ἐλπίδ' εὐνοϊκὸν τὸν λόγον θεωρήσας,
 Ἐκτύπησε τοῦ γέροντος τὸν ὄμον εἰς σημεῖον,
 Ὅτι μ' εὐμένειαν πολλὴν τὴν συμβουλήν ἐδέχθη·
 Καὶ μὲ τὸ χεῖλος μειδιῶν τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Ἄλοιπὸν τί, γέρον, παραινεῖς ἢ στρατιὰ νὰ κάμη;—»
 «Ταχέως ἔφοδον σφοδρὰν,» ἀπάντησ' ὁ πρεσβύτες·
 «Νὰ τάξης δὲ τὴν ἀμοιβὴν λαμπρὰν εἰς τοὺς ὀπλίτας,
 Οἵτινες πρῶτοι θέλουσιν ἐμπήξει τὴν σημαίαν
 Τῶν Μουσουλμάνων, ἔνθα νῦν ὑψοῦτ' ὁ Σταυρωμένος.
 «Ἄλῃπασσα,» προσέθηκε· «ἀμὴ τὴν ζωὴν ἐκθέτης
 Εἰς κίνδυνον· βαρῦτιμον τὴν θεωροῦμεν πάντες
 Οἱ Ἄλβανοί, καὶ κάλλιον ἡμῶν αὐτῶν μυριοί
 Νάπολεσθοῦν, ἢ θριξ̄ μικρὰ τῆς κόμης σου νὰ λείψῃ.»

Ὁ τύραννος ὁ φυσικὰ φιλόζωος εἰς τούτους
 Τοὺς λόγους ὑπὸ δυνατῆς δειλίας κατελήφθη·
 Κι' ὁ πρὶν μὴ θέλων παντελῶς νάκουση γνώμην ἄλλων,
 Ἄλλὰ νομίζων ἑαυτὸν ὑπέρτατον ἀπάντων,
 Ἐνδίδει, καὶ τοῦ γέροντος σφικτὰ τὴν χεῖρα θλίβει,
 Τὴν φρόνησίν του ἐπαινῶν καὶ τὰς ὀρθάς του σέψεις·
 Τὰ πρῶτα δὲ προστάγματα ταχέως ἀναστέλλει,
 Καὶ νέας δίδει προσταγὰς· πρὸς ἔφοδον οἱ πάντες
 Εὐθὺς νὰ γείνουσιν ἔτοιμοι, λιτὸν λαβόντες γεῦμα.
 Κι' οἱ κήρυκες οἱ ἐμμελῶς ἀγγέλλοντες τὴν ὥραν,
 Καθ' ἣν νὰ προσκυνήσωσιν οἱ Μουσουλμάνοι πρέπει,
 Εἰς λόφους ἀναβαίνουσι κι' ἐντείνουσι τὴν ᾠδὴν των.

Ἦδη δὲ πάντες νίπτονται, καὶ πρὸς τὴν γῆν κατόπι·
 Τὴν κεφαλὴν των κλίνουνσι τὰ χεῖλη των κινούντες.
 Οἱ Οὐλεμάδες δ' ὄρθιοι πρὸς οὐρανὸν ἐκτείνουσι

Τὰς χεῖράς των, κί Ἀραβικὰς εὐχὰς ἀναγινώσκουν
 Καυχώμενοι μὲ θάνατον τὸ δόγμα των νὰ σπείρουν·
 Κί «εἴ-Ἀμὴν, ἀμὴν» ἐπιβοῶν γονυπετῆ τὰ πλήθη.
 Ἀφοῦ δὲ τὸν οὐράνιον ἐξύβρισαν πατέρα,
 Αἰμοχαρὲς καὶ στυγερὸν νομίζοντες τὸ θεῖον,
 Σταυρόνουσι τοὺς πόδας των, καὶ μὲ τὰς χεῖρας τρώγουν
 Πιλάφιον, τὴν προσφιλῆ τροφήν τῶν Μουσουλμάνων·
 Ἄντ' οἴνου δὲ μελίκρατον ἀπλήστως καταπίνουν·
 Ἐπὶ τῆς χλόης δ' ἔπειτα τὰ χαλαρά των μέλη
 Ἀπλόνουσι, καὶ μὲ πολλὴν καπνίζουσι θυμηθίαν
 Καπνοῦ νεφέλας ἐκ μικρῶν φυσῶντες τοιμπουκίων,
 Ὅα φέρουσιν ἀεῖποτε δεμένα εἰς τὴν ζώνην.
 Ἄλλὰ ταχέως ἢ φαιδρὰ τοὺς ἀπολείπει νάρκη·
 Καθότι μόλις τὸν λουλαῖν δις εἶχον ἐκκενώσει,
 Κ' ἤχος βραγχνός τῆς σάλπιγγος καὶ κύμβαλ' ἀναγγέλλουν
 Τὰ ὄπλα των νὰ λάβωσι πρὸς ἔφοδον ἐν τάχει.
 Ἰδρῶς δὲ κρύος τὰ ψυχρὰ τοπρῶτον βρέχει μέλη,
 Κί ὡς τὸ πανίον γίνεται ἡ τέως εὐχρῶς ὄψις.
 Ἄλλ' ἔπειτα θρησκομανεῖς Δερβίσιδες τοὺς κάμνουν
 Νὰ λησμονήσουν τῶν μαχῶν τὴν φοικὴν μὲ τὰς πλάνας,
 Ὅα εἰς τὸ κοράνιον ἀθροῖσι ὁ Μωάμεθ.
 Τοιαῦτα δ' εἶπεν ὑψηλὸς Δερβίσης, τρέφων μέγα
 Τὸ μελανόν του γένειον, μέχρι κοιλίας φθάνον·
 «Πατῶ τὴν γῆν, καὶ γίγαντος ἰσχύν, μοὶ φαίνεται, ἔχω·
 Μὲ τὴν ῥομφαίαν δύναμαι τὸ στῆθος νὰ τρυπήσω,
 Καὶ ὅμως βλάβην παντελῶς ὁ πνεύμων νὰ μὴ πάθῃ·
 Ὡς ἄρτον σιδηρὸν μασσῶ μὲ τοὺς σκληροὺς ὀδόντας,
 Κ' εἰς τὸ ἀκόντιον κάνεις δὲν εἶν' ἀνώτερός μου·
 Στρέφομ' ὡς ἄζων εἰς τροχὸν πέριξ κοιλίας ἵππου,
 Κ' ἐν ᾧ τὸ ζῶον ὡς πτηνὸν εἰς τὸ πεδίον τρέχει,
 Ἀπὸ τῆς γῆς τάκόντιον ἀρπάζω κί ἀκοντίζω.
 Ἀπανταχοῦ μ' ἐθαύμασαν ὡς ἥρωα μυθώδη·
 Κί ὅμως τοῦ κόσμου τάγαθὰ μετὰ χαρᾶς θάφθω,
 Ἐν' ἀποθάνω μαχητῆς τῆς πίστεως, καὶ σπεύσουν

Οἱ δορυφόροι τοῦ Θεοῦ νὰ λάβουν τὴν ψυχὴν μου*
 Εἰς κῆπον δὲ τὴν φέρωσιν, ἔνθα πτηνὰ μυρία
 Πρὸς γλυκυτάτην μουσικὴν ἐνόησον τὰς φωνὰς των,
 Καὶ ποταμοὶ κατὰγουσι μέλι γλυκὺ καὶ γάλα.»
 Εἶπε τοιαῦτα καὶ ἅπαντες ἐνθουσιῶσι σφόδρα,
 « Ἄλλὰχ, ἀλλὰχ » φωνάζουσι, καὶ ὡς λύκοι ἐφορμῶσι
 Τὸν ὀλιγάριθμον στρατὸν τῶν Σουλιωτῶν νὰ φάγουν*
 Κι' οἱ πάντων τολμηρότατοι, καλούμενοι Ντελῆδες,
 Τὴν χεῖρα τὴν ἀριστερὰν πρὸ τῶν ὀμμάτων θέτουν*
 Καὶ μὲ τὴν ἄλλην δίστομον ῥομφαίαν ἀνυψοῦντες,
 Ἐμπρὸς τῶν ἄλλων τρέχουσι, μὴ θέλοντες διόλου
 Νὰ ἴδουν τῶν Χριστιανῶν τὰς Τουρκοφάγους σφαίρας.»

« Ἄλλ' ὅμως δὲν ἀπέμειναν ἀργοὶ οὐδ' οἱ Σουλιῶται*
 Φρουροῦσι δὲ τοὺς πύργους των, οὓς εἶχον ἀνεγείρει,
 Ὅπως φυλάττουν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγούσαν πρὸς τᾶν*
 Κ' ἐπὶ τῶν βράχων ἰσχυροὺς κρατοῦσι προμαχῶνας.
 Κ' εἰς ἱερεὺς τὴν κόμην του πρὸς τὰ ὀπίσω λύσας,
 Ἐχων γυμνὴν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς κατίσχονους πόδας,
 Κρατῶν σταυρὸν καὶ τᾶγιον ποτήριον ὑψώνων,
 Ἐκ προμαχῶνος ἔτρεχεν εἰς ἄλλον προμαχῶνα
 Τοιαῦτα πρὸς τοὺς μαχητὰς τοῦ Ἰησοῦ φωνάζων*
 « ὦ ἀδελφοί μου, ἤγγικεν ἡ τελευταία κρίσις*
 Ταχέως αἱ τῆς χάριτος ἡμέραι θέλουσι φθάσει,
 Θὰ πέσωσι δ' αἱ ἀσεβεῖς τοῦ Ἀσσυρίου πύλεις.
 Νεκρὸς ἀπὸ τοῦ τάφου του ἠγέρθη, καὶ ἀναγγέλλει,
 Ὅτι θὰ ἴδουν μ' ἐκπληξὴν ὁ θάνατος καὶ ἡ φύσις
 Εἰς δόξαν ἀτελεύτητον νάνισταται τὸ πλάσμα.»
 Ἔλεγε· πῦρ δ' οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἱερέως χύνουν
 Εἰς οὐρανίαν ἑκστασιν τοὺς μαχητὰς ἐγείρον,
 Ὅπότ' ἀκούουν τὸ Ἄλλὰχ τῶν μανικῶν βαρβάρων*
 Καὶ τότε χάλαζα σφαιρῶν συντρίβει τὴν ὀρμὴν των.
 Αἱ δὲ γυναῖκες, καὶ αὐτὰ συγχρόνως τὰ παιδιά,
 Κυλλίου βράχων θραύσματα πρὸς τῶν ἐχθρῶν τὰ πλήθη,

Καὶ πίπτουσιν οἱ βάρβαροι ὡς μυῖαι τὸν χειμῶνα.
 Πτωμάτων δ' ἔκλεισε σωρὸς τὰς στενωποὺς ἀπάσας,
 Καὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν χαρὰν οἱ Τούρκοι θεωροῦντες
 Νὰ δειλιοῦν ἀρχίζουσι, κ' εἰς τὰ ὀπίσω στρέφουν.
 Ἄλλ' αὐθις τοὺς ἐπήγειρεν ὁ ἔρωσ τοῦ χρυσίου·
 Τοὺς εἶδεν ὁ Ἀλῆπασσας ἀπὸ πλησίον ὄρους,
 Καὶ κήρυξ κατὰ προσταγὴν αὐτοῦ διακηρύσσει·
 « Ἄστικ τὸ Κακοσούλιον πατήσῃ πάντων πρῶτος,
 Πουγγία πεντακόσια ἀνταμοιβὴν θὰ λάβῃ. »
 Διπλῆν δὲ λύσσαν ἡ φωνὴ ἐνέβαλεν ἐκείνη,
 Καὶ νέαν κάμουνον ἔφοδον μὲ δύναμιν θηρίων.
 Οἱ τάλανες δ' ἀπηύδησαν νὰ πολεμοῦν Σουλιῶται,
 Καὶ πλέον νὰ γεμίσωσι φυσέκια δὲν ἔχουν·
 Ὀλίγους καταλείπουσιν ὀπίστας εἰς τὸν πύργον
 Τοῦ Τοίχου, κ' ὀπισθοδρομοῦν ταχέως πρὸς τὴν Κιάφφαν.
 Ἀλλὰ κ' ἐδῶ κατέκλυσε αὐτοὺς βαρβάρων σμήνος,
 Κ' ὁ θάνατος ἀραίωνε τῶν Σουλιωτῶν τὰς τάξεις,
 Ἐν ᾧ πληθὺς ἀμέτρητος προστίθεται τῶν Τούρκων
 Ἐπὶ πτωμάτων ἄβαφον κομίζουσα τὴν σπάθην.
 Ἐκ νέου δ' ὀπισθοχωροῦν οἱ Ἕλληνες, καὶ φθάνουν
 Ἐνθ' ὑπεράνω χάσματος ὁμοίου πρὸς τὸν Ἄδην
 Τὸ Χοῦγγι τὸ ἀγέρωχον ὑψώνει τὰς ἐπάλξεις.
 Ἀλλὰ κ' ἐδῶ τοὺς μαχητὰς συμπνίγουν τοῦ Σουλίου
 Τῶν τολμηρῶν Τουρκλιθανῶν τὰ ἐφορμῶντα στίφη·
 Καὶ στρέφουν πλέον μὲ γοργὸν τὸ βῆμα πρὸς τὸ Σοῦλι,
 Τὰ τέκνα νὰ φυλάξωσιν οἱ δειλαιοὶ Σουλιῶται.
 Κ' ἔμελλεν ἤδη νὰ σεσσηθῇ ἡ δόξα τοῦ Σουλίου,
 Κ' ἡ τάλαινα πατρὶς Ἑλλάς βαρέως νὰ πενήθησῃ,
 Ὅποτε φοβερὰν ἰχὴν ἀνέδωκαν τὰ ὄρη.
 Ὡσὰν νὰ διερρήγνυσον οἱ κεραυνοὶ τοὺς βράχους.
 Ἦτον ἡ Μόσχῳ, σύζυγος τοῦ ἀρχηγοῦ Τζαβέλλα
 Τὰς ἐπιλοίπους ἄγουσα τῶν Σουλιωτῶν γυναίκα.
 Ὡς μαινομένη δ' ἔτρεχε, γυμνὸν κρατοῦσα ξίφος,
 Καὶ φέρουσα εἰς τὴν ποδιὰν δεσμίδας φυσεκίων.

Τοιαῦτα δ' ἀνεβόησε καθὼς τοὺς ἄνδρας εἶδε·
 «Ποῦ φεύγετε, δειλοὶ λαγοὶ, κι' ἀφίνετε τὸ Σοῦλι
 Νὰ κλίνη τὸν ἀγέρωχον αὐχένα εἰς τοὺς Τούρκους;
 Ἦ ἀγνοεῖτε τί δεινὰ κατέχουσι τοὺς τόπους,
 Ἐνθα τὴν βέβηλον αὐτῶν στηλόνουσι σημαίαν.
 Ἐκεῖ τοὺς ἄνδρας σφάζουσιν, αἰσχύνουσι τὰς γυναῖκας,
 Κι' ὡς πρόβατ' εὐτελῆ πωλοῦν τὰ δύστηνα παιδία.
 ὦ! κάλλιον ὁ σίδηρος τῆς μάχης νὰ μᾶς φάγη,
 Ἦ τοῦ Σουλίου τὸ βουνὸν παρόμοια νὰ πάθῃ.
 Σουλιῶτ', ἐμπρός! οἱ βάρβαροι τὰς σάρκας χαύνας ἔχουν·
 Εἶναι δουδούμιδες χονδροὶ, χωρὶς καφφὲ πεθαίνουν,
 Χωρὶς πιλάφι δὲν ἔμποροῦν, μιὰν ὥραν δὲν προσμένουν.
 Ὅπισω! νὰ φυσέκια! τὰ ὄπλα σας γεμίστε.»
 Λέγει, κι' οἱ τέως κάτωχροι καὶ φεύγοντες ὡς αἶγες
 Ἐχουν τὴν ὄψιν ἐρυθρὰν τοὺς λόγους ἐντραπέντες,
 Οὓς εἶπ' ἡ ἔξοχος γυνὴ μ' ὄργην πολὺ δικαίαν.
 Τὰ ὄπλα των γεμίζουσι, στρέφουσι τὸ βῆμα ἴπισω,
 Ἐχοντες ἤδη ἀρχηγούς τὰς μανικὰς γυναῖκας.
 Δεινὸν δὲ νῦν κατέλαβε τοὺς πολεμίους θάμβος,
 Ὡς εἶδον εἰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἀνυψωμένας
 Ῥομφαίας ὑπὸ γυναικῶν χειρῶν βασταζομένας.
 Ἦχος δ' ἄλλου σφαιρῶν βωβῶν ἐμήνυε πῶς τρώγων
 Τοὺς Ἄλθανούς τῶν Σουλιωτῶν αἰ εὔστοχοι σκοπεύσεις·
 Κι' οἱ παῖδες λίθους ἀλλαχοῦ κυλίουσι παμμεγέθεις,
 Καὶ καταθραύουσι τὰ ὄστα τῶν τολμηρῶν ἐχθρῶν των.
 Πλὴν αὐθις οἱ παράτολμοι νανέλθουν προσπαθοῦσι·
 Κι' ὡς δαίμονες δὲν παύουσι τὴν Ταρταραίαν λύσσαν,
 Ὅποταν ἔστρεψ' ὁ Θεὸς τὸ βλέμμα του καὶ εἶδε
 Τὰ τέκνα του εἰς αἵματα κι' ἰδρῶτα βυθισμένα·
 Καὶ νεῦμα πρὸς τὰς στρατιάς ποιεῖ τὰς οὐρανίας
 Νὰ σπεύρωσι τὸν θάνατον εἰς τῶν ἐχθρῶν τὰ πλῆθη.
 Δεινοὶ δὲ τότε κεραυνοὶ τοὺς βράχους τοῦ Σουλίου
 Συντρίβουσι, καὶ σείεται ἡ γῆ ἐκ θεμελίων·
 Καὶ τὰς γυναῖκας τὰς γυμνὸν τὸ ξίφος ἀνορθούσας

Τρομακτικά οἱ βάρβαροι φαντάσματα νομίζουν,
 Ἐκ τοῦ αἰθέρου φθάσαντα τὸ αἷμά των νὰ πίουں.
 Τὴν δὲ ψυχὴν των πανικὸς καταλαμβάνει φόβος,
 Καὶ τίς νὰ φύγη πρότερος ἐρίζουν πρὸς ἀλλήλους·
 Ὁ εἷς τὸν ἕτερον πατεῖ, κραυγὰς καὶ θρήνους βάλλουν.»

« Ἀλλὰ δὲν σώζει τοὺς δειλοὺς οὐδ' ἡ αἰσχρὰ φυγὴ των.
 Ὁ Δῆμος ὁ ἀνεψιὸς τῆς Μόσχως εἰς τὸν πύργον
 Τοῦ τοίχου μετὰ εἴκοσι προμάχων τῆς πατρίδος
 Εἶχε' ἀπομείνει προσδοκῶν τὴν ἐκβασιν τῆς μάχης·
 Κι' ὡς εἶδε νὰ σκορπιζῶνται τῶν ἀσεβῶν τὰ πλήθη,
 « Ἄ ναι, μὰ τὸν τίμιον Σταυρὸν, κάνεις δὲν θὰ μοῦ φύγη, »
 ἔβόησε, κ' ἐκδικητῆς τοῦ Ἰσραὴλ προάγει
 Πορθητεῖα πρὸς τὸν Τάρταρον μεστὰ νεκρῶν ἐκπέμπων.
 Ἐγέμισε δ' ὁ ποταμὸς ὁ μαῦρος τοῦ Σουλίου
 Πτωμάτων, κ' ἔστρεψεν ἀλλοῦ τὸ ρεῦμα τῶν ὑδάτων
 Λαβῶν τὸ χρῶμα ἐρυθρὸν ἐκ τῶν πολλῶν αἱμάτων,
 Ὡς ἂν ἠσθάνθη καὶ αὐτὸς δεινὴν αἰσχύνῃν ὅτι
 Τὸ Σούλιον τὰπάτητον εἶχον ἐχθροὶ πατήσει.
 Ἄλλὰ τί δύναντ' εἴκοσι νὰ κάμουν πρὸς μυρίους ;
 Ὁ Δῆμος ἔπεσε κι' αὐτὸς ἐξήκοντα προπέμψας
 Νὰ γείνουν ὁδηγοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ὁδὸν τὴν μαῦρην.
 Πλησίον δ' ἔκειντο ἐκεῖ ἐννέα σύντροφοὶ του,
 Ὑπνον βαρὺν κοιμώμενοι ἐκ τῶν πολλῶν τραυμάτων,
 Ὅποτε τὸν ἀνεψιὸν ἐξαίφνης εἶδ' ἡ Μόσχω
 Κατὰμαυρον ἐκ τοῦ καπνοῦ κι' ἀγνώριστον τὴν ὄψιν.
 Κ' ἡ τῆως μὴ γινώσκουσα παντάπασι τὸν τρόπον,
 Κραυγὴν ἀνέπεμψε δεινὴν, ἐξ ἧς τὰ περίξ ἄντρα
 Ἀντήχησαν ὡς ἂν βροντὴ νὰ ἐπληξε τὰ ὄρη·
 « Ἄχ ! σ' ἔφαγαν, ὦ Δῆμε μου, » φωνάζει, καὶ τὸ πτώμα
 Πεσοῦσα κατασπάζεται, τῷ δίδει δὲ κατόπιν
 Ὡς σάβανον τὸ ἑαυτῆς περιζώμα, καὶ ταῦτα
 Προσθέτει, πρὸς ἐλδίκησιν μ' ὄρμην πετώσα νέαν·
 « Ἄχ, τέκνον ! δὲν ἐπρόφθασα νὰ σώσω τὴν ζωὴν σου·

Ἄλλ' ὅμως τῶν φονέων σου τὸ αἶμα θέλω πῖναι.»
Εἶπε κι' ὄρμα πρὸς τοὺς ἐχθρούς· ἀλλὰ δὲν εἶχον τάχος
Οἱ πόδες τῆς τοὺς φεύγοντας νὰ καταφθάσουν Τούρκους.»

«Νῦν δὲ ματαίως χίλια ὑπέσχοντο πουγγία
Εἰς πάντα ὅστις ἤθελε σταθῆ νὰ πολεμήσῃ.
Εἰς τὴν καρδίαν ὁ χρυσὸς πειθῶ δὲν εἶχε πλέον·
Πρὸς τὰ πεδία φεύγουσιν οἱ βάρβαροι, κι' ὀπίσω
Στρέφουν συχνὰ καὶ βλέπουσι, μὴ γυναικῶν ῥομφαῖαι
Ἵπὲρ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν μετεωρίζοντ' ἔτι.
Ἐξ χιλιάδες ἔφαγεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν
Τουρκαλεωνῶν τὸ ἄπληστον αἱμάτων Κακοσοῦλι·
Κ' ἐκ Μουσουλμάνων ὁ Πασσᾶς μὴ βλέπων σωτηρίαν
Τὸν λόγον πρὸς τοὺς μισθωτοὺς ἐκ τῶν Ἑλλήνων στρέφει·
«Ποῦ εἶσθ', οἱ μισθοφόροι μου, ἀρματωλοὶ ποῦ εἶσθε ;
Μ' ἀφίνετε λοιπὸν καὶ σεῖς μὲ τόσῃν κατασχύνῃν
Νὰ φύγω ὑπὸ γυναικῶν καὶ παίδων ἠττημένος ;»
Οὕτω βοᾶ· πλὴν παντελῶς οἱ λόγοι δὲν κινουσι
Τοὺς Ἑλληνας· ἀλλ' ἴστανται ἀκλόνητοι ὡς λίθοι,
Καρφώσαντες τὰ ὄμματα πρὸς τοὺς σταυροὺς ἐκείνους,
Οὓς εἶχον οἱ Χριστιανοὶ ἐπὶ τῶν βράχων γράψει.
Σκηναί, πολεμεφόδια κι' ἀποσκευὴ πλουσία
Εἰς τῶν Ἑλλήνων ἔπεσον τὰς χεῖρας, κ' ἕως φθάσῃ
Εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτοῦ, ἔσκασε δύο Ἴππους
Ἵντρομος Ἀληπασσας· ἐκεῖ δὲ πρὶν εἰσέλθῃ,
Ἐξέδωκε διαταγὴν κάνεις νὰ μὴ προβάλλῃ
Εἰς θύραν ἢ παράθυρον, τὸ αἰσχρὸς του νὰ ἴδῃ.
Τὸν Φῶτον δ' ἐλευθέρωσεν ἐπιθυμῶν νὰ λάβῃ
Ἀντάλλαγμα Τουρκαλεανούς σπουδαίους αἰχμαλώτους.

Οὕτως ὁ γέρον ἐξυμνῶν τὸ Σοῦλι διηγήθη,
Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν τὸν Λάμπρον,
Τὸν μὴ φεισθέντα τῆς ζωῆς τοῦ ἀκριβοῦ τοῦ τέκνου.
Φιλοτιμίαν δὲ πολλὴν ἐνέβαλεν εἰς πάντας

*Ομοίως τὸν γενέθλιον νὰ ἐξιμνήσουν τόπον·
 Πρὸ πάντων δ' ἔχουσι πολὺν οἱ Μωραῖται ζῆλον,
 Κ' εἰς λυρωδὸν λευκότριχα τοιαῦτα εἶπε Λάκων·
 «Τραγούδησε Μπαρπαγιαννιὸ, καὶ σὺ τὸν Ζαχαριᾶ μας,
 Τὸν ἀκουστὸν ἀρματωλὸν, τὸν κλέφτην τῆς Μπαρμπίτσας.»
 Ἐκεῖνος δὲ μετὰ πολλῆς ἀρχίζει προθυμίας·
 «Ποῖος καπνὸς εἰς τὰ βουνὰ ὑψοῦται τῶν Λακωνίων ;
 Μήπως ποιμένες καίουσι τοῦ Μαλεβοῦ τὰ δάση ;
 Μήπως συνάγουν θύελλαι 'ς τὰς κορυφὰς νεφέλας ;
 Ποιμένες δὲν ἀνάπτουσι τοῦ Μαλεβοῦ τὰ δάση,
 Οὐδὲ συνάγουν θύελλαι 'ς τὰς κορυφὰς νεφέλας·
 Τὸν Ζαχαριᾶν, τὸν ἀκουστὸν τῆς Λακωνίας κλέφτην,
 Εἰς τῆς Μπαρμπίτσας ἔκλεισαν τοὺς πύργους χιλιάδες·
 Ἄδιαλείπτως δ' ἀντηχοῦν αἱ σφαῖραι 'ς τὰς κοιλάδας·
 Τοὺς λίθους μόνον ξέουσαι τῶν πύργων τοὺς μεγάλους,
 Ἐν ᾧ τρυποῦν οἱ ἔσωθεν τὴν σάρκα μ' εὐστοχίαν,
 Κ' ἡμέρας τρεῖς ὁ θάνατος τοὺς Τούρκους ἀραιώνει.
 Πλὴν τὴν τετάρτην ἔλειψεν ὁ ἄρτος εἰς τοὺς κλέφτας,
 Καὶ τότε εἶπ' ὁ Ζαχαριᾶς, ὁ κλέφτης τῆς Μπαρμπίτσας·
 « Ἐὖ σύντροφοι, μᾶς ἔκλεισαν ὡς ποντικούς ἐνταῦθα·
 Ἄς φύγωμεν, ὅταν ἡ νύξ τὸ σκότος ἐξαπλόνη.
 Πλὴν πρῶτον ἱκανοὺς ἐχθροὺς ἄς φάγωμεν ἀκόμη.»
 Εἶπε κ' ἐπρόσταξεν ἀδρούς νὰ βρέξωσι χιτῶνας
 Εἰς ἔλαιον, ἀνάψωσι δ' αὐτοὺς ἐπὶ τῶν πύργων·
 Ἀπὸ καμάκων δέσαντες διὰ λεπτῶν σχοινίων.
 Οὕτω δὲ φῶς εἰς τῶν ἐχθρῶν τὰ πλήθη διεχύθη,
 Καὶ βλέποντες αὐτοὺς καλῶς ἐκ τῶν ὀπῶν τῶν πύργων·
 Ἀλάνθαστα διεύθυνον οἱ Ἕλληνες τὰς σφαῖρας.
 Ὅποτε δὲ προσήγγιζε τὸ ἄστρον τῆς πρωίας,
 Καὶ μακρόδης ὁ βορρᾶς ἀπαύστως ἐμυκάτο,
 Διέταξε νὰ βάλουν πῦρ καὶ εἰς τοὺς δύο πύργους·
 Κ' ἐπρόσθεσε μὲ σιγαλὴν φωνὴν τὰς λέξεις ταύτας·
 « Ὅπου προάγη ὁ καπνὸς, ἐκεῖ νὰ κολουθῆτε.»
 Πρῶτος δ' αὐτὸς εἰς τοῦ καπνοῦ καλύπτεται τὰ νέφη,

Καὶ πάντες ἔπειτα ὁμοῦ εἰς τὴν καπνὸν βαδίζου,
 Χωρὶς κάνεις ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐτοὺς νὰ διακρίνη.
 Λαθόντες δ' οὕτως ἔφυγον οἱ φημισμένοι κλέφται,
 Ὁ μέγας Κολιόπουλος, ὁ Γιώργος κι' ὁ Μπουμπούλας,
 Ὁ Γεραντώνης, ὁ Γιαννιάς κι' ὁ Πέτρος Μαρυπιτωτής,
 Κι' ὁ τὴν σημαίαν πάντοτε κομίζων Σταματέλος.
 Τὰ ὄρη δὲ διέτρεχον τῆς Ἀρκαδίας, ὅτε
 Πλησίον τῆς Τριπολιτσᾶς, τῆς ἐδρας τοῦ Σατράπου,
 Εὐρέθησαν, κι' ἀπήστραψε τοῦ ἀρχηγοῦ ἡ ὄψις·
 Τοιοῦτον δ' εἶπε τολμηρὸν πρὸς τοὺς συντρόφους λόγον·
 «Νὰ μὴ μὲ λέγουν Ζαχαριᾶν, ἀν σήμερον δὲν ἔμβω
 Μὲ τὴν σημαίαν ἀνοικτὴν εἰς τῶν ἐχθρῶν τὴν πόλιν.»
 Εἶπε, δεινὸν δὲ συριγμὸν τὰ χεῖλη του ἐκπέμπουν,
 Ἐξ οὗ δεινῶς ἀντήχησαν τὰ ὄρη κ' αἱ κοιλάδες.
 Εὐθύς δὲ σύντροφοι λεροὶ ὡς ἑκατὸν προβαίνου,
 Νὰ ἐκτελέσουν πρόθυμοι τάρματωλοῦ τὸν λόγον.
 Μὲ γράμματα δὲ κόκκινα διέταξε νὰ γράψουν
 Ὑπὸ τὸν μέλανα σταυρὸν τῆς κυανῆς σημαίας,
 «Ὁ Ζαχαριᾶς ὁ ἀρχηγὸς τῶν Πελοποννησίων.»
 Καὶ σύρας τὴν δαμασκηνὴν αὐτοῦ κυρτὴν ῥομφαίαν
 Τὰς ἀγυῖας τῆς πόλεως διήλθεν ἀγερώχως,
 Ἠγούμενος τῶν μαχητῶν αὐτοῦ τῶν ἀτρομήτων.
 Τοὺς Τούρκους δ' ἐκυρίευσε κατάπληξις μεγάλη,
 Τοιοῦτον πραξικόπημα ποτὲ μὴ προσδοκῶντας·
 Κι' ἀπέμειναν μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα μὴ τολμῶντες
 Διόλου νὰ ἐγγίσει τοὺς ἥρωας τοῦ ἔθνους.
 Μόλις δ' ἀφοῦ κατέλιπον οἱ Ἕλληνες τὴν πόλιν,
 Κ' εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐφαίνοντο προάγοντες βραδέως,
 Τὰ ὄπλα τῶν θρασεῖς τινες προετοιμάζουσι νέοι·
 Πλὴν τότε γέρον Ἀλβανὸς τοὺς ἀποτρέπει λέγων·
 «Ἡ κεφαλὴ σας φαίνεται, ταλαίπωροι, σὰς τρώγει·
 Διότι δὲν εἰξεύρετε διόλου, καθὼς βλέπω,
 Πρὸς τί θηρίον μέλλετε νὰ κάμετε τὴν μάχην.
 Ὅμως ἐγὼ τὸν Ζαχαριᾶν ἔχω καλῶς γνωρίζει,

Ὅπότε ὁ μέγας ἀρχηγὸς τῆς Ῥούμελης Ἀνδροῦτσος
Εἰς τὸν Μωρέαν ἔφερε τὰ ὄπλα του ἀντάρτης·
Εἰς ὄρος δὲ τὸν εἶχομεν ἡμεῖς στενοχωρήσει,
Ὅτ' αἶφνης ἔμπροσθεν ἡμῶν ὁ Ζαχαριᾶς ἐφάνη,
Κ' εἶπεν εἰς λόφον ἀναβάς μετὰ φωνῆς βροντώδους·
« α α ὦ Τούρκοι, μέρη τέσσαρα θέλω σᾶς κάμει ὄλους,
Ὡς ἕκαμα προπέρυσιν εἰς τὴν Μανευθασίαν
Ἐνα πασσᾶν πιέσαντα εἰς στόμα κιβωτίου
Μαστοὺς παρθένου τρυφεράς, διότι νὰ πληρώσῃ
Τὰς ἀσελγεῖς ὀρέξεις του δὲν ἤθελεν ἡ νέα·
Θέλω σᾶς φάγει ζωντανούς ἢ φύγετε ταχέως. » »
Εἶπε, παλμὸν δ' ἠσθάνθημεν ἡμεῖς ἐντὸς τοῦ στήθους,
Ἄλλὰ τὰ ὄπλα παντελῶς δὲν ἔπαυσαν τὸ πῦρ των·
Πρὸ πάντων δὲ Νιγρίτης τις ἀπὸ στελέχους δένδρου
Μετ' εὐστοχίας ἔρριπτε τὰς φοινικὰς του σφαίρας,
Ὅτ' ἤρχισαν νὰ τρίζωσι τοῦ κλέφτου οἱ ὀδόντες,
Κι' ἀφροὺς ἀπὸ τοῦ στόματος ὡς μανιώδης χύνει
Δίψαν διψῶν ἀκράτητον νὰ πῆ Τούρκων αἷμα.
Μακρότατον δὲ πήδημα εἰς τὴν στιγμὴν πηδήσας,
Τὴν κεφαλὴν ἀπέκοψε τοῦ Μουσουλμάνου τούτου·
Καὶ πάντες τότε ἐτράπημεν ζητοῦντες σωτηρίαν.
Ἐνέδραν ἄλλοτ' ἕκαμε μὲ δεκαεῖς συντρόφους,
Κι' ὡς ἕκατὸν πενήτηντα Τουρκαλιανούς ζωγρήσας,
Τὴν φουστανέλλαν των μικρὸν ἀπέκοψε πρὸς αἷσχος.
Ἰέρακα καλοῦν αὐτὸν, διότι τὸν Εὐρώταν
Πολλάκις πλημμυρίζοντα διαπηδᾷ, κ' ἐπίσης
Ἴππους ἐπτὰ διαπηδᾷ πλησίον τεθειμένους.
Ἴππέα τρέχων δύναται νὰ φθάσῃ μὲ τοὺς πόδας·
Κτυπήστέ τον, ἂν θέλετε, πλὴν θέλετε νοῆσει
Μὲ πόνον ὅτι ὡς αὐτὸς δὲν ἐγεννήθ' ἀκόμη,
Κι' οὐδὲ ποτὲ θὰ γεννηθῆ εἰς τοὺς κατόπιν χρόνους.
Ἄλλὰ, φρονῶ, καλλίτερα νὰ ἡσυχάσῃτ' εἶναι. » »
Οὕτω φρονίμως τὴν ὀρμὴν ἐπράυνε των Τούρκων
Ὁ Ἄλβανός. Τῷ ὄντι δὲ τὸν Ζαχαριᾶν μεγάλως

Ὁ γιγαντώδης ἀρχηγὸς τῆς Ῥούμελης ἐτίμα
Καὶ τότε δὲ τὴν ἔξοχον ἀνδρείαν του θαυμάσας
Ὡς στρατιώτης ἀληθῆς τοιοῦτον εἶπε λόγον·
αἰῶ φίλτατε, δὲν ἤλπιζον ὅτι τοιούτους ἀνδρας
Τὰ δύσβατα παράγουσι τῆς Λακωνίας ὄρη.
Πηδᾶς ὡς λέων κ' ἐφορμᾶς ὡς αἰετὸς ἀπ' ὄρους·
Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀρχηγῶν σὺ πρέπει νὰ καλῆσαι.
Τὴν χλαῖναν ταύτην δέχθητι τοῦ θαυμασμοῦ μου δεῖγμα.··
Εἶπε, καὶ χλαῖναν μὲ χρυσᾶ ποικίλιματα χαρίζει
Εἰς τὸν ἀνδρεῖον ξένον του· ἀντιδωρεῖ δ' ἐκεῖνος
Τουφέκιον ὀλάργυρον, τῆς Ἑνετίας ἔργον,
Οἱ πρῶτοι τῶν ἀρματωλῶν νὰ ἐνθυμῶντ' ἀλλήλους,
Τηρῶσι δὲ τὴν σύμπνοιαν τῶν γενεθλίων τόπων.··

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΙΕ'.

ΟΥΤΩΣ οἱ δύο γέροντες ἐλάμπρυνον ἀσμένως
τῶν Σουλιωτῶν τὸν θρίαμβον, τοῦ Ζαχαριᾶ τὸ κλέος·
Κ' ἐνθουσιῶντες ἅπαντες οἱ περίξ ἠκροῶντο.
Λύθεις δὲ νῦν ὁ ἥλιος τῶν οὐρανῶν τὸν θόλον
Διέτρεξε ζωογονῶν μὲ τὰς θερμὰς ἀκτῖνας
τὴν φύσιν, ἣν ἐνάρκωσαν οἱ πάγοι τοῦ χειμῶνος·
Κι' ὡς βασιλεὺς τοῦ σύμπαντος μὲ πορφυρᾶν χλαμύδα
Κατέβαινεν εἰς σπήλαια νὰ κοιμηθῆ τοῦ πόντου·
Εἰς τοὺς θνητοὺς δὲ μ' ἐρυθρὸν ἐμήνυε λυκάφως,
"Ὅτι καὶ πάλιν αὖριον παρόμοιος θὰ λάμψη.
"Ὅποτε δ' ἦλθεν ἡ ἠώς χρυσόνοσσα τὰ ὄρη,
Κι' οἱ ἄνδρες, τὸν σταυρὸν αὐτῶν ποιήσαντες, τὴν νάρκην
Ἀπέβαλον δροσίζοντες μ' ὕδωρ ψυχρὸν τὴν ὄψιν,
Τοὺς ἀρχηγοὺς ἐκάλεσεν ὁμοῦ ὁ Κατσαντώνης,
Καὶ περίξ ἕστατ' ὁ λαὸς σιωπηλῶς ἀκούων.
Τοιαῦτα δ' εἶπε μὲ πολλὴν συγκίνησιν ὁ ἥρωσ·
"Ἀρκοῦντως ἐφαιδρύναμεν, ὦ φίλοι, τὴν ψυχὴν μας
Ἀθλοῦντες ἢ θεώμενοι ὀρχήσεις καὶ ἀγῶνας.
Πλὴν ταῦτα πάντα παιδιὰ ἀνωφελεῖς θὰ ᾔσαν,
Ἄν μετ' αὐτὰς ἀφίνομεν τὴν νῆσον τῆς Λευκάδος
Μηδόλως περὶ ἐθνικοῦ ἀγῶνος βουλευθέντες,
Ἐξ οὗ τοῦ γένους κρέματαί παντός ἡ σωτηρία.
Φωνὴν ἢ τάλαινα πατρὶς βαρυαλγῆ ἐκπέμπει,

Καὶ προσκαλεῖ τὰ τέκνα τῆς νᾶ μὴ κοιμῶνται πλέον,
 Ἄλλ' εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς καὶ τὰς φαιδράς ἡμέρας
 Ἐν μόνον νᾶχουν κατὰ νοῦν, πῶς θέλουσι συντρίψει
 Τὰς συγκρατούσας τὸν ζυγὸν ἀλύσεις τοῦ τραχήλου.
 Ὡς κτήνη κατηντήσαμεν τὴν γῆν ἀροτριῶντα,
 Ἡ βαίνοντα πρὸς τῶν βουνῶν τὰς ἀτραπούς μὲ βάρη,
 Ὅπως αὐθέντην ὀκνηρὸν παχύνῃ ὁ ἰδρώς μας.
 Καὶ ναὶ μὲν ἠγωνίσθημεν πολλάκις μέχρι τοῦδε,
 Ἐλπίζοντες νὰ δώσωσι βοήθειαν μονάρχαι
 Τοὺς ἑαυτῶν πιέζοντες λαοὺς μετ' ἀπονίας·
 Πλὴν μάτην ἐλιπάναμεν τὴν γῆν ἡμῶν μὲ αἶμα·
 Μέχρι τινὸς βοήθειαν οἱ βασιλεῖς παρέχουν,
 Ὅπως ἐμπαιξοῦν δι' αὐτῆς τοὺς συμπαθεῖς λαοὺς των·
 Ἄλλ' ὅταν εἰς τὸν πόλεμον προβάντες μετὰ θάρρους,
 Νὰ ρίψωμεν τοῦ Παδισᾶχ τὸν θρόνον ἀπειλοῦμεν,
 Καὶ νόμους νὰ συγγράψωμεν ποθοῦμεν ἐλευθέρους·
 Οἱ δὲ λαοὶ των ὅμοια ποθήσαντες ἀρχίζουν
 Τὸν ἐπιχώριον ζυγὸν γογγύζοντες νὰ σείουν,
 Πᾶσαν εὐθὺς βοήθειαν ἀσπλάγχχνως ἀποσύρουν,
 Κι' ἀφίνουν νὰ μᾶς σφάζωσιν ὡς πρόβατα οἱ Τοῦρκοι.
 Ἄλλ' ἤδη εὐγενὴς λαὸς τὰς παλαιὰς προλήψεις
 Ἐξήλειψεν κ' ἐπέχυσεν ἐλευθερίας πνεῦμα.
 Ἰσότης πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ ἀδελφότης εἶναι
 Τὸ σύνθημά του· καὶ παντοῦ στρατοὺς καὶ στόλους πέμψας,
 Μὲ πάντα τρόπον προσπαθεῖ νὰ δώσ' εἰς ταῦτα κῦρος.
 Μέγας δ' ἀνὴρ τὴν γενεάν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἔλκων,
 Πρὸς τὴν πατρίδα του δὲ γῆν πολλὴν ἀγάπην τρέφων,
 Ὑπόσχεται πυρίτιδα καὶ ὄπλα νὰ μᾶς στείλῃ,
 Καὶ στρατιάν, ἂν θέλωμεν, στρατιωτῶν λογάδων,
 Ὅπως μ' αὐτὰ συντρίψωμεν τὰς δουλικὰς ἀλύσεις,
 Καὶ τῶνειρον τοῦ γένους μας, νὰ ἴδωμεν πατρίδα
 Καὶ πολιτείαν ἔχουσαν τὸ λάβαρον σημαίαν,
 Ἀληθινὸν ποιήσωμεν διὰ κοινοῦ ἀγῶνος.
 Τί λέγετε; τὸ κατ' ἐμὲ διόλου δὲν διστάζω

Σημαίαν ἐκδικήσεως νὰ φέρω πρὸς τὸν Πίνδον.
 Κι' ἂν ἀποθάνω, γενεαὶ πολλαὶ θὰ μὲ ὑμνώσι,
 Κι' ὁ οὐρανὸς τοὺς μύθους μου βεβαίως θάναταμείψη. . .
 Τοῦ μάρτυρος τῆς πίστεως θὰ μὲ κοσμήσῃ στέμμα.»
 Τοιαῦτα μ' ἐνθουσιασμὸν ἐπρόφερον ὁ ἦρωσ·
 Ἄπηστραπτον δ' οἱ μελανοὶ μεγάλοι ὀφθαλμοὶ του,
 Καὶ πάντας θάμβος ἔλαβε· σιγῶντες δὲ σταυρόνουν
 Τὰς χεῖράς των ἀπάντησιν μὴ δίδοντες κάμμιναν.
 Πολὺ δ' ἀργὰ τὴν σιωπὴν διέλυσ' ὁ Ζαῖμης·
 Τοιαῦτα δὲ μὲ σύνεσιν ἀπήντησε μεγάλην·
 «Θαυμάζομεν, ὦ ἀετὲ τοῦ Πίνδου, τὴν ψυχὴν σου,
 Καὶ πάντες τὴν μεγάλην σου γνωρίζομεν καρδίαν·
 Καλῶς δὲ νῦν ἐνόησα τὸ διατί τοσοῦτον
 Σ' ἐτρόμαξεν ὁ Ἄλβανὸς σατράπης τῆς Ἡπείρου,
 Ὅστις τοὺς ἄλλους ἅπαντας κατέπληξεν ὡς λέων,
 Ὅστις δεινῶς βρυχώμενος εἰς τὰ μέγала δάση
 Κάμνει τὸ αἷμα τῶν λοιπῶν θηρίων νὰ παγόνῃ.
 Οὐδ' ἔχομεν νάντειπωμεν, ὅτι δὲν εἶναι πρέπον
 Τὸ αἷμά μας θεμέλιον νὰ γείνη τῆς πατρίδος,
 Ὅστις ἐκ νέου θάναστῇ ἀπὸ τοῦ μαύρου τάφου.
 Ἄλλ' ὅμως νὰ πιστεύωμεν εἰς ξένους ἂν ἀρμόζῃ
 Μετὰ φρονήσεως πολλῆς ἀνάγκης νὰ σκεφθῶμεν.
 Ποσάκις δὲν μᾶς ἔδωκαν ὠραίας ὑποσχέσεις
 Οἱ Ἑνετοὶ κι' οἱ Ἰσπανοὶ, κι' ἐλάβομεν τὰ ὄπλα;
 Καὶ ὅμως ὅταν ἔπρεπε βοήθειαν νὰ δώσουν
 Μὲ πράγματα, τὴν θάλασσαν νὰ βλέπωσι ματαίως
 Οἱ ὀφθαλμοὶ 'κουράζοντο' κι' ἐν στόματι ῥομφαίας
 Οἱ βάρβαροι τὰ βρέφη μας ἐπέρων καὶ παιδιὰ.
 Τί λέγω; ἢ Σεμίραμις τῆς Ἄρκτου τελευταῖον,
 Ἡ καυχωμένη μεθ' ἡμῶν ὁμόθητος πῶς εἶναι,
 Δὲν ἔλεγε μετὰ πολλῆς μεγαλαυχίας ὅτι
 Τὸν θρόνον τῶν Βυζαντινῶν καὶ πάλιν θάναγεῖρη;
 Τινὰ δὲ τῶν ἐκγόνων της καλοῦσα Κωνσταντῖνον,
 Ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἔλαβε τροφούς νὰ τὸν θηλάσουν,

Καὶ τὸν διδάξουν νὰ λαλῇ τὴν γλῶσσαν τῶν Ἑλλήνων·
 Ἀπανταχοῦ δ' ἀπέστειλεν εἰς τὸν Μωρέαν ἄνδρας
 Βοῦντας· « Ἐξεγέρθητε ! ἡ ὥρα πλησιάζει
 Ἀκτινοβόλος ὁ σταυρὸς καὶ πάλιν νάπαστράψῃ. »
 Οἱ πάντες δ' ἐξηγέρθημεν εἰς τάκουσμα ἐκεῖνο,
 Τὰ παλαιὰ τουφέκια λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας.
 Πλὴν μάτην ἐπροσμενόμεν βοήθεια νὰ ἔλθῃ·
 Ἀπώλεσαν, ὡς ἔλεγον, οἱ πλοίαρχοι τὸν δρόμον,
 Κ' εἰς τὴν ἀρκτώαν θάλασσαν ἀπέμενον οἱ Ῥῶσοι,
 Ἐπισκευάζοντες συγχὰ τὰ σεσηπότα πλοῖα,
 Ἐν ᾧ καθήσχυον ἡμῶν οἱ Τοῦρκοι τὰς παρθένους,
 Καὶ τῶν ἐγκύων γυναικῶν ἐτρόπων τὰς γαστέρας·
 Ἐκ μιναρédων δ' ὑψηλῶν ὑβρίζοντες βηθίλως
 Τὰ βρέφη ἐσφενδόνιζον, καὶ σφάζοντες τὰς γράϊας
 Νὰ δοκιμάσουν ἤθελον αἱ σπάθαι τῶν ἂν κόπτουν.
 Ἐπ' ἀκανθῶν δ' ἐξήπλονον γυναῖκας γυμνωμένας,
 Ὅπως ποῦ ἔχουν θησαυροὺς κρυμμένους μαρτυρήσουν.
 Πολὺ δ' ἀργὰ ἐκύκλωσαν εἰς τοῦ Τζεσμε τὸν ὄρμον
 Τὸν στόλον τῶν Ἀγαρηνῶν, ἀπέναντι τῆς Χίου·
 Καὶ τότε πῦρ τῶν Ῥωσσιῶν νηῶν τὰ πυροβόλα
 Ἐξέπεμψαν τρομακτικόν· ἐκάησαν δ' ὡς δᾶδες
 Τὰ πλοῖα τὰ κομίζοντα τοὺς ναύτας τῆς Ἀσίας·
 Κι' ἀνέλαμψεν ὡς χεῖμαρρος φλογῶν δεινῶν ὁ ὄρμος
 Θαμβώσας τῶν νησιωτῶν τὰ ὄμματα τῶν πέριξ·
 Ὁ κρότος δ' ἄχρι τῶν ἀκτῶν ἠκούσθη τῆς Ἑλλάδος,
 Σεισμόν δεινόν εἰς τὸν βυθόν ποιήσας τῆς θαλάσσης.
 Ἀλλὰ τὴν δύναμιν ἀπλῶς ἐπέδειξεν ἡ Ἄρκτος
 Τὸν στόλον πυρπολήσασα διὰ μεγάλων ὄλμων·
 Εἰς τὴν Ἑλλάδα παντελῶς ἐκάησαν αἱ Πάτραι,
 Κι' εἰς τὰ Καλάβρυτα σκληρῶς ὁ τόπος ἐρημώθη·
 Οὐδ' ἄνθος ἤθελες ἰδεῖ ἐπὶ τῆς γῆς νὰ θάλλῃ,
 Ἄλλ' ἦτο μ' αἵματα παντοῦ τὸ χῶμα ζυμωμένον·
 Καὶ τετρακόσια εὐγενῆ τῆς Ἀκωνίας τέκνα,
 Τοὺς Τοῦρκους ἐμποδιζόντα νὰ ἔμβουν εἰς Κορώννην,

Ἐξέφυξαν οἱ τάλανες ὑπὸ πληγὰς μυριάς
 Κ' ἐχόρτασαν τοὺς κόρακας μὲ τὰς κομμένας σάρκας.
 Τοιαῦτα τότε ἐπάθαμεν πεισθέντες εἰς τοὺς Ῥώσους,
 Οἵτινες ἔχουν, ὡς ἡμεῖς ὀρθόδοξον τὴν πίστιν.
 Καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἤθελον ταχέως ἀναρροίψει
 Τὸν κύβον, εὐκόλα πεισθεῖς εἰς εἰσηγήσεις ξένας.
 Ἄλλ' ὅμως δὲν θὰ ἀρνηθῶ τὸ ξίφος νὰ γυμνώσω,
 Ἄν ἡ πατρὶς ὁμόφωνος μὲ διατάξῃ τοῦτο.»
 Εἶπε, κ' ἐκ νέου σιωπὴ βαθεῖα κυριεύει
 Τοῦ ἔθνους τοὺς πολεμιστάς· πρὸς δὲ τὴν γῆν τὴν ὄψιν
 Μετ' ἀθυμίας στρέφουσιν· ἀλγοῦσι δ' ἐνοσοῦντες
 Ὅτ' εἶχε μέγα δίκαιον ὁ συνετὸς Ζαίμης.
 Εἰς δισταγμοὺς δ' ἐμπίπτουσι δεινοὺς, καὶ δὲν ἐιξεύρουν
 Καθόλου τί νὰ πράξωσι· νὰ σύρωσι τὸ ξίφος
 Ἐκέλευε μετὰ παλμῶν ἡ ἔνθερμος καρδιά·
 Νὰ λυπηθοῦν τὰ τέκνα των, τὰς ἀτυχεῖς συζύγους
 Ὅ νοὺς παρῶρμα, μὲ ψυχρὸν διερευνῶν τὸ αἶμα
 Ὅπόσον εἶναι ἀσπλαγχοὶ πρὸς τοὺς Γραικοὺς οἱ ξένοι.

Πλὴν ἐπὶ τέλους ἔλυσε τὴν σιωπὴν ὁ ἥρωα
 Τοῦ Πίνδου, κ' εἶπε ζωηρὰ τὸν λόγον ἀποτείνων·
 «Βεβαίως ἄλλος ἂν αὐτοὺς μ' ἀπηύθυνε τοὺς λόγους,
 Ζαίμη, ἔμελλον εὐθὺς δειλὸν νὰ τὸν καλέσω,
 Κι' οὐδέποτε θὰ ἤθελον ἐμπρὸς μου νὰ τὸν ἴδω.
 Πλὴν σοῦ γινώσκω τὴν ἀγνὴν ἐγὼ φιλοπατρίαν,
 Πολλάκις ἤδη πρότερον λαλήσας κατ' ἰδίαν·
 Καὶ σ' εἶδον νέον ἄλλοτε ζωσμένον μὲ ῥομφαίαν
 Τὴν πρόσκαιρον αὐτὴν ζωὴν νὰ μὴ ψηφᾶς διόλου.
 Πλὴν ἄκουσον· κ' ἂν πέπρωται τὰ τέκνα μας οἱ Τοῦρκοι
 Νὰ σφάξουν, κ' εἰς ἐρείπια πυρκαϊῶν τοὺς οἴκους
 Νὰ ρίψουν, δὲν θὰ ἤθελον ἐγὼ νὰποκαλῆται
 Τὸ ἔθνος δούλον, καὶ σιγῶν νὰ φέρω τὴν αἰσχύνην.
 Τί; μέλλομεν λοιπὸν ἡμεῖς σκληρὰν κληρονομίαν
 Νάφήσωμεν τὴν μιανὰν δουλείαν τῶν βαρβάρων,

Κι' οἱ παῖδες καταρώμενοι τὴν μνήμην τῶν πατέρων
 Νὰ λέγωσιν· ἀανάθημα εἰς ὄσους μᾶς ἀφῆκαν,
 Ὡς κτήνη νὰ δουλεύωμεν εἰς τοὺς ὠμούς τυράννους· »
 ὦ! κάλλιον ἐν ὄσῳ ζῶ συχνὰ νὰ με πληγόνουν,
 Ἡ ἔπειτα τοῦ τάφου μου τὸν ὕπνον νὰ ταράττουν
 Κατάραι τῶν ἐκγόνων μου, σκληρῶς τυραννομένων.
 Δὲν εἶν' ὁ θάνατος κακὸν εἰς ἀνδράς φιλοτίμους,
 Ἀλλὰ ζῶη, ἣν στίγματα δουλείας ἀσχημίζουν·
 Ἄν δὲ γνησίους Ἑλληνας νὰ μᾶς καλοῦν ποθῶμεν,
 Τὸ φρόνημα τῶν παλαιῶν νὰ λάβωμεν ἀνάγκη,
 Οἴτινες, ὅπως λέγουσιν, αἰείποτ' ἐπροτίμων
 Νὰ θνήσκουν εἰς τὸν πόλεμον ἢ τράχηλον νὰ κάμπτουν.
 Καὶ τέλος δὲν ἐνόησα νὰ ἐπιβάλω βίαν·
 Πᾶς ὅστις δὲν αἰσθάνεται τὸ θάρρος νὰ προσφέρῃ
 Εἰς τῆς πατρίδος τὸν βωμὸν τὰ τέκνα του θυσίαν,
 Ἡσύχως εἰς τὸν οἶκόν του ἄς κάθηται πληρόνων
 Χαράτσιον, καὶ κράσπεδα φιλῶν τῶν Μουσουλμάνων.
 Ἐγὼ μὲ δύο δύναμαι συντρόφους νὰ ὑψώσω
 Σημαίαν τῆς ἐγέρσεως τοῦ ἔθνους εἰς τὸν Πίνδον.
 Ἄν δ' ἀποθάνω, τῶνομα ποτὲ δὲν θάποθάνῃ
 Τοῦ Κατσαντώνη· γενεαὶ πολλαὶ θὰ τὸ ὑμῶσιν,
 Ὡς ἐξυμνοῦσι τῶνομα τοῦ Λάμπρου τοῦ Κατσῶνη,
 Ὅστις πυρσὸν ὡς πειρατῆς βαστάζων εἰς τὰς χεῖρας
 Μὲ τρία πλοῖα εὐτελῆ τοὺς στόλους τῶν βαρβάρων
 Ἐτρόμαζε, μὲ πῦρ φαγῶν τὰ πλοῖά των πολλακίς· »
 Ψιθυρισμὸς τοῦ ἥρωος τοὺς λόγους διεδέχθη,
 Καὶ πάντες μ' ἐνθουσιασμὸν νοοῦσιν ἡ καρδίᾳ
 Ὅτι λαλεῖ παρόμοια· πλὴν σιωπῇ σφραγίζει
 Τὰ χεῖλη των κι' ἀδυνατοῦν νὰ εἶπουν μίαν λέξιν.
 Ἄλλ' ἐπὶ τέλος ὁ Μακρῆς τὸ ξίφος ἀφελκύσας,
 Καὶ δεῖξας εἰς τὸν ἥλιον τὴν λάμπουσαν κοπίδα
 « Πᾶς ὅστις τὴν γυναῖκά του λυπῆται καὶ τὰ τέκνα, »
 Ἐφώνησεν, « ἄς προσκυνῇ τὸν κύκλον τῆς Σελήνης.
 Ἡμεῖς τὸν τίμιον σταυρὸν θάχωμεν σύμβολον μας; »

Κι' ἂν πέπρωται τὰ τέκνα μου δουλεύοντα νὰ μείνουν,
 Ἐχὼ καλλίτερον αὐτὰ ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν μου
 Νὰ ἴδω ἀποπνέοντα ὑπὸ λοιμοῦ καὶ πείνης.
 Ἀδελφία μου! μίαν φορὰν δὲν εἶναι πεπρωμένον
 Νάποσβεσθῇ τοῦ βίου μας ἡ λάμπουσα λυχνία;
 Ἐλκύσατε τὰ ξίφη σας, κι' ὁμόσατε τὸ ὄρκον,
 Ὅν θέλω πρότερος ἐγὼ εἰς τὸν Χριστὸν ὁμόσει.»
 Εἶπε, καὶ πάντες ἔνθεοι τὰ ξίφη των ἀφέλκουν
 Καὶ τὰ σταυρόνουν· οὔτω δὲ ὁ Αἰτωλὸς ὠρκίσθη·
 «Καθ' ἣν ἡμέραν ἄγγελος κατέβη τοῦ Ὑψίστου
 Νὰ φέρῃ πρὸς τὴν Μαριάμ τῶν οὐρανῶν τὸ ῥόδον,
 Ἐλευθερὸς πολεμιστῆς τὸ ξίφος θὰ ἐλκύσω·
 Οὐδ' εἰς τὴν θήκην πρότερον σκοπεύω νὰ τὸ βάλω,
 Πρὶν ἴδω τὴν πατρίδα μας Ἑλλάδα ἐλευθέραν.»
 Οὕτως ὠρκίσθη, κι' ἅπαντες ὁμοίως ἐπομνύουν
 Οἱ ἀρχηγοί· μετὰ χαρᾶς δ' ἐκδέχεται μεγάλης
 Τὸ πέριξ πλῆθος μὲ βοὴν ἐπικυροῦν τὸν ὄρκον.
 Τὴν δεξιὰν δ' ὁ Γερμανὸς ἐκτείνων κι' ἀνυψώνων
 Τὸ ὄμμα πρὸς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε τὰ ὄπλα·
 Ζητήσας δὲ μετέπειτα μελάνην καὶ χαρτίον
 Τὴν θέλησιν τῶν ἀρχηγῶν διέγραψεν εἰς δόγμα
 Τοιοῦτον· «Μετὰ τέσσαρας αἰῶνας κατασιχύνης
 Οἱ Ἕλληνες συντρίβουσι τὰς πέδας τῆς δουλείας.
 Σκοπὸν δὲν ἔχουν παντελῶς νὰ βλάψουσιν ἀθίους·
 Εἰς τοὺς τυράννους θάνατον καὶ μόνον θέλει φέρει
 Τὸ πῦρ αὐτῶν, τὰνθρώπινα ζητούντων δίκαιά των.
 Μέσον κἀνὲν ἢ τάλαινα πατρὶς ἡμῶν δὲν ἔχει·
 Πλὴν προσκαλεῖ τὰ τέκνα της νὰ συνεισφέρουν πάντα
 Πᾶν ὅ,τι ἔχουν, χρήματα, τὴν δύναμιν τῶν ὄπλων·
 Οἱ ξένοι δ' ὅσοι τῆς μητρὸς Ἑλλάδος μας τὸ γάλα
 Εἰς βίβλους ἐθηλάσατε ἀρχαίων συγγραφέων,
 Ἰκέτιν εἰς τοὺς πόδας σας ἰδέτε τὴν ἀθλίαν!
 Τραυμάτων πλήρης σᾶς ζητεῖ ὀλίγον ἄρτον μόνον,
 Πυρίτιδα καὶ μόλυβδον· δὲν θέλει τίποτ' ἄλλο.

Ὀλίγους ἔχει μαχητάς, πλὴν ἀρκετοὺς νὰ φάγουν
 τῆς Ἄγαρ τὴν δειλὴν φυλὴν, ἂν ἔχωσι τὰ μέσα.
 Τοιοῦτον εἶχε νόημα τῶν ἀρχηγῶν τὸ δόγμα.
 Διέπεμψαν δ' εὐθύς αὐτὸ πρὸς τοὺς προστάτας Γάλλους,
 Καὶ κήρυξ διελάλησε τοιαῦτα πρὸς τὸ πλῆθος·
 «Καθ' ἣν ἡμέραν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ κατέβη
 Κομιζὼν πρὸς τὴν Μαριάμ τὸ ῥόδον τοῦ Ἰησοῦ,
 ἢ πατρίς μας ἢ Ἑλλάς ὑψώσει τὴν σημαίαν·
 Τὴν μέλλουσαν τὴν ἐγερσιν τοῦ ἔθνους νάναγγεῖλη.
 Ἐνώπιον τοῦ Γερμανοῦ ἅς καταθέσῃ πᾶς τις
 Πᾶν ὅτι ἔχη· δέχεται τὰ δῶρα τοῦ πλουσίου
 Καὶ τοῦ πτωχοῦ τὸν ὀβολόν.» Μόλις αὐτὸς ὁ λόγος
 ἤκούσθη, καὶ πρὸς τὴν οὐρανὸν ἐβόησεν ἕκαστος·
 Μὲ δέρμα ἡλιοκαῆς καὶ χεῖρας τραχυτάτας,
 Στοργύγιλον δ' εἶχε πῆλινον ἀγγεῖον εἰς τὰς χεῖρας,
 Μὴ ἔχον στόμα, χαραγὴν δ' ἀπλὴν ἐπὶ τοῦ κύκλου,
 Καὶ κόμβον ἄνω, κάτω δὲ ἐπίπεδον ὀλίγον,
 Ὡστε νὰ στέκη στερεῶς. Κατέρριψε δὲ τοῦτο
 Ἄμ' ἔμφρασεν ἐπὶ τῆς γῆς βιαίως, καὶ τὸ πλῆθος
 Ἐθαύμασεν ἰδὼν πλεθρὸν παντοίων νομισμάτων,
 Ἀπὸ τῆς θραύσεως αὐτῆς ἐξαίφνης σκορπισθέντων.
 Οὐδόλως πλὴν ὁ χωρικός ἐθαύμασεν ἐκεῖνος·
 Ἀλλὰ σταθεῖς ἀτάραχος τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Σὰς βλέπω νὰ θαυμάζετε, ὁμογενεῖς, τὸ πρᾶγμα,
 Πῶς χωρικός κατώρθωσε τосαῦτα νὰ συνάξῃ.
 Ἐτῶν πολλῶν περίσσευμα ὑπῆρχ' ἐδῶ κρυμμένον
 Καθότ' εἰς τὴν πατρίδα μου, τὴν Θεσσαλίαν, ὅπου
 τὴν γῆν εὐφορον ὁ Πηνειὸς κατέρχεται ποτίζων,
 Ἰπάρχει πάλις ἔνδοξος, ἔνθα σκληρὸς τὸ πάλαιον
 Μονάρχης ἔτρωγ' ὡς ὤμιον θηρίον τοὺς ἀνθρώπους,
 Ἐως ἠράνισεν αὐτὸν ἡ σύζυγος μετ' ὀδόν.
 Φεραὶ καλεῖται· νῦν δ' ἐκεῖ σχολεῖον ἀνιδρόθη,
 Ἐνθα πρὸ χρόνων ἀκουστός διδάσκαλος ὑπῆρχε,
 Ῥῆγας Φεραῖος τῶνομα· εἰς στήλην δ' ἐκ μαρμάρου

Ἑλληνικὴν ἐπέγραψε τῶν παλαιῶν προγόνων
 Τὰ ἔνδοξα ὀνόματα· κ' ἐπιγραφὴν πλησίον
 Μεγάλην, ταῦτα λέγουσαν· « τὸ φρόνημα τοῦ ἔθνους
 Ἄς ἀναστῆ, καὶ θάναστῆ ταχέως ἢ Ἑλλάς μας. »
 Παιῖνας δὲ συνέθηκεν ἐντόνους παρορμῶντας
 Τὸ γένος τὴν ἀφόρητον δουλείαν νάποσειση,
 Καὶ νά ζωσθῆ τὴν παλαιὰν τοῦ Λεωνίδα σπάθην.
 Φρονῶν δὲ μεγαλύτερα τῶν ὄσων εἶχε γράψει.
 Κι' ἀπὸ τῶν Γάλλων προσδοκῶν τὴν ἔγερσιν τοῦ ἔθνους,
 Πρὸς τὴν Τεργέστην ἔπλευσε ποθῶν νά ἐνταμῶση
 Τὸν Ναπολέοντα, ἐκεῖ διάγοντα πλησίον.
 Ἄλλ' ὅμως οἱ Αὐστριακοὶ μαθόντες τὸν σκοπὸν του
 Παρέδωκαν τὸν μάρτυρα εἰς τοὺς ἀνόμους Τούρκους·
 Αὐτοὶ δὲ τὸν ἐφόνευσαν ἐπιβοῶντα ταῦτα·
 « Οἱ Ἕλληνες τὸν θάνατον θάκδικηθοῦν τοῦ Ῥήγα. »
 Τοιαῦτα δ' ὁ μεγάλθυμος ἀνὴρ συχνὰ παρῆνει·
 « Ἄ γεωργοί, δὲν δύνασθε νά μάχεσθε μὲ ὄπλα,
 Ὡς πράττουν οἱ ἀρματωλοὶ οἱ ζῶντες εἰς τὰ ὄρη.
 Εἰς ἄστομα συνάγετε ἀγγεῖ ἀδιαλείπτως
 Πᾶν ὅ,τι ἐκ τῶν μόχθων σας ὀλίγον περισσεύη,
 Ὅπως εἰς χρεῖαν τῆς μητρὸς Ἑλλάδος χρησιμεύση. »
 Κι' ἰδοὺ δοξάζω τὸν Θεόν, κατώρθωσα νά βάλω
 Εἰς πρᾶξιν τὸ παράγγελμα τοῦ Ῥήγα τοῦ Φεραίου. »
 Εἶπε, καὶ πάντες μὲ βοὴν ἐπευφημοῦν μεγάλην
 Τὸν ἄνδρα τὸν ὀλιγαρχῆ, τὸν ἐκ κερδῶν ὀλίγων
 Πλοῦτον σωρεύσαντα πολὺν πρὸς χάριν τῆς πατρίδος.

Ὁ Κουντουριώτης μετ' αὐτὸν προέβη, καὶ τὸ πλῆθος
 Ἐνέτεινε τὰ ὦτά του, νάκούσῃ τί θὰ εἶπῃ·
 Τοιαῦτα δ' εἶπ' ὁ ἐμβριθῆς τῆς Ὑδρας εὐπατρίδης·
 « Ἡ τύχη δὲν μοῦ φθόνησε τὸν πλοῦτον· εἰς τὴν Ὑδραν
 Δεξαμενὰς ὑπὸ τὴν γῆν ταλήρων πλήρεις ἔχω.
 Τὰ δεκαπέντε πλοῖά μου κομίζουσι πανταχόθεν
 Τῆς Μεσογείου θησαυροὺς αὐξάνοντας τὸν πλοῦτον.

Εἰς τῆς πατρίδος τὸν βωμὸν τὰ πάντα θυσιάζω·
 Κι' ἀσμένως θέλω πάμπτωχος εἰς ψάθαν ἀποθάνει,
 * Ἄν τῶν Ἑλλήνων ἴδωμεν ἐνταῦθα βασιλέα. »
 Εἶπε καὶ πάντες τὴν βοήν αὐτῶν διπλασιάζουν
 Τὸ ἔθνος μακαρίζοντες, ὅτι τοιοῦτους ἄνδρας
 Τοσοῦτον φιλοπάτριδας ἢ νῆσος εἶχεν Ἰδρα·
 * Ὅτε τρεῖς ἄνδρες δώσαντες ἀλλήλοις τὰς παλάμας
 Προέβαλον, κι' ὁ εἷς αὐτῶν ἐφώνησε τοιαῦτα·
 « Βλέπετ' ἐνταῦθα τῶν Ψαρῶν καὶ τῶν Σπετεσῶν πλοιάρχους,
 Ὁ τρίτος δὲ τὸ πλοῖόν του 'ς τὸ Γαλαξειδί εἶχει·
 Κι' οἱ τρεῖς λιμένες παντελῶς δὲν θέλουσιν ὀπίσω
 Τῆς Ἰδρας μείνει· μὲ χαρὰν τὰ πλοῦτῃ θέλουσι δώσει. »
 Εἶπε, καὶ πάντες ἐξαλλοὶ τοὺς λόγους ἀκροῶνται
 Καὶ τὸν αἰθέρα μὲ χαρᾶς ἀλαλαγμοὺς πληροῦσι·
 Τοιαῦτα δ' ἀνεφώνησεν εἰς Ψαριανὸς εἰς λίθον
 Πατήσας, ὅπως ἀκουστὴν ποιήσῃ τὴν φωνὴν του·
 « Ἀκούσατε, κι' οἱ λόγοι μου θαυξήσουν τὴν χαρὰν σας·
 Εἰς τὴν Ῥωσσίαν πέρυσιν ἐπῆγα νὰ πωλήσω
 Τῆς Θήρας οἶνους· καὶ πολὺ περίεργος νὰ ἴδω
 Τὰνάκτορα καὶ τοὺς ναοὺς τῶν ἀκουσμένων Τσάρων,
 Εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτὴν ἀνέβην δι' ἑλκύθρου,
 * Ὅπερ ἐφέλκουν εἰς τὴν γῆν ἄνευ τροχῶν οἱ ἵπποι,
 * Ὅπότεν πάγοι πανταχοῦ τὸ ἔδαφος καλύψουν.
 Ἐκεῖ δ' ἀξιωματικὸν παρατηρήσας νέον,
 Πολὺ παρομοιάζοντα πρὸς Ἑλληνα τὸ ἦθος,
 Ἠρώτησα ὁμογενῆ νὰ μάθω ποῖος εἶναι.
 Ἐκεῖνος δὲ μ' ἀπήντησε· « αὐτῷ ὄντι Ἑλληνας εἶναι.
 Πολλάκις δὲ μ' ἀτρόμητον ἀνδρείαν πολεμήσας
 Πρὸς τῆς Ῥωσσίας τοὺς ἔχθρους, βαθμὸν μέγαν ἔχει,
 * Ἄν καὶ στερεῖται τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς, εἰς μάχην
 Θελήσας μὲ παράτολμον νὰ ἐφορμήσῃ θάρρος.
 Καὶ δεκαπέντε δ' ἕτεροι, θρυλοῦσι, χιλιάδες
 Ἑλλήνων ἔχουσι βαθμοὺς εἰς τοὺς στρατοὺς τῶν Ῥώσσιων. »
 Τοιαῦτα μ' εἶπ' ἐπικυρῶν μὲ πράγματα τὸν λόγον,

Καθότι μόλις βήματα πρόβημεν ὀλίγα,
 Κ' εὐθὺς ἀπήντησεν ἡμᾶς λοχίας τις ὠραῖος.
 Κ' ἐγὼ μὲν παρεμέρισα· ὁ φίλος ὅμως « ἔλα »
 Μὲ εἶπε, « ἀμέλλεις Ἑλληνος τὴν δεξιὰν νὰ σφίξης. »
 Ἐγὼ δ' ἐκάρφωσ' ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς θαυμάζων
 Τὸ ἦθος τᾶρειμάνιον καὶ τὴν λαμπρὰν στολὴν του·
 Κ' εἰς τὴν Ἑλλάδ' ἐπανελθὼν ἐδιηγοῦμην ταῦτα
 Πληρῶν ἀγαλλιάσεως κ' ἐλπίδων τοὺς ἐταίρους.
 Ἄπαντες οὗτοι βέβαια ταχέως θέλουν σπεύσει
 Νὰ ἔλθουν εἰς βοήθειαν τῶν ἀδελφῶν, ὅπότεν
 Ἐλευθερίας μάθωσιν ἀγὼν ὅτι θὰ γείνη. »
 Εἶπε, καὶ πάντες ἔκθαμβοι τοὺς λόγους ἀκροῶνται·
 Γελοῦν, σκιρτῶσι, μαίνονται, ἀσπάζονται ἀλλήλους,
 Οὐδόλως τὴν χαρὰν αὐτῶν ἰσχύοντες νὰ κρύψουν.

Ἐν τούτοις δὲ φωνὴν βραγχνὴν, ὡς βοῦς νὰ ἐμυκάτο,
 Ἄκούουσι· πρόεβαλλε τραχύς τις ὑλοτόμος
 Ἐπαίρων μὲ τὴν δεξιὰν πελέκειος κοπίδα
 Προσαρμοστὴν εἰς στείλειόν βαρὺν ἀπὸ κρανίας.
 Σπανίως δ' ἀσχημότερος δρυτόμος ἐγεννήθη.
 Εἶχε τὰ ὠτά του μακρὰ, ἐπικαμπῆ τὴν ῥίνα,
 Ἐξωγκωμένας παρειάς καὶ ῥώθωνας ὡς ἄρκτος,
 Πλατεῖαν δὲ τὴν κεφαλὴν μὲ πύγων' ἐπιμήκη·
 Αἱ ἄγριαι δ' αὐτοῦ ὄφρυς βαθέως ἐπυκνοῦντο,
 Κι' ἡ κόμη του ἡ μελανὴ ἀτάκτως ἐξαπλοῦτο
 Ἐπὶ τῶν νώτων αὐχμηρὰ ὡς γυναικὸς φρενήρους·
 Ὡς πτύα δ' αἱ παλάμαι του εὐρύνοντο κ' αἱ χεῖρες,
 Κ' ἐμέτρει πέντε σπιθαμὰς τὸ λάσιόν του στήθος·
 Δεληβοριᾶς δ' ἐλέγετο, κ' ὑπῆρχε φημισμένος
 Ἄπανταχοῦ ὡς ἐξοχος τὴν ῥώμην ὑπὲρ πάντας·
 Καθότι μὲ τὸν πέλεκυν πολλάκις δρῦν ἐκκόπτων,
 Ὀλόκληρον μετέπειτα τὴν ἔφερεν ἐπ' ὤμων
 Βαδίζων πρὸς τὴν θάλασσαν, εἰς πλοῖον νὰ τὴν δώσῃ.
 Τιοῦτος ἦτον ὁ ἀνὴρ, ὅστις ἐστάθη τό τε,

Καὶ πρὸς τὸ πλῆθος μὲ φωνὴν ὠμίλησε βροντώδη·
 «Δὲν ἔχω χρήματα ἐγὼ νὰ δώσω εἰς τὸ ἔθνος,
 Διότι πάντοτε πολλὰ νὰ θρέψω τέκνα εἶχον·
 Κι' οὐδέποτε περίσσευμα νομίσματος ἦ σίτου
 Εἰς τὴν οἰκίαν ἔμενεν ἀφότου ἐνυμφεύθην.
 Καὶ ὅμως γενναϊότερον ἐγὼ θὰ συνεισφέρω·
 Εἰκοσιτέσσαρας υἱούς, ἀνδρειωμένους ὄλους
 Κ' ἐκ παιδῶν νὰ παλαιώσει πρὸς κάρους γυμνασμένους,
 Ὅθς δύο μοι ἐγέννησαν γυναῖκες ῥωμαλαίαι.»
 Τοιαῦτ' εἰπὼν τὸν πέλεκυν ἀνύψωσεν ὀλίγον,
 Κ' εὐθὺς εἰκοσιτέσσαρες ἐφάνησαν ὀπλίται,
 Τὴν ὄψιν ὁμοιάζοντες πρὸς τὸν τραχὺν δρυτόμον.
 Κύκλον δ' ἐποίησαν αὐτοὶ νὰ βάλουν εἰς τὸ μέσον,
 Ὅρθώσαντες τὰ ὄπλα των, τὸν γηραιὸν πατέρα.
 Αὐθις δὲ νῦν ἐφώνησεν ὁ ὑλοτόμος οὕτω·
 «Προσέτι δὲ τὸν πέλεκυν αὐτὸν θὰ συνεισφέρω,
 Δι' οὗ τρεῖς λύκους ἄλλοτε ἐφόνευσα λυσσῶντας·
 Κι' ὅποτε γέρων μοναχὸς ἔμαθ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα,
 Μὲ εἶπ' «ααὐτὸς ὁ πέλεκυς θαυματουργὸς θὰ ἦναι·
 Νὰ τὸν φυλάξῃς· κι' ἂν ποτὲ λαλήσωσιν οἱ βόες,
 Φρικώδη μέλλει πόλεμον τὸ ἔθνος νὰ ἐγείρῃ.
 Μ' εἶπε δὲ χθὲς εἰς γεωργὸς ὅτι κεντῶν τοὺς βόας,
 Εἰς μάτην τοὺς ἐβίαζε τὸ ἄροτρον νὰ σύρουν.
 Ἐστέκοντο· κι' ὁ εἰς αὐτῶν βαλὼν φωνὴν ἀνθρώπου,
 Ἐφώνησε· «αὐτὴ μὲ κτυπᾷς ματαιῶς μὲ τὸ κέντρον·
 Ἐφέτος θέλουν οἱ ἀγροὶ πολὺ καρποφορήσει,
 Ὑπὸ ῥυάκων ἐρυθρῶν αἱμάτων λιπανθέντες·
 Πλὴν στόματα θὰ λείψωσι τὸν σῖτον νάναλώσουν.»
 Καὶ πρῶτον μὲν ὁ γεωργὸς ἐνόμισε τοὺς λόγους
 Πλάνην τινὰ τῆς ἀκοῆς, ἢ γὰρ τινὰ μακρόθεν
 Ἐλθοῦσαν εἰς τὰ ὠτά του· πλὴν ἔπειτα μὲ τόνον,
 Τὸ κτῆνος ἐπανέλαβε τὰς πρώτας αὐτοῦ λέξεις·
 Καὶ φρίκη νῦν τὸν ἄμοιρον κατέλαβεν ἀγρότην,
 Ἢ προφητεία τολαιπὸν τοῦ καλογήρου τώρα

Πληροῦται, κί ὁ δεινὸς ἀγὼν ἐγείρεται τοῦ ἔθνους·
Οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες θά πολεμοῦν υἱοί μου·
Τὸν πέλεκυν δ' αὐτὸν ἐγὼ κρατῶν εἰς τὴν παλάμην,
Θά θραύω τῶν Ἀγαρηνῶν τὰ μαλακὰ κρανία,
Ἐτινα κρύπτει κίδαρις κί ὁ ἥλιος δὲν βλέπει.»
Εἶπε, καὶ πάντες μὲ πολλὴν χαρὰν τὸν ἠκροῶντο,
Θαυμάζοντες τοῦ σώματος τὴν τεραστίαν ῥώμην,
Καὶ μακαρίζοντες αὐτὸν ὡς ὄλβιον πατέρα.

Μόλις τὸν λόγον ὁ τραχὺς κατέπαυσ' ὑλοτόμος,
Ἐπὶ ἤλθε νέος εὐγενὴς τὴν ὄψιν καὶ τοὺς τρόπους.
Λεπτοὶ δὲ τοῦ προσώπου του οἱ χαρακτῆρες ἦσαν·
Ἐφόρει πῖλον μελανὸν εἰς τὴν ξανθὴν του κόμην,
Καὶ τὸ κομψὸν ἀνάστημα τοῦ σώματος ἐκόσμηι
Ἐνδυμασία μὲ πολλὴν ἐξειργασμένη τέχνην·
Ἐπὸταν δ' ἐπλησίασε τοὺς προὔχοντας τοῦ ἔθνους,
Μὲ σέβας ἀπεκάλυψε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε·
«Ἐλλην δὲν εἶμαι παντελῶς τὴν γέννησιν, ἀλλ' εἶμαι
Τὸ φρόνημα καὶ τὴν ψυχὴν· ὁσάκις δὲ τὰς βίβλους
Τῶν εὐκλεῶν προγόνων σὰς ἐλάμβανον εἰς χεῖρας,
Σπουδάζων εἰς τὰ λύκεια ἢ μελετῶν κατ' οἶκον,
Εὐθύς ὑπ' ἐνθουσιασμοῦ μεγάλου κατειχόμεν·
Κ' ἐπόθουν εἰς τὴν χώραν σὰς νὰ ζήσω κί ἀναπνεύσω
Τὴν αὔραν τὴν ἐμπνεύσαν αἰσθήματα γενναῖα.
Εἰς δὲ τὴν πάτριόν μου γῆν ποτὲ τῶν Ἡαρισίων
Ἐπλίτας εἶδον μὲ στολὴν ὁποῖαν σεῖς φορεῖτε·
Κί ἠρώτησα· «ἀπόθεν αὐτοὶ κατάγονται οἱ ξένοι;»
Τοιαῦτα δὲ μ' ἀπήντησεν εἰς συμπολίτης τότε·
«Ἐλληνες εἶναι, κάτοικοι τοῦ παλαιοῦ Ὀλύμπου·
Μαθόντες δ' ὅτι ῥίπτοντες τῶν δυναστῶν τοὺς θρόνους,
Βοήθειαν θά πέμψωμεν εἰς τοὺς λαοὺς προθύμως
Τοὺς θέλοντας μὲ πόλεμον νὰ θραύσουν τὸν ζυγὸν τῶν,
Προσῆλθον ἱκετεύοντες νὰ τύχουν τῶν δικαίων.
Καὶ τοῦτο μὲν παράδοξον δὲν εἶναι πῶς δὲν ξεύρεις»

Πλὴν ἄλλο ἀπορῶ μὲ σέ· δὲν ἤκουσες τὴν φήμην
 Τοῦ Κοραῆ; δὲν ἔμαθες ὅτι πρὸ χρόνων μένει
 Ἐνταῦθα τῶν Ἑλληνιστῶν καλούμενος ὁ πρῶτος
 Καὶ χαίρων τὴν ὑπόληψιν παντός φιλελευθέρου;
 Ἄγγλοι δ' ἐπίτηδες πολλοὶ ἔρχοντ' ἐδῶ νὰ ἴδουν
 Τὸν νέον τοῦτον Ἑλληνα, θν σύμπασ' ἡ Εὐρώπη
 Τιμᾶ διὰ τὰς γνώσεις του καὶ τὴν εὐθειᾶν κρίσιν.
 Αὐτὸν ἐντάμωσ', ἂν ποθῆς νὰ μάθῃς ἂν τῷ ὄντι
 Εἰσέτι ζῶσιν Ἑλληνες, ἀπόγονοι τῶν πάλαι.»
 Τοιαῦτα μ' εἶπε, κ' ἔσπευσα εὐθύς νὰ ἐνταμώσω
 Τὸν Κοραῆν· γλυκύτατα δ' ἐκεῖνος μ' ὑπεδέχθη,
 Κ' ἐδάκρυσε συγκινηθεὶς, ὅποταν ἤκουσ' ὅτι
 Τοὺς Ἑλληνας ἐπιθυμῶ τοὺς νέους νὰ γνωρίσω.
 Τοιαύτην δὲ μελίρρυτον μ' ἀπέτειν' ὀμιλίαν·
 « Ἄ ὦ τέκνον, οἱ ἱστορικοὶ δὲν ἀναφέρουν πλέον
 Τὰ ἔθνη, ὧν ὑπὸ ζυγὸν ὁ τράχηλος κυρτοῦται·
 Ἄλλ' ὅμως περισώζουσιν οἱ Ἑλληνες οἱ δούλοι
 Τὴν γλῶσσαν τῶν προγόνων τῶν παραλλαγᾶς δ' ὀλίγας
 Ἄν ἀφαιρέσῃς, δύνασαι τὰς λέξεις τοῦ Ὀμήρου
 Νάκουσῃς ἐκ τῶν ὄρειων τῆς Ἰδῆς καὶ τοῦ Πίνδου·
 Εἰσέτι βλέμμα ζωηρὸν προδήλως ἀναγγέλλει
 Ὅποια καίουν τὰς ψυχὰς αἰσθήματα μεγάλα·
 Ἄν δὲ τὰ συμπεράσματα τῆς ἱστορίας ἦναι
 Ἀλάνθαστα, θὰ ἴδωμεν ἠφαιστείον ἐκλάμπον
 Ἀπὸ τῆς τέφρας τῶν δαφνῶν, ἃς ἔδρεψαν τὸ πάλαι
 Τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν οἱ εὐκλείεις ὀπλίται.»
 Τοιαῦτα μ' εἶπε, κ' ἔναυλον τὸν λόγον εἶχον ὅτε
 Ἡ φήμη διεσάλπισεν ὅτι στρατὸς τῶν Γάλλων
 Τοὺς Ἑλληνας εἰς πόλεμον θὰ διεγείρῃ μέγαν·
 Ὄν δ' ἠσθάνθην κλονισμὸν εἰς τὴν ψυχὴν μου τότε,
 Κ' ἐνθουσιῶν ἐζήτησα τὴν ἄδειαν νὰ λάβω
 Μέρος κ' ἐγὼ εἰς τὸν στρατὸν τὸν μέλλοντα νὰ πλεύσῃ
 Πρὸς τῆς Ἑλλάδος τὰς ἀκτὰς τὰς πάντοτε γελώσας.
 Νῦν δὲ σᾶς εἶδα, καὶ θαρρῶ πῶς βλέπω τοῦ Ὀμήρου

Τους ἥρωας τοὺς ἔχοντας τὰς κνήμας τὰς παχείας·
 Ἡ χλαῖνα δ' ἠ οὐλότριχος, ἦν ῥίπτει' εἰς τοὺς ὤμους,
 Τῶν Ἀχαιῶν καὶ Δαναῶν μ' ἀναπολεῖ τὰς χλαῖνας.
 Εἶμαι δ' υἱὸς μονογενῆς πατρὸς πολὺ πλουσίου,
 Καὶ δύνamai τὴν Γαλλικὴν καλῶς νὰ γράφω γλῶσσαν,
 Ἦν σύμπαντες μανθάνουσι ταυῶν οἱ Εὐρωπαῖοι.
 Δεχθῆτέ με· παρόμοια θὰ ζήσω, καθὼς ζῆτε,
 Ἄρχαικὸν τουφέκιον κομίζων εἰς τοὺς ὤμους,
 Καὶ φέρων πέδιλα ταχεῖς τοὺς πόδας καθιστῶντα.
 Ὅπoταν δ' ὑπὸ τὰς σκιὰς καθώμεθα τῶν δένδρων,
 Μετὰ κινδύνους τῶν μαχῶν ἀνάπαυσιν ποθοῦντες,
 Πρὸς Εὐρωπαϊοὺς φίλους μου ἐπιστολὰς θὰ πέμπω,
 Τὸ δίκαιον τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος ἀναπτύσσω·
 Κ' ἐφημερίδας γράφοντες ἐκεῖνοι θὰ ἐλεύουσι
 Συμπάθειαν πρὸς τὸν λαὸν τὸν χύνοντα τὸ αἶμα,
 Ὅπως ἀντάξιον φανῆ τῶν παλαιῶν προγόνων.
 Ὅποῖαν μέλλω ἠδονὴν νὰ ἀπολαύσῃ ὅπoταν
 Τὸ βῆμα ἐπανιδρυθὲν τοῦ Δημοσθένους ἴδω,
 Κ' εἰς τὴν σκηνὴν τὰ δράματα τοῦ Σοφοκλέους πάλιν
 Μὲ τὴν τελείαν γλῶσσάν των τοὺς θεωμένους θέλγουν! ἄ
 Οὕτως ὁ ξένος ἔλεγε, καὶ πάντες μὲ μεγάλην
 Συγκίνησιν τὸν ἤκουον· τὸ δ' ὄμμα των πληροῦται
 Δακρῶν εἰς τὰς παρεῖας πιπτόντων ὡς σταγόνες·
 Πρὸ πάντων ὁ μεγάλθυμος τοῦ Πίνδου ὄπλοφόρος
 Ὡς παῖς δακρύει νήπιος μὴ βλέπων τὴν μητέρα.
 Εἰς τὰς ἀγκάλας ἔλαβε τὸν ξένον ὡς υἱὸν του,
 Τὸν κατησπάσθη, κι' ἄφωνος παρέμεινε τὸ πρῶτον·
 Μόλις δ' ἀργὰ ὑπὸ παλμοὺς συνήθρωσε τοιαῦτα·
 Ἐὖ γεωργὸς μετὰ μακρὰν ἂν ἴδῃ ξηρασίαν
 Νεφέλην ἀναψύχουσαν εἰς τοὺς ἀγροὺς τοὺς στάχεις,
 Δὲν ἐννοεῖ τόσῃν χαρὰν εἰς τὴν ψυχὴν, ὅσῃν
 Ἦσθάνθη τὴν μελίρρυτον αὐτὴν ἀκούων γλῶσσαν.
 Ὡ ξένε μου! τίς ἄγγελος σ' ἀπέστειλεν ἐνταῦθα;
 Πάντες σχεδὸν οἱ βασιλεῖς τοῦ κόσμου μᾶς μηνύουσι

Ἀπαύστως ὑπὸ τὸν ζυγὸν νὰ μένωμεν ὡς κτήνη,
Καὶ κύπτοντες τὴν κεφαλὴν νὰ τρώγωμεν τὸν σῖτον·
Σὺ μόνος ὑπενθύμισας τὴν δόξαν τὴν ἀρχαίαν,
Καὶ τὴν ζωὴν παντάπασι δὲν ἐκτιμᾷς τὴν δούλην.
Ἐλθέ! ποτὲ δὲν ἔμαθες εἰς βράχους νὰ κοιμᾶσαι,
Καὶ γλῶσσην κάποτε ὡς βοῦς νὰ τρώγῃς εἰς τὰ ὄρη.
Πλὴν μὴν ἀνησυχῆς· ἐγὼ θὰ φέρω εἰς τὴν πύραν
Ἄειποτε τροφὴν καλὴν νὰ δίδω εἰς τὸν ξένον,
Καὶ τὴν ἀγκάλην μου θερμὴν θὰ σὲ προσφέρω κλίνην.
Νὰ μὴ παγόνῃ ὁ βορρᾶς τάσθενικά σου μέλη.
Ἦ φίλοι, ποῖος ἐξ ἡμῶν τοσοῦτον εἶναι μέγας;
Κατέλιπε τοὺς συγγενεῖς, τὸν πλοῦτον, τὴν πατρίδα,
Τοὺς φίλους τῆς νεότητος, τὰ θέατρα, τοὺς πότους,
Καὶ νάποθάνῃ μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἦλθε,
Ἐξ εὐγενοῦς ὀρμώμενος αἰσθήματος, καὶ ἄλλους
Νὰ κάμῃ νάπολαύσωσιν ἡμέρας ἐλευθέρας.
Ἡμεῖς δ' ἐὰν μαχώμεθα, μαχώμεθα ποθοῦντες
Νάφῃσωμεν ἐλεύθερα τὰ τέκνα εἰς τὸ μέλλον.
Ἐχει ψυχὴν Ἑλληνικὴν, λοιπὸν καὶ συμπολίτην
Αὐτὸν ἀνακηρύζωμεν, τοῦ γένους μας ὀπλίτην·
Ἴδου ἐγὼ τὴν σπάθην μου χαρίζω εἰς τὸν ξένον,
Κ' ἐπιβοῶντες οἱ λοιποὶ κυρώσατε τὴν πράξιν.»
Εἶπε, καὶ μὲ τὴν σπάθην του ἐστόλισε τὸν ξένον,
Ὅτῳ δ' ἀνέδειξεν αὐτὸν πολίτην τῆς Ἑλλάδος·
Καὶ πάντες μὲ βοὴν σφοδρὰν ἐπικυροῦν τὴν πράξιν.
Ἐκεῖνος δὲ μ' Ἑλληνικὴν περιζωσθεὶς ῥομφαίαν,
Εὐθύς ὑπ' ἐνθουσιασμοῦ μεγάλου κατελήφθη·
Ἀπῆστραψε τὸ ὄμμα του· τοὺς πνεύμονας δ' ἐντείων
Ἀπέτεινε μὲ ζωπρὰν φωνὴν τοιοῦτον λόγον·
«Ἦ Ἕλληνες, μὴ τρέμετε τὰ πλήθη τῶν βαρβάρων
Καὶ τὰς χρυσᾶς αὐτῶν στολὰς, τὰς ναῦς τὰς ὑψωρόφους,
Ὁ Μαραθῶν, ἡ Σαλαμίς κ' αἱ Πλαταιαὶ θὰ μένου
Αἰώνια μαρτύρια διδάσκοντα τὸν κόσμον
Ὅτι νικοῦν οἱ Ἕλληνες τοὺς χαίνους Ἀσιάτας,

Κι' ἂν μυριάδες χίλιαι ἐπέλθωσιν ἐκεῖνοι.
'Ο Ἀγησίλαός ποτε, αἰχμαλωτίσας Πέρσας,
'Εγύμνωσε τὸ σῶμά των κ' ἐπέδειξε τὰς σάρκας
'Αδράς ὡς κόρης ἐν σκιᾷ θαλάμων τεθραμμένης
'Ενθουσιῶντες δ' ἔκτοτε οἱ Σπαρτιάται τόνον
Εἰς τοὺς πολέμους ἔλαβον ἀτρόμητον τὸ θάρρος,
'Ὅστ' ἅμα τὸν παιᾶν' αὐτῶν ἐτύχαινε νάκούουν
Οἱ βάρβαροι, καὶ πρὸς φυγὴν ἐτρέποντο βιαίαν.
Παρόμοιοι καὶ σήμερον οἱ Ἀσιᾶται εἶναι
'Ὡς δὲ ἀκούσουν τὴν φωνὴν τῶν ἀρχηγῶν Ἑλλήνων,
Συρίξῃ δ' εἰς τὰ ὠτά των ὄξυς τῶν ὄπλων ἦχος,
Θά φύγωσιν ὡς αἱ δειλαὶ δορκάδες εἰς τὰ δάση,
'Οπόταν αἴφνης βρυχηθῶν ἀκούσωσι λεόντων.
Εἶπε καὶ πάντες ζωηρὰ τὰς χεῖράς των κροτοῦσι.

Ἄφου δὲ καθσύχασαν κατὰ μικρὸν τὰ πλήθη,
'Ο Κατσαντώνης οὔτω πως ὠμίλησεν ἐκ λίθου
ἌΧριστιανοὶ τὸ ξεύρετε, χωρὶς νὰ σᾶς τὸ εἶπω
Δὲν πρέπει νὰ νοήσωσιν ὀλοτελῶς οἱ Τοῦρκοι
Διότι ἄλλως σχέδιον κἀνὲν δὲν κατορθοῦται.
'Ὅπλα θὰ στείλῃ πανταχοῦ ἢ κραταιὰ Γαλλία
Καὶ ἄφθονον πυρίτιδα· κυττάξατε δὲ μόνον
Νὰ λάβῃ πᾶς ὄπλαρχηγὸς τὴν ἀρμοδίαν θέσιν,
Νὰ ἔχῃ δ' ὀρηκτήριον πρὸς τῶν ἐχθρῶν τὰ πλήθη.
Φίλε Βλαχάβα καὶ Σταθα, τὸν Ὀλυμπον ἀνάβα
Τὴν Λυάκουραν σὺ Πανθουριᾶ, κι' ὁμοῦ ὁ Δουβουνιῶτης.
Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι τὸν Μαλεβὸν θἀνέλθουν,
'Ὡς εἶπεν ὁ Πετιμεζᾶς κι' οἱ Κολοκωτρωναῖοι,
Μ' αὐτοὺς δὲ συνεφώνησε κι' ὁ ἡγεμὼν τῆς Μάνης.
Καταλαχιά, σὺ 'ς τὰ Σφακιά ὠραίαν ἔχεις θέσιν.
Κι' ὁ Κουντουριῶτης δύναται νὰ πράξῃ ὅπως θέλῃ,
Διότι γινῶσιν παντελῶς δὲν ἔχω τῆς θαλάσσης.
'Οπόταν δὲ τὸν Μάρτιον οἱ κώδωνες σημάνουν,
Καθ' ἣν ἡμέραν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ κατέβῃ.

Νὰ φέρη πρὸς τὴν Μαριάμ τὸ ῥόδον τοῦ Ἵψίστου,
Σημαίαν ἀνυψώσατε κηρύσσοντες τοιαῦτα·
«Οἱ Ἕλληνες δὲν δύνανται νὰ ὑποφέρουν πλέον
Ζυγὸν κτηνώδη· θέλουσιν ἐλεύθεροι νὰ ζήσουν·
Ἡ ἄλλως πῦρ θὰ βάλωσιν εἰς τὴν Τουρκίαν ὄλην,
Καὶ θὰ χαθῶσι· πλὴν κι' αὐτὴν ἐπίσης θάφανίσουν.»

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΙΓ΄.

ΟΥΤΩΣ εύκόλως ἤγειρε τοὺς κλέφτας ἡ Γαλλία
Μεγάλην ἐπανάστασιν νάρχισουν πρὸς τοὺς Τούρκους·
Οὐδ' ἔμελε παντάπασι τὸν ἐντροφῶντ' εἰς αἷμα
Μονάρχην των, ἂν ἔμελλον τοὺς Ἑλληνας νὰ σφάζουν
Οἱ βάρβαροι ὡς σφάζουσιν οἱ κρεουργοὶ τοὺς βόας·
Καθότι μόνον τοὺς σκοποὺς αὐτῶν τοὺς φιλοδόξους
Οἱ μόναρχοι προτίθενται εἰς ὅλας των τὰς πράξεις·
Ἦς ἀριθμοὺς δὲ τοὺς θνητοὺς προσθέτουν κι' ἀφαιροῦσιν,
Ἡ διαιροῦν, ὅπως αὐτοὶ νομίσωσι συμφέρον.

Ἐν τούτοις δὲ τὰ Γαλλικὰ μετακομίζουσι πλοῖα
Τοὺς κλέφτας ὅπου ἤθελον κι' ἀναχωροῦσι πάντες
Νάθροίσωσιν εἰς τὰ βουνὰ ὀπλίτας τουρκοφάγους.
Ἦστατος δ' ὅλων ἔμεινεν εἰς τὴν ἀγίαν Μαύραν
Ἡ Κατσαντώνης, ἡ ψυχὴ τῆς ἀνταρσίας ταύτης.
Κι' οἱ νησιῶται μὲ πολλὴν περιεργίαν θέλουσι
Νὰ μάθουν ποῖον αἴτιον αὐτόθι τὸν ἐκράτει·
Οὕτω δ' ὁ εἰς ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς τὸν ἄλλον·
«Μήπως δὲν ἔπαυσ' ἐντελῶς τὸ αἷμα τῆς πληγῆς του ;
Ἔτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὠχρὸν ὀλίγον εἶναι·
Διότι βέβαια ποτὲ δὲν ἔχει καταλάβει
Δειλία τὸν εἰς τῶν μαχῶν τὸν κρότον γυμνασμένον.»

Τῷ ὄντι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ δειλία δὲν κατεῖχεν·
Ἄλλὰ μ' ἐπιμονὴν πολλὴν ἡ σύζυγος ἀπῆτει.

Παντάπασι τὸν ἄνδρα τῆς νὰ μὴ ἐγκαταλείπη,
 Ἄλλὰ νὰ τρέξῃ μετ' αὐτοῦ ῥομφαίαν ἐζωσμένη.
 Ματαίως τὸ ἀδύνατον τοῦ πράγματος παρίστα
 Ὁ Κατσαντώνης μὴ ποθῶν εἰς κίνδυνον νὰ βάλῃ
 Τὸ τέκνον του, καὶ πρόσκομμα νὰ ἔχῃ εἰς τοὺς πολέμους.
 Ὅσακις δ' ἔλεγ' εἰς αὐτὴν νὰ μείνῃ εἰς τὴν Λευκάδα,
 Ἀφθόνως πάντα ἔχουσα ἔς τοῦ Κούρμα τὴν οἰκίαν,
 Ἀγρίευσε, τὰ νεῦρα τῆς δεινὸς σεισμὸς κατεῖχε,
 Καὶ τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς ἐσήμαινον αἱ λέξεις·
 «Σκληρὲ, ποῦ φεύγεις; θέλουσιν οἱ Τούρκοι σὲ φονεύσει·
 Τὴν νύκτα μ' ἐξυπνίζουσιν ἀπαύστως τρομαγμένην
 Ἀπαίσια ὄνειράτα· αἱμάτων εἶδα ῥεῦμα
 Νὰ τρέχῃ τὸν Ἀλῆπασσαν ζητοῦν νὰ καταπνίξῃ·
 Πολλαὶ δ' ἐν τούτῳ κεφαλαὶ κομμέναι ἐκολύμβων·
 Καὶ σὺ τὴν ὄχθην του πατῶν ὠλίσθαινες, καὶ μόλις
 Οἱ τεθραυσμένοι πόδες σου ἐβάσταζον τὸ σῶμα.
 Τί δ' ὄνειρον πλειότερον αὐτοῦ σαφὲς θὰ ἴδω;
 Εἰς ποταμὸν ἐξ αἵματος μὲ δόλον θὰ σὲ πνίξῃ
 Ὁ ἀτμος Τουρκαλθανός, ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς σου.
 Μὴ φύγῃς· εὐσπλαγχνίσθητι τὸ ἄμοιρόν σου τέκνον,
 Ἀνίσως τὴν μητέρα του διόλου δὲν λυπῆσαι·
 Ἡ κἄν παράλαβε κ' ἐμέ· τοςάκις μέχρι τοῦδε
 Εἰς τῆς Ἠπείρου τὰ βουνὰ ῥομφαίαν δὲν ἐζώσθην;»
 Ἐλεγ' ἡ τάλαινα γυνὴ, κ' εἰς χεῖμαρρον δακρῶν
 Οἱ λόγοι τῆς ἐπνίγοντο· κί' ὁ ἄλλοτ' εἰς πολέμους
 Τραχύτερος τοῦ χάλυβος, ψυχρότερος τῶν πᾶσι,
 Ἐκάμπετο κί' ὑγραίνοντο αἱ δύο παρειαὶ του.
 Μὲ τρόπον δ' οὕτω τρυφερὸν ἀπήντησε βραδέως·
 «Ἀγγελικὴ μου, πρὸς Θεοῦ, μὴ τόσον ἐπιμένῃς·
 Μὴ θέλῃς ν' ἀλλθῆς μετ' ἐμοῦ· καὶ σὺ τῶ ὄντι ξίφος
 Ζωννύεσαι· πλὴν σήμερον διηνεκῆς θάρχισθ
 Ἀγῶν, καὶ τῶπλον πάντοτε θὰ ἔχωμεν εἰς χεῖρας·
 Οὐδὲ γυναῖκες δύνανται κί' ἀνήλικα παιδία
 Εἰς τὴν χιόνα διαρκῶς τὴν νύκτα νὰ κοιμῶνται.»

Ἄλλης δ' ἀπῆλθα ἢ γυνὴ σμικρὸν ἀναθαρροῦσα·
 «Πλὴν σὺ τοῦλάχιστον πολὺ μὴ σπεύδης· τρεῖς δὲν ἔχεις
 Ἀνδρειοτάτους ἀδελφούς; τὸν Λεπενιώτην πέμψον,
 Πρὸς τὸν Χασσώτην ἅπαντα νὰ εἶπῃ καὶ Κουτσούκην·
 Οἱ τρεῖς ὁμοῦ νὰ κάμωσι πᾶν ὅ,τι ἀπαιτῆται,
 Τοὺς κλέφτας συναθροίζοντες εἰς τῶν βουνῶν τὰς ἄκρας.
 Κατόπιν δὲ κι' ὁ ἴδιος ἐκεῖσε μεταβαίνεις.
 Μέχρι τοῦ τέλους τοῦ μηνὸς Μαρτίου ὅτε μέλλεις
 Τὸ σύνθημα τῆς γενικῆς ἐγέρσεως νὰ δώσης,
 Μᾶς μένουν ὀγδοήκοντά ἡμέραι· μείνον ἔτι
 Κἂν ἓνα μῆνα, κ' ἔπειτα πορεύου πρὸς τὸν Πίνδον.»
 Εἰπούσα ταῦτα ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸ τέκνον,
 Τῶδῆγησε τὰ γόνατα νὰ λάβῃ τοῦ πατρὸς του·
 Τὴν κόμην δ' ἔχουσ' ὀπισθεν ἀγρίως λελυμένην,
 Καὶ μ' ὀφθαλμοὺς κυκλοτερῶς ὑπὸ τῆς λύπης μαύρους
 Ὅμοίως τὸν ἰκέτευε, τοὺς πόδας του κρατοῦσα·
 «ὦ! μείνε, μείνε· τίς φωνὴ μοὶ λέγει, δὲν εἰξεύρω,
 Ὅτι δὲν μέλλω μετὰ σοῦ πολὺ νὰ ζήσω πλέον.
 ὦ! μείνε κἂν τὴν ὄψιν σου εἰσέτι νὰπολαύσω
 Ὀλίγον, ἀφοῦ πέπρωται τελείως νὰ μ' ἀφήσης.»
 Ἀπώλεσε τὴν δύναμιν ὁ Κατσαντώνης τώρα
 Ἀκούων τὰς σπαρακτικὰς ἐκφράσεις τῆς συμβίας.
 Ὡς μάρμαρον ἐσίγησεν, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας,
 Καὶ μόνον στεναγμοὺς βαθεῖς ἐξέπεμπε τὸ στῆθος.
 Μόλις δ' ἀργὰ τὸν ἀδελφὸν παρακαλεῖ τοιαῦτα·
 «Ἀγαπητέ μου ἀδελφὲ, τοσάκις μ' ἔχεις σώσει
 Πρὸς τῶν σφαιρῶν τὴν χάλαζαν τὸ στῆθός σου προτάσων·
 Καὶ νῦν ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς ἐξάγαγέ με,
 Διότι θύελλα παθῶν κλονίζει τὴν ψυχὴν μου·
 Πρὸς τῶν Ἀγράφων ὑπαγε τὰ ὄρη· τὸν Κουτσούκην
 Καὶ τὸν Χασσώτην κάλεσον, κ' εἶπε τὰ σχέδιά μου.
 Κατόπιν δὲ καλέσατε κι' οἱ τρεῖς τοὺς κλέφτας ὅλους,
 Κ' ἐκείνους δὲ τοὺς χωρικοὺς συνάξτετε προσέτι,
 Ὅπόσοι ἐγυμνάσθησαν νὰ φέρωσι τὰ ὄπλα·

Διότι μέγαν ἔχομεν νάρχισωμεν ἄγωνα.
 Ἄφου δὲ τὴν συνάθροισιν ποιήσῃ ἀρμοδίως,
 Εἰς τῆς πατρίδος τὴν ἀγνὴν ἀγάπην ἐπομνύω,
 Ὁ Κατσαντώνης βέβαια δὲν μὲν εἰς τὴν Λευκάδα,
 Κι' ἂν τὴν γυναῖκα θάνατος ταχὺς ἐπαπειλήσῃ.»
 Ὁ Λεπενιώτης παντελῶς δὲν ἀπεκρίθ' εἰς ταῦτα·
 Ἄλλὰ κινῶν τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς ὀφρῦς του νεύων,
 Ἐδήλωσ' ὅτι ἔμελλε τὸ θέλημα νὰ πράξῃ
 Τοῦ προσφιλοῦς του ἀδελφοῦ, γινώσκων πόσον εἶχεν
 Ἄειποτε τὸν λόγον του πιστότατα τηρήσει.
 Νὰ μείνουν παρεκάλεσεν ὁ Γιώτης κι' ὁ Χωσσάδας·
 Τοὺς δὲ λοιποὺς παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ, κι' ἀφήσας
 Ὑγείαν, εἰς μονόξυλον ἐπέβη νὰ περάσῃ
 Πρὸς τὴν ἀντίπεραν ἀκτὴν. Αὐτόθι δ' εἰς τὰ δάση
 Ἐκρύβησαν βαδίζοντες διὰ νυκτός οἱ κλέφται.
 Ἀνῆλθον δ' εἰς τοῦ Τυμφορηστοῦ τοὺς πρόποδας κατόπιν,
 Μαθόντες ὅτι κλέφτικον ἦτον ἐκεῖ λημέρι.

Περικαλλεῖς δ' ὁ Τυμφορηστός τοὺς κλάδους ἀνατείνει
 Ὡς δένδρον θάλλον μὲ πολλὴν τὸ ἔαρ νέαν βώμην,
 Καλούμενος τὴν σήμερον Βελουῦχι ἔξακουσμένον.
 Λόφοι δὲ πρῶτον συνεχῆ τὸν κάμνουν μὲ τὸν Πίνδον,
 Ἔως ὑψώσῃ τὸν λαιμὸν ἀγέρωχος, καλύπτων
 Τὰ νῶτα πρὸς ἀνατολὰς μ' ἐλάτας πελωρίους.
 Τὴν κεφαλὴν δὲ φαλακρὰν οἱ ἄνεμοι ποιοῦσι
 Φυσῶντες μετὰ φοβερᾶς μανίας τὸν χειμῶνα,
 Καὶ πᾶν καταμαραίνοντες ἐπὶ τῶν ἄκρων δένδρον.
 Καὶ ὅμως ὅταν ἀτραποὺς ἀνωφερεῖς βαδίζων
 Αὐτόσε φθάσῃ, μ' ἐκπληξιν παρατηρεῖς πεδίον
 Ἴππεις δυνάμενον πολλοὺς εὐκόλως νὰ χωρέσῃ·
 Τέρπου δὲ τῶμμα τάπητες ἐκ χλόης, κι' ἀναβρύει
 Ὑδωρ ψυχρὸν ἀναψυχὴν παρέχον ἐν τῷ θέρει·
 Ἡ δ' αὔρ' ἀρωματίζεται ὑπὸ πυκνῶν ἀνθέων
 Δεπτὴν ἐχόντων τὴν ὀσμὴν καὶ τὴν χροιάν γλυκυσίαν.

Πύργου δὲ κείται λείψανον ἐντὸς τῶροπεδίου,
 Ἐνθα κατόκησ' ἀσκητῆς· κί' ἀποθανῶν ἀφῆκε
 Εἰς δέλτον προμηνύματα τῆς πτώσεως τῶν Τούρκων,
 Ὅποταν εἰς τὸν πύργον τοῦ ἀνυψωθῶν σημαῖαι.
 Ἐκ δὲ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς μὲ δούπον καταρράκτης
 Κί' ἀφρούς λευκοὺς τὸ βεῦμά του ἀπὸ τοῦ ὄρους χύνει·
 Σκορπίζεται δ' εἰς πολλαπλοὺς ἐν τῷ πεδίῳ κλῶνας,
 Οἵτινες λήγουν ἅπαντες εἰς θέσιν καλουμένην
 Τῶν Νηρηίδων βεῦματα· ἐνταῦθα δὲ σπανίως
 Βαδίζων εἰς λιθάριον ἢ ξύλον θά προσκόψης.
 Αἱ Νηρηίδες, λέγουσι, καθαίρουσι τὸν τόπον,
 Ὅπως χορεύουσι στρέφουσαι τοὺς πόδας των ἀνέτως·
 Λευκότατα δὲ σείουσι μανδήλια μὲ χάριν·
 Καὶ τούτων ἐν ἂν δυνηθῆς ἐξαίφνης νάφαρπάσης,
 Ἐξάπαντος ὀπίσω σου ἡ Νηρηὶς θά ἔλθῃ.
 Φθονοῦσι δὲ τὴν καλλονὴν τῶν ἀνθηρῶν παρθένων·
 Κί' ἂν τις αὐτῶν ἡμίονον μὲ στάμνας ὀδηγοῦσα,
 Δὲν φυλαχθῆ καθ' ἣν στιγμὴν γεμίζῃ τὰς λαγίνους,
 Εἰς ὄρνιν μεταβάλλεται κί' ἀκολουθεῖ τὸ ζῶον,
 Εἰσέτι βάλλουσα φωνὴν γλυκεῖαν ὡς νεᾶνις.

Τοιαύτας ἔχει καλλονὰς τὸ Ἴξακουστὸν Βελοῦχι.
 Νῦν ὁμως δὲν ἠδύναντο οἱ κλέφται νάναβῶσιν
 Ἐπάνω· ἐπειδὴ χιῶν τὸ εἶχε σκεπασμένον
 Ὅλοτελῶς· διέτριβον δὲ κάτω οἱ ὀπλίται
 Κατέχοντες τοὺς πρόποδας εἰς φάραγγας καὶ ἄντρα,
 Ἐνθ' ἡ χιῶν δὲν ἴσχυε στιβάδα νά ποιήσῃ.
 Ἐκ τῶν πλησίον δ' ἔφερον θασῶν κορμούς καὶ κλάδους,
 Τὰς χεῖρας νά θερμάνωσι καὶ ψήσουν τὰ σφακτά των·
 Κ' ἐκάθηντο σκεπτόμενοι τίς ἦτον ἡ αἰτία,
 Δι' ἣν ἡμέρας ἔχουσι νά μάθωσι τί κάμνει
 Ὁ ἀρχηγός των, ὅτε τίς ἐφώνησε· ἀνομιζῶ,
 Μὰ τὸν Θεὸν πῶς ἔρχεται ὁ Λεπενιώτης· τόσον
 Ποιεῖ τὰ βήματα μακρὰ καὶ σείει μέγα σῶμα!»

Πάντες δὲ τότε ἠγέρθησαν, καὶ δράζαντες τὰ ὄπλα
 Πυροβολοῦν σημαίνοντες μὲ τοῦτο τὴν χαρὰν των·
 Κ' ἔπειτα στέκουν ὄρθιοι τὸν σίδηρον κρατοῦντες,
 Προσμένοντες νάκούσωσιν, ὁποίας ἀγγελίας
 Ὁ σύντροφός των ἔφερεν ἐκ τῆς ἀγίας Μαύρας.
 Τοιαῦτα δ' εἶπ' ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ὄπλων·
 «Χαίρετε, φίλοι! βέβαια δὲν θέλετε πιστεύσει
 Τὴν εἰδήσιν, ἣν πρὸς ὑμᾶς ἐκ τῆς Λευκάδος φέρω,
 Τοσαύτην ἀγαλλίαςιν θά προξενήσ' εἰς πάντας!
 Ὁ Ναπολέων ἔβαλεν εἰς νοῦν νάλευθερώσῃ
 Τὸ ἔθνος μας, κι' ἀπέστειλεν ἐνταῦθα πλεῖστα πλοῖα
 Καὶ ὄπλα καὶ πυρίτιδα· οἱ προὔχοντες δὲ πάντες
 Τῆς Ρούμελης καὶ τοῦ Μωριᾶ, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Ὑδρας,
 Συμφώνως ἀπεφάσισαν ἀγῶνα νὰ ἐγείρουν,
 Τοὺς Τούρκους νὰ διώξωσι μακρὰν εἰς τὴν Ἀσίαν.»
 Εἶπε κ' ἐκ νέου βάλλουσι δεινὰς βροντὰς τὰ ὄπλα·
 Ἀργὰ δ' ὁ ἐνθουσιασμὸς ἀφοῦ παρῆλθε κάπως,
 Εἰς γέρον οὕτως ἔκαμεν ἐρώτησιν· «τί κάμνει
 Ὁ ἀρχηγός; πῶς μετὰ σοῦ δὲν ἦλθ' εἰς τοὺς συντρόφους;
 Μήπως εἰσέτι παντελῶς τὸ τραῦμα δὲν ἰάθη;
 Ἡ μήπως τὸν ἐκράτησαν ἐπίτηδες οἱ Γάλλοι;
 Ἡ παρουσία του πολὺ μᾶς εἶναι ἀναγκαῖα,
 Καὶ μάλιστα ἀφοῦ πρόκειται νὰ κάμωμεν ἀγῶνα,
 Καθ' ὃν τοῦ ἔθνους σύμπαντος θὰ παίξωμεν τὴν τύχην.»
 Στενάζας τότε ἀπήντησεν ὁ Λεπενιώτης οὕτω,
 Καὶ χαμηλὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκράτησεν ὡς κόρη,
 Ἦς ἡ αἰδῶς τὰς παρειὰς ταχέως ἐρυθραίνει·
 «Δὲν ἔχει πλέον τίποτε τοῦ ἀρχηγοῦ τὸ τραῦμα,
 Οὐδὲ διέταξαν αὐτὸν οἱ Γάλλοι νάπομείνῃ·
 Ἐξ ἐναντίας μάλιστα τὸν εἶχον παρορμήσει
 Ταχέως εἰς τὰ ὄρη μας ὀπλίτας νὰ συνάξῃ.
 Ἀλλ' ὅμως εἰς τὰ δάκρυα ἡ νόμψη μου πινημένη,
 Λαβοῦσα μὲ τὸ τέκνον τῆς σφικτὰ τὰ γόνατά του,
 Τὸν ἔρκισεν ὀλίγον κἂν εἰσέτι νάπομείνῃ,

Ἔως ἡμεῖς ἀθροίσωμεν τοὺς κλέφτας πανταχόθεν,
 Καὶ φθάσ' ἡ ὥρα τῶν μαχῶν τὸ σύνθημα νὰ δώσῃ.»
 Τοιαῦτα μετὰ συστολῆς ὁ ἦρωσ ἀπεκρίθη
 Ἐναγνωρίζων ἔνοχον κ' αὐτὸς τὸν ἀδελφόν του,
 Καθ' ἑαυτὸν, πλὴν φανερὰ τὸ πρᾶγμα μὴ δεικνύων.
 Ὁ γέρον δ' ἀνταπήντησε τὴν κεφαλὴν του σείων·
 «Αὐτὸ δὰ εἶναι νόστιμον! γυνὴ τὸν Κατσαντώνην
 Κατέπεισε πρὸς πόλεμον τὸν πόδα νὰ μὴ φέρῃ,
 Προφάσεις δὲ κ' ἀναβολὰς νὰ εὔρῃ ἔς τοὺς συντρόφους.
 Καὶ πότ' εἰς ἄλλην ἐποχὴν ὁ ἀρχηγὸς τοιοῦτος
 Ἐδείχθη; μὰ τὸν Ἰψιστον παραπολὺ φοβοῦμαι,
 Μήπως δὲν εἶναι παντελῶς καλὸν σημεῖον τοῦτο·
 Καθότι ἔς τοὺς ἀρματωλοὺς κἀνὲν δὲν εἶναι τόσον
 Ὀλέθριον ὡς ἡ γυνή· ἂν δὲ τὴν πλησιάζῃ
 Ὁ κλέφτης, κ' ἔπειτα στραφῇ πρὸς τῶν σφαιρῶν τὸν κρότον,
 Τὸν μύλυδον ἐξάπαντος τὸ σῶμά του θὰ σύρῃ.
 Ἀφίνω δὰ μ' ἀλλόθρησκον ἂν σχέσιν ἀποκτήσῃ·
 Διότι τότε παντελῶς τὸ μῦρόν του θὰ χάσῃ.
 Αἱ! Λεπενιώτῃ, μοναχοὶ πάντες ἐδῶ δὲν εἶναι·
 Καὶ τινες ἔχομεν δειλὰς γυναῖκας καὶ παιδιὰ,
 Ἐτινα κλαίουσι δρᾶττοντα σφικτὰ τὰ γόνατά μας,
 Ὅσάκις πρὸς τὸν πόλεμον λαμβάνωμεν τὰ ὄπλα.
 Ἄλλ' ὅμως νὰποφράττωμεν εἰζεύρομεν τὰ ὦτα,
 Ὅσάκις ἡ πατρίς ἡμῶν αὐτὸ μᾶς διατάτῃ.
 Καὶ τώρα μὴν ἀργοπορῆς, ἀλλὰ ταχέως στρέψον
 Τὰ βήματά σου τὰ μακρὰ πρὸς τὴν ἀγίαν Μαύραν·
 Οὕτω δ' εἰπὲ ἔς τὸν ἀδελφόν· «Ὁ γηραιὸς Φραγγίστας
 Σ' ὑπενθυμίζει παλαιὰν δημῶδη παροιμίαν·
 Ἄλλοίμονο ἔς τὸ γάμο του ἐκεῖνος ποῦ δὲν εἶναι·
 Ἄλλοίμονον ὁ ἴδιος ἂν ἐδῶ δὲν ἔλθῃ,
 Τοὺς κλέφτας ὡς τοὺς νεοσσοὺς ἢ ὄρνις νὰ συνάξῃ
 Ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ· κἀνεὶς δὲν ἔχει ἄλλος
 Τὴν δύναμιν καθὼς αὐτὸς τὰ πλήθη νὰ ἐκπλήτῃ,
 Ὅποταν μὲ βασιλικὸν τὸ ἦθος ἐπιτάσῃ.

Ἄς ἔλθῃ μήπως ἀφορμὴν εἰς τοὺς φθονοῦντας δώσῃ
 Μετὰ χολῆς φαρμακερᾶς νὰ σπείρωσι τοιαῦτα·
 « α Ἄγωνά μέλλει μέγιστον νάρχισσῃ, κ' ἐντοσοῦτῃ
 Τῆς γυναικὸς δὲν δύναται νάρφήσῃ τὴν ἀγκάλην·
 Βάλλει τρελλοὺς ἐκ τῆς ὀπῆς τὸν ὄφιν νὰ ἐκβάλουν·
 Ὅμως αὐτὸς ὡς φρόνιμος εἰς νῆσον ἠσυχάζει. » »
 Δὲν γίνεται ! καλλίτερα ἢ πλάξ νὰ μᾶς σκεπάσῃ,
 Ἡ σαρκασμοὺς νάκούσωμεν τοιούτους πικροτάτους.
 Ἄς ἔλθῃ δὲν ἰσχύομεν ἡμεῖς χωρὶς ἐκεῖνου
 Τοὺς κλέφτας νὰ συνάξωμεν καὶ χωρικοὺς· ἐκεῖνος
 Εὐκόλως τοῦτο δύναται μὲ μόνον τῶνομά του. »
 Εἶπε, καὶ πάντες λέγουσι τὰς κεφαλὰς κινουῦντες·
 « Οὐδὲν ἡμεῖς ἰσχύομεν χωρὶς τοῦ Κατσαντώνη. »
 Κι' ὁ Λεπενιώτης εὐκόλα ἐνόησεν ὅπως
 Ματαίως θάκοπιάζεν αὐτοὺς νὰ μεταπέισῃ.
 Τὰ βήματά του τὰ μακρὰ πρὸς τὰ ὀπίσω στρέφει
 Σιωπηλῶς εἰς στεναγμοὺς ἐκχέων τὴν ὀδύνην,
 Τὴν θλιβόμωσαν αὐαίσθητον πρὸς τὴν τιμὴν καρδίαν.

Ταχέως ἐπανεστρεψε λοιπὸν ὁ Λεπενιώτης
 Εἰς τὴν Λευκάδα, παντελῶς μὴ ἀπολέσας χρόνον·
 Εἰς ἀναπαύλας, καὶ μακρὸν τὸ βῆμα διανοίγων.
 Τὸν Κατσαντώνη δ' εὔρηκε μετανοοῦντα σφόδρα·
 Καὶ μὲ τὴν ὄφιν ἄθυμον, διότι πρὸς τὰ ὄρη
 Δὲν ἔφυγε τῆς Στερεᾶς προτοῦ μετὰ τῶν ἄλλων·
 Μὲ μυελὸν δ' ἐκάθαιρε τὰς ἀργυρᾶς πιστόλας
 Καὶ τὸν υἱὸν του ἐβάλλε τὴν σπάθην νὰ στυλπνόνῃ,
 Συχνὰ βοῶν· « μὲ προσοχὴν τὰς χεῖράς σου μὴ κόψῃς. »
 Διότι μ' ἐνθουσιασμὸν προσέτριβε τὸ τέκνον·
 Ὅπότ' ἐξαίφνης ἤνοιξεν ὁ ἀδελφὸς τὴν θύραν,
 Καὶ ἀχάϊρετ' ! ἠ ἀνεφώνησεν· ὁ δ' ἤρωε μετὰ θάμβους
 Τὸν εἶδε, καὶ τὸν ἐρωτᾷ· « πῶς, Λεπενιώτη, τόσον
 Ἐπέστρεψες αἰφνίδια ; μὴ Τοῦρκοι τοὺς συντρόφους
 Ἐφόνευσαν εἰς ἀριθμὸν πολὺν ἐπιπεσόντες ;

Μὴ λύκοι τοὺς κατέφαγον εἰς σκοτεινοὺς δρυμῶνας ;
 Πρὸ ἡμερῶν μόλις τριῶν ἀπέπλευσας ἐντεῦθεν.

Οὐδ' εἶχες βέβαια καιρὸν νάπάγῃς καὶ νά ἔλθῃς,
 Ἄν χρειά δὲν κατήπειγε τὸ βῆμά σου σπουδαία.»

Τοιαῦτα δ' ἀποκρίνεται ὁ Λεπενιώτης τότε·

«Εὐκόλως δὲν φρονέουσι τοὺς Ἑλληνας οἱ Τοῦρκοι,
 Σπανίως δ' ἐπλησίασαν οἱ λύκοι τοὺς ἀνθρώπους·

Ἄλλ' οὐδαμῶς ἠθέλησαν οἱ σύντροφοι νάκούσουν,
 Ὅτι θάρχισουν χωρὶς σοῦ τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα·

Παρήγγειλε δ' ὁ γηραιὸς Φραγγίστας νά σέ εἶπω
 Νά σπεύσῃς, μήπως φθονεροὶ σοῦ πλήξουν τὴν καρδίαν

Τοιούτους λόγους μὲ πολλὴν τοξεύοντες πικρίαν·

«Τῶν γυναικῶν κατώτερος ὁ Κατσαντώνης εἶναι·
 Βάλλει τρελλοὺς ἐκ τῆς ὀπῆς τὸν ὄφιν νά ἐκβάλουν·

Ὅμως αὐτὸς ὡς φρόνιμος εἰς νῆσον ἠσυχάζει,
 Νωθροὺς τοὺς πόδας εἰς ἀκτὴν ἀμμώδη ἐξαπλώνων.»

Οὕτως ἐπέτεινε κι' αὐτὸς ἐπίτηδες τὸ σκῶμμα

Ἐξάπτων τὸ φιλότιμον, φοβούμενος μὴ πάλιν

Τῆς γυναικὸς τὰ δάκρυα τὸν κάμωσι νά μείνῃ.

Νῦν δὲ παραφορὰ δεινὴ τὸν ἀρχηγὸν κατέχει·

Ὁρθώθησαν αἱ τρίχες του, τὸ ὄμμα ἐστηλώθη·

Τὰ ὄπλα δράττει, τάχιστα ζωννύεται τὴν σπάθην,

Κι' ἀτάκτως εἰς τοὺς ὄμους του τὴν χλαῖναν ἐπιρρίπτει.

Ματαίως ἢ Ἀγγελικὴ ζητεῖ νά τὸν κρατήσῃ,

Τὴν φουστανέλλαν δυνατὰ λαβοῦσα μὲ τὰς χεῖρας,

Καὶ τίλλουσα τὴν κόμην της, τὸ στήθος της κτυποῦσα.

Ἀπώθησε μακρὰν αὐτοῦ ὡς πολεμίαν ἦδη

Τὴν πρὶν τοσοῦτον προσφιλῆ τοῦ τέκνου του μητέρα·

Κι' ὡς λέων τὰς ἀλύσεις του ἐξαίρνης διαρρήξας

Πρὸς τὴν ἀκτὴν διεύθυνε τὸν βωμαλέον πόδα.

Πλησίον δ' ἦλθε τὴν στιγμὴν αὐτὴν κι' ὁ νέος Γάλλος,

Ὅν εἶχ' εἰς τὴν συνέλευσιν μὲ τὴν βρομφαίαν ζῶσει·

Προσεῖχε δὲ πῶτ' ἔμελλεν ὁ ἦρωας νά ἐκπλεύσῃ,

Ὅπως μ' ἐκεῖνον ἀναβῆ τὰς κορυφὰς τοῦ Πίνδου.

Ὅποτε δ' εἰς ἀκάτιον ἐπάτησαν τὸν πόδα,
 Ὅπως διέλθουν τὸν πορθμὸν, ἀπέναντι δὲ φθάσουν,
 Κι' ἡ λέμβος ἤδη τὸ βαρὺ αἰσθάνετο φορτίον,
 Τὸν Κατσαντώνην φέρουσα, τὸν μέγαν Λεπενιώτην,
 Τὸν Γιώτην μὲ τὴν ἄρκτον του καὶ τὸν ταχὺν Χωσσάδαν
 (Ὁ Γάλλος δὲν ἐβάδρυνε διόλου τὸν πορθμεῖον).
 Τοιαῦτα παρεκάλεσε ξανθὸς τις νεανίας,
 Μὲ δύναμιν τοῦ ἀρχηγοῦ λαβῶν τὴν φουστανέλλαν·
 «Ὅπλιται, λάβετε κ' ἐμὲ ἔς τὸν πόλεμον! τίς οἶδεν;
 Ἴσως θὰ ἦμαι χρήσιμος τὸ πῦρ νὰ σᾶς ἀνάπτω·
 Ὑδωρ ψυχρὸν ἀπὸ πηγῆς νὰ φέρω καὶ δροσίζω,
 Τὰ χεῖλιά σας, ὅταν αὐτὰ φλογίζωσιν αἱ μάχαι.»
 «Ἐμβα,» τῷ εἶπον ἅπαντες, μὴ θέλοντες νὰ χάνουν
 Καιρὸν προτρέποντες αὐτὸν τὰς μάχας νὰποφεύγη.
 Ἄργά δ' ὅποτε ἔς τῶν δασῶν ἐβάδιζον τὰ σκότη,
 Ὁ Γιώτης εἰς τὰ ὄμματα ἐκύτταξε τὸν νέον·
 Γλυκύτητα δ' ἐνόησε, συμπάθειαν μεγάλην
 Ἐλκύουσαν τὸ βλέμμα του ἀπαύστως ἐπ' ἐκείνου.
 Οὕτω δ' ἐρώτησεν αὐτὸν συγχώρησιν ζητήσας·
 «Μὲ συγχωρεῖς, ὦ νέε μου· νὰ σ' ἐρωτήσω θέλω·
 Πῶς μεθ' ἡμῶν ἐτόλμησες πρὸς ὄρη νὰ βαδίσης
 Ἄφεις τὴν ἀβροδιαίτον οἰκίαν τῶν γονέων;
 Εἰς ἀπαλὰς ἐκεῖ στρωμνὰς δὲν κλίνομεν τὸ σῶμα,
 Οὐδ' εἰς τὰ ὄρη φαγητὰ ποικίλα θέλεις εὔρει·
 Πῶς εἰς τοὺς πάγους δύνασαι ὁ τρυφερὸς νάνθέξης;
 Ἐνθουσιῶν δ' ἀπήντησεν ὁ νεανίας οὕτω·
 «Μὲ τῆς καρδίας μου τὸ πῦρ τοὺς πάγους θάναλῶω,
 Κι' ὁ ὕπνος μου ἠδονικὸς θὰ ἦν' ἐπὶ τῶν λίθων,
 Οὐς θέλουσιν οἱ βάρβαροι βαντίξει μὲ τὸ αἷμα·
 Ὅπως δὲ μᾶλλον ἐκπληξίς σᾶς κυριεύσῃ, νέος
 Δὲν εἶμαι, καθὼς φαίνομαι, λεπτοφυῆς τὸ σῶμα·
 Ἀλλὰ νεᾶνις τῶν κλεφτῶν φορέσασα τὰ βούχα·
 Σημαίαν δὲ ποικίλασαι Λευκάδιαι παρθένοι,
 Τὸν ἅγιον Γεώργιον μὲ δόρυ παριστῶσαν.

Φονεύοντα τὸ φοβερόν τοῦ τόπου του θηρίον,
 Μ' ἔδωκαν ταύτην ὑψηλὰ νὰ φέρω πρὸς τὸν Πίνδον,
 Κ' ἐνθουσιάζω δι' αὐτῆς τοὺς μαχητὰς τοῦ ἔθνους.»
 Εἰποῦσα ταῦτ', ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ ἀβροῦ της κόλπου
 Σημαίαν χρυσοκέντητον, θαμβώσασαν κ' εἰς μέγαν
 Ταχέως ἐνθουσιασμὸν ἐγείρασαν τοὺς κλέφτας.
 Πυροβολοῦσι, καὶ κραυγῶν πληροῦσι τὸν ἀέρα,
 Πρὸς ὦραν λησμονήσαντες τὸ παλαιὸν των ἔθος,
 Ποτὲ νὰ μὴ πυροβολοῦν εἰς τὴν ὁδὸν ἀσκόπως.
 Ὁ Κατσαντώνης μάλιστα δὲν δύναται διόλου
 Τὴν ἄμετρον χαρὰν αὐτοῦ ἕς τὸ στῆθος νάποκρύψῃ·
 Τὴν νέαν δ' εἰς τὸ μέτωπον ὡς κόρην του ἠσπάσθη,
 Καὶ μὲ καθύγρους ὀφθαλμοὺς ὠμίλησε τοιαῦτα·
 «Μὴ θορυβῆσαι, κόρη μου, ἂν σὲ φιλῶ μὲ θάρρος·
 Εἶμαι πατήρ· κί' ἂν ὁ σκληρὸς δὲν μ' ἀπεστέρει Χάρων·
 Ἐν τέκνον, ὅπερ ἔτεκεν ἡ σύζυγός μου θῆλυ,
 Τὴν σήμερον ὀμήλικα θὰ εἶχον θυγατέρα·
 Οὐδὲ νὰ κρύψω δύναμαι τὴν ἄμετρον χαρὰν μου,
 Ὅτι κί' αὐταὶ τῶν μαλακῶν νησιωτῶν αἱ κόραι
 Ἄγάπην πρὸς τὸν ἐθνικὸν ἀπέκτησαν ἀγῶνα,
 Καὶ συμπαθοῦσι ζωηρῶς πρὸς τῶν βουνῶν τοὺς ἄνδρας.» —
 «Ναί, ἀρχηγέ,» διέκοψε τὸν λόγον ἡ νεάνις·
 «Δὲν δύναντ' αἱ μητέρες των ἐκεῖ νὰ τὰς κρατήσουν·
 Εἰς τὸν ἀγῶνα θέλουσι νὰ λάβουν μέρος ὅλοι·
 Κί' ἂν ὡς δειλαὶ δὲν δύνανται νὰ φέρωσι τὰ ὄπλα,
 Τοὺς τραυματίας θέλουσιν ὑπηρετεῖ μὲ ζῆλον·
 Λινᾶ θὰ ξαίνουσι, τὰς πληγὰς μ' αὐτὰ νὰ ἐπουλόουν.»

Συγκίνησιν ἠσθάνοντο μεγάλην οἱ ὄρεῖται
 Τοὺς λόγους ἀκροάμενοι ἐνθουσιώδους κόρης.
 Ἐν τούτοις δὲ μετὰ μακρὰν ὁδοιπορίαν φθάνουσι,
 Ἐνθα πρὸς πῦρ ἐθέρμαινον τὰ μέλη των οἱ κλέφται,
 Ἄῦτο ἀρχηγός» δὲ μὲ φωνὴν ἀναβοῶσι μίαν,
 Καὶ σπεύδουσι περιχαρεῖς νὰ τὸν δεχθοῦν μακρόθεν.

Καθώς δὲ περὶ τὰς ἀφὰς τῶν λύχων τὰ παιδία
 Ἐξ ἀγορᾶς ἐρχόμενον κυκλόνου τὸν πατέρα,
 Συνειθισμένον εἰς αὐτὰ τρωγάλια νὰ φέρῃ·
 Σκιρτῶσι δὲ καὶ παιδικὰς ποιοῦσιν ἐρωτήσεις·
 Κρυφὴν δ' αἰσθάνεται χαρὰν ἡ πατρικὴ καρδιά
 Τοὺς μόχθους ἐλαφρύνουσαν τῶν ἔργων τῆς ἡμέρας·
 Ὅμοίως τότε ἠγάλλοντο οἱ κλέφται θεωροῦντες
 Τὸν ἀρχηγὸν τῶν ὑγιᾶ· μὲ πόθον δ' ἀμιλλῶνται
 Τίς πρότερον τὴν δεξιὰν αὐτοῦ θερμῶς νὰ σφιξῇ.
 Φλυάρους δ' ἀποτείνουσι ποικίλας ἐρωτήσεις,
 Δηλούσας τὴν ἐνδόμυχον μεγάλην εὐθυμίαν·
 Κι' ἀσμένως ἀποκρίνεται πρὸς ἅπαντας ὁ ἥρωε
 Νοῶν τὸ ἐλαττήριον ψυχῶν ἀνυποκρίτων.
 Οὐδὲ γινώσκουν παντελῶς οἱ ἄνδρες τῶν ὁρέων
 Ἄξιόπρεπειαν ψευδῆ διπλωματῶν πλεκτάνας,
 Ὑπὸ γλυκεῖαν ἔκφρασιν κ' ἐπίπλαστον φιλίαν
 Κρυπτούσας καταχθόνιον καὶ μουσαρὰν καρδίαν.
 Ἄφου δ' ἀρκούντως ἔλαβον ἀλλήλων τὰς παλάμας,
 Παρὰ τὸ πῦρ ἐκάθισαν τοῦ γένους οἱ ὀπλίται·
 Ὁ γηραιὸς δ' ὠμίλησε Φραγγίστας, κι' οὕτως εἶπε·
 «ὦ ἀρχηγέ μου, βέβαια θὰ ἦσθε κουρασμένοι
 Καὶ νήστεις· δὲν κομίζετε ταχέως τὰ ψητὰ μας,
 Οἱ τῶν κλεφτῶν νεώτατοι, τὸν ἄρτον καὶ τὴν πλόσκαν;
 Διᾶθεις· θὰ λάβωσιν οἱ φίλοι πλειοτέραν
 Τὰ νέα νὰ μᾶς εἴπωσιν, ἀφου τὰ χεῖλη βρέξουν.»
 Τὸν λόγον δὲν ἐπέρανε, ὅπότε οἱ νέοι κλέφται
 Κρέας διένειμαν ὀπτὸν εἰς τοὺς ἐλθόντας φίλους·
 Ἡ πλόσκα δὲ φαιδρύνουσα διήλθε τὰς παλάμας,
 Καὶ τότε ὁ ἀρχηγὸς γελῶν ὠμίλησε τοιαῦτα·
 «Καλὰ τὸ λέγ' ἡ παλαιὰ ἐκείνη παροιμία,
 Ὅτι τάρκούδι νηστικὸν διόλου δὲν χορεύει·
 Διότ' ἠθέλομεν κι' ἡμεῖς ἀνόρεκτα σᾶς εἶπει
 Τὸ νέον, ἂν δὲν ἔβρεχε τὰ χεῖλη μας ὁ οἶνος.
 Δὲν εἶναι, φίλοι μου, ψευδὲς· ἀνὴρ ἐφάνη μέγας

Ποθῶν τὸ ἔθνος τῶν Γραικῶν ἐλεύθερον νὰ κάμῃ·
 Ὅπλα θὰ πέμψῃ, χρήματα, πυρίτιδα καὶ πλοῖα,
 Καὶ μόνον τοὺς βραχίονας ἡμεῖς τοὺς ῥωμαλέους
 Θὰ δώσωμεν συνεισφορὰν εἰς τὴν πτωχὴν πατρίδα.
 Πάντες θὰ λάβουν εἰς αὐτὴν τὴν ἀνταρσίαν μέρος·
 Ἡ Πελοπόννησος, ἡ γῆ τῆς Στερεᾶς κ' αἱ νῆσοι.
 Ἀπὸ τῆς αὔριον λοιπὸν ἐν τάχει πεζοδρόμους
 Ἀπανταχοῦ θὰ πέμψωμεν, τοὺς κλέφτας προσκαλοῦντες,
 Καὶ πάντας δὲ τοὺς χωρικοὺς τοὺς ὄντας ὀπλισμένους.
 Καὶ τῶρα μὲν θὰ μένωμεν ἐδῶ εἰς τὰς χαράδρας·
 Ὅπότεν δ' ἔλθ' ἡ ἄνοιξις, ἐπάνω 'ς τὸ Βελοῦχι
 Σημαίαν θάναυψώσωμεν μὲ τὸν σταυρὸν μεγάλην,
 Εἰς τὸν χρησμὸν πιστεύοντες τοῦ ἀσκητοῦ τοῦ πύργου.
 Συγγνώμη δὲ . . . » Διέκοψε τὸν λόγον τοῦ ἐνταῦθα
 Ὁ γηραιὸς, τὴν χεῖρά του μὲ δύναμιν πιέσας·
 Φρονίμως λίαν· ἐπειδὴ ποτὲ καλὸν δὲν εἶναι
 Τὰς παλαιὰς νὰ ζέωμεν πληγὰς, κ' ἐξεναντίας
 Τὰ πάθη νὰ πραύνωμεν ἢ φρόνησις κελεύει.

Nῦν δὲ τὸ ἡμισφαίριον τὸ παλαιὸν ὁ Φοῖβος
 Κατέλειπε μὴ λησμονῶν ὅτι καὶ κόσμον ἄλλον
 Μὲ τὰς ἀκτῖνας ὄφειλε φαιδρὸν νὰ καταστήσῃ·
 Ἀνέτελλε δ' ὁ Ἑσπερος, εἰς ἐρυθρὰς νεφέλας
 Ἐνίοτε τὸ φῶς αὐτοῦ καλύπτων, καὶ προβαίνων
 Κατόπιν πάλιν νεαρός· ὡς κόρη φιλοπαίγμων,
 Ἦτις ζητεῖ τὸν ἐραστὴν πλειότερον νὰ θέλῃ
 Εἰς τὴν θυρίδα κάποτε μὲ τέχνην κρυπτομένη.
 Ὁ δὲ τὰ πάντα συνετῶς ὑπολογίζων γέρον
 Ἀπέτεινε πρὸς τοὺς λοιποὺς τοιαύτην ὁμιλίαν·
 «Δὲν πρέπει, φίλοι, παντελῶς πολὺ νὰ κοιμηθῆτε,
 Ὅποσοι θάναγγεῖλετε τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα·
 Ὁ ἥλιος δὲν ἀγαπᾷ τὰ μυστικὰ νὰ κρύπτῃ·
 Καὶ τὸναντίον ἡ δειλὴ σελήνη κ' οἱ ἀστέρες
 Τὰπόκρυφά μας σχέδια σπανίως καταγγέλλουν.

Ὅθεν ἐγὼ παραπολὺ δὲν θέλω σᾶς ἀφήσει
Τοῦ ὕπνου νάπολαύσετε τὴν ἡδονήν· ἀλλ' ἄμα
Ἄπο τῶν μόχθων τῶν πολλῶν μικρὸν ἀναπαυθῆτε,
Τὸ πρῶτον δ' οἱ ἀλέκτορες φωνήσου, παραχρῆμα
Τὰ πέδιλά σας σφίγγοντες, μὲ ζωηρὸν τὸ ἔημα
Νὰ φέρετε τὴν εἶδησιν εἰς ὄρη καὶ χωρία,
Τοὺς πιστοτάτους πανταχοῦ χριστιανοὺς ζητοῦντες.
Ἐγὼ δὲν θέλω κοιμηθῆ' ἀπαύστως δὲ καπνίζων
Θὰ σᾶς ἐγείρω, τὴν φωνὴν τᾶλέκτορος ἀκούσας. »
Εἶπε, κι' ἀνάπτει τὸ μικρὸν τσιμπούκιον, ἥρῆμα
Στηριξας εἰς τὸν δεξιὸν βραχίονα τὸ σῶμα·
Κ' ἐτέρπετο θεώμενος τοὺς νεφελώδεις κύκλους,
Οὓς ἀπετέλει ὁ καπνὸς ὑψούμενος πρὸς τᾶνω·

Ὅπότ' δ' οἱ ἀλέκτορες ἐφώνησαν τὸ πρῶτον,
Τοὺς μάλιστα ταχύποδας ἐπήγειρε λακτίζων
Μὲ βίαν εἰς τὰς κνήμας των· καθότι τόσος ἦτον
Ὁ τῆς ἡμέρας κάματος, ὥστ' ἤθελες νομίσει,
Ὅτι κατέλαβεν αὐτοὺς ὁ ὕπνος τοῦ θανάτου.
Ἄλλ' ἄμα μ' ὕδωρ νίψαντες ψυχρὸν τὸ πρόσωπόν των,
Τὰ πέδιλά των ἔδεσαν σφικτὰ καὶ τοὺς ζωστήρας,
Κ' εὐθύς ταχεῖς ὡς τὰ πτηνὰ τὰς ἀτραποὺς ζητοῦσι
Τὰς πρὸς τὰ ὄρη τῶν κλεφτῶν ἀγούσας καὶ τὰς κόμας,
Ἐνθα σπανίως ἔκτιζεν Ὀθωμανὸς οἰκίας.
Εὐκόλως δὲ διέδωσαν τὰ σχέδια, διότι
Μεθ' ἑαυτῶν ἐκόμιζον μεγάλην ἀγγελίαν
Εἰς τῆς καρδίας τοὺς μυχοὺς κλονίζουσιν τὸ ἔθνος.

Ὡς δ' ὅτ' ἀγρότης εὐπορος τὴν κόρην του νυμφεύει,
Ἦν ὁ Θεὸς τῷ ἔδωκε τὴν μόνην κληρονόμον,
Καὶ καλεστὰς ἀπανταχοῦ μὲ μῆλα διαπέμπει,
Πεποικιλμένα μὲ γραμμὰς πολλὰς ἐκ γαρυφάλων·
Κατόπιν δ' ἄλλεπάλληλοι προβαίνουσιν ἀπαύστως
Προσκεκλημένων ὄμιλοι σημαίας ἀνυψοῦντες

Καλάμους, ἔνθα δένουσιν μανδήλιον εἰς τᾶκρον·
 Κροτοῦσι δ' ὄπλα ζωγρὰν δηλοῦντα εὐθυμίαν·
 Ὅμοιως εἰς τὴν πρόσκλησιν τῶν γάμων τῆς πατρίδος
 Ἀδιαλείπτως τρέχουσιν οἱ χωρικοὶ καὶ κλέφται
 Σημαίας ἀνυψόνοντες μὲ τὸν σταυρὸν ἐπάνω·
 Ἦχοῦσι δ' ἀκατάπαυστα τὰ βροντερά των ὄπλα,
 Καὶ λάμπουσιν ἐνιαχοῦ τὰ ξίφη γυμνωμένα,
 Ἐκπληκτικὴν ἀντίθεσιν ποιοῦντα πρὸς τὸ κρύπτον
 Τὴν κόμην των μανδήλιον, ὑπὸ τοῦ ῥύπου μέλαν.
 Κι' ἤδη σχεδὸν ἀνέβαινον εἰς τοὺς τριακοσίους·
 Κ' ἠλπίζετο πλειότερον ὁ ἀριθμὸς ναυζήση,
 Ὅπότ' ἢ φήμη, ἢ μηδὲν ἀφίνουσα κρυμμένον,
 Εἰς τὸ σεράγιον αὐτὸ ἀνέβη τοῦ Σατράπου·
 Κ' εἰς χωρικὸς Τουρκαλβανός, διόλου μὴ γνωρίζων
 Τοὺς τρόπους τοῦ Ἀλῆπασσα, ἐτάχυνε νὰ φέρῃ
 Τὴν εἶδησιν, ἀνταμοιβὴν πλουσίαν περιμένων·
 Ἐκεῖνος δ' εἰς τὴν γῆν αὐτὴν ἀνταμοιβὴν ἀξίαν
 Μὴ ἔχων, τὸν ἀπέστειλε πιλάφιον νὰ τρώγῃ
 Εἰς τὸν τερπνὸν Παράδεισον δι' ἐλαφρᾶς ἀγχόνης.
 Ὁ δὲ θυμὸς αὐτοῦ ποτὲ δὲν ἐπετάθη τόσον·
 Ἐδάγκανε τὰς σάρκας του, ὡς οἱ λυσσῶντες κύνες·
 Μυρίας ἤλλαξε χροιάς ἢ ὄψις τοῦ προσώπου·
 Τὴν καπνοσύριγγ' ἔθραυσε, τὸ γένειόν του τίλλει,
 Καὶ μ' ἀπελπιστικὴν φωνὴν τοιοῦτον λέγει λόγον·
 «Ἄ, Πουκεβίλλη, πρήξενε παμπόνηρε τῶν Γάλλων,
 Σὺ τοὺς Γραικοὺς αἰείποτε μὲ ζῆλον προστατεύεις
 Τὰ παλαιὰ βιβλία των μ' ἀγάπην ἀνελίττων·
 Καὶ τώρα δυνατὸν ποτὲ δὲν εἶναι τὴν οὐρὰν σου
 Ἐνταῦθα νὰ μὴν ἔβαλες, πρὸ ἡμερῶν ἀφῆσας
 Τὴν πόλιν, καὶ πρὸς τὰς ἀκτὰς εἰπὼν ὅτι θὰ κάμῃς
 Ἐρεῦνας, δὲν εἰξεύρω τί ζητῶν ἐκεῖ νὰ εὔρης.
 Πλὴν μὰ τὴν μνήμην τῆς μητρὸς, ποιὴν σκληρὰν θὰ λάβῃς,
 Ταχέως σπεύσατ' ἅπαντες, πιστοὶ μου ὑπηρεταί,
 Πῦρ εἰς τὸν οἶκον παρευθὺς νὰ βάλετε τοῦ φαύλου,

Νὰ σχίσετε τὴν τρίχροον σημαίαν του εἰς ῥάκη·
 Δὲν θέλω πλέον Γαλλικὸν ἐνταῦθα προξενεῖον. »
 Εἶπε, δεινῶς δ' ὠχρίασαν οἱ ὑπηρέται πάντες
 Ἄκουόντες παραφορᾶς διαταγὴν, καὶ φεύγουν
 Δειλοὶ μ' ἀργὰ τὰ βήματα, διόλου μὴ τολμῶντες
 Νὰ βάλουν πῦρ, δυνάμεως μεγάλης προξενεῖον
 Νὰ καύσουν, καὶ ξεσχίσωσι τὴν Γαλλικὴν σημαίαν·
 Διότι τοῦτο φοβερὸν τὸ τέλος ἤθελ' ἔχει,
 Καὶ πρῶτος ὁ Ἀλῆπασσας σκληρῶς θὰ μετενόει·
 Τὸν δὲ θυμὸν του πρὸς αὐτοὺς βεβαίως θὰ ἐξέσπα,
 Καὶ πάντας θάπηγχόνιζεν, ὅπως αὐτὸς ἀθῶος
 Ἄποδειχθῆ, καταγγελοῦν δ' ὡς αἴτιοι ἐκείνοι.

Ἐν τούτοις δὲν κατώρθωσαν νὰ καύσουν τὴν οἰκίαν·
 Καθότι νέφη τὸν γλαυκὸν ἐμαύρισαν εἰθέρα
 Μετὰ βροντῶν καὶ κεραυνῶν, προάγγελοι ῥαγδαίως
 Βροχῆς, ἧτις κατέπεσε ταχέως εἰς τὰς στέγας
 Κροτοῦσα καθὼς χάλαζα ἢ μέγας καταρράκτης·
 Κι' ὁ πρὶν δεινῶς μαινόμενος, καὶ τρέχων ὡς αἰ αἶγες,
 Ἐπὶ τῆς κλίνης ἔπεσε νοσήσας καὶ μὴ ἔχων
 Ἴσχυν τὸ κεκμηκὸς αὐτοῦ νὰ συγκρατήσῃ σῶμα.
 Ἐν μόνον δ' εἶχεν αἴσθημα εἰς τὴν ψυχὴν του μείνει·
 Ὁ ἔρωσ τῆς Βασιλικῆς· ἐκείνην κράζει τώρα,
 Καὶ μὲ τὰ χεῖλη ἄψυχα τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Βασιλική μου, πρόφθασε· θὰ πέσω νάποθάνω·
 Δὲν ἔχω πλέον δύναμιν τὰ μέλη μου νὰ σείσω,
 Καὶ τρέμει ἡ καρδιά μου ὡς φύλλον καλαμῶνο·
 Τάξε ταξίματα πολλὰ εἰς πάντας τοὺς ἀγίους·
 Εἰς τὴν παρθένον Μαριάμ λαμπάδας καὶ κανδήλας,
 Καὶ πάλιν τὴν ὑγείαν μου τὴν πρώτην νάναλάβω. »
 Μὲ τρυφερὸν δ' ἀπήντησεν ἐκείνη τρόπον οὕτω·
 «Ἀγάπη μου, τὰ πάντα ἔγω θὰ πράξω καθὼς λέγεις·
 Ἐκ τῆς μονῆς μου ἔφεραν προχθὲς τοῦ Μπερατιῶ
 Τὴν κάραν τὴν θαυματουργὸν ἐκείνου τοῦ ἀγίου,

Ὅν οἱ Ἑβραῖοι ἔβαλαν εἰς Τοῦρκος νά φονεύσῃ,
 Διότι ζῶν ἐξήλεγγε τὸ κίβδηλον ἐκείνων.
 Καὶ σὺ δ' αὐτὸς ἐννόησες ὅπόσον εἶν' ἀγία,
 Ὅπότ' ἐπρόσταξες αὐτὴν εἰς πύραυνον νά ρίψουν*
 Ἐντὶ δὲ νά καῆ ὄσμην ἀνέδωκεν εὐώδη,
 Ἐμπλήσασαν τάνάκτορον κί ὄλην σχεδὸν τὴν πόλιν.
 Εὐθύς, εὐθύς, ἀγάπη μου, θά τρέξω νά τὴν φέρω.»
 Εἶπε, καὶ μὲ μειδιάμα γλυκύτατον ἀπῆλλε*
 Ταχέως δ' ἐπανεστρεψε κομίζουσα τὴν κάραν,
 Κ' εἰς ὑπηρέτης λίβανον πλησίον ἐθυμία,
 Κ' ἐκράτει μὲ τὴν δεξιὰν κηρίον ἀναμμένον.
 Μόλις δ' αὐτοὺς ἐνόησεν ὁ ἀσθενῶν Σατράπης,
 Ἠγέρθη κ' εἰς τὴν κλίνην του ἐκάθισε μὲ κόπον*
 Τὴν κάραν μὲ τὰς χεῖράς του ἐσήκωσε, καὶ εἶπε*
 «Βοήθησ', ἄγιε Κοσμᾶ! σὺ ζῶν ποτὲ προεῖπες,
 Ὅποτε μ' ἤγαγε πρὸς σὲ ἡ μήτηρ ἀσθενοῦντα,
 Ὅτι τὸ νῦν καχεκτικὸν καὶ δύσμορφον παιδίον
 Θά φέρ' εἰς τὴν παλάμην του τὴν Ἀλβανίαν ὄλην,
 Ὡς φέρουν εἰς τοὺς ὄνυχας οἱ ἀετοὶ τοὺς ὄφεις.
 Ἄχ! διατί τὸ τέλος μου ἐπίσης δὲν προεῖπες;
 Ἄλλ' ἄπαυστα τὸ σκοτεινὸν μὲ βασανίζει μέλλον.
 Πλὴν τώρα κἂν θεράπευσον τὴν πάσχουσα ψυχὴν μου,
 Καὶ τῆς καρδίας πράυνον τὴν φοβεράν ὀδύνην.»
 Εἶπε κ' ἐβάστασε μικρὸν τὴν καίουσα λαμπάδα,
 Καὶ τοῦ λιβάνου τὸν καπνὸν ἐσκόρπισεν ὀλίγον
 Διὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ, ὡς πράττουν αἱ γυναῖκες,
 Ὅποταν θυμιατίζωσι τὸ Σάββατον τοὺς οἴκους.
 Μετέπειτα δ' εἰς λήθαργον ἐξαίφνης ἐθυβίσθη,
 Τὰ μέλη του τὰ χαλαρὰ ἐκτείνας εἰς τὴν κλίνην*
 Κ' αἱ βλεφαρίδες δύναμιν δὲν εἶχον ἐλευθέρους
 Τοὺς ὀφθαλμοὺς νάφῆσῃσι νά βλέπωσι τὰ περίξ*
 Ἀλλὰ κατέπεσον* βαθὺς δ' εὐθύς ἐπῆλθεν ὕπνος*
 Κί ἡσυχῶς ἡ Βασιλικὴ προάγουσα τοὺς πόδας,

Μετὰ χαρᾶς τὸν ἄφησε τὸν ὕπνον νάπολαύσῃ,
Ἐλπίζουσα τὴν ἴασιν τῆς νόσου μετ' ὀλίγον.

Κ' ἤδη παρῆλθ' ἡ θύελλα ἐπίσης τοῦ αἰθέρος,
Φαειδρὸς δ' ὁ Φοῖβος ἔλαμπεν εἰς τοῦρανοῦ τὸν θόλον,
Καθὼς συμβαίνει πάντοτε, ὅποταν μ' εὐωδίαν
Τοὺς κλάδους τῆς ἀμυγδαλῆς καλύπτωσι τὰ ἄνθη·
Διῆλθον δὲ τὰς ἀραιὰς θυρίδας τἀνακτόρου
Ἄκτινες τὰς εἰς τοὺς κλωβοὺς κλεισμένας ἀηδόνας
Προτρέπουσαι νά ψάλλωσι τὸ λιγυρόν των ᾄσμα.
Ἐξύπνησε δ' ὁ τύραννος· καὶ νέαν ἤδη ῥώμην
Ἠσθάνετο τὸ σῶμά του, τῆς νόσου παρελθούσης.
Καφρὲν ἐζήτησεν εὐθύς, τὴν νάρκην νά διώξῃ·
Κ' ἐκπέμπων ἀπὸ σύριγγος πυκνοῦ καπνοῦ νεφέλας
Εἰς λογισμοὺς ἐφαίνετο συντόνους βυθισμένους·
Οἱ ὀφθαλμοὶ του δ' ἔστεκον ἀκίνητοι ὡς στύλοι,
Κι' ἄργα πολὺ καθ' ἑαυτὸν ὠμίλησε τοιαῦτα·
«Δὲν γίνετ' ἄλλως· τὴν δορὰν τοῦ λέοντος ἀνάγκη
Νάφῃσω· τῆς ἀλώπεκος νά ἐνδυθῶ τὸ δέρμα.»
Κατόπιν τὰς παλάμας του μὲ δύναμιν συγκρούει,
Θέλων νά ἔλθῃ τῆς αὐλῆς ὁ πρῶτος ὑπρέτης·
Καὶ τότε στρέψας πλάγια τοὺς ὀφθαλμοὺς προστάσσει·
«Εἶπέ πρὸς τὸν Τσαφέρμπεην εὐθύς ἐδῶ νά ἔλθῃ.»
Ἐφθασε δὲ μετὰ μικρὸν εἰς Λιάπης μισθοφόρος
Τὴν ὄψιν ἔχων δυσειδῆ, τὴν κεφαλὴν μεγάλην,
Κ' εἰς τοὺς πανούργους ὀφθαλμοὺς ὀξύνοϊαν ἐμφαίνων·
Τοιαῦτα δ' εἶπεν ὁ πασσᾶς τοὺς ὤμους του κτυπήσας·
«Τσαφέρμπεη, σὺ ἔζησες, καθὼς πολλοὶ μοῦ λέγουν,
Μὲ κλέφτας ἐπὶ τῶν βουνῶν· καὶ βέβαια γνωρίζεις
Τὰ ἔθιμά των· ἴσως δὲ κι' αὐτὸν τὸν Κατσαντώνην·
Ὅθεν εἰς ἵππον τάχιστον ἀνάβηθι, καὶ σπεῦσον
Νά εἴπῃς πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν ὀπλιτῶν Ἑλλήνων·
Μέχρι τοῦ νῦν ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς του διετέλουν,
Καὶ μόνος θὰ τὸν ἔσφαζον, ἂν τῶφρηνεν ἡ τύχη

Οἱ κατ' αὐτοῦ πεμπόμενοι νὰ τὸν συλλάβουν ζῶντα·
 Πλὴν ἤδη κατενόησα τὸ σφάλμα μου τὸ μέγα.
 Δὲν εἶν' οἱ Ἕλληνες ἐχθροὶ τῶν Τούρκων, ἀλλ' οἱ Φράγκοι
 Οἱ παρορμῶντες συνεχῶς αὐτοὺς νάποστατῶσι.
 Καὶ τώρα τί νομίζετε ; πῶς θέλετε κερδήσει
 Σημαίαν ἐπεγείροντες μεγάλης ἀνταρσίας ;
 Θὰ σφάζωμεν τὰ τέκνα σας, θὰ καύσωμεν τὰς κώμας,
 Κι' ἀτάραχοι θὰ βλέπωσι τὰ πάθη σας οἱ Φράγκοι.
 Σχισηματικούς δὲν σᾶς καλοῦν, καὶ σᾶς μισοῦσι μᾶλλον
 Ἡμῶν τῶν πίστιν ἐντελῶς διάφορον ἐχόντων ;
 Διὸ μὴ δίδης εὐκόλα, ὦ Κατσαντώνη, πίστιν
 Εἰς ξένους, ἴδιον σκοπὸν προτιθεμένουσ μόνον.
 Ἄλλ' ἄκουσον ὅσον τοπρὶν σ' ἐμίσησα, τοσοῦτον
 Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ σ' ἀγαπῶ, ὡς τέκνον μου θὰ σ' ἔχω.
 Ἀπάντων τῶν ἀρματωλῶν ὁ πρῶτος θὰ καλῆσαι,
 Ὅποσοι Τουρκικούς μισθοὺς εἰς τ' Ἀγραφα λαμβάνουν,
 Τὸ Βάλτο, τὸ Ξερόμερο, τὴ Λιγκούρα, τὴ Γούρα,
 Κ' ἐπάνω εἰς τὸν Ὀλυμπον, τὸ Ἰακουσμένον ὄρος·
 Τάρματωλίκια μόνος σου, ὡς θέλεις, θὰ μοιράζης·
 Ὅποσα θέλῃς χρήματα, πολλακίς θὰ σοῦ στέλλω,
 Νᾶχης στολὴν ὀλόχρυσήν, νὰ σὲ θαυμάζουν ὄλοι·
 Ἄρκει αὐθέντην τὸν πασσαῖν νὰ λέγῃς τῆς Ἡπίρου.»

Τὸν λόγον δὲν ἐπέρανεν ὁ ὕπουλος Σατράπης,
 Ὅπότε ὡς ἀστραπὴ ταχὺς ὁ Ἄλβανὸς ἀπῆλθεν
 Ἰψώσας πρὸς τὸ μέτωπον τὴν δεξιὰν μὲ σέβας.
 Κατανοήσας δ' ἀκριβῶς τ' Ἀληπάσσα τὸ πνεῦμα,
 Καὶ ποῖον καταχθόνιον σκοπὸν εἶχ' ἡ θωπεΐα,
 Εἰς ἵππον τάχιστα λευκὸν ἀνέβη, φουστανέλλαν
 Λερὴν φορέσας, καὶ σφικτὰ τὴν κεφαλὴν του δέσας
 Μὲ μελανὸν βινόμακτρον· καλῶς δὲ τῶν Ἑλλήνων
 Λαλῶν τὴν γλῶσσαν καὶ φορῶν ἐνδυμασίαν κλέπτου
 Τοὺς ὀδοιπόρους ἅπαντας ἐλάνθανεν εὐκόλως,
 Ἔως ἐγγὺς τοῦ Τυμφρηστοῦ ὠδήγησε τὸν ἵππον.

Σταθείς δ' ἐνταῦθα τρεῖς φορές, κωδωνίον τι κρούει
 Μὲ τέχνην, σύνθημα ποιῶν εἰδήσεως σπουδαίας.
 Τὸν εἶδε δέ τις τῶν σκοπῶν ἐξ ὕψους, καὶ μεγάλην
 Βοήν ἀνέπεμψε δηλῶν τὴν ἀφιξίν τοῦ ξένου.
 Εὐθύς δὲ δέκα τῶν κλεφτῶν τὰ ὄπλα των λαμβάνουν,
 Τοὺς λύκους ἀνυψόνουσι, κί' ἀφίνουσι νὰ περάσῃ
 Ἡσύχως ὁ τὴν φιλικὴν κομίζων ἀγγελίαν.

Ἄμα δ' αὐτὸς τὸν ἀρχηγὸν διέκρινε, τοιαῦτα
 ὤμιλησε τὴν προσοχὴν ἀπάντων διεγείρων
 Ἐξακουσμένε ἀρχηγέ τῶν ὀπλιτῶν τοῦ Πίνδου,
 Δὲν εἶμαι, καθὼς φαίνομαι ἐκ τῆς στολῆς μου, κλέφτης,
 Ἄλλὰ τ' Ἀλῆπασσα ἐδῶ ἀπεσταλμένος ἦλθον
 Τοιαῦτα δ' ἔχω ἐντολὴν ἐκ μέρους του νὰ σ' εἶπω.
 Ἄ Μέχρι τοῦ νῦν ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς σου διετέλει,
 Κι' ὁ ἴδιος θὰ σ' ἐσφαζεν, ἂν τῷ φερνεν ἡ τύχη
 Οἱ κατὰ σοῦ πεμπόμενοι νὰ σὲ συλλάβουν ζῶντα.
 Πλὴν ἤδη κατενόησε τὸ σφάλμα του τὸ μέγα.
 Δὲν εἶν' οἱ Ἕλληνες ἐχθροὶ τῶν Τούρκων, ἀλλ' οἱ Φράγκοι
 Οἱ παρορμῶντες συνεχῶς αὐτοὺς νάποστατῶσι.
 Καὶ τώρα τί νομίζετε; πῶς θέλετε κερδήσει
 Σημαίαν ἐπεγείροντες μεγάλης ἀνταρσίας;
 Θὰ σφάζωμεν τὰ τέκνα σας, θὰ καύσωμεν τὰς κόμας,
 Κι' ἀτάραχοι θὰ βλέπωσι τὰ πάθη σας οἱ Φράγκοι.
 Σχισματικούς δὲν σᾶς καλοῦν, καὶ σᾶς μισοῦσι μᾶλλον
 Ἡμῶν τῶν πίστιν παντελῶς διάφορον ἐχόντων;
 Διὸ μὴ δίδῃς εὐκολα, ὦ Κατσαντώνη, πίστιν
 Εἰς ξένους, ἴδιον σκοπὸν προτιθεμένου μόνον.
 Ἄλλ' ἄκουσον ὅσον τὸ πρὶν σ' ἐμίσησε, τοσοῦτον
 Εἰς τὸ ἐξῆς θὰ σ' ἀγαπᾷ, ὡς τέκνον του θὰ σ' ἔχη.
 Ἀπάντων τῶν ἀρματωλῶν ὁ πρῶτος θὰ καλῆσαι,
 Ὅποσοι Τουρκικοὺς μισθοὺς εἰς τ' Ἀγραφα λαμβάνουν,
 Τὸ Βάλτο, τὸ Ξερόμερο, τὴ Λιάκουρα, τὴ Γούρα,
 Κ' ἐπάνω εἰς τὸν Ὀλυμπον, τὸ Ἰξακουσμένον ὄρος.

Ἰάρματωλίκια μόνος σου, ὡς θέλεις, θά μοιράζης·
 Ὅποσα θέλης χρήματα, πολλάκις θά σοῦ στέλλῃ,
 Νάχης στολήν ὀλόχρυσην, νά σέ θαυμάζουν ὄλοι·
 Ἀρκεῖ αὐθέντην τὸν πασσᾶν νά λέγῃς τῆς Ἡπείρου.»»

Οὕτω μετ' ἤθους ταπεινοῦ ὁ πρεσβευτῆς ὠμίλει,
 Προσμένων τίν' ἀπάντησιν ὁ ἀρχηγὸς θά δώσει.
 Ἐκεῖνος δὲ μὲ κεφαλὴν τὸν ἤκουσε σκυμμένην,
 Τὸ ὄπλον μὲ τὴν δεξιὰν κρατῶν, καὶ μὲ τὴν ἄλλην
 Τὰς ἀργυρᾶς πιστόλας τοῦ ἡσύχως ἐπιψαύων.
 Ἀφοῦ δ' ἐπέραν' ἐντελῶς ὁ Ἀλθανὸς τὸν λόγον,
 Δεινὸν ἐκπέμπει καγχασμὸν, ζητῶν νά καταδείξῃ
 Ὅτι καλῶς τὴν πρόθεσιν ἐννόει τοῦ Σατραπόου·
 Κατόπιν δ' εἰς τὸν πρεσβευτὴν ὠμίλησε τοιαῦτα·
 «Τσαφέρμπεη, ἀπάντησιν βεβαίως περιμένεις·
 Θέλω τὴν δώσει παρευθὺς· ἀν δέ τις τῶν συντρόφων
 Δὲν συμφωνῇ, ἐλεύθερα τὴν γνώμην ἄς ἐκφράσῃ.
 Τὸν τύραννον τῆς ἀτυχοῦς Ἡπείρου μέχρι τοῦδε
 Ὅξιν τὸν νοῦν ὑπέθετον· πλὴν ἤδη μέγαν βλάκα
 Τὸν θεωρῶ εἰς δίκτυον ζητοῦντα νά μ' ἐμπλέξῃ.
 Τὴν νόσον τὴν προσποιητὴν τοῦ λέοντος γινώσκω,
 Ὅστις προσκλήσεις ἐπεμψεν ἐξ ἀντροῦ πρὸς τὰ ζῶα
 Νά ἔλθουν νά τὸν ἴδωσιν· ἀλλ' ὅπως ἡ ἀλώπηξ,
 Κ' ἐγὼ θά τὸν ἀποκριθῶ· πολλῶν εἰσερχομένων
 Τὰ ἔγνη βλέπω, πλὴν οὐδὲν ἐξερχομένων πάλιν.
 Μυρία παραδείγματα θά εἶχον νάναφέρω
 Προσκυνησάντων καὶ σκληρῶς κατόπιν φονευθέντων.
 Πλὴν ἄλλοτε δὲν ἔδειξε τὴν μιαρὰν ψυχὴν τοῦ
 Τοσοῦτον, ὡς ὅτ' ἔβαλε τὸν Καναθὸν νά σφάζουν.
 Χιλίας ἐξεστράτευσεν ἐκεῖνος ἐκστρατείας
 Πληθύνων τοῦ Ἀληπασσα τὰ πλοῦτη καὶ τὴν δόξαν.
 Πλὴν «Καναθὲ, παραπολὺ μὲ κυριεύει φόβος,
 Ὅποταν συλλογίζωμαι τὴν τόσῃν σου ἀνδρείαν,»»
 Τῷ εἶπε κατὰ πρόσωπον· καὶ μετὰ πέντ' ἡμέρας

Οί τοῦ τυράννου μισθωτοὶ δολίως τὸν φονεύουσι
 Τίς δὲ τοῦ Χρόνη δύναται νάφηγηθῆ τὸ πάθος,
 Χωρὶς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ τὰ δάκρυα νὰ βρέξουν ;
 Πλεισταχίς εἶχ' ἐπιστολὰς θωπευτικὰς τῷ πέμφει·
 α α^τ Ω τέκνον Χρόνη μου, ἐλθέ, ἐλθέ νὰ προσκυνήσης,
 Στολὴν εὐθύς ὀλόχρυσον νὰ βάλῃς, καὶ νὰ ἴδῃς
 Τὰ τέκνα σου εἰς τοῦ πασσᾶ τὴν τράπεζαν νὰ τρώγουν. »
 Ὅποτε δ' ὁ ταλαίπωρος ἐκεῖνος ἠπατήθη,
 Κ' ἐφίλησε τὰ κράσπεδα τοῦ βδελυροῦ τυράννου,
 Ὡς δῶρον δῆθεν προσφιλὲς τῷ δίδουν ἓνα σάκκον·
 Καὶ σκύψας εἶδ' ἐντὸς αὐτοῦ τὰς κεφαλὰς τῶν τέκνων,
 Ὑπὸ δημίων πρὸ μικροῦ κοπέντων εἰς τὴν πόλιν.
 Λοιπὸν, Τσαφέρμπεη, εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν τῆς Χάμκως·
 Αὐθέντην δὲν ἐκάλεσε μέχρι τοῦ νῦν κἀνένα
 Ὁ Κατσαντώνης, καὶ ποτὲ δὲν μέλλει νὰ καλέσῃ·
 Ἔχει τὸ ὄπλον του πασσᾶν, τὴν σπάθην του Βεζίρην.
 Ἄν δ', ὡς φρονεῖ, ψευδόμενοι μᾶς ἀπατοῦν οἱ Φράγκοι,
 Τοῦλάχιστον παρόμοιον τῆς Χαϊνίτσας τέρας
 Εἰς τὴν Γαλλίαν πώποτε νὰ γεννηθῆ δὲν εἶδον,
 Ὅστις ἐγκύου γυναικὸς διήνοιξε γαστέρα,
 Ὅπως ἐκβάλλῃ ἔμβρυον, σπορὰν τῶν ἐναντίων. »
 Εἶπε κ' ἐκάλισε χαμαὶ τὰς κνήμας του σταυρώσας,
 Δεινοὶ δ' ἐκλόνιζον παλμοὶ τὸ λάσιόν του στῆθος,
 Ἄν κ' ἤθελε τὴν ταραχὴν νὰ κρύψῃ τῆς ψυχῆς του.
 Ἐπένευσαν δ' οἱ σύντροφοὶ δηλοῦντες ὅτι πάντες
 Ἀσμένως ἀπεδέχθησαν τοῦ ἀρχηγοῦ τὴν γνώμην.

Εἰς μόνος τῶν ὀπλαρχηγῶν δὲν ἔκαμε σημεῖον
 Δηλοῦν ὅτι ἀσπάζεται τὴν γνώμην τοῦ ὀμίλου.
 Ἄλλὰ τὸ πρῶτον ἔρριψε χαμαὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς του,
 Κατόπιν δ' ἐψιθύριζε ἔς τὰ ὦτα τῶν πλησίον.
 Ὁργίσθη δ' ἡ εὐφλόγιστος ψυχὴ τοῦ Κατσαντώνη,
 Καὶ μετὰ βίας ἐγερθεὶς ἠρώτητε τοιαῦτα·
 «Τί ψιθυρίζεις, ἀρχηγὲ τῶν ὀπλων τοῦ Μετσόβου ;

Καὶ διατί τὴν γνώμην σου δὲν λέγεις παρρησίᾳ ;
Δὲν μοῦ ἀρέσει παντελῶς ὁ τρόπος ὁ κρυφίνους.»
Νῦν δ' ἔγινε θρασύτερος ὁ κλέφτης τοῦ Μετσόδου,
Καὶ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ κρύψῃ·
Ἄλλὰ μ' αὐθάδειαν πολλὴν ὠμίλησε καὶ εἶπε·
« Αἱ Κατσαντώνη! μὲ αὐτὸν τὸν ἄκαμπτόν σου τρόπον
Οὐδέποτε θὰ εὐρωμεν οἱ κλέφται ἡσυχίαν.
Βαρέθηκαν οἱ οὐντροφοὶ νὰ μὴ χορταίνουσι ὕπνον,
Μὲ βίαν εἰς τὸ στόμα των νὰ ρίπτωσι τὸν ἄρτον,
Κ' εἰς ὄρη νὰ διάγωσιν ὡς ἄγρια θηρία.
Οὐδὲ νάκούσω δύναμαι ὅτι μονάρχαι Φράγκοι
Βοήθειαν θὰ δώσωσι χωρὶς σκοπῶν ἰδίων.
Διότι νὰ φραγκεύσωμεν ἀπαύστως προσπαθοῦσι
Ἄπεσταλμένους πέμποντες ἐνταῦθα καπουτσίνους.
Ἐγὼ δὲ μᾶλλον ἤθελα προκρίνει μυριάκις
Νὰ γείνω Τοῦρκος, ἢ μ' αὐτοῦς νὰ ἦμαι τοὺς ἀτίμους.
Τί δὲ φοβεῖσαι μὴ τυχὸν τὴν κεφαλὴν σου χάσης ;
Δὲν εἶν' ὁ Γρίβας κ' Ὀδυσσεὺς ὀπλιταὶ μισθωμένοι ;
Κ' ἔπειτα μείνει ἔς τὰ βουνὰ λαμβάνων τὸν μισθὸν σου.
Τί θέλεις εἰς τὰ Γιάννινα ὡς Ἑλληνα νὰ εἰσέλθῃς ;
Ἐφέλησε τοὺς φίλους σου ἀρματωλίκια δίδων,
Καὶ μὴ πιστεύῃς εὐκολὰ κιθῶδηλους ὑποσχέσεις.
Βεβαίως εἰς τὴν θέσιν σου ἂν ἦμην, θὰ συνίστων
Ἐν μέγα κράτος συνενῶν τῆς Ῥούμελης τοὺς κλέφτας·
Καὶ δὲν σημαίνει παντελῶς, ἂν λέγωμεν αὐθέντην
Τοιοῦτον μέγαν ἄνθρωπον, ἐξακουστὸν βεζίρηνα.» —
« Τί λέγεις, Φάλια ; » μετ' ὀργῆς ὑπέλαβε μεγάλης
Ἐὐαρεστος· « δὲν ὀμιλεῖς λοιπὸν διὰ νὰ παίξῃς ;
Ἄλλὰ σπουδαίως, φαίνεται, ποθεῖς νὰ προσκυνήσῃς.
Ταλαίπωρε ! τὸ αἷμά σου σὲ τρώγει, καθὼς βλέπω,
Καὶ θέλεις ὑπὸ Τουρκικῆς νάπολεσθῆς μαχαίρας.
Δὲν ἔρχεσαι καλλίτερα ἐγὼ νὰ σὲ φονεύσω,
Νὰ δώσω καὶ συλλεΐτουργα, νὰ σώσω τὴν ψυχὴν σου ; »
Εἶπε, κ' εὐθὺς τὴν στιβαρὰν παλάμην ἐπιθέτει

Εἰς τὴν λαβὴν τῆς σπάθης του· ὀλίγον δ' ἐπεφάνη
 Ἡ λάμπουσα κοπίς αὐτῆς· κ' ἡ κεφαλὴ τοῦ Φάλια
 Ταχέως ἐκ τῶν ὤμων του θὰ ἔπιπτ' εἰς τὸ χῶμα,
 * Ἄν δὲν ἐμπόδιζεν αὐτὴν τὴν ὀλεθρίαν πληξίν
 Ὁ Λεπενιώτης δυνατὰ τοῦ ἀδελφοῦ τὴν χεῖρα
 Πιέσας· ἔλαβε δ' ὠχρὸς τὸν Μετσοβίτην τρόμος,
 Καὶ κρότον συγκρουόμενοι ἐποίουν οἱ ὀδόντες.
 Τὴν φοβερὰν δὲ τότε ὄργην ἐκοπᾶ ὁ Κατοσαντώνης
 Μὲ λόγους, εἰς τὴν θήκην του καταλιπὼν τὸ ξίφος·
 «Τί στέκεις ; Τούρκων ποδιὰς δὲν τρέχεις νὰ φιλήσης ;
 Νὰ λάβῃς τὴν περιτομὴν ! τί ἄλλο σ' ἀπομένει ;
 * Ἄν θέλῃς, γίνου καὶ χατζῆς, καὶ πήγαινε ἔς τὴν Μέκκαν.
 Καὶ νὰ τάκούσω παντελῶς δὲν δύναμαι, πῶς κλέφτης
 Θὰ φάγῃ Τουρκικὸν ψωμί, πασσαῖν θὰ προσκυνήσῃ ! »

Νῦν δὲ μὴ βλέπων ἔξωθεν τῆς θήκης τὴν κοπίδα,
 Τὸ προσωπεῖον ἔριψεν ὁ Φάλιας, κ' οὕτως εἶπε·
 «Ναί, ναί, θάπάγω· προτιμῶ τοὺς Τούρκους νὰ δουλεύσω,
 * Ἡ μ' ἀκαμπτὸν ὄπλαρχηγὸν τοιοῦτον νὰ λιμώττω.
 Τρεῖς χρόνους δὲν ἐχόρτασα τὸν ἄρτον καὶ τὸν ὕπνον,
 Κ' ἔχει πληγὰς ἡ ῥάχη μου ἐκ τῶν φθειρῶν καὶ ῥύπων.
 Βέβαια σὺ τὸν ἄρρωστον ὡς χθὲς προσεποιεῖσο,
 Κ' εἰς νῆσον ἐπὶ μαλακῶν στρωμάτων ἐκοιμᾶσο·
 * Ὅμως ἡμεῖς εἰς τὰ βουνὰ ἐτρέμομεν ὡς σκύλοι.»
 Εἶπε, δεινῶς δ' ὠργίσθησαν οἱ σύντροφοι, κ' ὑψόνουν
 Τοὺς λύκους νὰ συγκλείσωσι τὸ στόμα τοῦ αὐθάδους.
 Ἄλλ' ὅμως δὲν τοὺς ἄφησεν ὁ γηραιὸς Φραγγίστας·
 Τὸ στῆθός του δ' ἐπρόβαλεν ὡς δυνατὴν ἀσπίδα
 Ἐκ τοῦ θανάτου τὸν μωρὸν προδότην νὰ φυλάξῃ·
 Κ' ἐμφρόνως τοὺς ἀρματωλοὺς πραῦνων εἶπεν οὕτω·
 «Ὁ τάλας παρεφρόνησε ! τὴν ἀσθενῆ ψυχὴν του
 Ἐθάμβωσαν τῶν μισθωτῶν τ' Ἀλῆπασσα τὰ πλοῦτη·
 Καὶ ζωντανὸς δὲν ἔπρεπε βεβαίως νὰ πομείνῃ
 Ὁ κλέφτης, ὁ εἰς ἔγκλημα περιπεσὼν τοιοῦτον»

Ἄλλ' ὅμως ἡ περίστασις μᾶς ἀναγκάζει τώρα
Τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ κλείωμεν· διότι δὲν ἀγγέλλει
Συνήθως τὰ γινόμενα ὡς γίνονται ἡ φήμη·
Κ' ἐνδέχεται κακόβουλοι ἐχθροὶ νὰ διαβάλουν
Τὸν ἀρχηγόν, ὡς τρώγοντα μὲ λύσσαν τοὺς συντρόφους,
Διότι δουλικῶς αὐτὸν εἰς πάντα δὲν ἀκούουν.
Διὸ θὰ τὸν ἀφήσωμεν νὰ κάμῃ ὅ,τι θέλῃ·
Ἄν δέ ποτε εἰς τοὺς στρατοὺς τὸν ἴδωμεν τῶν Τούρκων
Πυροβολοῦντα καθ' ἡμῶν, αὐτὸν κτυποῦμεν πρῶτον·
Καὶ ζῶντα νὰ τὸν λάβωμεν μὲ τέχνην προσπαθοῦμεν.
Κατόπιν δὲ τὸν δένομεν ἀνάποδα εἰς δένδρον,
Καὶ κάτωθεν ἀνάπτομεν σωρὸν ξηρῶν ἀχύρων,
Ἐως ἐκβάλλῃ ὁ καπνὸς τὴν μιὰν ψυχὴν του.»
Εἶπε, δυσκόλως δ' ἔμελλε νὰ πείσῃ τοὺς ὀπλίτας,
Ἄν σέβας δὲν ἐπέβαλλον αἱ πολιαὶ του τρίχες.
Αὐθις δὲ νῦν ἐβόησεν ὁ ἀρχηγὸς τοιαῦτα·
«Τσαφέρμπη, κατώρθωσες νὰ μᾶς πλανήσῃς ἓνα.
Καὶ βέβαια τίς κυνηγὸς τοσοῦτον θάστοχῆσῃ,
Ὡστε κἀνὲν εἰς τοὺς ἀγροὺς πτηνὸν νὰ μὴ φονεύσῃ;
Πλὴν ἄκουσον· εἰς τὸν πασσᾶν τοιαῦτα θέλεις εἶπει·
Ἄν εἰς αὐτὸν παλάτια ἐχάρισεν ἡ τύχη
Καὶ θησαυροὺς, τὸν ἐξιμνοῦν δὲ κόλακες ἀπαύστως,
Παλάτια καλλίτερα οἱ κλέφται κατοικοῦσι,
Τὸν Ὀλυμπον, τὸν Κίτσαβον, τὴν Λιάκουραν, τὸν Πίνδον,
Κι' οἱ τῆς ἀνδρείας θαυμασταὶ τοὺς ἄθλους τῶν ὑμνοῦσιν.
Οὐδέποτε δ' αὐθέντην τῶν κἀνένα θὰ γνωρίσουν,
Ἢ μόνον τὸν οὐράνιον δημιουργὸν τοῦ κόσμου,
Κ' ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν εἰς μάχην τοὺς νικήσει.
Ὅθεν ἂν θέλῃ παρ' ἡμῶν αὐθέντης νὰ καλῆται,
Ἄς ἔλθῃ μὲ τὴν δύναμιν τῶν ὅπλων νὰ δεσμεύσῃ
Τοὺς ἀετοὺς τοὺς κορυφὰς ὀρέων κατοικοῦντας.
Δὲν ἔχει τὴν ἀξίωσιν ἀσλάνι νὰ καλῆται;
Ἄς ἔλθῃ· ζοῦν οἱ λέοντες εἰς τῶν βουνῶν τὰ δάση.
Ἄς ἔλθῃ· τί μαραίνεται εἰς φρούριον κλεισμένος

Ὡς γέροντα ζηλότυπον ὑπανδρευθεῖσα νέα ;
Τὸν Φάλιαν δὲ τοῦ στέλλομεν ἀνδράποδον νὰ ἔχῃ,
Τὴν ἄμαξάν του ὅπισθεν νάκολουθῇ ὡς κύων
Καὶ τὸ τσιμπούκιον αὐτοῦ εἰς τὰς ὁδοὺς νὰ φέρῃ.·
Εἶπε, κ' ἡ ὄψις ἄλλαξε τοῦ Φάλια μυριάκις,
Κ' ἐστάθη ὡς μετανοῶν διὰ τὸ μέγα σφάλμα·
Πλὴν τότε ἀπεσύρθησαν πάντες ὁμοῦ οἱ κλέφται,
Κι' ἀφῆκαν τὸν Τσαφέρμπειν μὲ μόνον τὸν προδότην·
Αὐτὸς δ', ὡς οἱ πιγιγόμενοι τὴν κόμην των λαμβάνουν,
Τὴν χεῖρα ἔσφιξε σφικτὰ τοῦ Ἀλβανοῦ, καὶ φεύγει
Διόλου μὴ δυνάμενος τοὺς Ἑλληνας νὰ βλέπῃ·
Ἄναχωροῦν δ' ἀμφοτέρωι ταχυποροῦντες ἦδῃ·
Καὶ μόνον κάποι' ἔστρεψε τὸ πρόσωπον μὲ βίαν
Ὁ Φάλιας, τρέμων μὴ τυχὸν εἰσέτι ὠρθωμένοι
Τῶν τουφεκίων μένουσιν οἱ λύκοι, ἀπειλοῦντες
Τὴν βέβηλον αὐτοῦ ψυχὴν νὰ πέμψουν εἰς τὸν Ἄδην;

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

Ρ Α Ψ Ω Δ Ι Α Ι Ζ'.

ΕΚΟΜΙΣΕ δ' ὁ πρεσβευτὴς εἰς τῶν Ἰωαννίνων
τὴν πόλιν τὴν ἀπάντησιν τοῦ κλέφτου τῶν Ἀγρᾶφων,
καὶ μέγα πείσμα τὴν ψυχὴν σαλεύει τοῦ Σατράπου·
γυναῖκα τὸν ὠνόμασαν, αὐθέντην δὲν τὸν λέγουσιν,
Ἄν δὲν νικήσῃ πόλεμον ὁ ἴδιος ἐπάγων.
«Καὶ τί λοιπόν; θὰ καυχηθοῦν οἱ κλέφται, ἢ ἀνακράζει,
εἴ ὅτι δὲν ἔχω παντελῶς νὰ πολεμήσω τόλμην;
Κι' ὁ λέων, θέλουσιν εἰπεῖ, στολὴν περιεβλήθη
τῶν γυναικῶν, καὶ κάθηται τὴν ἀτρακτὸν τοῦ στρέφωσιν;
Μεγάλην θέλω πάραυτα ἐγείρει ἐκστρατείαν·
Κ' ἐγὼ αὐτὸς τὸ ὄπλον μου λαμβάνων θὰ στρατεύσω,
καὶ θάποθάνω κάλλιον, ἢ φήμῃ νὰ σαλπίζῃ,
Ἄ ὅτι δειλὸν ἐκάλεσαν δικαίως τὸν βεζύρην.»
Ἄγει, κάμμίαν δὲ στιγμὴν δὲν θέλει νὰ πολέσῃ·
Ἄλλ' ὦν πολὺ δραστήριος ἐκ φύσεως, ὡς ὅλοι
οἱ τύραννοι, αἱ μάστιγες τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων,
οἱ πάντες εἰς ἐνέργειαν νὰ ἔμβουν διατάσσει·
οἱ στρατιῶται παρευθὺς τὰς σπάθας νὰ κονίζουσι,
καὶ μὲ βολὰς τοὺς σάκκους τῶν ἀφθόνως νὰ γεμίζουσι,
τὰς ὀπλοθήκας δ' ἀνοιζαν, καὶ δίδουσι εἰς ἐκείνους,
οἵτινες εἶχον δύναμιν νὰ φέρωσι τὰ ὄπλα.
Ἡμέραν δ' οἱ ὀπλοποιοὶ ἐργάζονται καὶ νύκτα·
καὶ ζῆλον οἱ Τουρκόγυφτοι προσποιητὸν δεικνύουσι,
τοὺς φουσητῆρας ζωηρὰ κινουῦντες καὶ τὰς σφύρας.

Ὡς δ' ὅταν ἀλαζῶν γυνὴ τὴν κόρην τῆς νυμφεύης,
 Τὴν δεξιότητα δ' αὐτῆς νὰ ἐπιδείξῃ θέλῃ,
 Ἦν ἔχει τὰ τῆς τελετῆς λαμπρῶς νὰ διευθύνῃ·
 Ἄνω καὶ κάτω τρέχουσιν οἱ ὑπηρέται πάντες,
 Τὰς προσταγὰς τῆς μὲ σπουδὴν μεγάλην ἐκτελοῦντες·
 Συχνὰ δ' ἐκείνη ἐπαινῆ ἢ πάλιν ἐπιπλήττη,
 Κι' ὁ οἶκος ὅλος σείεται ὑπὸ βοῆς καὶ κρότων.
 Ὅμοιως τότε σύμπασα ἐσειέτο ἡ πόλις,
 Τὸν ζῆλόν των νὰ δεῖξωσιν ἀμιλλωμένων πάντων.
 Κήρυξ δ' ἐσάλπιζ' ἄπαυστα· «Πρὸς πόλεμον οἱ πάντες
 Νὰ σπεύδετε ὁ ἔνδοξος βεζίρης διατάσσει·
 Οἱ Γύφτοι κι' οἱ Ὀθωμανοί, Χριστιανοί κ' Ἑβραῖοι.»
 Τοὺς δ' Ἑλληνας τοὺς δυστυχεῖς ὁ τρόμος κυριεύει·
 Καὶ μετ' ὀδύνης τῆς ψυχῆς ἐπίσης συντελοῦσιν
 Εἰς ὅσα τὸν ἀφανισμόν τῶν ἀδελφῶν θὰ φέρουν.
 Πλὴν καὶ τις τούτων εὐελπίς κρυφὰ πρὸς ἄλλον λέγει·
 «Σὲ θέλω, Κατσαντώνη μου, νὰ μᾶς τιμῆσῃς τώρα·
 Κι' ὀπίσω τὸν Ἀλήπασσαν νὰ στείλῃς τρομασμένον·
 Γενναῖος δὰ παρὰ πολὺ δὲν εἶναι, τὸ γνωρίζεις,
 Καὶ τὴν ζωὴν του ἀγαπᾷ ὡσὰν πλουτήσας γέρων.»

Ἐν τούτοις δὲ καὶ χρήματα, τὰ νεῦρα τῶν πραγμάτων,
 Ὁ πόλεμος χρειάζεται νὰ ἔχῃ μ' ἀφθονίαν·
 Καὶ παντελῶς δὲν ἤθελε τοὺς θησαυροὺς νάνοιζῃ,
 Οὓς ἀπ' ἐτῶν ἐσώρρευε τὸ τέλος τοῦ τρομάσσω.
 Δὲν ἐλησμόνησε λοιπὸν τὴν παλαιὰν του τέχνην·
 Τοὺς βαθυπλούτους ἐκραζεν Ἑβραίους τοκογλύφους,
 Καὶ μὲ φωνὴν ὑποκριτοῦ τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Τὸν κίνδυνόν μου, τέκνα μου, τὸν μέγαν θεωρεῖτε!
 Τὴν δόξαν μου, τὰ πλούτη μου νὰ μὲ στερήσῃ θέλει·
 Εἰς κλέφτης, καὶ μοῦ ἀπειλεῖ καὶ τὴν ζωὴν ἀκόμη.
 Ὅθεν θὰ κάμ' ὁ ἴδιος μεγάλην ἐκστρατεῖαν,
 Νὰ τὸν συλλάβω μόνος μου, νὰ εὕρω ἡσυχίαν.
 Ἄλλ' ὅμως χρήματα πολλὰ χρειάζονται πρὸς τοῦτο.»

Καί τὸ ταμεῖόν μου πτωχὸν, καθὼς εἰξεύρετ', εἶναι,
 Διὸ, καλὰ παιδία μου, θὰ σᾶς παρακαλέσω
 Νὰ μοῦ δανείσῃτ' ἕκαστος μικρὸν ποσὸν χρυσίου,
 Συνάλλαγμα δὲ τακτικὸν θὰ λάβῃτ', ἐννοεῖται·
 Κι' ὅποταν ληξιπρόθεσμον θὰ γείνη, θὰ μετρήσω
 Εὐθὺς τὸ νόμισμα, καθὼς τὸ ἀπαιτεῖ ἡ τάξις.»
 Εἶπεν ὁ ἔχων θησαυροὺς ἀπείρους σωρευμένους·
 Κι' ἀλλήλους ἐθεώρησαν οἱ τάλανες Ἑβραῖοι·
 Ἐκτύπα δὲ ὡς τοῦ λαγοῦ ἔς τὸ στήθος ἡ καρδιά,
 Κ' ὡς τὸ πανίον ἔγεινεν ὠχρὸν τὸ πρόσωπόν των·
 Νεῦμα δὲ μόλις ἔκαμαν νὰ δώσουν ὅ,τι θέλῃ,
 Κ' εὐθὺς ὁ πλουσιώτατος αὐτῶν τοιαῦτα εἶπεν·
 «Αὐθέντη μας, δὲν θέλομεν συνάλλαγμα νὰ δώσῃς·
 Εἰς τοὺς τιμίους παντελῶς δὲν χρησιμεύει τοῦτο,
 Καὶ πρῶτος, ὑψηλότατε, εἰς τὴν τιμὴν σεῖς εἴσθε.
 Ὅποσα δὲ ζητήσετε, σᾶς δίδομεν προθύμως.»
 Εἶπον οἱ ἄθλιοι καλῶς γινώσκοντες ὁποῖος
 Ὅφις θὰ ἔτρωγεν αὐτοὺς, ὅπότ' ἡ προθεσμία
 Τῶν γραμματίων ἔμελλε νὰ φθάσῃ· μίαν νύκτα
 Βεβαίως πάντας ἤθελεν ἀφάντους καταστήσει·
 Κι' οἱ συγγενεῖς των ἔμελλον νὰ τρέξουν πρὸς τὴν λίμνην
 Τῆς πόλεως, τοῦλάχιστον τὰ πτώματα νὰ ἴδουν.
 Πλὴν μάτην τῶν διαβατῶν θὰ ἤγειρον τὸν οἶκτον
 Εἰς τὰς ἀκτὰς στενάζοντες, κι' αὐξάνοντες τὸ κῦμα
 Τῆς λίμνης μὲ τοὺς ῥύακας τῶν ἀλμυρῶν δακρῶν.

Οὕτως ἀφοῦ τοὺς δυστυχεῖς ἐγύμνωσεν Ἑβραῖους,
 Ὁ τύραννος τὸν νοῦν αὐτοῦ ἀπαύστως βασανίζει,
 Ὅπως ἐφεύρῃ πορισμοῦ χρημάτων νέους τρόπους.
 Βοᾷ δ' ὡς οἱ μαινόμενοι· «ἄχ! διὰ τί ταχέως
 Νὰ παύσῃ τὸ θανατικόν; βεβαίως κληρονόμος
 Πολλῶν ἀτέκνων ἤθελον διὰ τῆς νόσου γείνει!»
 Τοῦ ἄρτου τὴν τιμὴν τριπλὴν νὰ κάμουν διατάσσει,
 Ὡς ἔχων μονοπώλιον τὸν σῖτον τῆς Ἠπείρου.

Τὰ ὄρφανὰ δ' ἐπίεσεν ἡ τῆς τροφῆς ἀνάγκη,
 Κ' ἐλθόντα περιέζωσαν τὸν οἶκον τοῦ Σατράπου,
 « Ἄρτον» βοῶντα ἀπρόφθασε εἰς τοὺς πτωχοὺς, αὐθέντα.»
 Ἐκεῖνος δ' ὑποκριτικὸν ἐπιδεικνύων οἶκτον,
 Ἄρτους εὐθὺς ἐπρόσταξε πολλοὺς νὰ διανεῖμουν,
 Χαρίζων ἐν τοῖς ἑκατὸν ἐξ ὧων εἶχε ἀρπάσει.

Ἵππρχε δ' εἰς τὸ Στέλοβον τοῦ Ζαγορίου γέρων
 Περιφήμος ὡς ἰατρὸς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης·
 Βοτάνας ἀπὸ τῶν βουνῶν συνήθροϊζε παντοίας,
 Καὶ κατεσκεύαζ' ἀλοιφὰς ἐκ μυελῶν καὶ λίπους.
 Κατόπιν δὲ δισάκκιον ἐπὶ τῶν ὤμων φέρων,
 Κ' ἐνθέτων εἰς κιβώτιον τὰς ἀλοιφὰς, τὰς κώμας
 Διήρχετο ἀκαλὸς ἰατρὸς» βοῶν ἀπανταχόσε.
 Ἐθρύλουν δ' ὅτι θαύματα ἰατρικῆς ἐποίει,
 Εἰς τὰς χρονίους μάλιστα πληγὰς δι' ἐργαλείων
 Ἐπιδεξίους ἐντομάς ποιῶν καὶ περιδένων.
 Διὸ σπανίως ἤθελες εἰσελθ' εἰς τὴν αὐλήν του,
 Χωρὶς νὰ ἴδῃς πρόβατα, χοιρίδια καὶ ὄρνευς,
 Δωρήματα τῶν ἀσθενῶν, οὓς εἶχε θεραπεύσει·
 Ἐντεῦθεν δὲ βαθύπλουτος κατὰ μικρὸν κατέστη.
 Ἀλλὰ τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ δὲν ἤθελε νὰ βλέπῃ
 Ἀκέραιον ὁ φθονερός Σατράπης, κ' ἀρμοδίαν
 Νῦν εὔρηκε περίστασιν, τὸν πλοῦτόν του νάρπασῃ.
 Τὸ βδελυρὸν τοῦ ὄργανον, τὸν Ἀθανάσῃ Βάγιαν,
 Ἐκάλεσε, κ' ὠμίλησε καταχθονίαν γλῶσσαν·
 « Χριστιανέ μου ἀδελφε, μιᾶς τροφοῦ τὸ γάλα
 Ἐπιάμεν, κ' ἐγείναμεν παρόμοιοι τὴν γνώμην.
 Τὸν ἰατρὸν τὸν πλούσιον γνωρίζεις τοῦ Στελόβου·
 Ἐν ἄρρην ἔχει ἔφηβον καὶ πέντε θυγατέρας·
 Τὰ πάντα σὺ νοεῖς καλῶς· τὸν θησαυρὸν του θέλω.»
 Ὡς δ' ὅταν εἰς τὴν Ἀφρικὴν ὁ ἄνεμος φυσήσῃ,
 Ὅν ἀναπνέων τις ἀπλῶς δὲν δύναται νὰ ζήσῃ·
 Τοὺς οἴκους των οἱ ἄνθρωποι ταχέως κατακλείνουν,

Κι' οἱ ὁδοιπόροι κατὰ γῆς τὸ πρόσωπόν των θέτουν,
 Ἐως μολύνουσα τὸ πᾶν ἡ δύναμις του παύση·
 Ὅμοιως ὅτ' ὁ δῆμιος τ' Ἀλῆπασσα προβαίνει,
 Παχόν' ἢ φρίκη τῶν πτωχῶν Χριστιανῶν τὸ αἷμα·
 Εἰς τὰς ὁδοὺς ἐκτείνοντες τὴν χεῖρα τὸν δεικνύουν·
 Φωνάζουν· ἀφύγετ'! ἔρχεται ὁ Βάγιαις ὁ Θανάσης.·
 Τοὺς οἴκους κλείουν κρύπτοντες τὰς εὐειδεῖς παρθένους,
 Καὶ τρέχει τρέμων ὁ πατήρ νὰ εὕρῃ τὸν υἱόν του,
 Οὔτινος μὴ μάλιστα ἐπανθεῖ τὸ γένειον ὀλίγον.
 Πλὴν τούτου δὲν ταραττοῦσι διόλου τὴν καρδίαν
 Αἱ ὕβρεις, καὶ τῶν γυναικῶν αἱ φοβεραὶ κατάραι,
 Αἵτινες ἄλλον ἤθελον βαθύτατα κλονίσει·
 Ἐσίγησ' ἡ συνείδησις· τὸ δ' ἐγκλημα νομίζει
 Συνειθισμένον ἔργον του· καθὼς οἱ κρεουργοῦντες
 Καὶ τοὺς τραχήλους τέμνοντες τῶν ἀπαλῶν ἀρνίων,
 Ὅς ἄλλος ἦθελ' αἰσθανθῆ φρικίαισιν νὰ σφάζῃ.

Ἦτο δ' ἐσπέρα, κι' ἀναπτον οἱ χωρικοὶ τοὺς λύχνους·
 Εἰς τάπητα δ' ἐκάθηντο νὰ λάβωσι τὸ δεῖπνον,
 Ὅπότε ἠκούσθη ταραχὴ μεγάλη ἔς τὸ χωρίον.
 Μὲ προσοχὴν δ' ἐκύτταζον τὸν Βάγιαν οἱ ἀγρόται,
 Εἰς ποῖον οἶκον ἐμελλε πυρκαϊᾶν νανάψῃ.
 Ὅποτε δ' εἰς τοῦ ἱατροῦ τὸν εἶδον νὰ εἰσέλθῃ,
 Τοιοῦτον λόγον ἐμπειρὸς ἀπέτεινε πρεσβύτης·
 «Καλὰ, ἰατρέ μου, τῷ ξεῦρα· παχὺν κριὸν θάρπασθαι
 Τάνθρωποκτόνον ὄρνεον· πολὺ δὲν θὰ βραδύνῃς
 Γυμνὸς νὰ μείνης· τῷ παθῶν κι' ἄλλοι πολλοί· θὰ ἔχῃς
 Μόννην αὐτὴν εἰς τὸ ἐξῆς σκληρὰν παρηγορίαν.»
 Οὕτω καλῶς ἐμάντευε τὸ μέλλον ὁ πρεσβύτης·
 Ὁ στυγερός δὲ δῆμιος εἰσῆλθ' εἰς τὴν οἰκίαν,
 Καὶ μὲ πλαστὸν μειδίαμα τὸ ἀκαλησπέρα» λέγει.
 Ἀφοῦ δὲ τὸν χαιρετισμὸν ἀπέδωκεν ὁ γέρων,
 Κατὰ τὸ ἔθος προσκαλεῖ αὐτὸν νὰ λάβῃ θέσιν
 Πλησίον εἰς τὴν τράπεζαν· ἐν βίᾳ δὲ ὁ ξένος

Ἐσθίει, ἀπὸ τῆς μακρᾶς πορείας πεινασμένος·
Καὶ πίνων μόλις ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἀπλᾶς προπόσεις,
Ἐν ᾧ μὲ περιέργειαν οἱ πέριξ τὸν κυττάζουν.
Ἄφου δ' ἀρκούντως τῆς τροφῆς ὁ πόθος ἐπληρώθη,
Τσιμπούκια ἐκόμισαν μακρὰ οἱ ὑπηρεταί·
Ἐρώτησιν δ' ἐποίησεν ὁ κύριος τοῦ οἴκου·
«Μὲ συγχωρεῖτε· δύναμαι νὰ ἐρωτήσω τώρα
Τίς εἴσθε, πόθεν ἔρχεσθε καὶ ποῖον τῶνομά σας.»
Πολὺ δὲ παραξενευθεὶς ὁ ξένος ἀπεκρίθη·
«Λοιπὸν δὲν μὲ γνωρίζετε διόλου; δὲν ὑπῆρξε
Περίστασις νὰ μ' ἴδετε; περίεργον τῷ ὄντι!»
Εἶπε κ' ὁ Δήμας θεωρεῖ μὲ προσοχὴν τὸν Βάγιαν
(Τοιοῦτον εἶχεν ὄνομα ὁ κύριος τοῦ οἴκου)
Κ' αἱ τρίχες του ὠρθώθησαν· ἀλλὰ τὴν φρίκην κρύπτων,
Τὰς λέξεις κόπτων, ἀπαντᾷ· «ἀληθινὰ . . . σᾶς εἶδα . . .
Τῷ ὄντι . . . ναί, μοῦ φαίνεται ὡς νὰ σᾶς εἶδα κάπου . . .»
Δὲν εἴσθε σεῖς, αὐθέντα μου, ὁ Βάγιας ὁ Θανάσης;»
«Ἐγὼ αὐτός,» ἀπήντησεν ὁ ξένος μειδιάσας·
«Ἀλλὰ δὲν πρέπει παντελῶς νὰ σᾶς ταραῖξῃ τοῦτο·
Μὲ προσταγὴν χαροποιᾶν μ' ἀπέστειλ' ὁ βεζίρης.»
Νῦν δ' ἔγεινε μανιακὴ ἡ δέσποινα τοῦ οἴκου,
Καὶ μετ' ὀργῆς ὠμίλησε τοιαῦτα πρὸς τὸν ἄνδρα·
«ὦ σύζυγέ μου, πάραυτα τὸν ξένον νὰ διώξῃς·
Ἄνθρωπος τὸ ἀνάθεμα τῆς ἐκκλησίας ἔχει·
Καὶ ζῶν εἰσέτι σκώληκας γεννᾷ ὑπὸ τὸ δέρμα,
Μυρίζει δ' ὅπως οἱ νεκροὶ καὶ παγωμένος εἶναι·
Ἡμέρας τρεῖς θὰ ξεψυχᾷ πρὶν εἰς τὸν τάφον ἔμβῃ . . .»
Ἐλεγεν οὕτως ἡ γυνὴ, τί ἔμελλε νὰ πάθῃ
Διόλου μὴ γινώσκουσα· τὸν λόγον τῆς δὲ κόπτει
Εὐθύς ὁ σύζυγος· «ἀρκεῖ, ἀρκεῖ, μὴ προχωρήσῃς·
Σιώπα, δυστυχῆς γυνὴ, νὰ ἴδωμεν τί τρέχει,
Καὶ ποῖαν ἔχει προσταγὴν ἐκ μέρους τοῦ βεζίρη.
Περάνατε τὸν λόγον σας, αὐθέντα μου Θανάση.»
Ἐκεῖνος δὲ παντάπασιν ὑπὸ τοῦ τρόπου τούτου

Τῆς γυναικὸς μὴ παραχθεις, ἐξηκολούθησ' οὕτω
 « Χαρποϊανὴν ἐκόμισα μεγάλην ἀγγελίαν·
 Ὁ ἔνδοξος βεζίρης μας μεγάλην διατρέφων
 Ὑπόληψιν πρὸς ἅπαντα τὸν οἶκόν σας, σκοπεύει
 Θετὸν νὰ κάμη τέκνον του τὸν ἔφηβον υἱόν σας. »
 Τώρα δ' ἡ ὄψις ἔγεινε τοῦ ἱατροῦ ὡς τοίχος·
 Εἰς τοῦ δημίου ἔπεσε τοὺς πόδας, καὶ μὲ θρήνουσ'
 Ἰκέτευσ', ἴσως δυνηθῆ νὰ σώσῃ τὸν υἱόν του·
 « Χριστιανῆς δὲν ἔπιες καὶ σὺ τὸ γάλα, Βάγια ;
 Δὲν εἶχες ἄλλοτε καὶ σὺ χριστιανὸν πατέρα ;
 Τὸ τέκνον μὴ μ' ἀποστερῆς, τὴν μόνην μου ἐλπίδα·
 Δὲν ἔχω εἰς τὸ γῆράς μου παρηγορίαν ἄλλην·
 Τοὺς θησαυροὺς μου παρευθὺς σοῦ παραδίδω πάντας·
 Εἰς τοῦτο τὸ κιβώτιον τοὺς ἔχω συναγμένους·
 Ἴδου τ' ἀνοίγω ! δύνασαι νὰ λάβῃς ὅτι θέλῃς. »
 Νῦν δ' ἔληξ' ἡ ὑπόκρισις τοῦ βδελυροῦ Θανάση,
 Ἄφου καλῶς ὁ ἱατρὸς τὸν εἶχεν ἐνοήσει·
 Τοὺς θησαυροὺς συνήθροισε τοῦ κιβωτίου πάντας,
 Κι' ἀναχωρῶν ἀπέτεινε τοιαύτην ὁμιλίαν·
 « Σὺ ἔχεις κι' ἄλλα χρήματα εἰς χωρικοὺς δανείσει·
 Εὐθὺς δὲ τὴν ἐπαύριον εἰς τὸν πασσᾶν νὰ στείλῃς
 Τριακοσίας ἀργυρᾶς γροσίων χιλιάδας·
 Δὲν θέλεις ἄλλως δυνηθῆ νὰ σώσῃς τὸν υἱόν σου.
 Πλὴν ἄκουσον· ἀσφάλεια εἰς τὸ χωρίον εἶναι ;
 Συνόδευσόν μ' ὁ ἴδιος, ἕως καλῶς ἐξέλθω
 Ἐκ τῶν συνόρων· ἐπειδὴ ἐὰν ὁ Βάγιας πάθῃ,
 Εἰς αἷμα θέλουν αἱ ὁδοὶ τῆς κώμης πλημμυρῆσει. »
 Εἶπε κ' εὐθὺς τὴν χλαῖναν του ἐπὶ τοὺς ὤμους ρίψας,
 Κι' ἀφείς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸν νυκτικόν του σκουῖφον,
 Τὸν καταχθόνιον αὐτοῦ συνώδευσε φονέα
 Ὁ Δῆμας ὡς τὰ σύνορα τῆς κώμης τοῦ Στελόδου.
 Οὐδ' εἶχεν ὄλωσ' ἄλογον ὁ Βάγιας ὑποψίαν·
 Καθότι κάπου γογγυσμὸς ὑπόκωφος ἠκούσθη·

Καὶ πιθανῶς θὰ ἔπινον τὸ αἷμά του αὐτόθι,
 Ἄν δὲν συνώδευεν αὐτὸν ἐφ' ἱκανὸν ὁ Δήμας.

Καθὼς δ' ἀπεχαιρέτισεν ὁ ἰατρὸς τὸν Βάγιαν,
 Πρὸς τὴν οἰκίαν ἔστρεψε κατεσπευμένον βῆμα·
 Εἰς δὲ τὴν σύζυγον αὐτοῦ ὠμίλησε τοιαῦτα·
 ἌΟ τάλας ποῦ θὰ δυνηθῶ τὴν αὔριον νὰ εὔρω
 Τριακοσίων ἀργυρῶν γροσίων χιλιάδας ;
 Ἔσθῆσθμεν ! ἐχάθημεν ! δὲν δύναμαι νὰ ζήσω
 Ἐπαίτης ἤδη ὁ προτοῦ βαθύπλουτος ἐνταῦθα !
 ὦ Δήμαινά μου ! πῆγαινε ταχέως νὰ ἐλθάψης
 Τοὺς θησαυροὺς, οὓς ἔκρυπτες διὰ τοιαύτην ὥραν.
 Λαβοῦσα δὲ τοὺς παλαιούς τοῦ οἴκου ὑπηρετάς,
 Πορεύου μὲ τὰ τέκνα μας πρὸς τὴν Ἁγίαν Μαύραν,
 Κρυφὰς ὁδοὺς εἰς τῶν δασῶν τὰ σκότῃ ἐρευνῶσα.
 Ἐκεῖ πρὸ χρόνων συγγενῆς, διαφυγῶν τοὺς Τούρκους,
 Θέλει φιλόφρων σὰς δεχθῆ, καὶ ἄσυλον παράσχη.
 Ὅμως ἐγὼ δὲν δύναμαι ἀργὸς νὰ διαμείνω.
 Ἐκδίκησιν ἀναβοᾷ ἡ πάσχουσα ψυχὴ μου !
 Θέλω ζωσθῆ τὸ ξίφος μου, πρὸς τὸ Βελούχι σπεύσει,
 Ἐνθα, καθὼς φημίζουσι, συνάγονται οἱ κλέφται.
 ὦ ! ἂν τὸν Βάγιαν ἤθελον εἰς μάχην ἐπιτύχει,
 Τὸ μέγιστον τεμάχιον τῶν κοπεισῶν σαρκῶν του
 Καὶ τῶν μικρῶν ὀνύχων του μικρότερον θὰ ἦτο.
 Εἶπε καὶ θρῆνον βάλλουσιν οἱ ἐν τῷ οἴκῳ πάντες,
 Ὡς ὅτε κόπτουν σάβανα θανόντος πρὸ ὀλίγου
 Φιλτάτου συγγενοῦς, κ' ὁμοῦ πολλαὶ γυναῖκες κλαίουσαν.
 Ἀλλὰ τοιαῦτα τὸ σκληρὸν κελεύει πεπρωμένον !
 Διὰ κρυφίων ἀτραπῶν εἰς τῶν δασῶν τὰ σκότῃ
 Πορεύονται δακρύοντα πρὸς τὴν Ἁγίαν Μαύραν
 Τὰ τέκνα καὶ ἡ σύζυγος· ἐν ᾧ πρὸς τὸ Βελούχι
 Προάγει μὲ νεανικὴν ὁ γέρων εὐτολμίαν,
 Ζωσθεὶς τὴν σπάθην καὶ βαρὺ τουφέκιον κομίζων.

Οὕτως ὁ ἀσπλαγχνος πασσαῖς ἐγύμνονε τοὺς πάντας·
 Οὐδ' ἤρκουν εἰς τὴν ἀπληστον ψυχὴν τοσαῦτα πλούτη·
 Ἄλλὰ κ' εἰς τοὺς μυχοὺς αὐτοὺς εἰσέδμε τοῦ Ἄδου
 Ἀναζητῶν τὸ μέταλλον, τἀλλότρια ληστεύων.
 Κι' ὡς ἔλεγον, ὑπόκωφος καὶ συνεχῆς τις κρότος
 Μυστηριώδεις ὑπὸ γῆν ἐσήμεν' ἐργασίας·
 Εἰς σκοτεινὰ δ' ὑπόγεια ἐθρύλουν ὅτι λύχνους
 Τυχοδιῶνται Ἴταλοὶ ἀνάπτοντες ἀφῆρουν
 Τῶν νομισμάτων τὸν χρυσὸν μὲ ῥίνην ἢ μὲ τρόπον,
 Ὃν ἡ ταρτάρειος αὐτῶν ἐγίνωσκ' ἐπιστήμη.

Βορείως δὲ τῆς πόλεως εὐρὺ πεδίον κεῖται,
 Δυναμένον στρατὸν πολὺν εὐκόλως νὰ χωρέσῃ.
 Ἐνταῦθα νὰ συναθροισθοῦν διέταξ' ὁ Σατράπης,
 Ὅποσοι μέρος εἰς αὐτὴν θὰ λάβουν τὴν στρατείαν.
 Τὸ πρῶτον δὲ προέβησαν οἱ μαλθακοὶ Κονιάροι,
 Φοροῦντες μέχρι τῶν ποδῶν μακρὰς ἀναξυρίδας·
 Κατόπιν δὲ τῶν Ἀλβανῶν τὰ φύλα τὰ παντοῖα,
 Οἱ Γκέκηδες, οἱ Τσάμηδες, οἱ Λιάπηδες κ' οἱ Τόσκοι.
 Ποικίλην δ' εἶχον τὴν χροιάν τοῦ στήθους αἱ ἐσθῆτες,
 Πλὴν ἅπαντας ἡ ἐθνικὴ ἐκόσμει φουστανέλλα.
 Γενίτσαροι δὲ μετ' αὐτοὺς προῆλθον ὠπλισμένοι
 Ἐκ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν διὰ βαρέων ὄπλων·
 Καί τινες τούτων ἔφερον καὶ δόρατ' ἐπιμήκη,
 Μὲ σιδηρὰ δ' ἐφύλαττον τὴν κεφαλὴν τῶν κράνη,
 Τηροῦντες τὸν ἐξοπλισμὸν εἰσέτι τὸν ἀρχαῖον.
 Τοὺς ὀβελοὺς τῶν ὕστερον τοὺς σιδηροῦς ὑψοῦντες,
 Κομίζοντες δὲ πύραυνα, λαβὰς καὶ φουσητήρας,
 Ἐφάνησαν μὲ χαλαρὸν τὸ βάδισμα οἱ Γύφτοι.
 Οἱ σεφερλίδες ἔπειτα, ἐθελονταὶ τῶν Τούρκων,
 Προέβησαν διάφορον στολὴν ἐνδεδυμένοι,
 Καὶ προξενοῦντες γέλωτα εἰς τοὺς μαχημίους ἀνδρας.
 Ἰδιαιτέραν δ' ἔφερον σημαίαν κιτρινόχρουν,
 Ἐφ' ἧς θηρίον ὕψονε τὸν δεξιὸν τοῦ πόδα.

Κρατοῦντες δὲ πτυάρια κί' ἀξίνας εἰς τοὺς ὄμους,
 Κί' ἀνόρεκτα βαδίζοντες ἐφάνησαν ἐργάται
 Γραικοί, πρὸς τάφρων ὄρυξιν ἀγγαρευμένοι πάντες,
 Καί μ' ἦθος ἀλαζονικὸν ἐλαύνουν ἵππηλάται
 Ἐπιδεικνύοντες πολὺν τὸν κόμπον, καὶ κροτοῦντες
 Κυμβάλων εἶδος ἐλαφρῶν, ἅτιν' ἐμπρὸς τῶν ἵππων
 Ἦσαν δεμένα χάλκινα, μὲ δέρμα σκεπασμένα.
 Σεϊταρίδες δ' ἔλεγον αὐτοὺς, κ' ἐπὶ τῆς κόμης
 Μὲ οὐραν' ἀλώπεκος μακρὰν ὀρθὸν ἐφόρουσιν πῖλον.

Οὕτω πολυπληθὴς λαὸς συνήχθη πανταχόθεν,
 Καὶ θροῦς ἤκούετο πολὺς, ἀλαλαζόντων πάντων.
 Τῶν ἵππων δ' οἱ χρεμετισμοί, αἱ πλήξεις τῶν κυμβάλων,
 Τὰ ζωηρὰ πατήματα, ἡ σύγκρουσις τῶν ὄπλων
 Κί' οἱ κάποτε τὰς σφύρας τῶν σφοδρῶς κτυποῦντες Γύφτοι,
 Ὅπως τὴν ἀζήλον αὐτῶν ἐπιδεικνύουσιν τέχνην,
 Παράχορδον καὶ ὀχληρὰν ἐποίουν συναυλίαν,
 Ὅποτε τῶν δερβίσιδων ἀκούουσιν ψαλμυδίαν.
 Τὰ ὄτα δὲ κατέθελε μεθ' ἡδονῆς τὸ μέλος,
 Καὶ τὴν ψυχὴν ἐπήγειρε πρὸς ὦραν τὰ τοῦ κόσμου
 Νάφησιν, καὶ πρὸς οὐρανὸν τὴν προσοχὴν νὰ στρέψῃ.
 Ἐμπρὸς δ' ἀπάντων ὑψηλὸς δερβίσης προηγείτο,
 Ἐκτρέφων γένειον μακρὸν καὶ ζωηρὸς τὴν ὄψιν.
 Περὶ τὸν δεξιὸν δ' αὐτοῦ βραχίονα εἰς ὄφιν
 Πελώριος τὰς σάρκας του συνέθλιβεν ὑψόνων
 Τὴν κεφαλὴν, καὶ συριγμὸν ἐκπέμπων φρικαλέον.
 Πολλῶν δ' ἐπάγασεν εὐθύς τὸ αἷμα, καθὼς εἶδον
 Τὸ τερατῶδες ἐρπετόν· πλὴν Ἑλλην μειδιάσας,
 Εὐκόλως εἰς τὸν σύντροφον ἐξήγησε τὸ πρᾶγμα·
 «Ἐγὼ γνωρίζω διατί δὲν βλάπτει τὸ θηρίον·
 Εἰς ὕδωρ βρέχουσι μικρὸν ἐξ ἐριούχου τμημα,
 Αὐτὸ δὲ θέτουν ἔπειτα ἔς τοῦ ὄφρεως τὸ στόμα·
 Κί' ἀφέλκοντες μὲ δύναμιν ἐκβάλλουν τοὺς ὀδόντας.»

Οὕτως ἐξήγουν εὖκολα οἱ Ἕλληνες τὸ θαῦμα.
 Δερβίσης δ' ἄλλος δεύτερος προσέβαινεν ὑψόνων
 Τὴν χειρὰ του τὴν δεξιάν· εἰς τοὺς δακτύλους δ' εἶχε
 Τοὺς ἔμπροσθεν τρίχα λεπτήν, σχεδὸν μὴ φαινομένην·
 Σταθεῖς δὲ, πρὸς τὸν ὄμιλον τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 « Πεντάκις ἀπεδήμησα πρὸς τὴν ἁγίαν χώραν.
 Ὅτε δ' ἐκεῖθεν ἔμελλον νὰ φύγω τελευταῖον,
 Ἐξαίφνης πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ βλέμματά μου στρέψας,
 Ἄμαξαν εἶδον δράκοντες ἀέριοι νὰ σύρουν.
 Ὅπισω δὲ τοῦ ἄρματος ἐπίσης ἠκολούθει
 Δρακόντων πλῆθος πτερωτῶν· κ' ἐντὸς αὐτοῦ νεάνις
 Μὲ ὄψιν ὡς ἡ ἀστραπὴ κ' ἀκτινοβόλον κόμην,
 Τὰ ὄμματ' ἔστρεψ' εἰς ἐμὲ, κ' ὠμίλησε τοιαῦτα·
 « Βάρη τῆς γῆς, τί κάθεσθε ; δὲν βλέπετε τοὺς κλέφτας
 Τὸ κράτος τῶν Ὀσμανλινδῶν νὰ ρίψουν ἀπειλοῦντας ;
 Τὴν τρίχα ταύτην λάβετε, τοῦ προσφιλοῦς Προφήτου·
 Εὐκόλως θέλετε μ' αὐτὴν νικήσει τοὺς ἀντάρτας. »
 Εἰποῦσα μ' ἔρριψεν αὐτὴν τὴν τρίχα τοῦ Μωάμεθ
 Σημαίαν νὰ ποιήσωμεν πρὸς τοὺς ἀυθάδεις κλέφτας. »
 Εἶπε, καὶ πάντες ἐξαλλοὶ « ἀλλάχ » ἐπιφωνοῦσι,
 Κ' ἐκθέτουν μετὰ θαυμασμοῦ τὸν βίον τοῦ δερβίση,
 Ὅστις δὲν ἔτρωγ' ἄλλο τι εἰμὴ ἐλαίας κ' ἄρτον,
 Ἐντὸς καλύβης δ' ἔμενε πλησίον εἰς τζαμίον.

Τολμηροτέραν μετ' αὐτὸν δερβίσης ἄλλος πράξιιν
 Ἐποίησεν· ἐπὶ τῆς γῆς ἐνέπηξ' ἦλον μέγαν·
 Ἐκ τούτου δ' εἶχεν ἄλυσιν κρεμάσει μεταλλίνην,
 Εἰς τᾶλλον ἔχουσαν εὐρὺν ἀπὸ σιδήρου κύκλον·
 Τὴν κεφαλὴν του δ' ἔθηκεν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ κύκλου·
 Κ' ἔπειτα πέριξ ἔτρεχε τοῦ ἥλου, καθὼς ἵππος,
 Ὅν δένουν εἰς τὰς μηχανὰς τὰς ἐπαντλοῦσας ὕδωρ.
 Ἄφρους δ' ἐσκόρπιζε λευκοὺς τὸ μακρικόν του στόμα,
 Κι' οἱ πόδες του κονιορτοῦ διήγειρον νεφέλας,
 Ἐως ἐστάθη· βρυχηθεῖς δ' ὡς ἄγριον θηρίον

Μὲ θολωμένον ὄφθαλμὸν ὠμίλησε τοιαῦτα·
 « Δὲν θέλω τὴν πολύμοχθον περιστροφὴν ἀφήσει,
 * Ἄν ξίφος ἔλκοντες εὐθὺς δὲν σπεύσωμεν τοὺς πάντας
 Ἄπιστους νάφανίσωμεν, τὴν γῆν νὰ μὴ μαλύνουν. »
 Εἶπε, καὶ πάντας μανικοὺς κατέστησεν ὁ λόγος·
 Γυμνόνουν δὲ τὰς σπάθας των, καὶ θέλουσι νὰ τρέξουν
 Νὰ σφάζουν τοὺς Χριστιανοὺς, γυναῖκας καὶ παιδιά,
 * Ὅπότε ὁ κήρυξ μὲ φωνὴν ἐσάλπισε βροντώδη·
 « Ματαίων ἐπιδείξεω καιρὸς δὲν εἶναι τώρα·
 * Ὅστις δὲ θέλη, αὔριον θὰ δεῖξη τὴν ἀνδρείαν,
 * Ὅπότε ὁ ἴδιος πασσᾶς σκοπεύει νὰ στρατεύσῃ. »

Τῷ ὄντι δ' ἠτοιμάζετο κ' ὁ φοβερὸς Σατράπης
 Μὲ τάκουσμένα ὄπλα τοῦ πρὸς μάχην νὰ ἐξέληθῃ.
 Καὶ πρῶτον χρυσοκέντητον ἐνδύετ' ἐφ'esτριδα,
 Ἐπὶ τοῦ στήθους ἔμπροσθεν ἐντέχνως σταυρωμένην,
 Διὰ λαμπρᾶς δ' εἰς τὴν ὀσφὺν ἐπέζωσμένην ζώνης.
 Κατόπιν δὲ τὴν ἀλουργὸν ἐφόρσε χλαμύδα,
 Οὐσαν εἰς τᾶρα ποικιλτὴν μὲ τέχνην λεπτοτάτην,
 Σισύραν δ' ἔχουσαν ἐντὸς λευκὴν, ἀπαλωτάτην.
 Ἄπο βελούδου δ' ὕστερον κνημίδας ὑπεδέθη
 Ἐχούσας χρῶμα ἐρυθροῦ βυσσίνου· κ' εἰς τοὺς πόδας
 Περιεβλήθη πέδιλα ὀλόχρυσά, σφιγμένα
 Μὲ δέτην, ὄντα ποικιλτὸν μ' ἀδάμαντας μεγάλους.
 Τὴν κεφαλὴν δὲ κάλυμμα κυκλοτερές ἐκόσμηε
 Ἄστράπτου ἀπὸ τῶν πολλῶν μεγάλων ἀδαμάντων·
 Κ' εἰς τᾶρα τούτου κίδαρις ἀπὸ λευκῆς μετᾶξῃς
 Μὲ πλούσια κεντήματα τὸ κάλλος ἐπαυξάνει.
 Ἐπειτα δὲ τὰ ὄπλα τοῦ διέταξε νὰ φέρουν·
 Καὶ πρῶτον εἰς τὴν ζώνην τοῦ τὸν ἀκινάκην θέτει,
 Ὅν εἶχεν ἐξεπίτηδες ἐκ τοῦ Καυκάσου φέρει·
 Εἰς ἀετοῦ δὲ κεφαλὴν ἀπέληγ' ἡ λαβὴ του
 Ὀλόχρυσος· κ' ἀδάμαντες οἱ ὄφθαλμοὶ του ἦσαν.
 Πηλσίον δ' ἐγχειρίδιον, μὲ λίθους βαρυτίμους

Κεκοσμημένον τὴν λαβὴν, τὰ ὄμματα θαμβόνοι.
 Σημαίνων δὲ τάξιωμα τοῦ ὑψηλοῦ βεζίρη,
 Δῶρον ἐπίσημον αὐτὸ ἀπέστειλ' ὁ Σουλτάνος,
 Νὰ σφάζῃ πάντα δι' αὐτοῦ παρήκρον τοῦ θρόνου.

Κατόπιν δὲ προσέταξε τὸν ἵππον νὰ κομίσουν,
 Ὅν ἵππευε καλούμενον ἁ' Αραβικὸν δερβίσην,»
 Περιφῆμον δ' ὡς ἔχοντα τὸ τάχος τῶν ἀνέμων.
 Μετέπειτα ζωννύεται τὴν σπάθην τὴν ἀγίαν,
 Ἦν εἶχεν ἄλλοτ' εἰς αὐτὸν χαρίσει ὁ Ὁρχάνης,
 Ἄπόγονος τοῦ Κριμγχεραὶ, δυνάστης τῶν Ταρτάρων.
 Ὁ δορυφόρος ὕστερον ὁ πρώτιστος ἀπάντων
 Τὰ πυροβόλα ὄπλα του παρέστησε μὲ σέβας.
 Εἶχον δ' αὐτὰ ἱστορικὴν μεγάλην σημασίαν,
 Κι' οἱ Ἄλβανοὶ τὰ ἐψάλλον εἰς ἄσματα δημῶδη.
 Ἦτο τὸ ἐν τουφέκιον μεγάλης διαμέτρου,
 Ἐχον τὸ χρῶμα κυανοῦν, διὰ χρυσοῦν δ' ἀστέρων
 Πεποικιλμένον πανταχοῦ· ὁ μέγας Ναπολέων
 Τὸ εἶχε, λέγουν, ἄλλοτε εἰς τὸν Δαγετζάρ χαρίσει,
 Πασσᾶν ἐπάρξαντα προτοῦ εἰς τὴν Πτολεμαίδα·
 Καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ, εἰς τὸν Σουλτάν Σελίμην
 Τὸ ἔδωκαν· τὴν χάρισε δ' ἐκεῖνος ὡς βραβεῖον
 Ἀνδρείας εἰς τὸν Κιὲρ Γιουσούφ, τὸν μέγαν τοῦ βεζίρη·
 Ὅπότ' δ' οὗτος εἰς τὴν γῆν ἐτάρη τῆς Εὐβοίας,
 Κληρονομία τ' Ἀλβανοῦ ἀπέμεινε Σατράπου.
 Τοιοῦτον τὸ ἱστορικὸν ἐκεῖνο ἦτον ὄπλον,
 Ὅ οὐνεχὲρ εἰρῆσεν εὐθύς εἰς τὸν Θανάσην Βάγιαν,
 Δεικνύων πόσῃν εἰς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην εἶχε.

Τὴν καρβίναν δεύτερος σωματοφύλαξ φέρει,
 Ἦν εἶχε πέμψ' εἰς τὸν Ἄλῆν αὐτὸς ὁ Ναπολέων,
 Ὅποτε δὲν ἐγίνωσκε τὸν ὑπουλὸν του τρόπον.
 Ὁραῖον δὲ τεχνούργημα τῆς Βερσαλίας ἦτο·
 Κ' εἰς Ἄραψ τὴν Ἀλβανικὴν στολὴν ἐνδεδυμένος,

Με τοὺς θολοὺς του δ' ὀφθαλμοὺς καὶ τοὺς λευκοὺς ὀδόντας
 Ἐπαχθεστέραν καθιστῶν τὴν δυσειδῆ του ὄψιν,
 Μουσκέτον φέρων ἔθηκεν ἐμπρὸς τοῦ ἐφιππίου.
 Ἐπίσης δὲ ἱστορικὸν καὶ τῶπλον ἦτο τοῦτο·
 Ὁ Κάρολος, τῶν Σουηδῶν ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας,
 Τὸ εἶχ', ἐκπλήξας δι' αὐτοῦ τὴν οἰκουμένην ὅλην,
 Ὅπότε ἐν Νάρβα δεκαπλοῦς ἐνίκησε τοὺς Ῥώσους.
 Κατόπιν τὸ παρέλαβε Γουσταῦος ὁ Ἀδόλφος,
 Ὅστις ποτὲ ἀποδημῶν πρὸς τοὺς ἀγίους τόπους,
 Εἰς τῆς Πρεβέζης ἔτυχε νάράξῃ τὸν λιμένα.
 Ἐκεῖ δὲ φιλοξενηθεὶς ὑπὸ τ' Ἀλῆ με ζῆλον,
 Δῶρον κατέλιπ' εἰς αὐτὸν τὸ ἔξακουσμένον ὄπλον.

Οὕτω λοιπὸν ὁ ὑψηλὸς βεζίρης ἠτοιμάσθη.
 Μ' ὀλόχρυσά δὲ ψέλλια τὰς χεῖράς του ἐκόσμηι,
 Ὅπόταν ἦλθε μουσικῶν ἀγρίων συνοδία,
 Νὰ παινιάσῃ ἔς τὸν πασσᾶν τὸν ὕμνον τῶν Σουλτάνων,
 Καλούμενον μετερχανέν· ἐφόρου δ' οὔτοι πῖλους
 Ὅρθίους καὶ κυκλοφορεῖς, κ' οἱ μύστακές των ἦσαν
 Μακρότατοι, τὸ ἄγριον ἀυξάνοντες τοῦ ἤθους.
 Τὸ τύμπανον δὲ τοῦ ὠτὸς ἐσπάρασσον οἱ ἤχοι,
 Οὗς αἱ βραγχναὶ των σάλπιγγες ἐποίουν εἰς φρικώδη
 Ἀμούσως συνενόουσαι τοὺς τόνους συναυλίαν.
 Πολλὰ θηρία, ἤθελες εἰπεῖ, τοὺς βρυχηθμούς των
 Ἐπέτεινον, προάγοντα τὴν λείαν των νὰ εὗρουν.
 Ἄλλοίμονον δ' ἐὰν τυχὸν τῶν μουσικῶν τὸν κύκλον
 Διήρχετό τις θάνατος ἢ τιμωρία ἦτο.
 Καὶ μόλις κεφαλὴν κριοῦ ἐξιλασμὸν προσφέρων,
 Ἐκτείνων δ' ἰκετευτικῶς ὁ ἔνοχος τὰς χεῖρας,
 Εἰς τὴν ζῶν ἠδύνατο με τρόμον νάπομείνῃ.

Ἀφοῦ δὲ τοὺς ἀκρατὰς ἀγρίανεν ἀρκοῦντως
 Ἡ μουσικὴ τῶν στυγερῶν ἐκείνων πιλοφόρων,
 Ἡ συνοδία τοῦ πασσᾶ εἰς κίνησιν ἐμβαίνει.

Πρῶτοι δὲ πάντων μ' ἀργυρᾷ κεκοσμημένοι βάκτρα,
 Τοπούζια καλούμενα, ὡς εἴκοσι προάγου
 Καθ' ἄζιδες, τῶν Ἀλθανῶν λογάδες, οἱ φρουροῦντες
 Τὸ σῶμα τὸ σατραπικόν· κατόπιν δ' ἀγερώχως
 Ἴππεύων ἤρχετο αὐτὸς ὁ ἄρχων τῆς Ἠπείρου.
 Κι' ὁ ἵππος δὲ μὲ κομπασμὸν ἐπήγειρε τοὺς πόδας,
 Νοῶν ὁποῖον ἔφερον ἐπάνω ἠγεμόνα,
 Ὅποῖον δ' εἶχ' ἐφίππιον χρυσοῦν ἐπὶ τῶν νώτων.
 Πλησίον δ' ἐπορεύοντο οἱ φέροντες τὰ ὄπλα
 Τὰ πυροβόλα τοῦ παστᾶ· καὶ μετ' αὐτοὺς ἰδίαν
 Ἐχων στολὴν κι' ἀξίωμα λαμπρότατον προῆγεν
 Ὁ ἀρχιδῆμιος κρατῶν ῥομφαίαν γυμνωμένην,
 Ἴν' ἀποσφάξῃ δι' αὐτῆς ἐκεῖνον τὸν αὐθάδη,
 Ὅστις δὲν ἤθελ' ἐγερθῆ μὲ σέβας, ὅταν ἴδῃ
 Τοῦ Παδισάχ τὸν λειτουργὸν προάγοντα ἐφ' ἵππου.

Τοιαύτην βλέποντες πομπὴν προσέχουσιν οἱ πάντες
 Μὲ σέβας πρὸς τὸν ὑψηλὸν νὰ φέρωνται βεζύρην·
 Ὅποτε δὲ προέβαλεν εἰς τὸ πεδῖον, ὅπου
 Τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν κ' ἐθελοντῶν συνήχθη,
 Ἄλαλαγμοὺς ἀνέπεμψαν δεινοὺς ἀνευρημούντες·
 Τὰ κύμβαλα δὲ ζωηρῶς κτυποῦν οἱ ἱππηλάται,
 Καὶ πάραυτ' οἱ δερβίσιδες ἐνοῦντ' εἰς κύκλον μέγαν,
 Τὰς χεῖρας εἰς τὸν τράχηλον ἀλλήλων ἐπιθέντες·
 Ἀφροὺς δ' ἀπὸ τοῦ στόματος ἐβάλλουσι καὶ τὴν κόμην
 Ἀφίνουσι πρὸς τὸ πρόσωπον νὰ ἐξαπλοῦτ' ἀγρίως·
 Τρυποῦν τὰς παρειὰς αὐτῶν μὲ σιδηρᾶς βελόνας,
 Κι' ὑπὸ τὴν γλῶσσαν ἀνθρακᾶς πυρακτωμένους θέτουσι·
 Μικρὰ δὲ ῥόπαλα, πολὺ τὴν κεφαλὴν βαρέα,
 Αἰχμὴν δ' ὀξεῖαν ἔχοντα, προσάγουσι εἰς τὸ στήθος,
 Καὶ θέλουσι τάχα δι' αὐτῶν νὰ τρυπηθοῦν, ἂν τοῦτο
 Νὰ ἐπιτρέψῃ ἔμελλε τῆς Μέκκας ὁ προφήτης·
 Ὁ δ' ἐπιδειξάς πρότερον τὴν τρίχα τοῦ Μωάμεθ
 Σημαίαν νῦν ἀνύψωσε μεγάλην τοῦ πολέμου·

Καὶ δέκα μετ' αὐτὴν εὐθὺς ἀπλόνονται σημαῖαι.
 Βοῶσι δ' ἅπαντες ὁμοῦ, συρίττουν καὶ δὲν ἔχουν
 Ὑπομονήν· ἀλλ' ἄτακτα προβαίνουν, καὶ τὰ ξίφη
 Ἀδιαλείπτως σείουσι· πολλὴν βοὴν δ' ἀκούεις,
 Ὡς ὅτ' εἰς μέγ' ἀτμόπλοιον ἀρτίως καταπλευσαν,
 Καὶ μέλλον πάλιν παρευθὺς τὴν ἄγκυραν νὰ σύρῃ,
 Αἱ λέμβοι θέλουν ἅπασαι πλησίον του νὰ ἔλθουν·
 Ἀπαύστως δὲ φωνάζουσιν οἱ ναῦται καὶ λεμβοῦχοι,
 Κροτοῦν δὲ συγκρουόμεναι αἱ λέμβοι πρὸς ἀλλήλας,
 Ἐν ᾧ δὲν παύει ὁ ἀτμὸς τὸν μέγαν μυκηθμόν του.

Κ' ἤδη κινοῦν· οὐδ' ἤθελες εὐκόλως διακρίνει
 Τίς εἶν' ἀξιωματικὸς ἢ τίς ὁ στρατιώτης.
 Πᾶν ὅτι θέλουν πράττουσι, καπνίζουσιν ἢ χασμῶνται
 Καὶ τρέχουσιν ἢ βαδίζουσιν ἡσύχως, φύρδην μίγδην.
 Καυχῶνται τὴν δειλίαν των ζητοῦντες νάποκρούψουν,
 Καὶ τοὺς βραγιάδες βάλλουσι τοὺς κύνας νὰ ποτίζουν,
 Ὡς ὕβριν κ' ἐξευτελισμὸν τὸ πρᾶγμα θεωροῦντες.
 Ἀρπάζουσιν τῶν χριστιανῶν διαβατῶν τὰς χλαίνας,
 Ἡ τοὺς φονεύουσιν κάποτε ζητοῦντες νάποδείξουν
 Ὅπόσον ῥίπτουν εὐστοχα τὴν φονικὴν των σφαίραν.
 Κι' ὁ ἀρχιδῆμιος δ' αὐτὸς τρεῖς εἶχεν ἀποσφάζει,
 Ἐως καλῶς ἐκ τῶν ἀγρῶν τῆς πόλεως ἐξέλθουν,
 Ἴνα τὴν δύναμιν ἀπλῶς δηλώσῃ τοῦ Σατράπου.

Τοιαύτη ἐξεκίνησε μεγάλη ἐκστρατεία,
 Ἴνα τὸν πρῶτον τῶν κλεφτῶν εἰς τὰ βουνὰ συλλάβῃ.
 Πλὴν ἔχεις, Κατσαντώνη μου, καὶ σὺ τὸν ἄγγελόν σου.
 Ὁ Μάνθος, ὁ τ' Ἀληπάσσα τἀπόκρυφα κατέχων,
 Τοῦ Κατσαντώνη δὲ καλῶς γινώσκων τὴν ἀξίαν,
 Τὸν πεζοδρόμον ἐκραξεν ἐκεῖνον τὸν δαρέντα,
 Καὶ γράμμα δώσας μυστικὸν τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Θααρῶ, δὲν ἐλησμόνησες τὸν ἄλλοτε δαρμόν σου·
 Καὶ νῦν προσεκτικώτερος ἢ πρότερον θὰ ἦσαι,

Ὅποτε μ' ἄλλας προσπαθοῦν, ὡς βλέπεις, τὰς δυνάμεις
 Τὸν κλέφτην, τὸν ὑπέρμαχον τοῦ ἔθνους, νὰ ζωγρήσουν.
 Ὅπως εἰξεύρεις, τεχνικὰ τὸ γράμμα τοῦτο κρύφον,
 Καὶ σπεῦσον ὅσον δύνασαι, πρὸς τὸ Βελοῦχι τρέξε,
 Νὰ ἴδῃ τῶν ἀρματωλῶν ὁ πρῶτος τί τοῦ γράφω.
 Δὲν ἤθελε πλείοτερον ὁ χωρικός νὰκούσῃ
 Τὸν Κατσαντώνην ἀγαπῶν ὡς ἀδελφὸν ἢ τέκνον.
 Εἰς τὸν χιτῶνα τεχνικὰ τὸ γράμμα ὑποράπτει,
 Καὶ πρὸς τὰ ὄρη τάχιστα τὰ βήματά του στρέφει.
 Τοὺς δὲ σταθμοὺς τῶν Ἀλβανῶν ὁ ταχυδρόμος φεύγει,
 Ὡς φεύγουν τὰ κυνάρια τῶν ὀδιτῶν τοὺς λίθους.
 Καὶ μόλις πέντ' ἢ ἕξ φορὰς ἀναπαυθεὶς ὀλίγον,
 Εἰς τὸ Βελοῦχι ἔφθασε βαδίζων, ὡς βαδίζουν
 Ἐπὶ τῆς γῆς τὰ ὄρνεα ἢ κύνες θηρευόντων.

Τοῦ γένους δὲ τὸν ἀρχηγὸν φαιδρῶς συνομιλοῦντα
 Μετὰ τοῦ ξένου εὔρηκεν· ἐγέλα δ' ὁ Γαλάτης
 Τὰς παραδόξους τῶν κλεφτῶν ἀκούων συνηθείας·
 Καὶ μάλιστ' ἀνεκάγχασε σφοδρότατα, ὅποτε
 Μ' ἀφέλειαν προσέθηκεν εἰς τῶν συντρόφων ταῦτα·
 «Πρὸς ὄνους ἀναλλάσσομεν τοὺς Τούρκους καὶ πρὸς αἴγας,
 Ὅποταν ἐξ αὐτῶν πολλοὺς ζωγρῶμεν εἰς τὰς μάχας·
 Καὶ χοίρους τοὺς βιάζομεν νὰ φέρουν εἰς τοὺς ὄμους,
 Γινώσκοντες πόσον αὐτὸ βδελύσσονται τὸ ζῶον.»
 Οὕτῳ τὰς ὥρας τὰς ἀργὰς διῆγον εὐτραπέλως,
 Ὅπῳτ' ἀνήγγειλ' ὁ σκοπὸς ὁ πρὸς βορρᾶν τὸν ἄνδρα
 Τὸν ἀγγελίαν φέροντα σπουδαίαν, ὡς ἐννόει.
 Οἱ πάντες δὲ συνήχθησαν νὰ μάθωσι τί τρέχει·
 Κι' ὁ πεζοδρόμος τάχιστα τὸ γράμμα ἐγχειρίζει
 Τοσοῦτον μόνον ἐπειπὼν· ἀό Μάνθος σοῦ τὸ στέλλει.
 Νῦν δὲ ἀλλήλους ἔβλεπον ὁ δυστυχεὶς ὀρεΐται,
 Κι' ἠρώτων τὴν ἐπιστολὴν τίς μέλλει νὰναγνώσῃ,
 Βαθέως δὲ τις τῶν κλεφτῶν στενάξας οὕτως εἶπε·
 «Ποῦ εἶσαι, Λεωνίδα μου, χαριτωμένε νέε,

Νὰ λάβῃς τὴν ἐπιστολὴν εὐθὺς καὶ νὰ μᾶς δώσῃς
Εὐκόλως νὰ νοήσωμεν τὰ γράμματα τί λέγουν; »
Εἶπε, καὶ δάκρυ ἔβλαψε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπάντων,
Μὲ θλίψιν δ' ἀνεπόλησαν τὰ πρὶν αὐτῶν συμβάντα,
'Ὅπότ' ἀνέκραζεν ἰδὼν τὰ γράμματα ὁ Γάλλος·
'Ἐλπίζω, θέλω δυνηθῆ εἰς τὸ νὰ τἀναγνώσω.»
Τὸ πρῶτον δὲ παράδοξα ἐπρόφερε τὰς λέξεις·
Πλὴν βαθμηδὸν κατώρθωσε νὰ τἀναγνώσῃ ὅλον,
Μειδιάματι προκαλῶν εἰς τῶν κλεφτῶν τὰ χεῖλη,
Διὰ τῆς προφορᾶς αὐτοῦ τῆς ξένης κ' ἀλλοκότου.
Τοιαῦτα δ' ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Μάνθου περιεῖχε·
'ἘΜεγάλην, Κατσαντώνη μου, στρατείαν ἐτοιμάζει
Νὰ σὲ συλλάβῃ ζωντανὸν ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς σου.
Πεζοὺς κ' ἵππους συνήθροισε περίπου δισμυρίους,
Κ' ἐπέρχεται ὁ ἴδιος μὲ κομπασμοὺς μεγάλους.
Πλὴν τὸ θρασύδειλον αὐτοῦ γνωρίζεις καὶ πιστεύω,
Εὐκόλως μέ τι παίγιον ὀπίσω θὰ γυρίσῃ.
Γινώσκω δ' ὅτι τὴν ὁδὸν θὰ λάβῃ τοῦ Μετσοῦρου,
Καὶ θὰ σκηνώσῃ πιθανῶς ἐγγὺς τῆς Κρουσοβίτσας,
'Ἐνθα τὸ ὕδωρ ἄφθονον ἢ στρατιὰ θὰ εὕρῃ
Νάπομφθῆ, ὡς ἐντολὴ προστάττει τοῦ Μωάμεθ.
'Ἐντεῦθεν δὲ ἀναχωρεῖ τὴν τρίτην, καθὼς λέγει.
'Ἐκεῖ λοιπὸν εἰς τὴν μονὴν κρυφθῆτε τὴν πλησίον,
Κι' ὀπίταν ἔλθῃ τῆς νυκτὸς τὸ σκότος, κατ' εὐθείαν
Πρὸς τὴν σκηνὴν ὀρμήσατε τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Τούρκων.
Βεβαίως δὲ καὶ ἂν νεκρὸς αὐτοῦ δὲν ἀπομείνῃ,
Τοσοῦτον θέλει φοβηθῆ, ὥστ' εἰς τὸ μέλλον πλέον
Δὲν θὰ τολμήσῃ πόλεμον ὁ ἴδιος νὰ κάμῃ.
'Ὁ Κέρβερός σου ὁ πιστὸς σοῦ γράφω' μὲ γνωρίζεις.
Οὕτω φρονίμως ἔκρυπτεν ὁ Μάνθος τῶνομά του.
'Ἐσκίρτησε δ' ὑπὸ χαρᾶς ὁ ἦρωρ τῶν Ἀγράφων,
'Ἀφοῦ καλῶς ἐνόησε τὴν συμβουλὴν τοῦ Μάνθου,
Καὶ πρὸς τοὺς φίλους ζωηρὰ τὸ αἶσθημα ἐκφράζει·
'Ἐβέκωσιν ἔτη σήμερον μ' ἀποκαλοῦσι κλέφτην,

Κ' ἐνέδρας ἕκαμα πολλάς ἐξολοθρεύων Τούρκους·
*Ὅμως κάμμία εἰδήσις δὲν μ' εὐφρανε τοσοῦτον,
*Ὡς ὄτ' ἐλπίζω σήμερον κομμάτια νὰ κάμω
Τὴν ὕαιναν τὴν πίνουσαν τὸ αἷμα τῆς Ἡπέρου.
Βοήθει, Παντοδύναμε, καὶ δός μου τὴν ῥομφαίαν
Τοῦ Γεδεών, τὸν φοινικὸν νὰ σφάξω Φιλισταῖον,
*Ὅστις ὑβρίζει τὴν ἀγνὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ μας,
Μυρία δ' ἔρριψ' ὄρφανὰ εἰς τὰς ὁδοὺς πεινῶντα.
*Ἡμεῖς δ', ἑταῖροι προσφιλεῖς, οἱ πάντες μὴ ζητῆτε
Φιλοτιμίαν ἀκαιρον νὰ ἐπιδείξετ' ἤδη·
Καθότι μέγα τόλμημα θὰ πράξωμεν ξιφῆρεις
Πρὸς δύο νὰ ὀρμήσωμεν βαρβάρων μυριάδας.
*Ἄλλ' ὅσοι ἐξησκήθημεν κ' εἰς ἄλλας πρὶν ἐνέδρας,
Τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν, τὰ ὄπλα μας λαβόντες,
Πρὸς τὴν μονὴν ἄς σπεύσωμεν εὐθὺς τῆς Κρουσοβίτσης.
Γνωρίζω τὸν ἡγούμενον Δωρόθεον· ἐκεῖνος
Εἰς πάντα θέλει συνετῶς ἡμᾶς καθοδηγήσει.»
Εἶπε, κ' εὐθὺς ἠγέρθησαν οἱ τρεῖς ἀταδελφοὶ του,
*Ὁ Γιώτης μὲ τὴν ἄρκτον του κ' ὁ ἀκουστός Χωσσάδας,
Κ' ὁ Λάζος ὁ τὸ Πήλιον συνήθως ἔχων ἔδραν,
*Ἐξάρχης δὲ καλούμενος τῆς Θεσσαλίας ὅλης.
Κατόπιν δ' ὅσοι ὄνομα πολὺ καὶ πείραν εἶχον·
*Ὁ Καρακίτσος, ὁ Σπηλιᾶς, ὁ Τσόλκας κ' ὁ Στουρνάρας,
*Ὁ Βλαχαρμάτος, ὁ Σπαθᾶς, Κωνστανταρᾶς κ' ὁ Γάλλος,
Καὶ τὸ μικρὸ Χορμόπουλο, ὀπλίτης τῆς Χορμόβης·
Καὶ νέοι δὲ παραπολλοὶ νὰ ἐπιδείξουν θέλουν
Μ' ὁποῖαν ἐπροικίσθησαν ἐκ φύσεως ἀνδρείαν.
Πλὴν ὄτ' εἰς τοὺς τριάκοντα ὁ ἀριθμὸς ἀνέβη,
Κ' ἠγέρθησαν πάντες σχεδὸν οἱ τότε φημισμένοι,
*Ὁ Κατσαντώνης ἕκαμε ἔς τοὺς ἐπιλοίπους νεῦμα
Νὰ ἡσυχάσωσιν αὐτοῦ, τὰ ὄπλα των κρατοῦντες·
Κ' ἐφώναξε· ἀμὴ σπεύδετε· ὁ πόλεμος θὰ δώσῃ
Πολλὰς κατόπιν ἀφορμὰς νὰ δεῖξωσιν οἱ νέοι
Μαχόμενοι τὴν ζωρὰν αὐτῶν φιλοτιμίαν.

Ὁ νῦν ἀγὼν χρεῖαν πολλὴν ἀνδρῶν ἐμπείρων ἔχει. »
Εἶπε, κί' ὀπίσω στρέφουσιν ἀνόρεκτα τὸ βῆμα.
Μόνος δ' ὁ Γάλλος μὲ σφοδρὰν μανίαν ἐπιμένει,
Καὶ θέλει (καθὼς ἔλεγε) βολὴν πρὸς τοὺς βαρβάρους
Νὰ ρίψῃ τοὺς μαράναντας τὰς δάφνας τῆς Ἑλλάδος.
Μόλις δ' ἀργὰ τὸν ἔπεισεν ὁ γηραιὸς Φραγκίστας·
Μὲ σύνεσιν δ' ὠμίλησε τοιαῦτα πρὸς τὸν ξένον·
« Δὲν γίνεται· σὺ ἀγνοεῖς τὸν τρόπον τῶν μαχῶν μας,
Καὶ μάτην ἤθελες νεκρὸς εὐφράνει τοὺς ἐχθρούς μας·
Πολὺ δὲ πένθος ἔμελλον οἱ κλέφται νὰ πενήθουσιν,
Καὶ μάλιστα ὅταν ἤθελον ἐπιστολὴν μᾶς πέμψει
Σπουδαίαν, κ' ἐξ ἡμῶν οὐδεὶς αὐτὴν ἀναγινώσκει.
Ἦσυχασον· ἀντὶ δὲ σοῦ ἐγὼ θὰ ἐκστρατεύσω,
Ἄν καὶ δὲν ἔχω σήμερον τὴν πρώτην δύναμίν μου.
Ἐπάγωμεν, ὦ σύντροφοι· βοήθει, Παναγία,
Βοήθει νάφανίσωμεν τὸ φοβερὸν θηρίον,
Τὸ φαρμακεῦον τῶν πηγῶν τὸ ὕδωρ, καὶ ποτίζον
Μὲ δάκρυα Χριστιανῶν τὴν χώραν τῆς Ἡπείρου.
Ἄμα δ' αὐτὸν ἀφήσωμεν εἰς αἶμα κυλισμένον,
Πρὸς τὴν πρωτεύουσαν αὐτὴν νὰ στρέψωμεν τὸ βῆμα,
Τοὺς θησαυροὺς νὰ εὕρωμεν, οὓς ἔχει κρύψει, σφάξας
Κατόπιν τοὺς ὀρύξαντας ὑπὸ τὴν γῆν ἐργάτας,
Ἴνα κάνεις τὸ μυστικὸν ἐκεῖνο μὴ γνωρίζῃ.
Πλὴν κἄτι ἡ Βασιλικὴ βεβαίως θὰ εἰξεύρῃ·
Ἐὰν δ' ἐκεῖνα λάβωμεν τὰ χρήματα, εὐκόλως
Τὸ πᾶν θὰ συνταράξωμεν τῶν Τουρκομάννων κράτος·
Διότι καὶ τὸ μέταλλον ἰσχὺν μικρὰν δὲν ἔχει. »
Εἶπε καὶ πάντες μὲ πολλὴν προάγουσιν προθυμίαν,
Βήματ' ἀνοίγοντες μακρὰ, πλαγίως δ' εἰς τοὺς ἄμους
Κρατοῦντες μὲ τὴν δεξιὰν τὰ ὄπλα τὰ βαρέα.

Ὅποτε δ' ἐπλησίασαν εἰς τὴν μονὴν, τὰ ὄπλα

Ἰπὸ τὰς χλαίνας κρύπτουσι· βαδίζουσιν κατ' ὀλίγους,
Κι' ἦθος λαμβάνουσιν χωρικῶν ἢ ἀφελῶν ποιμένων.

Πρῶτος δ' εἰσῆλθ' ὁ ἀρχηγὸς εἰς τὴν μονὴν, νάγγειλῃ
Τὰ πάντα ἕς τὸν ἠγούμενον· ἐκεῖνος δὲ τοπρῶτον
Ἐρρίγησε τὸ τολμηρὸν ἀκούσας σχεδίῳ τῶν·
Πλὴν ὕστερον εἰς σύννοιαν μεγάλην ἐβυθίσθη·
Ἐξαίφνης δ' ἀνεφώνησε· ἀδὲν ἀντιστέκω πλέον·
Προχθὲς πρὶν ἔτι τῆς αὐγῆς ὁ ὕπνος μὲ ἀφήση,
Ἄγγελους εἶδον ἄνωθεν ἐδῶ κατερχομένους·
Ἢ ὄφεις τῶν δ' ἀπήστραπτε, καὶ φέροντες λαμπάδας
Εἰς τὰ κηρία τοῦ ναοῦ μετέδωκαν τὸ πῦρ τῶν·
Ἡμεῖς δ' ἐπλησιάζομεν νὰ ἴδωμεν τὰ φῶτα·
Κ' ἐξαίφνης ἔλαμψεν ἡμῶν ἡ ὄφεις παρομοίως,
Τὴν κόμην δ' ἐπεκόσμησεν ἀκτινοβόλον στέμμα.
Βεβαίως τοῦτο τῶναιρον τὸ μέγα τόλμημά σας
Προήγγειλε· σᾶς δέχομαι· οἱ ἄγγελοι σεῖς εἰσθε.
Μετενδιυθῆτε, κρύψατε τὴν μαύρην φουστανέλλαν·
Μὲ σκοῦρον καλογορικὸν καλύψατε τὴν κόμην,
Καὶ ψάλλετε, ὡς μοναχοὺς νὰ σᾶς νομίζον ὄσοι
Ἐντεῦθεν διαβαίνωσιν· εἰς τὰ σπουδαῖα ἔργα
Τὸ εὐτολμον κι' ἡ προσοχὴ νὰ συμβαδίζουσιν πρέπει·
Εἶπε, κι' ἀλλήλους σκώπτοντες ἀρχίζουσιν οἱ κλέφται
Τῶν καλογήρων νὰ φοροῦν τὰ βᾶσα καὶ τοὺς σκούρους·
Κ' εἰς μέλαν χρῶμα βάπτοντες μαλλία συρραμμένα,
Ἐπὶ τὸν πώγωνά ψευδεῖς νὰ δένουν γενειάδας.

Οὕτως οἱ κλέφται τεχνικὰ συγκρύπτουν τὴν ἐνέδραν.
Προβαίνων δ' ὁ Ἀληπάσσας ἐκ τῶν Ἰωαννίνων
Ἀπαύστως συνελάμβανε τοὺς χωρικοὺς, κι' ἡρώτα
Ἄν ἤξευρον περὶ κλεφτῶν, εἰς ποίους τόπους μένουν.
Οἱ Γύφτοι δ' εἰς ἐνέργειαν ἀδιαλείπτως ἦσαν,
Στρεβλόνοντες τῶν ἀγροτῶν τὰ μέλη, καὶ τοὺς πόδας
Αὐτῶν καταξέσχίζοντες μὲ βᾶδους ἀκανθώδεις.
Ἄφου δὲ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐρράντισε μὲ ἀῖμα,
Περὶ τὴν δείλην ἔφθασεν πλησίον εἰς τὴν κόμην
Τῆς Κρουσοβίτσης, καὶ ποθῶν νάναπαυθῆ ἐνταῦθα,

Τὴν στρατιὰν διέταξε νὰ στήσῃ τὰς σκηνάς της·
 Ὁ ἴδιος δ' ἐξαπλωθεὶς ὑπὸ σκιάν ἐλάτης,
 Τὸ δεῖπνόν του προσέταξεν εὐθύς νὰ ἐτοιμάσουν,
 Πλησίον δ' εἰς βυσσάκιον τὴν τράπεζαν νὰ στρώσουν.
 Εἰς τὴν στιγμήν δ' ἀνήψαν πῦρ οἱ μάγειροι, καὶ στήνουν
 Ἐπάνω λίθων λέβητας· ὀρνίθια δὲ τίλλουν,
 Ἴνα πιλάφιον παχὺ ποιήσουν ἀπὸ τούτων.
 Ὡρα δ' ἡμίσεια σχεδὸν εἰσέτι δὲν παρήλθε,
 Καὶ θέτουν τράπεζαν χαμαὶ στρογγύλην ἐξ ἀργύρου,
 Ἀπανταχοῦ δὲ μὲ χρυσὸν πλουσίως καπνισμένην·
 Ἐπέστρωσαν δὲ τάπητα χρυσοῦν πεποικιλμένον,
 Τεχνούργημα ἐξακουστὸν Συμυρναίας ὑφαντρίας.
 Τὴν ἄδειαν δ' ἐζήτησεν ὁ πρῶτος τῶν μαγείρων,
 Ἄν ὁ αὐθέντης ἤθελε, τὰ φαγητὰ νὰ φέρουν.
 Νεῦμα δ' ἐκείνος ἔκαμε· σταυρώσας δὲ τὰς κνήμας
 Μεθ' ἠδονῆς ἐκάθισε πλησίον τῆς τραπέζης.
 Νῦν δ' ἤρχοντ' ἀλλεπάλληλα μ' ἐδέσματα ποικίλα
 Πινάκια ὀλάργυρα· καὶ μὲ τὸ ἄκρον μόνον
 Τῶν δεξιῶν δακτύλων του ἀπογευθεὶς ὀλίγον,
 Νὰ τὰποσύρουν τάχιστα ἐκέλευ' ὁ Σατράπης,
 Σημαίνων εὐαρέσκειαν μὲ τὴν φαιδρὰν σιγῆν του.
 Τριάκοντα δ' ἀλλάξαντες πινάκια τοιαῦτα,
 Ἀρνίον φέρουσιν ὀπτὸν ἐπὶ μακροῦ δοχείου·
 Κ' εὐθύς τὴν δεξιὰν αὐτοῦ πρὸς τοὺς μηρούς ἀπλώσας,
 Τὸ κρέας των ἀφήρσεν ἐντέχνως ὁ Σατράπης·
 Καὶ τὸ κατέπιε σχεδὸν χωρὶς νὰ τὸ μασήσῃ.
 Ἐγγελὺν ἔφαγ' ἔπειτα καὶ κεφαλὰς σκοροδῶν
 Κι' ὡς βρασμένα· τέλος δὲ νὰ φέρουν διατάττει
 Τὸ ἐπιδόρπιον αὐτοῦ, πιλάφι μὲ γιαιούρτι·
 Ἐσθίων δ' εἰς τὴν ὄρυζαν πτερόν μικρὸν ἐξαίφνης
 Παρατηρεῖ, κι' ὀργῆ δεινῆ ἐξάπτει τὴν ψυχὴν του·
 «Θὰ σᾶς κρεμάσω πάραυτα, κακοῦργοι!» ἀνακράζει
 «Νὰ μάθετε πλειότερον καθάριοι νὰ ἦσθε.»
 Τρόμος δὲ νῦν τοὺς δυστυχεῖς κατέλαβε μαγείρους,

Κ' ἐκρότουν οἱ ὀδόντες των ὡς οἱ τροχοὶ τῶν κάρρων·
Οὐδ' ἔμελλεν ὁ τράχηλος νὰ φύγη τὴν ἀγγόνην,
' Ἄν δὲν τοὺς ἔσωζ' εὐφυῶς ὑπολαβῶν τὸν λόγον
' Ὁ Κολοβὸς ὁ γραμματεὺς ὁ ἄλλος τοῦ Σατράπου·
Τοιαῦτα δ' εἶπε μὲ πολλὴν ἀγγίνοιαν ὁ Ἕλλην·
« Πλὴν ἔχει τάχα δύναμιν τὸ φονικὸν σχοινίον
Νὰ κάμῃ μᾶλλον καθαρὸς τοὺς ῥυπαροὺς μαγείρους ; »
' Ἐγέλασε δ' ὁ τύραννος, κι' ἀλλόκοτος ὡς ἦτο,
Πρὸς τὸ γελοῖον ἔστρεψε τὴν πρώτην ἀπειλήν του·
Τοιαῦτα δ' εἶπε τοὺς ἀδρούς ἐπαίρων μύστακὰς του·
« Ἐχετε χάριν εἰς αὐτὸν τὸν γέλωτά μου, φαῦλοι.
Θὰ σὰς χαρίσω τὴν ζωὴν· πλὴν εἰς τὴν ἀλουσίαν
Νὰ βράσετε καὶ φάγετε πιλάφιον δυσῶδες. »

Νῦν δ' ἔλαμπον εἰς τοῦρανοῦ τὸν θόλον οἱ ἀστέρες,
Γλυκὸ τὸ φῶς σκορπίζοντες εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκότος·
Τὰ ὄπλα των δ' ἠντρέπιζον τοῦ γένους οἱ ὀπλίται
Τὴν αἰμορροφὸν ἕαιναν μὲ τὰ πυρὰ νὰ φάγουν.
' Ἀλλ' ὅμως τὴν χαρὰν αὐτῶν ἐφθόνησεν ὁ ὄφις,
' Ὁ ἐκ τοῦ Ἄδου συριγμοὺς φαρμακεροὺς συρίττων,
Καὶ μαύρην παρεσκεύασε τοιαύτην προδοσίαν.
Εἶχ' ἡ μονὴ χοιροβοσκὸν, τοὺς χοίρους καθ' ἐκάστην
' Ἐξάγοντα νὰ τρώγῃσι βαλάνους εἰς τὰ πέριξ.
Πλησίον δ' ἔτυχεν ἐκεῖ νὰ μένη γυφτοπούλα
Μελαγχροινὴ, πλὴν ἔχουσα τὴν ὄψιν γλυκυτάτην,
Κομφότατον τανάστημα καὶ σύμμετρον τὸ σῶμα.
Εἰς κόσκινα δ' εἰργάζετο, μετὰ ῥυθμοῦ τὸ δέρμα
Τρυπῶσα κι' ἄδουσα γλυκεῖς τῶν ἐγχωρίων ἥχους.
Τὸν νοῦν δ' ἐπῆρε τοῦ πτωχοῦ χοιροβοσκοῦ πολλάκις
Τὰ βλέματά της στρέφουσα πανούργως, καὶ μὲ χάριν,
' Ὅσάκις τὴν ἐκύτταζεν ἐκεῖνος, μειδιῶσα.
Τὸ πάθος του δ' ἠρέθιζεν ὀργὴν προσποιουμένη
' Ἐνόητε, καὶ ἄλλοτε μὲ τεχνικὰς ἐκφράσεις
Πῦρ ὁμοῖον εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς ὑποδηλοῦσα.

Ἵσσον δ' ἐπέτεινε πολὺ τὴν τέχνην τῶν ἐρώτων,
 ὥστε τοὺς χοίρους ἄφινε πολλάκις σκορπισμένους
 Ὁ δυστυχὴς χοιροβοσκός, κ' οἱ μοναχοὶ ματαίως
 Ἐβόων ὅτι χάνονται οἱ χοῖροι καθ' ἑκάστην.
 Εἰς τὴν σκηνὴν δ' ἐπήγαive συχνὰ τῆς γυφτοπούλας
 Μὴ βλέπων ἐκ τοῦ πάθους του τί γίνετ' εἰς τὰ πέριξ.
 Ἐξαίφνης δὲ Τουρκαλβανοὶ τὸν βλέπουν, κ' ἐκ τοῦ ῥάσου
 Νοοῦσιν ὅτι τῆς μονῆς θὰ ἦτον ὑπηρέτης.
 Ἐνέδραν κάμνουν, τὸν βοσκὸν εὐκόλως συλλαμβάνουν.
 Καὶ θεωροῦντες εὐρημα τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ, τὸν φέρουν
 Πρὸς τὸν Ἀλῆπασσαν εὐθύς, ἀνταμοιβὴν πλουσίαν
 Ἐλπίζοντες νὰ λάβωσιν. Ἦτο δὲ νύξ βαθεῖα,
 Κ' ἐβόησαν οἱ θυρωροὶ αἴφνης αὐτοὺς ἰδόντες.
 Ἠγέρθη δ' ὑπὸ τῆς βοῆς ὁ Κολοβός, καὶ μαῦραι
 Εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλληνοῦ ἐπῆλθον ὑποψία,
 Διότι ἄσκησιν πολλὴν εἰς τὰ τοιαῦτα εἶχε.
 Ὅθεν ὀργὴν προσποιηθεὶς τοιοῦτον εἶπε λόγον
 Ἄλβανιστί· ἀδιώξατε ταχέως τοὺς ἀχρείους.
 Τὸν ὕπνον τοῦ αὐθέντου μας ζητοῦν νὰ συνταράξουν.
 Μόλις τὰ ὄμματ' ἔκλεισε πρὸ ἡμισείας ὥρας,
 Εἶπε, καὶ τάχιστ' ἔμελλον οἱ Ἄλβανοὶ νὰ φύγουν,
 Ἄν ὁ πασσαῶς δὲν ἤκουεν ἐπίσης τὰς φωνὰς των,
 Οὐδέποτε δυνάμενος νὰ κοιμηθῆ βαθείως.
 Μαθὼν δὲ ποῖον τῶν φωνῶν τὸ αἴτιον, προστάσσει
 Νὰ φέρουν τὸν χοιροβοσκὸν εὐθύς ἐνώπιόν του,
 Ἐλπίζων κατὶ παρ' αὐτοῦ νὰ μάθῃ καὶ μὲ τρόπον
 Ἀρχίζει νὰ τὸν ἐρωτᾷ τοὺς κλέφτας ἐὰν εἶδε,
 Τὸν Κατσαντώνην ἂν τυχὸν συνέβη νὰπαντήσῃ.
 Ἀνταμοιβὰς δ' ὑπόσχεται μεγάλας, πλὴν ματαίως.
 Δὲν ἐδέλεατ' ὁ χρυσὸς τὸν Ἑλληνα διόλου.
 Πλὴν ὅτ' ἐπρόσταξ' ὁ Πασσαῶς νὰρχίσουν τὰς βασάνους
 Οἱ δῆμιοι, κατέλαθε τὸν χωρικὸν δειλία.
 Ταχέως δ' ὠμολόγησεν ὅτι κρυμμένον ἔχουν
 Εἰς τὴν μονὴν οἱ μοναχοὶ τὸν κλέφτην Κατσαντώνην.

Νῦν δ' ἄναυδος ἀπέμεινεν ὁ ἀλαζών Σατράπης,
 Μαθὼν ὅτι πλησίον του ὁ Κατσαντώνης μένει·
 Ὁρθώθησαν αἱ τρίχες του, κ' ἐνόμιζεν ἐκείνην
 Τὴν ὥραν ὅτι ἐμελλεν ὁ κλέφτης νὰ τὸν σφάζῃ.
 Πλὴν μετ' ὀλίγον ἡ χαρὰ τὴν φρίκην διεδέχθη,
 Κι' ὡς μανιώδης γέλωτα σπασμωδικὸν ἐγέλα·
 «Ναὶ σ' ἔχω, σ' ἔχω λήσταρχε,» κραυγάζει καὶ προστάσσει
 Εἰς τὴν στιγμὴν αἱ σάλπιγγες τοὺς πάντας νάφυπνίσουν·
 Κι' ὄλον ὁμοῦ τὸ στράτευμα, πεζοὶ καὶ ἵππηλάται,
 Νὰ ζώσωσι τῆς ἱεράς μονῆς τὸν περίξ τοῖχον.

Ὡς δ' ὅταν ἄρκτοι μ' ὄρυγμοὺς κατέρχωνται νὰ φάγουν
 Πληθὺν πτωμάτων εἰς βουνῶν κοιλάδα σωρευμένων·
 Δεινὸς δὲ τρόμος τὰ λοιπὰ καταλαμβάνη ζῶα
 Τὴν ὄρυγὴν ἀκούοντά τῶν φοβερῶν θηρίων·
 Ὅμοίως μετ' ἀλαλαγμῶν ἐφόρμησαν τὰ στίφη
 Τῶν Ἀλθανῶν νὰ φάγωσι τοὺς μοναχοὺς καὶ κλέφτας.
 Μεγάλῃ δὲ κατάπληξις τοὺς Ἑλληνας κατέχει,
 Διότι δὲν ἐγίνωσκον τίς εἶχε τοὺς προδώσει·
 Ἄν καὶ τι ὁ ἠγούμενος ὑπώπτεισεν ὁπότε
 Δὲν εἶδε τὸν χοιροβοσκὸν νὰ ἔλθῃ τὸ ἐσπέρας,
 Μόνοι δ' οἱ χοῖροι ἐφθασαν τὴν κοίτην τῶν ποθοῦντες.
 Νῦν δ' ἐνοήσας τὸ συμβᾶν, δὲν δειλιᾷ διόλου,
 Ἄλλὰ φωνάζει· ἀλάβετε τὰς πολεμίστρας, πάντες !
 Ὅπλισθητε ! νὰ ἴδωμεν οἱ Τοῦρκοι τί ζητοῦσιν. »
 Τῷ ὄντι δὲ μετὰ στιγμᾶς ὀλίγας ὁ Ἀρίφης,
 Γενίτσαρος παντοῦ γνωστός, ἐφώνηξε τοιαῦτα·
 «Τὸν Κατσαντώνην, μοναχοὶ, παράδοτε ταχέως·
 Ἄλλως εὐθὺς θὰ ρίψωμεν ἐπὶ τὰς στέγας νάρθαν
 Καὶ φρύγανα, νὰ καύσωμεν καὶ σᾶς καὶ τὰ κελλία. »
 Ἐξήφθη δ' ἡ εὐφλόγιστος ψυχὴ τοῦ Κατσαντώνη,
 Οὐδ' ἠδυνήθη τὸν θυμὸν αὐτοῦ νὰ συκρατήσῃ,
 Ἄλλ' εἶπ' εἰς τὸν Γενίτσαρον ἐκχέων τὴν χολὴν του·
 «Ἀρίφη, τὴν ἀγρίαν σου φωνὴν καλῶς γνωρίζω·

Σὺ δένεις εἰς μανδήλιον καὶ σχοίνους δύο σφαίρας·
 Πέμπεις δὲ ταύτας ἔπειτα πρὸς τοὺς πτωχοὺς βασιλιάδας,
 Κι' ὡς σχοίνους ἀπειλεῖς αὐτοὺς δυσώδεις νὰ ποιήσης,
 * Ἄν δὲν σοῦ στείλουν πάραυτα ποσὸν ἀργύρου μέγα.
 Τίς δὲ τὰς ἀσελγείας σου θάπαριθμήσῃ γλῶσσα ;
 Πολλάκις εἰσερχόμενος εἰς ἀνοικτὰ χωρία,
 Βιάζεις τῶν χριστιανῶν τὰς κόρας νὰ χορεύσουν
 Καὶ τραγουδήσουν, ὅπως σὺ τερπόμενος ἀκούης.
 Ἄλλ' ὅμως ἀνανδρον ἐγὼ σ' ἀποκαλῶ καὶ χαῦνον,
 * Ἄν δὲν δεχθῆς τὴν σφαῖράν μου τὸ στῆθός σου προβάλλων. »
 Ἔλεγεν οὕτως ἀνάβας εἰς τῆς αὐλῆς τὸν τοῖχον,
 Κρατῶν δὲ μὲ τὴν δεξιάν τὸ βροντερόν του ὄπλον.
 Κ' εὐθύς αἱ σφαῖραι ἤθελον συρίζει 'ς τὸν ἀέρα,
 * Ἄν δὲ τὸν εἶλκ' ἐκ τῆς χειρὸς τῶν μοναχῶν ὁ πρῶτος·
 Τοιαῦτα δ' εἶπε τὴν ψυχὴν τοῦ ἥρωος πραῦτων·
 « ὦ ἀρχηγέ μου, κράτησε τὸν δίκαιον θυμὸν σου·
 Μηδὲ γυμνὸν τὸ στῆθός σου πρὸς τοὺς ἀπίστους δείξῃς·
 Διότι ὅσιον κἀνὲν οἱ βάρβαροι δὲν ἔχουν,
 Καὶ θέλουν ἅπαντες πρὸς σὲ τὰ ὄπλα των κενώσει,
 * Ἄν τὸν Ἀρίφην εὐστοχα μὲ τὸ πλοῦν σου σκοπεύσης.
 ὦ Κατσαντώνη! μάταια μὴ χάνῃς τὴν ζωὴν σου,
 Ἀφίνων ἄνευ κεφαλῆς τοῦ ἔθνους τοὺς ὀπλίτας·
 Ἄλλὰ καθὼς μέχρι τοῦ νῦν ἐπράξατε πολλάκις,
 Γυμνῶσαντες τὰ ξίφη σας, ἐκ τοῦ βορείου μέρους
 Πηδήσατε· μὴ δείξετε παντάπασι δειλίαν·
 Κατάπληξιν ἢ τόλμη σας εἰς τοὺς ἐχθροὺς θὰ φέρῃ,
 Κ' οἱ ἄγγελοι τοῦ Ἰησοῦ τοὺς λάτρεις θὰ φυλάξουν. »
 Εἶπε, κ' εἰς πάντα συμφωνεῖ ὁ γηραιὸς Φραγκίστας·
 Οἱ κλέφται δὲ παρόμοια διάθεσιν δὲν ἔχουν
 Νὰ μείνωσιν ὡς εἰς εἰρικήν ἐνταῦθ' ἀποκλεισμένοι·
 Ὅθεν ὁ ἥρωος τὴν κυρτὴν ῥομφαίαν ἀφελκύσας
 Φωνάζει· « Τοῦρκοι! προσοχὴν νὰ ἔχετε· διότι
 Ὁ Κατσαντώνης κι' οἱ λοιποὶ θὰ διαφύγουν κλέφται. »
 Εἰς ταραχὴν δ' ἐμβαίνουσιν οἱ βάρβαροι μεγάλην·

Τὰ ὄπλα ἐτοιμάζουσι, κ' ἐντρέπονται διότι
Τὴν κινδυνώδη ἐξοδὸν ὁ κλέφτης προαγγέλλει
Μὴ δειλιῶν ἀπέναντι τοσοῦτων χιλιάδων.

Ἄλλ' ὅμως ταύτην τὴν στιγμήν ὁ ἦρωσ δὲν ἐξῆλθεν·
Ἔρα δ' ἡμίσεια σχεδὸν ἀφοῦ παρῆλθε, πάλιν
Μὲ τὴν στεντόρειον φωνὴν ἀνέκραξε τοιαῦτα·
«Τοῦρκοι, καλῶς προσέχετε! οἱ κλέφται θὰ ἐξέλθουν.»
Αὐθις δὲ νῦν οἱ βάρβαροι τὰ ὄπλα εὐτρεπίζου·
Πλὴν καὶ τινὰς σπασμοδικὸς καταλαμβάνει τρόμος,
Πρὸς τὴν παράδοξον βοὴν ἐξαίφνης ἐκπλαγέντας·
Ἄλλ' ὅμως καὶ τὸ δεύτερον ὁ ἦρωσ δὲν ἐξῆλθε.
Ὅποτε δ' ἀνεβόησε παρόμοια τὸ τρίτον,
Ἀκόμη ὀλιγώτερον ἐκίνησαν τὰ ὄπλα·
Καὶ τινες μάλιστα δειλοὺς τοὺς Ἕλληνας καλοῦσιν,
Ἐπὶ τὰς ὕβρεις κρύπτοντες τὴν ἑαυτῶν δειλιάν.
Αὐθις δὲ τέταρτον ἤχει μ' ἰσχὺν μεγαλητέραν
Τοῦ ἦρωσ ἢ βροντερὰ φωνὴ πρὸς τοὺς βαρβάρους·
«Προσέχετε, προσέχετε! οἱ Ἕλληνες θὰ φύγουν.»
Νῦν δ' ὡς νὰ ἤρχετ' ἡ φωνὴ ἀπὸ τοῦ μαύρου Ἄδου,
Ἐνέκρωσε τὰ μέλη των, κ' ἐπάγωσε τὸ αἷμα.
Ἐλκύσαντες δὲ τὰς κυρτάς οἱ Ἕλληνες ῥομφαίας,
Ἐμπρὸς,» βοῶσιν, ἀπάρασχε βοήθειαν, Παρθένε.»
Εἰς μίαν δὲ στιγμήν πηδοῦν ἀπὸ τοῦ τοίχου κάτω
Καὶ φεύγουν, φεύγουν τάχιον τῶν λαγῶν κ' ὀρνέων.

Μόνος ὀλίγον ἔμεινεν ὁ γηραιὸς ὀπίσω·
Καθότι δὲν ἐπρόφθασε πηδήσας ἐκ τοῦ τοίχου
Ἴσοταχῶς πρὸς τοὺς λοιποὺς τὸ σῶμα νὰ ἐγείρη·
Ἐχθρὸς δ' ἐκ τῆς ἀριστερᾶς τὸν ἦρπασ' αἰφνιδίως,
Καὶ μάτην τὸν ἀπώθησε μὲ βίαν ὁ Φραγκίστας·
Ἐπάρας δὲ τὸ ὄπλον του, διὰ τοῦ κάτω μέρους
Δεινῶς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπλήγωσεν ὁ γέρων.
Ἄλλ' ὅμως δὲν τὸν ἄφησεν ὁ Ἀλβανὸς οὐδ' οὕτως·

Ἐκτείνας δὲ τὰς χεῖράς του, τὸ φόρημα λαμβάνει
Τοῦ Ἑλληνοσ, ἔνθα λαβὴν παρεῖχ' εἰς τὰς μασχάλασ
Τότε δ' ὁμοίωσ τ' Ἀλθανοῦ ἀρπάξει τὴν ἐσθῆτα
Ὁ Ἑλλησ, καὶ παλαίωσι μὲ δύνωμιν μεγάλην
Ἰδρῶσ δὲ κ' αἶμα κρουνηδὸν τὸν Τοῦρκον περιβρέχει
Ῥυπαῖνον καὶ τάρματωλοῦ τὰσ μελανὰσ ἐσθῆτασ
Κι' ὁμωσ οὐδέτεροσ αὐτῶν κατέλειπε τὸν ἄλλον.
Φοβούμενοι δ' οἱ Ἀλθανοὶ μήπωσ ὁμοῦ τρυπήσουν
Καὶ τὸν ὁμόφυλον αὐτῶν, τὰ ὄπλα δὲν κενόνουν,
Οὐδὲ μὲ ξίφοσ δύνανται τὸν κλέφτην νὰ τρυπήσουν.
Πλὴν τέλος ἀνεβόησεν ὁ Ἑλλησ· ἄῤῥω Παρθένε,
Βοήθει με! » καὶ μὲ πολλὴν ἀποτινάσσει βίαν
Τὸν Τοῦρκον, κι' ὡσ λαγωνικὸν μακρὰν ἀποδιδράσκει.
Νῦν δὲ συγχρόνωσ κατ' αὐτοῦ πυροβολοῦσι πάντεσ
Οἱ Ἀλθανοὶ, κι' ὡσ κόσκινον ἢ μαύρη φουστανέλλα
Καὶ τὰ λοιπὰ φορέματα ἐκ τῶν σφαιρῶν τρυπῶνται.
Ἄλλ' ὁμωσ οὐδὲ θριξ αὐτοῦ δὲν ἔπαθε· τουαύτη
Ἄσπις τὸν ἐπεκάλυψεν ἐξ οὐρανοῦ πεμφθεῖσα!

Πλὴν ἄλλο νῦν ὁ Σατανᾶσ ζιζάνιον ἐνσπείρει.
Τὸν ὀπισθεν ἐπόμενον ἐνόμισαν οἱ κλέφται
Ἐχθρὸν, καὶ θέλουν κατ' αὐτοῦ νὰ ρίψουν τὰσ βολὰσ των.
Μόλισ δ' ἀργὰ τὴν φοβερὰν κατανοοῦσι πλάνην,
Ἄφοῦ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐποίησεν ἐκεῖνοσ·
Καὶ στέκουν περιμένοντεσ ὁ γηραιὸσ νὰ φθάσῃ.
Μὲ δάκρυα δ' ἀκούσαντεσ τὸ μέγα πάθημά του,
Προάγωσι τὰσ ἀτραποὺσ ζητοῦντεσ τῶν ὀρέων.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΙΗ΄.

Ⓢ δὲ Ἀλῆς ὑπὸ χαρᾶς κατείχεται ἀνεκφράστου
Τὸν ἄσπονδον αὐτοῦ ἐχθρὸν αἰχμάλωτον νομίζων.
Ἄδύνατον, ἀδύνατον νὰ διαφύγη πλέον,
Ἐὰν αὐτὸς ὁ Σατανᾶς ἐπὶ τῆς γῆς δὲν ἦναι,
Ἐφώναζε· κ' ἐπρόσταζε συμπόσιον νὰ ἔχουν
Ἐτοιμασμένον, παρευθὺς νὰ εὐθυμήσουν πάντες
Πυροβολοῦντες ζωηρῶς μὲ βόλια καὶ βόμβας,
Ἄμα φαιδρὰν τὴν εἶδησιν οἱ μηνυταὶ θὰ φέρουν.
«ὦ! θὰ σὲ φάγω· σκέπτομαι μὲ ποίας ἀλγηθόνας
Θὰ αἰσθανθῆ τὸν θάνατον ὁ πρῶτος τῶν ἐχθρῶν μου,
Διότι θάνατον ἀπλῶς ἐκεῖνος δὲν φοβεῖται. . . .
Καλὰ ἐσκέφθην· μέγιστον κανόνιον θὰ εἶπω
Ἄνευ σφαιρῶν πυρίτιδος ἀφθόου νὰ πληρώσουν·
Κατόπιν δ' εἰς τὸ στόμα του νὰ δέσῃ τὸν κλέφτην
Καὶ πῦρ νὰ βάλουν· μέγιστος ὁ κρότος θέλει γείνει,
Μακρὰν δὲ μαῦρος σκελετὸς τὸν οἶκτον θὰ ἐγείρη.»
Τοιαῦτα ἡ σατανικὴ ψυχὴ του σχεδιάζει·
Πλὴν ἄλλαι ἦσαν αἱ βουλαὶ τοῦ Πλάστου τῶν ἀπάντων.
Εἰς μάτην ἦσαν ἔτοιμα τὰ πυροβόλα πάντα
Χαρὰν μὲ κρότον ζωηρὸν μεγάλην νάναγγεῖλουν·
Εἰς μάτην τύμπανα κ' αὐλοὶ προσμένουσι νάρχίσουν,
Κι' οἱ Γύφτοι ἐτοιμάζονται νὰ πῖουν καὶ χορεύσουν.
Κάνεις δὲν ἤρχεται ἄγγελος τὸ μήνυμα νὰ φέρη,

Καὶ τὸναντίον πένθιμος σιγὴ κατεῖχε πάντας·
Οὐδεις δ' ἐτόλμα τὴν πικρὰν νὰ εἶπῃ ἀγγελίαν.

Οὐδ' ἔμελλεν ἐπὶ πολὺν νὰ διαλάβῃ χρόνον
Τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀλῆπασσα τῆς στρατιᾶς τὸ αἶσχος.
Πρὸς τὸν Ἀρίφην δ' ἔστειλε καὶ τοὺς λοιποὺς στρατάρχας,
Μηνύων τὴν στιγμὴν αὐτὴν νὰ ἔλθουν νὰ τοὺς ἴδῃ.
Καὶ μετ' ὀλίγον σκυθρωποὶ καὶ κατηρεῖς τὴν ὄψιν,
Οὐδὲν δ' ἐκ τῆς προσκλήσεως καλὸν προαισθανθέντες,
Πρὸς τοῦ σατράπου τὴν σκηνὴν προάγουσι τὸ βῆμα.
Ὡς δὲ τοὺς εἶδ' ὁ τύραννος, ἠγέρθη ὡς ἡ τίγρις,
"Ἦτις πρὸς λείαν ποθητὴν πηδᾷ μ' ὄρμην μεγάλην"
Κι' ἄ'Αρίφ, Ἀρίφ» ἐφώναξε· «δὲν εἰζευρες τὸν δρόμον
Νὰ ἔλθῃς πρὶν, τὴν ἔκβασιν νὰ μ' εἶπῃς τοῦ πολέμου ;
Πλὴν τὴν μαντεύω· βέβαια προδότηι πάντες εἰσθε,
Κι' ὑπὸ δειλίας τοὺς ἐχθροὺς ἀφήσατε νὰ φύγουν.»
Μὲ σῶμα τρέμον ἐξ ὀργῆς τὸν λόγον εἶπε ταῦτον,
Κι' ἀπήντησε μὲ ταπεινὸν τὸ ἦθος ὁ Ἀρίφης·
«Πασσᾶ μου, εἰς τὰς χειρὰς σου ὑπάρχει ἡ ζωὴ μας·
Διάταξον εἰς θύελλαν νὰ πέσωμεν τοῦ πόντου,
Διάταξον εἰς ἄβυσσον βουνῶν νὰ κρημισθῶμεν,
Χειμάρρους νὰ διέλθωμεν κροτοῦντας τὸν χειμῶνα,
Πρὸς κλέφτας μόνον παντελῶς μὴ σείλῃς τοὺς στρατοὺς σου·
Καθότι πρὸς θνητοὺς αὐτοὶ παρόμοιοι δὲν εἶναι·
Ὅπόταν δ' ἀφελκύωσι τὴν κυρτωμένην σπάθην,
Δὲν ἔχει δύναμιν κἀνεὶς νάντισταθῆ πρὸς τούτους·
Ἄλλ' ἅπαντες ἐμβρόντητοι οἱ στρατιῶται μένουσι.
Τί δύνανται δ' οἱ ἀρχηγοὶ νὰ κατορθώσουν μόνοι ; »
Εἶπε κι' οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ τὴν κεφαλὴν των νεύουσι,
Δηλοῦντες ὅτι ἔχουσι τὴν γνώμην παρομοίαν.
Διπλοὺς δ' ἐξήφθη ὁ θυμὸς τοῦ φοβεροῦ Σατράπου·
Ἄπο τῆς ζώνης ἔλαβε τὸ φέρον πολυτίμους
Ἄδάμαντας ξιφίδιον, τάφειλκυσε καὶ εἶπε·
«Τὸ ξίφος τοῦτο βέβαια δὲν μ' ἔστειλ' ὁ Σουλτάνος,

Ἴνα κοσμηῇ τὴν ζώνην μου, ὡς κοῦφον νεανίαν.
 Τὸ ἔπεμψ' ὁ μονάρχης μου, ἵνα μὲ τοῦτο σφάζω
 Τοὺς ἀμαυροῦντας τὴν λαμπρὰν τῶν Μουσουλμάνων δόξαν·
 Καὶ νῦν δὲν πρέπει παντελῶς τὸν ἥλιον νὰ βλέπουν
 Οἱ μὲ χαμέρπειαν πολλὴν καὶ ποταπὰς προφάσεις
 Ζητοῦντες νὰ καλύψωσι δειλίαν τῆς καρδίας.
 Ὅχι· δὲν εἶναι σατανᾶς ὁ λήσταρχος ἐκεῖνος,
 Ὡστε νὰ φεύγῃ τρομερὰν κατάπληξιν παράγων·
 Οὐδὲ δειλὸς οὐδέποτε ὁ στρατιώτης εἶναι,
 Ὅταν φωνῇ τοῦ ἀρχηγοῦ τὴν εὐψυχίαν δίδῃ.
 Ἐλθέ, ὦ ἀρχιδῆμιε! ἀξίωμα σὺ μέγα
 Μὲ χρυσοφάντον στολὴν πλησίον μου κατέχεις·
 Ἐκδίκησον τὴν σήμερον μὲ αἷμα τὴν τιμὴν μου.
 Ἐπὶ στηλῶν ὡς σταφυλὰς τοὺς ἔξ νὰ ἐπαρτίσης·
 Τὸν Σελιχτάρην, τὸν Ταχίρ, τὸν Σέλφον, τὸν Ἀρίφην
 Τὸν παχυγάζστορα Μπαμπᾶν καὶ τὸν ἰσχνὸν Βασσιάρην·
 Νὰ ἴδῃ σύμπας ὁ στρατὸς τί πάσχουσιν ὀπόσοι
 Ὑπὸ δειλίας τὸν πασσάν προδίδουν τῆς Ἠπειροῦ.»
 Εἶπε, κ' ἐκάθισεν ὠχρὸς ἐκ τῆς σφοδρᾶς ὀργῆς του·
 Οἱ δορυφόροι του δ' εὐθύς τοὺς στρατηγούς κυκλόνουν,
 Κι' ὁ ἀρχιδῆμιος ἐμπρὸς, τὸ ξίφος του γυμνώσας,
 Προάγει· στήλας δ' ἔπειτα νὰ στήσῃσι δρυῖνας,
 Κ' εἰς ταύτας νὰ προσδέσωσιν ἀγγόνας διατάττει·
 Οἱ Γύφτοι δὲ μετὰ χαρᾶς μεγάλης ἐκτελοῦσι
 Τὸ πρόσταγμα· καὶ κρουερὸς τοὺς πάντας ἔχει τρόμος·
 Σιγῶσι δὲ καὶ φρίττουςι, φοβούμενοι μὴ πάθουν
 Παρόμοια· καὶ σπάνια προσβλέπousι τὰ ξύλα,
 Εἰς τὰ ὅποια πρόσωπα ὀγκοῦνται μαυρισμένα.

Πλὴν μετ' ὀλίγον ἤρχισαν τὰ πράγματα νὰλλάσσουν,
 Ψιθυρισμοὶ δ' ἠκούοντο εἰς τοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος·
 Καὶ τις Γενίτσαρος κρατῶν φαρέτραν εἰς τοὺς ὦμους,
 Ἄδιακόπως τὴν χορδὴν ἐπέτεινε τοῦ τόξου
 Βοῶν· αὐτὶς ἐθανάτωσε τὸν φίλον μου Ἀρίφην;

Τίς εἶναι ; τὴν καρδίαν του μὲ βέλος θὰ τρυπήσω. »
 Νῦν δὲ δειλία τὸν θρασὺν κατέλαβε Σατράπην,
 Τῶν Γενιτσάρων τὴν χολὴν ταραξάντ' ἀσυνέτως·
 Κι' ὁ πρὶν ὡς θύελλα δεινῶς μαινόμενος μὲ λόγους
 Θωπευτικούς ἐπράϊνε τὸν γίγαντα ὀπλίτην
 Οὕτως εἰπὼν· ἀδὲν εἴξευρον πῶς ἦτο σύντροφός σου·
 "Ἄλλως ποτὲ δὲν ἤθελον ἐκεῖνον θανατώσει. »
 Πλὴν μάτην τοὺς θωπευτικούς καταναλίσκει λόγους·
 Δὲν ἔπαυσ' ὁ ψιθυρισμὸς νάκουετ' εἰς τὸ πλῆθος·
 Διπλοῦς δὲ τρόμος τὸν πασσᾶν κατέχει τῆς Ἡπείρου,
 Τοὺς Ἑλληνας φοβούμενον παρόμοια καὶ Τούρκους.
 Πᾶσαν δ' ἐνόμιζε στιγμὴν ὅτι τοὺς κλέφτας βλέπει
 Εἰς τὴν σκηνὴν του μὲ γυμνὴν ῥομφαίαν εἰσπηδῶντας.
 Ὅθεν εὐθύς εἰς τὸν στρατὸν διαταγὴν ἐκδίδει
 Ὅπισω πρὸς τὴν πόλιν του νὰ στρέψωσι τὸ βῆμα.
 Ὅ ἄλλοτε δ' ἐπόμενος εἰς τὰς πορείας ἤδη
 Ἐμπρὸς ἐλαύνει ζωηρὰ τὸν κέλητά του πλήσσω·
 Ὑπὸ τῶν κέντρων δ' ἡ γαστήρ τοῦ ἵππου αἵματοῦται,
 Καὶ μόλις τὸν προφθάνουσιν οἱ ἑκατὸν λογάδες,
 Οἱ τοῦ πασσᾶ φυλάσσοντες τὸ σῶμα δορυφόροι.

Ἄφου δ' εἰς τὸ παλάτιον τῶν Λιθαρίτσων ἦλθε,
 Κατάμονος εἰς αἴθουσαν ἀπόκεντρον ἐκλείσθη,
 Εἰπὼν εἰς μόνον τὸν Μουχτάρ, τὸν δεύτερον υἱὸν του,
 Οἱ θυρωροὶ τὴν εἴσοδον νάφῃσιν ἐλευθέραν.
 Ὅτε δ' ἐκεῖνον ἤγγειλαν, μ' ἀδράνειαν σηκώσας
 Τὰ χαλαρά του βλέφαρα, ὠμίλησε τοιαῦτα·
 « Μουχτάρπασσα, τὸ φίλτατον ἀπάντων μου τῶν τέκνων,
 Τὸ πρῶτον φημιζόμενον εἰς τῆς ψυχῆς τὴν τόλμην·
 Πρὸς χάριν σου μέχρι τοῦ νῦν ἔχω τὰ πάντα πράξει,
 Ὅποσα μοῦ ἐζήτησας· καλῶς δὲ τὸ γνωρίζεις,
 Δὲν εἶχον ἄλλην ἀδελφὴν ἀγαπητὴν τοσοῦτον,
 Καθὼς τὴν ὁμοιάζουσαν τὴν Χάμκων Χαϊνίτσαν·
 Ἄλλ' ὅμως ὅταν ἀντὶ σοῦ τὸν θρόνον τῶν Τρικάλων

Κατέλαβ' ὁ πρωτότοκος υἱὸς αὐτῆς Ἐλμάζης,
Δὲν ὤκνησα τὸ τέκνον τῆς νὰ πέμψω εἰς τὸν Ἄδην·
Ἦς δῶρον δὲ τῷ ἔπεμψα ἄρκτου λευκῆς σισύραν,
Ἦν εὐφλογίαν ἔχουσα ἐφόρεσε νεᾶνις·
Κατώρθωσα δ' ὁ ἱατρὸς δελεασθεὶς μὲ δῶρα
Τοῦ εὐφλογίαν πάσχοντος τὴν φλέβα νὰ τρυπήσῃ.
Τὴν κόμην δ' ἐκρίζονουσα ἡ τάλαιν' ἀδελφή μου
Εἰς τὸν νεκρὸν ἐκάρφωσε τὰ ὄμματ' ὡς παράφρων,
Κ' ἐπρόσταξε τὸν ἱατρὸν εὐθύς νάπαγχονίσουν.
Ἦμως ἐκεῖνος ἔφυγε τὸν ὄλεθρον νοήσας·
Καὶ τότε πᾶν συνέτριψε καλλώπισμα τοῦ οἴκου,
Καὶ μαύρας ἐχρωμάτισε τὰς θύρας καὶ θυρίδας·
Ἐπὶ πολὺ δ' ἀπέδιδε τοὺς θρήνους τῆς ὁ Πίνδος,
Καταρωμένης τὸν σκληρὸν φονέα τοῦ υἱοῦ τῆς.
Ἐγὼ τοιαύτην διὰ σὲ θυσίαν ἔχω κάμει,
Τῆς παμφιλτάτης ἀδελφῆς σπαράζας τὴν καρδίαν,
Ἦνα σοὶ δώσω ἔπειτα τὸν θρόνον τῶν Τρικάλων.
Νῦν δὲ πρὸς τὸν πατέρα σου ζητῶ νάνταποδώσῃς
Τὴν χάριν ταύτην εἰς καιρὸν μεγάλης δυστυχίας.
Ἦ τέκνον, μ' ἐγκατέλιπον κι' αὐτοὶ οἱ ὄπαδοί μου·
Καὶ δυσμυρίους ἄγοντες οἱ στρατηγοὶ μου ἄνδρας,
Ἦφῃκαν ἀνενόχλητος νὰ φύγῃ ὁ ἐχθρὸς μου,
Ἦστις μὲ σκώπτει λέοντα δειλὸν ἀποκαλῶν με.
Οὐδ' ἔχω πλέον δύναιμι νὰ ἐκστρατεύσω μόνος,
Καταισχυνθεὶς ὑπ' ἀνταρτῶν ὀλίγων εἰς τὸ γῆρας.
Σὺ μόνος, τέκνον προσφιλές, θὰ σώσῃς τὴν τιμὴν μου,
Ἦὰν μὲ ζῆλον τὴν κυρτὴν ῥομφαίαν σου ἐλκύσῃς.»
Εἶπε μὲ δάκρυα θερμὰ τὰς παρειάς του βρέχων,
Καὶ σφόδρα συνεκίνησε τοῦ νέου τὴν καρδίαν.
Ἦσπᾶσθη δ' οὗτος τοῦ πατρὸς τὴν δεξιάν μὲ σέβας,
Καὶ μὲ πολλὴν πεποιθήσιν ἀπήντησε τοιαῦτα·
«Ἦ πάτερ μου, τὸ τέκνον σου ἐκδίκησιν θὰ λάβῃ·
Κλέφτας ἐγὼ μέχρι τοῦ νῦν ἠφάνισα παμπόλλους·
Καὶ τούτους δὲ τὴν σήμερον βεβαίως θάφανισα.

Ἡσύχασε· τὸ ξίφος μου θὰ σώσῃ τὴν τιμὴν σου. »
 Εἶπε μὴ θέλων κομπασμοὺς ματαίους νὰ προσθέτῃ,
 Κι' ὡς στρατιώτης ἀληθῆς λακωνικῶς ἐκφράζων
 Τοὺς στοχασμοὺς του· ἔργον δὲ τὸν λόγον του νὰ κάμῃ
 Πλειότερον ἐπιθυμεῖ· κι' οἱ σελπιγγταὶ ταχέως
 Τοὺς στρατιώτας προσκαλοῦν τὰ ὄπλα νὰναλάβουν.
 Οἱ δ' Ἕλληνες, δεινόμενοι τὰς χεῖρας, ἀνά δύο
 Νάκολουθοῦν, τὰς δουλικὰς νὰ κάμνουν ἐργασίας.
 Βοὴν δὲ νῦν δὲν ἤκουες ὡς πρότερον, ὅποτε
 Ἐστράτευ' ὁ Ἀλῆπασσας· ἀλλὰ σπουδῇ μεγάλη
 Καὶ σύντονος ἐνέργεια συνήθροισεν ἐν τάχει
 Τρεῖς μυριάδας Ἀλθανῶν, χαϊρόντων ὅτι μέλλουν
 Ὑπ' ἀκουσμένον ἀρχηγόν πρὸς μάχην νὰ ἐξέλθουν·
 Χριστιανὸς δ' ἀπαίσια προουκονίζει λέγων·
 « Τὸν κομπαστὴν Ἀλῆπασσαν ποτὲ δὲν ἐφοβήθην.
 Ἄλλ' ἤδη συλλογιζομαι τὸν ἔμπειρον Μουχτάρην·
 Εἰς τοὺς πολέμους πάντοτε ταχὺ ἐπάγει τέλος. »

Οὕτω δικαίως τὸν Μουχτάρ ὁ Ἕλλην ὑποπτεύει.
 Ἄφου δ' οἱ κλέφται τὴν μονὴν κατέλιπον, προβαίνουν
 Μὲ λεοντώδη βήματα εἰς τὰς ὄφρυς τοῦ Πίνδου·
 Ἐκεῖθεν δὲ διεύθυνσιν λαμβάνουν πρὸς τὸ ὄρος
 Νὰ φθάσωσι τοῦ Τυμφρηστοῦ, νὰ εὔρουν τοὺς συντρόφους.
 Ὅτε δ' ἀνήγγειλ' ὁ σκοπὸς ἐκεῖ τὸν Κατσαντώνην,
 Οἱ πάντες ἐξεγείρονται, βοοῦν δ' ἐνθουσιῶντες·
 « Καλῶς τὸν καπετάνον μας, καλῶς τὸν ἀρχηγόν μας. »
 Ἄφου δ' ἡ πρώτη των χαρὰ παρήλθεν, ἐρωτῶσι
 Μὲ περιέργειαν πολλήν νὰ μάθουν τὰ συμβάντα.
 Τὸ θαῦμα δ' ἀφηγήθησαν οἱ νεωστὶ ἐλθόντες,
 Πῶς ἀνελπίστως ἔσωσεν αὐτοὺς ἡ Θεοτόκος,
 Καὶ μάλιστα ὀφθαλμοφανῶς τὸν γηραιὸν Φραγκίσταν,
 Ὅποτε ἤρπασεν αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς ὁ Τοῦρκος.
 Οὐδὲ χορταίνουσι βλέποντες τὴν φουστανέλλαν τούτου,
 Ἦν εἶχον κάμει κόσκινον τῶν Ἀλθανῶν αἱ σφαίραι.

Οὕτω δὲ κλέφτης εὐσεβῆς τοὺς ἄλλους συμβουλεύει·
 «Τίς οἶδε τί θὰ κάμωσιν εἰς τὴν μονὴν οἱ Τοῦρκοι ;
 Τὴν ἐκκλησίαν θέλουσιν ἐκ θεμελίων ρίψει,
 Μὲ τᾶγιον ποτήριον σερμπέτιον θὰ πίνουν,
 Καὶ τῶν εἰκόνων θέλουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκβάλλει·
 Ἡ δ' ἀνασσα τῶν οὐρανῶν δὲν θάχῃ τὸν ναὸν τῆς,
 Εἰς τὸν ὁποῖον λίβανος εὐώδης νὰ καπνίζῃ.
 Ἀνάγκη δὲ νὰ δεῖξωμεν τοῦλάχιστον ὅπως
 Ποθοῦμεν νὰ λατρεύεται τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ.
 Εἰς τὸν ναὸν εἰσέλθωμεν ἐδῶ τῆς Παναγίας
 Πᾶν ὅ,τι θέλῃ ἕκαστος ἀνάθημα νὰ κάμῃ.»
 Εἶπε καὶ πάντες πρόθυμοι ἀκούουσι τὸν λόγον·
 Εἰς ἔρημον δ' εἰσέρχονται ναΐδιον τοῦ ὄρους
 Κ' εἰς τὰς εἰκόνας ἀργυρᾶ νομίσματα κολλῶσι·
 Ἀνάπτουν τὰ κανδήλια καὶ κάμνουν τὸν σταυρόν των.

Ἀνήγγειλε δ' ὁ Ἑσπερος ἐγγίζουσιν τὴν νύκτα,
 Κ' ἐκάθιζον νὰ φάγωσι, σταυρώσαντες τοὺς πόδας,
 Ὅτε προσῆλθε πνευστιῶν ἀγρότης, κ' οὕτως εἶπε·
 «Μὴ κάθεσθε ἀμέριμνοι, τοῦ ἔθνους οἱ ὀπλίται·
 Χθὲς εἰς χωρίον κείμενον ἐγγὺς τῆς πρωτευούσης
 Ὅρνιθας ἔφερα κ' ὡς εἰς Τοῦρκους νὰ πωλήσω·
 Τοὺς Γενιτσάρους δ' ἤκουσα (τὴν γλῶσσάν των γινώσκων)
 Νὰ λέγουν ὅτι φοβερὰν στρατείαν ἐτοιμάζει
 Ὁ ἄγριος Μουχτάρπασσας, ποθῶν νὰ ἐκδικήσῃ
 Τὸν ὑπ' αἰσχύνῃς κρύπτοντα τὸ πρόσωπον πατέρα·
 Καὶ λάβετε τὰ μέτρα σας, καλῶς ἐτοιμασθῆτε,
 Μὴ πάρετε τὸν δυστυχῆ λαὸν εἰς τὸν λαίμῳ σας.»
 Εἶπε, καὶ σύννους ἔγεινεν ὁ ἀρχηγὸς στενάξας·
 Σκεφθεὶς δ' ὀλίγον, μὲ φωνὴν συγκινημένην λέγει·
 «Ἦ φίλοι, τὸν θρασὺν Ἀλὴν ποτὲ δὲν ἐφοβήθη·
 Γενναῖος εἰς τὸ ἔγκλημα καὶ μόνον πάντοτ' εἶναι·
 Πλὴν ὁ Μουχτάρ καὶ συνετὸς φημίζεται στρατάρχης,
 Πολὺ δ' αἰμοβορώτερος ὑπάρχει τοῦ πατρός του·

Ὅθεν ἀνάγκη πάραυτα νάγγειλωμεν εἰς πάντας
 Τοὺς κλέφτας, ἵνα λάβωσι τὰς ἐπικαίρους θέσεις·
 Νάφινωσι δ' οἱ χωρικοὶ τοὺς οἴκους καὶ νά φεύγουν
 Πρὸς τῶν βουνῶν τὰ σπήλαια, τὰ δάση καὶ τὰς ἄκρας·
 Διότι πάντελῶς ἐλπίς νά ζήσωσι δὲν εἶναι,
 Ὅπότεν τοῦ Μουχτάρπασσα ἐπέλθουν στρατιῶται.
 Πρὸς τὸν Βλαχάβαν παρευθὺς μὴνύσωμεν τὸ πρᾶγμα,
 Εἰς Θεσσαλίαν πέμποντες ταχύπουν πεζοδρόμους·
 Τὸν Δουοβουνιώτην δ' ἄλλος τις καὶ τὸν Μακρῆν ὡσαύτως
 Ἄς προσκαλέσῃ τάχιστα βοήθειαν νά πέμψουν·
 Ἡμεῖς δ' ἐπίσης στρατιὰν συνάγοντες ἐνταῦθα,
 Τοὺς Τούρκους θά προσβάλωμεν ἐν ὥρᾳ καταλλήλῃ·
 Εἶπε κ' εὐθὺς τρεῖς τάχιστοι κινουσι πεζοδρόμοι
 Τὴν φοβερὰν νάγγείλωσι στρατεῖαν τοῦ Μουχτάρη·
 Οἱ πάντες δ' ἐτοιμάζουσι τὰ ὄπλα των, διότι
 Ταχέως εἰς τὸν πόλεμον πολὺ θά λάβουν μέρος.

Προάγων δ' ὁ Μουχτάρπασσας ἐκ τῶν Ἰωαννίνων
 Ἐστάθη παρὰ τὴν μονὴν τῆς Κρουσοβίτσης πρῶτον.
 Ἐνταῦθα δὲ διέταξε φρικτὴν λεηλασίαν·
 Πᾶν ἄρρεν νάποσφάζωσιν εὐθὺς εἰς τὸ χωρίον,
 Τὰς δὲ γυναῖκας δένοντες νά σύρουν αἰχμαλώτους.
 Ἐφώρμησαν δ' οἱ βάρβαροι ὡς λύκοι λυσσαλέοι,
 Καὶ τὸ ἀλλάχ ἀπανταχοῦ ἀντήχει μετὰ φρίκης·
 Ῥηγνύουσι δὲ τῆς μονῆς τὰς πύλας μὲ πελέκει,
 Καὶ καίουσι τῶν οἰκιῶν τὰς θύρας καὶ τὰς στέγας·
 Τὰ ξίφη δὲ τὰ πρὸ μικροῦ ἀστράπτοντα δὲν ἔχουν
 Τὴν λάμψιν πλέον εἰς ῥοὴν αἱμάτων ἐμβαφέντα.
 Κορέσαντες δὲ τῆς σφαγῆς τὸν πόθον, προσπαθεῦσι
 Νά εὗρουν νέας μηχανάς, τὸν φόνον νά ποικίλλουν·
 Ὡς κύων, ὅστις κορεσθεὶς σαρκῶν θανόντος ζώου,
 Κατόπιν παίζει μὲ ὀστοῦν, τὰ χεῖλη του δὲ λείχει.
 Πρὸς τὰ ἐπάνω ῥίπτουσι τὰ βρέφη, καὶ κρατοῦντες
 Πλαγίως τὰς ῥομφαίας των, προσμένουσι νά πέσουν.

Οὕτω δ' εἰς δύο τμήματα τὰ κόπτουσι μὲ τέχνην·
Μ' ἀλαλαγμοὺς δ' ἐπευφημοῦν ἐκεῖνον, ὅστις πάντων
Τῶν ἄλλων δεξιώτερον εἰς τοῦτο ἐπιτύχη·
Βραβεῖον δὲ τῷ δίδουσι, τὴν τύχην του φθνοῦντες,
Τὴν πρώτην εἰς τὴν καλλονὴν τῶν νέων Ἑλληνίδων
Σπαρακτικὰς δ' αἰ τάλαιναι βάλουν κραυγὰς κ' ἠΐψις
Χροῖαν λαμβάνει τῶν ὠχρῶν τοῦ φθινοπώρου φύλλων·
Κτυποῦν τὰ στήθη των, μαδοῦν τὴν λελυμένην κόμην,
Τὰς κεφαλὰς των δὲ τινες νὰ θραύσουν προσπαθοῦσι,
Ἄπο τῆς γῆς λαμβάνουσαι τοὺς ἠμαγμένους λίθους.
Καὶ τις αὐτῶν τὸν σύροντα Γενίτσαρον ὀρώσα
Ἄμεριμνον, τὸ ξίφος του ἀπὸ τῆς θήκης ἔλκει·
Τὼ μῆγγει ἔς τὴν καρδίαν του, κί' ὡς μαινομένη φεύγει·
Ἐκπλήσσονται δ' οἱ βάρβαροι κί' ἀκίνητοι τὴν βλέπουν.

Καθὼς δ' οἱ προμηθεύοντες τὰ ζῶα εἰς τὰς πόλεις
Περιχαρεῖς κυττάζουσι τοὺς δεξιούς σφαγεῖς των
Παχέα τὰ ἐντόσθια νανοίγουν τῶν προβάτων·
Ὅμοίως κί' ὁ Μουχτάρπασσας μετὰ χαρᾶς θεᾶται
Νὰ κόπτουν τῶν χριστιανῶν τὰ τέκνα οἱ σφαγεῖς του,
Κορέσας δὲ τοῦ αἵματος τὴν δίψαν, διατάσσει
Ἐμπρὸς αὐτοῦ τοὺς μοναχοὺς νὰ ὀδηγήσουν πάντας·
Κρατοῦντες δὲ τὸ ἱερὸν ποτήριον νὰ δίδουν
Νὰ πίνωσι σερμπέτιον οἱ βάρβαροι μὲ τοῦτο.
Τρεῖς δ' ἕστεκον μὲ μάστιγας ἐπάνω των Νιγρῖται,
Ἄν τις αὐτῶν δὲν ἐμελλε νὰ ἐκτελέσῃ τοῦτο.
Ἄλλ' ὅμως τὸν Δωρόθεον ἡ χάρις τοῦ Ὑψίστου
Ἄπο τῆς ὕβρεως αὐτῆς διέσωσεν ἐγκαίρως·
Νεκρὸς δὲ τὴν στιγμήν αὐτὴν ἀπέμεινεν ἐξαίφνης,
Μὴ δυνηθεὶς τὸ ἅγιον ποτήριον νὰ δώσῃ·
Ἐν ᾧ τοὺς ἄλλους μοναχοὺς εἰς ὄβελους περῶσι,
Καὶ ζωντανοὺς εἰς ἄφθονον πυρὰν τοὺς περιστρέφουν·
Τὸ πῦρ δὲ συναυλιζοῦσιν οἱ Γύρτοι, καὶ ταχέως
Ἐμείναν μαῦροι σκελετοὶ οἱ πρὶν καλοὶ τὴν ὄψιν.

Ἑβραίους δ' ἀγγαρεύουσι τοὺς ὄβελους νὰ φέρουν
 Πρὸς τὸν Ἀλῆπασσαν, κι' ὁμοῦ εἰς κάμακας δεμένας
 Λίματοβρέκτους κεφαλὰς Ἑπειρωτῶν ἀθῶων.

Τοιαύτας ἀφοῦ ἔπραξε μιαιρωτάτας πράξεις,
 Προῆγεν ὁ Μουχτάρπασσας τοὺς κλέφτας νὰ φανίσῃ,
 Ὅποταν ἦλθον μηνυταὶ ἀγγέλλοντες ὅποیان
 Διήγειρ' ὁ Ὀλύμπιος Βλαχάβας ἀνταρσίαν
 Μὴ λησμονῶν τὴν ἐντολήν, ἣν ἔλαβ' ἐν Λευκάδι.
 «Ἵπὸ τὰς χλαίνας» δ' ἔλεγον, αἱ χωρικοὶ τὰ ὄπλα
 Καλύπτοντες πορεύονται νὰ ἐνωθοῦν μ' ἐκεῖνον·
 Καὶ μέλλει μεγαλῆτερον τῶν ἀνταρτῶν τὸ πλῆθος
 Νὰ γείνη, ἐὰν τάχιστα δὲν σπεύσωσιν οἱ Τοῦρκοι.»
 Τοιαῦτα λέγουν κι' ὁ Μουχτάρ στιγμὴν δὲν χάνει μίαν·
 Διέβη δὲ μετὰ σπουδῆς τὸ Μέτσοβον, κ' ἐντεῦθεν
 Ἀδιαλείπτως ἐρωτῶν ποῦ ὁ Βλαχάβας εἶναι,
 Προέβαινε μὲ τὸν στρατὸν πρὸς τὸ πεδῖον, ἐνθα
 Ποτίζει χῶμα γόνυμον τοῦ Πηνειοῦ τὸ ρεῦμα.

Βορείως δὲ τοῦ ποταμοῦ ὀρθούμενα ὡς τοῖχοι
 Τὰ ὑψηλὰ Μετέωρα τὰς κορυφὰς ἐπαίρουν,
 Κρημνώδεις βράχοι, κείμενοι ἐν τῷ πεδίῳ μόνοι.
 Οὐδόλως δ' εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃ τις ἐπάνω
 Δι' ἀτραπῶν· ἀλλ' ἔχουσι πλεκτὰς ἀπὸ σχοινίου,
 Ὡς εἰς τὰ πλοῖα, κλίμακας· ἄλλοῦ δὲ τοὺς ἀνθρώπους
 Εἰς μέγα τι καλάθιον εἰσάγοντες, κατόπιν
 Διὰ ξυλίνων μηχανῶν αὐτοὺς ἀναβιβάζουν,
 Ὡς πράττουν εἰς τὰ φρέατα τὸ ὕδωρ ἐπαντλοῦντες.
 Φυλάττουν δ' εἰς δεξαμενὰς τὰ ὕδατα τῶν ὄμβρων,
 Διότι βρῦσιν παντελῶς ἐνταῦθα δὲν εὐρίσκεις.
 Πολλὰ δὲ μοναστήρια ὑπάρχουσιν αὐτόθι
 Εἰς τοὺς πολέμους ἄσυλον τῶν ἀτυχῶν Ἑλλήνων.
 Εἰς ταῦτα τοὺς πολεμιστὰς προέτρεψ' ὁ Βλαχάβας
 Νὰ στείλουν τὰς γυναῖκάς των καὶ τὰ μικρὰ παιδία,

Ἴσχ' ἂν μὴ ἔχων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ νὰ συγκρατήσῃ,
Ἐπιπέσει τάχιστα ὁ πόλεμος νὰ γείνη.
Στρατόπεδον δ' ὠχύρωσεν εἰς τῶν βουνῶν τὴν ῥίζαν,
Ἀνοιξας τάφρους κ' ἰσχυροὺς ποιήσας προμαχῶνας,
Ὅς ἔτι νῦν ἀποκαλοῦν «Ταμπούρια τοῦ Βλαχάβα.»
Ζῆλον δ' ἐπήγειρε πολὺν, καὶ πλέον τῶν χιλίων
Συνήχθησαν περὶ αὐτὸν ὀπλίται γυμνασμένοι.
Ἄφου δὲ πέρας ἔλαβον τὰ ἔργα τοῦ πολέμου,
Τοὺς μαχητὰς συνήθροισε, τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
«ὦ σύντροφοι, τὸν ὑψηλὸν γνωρίζετε σκοπὸν μου·
Ἐδῶ δὲν σὰς ἐκάλεσα νὰ μοιρασθῶμεν λείαν,
Μηδὲ νὰ φάγωμεν ὀπτὰ κ' ἐντείνωμεν ὀρχήσεις·
Συνθήματ' εὐγενέστερα «απατρίς κ' ἐλευθερία»
Τὸ ἐλατήριον ἡμῶν θὰ ἦναι πρὸς τὰς μάχας.
ὦ ἀδελφοί, τοῦ ἔθνους μας ἐδέθησαν αἱ φλέβες,
Καὶ νάναπνεύσῃ δύναμιν παντάπασιν δὲν ἔχει·
Ὁ δὲ ζυγὸς οὐδέποτε κατήντησε τοσοῦτον
Ἄφορητος, ὅσον ἀφοῦ τὰ σκῆπτρον τῆς Ἠπειροῦ
Σκαιοῦς περέλαθ' Ἀλβανὸς, αἰμοδιψὲς θηρίον.
Κυττάξετε τὴν κόμην μου, τὸ μέλαν γένειόν μου,
Καὶ τοῦ μετώπου τὰς πυκνὰς προσβλέψατε ῥυτίδας.
Δὲν ἤμην πρότερον ἐγὼ ζωσμένος τὴν βρομφαίαν,
Οὐδ' ἔχαιρον καλούμενος ὑπὸ τῶν Τούρκων κλέφτης·
Ἄλλ' ἐκαλούμην ἱερεὺς τοῦ λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου.
Ἐραίαν δ' εἶχον ἀδελφὴν μὲ νέον νυμφευμένην
Ἐπίσης φημιζόμενον εἰς καλλονὴν κ' ἀνδρείαν·
Κ' ἐν τέκνον μόνον ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς τούτους,
Ὅπερ παντοῦ μετὰ χαρᾶς μεγάλης μ' ἠκολούθει,
Τὰ ἅγια βιβλία μου καὶ ἄμφια κομίζον.
Οἱ πάντες δὲ τὸν εὐμορφὸν ἐπήγουν νεανίαν,
Ὅσακις τὸν ἀπόστολον συνέβαινε νὰ λέγῃ,
Ἢ πάντας εἰς τὸ πῆδημα ἐνίκα καὶ τὸν δίσκον.
Ἄλλ' ὅμως δὲν τὸν ἄφησε πολὺν καιρὸν νὰ ζῆσῃ
Ὁ φθόνος τῶν Ὀθωμανῶν με σφαῖραν πιστολίου

Εἷς τούτων τὸν ἐφόνευσε· κατόπιν δὲ καθίσας
 εἰς καφρανεῖον πρὸς Γραικοὺς τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Γκιουόρηδες, ἐψόφησεν εἰς σκύλος· θάψτετέ τον·
 Μήπως ἡ βρώμα βλαβερά εἰς τὸ χωρίον γένη.»
 Φαντάσθητε τὴν φρίκην μου εἰς τᾶκουσμα ἐκεῖνο.
 Ὁ κλέφτης ἔκτοτ' ἔγεινα Βλαχάδας καὶ τὸ ξίφος
 Δὲν μέλλω πρὸς τὴν θήκην του διόλου νὰ ὠθήσω,
 Ἐν ὄσῳ δούλη λέγεται ἡ ἄτυχος πατρίς μας.
 Πλὴν χαίρετε! προσήγγισεν ἡ ἔνδοξος ἡμέρα·
 Οἱ Γάλλοι πρὸς τὸν ἀρχηγὸν μηνύουν Κατσαντώνην,
 Ὅτι ταχέως μέλλουσι βοήθειαν νὰ πέμψουν,
 Τὸ κράτος νὰ συστήσωμεν τάγιου Κωντσαντίου·
 Οἱ ἴδιοι δ' ὁμολογοῦν Ὀθωμανοὶ πῶς ἄρτον
 Δὲν θέλουν πλέον εἰς τὴν γῆν ἡμῶν δικαίως φάγει·
 Ἄς τοὺς διώξωμεν λοιπὸν, ἀφοῦ κι' αὐτοὶ τὸ λέγουν.
 Ἐὰν δ' ἐλπίς ἐλεύθεροι νὰ ζήσωμεν δὲν ἦναι,
 Ῥαγιαδες κἂν ὑπὸ τὴν γῆν δὲν θέλουν μᾶς καλέσει.»
 Ἔλεγε· πάντες δ' ἤκουον αὐτὸν ἐνθουσιῶντες,
 Ὅπὸτ' ὀπλίτης Θεσσαλὸς τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Νεφέλην πρὸς τοῦ Κόρακος τὴν Γέφυραν θεῶμαι,
 Ὡς ἂν κονιορτὸν πολὺν νὰ διεγείρουν πόδες·
 Ὁ Κατσαντώνης θάρχεται βοήθειαν νὰ φέρη,
 Ἡ ὁ Μακρῆς τοὺς Αἰτωλοὺς τοὺς παχυκνήμους ἄγων.»
 Οὕτως ὁ εὐελπίς ἀνὴρ ἐρμήνευε τὸ νέφος·
 Πλὴν ἄλλος τις πλειότερον ὀξυδερκῆς προσθέτει·
 «Κι' ἐγὼ κονιορτὸν λευκὸν εἰς τὰ ἐμπρὸς κυττάζω,
 Ὅπισω δὲ μαυρίζουσιν νεφέλην παχυτάτην.
 Πλὴν, δυστυχῆ! χριστιανοὶ βοήθειαν δὲν φέρουν,
 Καθὼς ἐλπίζεις ἐξηγῶν τοὺς πόθους τῆς ψυχῆς σου.
 Πολλαὶ βαρβάρων ὀπλιτῶν προάγουν χιλιάδες.
 Ταχέως εἰς τὰς θέσεις μας ἄς σπεύσωμεν οἱ πάντες.»
 Εἶπεν, ὡς λέων δὲ βοῶν προσέθηκ' ὁ Βλαχάδας·
 «Θάρρος, ἀνδρεῖοι Ἑλληνας! κάνεις μὴ δειλιάσῃ·
 Ἄλλ' εἰς τὸ κρέας ἕκαστος τὴν σφαιραν ἂν εὐθύνῃ.»

Μόλις ὁ λόγος ἔπαυσεν, ὁπότεν μὲ τὸ ξίφος
Λυσσῶντες οἱ Γενίτσαροι κι' οἱ Ἄλβανοὶ ὀρμῶσιν·
Ἄντήχουν δ' ὑπὸ τοῦ ἀλλάχ· αἱ φάραγγες καὶ νάπαι,
Καὶ διεκαπλῶς ἐπηύξανον τὴν φρίκην τοῦ πολέμου.
Ἄλλὰ τοὺς Ἑλληνας αὐτὸ διόλου δὲν ταράττει·
Σιγῶντες δ' ἐκκενόνουσι τὰ γεμισμένα ὄπλα,
Κι' εἰς πλῆθος βάλλοντες ἐχθρῶν σχεδὸν κάμμιαν σφαῖραν
Δὲν χάνουσιν· ἀλλὰ σωροὺς ἐγείρουσι πτωμάτων,
Τὴν πρώτην δ' οὕτω κόπτουσι ὀρμὴν τῶν πολεμίων.
Πλὴν αὖθις τοὺς θρησκομανεῖς παρῶζυναν βαρβάρους
Δερβίσαι, τὸν παράδεισον ἀγγέλλοντες πλησίον,
Ῥητὰ δ' ἀναγινώσκοντες πολλὰ τοῦ Κορανίου.
Οἱ λογχοφόροι δὲ ἵππεῖς τὰ κύμβαλα κροτοῦσι,
Καὶ κλείοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπέρχονται ξιφῆρεις.
Πλὴν αὖθις κόπτουν τὴν ὀρμὴν οἱ Ἑλληνες τῶν Τούρκων,
Μὲ σιωπὴν τὰς σφαίρας τῶν τοξεύοντες εὐστόχως·
Διπλοῦν δ' ἐγείρουν πρόφραγμα εἰς τῶν ἐχθρῶν τοὺς πόδας,
Νέων πτωμάτων εἰς τὰ πρὶν πεσύντα προστεθέντων.
Ἦδη δ' ἐπῆλθ' ἡ μαύρη νύξ, κ' ἐβράδυν' ἡ Σελήνη
Τὸ φῶς αὐτῆς τὸ ἀργυροῦν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ χύσῃ·
Εἷς δ' Ἄλβανὸς ἐπρότεινε· «Γραικοὶ, μπέσα γιὰ μπέσα!
Τὸν λόγον δότε τῆς τιμῆς καὶ πίστεως, διόλου
Μέχρι τῆς αὔριον κανὲν νὰ μὴ κενώσῃτ' ὄπλον.»
«Μπέσα γιὰ μπέσ',» ἀπήντησαν οἱ Ἑλληνες ἐν τάχει,
Μᾶλλον τῶν Τούρκων ἔχοντες ἀνάγκην ἡσυχίας·
Καθότι πάντοτ' οἱ αὐτοὶ ἐμάχοντο πρὸς τούτους,
Οἵτινες ἤλλασσον συχνὰ, πολυπληθεῖς δ' ἐφόρμων·
Τὰ δ' ὄπλα τῶν ἦσαν θερμὰ, καὶ δύναμιν δὲν εἶχον
Πολὺ μακρὰν κι' ἐπιτυχῶς τὰς σφαίρας νάκοντίζου.

«Ὅτε δ' ἐχρῶσασ' ἡ αὐγὴ τὰς ἄκρας τοῦ Ὀλύμπου,
Σημαίακ ἀνυψόνουσι οἱ Τούρκοι τοῦ πολέμου,
Κι' οἱ Ἑλληνες τὰς θέσεις τῶν λαμβάνουσι ἐκ νέου.
Ἠλάλαξαν δ' οἱ βάρβαροι, ἤχοῦν τὰ κύμβαλά τῶν,

Κι' αἱ σάλπιγγες τὸ θούριον προανακρούουν ἄσμα·
 Τὰ πυροβόλα δ' ἀντηγοῦν κατόπιν, καὶ μεγάλας
 Οἱ Τοῦρκοι βόμβας ρίπτουσι· πλὴν ταύτας μὲ τὰς χλαίνας
 Οἱ Ἕλληνες, πρὶν ἐκραγοῦν, φροντίζουν νὰ σκεπάζουσι·
 Τὰ ὄπλα δὲ μ' ὑπομονὴν μεγάλην ἐκκενόνουσι,
 Καὶ τὰς καρδίας τῶν ἐχθρῶν διατρυποῦν εὐστόχως.
 Πολὺν δ' ἐποίουν θόρυβον οἱ Τοῦρκοι, ἀλλὰ μόλις
 Μέχρι τοῦ νῦν ἐφόνευσαν ἐκ τῶν Ἑλλήνων δέκα,
 Καὶ τόσους ἄλλους ἔκαμαν ἐκ τῶν πληγῶν ἀχρήστους.
 Οἱ δ' Ἕλληνες δὲν θορυβοῦν διόλου, ἀλλὰ μόνον
 Παρεκελεύσεις κάποτε τῶν ἀρχηγῶν ἤχοῦσι,
 Τοὺς μαχητὰς διὰ φωνῆς μεγάλης προτρεπόντων·
 «Θάρρος, ἀνδρείοι Ἕλληνες! εἶν' ὁ Θεὸς μαζί μας!»
 Κι' αὐταὶ δ' αἱ σφαῖραι πίπτουσι βωβαί, διότι σάρκας
 Ζητοῦν μὲ πείσμα, κ' εἰς αὐτὰς εὐκόλως εἰσχωροῦσιν.
 Αὐθις λοιπὸν ἀπώλεσαν οἱ βάρβαροι τὸ θάρρος,
 Κεραυνοβόλα βλέποντες τὰ ὄπλα τῶν ἐχθρῶν των,
 Κι' ἀπέλπιδες εἰς τὰς πλευράς ἠθροίσθησαν τοῦ Πίνδου,
 Σκεπτόμενοι πῶς θέλουσι τοὺς Ἕλληνας βιάσει
 Τὰς ὄχυράς νὰφήσῃσι τῶν προμαχώνων θέσεις.
 Οὕτω δὲ γέρον Ἀλθανὸς ἐμφρόνως συμβουλεύει·
 «Ἐγὼ τοὺς Ἕλληνας καλῶς γνωρίζω· δὲν θάφήσουν
 Ποτὲ τοὺς προμαχῶνάς των, κι' ἂν ὅλοι φονευθῶμεν.
 Κατ' ἄλλον τρόπον θέλομεν αὐτῶν ὑπερισχύσει.
 Ὡς κάμνουσι εἰς τὰ φρούρια στενὴν πολιορκίαν,
 Θὰ κάμωμεν, τὴν στρατιὰν μοιράζοντες εἰς μέρη·
 Τὸ ὕδωρ οὕτως εὐκόλα κι' ὁ ἄρτος θὰ τοὺς λείψῃ,
 Ταχέως δ' ἡ διχόνοια ἐκεῖ θὰ εἰσχωρήσῃ·
 Διότι ῥέπει φυσικὰ πρὸς ταύτην ὁ Γκιουόρης·
 Τότε δ' εὐκόλως θέλομεν αὐτοὺς διασκορπίσει.»
 Εἶπε, κι' ἐθαύμασ' ὁ Μουχτάρ τοῦ γέροντος τὸ πνεῦμα·
 Προστάττει δὲ τὴν συμβουλὴν νὰ βάλωσιν εἰς πρᾶξιν,
 Καὶ τάχιστα τὴν στρατιὰν εἰς δέκα νὰ μοιράσουσι,
 Τὸν δὲ προσήκοντ' ἕκαστος νὰ καταλάβῃ τόπον.

Τὰς δὲ κινήσεις θεωρῶν τῶν Τούρκων ὁ Βλαχάβας
 Ἐνόησε τὸ σχέδιον· καλέσας δὲ τοὺς πρώτους
 Διακοινοῦναι πρὸς αὐτοὺς τὰς ἐπομένους σκέψεις·
 «Λαζόπουλα, οἱ ἀετοὶ τοῦ σκιεροῦ Ὀλύμπου,
 Σὺ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν ἐξακουσμένε Τσάρα,
 Καὶ Ζάκα, ὁ τῶν ὄρειων ἠγούμενος τοῦ Πίνδου.
 Βεβαίως ἐνόησατε τὰ σχέδια τῶν Τούρκων·
 Ἀπανταχόθεν ἐκλείσαν τὰς διεξόδους πάσας,
 Καὶ μελετῶσι καθ' ἡμῶν στενὴν πολιορκίαν,
 Ἀπελπισθέντες μ' ἔφοδον τὴν νίκην νὰ κερδήσουν.
 Τῷ ὄντι δέ, καθὼς φρονῶ, θὰ ἐπιτύχουν οὕτω.
 Ὁ ἄρτος θέλει τάχιστα μᾶς λείψει καὶ τὸ ὕδωρ·
 Εἰς δὲ τὴν συμφορὰν πολὺ εὐκόλως εἰσχωροῦσιν
 Ὁ φθόνος κ' ἢ διχόνοια, οἱ σύμμαχοι τῶν Τούρκων.
 Διότι, μὰ τὴν ἱερὰν ἐλπίδα τῆς πατρίδος,
 Ποτὲ δὲν μᾶς ἐνίκησαν ὡς ἀληθεῖς ὀπλίται,
 Ἀλλὰ ζητοῦντες πάντοτε ζιζάνια νὰ σπεύρουν.
 Ὅθεν ἐν ὄσῳ σύμπνοια καὶ ζωηρότης ἔτι
 Θάρρους πληροὶ τοὺς μαχητὰς ἡμῶν, μὲ γυμνωμένον
 Τὸ ξίφος ἃς ὀρμήσωμεν πρὸς τῶν ἐχθρῶν τὰ στίφη,
 Νὰ διασπάσωμεν αὐτῶν μὲ τὴν ὀρμὴν τὸ πλῆθος.
 Νῦν ἔτι μᾶς νομίζουσιν ὀπλίτας ἀνικήτους·
 Καὶ δειλιῶντες θέλουσι τὰς τάξεις των ἀνοίξει
 Νὰ διαβῶμεν· πλὴν ἐὰν τὸ πράξωμεν κατόπιν,
 Ἦδη τὸ πρῶτον θάρρος των θὰ ἔχουν ἀναλάβει.»
 Εἶπε, καὶ πάντας ἔπεισεν ὁ ἀρχηγὸς εὐκόλως,
 Μεγάλως εἰς τὴν σύνεσιν ἐκείνου πεποιθότας.
 Εὐθὺς δὲ πᾶν τὸ στράτευμα εἰς δέκα διαίρουσι,
 Κι' ἐκάστου μέρους ἀρχηγὸς πρόεστη φημισμένος·
 «Ἐμπρὸς» δὲ τότε ἀνέκραξε τῶν στρατηγῶν ὁ πρῶτος,
 Κι' ἐλκύσαντες τὰ ξίφη των μὲ βήματα λεόντων
 Προβαίνουν τῶν Ὀθωμανῶν νὰ σχίσωσι τὰς τάξεις.
 Ἐμβρόντητοι δὲ μένουσιν ἐκεῖνοι κατὰ πρῶτον,
 Καὶ χαίνοντες ἀνοίγουσιν τὰ πυκνωμένα στίφη·

Πλὴν ἐπειτα συνέρχονται νοῦσι δὲ βραδέως,
 Ὅτι τὰ νῶτα στρέφουσιν οἱ ἄσπονδοι ἐχθροὶ τῶν
 Τὰ ὄπλα τῶν λαμβάνουσι, πυροβολοῦσι πάντες,
 Καὶ τρέχουν ἤδη τάχιστα οἱ τέως ναρκωμένοι
 Καὶ τότε πρῶτον πίπτουσιν οἱ Ἕλληνες, ὅπόσοι
 Ἦττον ταχεῖς πρὸς τὰ βουνὰ δὲν εἶχον καταφύγει.

Νῦν δὲ σκορπίζοντ' ἅπαντες, κ' οἱ Ἕλληνες κ' οἱ Τοῦρκοι,
 Καὶ μαίνοντ' οἱ Ὀθωμανοὶ πρὸς πλάσματα δ' ἀθῶα
 Τὴν ἀνανδρον ῥομφαίαν τῶν ζητοῦν νὰ δοκιμάσουν.
 Ὁ δὲ Βλαχάδας τὴν ὄφρυν λαμβάνει τοῦ Ὀλύμπου,
 Ἦτις βορείως πρὸς τὴν γῆν τῶν Μακεδόνων βλέπει.
 Δάσος δ' ἐνταῦθ' ἀπέραντον τὸν ἥλιον σκιάζει,
 Κι' ὦραν βαδίζων ἱκανὴν οὐδόλως θὰ τὸν ἴδῃς
 Ἀδιαλείπτως δ' ἀντηχεῖ ὁ πέλεκυς ἐκκόπτων
 Ἐλάτας, δρυὸς καὶ στερεὰς ὡς σίδηρος ὀξύας
 Μ' ὕδωρ δὲ πρίονας μακροὺς κινουῦντες ὑλοτόμοι
 Σανίδας τέμνουσι λεπτάς, ἅς φέρουν πρὸς τὰ κάτω
 Ἐφ' ἡμιόνων σάττοντες ὀρεῖται ῥωμαλέοι.
 Παρέκει δ' εἰς τὸν Ἀξιὸν πλησίον παχυτάτας
 Δοκοὺς τρυπῶντες δένουσι σχεδιάς, ἅς ἀφίνου
 Νὰ σύρῃ πρὸς τὴν θάλασσαν τοῦ ποταμοῦ τὸ ῥεῦμα
 Οὕτω δὲ φέροντ' ὕστερον αὐταὶ ἔς τὴν Κατερίνην,
 Λιμένα κάπως ἀσφαλῆ τῆς γῆς τῶν Μακεδόνων
 Ὅπόθεν πλοῖα ἔχοντα τὴν τρόπιν βραχυτάτην,
 Ὅπως εἰσπλέουν κ' εἰς αὐτὸν τὸν ποταμὸν εὐκόλως,
 Ἐκ τῆς ξηρᾶς φορτόνονται ποικίλα προϊόντα
 Μετέπειτα δ' ἐπὶ μιᾶς ἀνοίγοντα κεραίας
 Ἰστίον ἐν τριγωνικόν, μὲ τοῦ βορρᾶ τὸ πνεῦμα
 Τὰ φέρουν πρὸς τὴν Σκίαθον καὶ Σκόπελον ταχέως
 Καὶ κολοκύνθην, λέγουσι, θερμὴν ἐντὸς ἀγγεῖου
 Ἄν παραλάβῃς, δύνασαι νὰ ἔλθῃς εἰς τὰς νήσους,
 Καὶ νὰ γευθῇς, χωρὶς ψυχρὸν τὸ φαγητὸν νὰ εὕρῃς.
 Τοσοῦτον εἶναι σάντομος ὁ πλοῦς μὲ τὸν βορέαν.

Ὄτε δὲ νῦν ὁ ὄμιλος τῶν Βλαχθαίων φεύγει
 εἰς τὴν σκιὰν κρυπτόμενος τῶν δένδρων τοῦ Ὀλύμπου,
 τοιαῦτα συνεβούλευσεν ὁ ἦρως Νικοτσάρας
 Ὁ κρύπτων μὲ τὰς πυργωτὰς ὄφρῦς τὸ μέτωπόν του·
 «εἰς τὴν ξηρὰν νὰ μένωμεν, ὦ Ἕλληνες, δὲν βλέπω
 ἄσφάλειαν παντάπασι· ταχέως τοῦ Μουχτάρη
 οἱ ἀπειράριθμοι στρατοὶ παντοῦ θὰ πλημμυρήσουν·
 Ἡ μήτηρ δ' ἠπροσφρεύγουσα εἰς τῶν δασῶν τὰ σκότη
 τὸ κλαυθυρίζον τέκνον της θὰ πνίγη μὲ τὴν χεῖρα,
 μὴ τὴν προδώσουν αἱ φωναὶ τοῦ ἀτυχοῦς νηπίου·
 Ὁ δὲ λαὸς τοὺς ἄφρονας θὰ καταρᾶτ' ἀντάρτας,
 τοὺς παίζοντας τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἔθνους εἰς τοὺς κύβους·
 Ἄλλ' ἄγετε νὰ φύγωμεν πρὸς τὰς Σποράδας νήσους,
 Ἐνθα συντρέφους παλαιούς γενναιοψύχους ἔχω,
 μεθ' ὧν εὐμήκη ἄλλοτε πλοιάρια ὀπλίσας
 Πολλάκις λείαν ἔλαβον πλουσιωτάτους Τούρκους·
 καὶ συνελάβομεν ποτὲ τρικάρταρον κομίζον
 Ὀλόκληρον τὸν θησαυρὸν τοῦ Τουρκικοῦ ταμείου.
 Νῦν δ', ὡς γινώσκετ', ὁ Σταθᾶς αὐτόθι διατρίβει,
 καὶ συνδρομὴν ἐξάπαντος γενναίαν θὰ μᾶς δώσῃ.»
 εἶπε, καὶ πάντες πείθονται τὴν γῆν νὰ καταλίπουν.
 Προάγουσιν δ' οἱ ἄρματωτοὶ μὲ τὰς ταχειὰς κνήμας
 Πηδῶντες εἰς τὰς ἀτραποὺς τοῦ ὑψικρήνου ὄρους·
 τὰ δάση δὲ διέσειεν ἡ βία τοῦ ἀνέμου,
 Ὅστις ψυχρὸς κατέβαινε νὰ πῆσῃ πρὸς τὸν πόντον·
 θρηνώδη δ' ἦχον ἐβαλλον οἱ συριγμοὶ τῶν κλάδων,
 Ὡς ἂν ἐγίνωσκον κι' αὐτοὶ τὸ τέλος τοῦ Βλαχθά·
 καὶ τις μικρὸς φασιανὸς τὴν σύζυγόν του χάσας
 (πιστῶς δὲ πάντοτε συζοῦν τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ,
 Ὅστε σπανίως δύνασαι τὰ δύο νὰ χωρίσῃς,
 συνήθως δ' ἐκ μιᾶς βολῆς φονεύονται συγχρόνως)
 Δεινὰς ἐξέβαλλε κραυγὰς· πλὴν ἅμα τὸν Βλαχθάβαν
 τῶν ἄλλων προηγούμενον ἠρώων εἶδεν, αἴφνης
 Ἐστάθη κι' οὕτω μὲ φωνὴν ὠμίλησ' ἀνθρωπίνην·

«Βλαχάβα, ταύτην νὰ χαρῆς τὴν ἀνοιξιν, διότι
 Τὸ θέρος δηλητήριον πικρὸν θὰ σὲ ποτίσουν.
 Οἱ πόδες σου οἱ σείοντες τὸν Ὀλυμπον θὰ πέσουν
 Κομμένοι, καθὼς πίπτουσιν οἱ πόδες τῶν ἀρνίων·
 Κι' ἡ κόμη σου ἡ νῦν χρυσῆ ἐπ' ὤμων χυνομένη
 Κοριορτῶν ἀνάπλεως θὰ γείνη καὶ βορβόρων·
 Εἰς τὰς ὁδοὺς θέλεις συρθῆ ὡς νεκρωμένος κύων.»
 Τὸν λόγον δὲν ἐπρόφθασεν αὐτὸν νὰ τελειώσῃ
 Τάπαισιόφωνον πτηνὸν, ὁπότε γέρων κλέφτης
 «Τὴν γλῶσσάν σου», ἐφώναξε, «φασσιανέ, νὰ φάγῃς,
 Κ' εἰς κλάδον δένδρου μὴ φανῆς ποτὲ νὰ τραγουδήσῃς.»
 Εἶπε καὶ τῶπλον ἔτεινε πρὸς τὸ πτηνὸν σκοπεύων·
 Ἄλλὰ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐκράτησ' ὁ Βλαχάβας,
 Πρὶν ὁ πυρόλιθος λαμπροὺς σπινθήρας ἀναπέμψῃ·
 Βαρυθυμῶν δὲ πρὸς αὐτὸν τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Τί πταίει τὸ ταλαίπωρον πτηνὸν ἂν προμηνύῃ
 Ἐκ συμπαθείας πρὸς ἐμὲ τὸ μέλλον μου τὸ μαῦρον ;
 Παρόμοια καὶ μοναχὴ δὲν μ' εἶπε μελανείμων,
 Τοὺς χαλινοὺς τοῦ ἵππου μου ἐξαίφνης συλλαβοῦσα,
 Ὅτ' ἔμελλον εἰς γέφυραν τοῦ Πηνειοῦ νὰ φθάσω ;
 «Βλαχάβα», μ' εἶπε, «ἀμὴ αὐτὴν τὴν γέφυραν διέλθῃς,
 Διότι πρὸς τὸν οἶκόν σου δὲν ἐπιστρέφεις πλέον.»»
 Εἶπεν ἐκείνη, πλὴν ἐγὼ δὲν ἤθελα νὰκούσω,
 Εἷς δ' εἶπον, εἶναι οἰωνός, ἡ πίστις καὶ πατρίς μου.
 Ἄλλ' αἴφνης ἐπλημμύρησε τοῦ Πηνειοῦ τὸ ῥεῦμα,
 Σχεδὸν δὲ μέχρι τοῦ λαιμοῦ ἐσκέπασε τὸν ἵππον·
 Καὶ πάλιν δὲ κατεύναυσε τὸν φοβερὸν θυμόν του,
 Εἰς δὲ τὴν κοίτην ταπεινὸν ἐπέστρεψε νὰ πέσῃ,
 Ὅποτε πρὸς τὴν γέφυραν τοὺς ὀφθαλμοὺς μου στρέψας,
 Πρεσβύτην πολιότριχα κρατοῦντα ῥάβδον εἶδον·
 Μὲ ταύτην νεῦμα μ' ἔκαμεν ὀπίσω νὰ γυρίσω,
 Μὲ γλυκυτάτην δὲ φωνὴν τοιοῦτον μ' εἶπε λόγον·
 «Τὸν λίθον, Εὐθύμιε, μοῦ ἔκαιες ἀφθόνως,
 Τὸ φῶς δ' εἰς τὴν λυχινίαν μου ποτὲ δὲν εἶχε σβήσει,

Ἐν ὄσῳ ἔφερες στολὴν τῶν λειτουργῶν τοῦ Πλάστου.
 Διὸ τὸν πολυώδυνον γινώσκων θάνατόν σου,
 Ἦλθον ἐδῶ ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς νὰ σ' ἀποτρέψω.»
 Οὕτως εἰπὼν πρὸς οὐρανὸν ταχέως ἀνελήφθη·
 Κ' ἐκ τῆς μορφῆς, ἣν ἡ εἰκὼν τῆς ἐκκλησίας ἔχει,
 Ἐνόησα ὁ ἅγιος πῶς ἦτο Βησσαρίων,
 Εἰς τοῦ ὁποίου τὸν ναὸν πολλακίς ἐλειτούργουν,
 Ὅτε μ' ἐκόσμει τὸ σεμνὸν τῶν ἱερέων σχῆμα.»

Οὕτω τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐγίνωσκεν ὁ ἦρωας,
 Χωρὶς ἐκ τοῦ μεγάλου του σκοποῦ νάποχωρήσῃ,
 Ὅστις κατεῖχ' ὀλόκληρον τὴν ὑπαρξίν του τότε.
 Καὶ νῦν οὐδόλως ταραχθεὶς πρὸς τὴν Αἰκατερίνην
 Διεύθυνε τὰ βήματα· μακρὸν δ' ἐνταῦθα πλοῖον
 Εὗρηκαν τὴν κατάλληλον προσμῆνον εὐκαιρίαν,
 Ὅπως ἀνοίξῃ τὰ λευκὰ ἱστία πρὸς τὸν Ἄθων.
 Εἰς μόνος δ' ἦτο μοναχὸς ἐνταῦθα ἐπιβάτης,
 Οἱ δὲ λοιποὶ τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν εἶχον.
 Οὗτος ἐσκίρτησεν ἰδὼν τοὺς κλέφτας ἐκ τοῦ πλοίου,
 Ὡς ἂν ἀνάμνησις ζωῆς προτέρας νὰ τῷ ἦλθε·
 Ἐλθὼν δ' ἐγγὺς τῶν ὀπλιτῶν τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Πῶς, κλέφται, κατελίπετε τὰ ὄρη καὶ τὰ δένδρα,
 Ἐνθα τὸ διαυγὲς ποτὸν φαιδρὰν ποιεῖ καρδίαν,
 Καὶ φέρετε πρὸς τὴν ἀκτὴν βαρύθυμοι τὸ βῆμα ;
 Ὡ ! ἂν κ' ἐγὼ εἰς συμφορὰν δὲν ἐπιπτον μεγάλην,
 Τὸν βίον τῶν ἀρματωλῶν δὲν θ' ἄφινον, νὰ λάβω
 Βασίλειον ὀλόκληρον, τοὺς θησαυροὺς τοῦ κόσμου.»
 Οὕτως ἐν ᾧ περιέργος ὁ μοναχὸς ἠρώτα,
 Τὸ ζῶηρον συναίσθημα ἐκφράζων τῆς ψυχῆς του,
 Ὁ Τσάρας εἰς τὰ ὄμματα τὸν ἐβλεπεν ἀπαύστως·
 Ἐκφράζων δὲ πεποιθήσιν ὠμίλησε τοιαῦτα·
 «Ὁ Ἄγγελος, ὁ παλαιὸς ἐταῖρός μου δὲν εἶσαι,
 Μεθ' οὗ πολλακίς τῶν ἐχθρῶν ἐτρόμαξα τὰ πλοῖα ;
 Ἦ φήμη πρὸ πολλοῦ καιροῦ πνιγμένον σὲ κηρύττει·

Ἄλλ' ὅμως ἂν τι φάντασμα δὲν μ' ἀπατᾷ, βεβαίως
 Τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ὠχροῦ προσώπου σου γνωρίζω.»
 Στενάξας δὲ ὁ μοναχὸς ἀπήντησε τοιαῦτα·
 «Οὐδόλως, Τσάρα φάντασμα σ' ἐξαπατᾷ· τῷ ὄντι
 Πλησίον σου ὁ παλαιὸς συστρατιώτης εἶναι·
 Ἄλλὰ μακρὰν χρειάζεται νὰ σ' εἶπω ἱστορίαν,
 ἵνα νοήσης διὰ τί πνιγμένον μὲ νομίζουν,
 Καὶ μαύρη μ' ἐπεκάλυψε κουκούλα καλογῆρων,
 Ὀχρίασε δ' ἡ ὄψις μου. . .» Δὲν εἶχε τελειώσει
 Τὸν λόγον, ὅτ' ἐβόησεν ὀπλίτης ξανθοπώγων,
 Ἐκ φύσεως ὑπομονὴν παντάπασι μὴ ἔχων·
 «Δὲν εἶναι, τώρα, μοναχέ, καιρὸς νὰ διηγῆσαι
 Τοῦ παρελθόντος βίου σου μεγάλας ἱστορίας,
 Διότι πλῆθος ἄπειρον ὀπίσω μᾶς διώκει.
 Ἄλλ' ἄγετε ! ἅς ἔμβωμεν εὐθὺς ἐντὸς τοῦ πλοίου·
 Ὅποταν δ' οὐριὸς βορρᾶς ὀγκώσῃ τὰ ἱστία,
 Κι' ἀμέριμνος τὸν οἶακα ὁ κυβερνήτης στρέφῃ,
 Καιρὸν θὰ ἔχωμεν πολὺν νὰκούσωμεν προθύμως
 Τοῦ περιέργου βίου σου λεπτομερῆ συμβάντα.»
 Εἶπε, καὶ πάντες σπεύδουσι νὰ ἔμβουν εἰς τὸ πλοῖον·
 Λαμβάνουν δὲ μὲ δύναμιν μεγάλην οἱ χερσαῖοι
 Τὰ πισσωμένα τῆς νηὸς σχοινία, καὶ πατοῦσι
 Τοὺς πόδας στερεώτατα· ἤσθάνθη δὲ τὸ πλοῖον.
 Ὅποίους εἶχε γίγαντας δεχθῆ ἐπὶ τῶν νώτων,
 Καὶ μέχρι τῶν χειλέων του βυθίζετ' εἰς τὸ ὕδωρ·
 Ἄδρᾶ δὲ περὶ τὰ πλευρὰ τανύουσι πανία,
 Κωλύοντες νὰ εἰσπηδᾷ τὸ κύμα τῆς θαλάσσης,
 Ὡς ὅταν τρεχαντήρια φορτόνοντ' ὑπερμέτρως·
 Ἄλλ' ὅμως τοῦτο παντελῶς τοὺς ναύτας δὲν ταραττεῖ·
 Τὸν κάλων ἀπολύουσιν, ἀνοίγουν τὸ ἱστίον,
 «Καλὸν μας κατευόδιον» ἐπιφωνοῦν, καὶ χαίρουν
 Παρατηροῦντες οὐριὸν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνέμου.
 Αἱ ῥάχεις δὲ τῶν κυκνῶν ῥηγνύονται κυμάτων,
 Γλυκὺν δὲ φλοῖσθον κάμνουσαι ὑπὸ τὴν πρῶραν φεύγουν,

Κι' ἄφροδες σκορπίζουσι λευκοὺς εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου·
 Μ' ὄψιν δ' ἡ φύσις ἅπασα γλυκεῖαν ἐμειδία,
 Κ' εἰς τῆς θαλάσσης ἔπαιζον τὰς αὐλακὰς ὡς ἄστρα
 Παλλόμεναι αἱ λάμπουσαι ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου·
 Ἐχόρευον δ' εἰς τὰς ὑγρὰς τοῦ πόντου πεδιάδας
 Ἀναπηδῶντες οἱ ἰχθύς· ἐν ᾧ ποιοῦντες κύκλους
 Ἐνέδρευον τὰς κεφαλὰς αὐτῶν νὰ ὑφαρπάσουν
 Οἱ λάρ' οἱ λευκοπτέρυγες, βυθίζοντες μὲ τέχνην
 Τὸ ῥάμφορ τὸ ὀξύτατον εἰς τάλμηρὸν στοιχεῖον.
 Καὶ τοὺς δελφίνας δ' εὐγενῆς ὠθεῖ φιλοτιμία
 Ταχύτεροι νάναδειχθοῦν τῆς πύφρας, καὶ νομίζεις
 Ὅτι βραβεῖον πρόκειται νὰ λάβωσι τοῦ τάχους·
 Μὲ τόσῃ διασχίζουσιν ὄρμην τὸ μαῦρον κύμα !
 Μακρόθεν δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς φαιδρύνουσιν αἱ πίτυς,
 Αἱ τὰς πλευρὰς καλύπτουσαι τῶν σκιερῶν ὀρέων·
 Κ' ἐνιαχοῦ ὑψιτενεῖς ἐλάτας διακρίνεις
 Ὡς γίγαντας εἰς τῶν βουνῶν τὰς ἄκρας ὑψουμένας.
 Ὡς Νηρηίδες λάμπουσαι μὲ καλλονὴν καὶ χάριν
 Στολίζουσι τοὺς αἰγιαλοὺς αἱ λεῦκαι, καὶ τὰ φύλλα
 Πρὸς τὴν γλυκεῖαν παίζουσιν ἐκ τοῦ πελάγους αὔραν.
 Βελάζοντα τὰ πρόβατα κατέρχονται νὰ φάγουν
 Τὸ χόρτον τὸ φυόμενον πλησίον τῆς θαλάσσης
 Καὶ καθιστῶν τὸ κρέας τῶν ἡδύτατον τὴν γεῦσιν.
 Οἱ δ' ἄλιεῖς τὰ ἐρυθρὰ τανύουσιν ἰστία,
 Καὶ ῥίπτουσι εἰς τὸ πέλαγος ἀπὸ λεπτοῦ σχοινίου
 Ἀγκίστριον μ' ἰχθὺν μικρὸν, εἰς τοῦτο καρφωμένον·
 Ὅτε δ' ἰσχὺν ἡ χεὶρ αὐτῶν εἰς τᾶγκιστρον νοήσῃ,
 Ταχέως ἐπαλλάσσοντες τὰς στιβαρὰς παλάμας,
 Μετὰ χαρᾶς συνάγουσι πρὸς τάνω τὸ σχοινίον·
 Μεγάλους δ' ἔλκουσιν ἰχθύς, κι' ἀσπαίροντας τοὺς χύνουσι.

Σιωπηλοὶ τὰς καλλονὰς παρατηροῦσι ταύτας
 Οἱ κλέφται, λησμονήσαντες τοὺς μόχθους τῶν πολέμων·
 Ὁ κυβερνήτης μάλιστα, μηδὲ ὅπως κοπιάζων,

Ἴνα τὰ μαῦρα κύματα μὲ τέχνην διαφεύγη,
 Ὅσα γεννᾷ τῶν θελλῶν ἢ λύσσα τὸν χειμῶνα,
 Ἡσύχως τὸ πηδάλιον διεύθυνεν εἰς τρόπον,
 Ὅστε νὰ ἦναι πάντοτε ἀνέμου πληρωμένον·
 Καθήμενος δ' ἐφ' ὑψηλοῦ τὰ πέριξ ἔθεατο
 Τῶν ἄλλων τελειότερον· κ' ἐνθουσιῶν ὁ ναύτης
 Εἰς στίχους τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τὸν θαυμασμὸν ἐντείνει·
 «ὦ! πόσον ἡ φιλότατη μου πατρὶς ὠραία εἶσαι!
 Χύνουσιν ὕδωρ διαχυγῆς κι' οἱ ἄγροί σου βράχοι,
 Τῶν ὄδοιπόρων καὶ τῆς γῆς τὴν δίψαν καταπαῦον·
 Σκιὰν παχεῖαν ῥίπτουσιν αἱ πλάτανοι, καὶ πέμπουν
 Λύραν λεπτὴν οἱ ποταμοὶ τὸ στήθος ζυπυροῦσαν·
 Ὡς τὰ πτηνὰ τὰ πλοῖά σου πετοῦν εἰς τὰ πελάγη,
 Σπανίως ἀπειλούμενα ὑπὸ σφοδρῶν λαιλάπων·
 Βοτάνας φύουν οἱ ἀγροὶ εὐώδεις, κ' ἐξυφαίνου
 Ποικιλοχρόους τάπητας τὰ ἄνθη μὲ τὴν χλόην·
 Πτηνὰ παντοῖα τὴν αὐγὴν ἀγγέλλου κελαδοῦντα,
 Κ' εὐρίσκουσιν αὐτοφυῆ στρωμνὴν ἐπὶ τῶν θάμνων
 Οἱ χωρικοὶ, μὴ τρέμοντες θηρὶ ἀνθρωποφάγα.
 Πλὴν φεῦ! αἱ γλαῦκες κρώζουσι τὴν σήμερον ἐκεῖσε,
 Ἐνθα τὸ πάλαι μέγισται ὑπῆρχον πολιτεῖαι.
 Ἡ Κόρινθος καὶ ἡ Χαλκίς, αἱ δύο συνενουσαι
 Θαλάσσας καὶ ξηρὰς ὁμοῦ, δὲν ἐκθαμβοῦσι πλέον
 Τὸ ὄμμα μὲ τὰ πλούτη των, κι' ὁ λύχνος ἀπεσβέσθη
 Ὁ φέγγων ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρὸς ἅπαντα τὸν κόσμον·
 Οὐδὲ τὰ ὄπλ' ἀγέρωχοι συγκρούουσι Σπαρτιαῖται.»

Οὕτως ὁ ναύτης ἔψαλλε τὸν οἶακα εὐθύνων,
 Βαθέως αἰσθανόμενος τὸ ἄλγος τῆς πατρίδος.
 Ἀσμένως δὲ κι' ὁ Ἀγγελῆς τὴν εὐκαιρίαν δράττει
 Τῶν παρελθόντων του παθῶν ἀφήγησιν νὰ κάμῃ·
 Νομίζων δ' ἀνακούφισιν νὰ ξέῃ τὰς πληγὰς του,
 Μεθ' ἡδονῆς παράδοξα συμβάντα διηγεῖται·
 «Γινώσκεις, Τσάρα, πέρουσιν ὅποιον εἶπες λόγον,

Ὅπότ' ἐμαραινόμεθα οἱ κλέφται ὑπ' ἀργίας·
 εἰ δὲν δύναμαι νὰ σήπωμαι καθήμενος ὡς ὄρνις,
 Ἥτις πυρόνει τὰ ὠὰ, ἕως ἰσχὺν νὰ λάβουν
 Τὰ ἐνδοθεν πτηνάρια τὸ κέλυφος νὰ θραύσουν.
 Ἄγάδες θέλω εὐτραφεῖς νὰ λάβω αἰχμαλώτους,
 Ὅπως μοιράσω τὸν χρυσὸν αὐτῶν εἰς τοὺς ἀγρότας,
 Καὶ δυνηθῶσιν οἱ πτωχοὶ τὸν σπῆρον νάγοράσσουν
 Καὶ τοὺς χρησίμους εἰς τῆς γῆς τὴν ἐργασίαν βόας.
 Κατὰ ξηρὰν καλλίτερα ἐγὼ θὰ ἐπιτύχω·
 Σὺ δ' Ἀγγελῆ, τὸ εὐμηκεσ παρασκευάσας πλοῖον
 Καὶ τοὺς τὴν κώπην ἔλκοντας ἀκούραστα συντρόφους,
 Τὴν δόξαν ζήτηε τὰς ὑγρὰς ἐκτάσεις διασχίζων. »
 Εἶπες, κ' εὐθὺς ἐνήργησα τὸν λόγον σου προθύμως·
 Εὐμήκη δ' ἐξωπλίσαμεν ταχέως τρία πλοῖα,
 Κ' εἰκοσιπέντ' εἰς ἕκαστον ἐπέβημεν ἀνδρεῖοι.
 Τὸν πόντον δ' ἐλευκαίνομεν γοργὰ κωπηλατοῦντες,
 Εἰς τὴν φωνὴν τοῦ κελευστοῦ ἐγείροντες τὸ σῶμα,
 Ὅπως μὲ δύναμιν πολλὴν τὴν θάλασσαν ὠθῶμεν.
 Τριβόμεναι δ' εἰς τοὺς σκαλμοὺς αἱ ἐπιμήκεις κῶπαι
 Ἐκρότουν, καὶ μετὰ ῥυθμοῦ εἰς τὰς ἀκτὰς ἀντήχουν,
 Ὅποτε πλοῖον μ' ἐρυθρὰν σημαίαν ἐπεφάνη.
 Λαβῶν δὲ δίοπτρον ἐγὼ κυττάζω ἐκ τῆς πύρας·
 Καὶ μετ' ὀλίγον ἐμμανῆς ὑπὸ χαρᾶς φωνάζω·
 ὦ σύντροφοι, πολὺ καλὰ τὸ βλέπω . . . τὸ γνωρίζω . . .
 Ἐμπορικὸν Αὐστριακὸν, ἀνῆκον εἰς τὸ κράτος,
 Ὅπερ αἰσχυρῶς κατέδωκε τὸν Ῥῆγαν εἰς τοὺς Τούρκους.
 Ταχύτερον ἐλαύνετε, ἢ ἄγρα μὴ μᾶς φύγη·
 Ὅποταν δ' ἔλθωμεν ἐγγύς, κρατεῖτε δέκα μόνον
 Τὰς κώπας· οἱ δ' ἐπίλοιποι ζωσμένοι τὰς πιστόλας
 Τὸ βροντερὸν τρομπώνιον κομίζετ' εἰς τὰς χεῖρας,
 Κ' εἰς τοὺς ὀδόντας ἔχετε τάκονισμένα ξίφη. »
 Εἶπε, κραυγὴν δ' ἀνέπεμψαν χαρᾶς οἱ ναυτικοὶ μας,
 Κ' οἱ δεξιοὶ διεύθυναν πηδαλιούχοι οὕτω,
 Ὅστ' ἤλθομεν διὰ μιᾶς εἰς τὰ πλευρὰ τῶν Φράγκων·

Καὶ ἀσπῆτ' ἢ ἀνεβοήσαμεν· ἀταχέως τὰ ἱστία
 Συστείλατε, ἀκίνητον τὸ πλοῖόν σας νὰ μείνη.·
 Τὰς κάμακας δὲ ρίψαντες, μ' ἰσχὺν συνεκρατοῦμεν
 Τὰ πλοῖά μας εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ἐναντίου σκάφους·
 Κι' εὐθὺς εἰς τὸ κατὰστρομα μ' ἐν πήδημα πηδῶμεν
 Τριάκοντα τῶν ὀπλιτῶν, προστάσσοντες τοὺς Φράγκους
 Νὰ δώσουν ὅσα χρήματα καὶ πράγματα κομίζουσι.
 Θάρρος δ' ἐκεῖνοι κατ' ἀρχὰς ἠθέλησαν νὰ δείξουν,
 Καὶ τις αὐτῶν ἐπέθηκε τὴν χεῖρα εἰς τὸ ξίφος·
 Πλὴν τότε ἀντήχησε δεινὸν τρομπῶνιον ἐνέχον
 Ζεῦγος σφαιρῶν μὲ δυνατὸν συνδεδεμένον σύρμα·
 Κι' ἀπέκοψε τὸν ἀνθρωπὸν ἐξαπλωθὲν τὸ σύρμα,
 Ὡς κόπτει φύλλον τρυφερὸν κοπίς ἀκονισμένη.
 Ὅγχοι δὲ τῶρα οἱ λοιποὶ κατέθηκάν τὰ ὄπλα,
 Κι' ὁ πλοίαρχος μ' ἐκάλεσε νὰ μοῦ μετρήσῃ πάντα,
 Ὅποσα εἶχε χρήματα· τὸ φῶς μου δ' ἐθαμβώθη
 Ἐκ τῆς πληθύος τοῦ χρυσοῦ, τοῦ λάμποντος ἀργύρου·
 Καὶ παρευθὺς ἐφόρτωσαν οἱ σύντροφοί τὰ πλοῖα
 Μ' ἐνδύματα πολύτιμα καὶ σκευὴ τῆς τραπέζης,
 Καθίσματα καὶ ἀρώματα τῆς Ἰνδικῆς εὐώδη.
 Ἀφοῦ δὲ τὰ πλοῖάρια οὐδὲν ἐχώρουν πλέον,
 Κι' ἐχώρτασαν οἱ ναῦταί μας, τοὺς νεύομεν ὅτ' εἶχον
 Τὴν ἄδειαν νάνοιξωσι τοῦ πλοίου τὰ ἱστία.
 Ἡμεῖς δ' ἀπεμακρύνθημεν ἐλαύνοντες προθύμως,
 Κι' ἠκούσαμεν τὸν πλοίαρχον μεγάλως νὰ φωνάζῃ·
 Ὡς δὲ τις τῶν συντρόφων μας ἐξήγησε γνωρίζων
 Ὅλιγον τὴν Ἰταλικὴν, μεγάλως ἐκαυχᾶτο,
 Ὅτι ἂν ἄλλοτ' ἤθελε κουρσάρους ἀπαντήσῃ,
 Συντρίμματα τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἤθελε κάμει.
 Ἡμεῖς δ' ἀνεκαγχάσαμεν ἰδόντες πόσον ἦτο
 Δειλὸς, ὅποτε πρὸ μικροῦ ὠσφράνθη τὴν πυρῆτιν.
 Κατόπιν δὲ τὴν θάλασσαν οἱ σύντροφοί προτείνουν
 Νὰφήσωμεν, καὶ εἰς τὴν ξηρὰν νὰ δέσωμεν τὰ πλοῖα.
 Τοιαῦτα δ' εἶπε ναύτης τις πρεσβύτερος τῶν ἄλλων·

«αΒαρέθηκα τὰ νῶτά μου τὰ κύματα νὰ βρέχουν,
 Τὴν νύκτα δὲ παντάπασι σχεδὸν νὰ μὴ κοιμῶμαι,
 Τρομάζων μήπως λαίλαψ τις ἐπέλθῃ αἰφνιδίως·
 Τὴν κώπην ἀδιάλειπτα ἰδρόνων νὰ ἐλαύνω,
 Κι' οὐχὶ σπάνιως σκιάληκας τὸ ὕδωρ μου νὰ ἔχῃ.
 Δηλοῦν δ' ἀρκούντως τῶν χειρῶν καὶ τῶν μηρῶν οἱ ῥόζοι,
 Ὅποιους ἐδοκίμασα μέχρι τοῦ νῦν ἀγῶνας.
 Πλησίον τῆς ἐστίας μου μετὰ τῶν τέκνων θέλω
 Ἦσύχως τῶν λαφύρων μου τὸν πλοῦτον νὰπολαύσω.»
 Εἶπε τοιαῦτ' ὁ γηραιός· πλὴν ἡ θερμὴ νεότης
 Δὲν ἤθελε τοὺς σῶφρονας αὐτοῦ νὰκούσῃ λόγους·
 Καὶ τοῦναντίον ἔγειναν ὡς δέλεαρ ἐκεῖνα
 Τὰ λάφυρα, πρὸς ὄλεθρον ἐλκύσαντα τοὺς ναύτας.
 Ὀλίγη δ' ἔρις κατ' ἀρχὰς συνέβη· πλὴν κατόπιν
 Λογομαχία ζωνρὰ ἐξήφθη, καὶ ὁ δαίμων
 Τῆς διχονοίας ἔφερε τὸν χωρισμὸν τῶν πλοίων.
 Κι' ὁπόσοι μὲν ἐπέισθησαν εἰς τοὺς φρονίμους λόγους
 Τοῦ γέροντος, ἀπέπλευσαν τὸ ἐν λαβόντες πλοῖον·
 Κ' εἰς τὴν ξηρὰν ἐπάτησαν ἀσμένως μετ' ὀλίγον.
 Οἱ δὲ λοιποὶ τὸ πέλαγος καὶ πάλιν ἐζητοῦμεν·
 Πρὸς δὲ τὴν πρῶραν ἔπαιζον τὰ κύματα μὲ φλοῖσθον
 Καὶ μόλις ἐρρυτιδονεν αὔρα ψυχρὰ τὸ ὕδωρ,
 Ὅπότε τῶν συντρόφων τις ἐφώνησε στενάξας·
 «εΦεῦ! δὲν μ' ἀρέσκει παντελῶς ἡ ὄψις τοῦ Ὀλύμπου·
 Τὰς ὑψηλάς του κορυφὰς νεφέλαι μαῦραι κρύπτουν,
 Καὶ τρέμω μήπως θύελλα σφοδρὰ μᾶς καταλάβῃ.»
 Τὸν λόγον δὲν ἐπρόφθασεν αὐτὸν νὰ τελειώσῃ,
 Ὅπότ' ἀνέμου συριγμὸς σφοδρὸς εἰς τὰ σχοινία
 Ἀντήχησε, κι' ἀπώθησε τὴν ναῦν μὲ τόσην βίαν,
 Ὅστ' ὑπτιοὶ ἐπέσαμεν ἀφέντες τὰ κωπία·
 Ὡς ὄρη δ' ἐκυλίοντο τὰ κύματα, καὶ πλῆρες
 Καπνοῦ πυκνοῦ τὸ πέλαγος ἐνόμιζες πῶς ἦτο·
 Ὡς ὄφεις δ' εἰς τὴν θάλασσαν παντοῦ τὴν ὀμιχλώδη
 Ἐπέτων οἱ λευκοὶ ἀτμοί· κι' ἀνήρχετο τὸ πλοῖον

Μετέωρον ἢ ἔπιπτε βαθέως εἰς ἀβύσσους·
 Κατήντησαν δὲ ἄχρηστοι ὀλοτελῶς αἱ κῶπαι,
 Διόλου μὴ προφθάνουσαι τὰ κύματα νὰ πλῆξουν·
 Ἐξαίφνης δὲ τὸν ἥλιον ἐσκέπασαν νεφέλαι,
 Καὶ μαύρη νύξ κατήντησεν ἢ πρὶν λαμπρὰ ἡμέρα·
 Ἐν νέφος δ' ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη, καὶ τὸ ὕδωρ
 Τὸ πέριξ ἀπερρόφησεν, ὥστε σχεδὸν ἐφάνη
 Τοῦ πόντου ὁ βαθὺς πυθμὴν, καὶ βάραθρον ἠνοίχθη·
 Συνῆψε δὲ τὴν θάλασσαν μὲ τούρανοῦ τὸ ὕψος
 Στήλη μακρὰ ἐξ ὕδατος· αὐτὴ δὲ στρεφομένη
 Ταχέως, ὅπως στρέφονται αἱ πτέρυγες τοῦ μύλου,
 Κατέπιεν εἰς τὴν στιγμὴν τὸ ἐν τῶν δύω πλοίων,
 Ὅπερ πλησίον ἔτυχε νὰ εὔρεθῆ τῆς στήλης.
 Ἡμᾶς δ' ὁ τὸ πηδάλιον κρατῶν ἐπιδεξίως
 Στροφὴν ποιήσας ἔσωσεν· ἀλλ' εἶθε νὰ μὴν εἶχε
 Ποτὲ τὸν οἶακα καλῶς εὐθύνει μὲ τὴν χεῖρα.
 Καθότι μόλις κλαίοντες τοὺς δυστυχεῖς συντρόφους
 Προσεπαθοῦμεν ζωηρὰ νὰ ἔλκωμεν τὰς κώπας,
 Καὶ δις ἢ μαύρη θύελλα ἐπέτεινε τὸ μένος·
 Οὐδ' ἦτο πλέον δυνατὸν τὰς κώπας νὰ κρατῶμεν·
 Ἀλλ' ὅπως ἠδυνήθημεν, ἐφράξαμεν τὸ κοῖλον
 Τοῦ πλοίου, κ' ἐκαρφώσαμεν τὸ σκέπασμα, τὰς τρύπας
 Ἀπάσας κλείσαντες καλῶς· ἀφέθη δὲ τὸ σκάφος
 Νὰ φέρεται, ὅπως αὐτὸ τὰ κύματα ἐπώθουν·
 Οἱ ναῦται δὲ πολὺ σφικτὰ τὰ πέριξ ἐκρατοῦμεν,
 Μὴ τῶν κυμάτων ἢ ὀρμὴ ἐκτὸς μᾶς παρασύρη.
 Ἐξαίφνης δὲ λάμψις μικρὰ εἰς τὸν ἰστὸν ἐφάνη,
 Καὶ φῶς μετέπειτα δεινὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς θαμβώνει·
 Κρότος δ' ἤχεϊ τεράστιος, κί' ὑπὸ τοῦ τρόμου πάντες
 Χαμαὶ πρηνεῖς ἐπέσαμεν· μόλις δ' ἄργά τὰς χεῖρας
 Ὀλίγον ἀνυψώσαμεν ἀλλήλους ἐρωτῶντες,
 Ἄν ζῶντες ἤμεθ' ἢ νεκροί· ὅποτε δ' ἐπ' ὀλίγον
 Ἐπράϋνε τὴν λύσσαν τοῦ τὸ φοβερὸν στοιχείου,
 Ἠγέρθη τῶν συντρόφων τις περίεργος νὰ ἰδῆ

Τί βλάβην ἔπαθ' ὁ ἰστός· καθ' ὄλον δὲ τὸ μῆκος
 Ὡς καπνοσύριγγα μακρὰν τὸν εὔρε τρυπτημένον,
 Λευκὸν δὲ ὡς ὁ ἄργυρος ἐν σίδηρον στηρίζον
 Τὴν βάσιν τούτου στερεῶς. Ἠλπίσαμεν δὲ τέλος,
 Ὅτι παρήλθ' ὁ κίνδυνος ὁ μέγας, ὅτε νέας
 Νεφέλας εἶδομεν πυκνάς ἀπαύστως προβαινούσας.
 Ὡς ὄρη δ' ἐκυλίοντο τὰ κύματα καὶ πάλιν,
 Ὅποτε κ ρ ἂ ἦχος φρικτὸς τὰ μέλη μας παγώνει·
 Εἰς ἀποκρήμνους ἔπεσε τὸ πλοῖόν μας σκοπέλους,
 Καὶ πάραυτ' ὡς ὑέλινον ποτήριον ἐρράγη.
 Τότε δ' ἐγὼ ἀνέκραξα· «αἰεὶς τὴν ἀκτὴν ταχέως
 Πηδήσατε»· καὶ παρευθὺς πηδῶσιν ἐξω πάντες·
 Μὲ τὰς παλάμας δὲ σφικτὰ ἐπίασαν τὸν βράχον,
 Φοβούμενοι τὰ κύματα, νὰ μὴ τοὺς παρασύρουν.
 Ὅποτε δὲ μετὰ μικρὸν κοχλάζον ἀπεσύρθη
 Τὸ ὕδωρ, ὡς οἱ βᾶτραχοι πηδῶμεν περαιτέρω·
 Κ' εἰς τὴν στιγμὴν εὐρέθημεν ἐπὶ ξηρᾶς ἀμμόδου.

Ἄλλ' ἤδη πάντες εἴμεθα βρεγμένοι, κ' ἐκ τοῦ ψύχους
 Ἐτρέμομεν, ὡς τρέμουσιν οἱ κύνες τὸν χειμῶνα·
 Εἰς σπήλαιον δ' εἰσῆλθομεν· κ' ἐδῶ κατ' εὐτυχίαν
 Ἀκάνθας εὔρομεν ξηρᾶς καὶ ξύλα σωρευμένα.
 Εἰς ἕσκαν δὲ πυρόλιθον εἰς τῶν συντρόφων πλήξας,
 Ὅν εἶχεν εἰς τὴν ζώνην του βαθέως κατακρύψει,
 Κατώρθωσε πυρὰν μικρὰν ἐν τάχει νὰ ποιήσῃ.
 Κ' ἐνταῦθ' ἐθερμαινόμεθα ἐκθέτοντες ἀσμένως
 Πῶς ἕκαστος κατώρθωσε τὸν κίνδυνον νὰ φύγῃ,
 Ὅποταν ἄγριος ἀνὴρ ἐγγὺς ἡμῶν καθίζῃ
 Ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ δασείας ἔχων τρίχας.
 Τὸ πῦρ δὲ μὲ τὰς χειράς του τὰς μαύρας συνδαυλίζων,
 Τοὺς φοβερούς του δ' ὀφθαλμοὺς μὲ βίαν περιστρέφων,
 Βραγχὴν ἐξέβαλε φωνὴν, τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
 «Τὸν Ἰησοῦν ἐρράπισα, κ' αὐτὸς μὲ κατηράσθη
 Νεκρὸς οὐδέποτ' εἰς τὴν γῆν νὰ εὔρω ἡσυχίαν·

Πλανῶμαι δ' ἀφ' ἐνὸς κρημνοῦ εἰς ἄλλον, καὶ τρομάζω
 Τοὺς ναύτας, ὅταν λαίλαπες εἰς τὴν ξηρὰν τοὺς ῥίψουν,
 Ἐως νὰ φθάσ' ἡ τοῦ Χριστοῦ δευτέρα παρουσία,
 Καὶ τότε μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων θὰ με κρίνη.·
 Τότε δ' ἐπάγωσαν ἡμῶν τὰ μέλη ἐκ τῆς φοίτης·
 Σφοδρὰν δ' ἐκβάλλομεν κραυγὴν ποιοῦντες τὸν σταυρόν μας,
 Κ' εἰς τὴν στιγμήν τὸ φάντασμα ἐκεῖνο ἠφανίσθη.
 Πλὴν ἄλλα μᾶς ἐπρόσμενον μαρτύρια κατόπιν·
 Ἄρτον οὐδὲως εἶχομεν καὶ μόνον κᾶπου χόρτα
 Ἐφύοντο ἀνεπαρκῆ καὶ ἄλμυρά τὴν γεῦσιν·
 Νὰ πῖωμεν δὲ θάλασσαν ἀδύνατον ὑπῆρξε.
 Οὐδ' ἦτο παντελῶς ἐλπίς πλοῖον ἐκεῖ νὰ ἔλθῃ·
 Καθόσον ὅταν ἄμπωτις ἀπέσυρε τὸ ὕδωρ,
 Ὑφάλους διεκρίνομεν τὴν νῆσον κυκλονούσας,
 Καὶ πέριξ σκόπελοι πολλοὶ τὴν ἔφρακτον ὡς τοῖχοι,
 Μακρὰν ἀποδιώκοντες τὸν ἔμπειρον πρῶρέα.
 Οὕτω δὲ τότε εἷς σύντροφος μᾶς εἶπε θαρραλέος·
 Ἐνταῦθα θάποθάνωμεν, ὦ φίλοι, ἐκ τῆς πείνης·
 Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται, μακρὰν ὥραϊον διακρίνω
 Λίγυαλὸν κατάφυτον, κρυμμένον εἰς ὀμίχλην.
 Ἐχω βραχίονας πολὺ μυώδεις κ' ἠσκημένους·
 Θὰ πέσω εἰς τὴν θάλασσαν ὀλόγυμνος, καὶ μόνον
 Θὰ φέρω ἐπὶ κεφαλῆς τὸ μελανὸν βραχίον,
 Ὅπως καλύψω τὴν αἰδῶ, ἀφοῦ τὴν γῆν πατήσω.
 Μὲ πλοῖον δὲ μετέπειτα θὰ ἔλθω νὰ σᾶς σώσω.·
 Εἶπε, καὶ πάντες κλαίοντες αὐτὸν εὐχαριστοῦμεν
 Θαυμάζοντες τὴν ἄτρομον καὶ τολμηρὰν ψυχὴν του.
 Ἐκδύθη δ' ὁ κολυμβητῆς συγχώρησιν ζήτησας·
 Ἀδιαλείπτως δὲ κινῶν τὰς ἰσχυράς του χεῖρας
 Ἐδίωκε τὰ κύματα καὶ τοὺς ἀφρούς τοῦ πόντου,
 Καὶ τάχιον τῶν ἐλαφρῶν δελφίνων ἐκολύμβα.
 Ἡμεῖς δὲ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτὸν ἠκολουθοῦμεν,
 Κ' ἐπάλλετο παλμοὺς σφοδροὺς τὸ στήθος μας, ὅπότεν
 Ἐτύχαιεν εἰς κοίλωμα νὰ καλυφθῇ κυμάτων·

Ἰπὸ χαρᾶς δ' ὡς νήπια παιδιά ἐσκιρτῶμεν,
 Ὅσαίς πάλιν φανερά 'ς τὰ κύματα ἐπήδα.
 Πλὴν τέλος τὸν ἐχάσαμεν ὀλοτελῶς, καὶ τότε
 τοὺς πάντας ἐπεσκίασε κατήφεια θανάτου.
 Ὡς δ' ἔμαθον μετέπειτα, τὸν εἶχε γραῦς τις ἴδει,
 Κ' ἐτρόμαξεν ἡ δυστυχῆς, νομίσασα πῶς ἦτο
 Ἐπιβλαβές τι φάντασμα μὲ κεφαλὴν μεγάλην·
 Κ' εἰς τὸ χωρίον ἔδραμε, τὸ κείμενον πλησίον,
 Περιδεῆς τὴν εἶδσιν ἐκείνην ἀναγγεῖλη.
 Ὑπώπτευσαν δ' οἱ χωρικοὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ ταχέως
 εἰς τὴν ἀκτὴν κατέβησαν τὸν ἄνθρωπον νὰ σώσουν.
 Ἀλλ' ἦτο φεῦ! πολὺ ἄργά, διότι τεθνεῶτα
 τὸν εἶχ' εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἡ θάλασσα ἐκβάλει.

Οὕτω ματαίως ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος ἀπωλέσθη,
 Μὴ δυνηθεὶς παντάπασιν ἡμᾶς νὰ ὠφελήσῃ·
 Οὐδ' ἔμελλε τὴν τύχην μας κατόπιν νὰ φρονήσῃ.
 Τὰ χόρτα κατεφάγομεν ὀλοτελῶς, καὶ πλέον
 οὐδὲν εἶχομεν τροφήν· ἐβλέπομεν δ' ἀλλήλους
 Ὑπὸ τῆς πείνης μελανοὺς· βαθέως δ' εἰς τὰς κόγχας
 οἱ ἄψυχοι μας ὀφθαλμοὶ ὑπῆρχον βυθισμένοι.
 Ἡ δίψα δὲ μᾶς ἔφερε λύσσαν δεινὴν, καὶ δέκα
 Ἐκ τῶν συντρόφων ἔπεσαν καὶ πάλιν εἰς τὸ κύμα,
 Μὴ θέλοντες εἰς τὴν ξηρὰν μὲ πόνους νὰ χαθῶσιν.
 Πλὴν μάτην· τούτους ἔφαγε τὰ χόρταγον στοιχεῖον,
 Πρὶν εἰς τὴν γῆν ἀπέναντι προφθάσουν νὰ πατήσουν·
 οἱ δὲ λοιποὶ ἀφροὺς λευκοὺς κατέκειντο φουσῶντες,
 Ἔως ἐνέκρωσε κι' αὐτοὺς ὁ καύσων τῆς ἡμέρας.
 Μόνος δ' ἐγὼ σκιὰ φρικτὴ κι' ἀγρία ὡς βρυκόλαξ
 εἰς τοὺς σκοπέλους ἔμενον τῆς νήσου, ὅτε εἶδον
 Πλησίον διερχόμενον ἰστιοφόρον πλοῖον.
 Κλάδον μακρὸν ἀπέκοψα ταχέως, καὶ μ' ἐκεῖνον
 σημεῖα ἕκαμα πολλά· ἐνόησαν δ' οἱ ναῦται,
 Κ' ἐλθόντες μὲ παρέλαβον· πλὴν λέξιν νὰ προσφέρω

Δὲν εἶχα τότε δύναμιν· σαρκῶν δ' αἱ παρειαὶ μοῦ
Ἦσαν γυμναὶ κ' ἐσώζετο τῶχρόν μου δέρμα μόνον.
Διὰ νευμάτων δ' ἔδωσα νὰ ἐννοήσουν ὅτι
Ἐπειῶν· πείραν δ' ἔχοντες ἐκεῖνοι τῶν τοιούτων
Ἄρτου μικρὸν τεμάχιον μ' ἐπρόσφερον τὸ πρῶτον·
Ὀλίγῳ περισσότερον μετέπειτα· καὶ πάλιν
Κατόπιν περισσότερον· διότι δὲν θὰ ἔζων,
Ἄν παρευθὺς μὲ ἄφινον νὰ φάγω κατὰ κόρον.

Οὕτως ἐσώθην, κι' ὤμοσα νὰ μὴ πατήσω πλέον
Τὸν πόδα εἰς τὴν θάλασσαν μετὰ τοιοῦτον πάθος.
Τυχαιῶς δ' εἰς πνευματικὸν τὸ πρᾶγμα διηγήθην,
Κ' ἐκεῖνος μ' εἶπε· α ἀβέβαια πολλὰς θὰ ἔχης, τέκνον,
Τὰς ἀμαρτίας, κι' ὁ Χριστὸς σ' ἀφῆκε διὰ τοῦτο
Νὰ ζήσης, ἕως ἄφεςιν τῆς ἀνομίας λάβης·
Σὲ συμβουλεύω μοναχὸς νὰ γείνης τῶρα πλέον. »
Προθύμως δ' εἰς τὸν σεβαστὸν ὑπήκουσα πρεσβύτην
Τὸν κόσμον ἤδη βαρυνθεὶς, τοὺς μόχθους τῶν κουρσάρων·
Κι' ὡς βλέπεις, μαύρην μοναχοῦ ἐφόρεσα κουκούλαν·
Πρὸς τ' Ἄγιον δ' ἐσκόπευα νὰ διαπλεύσω Ὅρος,
Ὅποτε σ' εἶδον καὶ τὸν πρὶν εὐδαίμονά μου βίον
Ἀσμένως ἀνεπόλησα· νὰ σ' εἶπω δὲ τὰ πάντα
Ἐπιθυμία μ' ἔλαβε· καὶ ἅπαξ κἂν εἰσέτι
Ὡς κλέφτης ὄπλον βροντερόν ἐπ' ὤμων νὰ κομίσω·
Τὰ χρέη δὲ τοῦ μοναχοῦ μετέπειτα θὰ κάμω. »

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΙΘ'.

ΟΥΤΩΣ ὁ τάλας Ἀγγελῆς τὸ πάθος διηγήθη·
Βαθέως δὲ συγκινηθεὶς κατέπαυσε τὸν λόγον,
Καὶ δάκρυα κατέβρεξαν τὰς παρειάς του μαῦρα.
Ἦσαύτως δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ἡρώων ἡ καρδία
Συνεκινήθη, κ' ἔγειναν ὑγρά τὰ ὄμματά των·
Ἐκ βάθους δὲ στεναίζουσι, καὶ λέγουσι ἡ Παρθένοσ
Νὰ μᾶς φυλάξῃ! τίς ἡμῶν τὸ μέλλον του γινώσκει;

Ἐν τούτοις δὲ τὸ πλοῖόν των ἀδιαλείπτως τρέχαν
Κατέπλευσ' εἰς τὸν ἀσφαλῆ λιμένα τῆς Σκιαθοῦ,
Ὅν ἔμπροσθεν νησίδρια, σποράδην τεθειμένα,
Ἀκύμαντον αἰείποτε ὡς λίμνην καθιστῶσι
Κωλύοντα τὸν ἔξωθεν ἐπιπηδῶντα πόντον.
Πρὸς νότον δ' ἔχει ὁ λιμὴν νησίδριον βραχῶδες,
Ἐνθα στρογγύλον φρούριον τῶν Ἐνετῶν ὑπῆρχεν.
Ἐνταῦθα προσορμίζονται ταχέως δ' ἀποβαίνουν,
Κ' ἐντὸς οὐδένα βάρβαρον εὐρόντες, ἀνυψόνου
Τὸν Ἅγιον Γεώργιον, τοῦ ἔθνους τὴν σημαίαν.
Μετὰ χαρᾶς δ' οἱ κάτοικοι προσέδραμον τῆς νήσου
Νὰ ἴδουσι τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸ ἐνδοξον σημεῖον.
Πρῶτος δὲ πάντων ὁ Σταθᾶς, ὁ ἀκουσμένος κλέφτης,
Μὲ τὸ τρομπώνιον αὐτοῦ τοὺς ναύτας χαιρετίζει,
Κι' ὁμοίαν εἰς τὸ πλοῖόν του σημαίαν ἀνυψώνει.

Τὰ μέλανα δ' ἰστία του ἐκπληκτικὴν ποιοῦσι
Ἐντίθεσιν πρὸς τὸ λαμπρὸν ἐν τῇ σημαίᾳ χρῶμα,
Καὶ τοὺς συντρόφους του χαρὰς πληροῦν ἐνθουσιώδους.

Ἄφου δ' εἰς τὸ νησίδριον τὰς ἀρμοδίους θέσεις
Κατέλαβον, κί' Ὀθωμανὸν δὲν ἐβλεπον κἀνένα,
Ἐκβαίνου ἐπὶ τῆς ἀκτῆς εἰς τὴν μεγάλην νῆσον,
Ἐνθ' ἔκειτο μικρὸς ναὸς τᾶγίου Γεωργίου.
Ἐνταῦθα δ' οἱ Σκιαθιοὶ ὁμοίως εἶχον στήσει
Σημαίαν εἰκονίζουσαν τὸν ἅγιον Ἰπέεα·
Κί' ἀνυπομόνως μ' ἀνοικτὰς προσμένουσιν ἀγκάλας
Νάποδεχθοῦν τοὺς ἥρωας, τοῦ ἔθνους τοὺς προμάχους!

Πρῶτος δ' ὁ Λιῶλος, προσφιλεὶς ἑταῖρος τοῦ Βλαχάβα,
Ἐπὶ τῆς γῆς ἐπήδησε· καὶ μετ' αὐτὸν ἀπέβη
Ὁ φέρων ὕπλον μέγιστον Ὀλύμπιος Ζαχειλάς.
Τὰς χεῖρας δ' ἔσφιξαν αὐτῶν οἱ δῶα Μπαλαλαῖοι
Κί' ὁ Σάββας, οἱ ὄπλαρχηγοὶ τῶν Σκιαθίων τότε·
Καὶ φέρων πετραχήλιον ὀλόχρυσον προέβη
Ὁ ἱερεὺς, τὸν ἀρχηγὸν ποθῶν νὰ εὐλογῆσῃ.
Τὴν χεῖρα δὲ τοῦ λειτουργοῦ τοῦ Πλάστου ἀντησπάσθη
Ὁ ἥρωας, καὶ συγκινηθεὶς τοιοῦτον εἶπε λόγον·
Ἄν δακρύων μ' ἔβρεξε τὰς παρειὰς πλημμύρα,
Παράδοξον, ὁμογενεῖς, μὴ σᾶς φανῆ διόλου.
Εἶχε κ' ἐμοῦ ἡ δεξιὰ σταυρὸν ἄλλοτε φέρει,
Κ' ἐκόσμησε τὸ στῆθός μου ἐσθῆς τῆς ἐκκλησίας,
Μὲ σέβας δὲ οἱ χωρικοὶ μ' ἐκάλουν Παππαθύμιον,
Ὡς ἔτι νῦν ὑποδηλοῖ τὸ γένειον κί' ἡ κόμη,
Ἄλλ' ὅμως ἔχομεν ἡμεῖς ἐκεῖ πολλοὺς τοὺς Τούρκους,
Οὓς εὐτυχῶς παντάπασιν δὲν εἶδομεν ἐνταῦθα.
Βεβαίως δὲ θάκούσατε πολλάκις ποίας πράττου
Τὰς βεβηλώσεις, τοῦ Χριστοῦ ὑβρίζοντες τὴν πίστιν,
Αὐτὰ μηδὲν ὀλως θυνηθεῖς ἐγὼ νὰ ὑποφέρω,
Τοῦ Γεδεῶν τὴν ἰσχυρὰν περιεζώσθη σπάθη,

Καὶ μαχητὰς συνήθροισα τοὺς Τούρκους νὰ διώξῃ.
 Ἄλλ' ὅμως μᾶς κατέβαλεν ὁ μέγας ἀριθμὸς των,
 Κ' ἐνταῦθα καταφεύγομεν ἀσφάλειαν ζητοῦντες,
 Ἔως ἡ ἀνοιξίς καλῶς νὰ λύσῃ τὰς χιόνας·
 Καὶ τότε μὲ τοὺς ὄρεινοὺς τοῦ Πίνδου καὶ Ὀλύμπου
 Σημαίαν θάνυψώσωμεν μεγάλης ἀνταρσίας,
 Ἦς ἀρχηγὸς ὁ ἐνδοξὸς ὑπάρχει Κατσαντώνης·
 Μᾶς βοηθεῖ δ' ὁ κραταῖος μονάρχης τῆς Γαλλίας
 Πέμπων πυρίτιδ' ἄφθονον καὶ τῆς Εὐρώπης ὄπλα.
 Φιλοξενήσατε ἡμᾶς, δότε τροφήν καὶ στέγην·
 Ὅποταν δὲ μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν δύναμιν τοὺς Τούρκους
 Διώξωμεν, καὶ συστηθῇ τὸ κράτος τῶν Ἑλλήνων,
 Τὴν Σκιάθον θέλ' ἡ πατρίς γενναίως ἀνταμείψει. »
 Εἶπε, κί' ἀπήντησ' εἰς αὐτὸν ὁ Σκιαθίτης Σάββας·
 « Ἡμεῖς, τὸ ἔξούρει ὁ Θεός, μὲ πόσῃ προθυμίᾳ
 Ἐνταῦθα σᾶς δεχόμεθα· τὸ βλέπετε καὶ μόνοι,
 Μὲ πόσῃ ὁ λαὸς χαρὰν σᾶς εἶδε νάποβῆτε.
 Ὅμως ἀσφάλειαν ἐδῶ ἂν ἔχετε' ἀγνοοῦμεν·
 Καθότι ἔρχεται συχνὰ ὁ στόλος τῶν βαρβάρων,
 Κί' ὁ μέγας Καπετὰν πασσαῖς, τοὺς φόρους νὰ συναῖξῃ.
 Φέρει δὲ πλῆθος μαχητῶν, καὶ θέλει σᾶς προσβάλλει
 Ἐξάπαντος, ἐὰν ἐδῶ κλεισμένους σᾶς νοήσῃ.
 Ὅθεν ἀκούσατε καλῶς τί συμβουλήν σᾶς δίδω,
 Ἦδη καὶ πρότερον ἰδὼν παρόμοια συμβάντα·
 Τὸ πλοῖόν μου καὶ τοῦ Σταθαῖ ἐνταῦθ' ἄς ἀπομείνῃ
 Εἰς τὸν λιμένα, καὶ πρῶτος αὐτοῦ ἐγὼ θὰ γείνω,
 Καθὸ γινώσκων κάλλιστα τῆς νήσου τὰς ὑφάλους·
 Πλησίον δὲ τῆς πόλεως τῆς βόρεια κειμένης,
 Εἰς βράχον, ὅστις ὀργυιᾶς σχεδὸν πεντακοσίας
 Ἐπὲρ τὴν θάλασσαν ὑψοῖ τὴν μαύρην κορυφήν του,
 Εἰν' ὄρμος, ἐν ὀλοτελῶς οἱ Τούρκοι δὲν γνωρίζουν.
 Φέρετ' ἐκεῖ τὸ πλοῖόν σου, προσέτι δ' ἄλλα δύο,
 Ἄτινα θέλομεν ἡμεῖς προθύμως σᾶς χαρίσει·
 Εἰς ταῦτα τρύπαν κάμετε, κί' οὕτω βυθίσατέ τα.

Ἐγκαίρως δ' ἔπειτα ἐγὼ τὸν τρόπον θά σᾶς δεῖξω,
Καθ' ὃν μ' αὐτὰ θὰ φύγετε, ἂν αἴφνης σᾶς κυκλώσουν.»
Εἶπεν ὁ Σάββας ἀγαπῶν εἰλικρινῶς τοὺς κλέφτας,
Κ' ἐνόησε τὸ συνετὸν τοῦ λόγου ὁ Βλαχάδας·
Ματαίως δ' ἤθελον τινὲς νὰ δεῖξουν ὅτι φόβον
Διόλου δὲν αἰσθάνονται, φυγὴν δὲν μελετῶσι.
Τὸ περιφίλαυτον αὐτῶν ὁ μετριόφρων ἦρως
Συνέστειλε, κι' ἀνωφελῶς δὲν θέλει νάφανιση
Τοὺς μαχητὰς τοὺς μέλλοντας ἄλλοῦ νὰ χρησιμεύσουν.
Ἐθεν τὴν χεῖρα ἔσφιξε τοῦ Σάββα εὐγνωμόνως
Παρακαλῶν τὸ πλοῖόν του νὰ στείλῃ πρὸς τὸν ὄρμον,
Κι' ὁμοίως δύο ἕτερα νὰ συμβυθίσῃ πλοῖα.
Τοὺς δὲ πολεμιστὰς αὐτοῦ ταχέως προμαχῶνας
Προστάττει νὰ ποιήσωσι μὲ λίθους καὶ μὲ δένδρα.

Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ δὲν ἔλαθε τοὺς Τούρκους
Ἐπιμεγάλῃ οἱ Γραικοὶ θὰ κάμουν ἀνταρσίαν·
Εἰς τὸ διβάνιον δ' αὐτὸ ἀνέβη τοῦ Σουλτάνου
Ἡ εἶδησις· καὶ παρευθὺς καλεῖ τοὺς μεγιστᾶνας
Ἐπαδισὰχ διάσκεψιν νὰ κάμουν περὶ τούτου.
Ἐπὶ σοφάδων δ' ἅπαντες καθίζουσι, καὶ προσμένουσι
Ἐντεινόντες τὰ ὄψα των τί μέλλουσι νὰκούσωσι.
Τὸν λόγον δ' οὕτως ἤρχισεν ὁ ἀλαζῶν δυνάστης·
«Ὅπόσῃ ἐπιείκειαν ἐπέδειξα πολλάκις
Πρὸς τοὺς ῥαγιαδες, σεῖς καλῶς γινώσκετ' ὑπὲρ πάντας·
Καθότι δὲν ἠθέλησε σπανίως ὁ λαός μου
Νὰ βάλῃ μάχαιραν, αὐτοὺς τοὺς κύνας νάφανισῇ·
Ἐμὼς ἐγὼ προτίμησα τὸν Σεχισλάμ νὰκούσω,
Ἐστὶς μὲ λόγους συνετοὺς μ' ἀπέδειξεν ὅπόσον
Μοῦ χρησιμεύουν οἱ Γραικοὶ πληρόντες χαράτσι.
Καὶ ὅμως εἶν' ἀχάριστον τὸ εὐτελές των γένος,
Καὶ νέαν ἐτοιμάζεται νὰ κάμῃ ἀνταρσίαν·
Διὸ κι' ἡμεῖς ἀμέριμνοι νὰ μένωμεν δὲν πρέπει.
Ἄλλὰ τὸ πῦρ τὸ μόλις φῶς ὀλίγον ἀναφαῖνον.

Νὰ πνίξωμεν ὡς τάχιστα μὲ χεῖρα βαρυτάτην·
Διότι ἄμα ὁ καπνὸς πυκνὸς ἀναπηδήσῃ,
Κ' ἡ λάμψις μέχρις οὐρανοῦ τὰς φλόγας ἀναπέμπῃ,
Καὶ ποταμὸς δὲν δύναται νὰ σβέσῃ τὴν ὀρμὴν του.
Εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐδῶ ὑψόνομεν σημαίαν
Τῆς Φατουμῆς τὸ ἅγιον βρακίον, κ' εἰς τοὺς ἄλλους
Νομοὺς ὁμοίαν πέμπομεν διαταγὴν, σημαίας
Εἰς τὰ τσαμιά πάραυτα κιτρίνας νὰ ὑψώσουν.
Περὶ αὐτὰς δ' ἔθελονταὶ νὰ συναχθοῦν ἐν τάχει,
Νὰ σώσουν τάπειλούμενον ἐκ τῶν ῥαγιᾶδων κράτος.
Προσέτι δὲ τοὺς θησαυροὺς θάνοίξω τοὺς πατέρας,
Τὸν ζῆλον μὲ τὸ νόμισμα ζητῶν νὰ ἐπιτείνω·
Ὅμοίως δὲ κι' οἱ πανταχοῦ ἄς πράξωσι πασσάδες,
Κρατύνοντες τὸ φρόνημα μὲ τοῦ χρυσοῦ τὸ κέντρον.
Ὁ ὄχλος εἶναι πάντοτε χυδαῖος, καὶ δὲν πρέπει,
Χρημάτων νὰ φειδόμεθα εἰς τὰς κρισίμους ὥρας.»
Εἶπε, καὶ πάντες ἀπέκει' ὠνοῦσι, κ' ἐπινεύουν·
Κινοῦντες δὲ τὰς κεφαλὰς τὸν θαυμασμὸν σημαίνουν,
Ὅν εἶχ' ἡ μεγαλόνοια ἐγείρει τοῦ Σουλτάνου.
Μόνος μὲ σέβας μέγιστον ἠγέρθη ὁ βεζύρης,
Κ' ἐζήτησε τὴν ἄδειαν ὀλίγα νὰ προσθέσῃ
Εἰς τὰς σαφᾶς διαταγὰς τοῦ σεβαστοῦ μονάρχου.
Τοιαῦτα δ' εἶπε κάλλιον τὰ πράγματα γινώσκων·
«Διάδοχε τῶν Καλιφῶν, τῆς οἰκουμένης ἄρχον,
Εἰς σὲ τὸ ξίφος ἔδωκε τῆς Μέκκας ὁ προφήτης,
Τὸν κόσμον ὑπὸ τὸν ζυγὸν αὐτοῦ νὰ ὑποτάξῃς·
Τὴν σύνεσιν δ' ἐξ οὐρανοῦ λαβὼν ὠραῖον δῶρον,
Τὰ μάλιστα συμφέροντα ἐξέθηκας σκοπίμως.
Ἄλλὰ κ' ἐγὼ καθήκόν μου νομίζω νὰ προσθέσω
Ὅποσα ἴσως κάλλιον γινώσκω καταβαίνων
Ἐκεῖ, ἐνθα τὸ ὕψος σου ἀπαξιοῖ νὰ φθάσῃ.
Οὐδὲν θὰ κατορθώσωσιν οἱ κλέφται τῶν ὀρέων,
Ἐὰν δὲν ἔχουν ναυτικόν, τὴν δύναμιν τοῦ πόντου·
Διότι θάλασσα παντοῦ προσκλύζει τὴν Ἑλλάδα,

Κι' ὁ ἔχων πλοῖα δύναται νὰ τὴν κρατῆ κλεισμένην
 Οὐδεὶς δὲ τόπος σήμερον τοσοῦτους ἔχει ναύτας,
 Ὅσους ἢ Ἰδρα, ἰσχυρὰ εἰς ἄνδρας καὶ εἰς πλούτη.
 Ἐκεῖ δὲ βέην ἔχομεν ἡμεῖς διωρισμένον
 Ἄνδρα σπουδαῖον, ἔχοντα τὴν κρίσιν ὀξυτάτην,
 Κ' εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησιν ἀκλόνητον ὡς βράχος.
 Εἰς τοῦτον δῶρον ἔδωκας πολύτιμον συσύραν
 Καὶ ποικιλτὸν μ' ἀδάμαντας μεγάλους ἀκινάκην,
 Ἴνα τὸν φέρ' εἰς τὴν ὄσφυν σημείον τῆς μεγάλης
 Εὐνοίας, ἣν ὁ Παδισαχ τῷ ἔχει ἀπονεύει.
 Διότι τὴν ζωὴν ἐμοῦ διέσωσεν, ὁπότε
 Κατὰ τῶν Σέρβων εἴχομεν μεγάλην ἐκστρατεῖαν.
 Εἰς τὴν σκηνὴν μου τότε' αἰσχρὸς εἰσῆλθε δολοφόνος,
 Κι' ἠτοίμασε τὸ ξίφος του τὸ αἷμά μου νὰ χύσῃ
 Πλὴν τότε' ὁ Βούλγαρος αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς ἀρπάζει,
 Καὶ μὲ πιστόλαν κατὰ γῆς νεκρὸν τὸν ἐξαπλόνει.
 ὦ! μᾶλλον εἰς τὰς φλέβας μου τὸ αἷμα θὰ παγώσῃ,
 Ἴη τὸν σωτῆρα τῆς ζωῆς ποτὲ νὰ λησμονήσω!
 Πρὸς τοῦτον θέλομεν ἡμεῖς τὸν στόλον πάντα πέμψει·
 Καὶ τὰς ἀκτὰς θὰ δυνηθῆ βεβαίως καὶ τὰς νήσους
 Πιστὰς ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν σου κι' ἠσύχους νὰ τηρήσῃ. »
 Εἶπε κ' ἐθώπευσεν αὐτὸν τῶν Τούρκων ὁ μονάρχης·
 Τοιαῦτα δὲ μ' εὐμένειαν μεγάλην ἀπεκρίθη·
 « Βεζύρη μου, πιστότατε τῶν λειτουργῶν μου πάντων,
 Πᾶν ὅ,τι θέλῃς πρόσταξον νὰ γείνη παραχρῆμα·
 Διότι τὴν καρδίαν μου σ' ἐχάρισα πρὸ χρόνων,
 Λαβὼν πολλακίς ἀφορμὴν τὸν ζῆλόν σου νὰ ἴδω. »

Τοιαῦτ' ἀπεφασίσθησαν ἐντὸς τοῦ διβανίου.
 Ἄφου δὲ πάντες πέλει ἐφώνησαν, ὡς κάμνουν
 Τὰ νήπια κι' οἱ ψιττακοὶ (ἀείποτ' ἢ δουλεία
 Τοὺς ἄνδρας καθιστᾷ μικροὺς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν,)
 Εὐθύς μεγάλην προσταγὴν ἐξέδωκ' ὁ βεζίρης
 Τῆς Φατουμές τὸ ἅγιον νὰ ὑψωθῆ βραχίον·

Ὁ δ' ὄχλος τῶν θρησκομανῶν ταχέως συνηθροίσθη,
 Καί μ' ἀπληστίαν ἐρωτοῦν νὰ μάθουν τὴν αἰτίαν,
 Δι' ἣν τοσοῦτον ἱερὸν σημεῖον ἐπεδείχθη.
 Μετὰ μικρὸν δ' εἰς μιναρὲν ἀνέβη μουεζίνης
 Κηρύττων μέγαν πόλεμον πρὸς τοὺς Γραικοὺς βραγιάδες.
 Ὑπὸ χαρᾶς δ' ἠλάλαξαν τὰ μανιώδη πλήθη
 Κι' οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἡστραψαν· τὰ ξίφη τῶν γυμνόνου,
 Συρίττου σφαιραὶ, ζωηρῶς δ' ἀλλήλους παρορμῶσι·
 «Τί στέκομεν; δὲν τρέχομεν εὐθύς τοὺς πάντας ζῶντας
 Νὰ καύσωμεν; τί; μελετοῦν ἐκεῖνοι ἀνταρσίαν,
 Κι' ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ στήθους μας θὰ δένωμεν τὰς χεῖρας;»
 Λέγουν καὶ τρέχουν μεθ' ὀρμῆς τῶν πληγωμένων κάπρων·
 Πυροβολοῦν, φονεύουσι πάντα Γραικὸν ἀκρίτως·
 Τρυποῦν δ' αἱ σφαιραὶ τῶν πτωγῶν χριστιανῶν τὰς θύρας,
 Οἵτινες μένουσιν ἐντὸς τῶν οἰκῶν κεκρυμμένοι,
 Ἐως τὸ βεῦμα τῆς ὀργῆς τοῦ ὄχλου νὰ περάσῃ.
 Πλὴν μάτην περιμένουσιν· ἀδιαλείπτως νέα
 Λαοῦ λυσσῶντος βεῦματα· καὶ νέον ἔχουν θῦμα
 Νὰ κλαύσωσι, τὰ ὅμοια νὰ πάθουν προσδοκῶντες.
 Τέλος δ' ἡ λύσσα ἐφθασε ἔς τὸ ἐπακρον· κραυγάζου·
 «Ὡς σφῆκας ἄς τοὺς καύσωμεν ἐντὸς τῆς φωλεᾶς τῶν·
 Δαυλοὺς λαθόντες ἄψωμεν πυρκαϊᾶν μεγάλην.»
 Λέγουν καὶ σπεύδοντες δαυλοὺς λαμβάνου ἐκ κλιβάνων·
 Τοὺς ῥίπτου δ' ὅπου δύνανται τὸ πῦρ νὰ μεταδώσουν,
 Καὶ κάπου τοὺς σωρεύουσι· φουσῶσι δὲ καὶ βραίνου
 Οἰνόπνευμα καὶ ἔλαιον, νάναφλεχθοῦν ταχέως.
 Οὐδ' ἤργησαν οἱ ξύλινοι τοῦ Βυζαντίου οἰκοὶ
 Νάναψουν, καθὼς ἄπτουσι τὰ εὐφλεκτα δοκίδια.
 Τὴν λάμπιν δὲ τοῦ δύνοντος ἐθάμβωσαν ἡλίου
 Γλῶσσαι φλογῶν, καπνὸς πυκνὸς καὶ συνεχεῖς σπινθῆρες.
 Ὅποτε δ' ἦλθ' ἡ μαύρη νύξ μεθολωμένα τᾶστρα,
 Ἐξέλαμψαν ὡς κύματα θαλάσσης ὠργισμένης
 Αἱ φλόγες, χύνουσαι τὸ φῶς καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν.

Ὡς δ' ὅταν ὁ περίεργος προσέχη παντοπόρος
 Νὰ ἴδῃ τὸ ἡφαιστεῖον τῆς Θήρας ἐν τῷ σκότει·
 Βλέπει δὲ πρῶτον πῦρ ἀπλοῦν, ὡς ἂν μακρὰν ποιμένες
 Νάνάπτωσι πρὸς θέρμανσιν δένδρων ξηρὰ κλαδία·
 Πλὴν αἴφνης φλόγες, ἔχουσαι τοῦ αἵματος τὸ χρῶμα,
 Κυκλόνουσι τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ κατόπιν
 Καπνὸς ὠχρὸς καὶ δυσειδῆς πρὸς οὐρανὸν ὑψοῦται,
 Μὲ τὴν αἰθάλην τοὺς ἀγροὺς τοὺς περίξ καταφθεῖρων·
 Φρικτὸς δὲ κρότος ἔκρηξιν σημαίνει, κ' εἰς τὰ περίξ
 Ἄπειροι λίθοι πίπτουσι πυρροὶ καθὼς αἱ βόμβαι,
 Λαμπρότατον φαινόμενον τὴν νύκτ' ἀποτελοῦντες·
 Ὅμοίως τῶν Χριστιανῶν μεγάλαι συνοικίαι
 Ὑπὸ φλογῶν ζωννύονται, κ' εἰς τὸν αἰθέρα φθάνουσι
 Πηδῶντες ἀλλεπάλληλοι οἱ φοβεροὶ σπινθῆρες.
 Μ' ἤχον δὲ πίπτουσι φρικτὸν αἱ στέγαι καὶ θυρίδες,
 Τὰς κεφαλὰς συντρίβουσαι τῶν δυστυχῶν ἐκείνων,
 Οἵτινες θέλουσι τὴν ζωὴν νὰ σώσωσι τῶν ἄλλων.
 Ἄπανταχοῦ δὲ σύγχυσις ἐπικρατεῖ μεγάλη,
 Καὶ ρίπτουσι ἐκ τῶν ἐξωστῶν τὰ ἐπιπλάτων μίγδην.
 Θρῆνοι, κραυγαὶ καὶ ζωηραὶ παρακελεύσεις ἄλλο
 Δὲν κάμνουν, ἢ τὴν συμφορὰν ἀπαύστως νὰ ἐντείνουν.
 Εἰς μάτην κάδους φέρουσιν, ἀντλοῦσι δ' ἐκ φρεάτων·
 Μάτην μὲ τάπητας πολλοὺς καλύπτουσι τὰς οἰκίας,
 Ἐνθα βορὰν ἀναζητοῦν οἱ ἄπληστοι σπινθῆρες·
 Τὸ πῦρ δὲν ἔχει χαλινόν, ὡς Μέγαιρα προβαίνει
 Ζητοῦσα μὲ τὴν λύσσαν τῆς τὸ πᾶν νὰ καταφάγη·
 Γυμναὶ δὲ καὶ λυσίκομοι εἰς τὰς ὁδοὺς γυναῖκες
 Ὡς μανιώδεις τρέχουσι, τὰ τέκνα των νὰ σώσουν·
 Καὶ τις αὐτῶν ἢ τάλαινα, παράφορος ἐκ φόβου,
 Ἐν ᾧ πρὸς φρέαρ ἐμελλεν ἀδάμκντας νὰ ρίψῃ,
 Τὸ ἴδιον ἔρριψ' ἐκεῖ σπαργανωμένον βρέφος·
 Τὸ φρικαλέον δ' ἔπειτα καταμαθοῦσα λάθος,
 Παράφρων ἔγειν' ἀληθῶς, ἐγείρουσα τὸν οἶκτον.
 Ἄλλοῦ πελέκεις φέροντες ταλαίπωροι πατέρες,

Ῥηγνύουν τὰ ἐρείπια τῶν οἰκιῶν, νὰ εὗρουν
Τὰ τέκνα των, ἂν σκελετοὶ δὲν ἔχουν μείνει μαῦροι,
Ὅς οἱ χωλοὶ καὶ ἀσθενεῖς, μὴ δυναθέντες τότε
Ἀπὸ τῆς κλίνης τᾶτονον νὰ ἐπεγεύρουν σῶμα.

Πλὴν τέλος ἔστρεψ' ὁ Θεὸς τὸ εὖσπλαγχνόν του βλέμμα
Πρὸς τοῦ λαοῦ του τὰ δεινά· τὰ νέφη δὲ προστάσσει
Πρὸς τὸ Βυζάντιον βροχὴν νὰ ρίψῃσι βραγδαίαν.
Νῦν δ' ἔπαυσεν ὁ ἄνεμος, ὁ τέως ἀναφλέγων
Τὸ πῦρ, καὶ λάβρος ἔπεσεν ἐκ τῶν αἰθέρων ὄμβρος·
Αἱ φλόγες δ' ἀπεσβέσθησαν, καὶ ἀντὶ λαμπόντων οἰκῶν
Ἐρείπια ἐφάνησαν κατάμαυρα τὴν ὄψιν·
Ῥυάκια δὲ μέλανα ἐκ τῆς πυκνῆς αἰθάλης,
Πλημμύραν εἰς τὰς ἀγυιάς ἐποίησαν μεγάλην.
Ἦδη δ' οἰκτρότερον πολὺ τὸ θέαμα ἐφάνη
Τῶν τέως εἰς πολυτελεῆ ἀνάκτορα οἰκούντων.
Ἐπὸ τοῦ ψύχους ἔτρεμον· βαθύπλουτοι δὲ τέως
Γυναῖκες, τοὺς δακτύλους των μὴ βρέχουσαι εἰς ὕδωρ,
Ἡμίγυμνοι καὶ κάτωχροι τὰ βράκη των συνῆγον,
Ἵνα καλύψουν εὐμορφον καθὼς τὸ ῥόδον σῶμα.
Συχνὰ δ' ἐκαλοτύχιζον τὰς εἰς τὰ πῦρ καείσας,
Τὰ τέκνα των τὰ κλαίοντα μὴ ἔχουσαι νὰ θρέψουν·
Ἐν ᾧ οἱ ἄνδρες πανταχοῦ κοιμίζουσι φορεῖα,
Τοὺς ἡμικαύστους εἰς αὐτὰ μὲ προσοχὴν νὰ θέσουν.

Τοιαῦτα τοὺς χριστιανούς δεινά καταλαμβάνουν,
Ἐτινα χαίρουν βλέποντες οἱ Τοῦρκοι, καὶ ποθοῦσι
Νὰ πάθουν μεγαλῆτερα· πολλὴν δ' ὑποκρισίαν
Δεικνύουν οἱ φαινόμενοι ἀνώτεροι τοῦ ὄχλου·
Καὶ πόθεν τάχα ἐρωτοῦν προῆλθε τὸ τοιοῦτον.
Τοὺς ξένους δ' ἐντρεπόμενοι ὀλίγον ἄρτον πέμπουν,
Ὅν ἄλλοτ' ἀφθονώτερον μοιράζουσι εἰς τοὺς κύνας,
Ὅθι τρέφουν εἰς τὰς ἀγυιάς ὡς ἱερόν τι ζῶον.

Ἐν τούτοις δ' ἐπεγείρουσιν ἀπανταχοῦ σημαίας,
 Κηρύσσοντες τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Γραικοὺς βασιλῆδες·
 Καὶ νὰ γραφοῦν μετὰ χαρᾶς οἱ σφερλίδες τρέχουν,
 Τὸ μῖσος νὰ ἐκσπᾶσῃ ζητοῦντες εὐκαιρίαν·
 Ἄλλ' εἰς τὴν Σμύρνην μάλιστα ἐκορυφώθ' ἡ λύσσα
 Τῶν φαυλοβίων, πρὸ καιροῦ δεινὰ πολλὰ παθόντων·
 Ὑπὸ Ἑλλήνων παλαιστῶν, πολὺ καθυπερτέρων.
 Ἐζήτουν δὲ τὰς παλαιὰς νάνταποδώσουν ὕβρεις,
 Ἄς ἔπαθον παλαίσαντες, αἰσχρῶς δὲ συριχθέντες.
 Ὡς δ' ὅτε τὸ φθινόπωρον κατέρχοντ' αἱ τρυγόνες,
 Ὄξυδερκεῖς δὲ κυνηγοὶ πυροβολοῦν ἀπαύστως,
 Καὶ κρότος εἰς τὴν ἐξοχὴν ἤχει τῶν τουφεκιῶν·
 Ὅμοίως ἀδιάλειπτα πυροβολοῦν οἱ Τοῦρκοι,
 Κι' ὡς ὄρνιθας φονεύουσι τοὺς δυστυχεῖς βασιλῆδες,
 Ἐν προλαβόντες ἅπαντα ἀφῆρσαν τὰ ὄπλα.

Ἀπροσδοκῆτως δ' ἔγεινε τὸ πρῶτον μέγα τραῦμα
 Τὴν ὥραν ὅτ' οἱ Ἕλληνες τὴν θείαν λειτουργίαν
 Ἀκούσαντες, ἐξήρχοντο ἐκ τῶν ναῶν ἀθροῖοι.
 Οἱ Τοῦρκοι τότε ἀπέσφαξαν γυναῖκας καὶ παιδία,
 Τοὺς νέους καὶ τοὺς γέροντας· κι' ἡ πόλις ἐμολύνθη
 Μὲ αἱμάτα, ὡς νᾶγεινεν ἀνθρώπινον σφαγεῖον.
 Τοὺς Εὐρωπαίους δὲ τοὺς πρὶν νομίζοντας τὸ πρᾶγμα
 Ἀπίστευτον, τρόμος δεινὸς κατέλαβε, κ' ἐν τάχει
 Πρὸς τῶν Προξένων ἔσπευσαν τοὺς οἴκους, νὰ ζητήσουν
 Εἰς τὴν ἰδίαν ἕκαστος σημαίαν προστασίαν.
 Κι' ὅμως δὲν φείδονται κι' αὐτῶν οἱ μανιώδεις ὄχλοι·
 Τρυποῦν μὲ σφαίρας τὰς λαμπρὰς σημαίας, κι' ἂν που τύχη,
 Φονεύουσι κι' ὑπήκουον δυνάμειως μεγάλης·
 Ὅποταν δὲ μετ' ἀπειλῶν οἱ Φράγκοι μεγαλαύχων
 Ἀνησυχῶσι τὸν πασσαῖν, αὐτὸς τοὺς στέλλει δῶρα
 Πολύτιμα· κι' οἱ πρὶν συχνὰ ὑβρίζοντες τοὺς Τοῦρκους
 Τὴν ἀκοὴν ἀπώλεσαν, δὲν ἔχουν πλέον ὄπα
 Τὰς οἰμωγὰς νάκούωσι· καὶ κάπως ψιθυρίζουν,

“Οτι δὲν ἔχουσι ἀδικῶν νὰ σφάζουν τοὺς ἀντάρτας.
Τοσοῦτον εἶχεν ὁ χρυσὸς τὴν γλῶσσαν μεταβάλλει!

Οὕτως εἰς πάσας ἐπραξάν τὰς χώρας τῆς Τουρκίας,
Ἐκ τῆς Ἀδρίας ὡς εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀσίας,
Κι' ἀπὸ τοῦ Αἴμου ὡς τὴν γῆν τοῦ πλημμυροῦντος Νείλου,
Ἄλλ' ὑπὲρ πάντας τὰς φρικτὰς ὠμότητας ἐντείνουσι
Οἱ Ἀλγερίνοι πειραταί, τὴν ἀδειαν λαβόντες
Εἰς τοὺς βραχίονας φανερά νάσκουσι τὴν πειρατείαν.
Ἐκρέμων δ' ἀπὸ τῶν μαστῶν τὰς Ἑλληνίδας οὔτοι,
Καὶ λάκκους νὰ ὀρύττωσι διέταττον τοὺς ἀνδράς,
“Ὅπως νεκρὰς τὰς θάψωσιν οἱ ἴδιοι κατόπιν.
Εἰς πλοῖα παλαιὰ πυκνοὺς ἐμβάλλουσι αἰχμαλώτους,
Κατόπιν τὸ κατάστρωμα πισσόνουσι, κι' ἀφίνουσι
Τὰ σκάφη νὰ κυλίωται μακρὰν εἰς τὰ πελάγη.
Ἐπέχαιρε δ' ὁ στόλαρχος, ὡς ἴσκιος τοὺς ἀπῆντα,
Καὶ παρ' αὐτῶν ἐμάνθανε τοιαύτας ἱστορίας.

Τόσῃν οἱ Τοῦρκοι πανταχοῦ θρησκομανίαν ἔχουσι!
Ὁ στόλος δὲ καταλιπὼν τὰς ὄχθας τοῦ Βοσπόρου,
Διέτρεχε φορολογῶν τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου,
Καὶ φοβερίζων τοὺς δειλοὺς κατοίκους τῶν νῆων νὰ σφάζῃ,
Καὶ κατὰ νοῦν ἂν ἔβαλλον νὰ κάμουν ἀνταρσίαν.
Ἐπανταχοῦ δ' ὑποταγὴν κ' εὐπειθεῖαν μεγάλην
Εὐκόλως μὲ τῶν πλοίων του ἐπέβαλλε τὸν ὄγκον.
Πλὴν ὅτ' εἰς τὴν ἀγέρωχον πλησίον ἦλθεν Ἐγδραν,
Κι' ὑπώπτευσαν οἱ κάτοικοι ὅτι ζητεῖ νὰ δώσουσι
Ἐπίσχεσιν ὑποταγῆς, καθὼς αἱ ἄλλαι νῆσοι,
Λαβόντες τὰ τρομπῶνια εἰς τὴν ἀκτὴν κατήλθον,
Ἐνθ' ὀχυρώματα πολλὰ πρὸ χρόνων εἶχον κάμει,
Ποθοῦντες ἀνεξάρτητοι νὰ ζῶσιν εἰς τοὺς βράχους.
Εἰς μάτην τὴν ὀρμὴν αὐτῶν ἐζήτει νὰ κρατήσῃ
Ὁ βέης· δὲν τὸν ἤκουον· κι' οἱ Τοῦρκοι πέμπουν λέμβους
Νὰ μάθουν τί τοὺς αἶθησε νὰ λάθωσι τὰ ὄπλα.

Τὴν λέμβον δὲ μὲ προσοχὴν ἐδέχθησαν μεγάλην,
 Κι' ἀφοῦ τῶν φόρων ἔμαθον τὴν αἴτησιν, τοιαῦτα
 Ἀπῆντησαν τὴν δύναμιν σημαίνοντες τῆς νήσου·
 Ἐδὲν εἶν' ἐδῶ οἱ Νάξιοι, δὲν εἶν' ἐδῶ οἱ Νεῶται,
 Ζῶντες λιτῶς ἐκ τῆς μικρᾶς αὐτῶν γεωπονίας,
 Δειλῶς δ' ἀποκρινόμενοι πρὸς πᾶσαν αἴτησίν σας.
 Εἶχομεν ἄλλοτε κι' ἡμεῖς εἰς τὰ βουνά μας δάσος·
 Ἀλλ' ὅμως τὸ ἐκαύσαμεν, ὄφιν ἐντὸς ἰδόντες,
 Καὶ διδαχθέντες τάλμυρον στοιχεῖον νὰ τιμῶμεν,
 Ἐφ' οὗ συνάγομεν πολὺν ἀπανταχόθεν πλοῦτον·
 Τὰς χεῖρας δὲ τὰ τέκνα μας τραχύνουν εἰς σχοινία,
 Καὶ παίζοντα τὸν θάνατον εἰς τὰς θυέλλας βλέπουν·
 Τολμῶσι δὲ νὰ πλέωσι καὶ πρὸς τὸν Νέον Κόσμον,
 Καὶ μάχας κατὰ θάλασσαν νὰ κάμνουν πρὸς τοὺς Ἀγγλους.
 Ὅθεν ἐλπίδα παντελῶς μὴ ἔχετε πῶς θέλει
 Ἡ Ὑδρα ἢ ἀγέρωχος χαράτσι σᾶς πληρῶσει·
 Ἀλλ' ἂν ὡς πρῶτα θέλετε, σᾶς δίδομεν ναυκλήρους
 Καὶ ναύτας τὰ μεγάλα σας νὰ διευθύνουν πλοῖα.
 Ὅμως ποτὲ δὲν θέλομεν ὑποταγὴν σᾶς δώσει.»
 Εἶπε τῆς Ὑδρας ὁ λαὸς, κ' οἱ πρὶν θρασεῖς τοὺς λόγους
 Τὸ ἦθος μεταβάλλουσι· θωπεύουν τοὺς Ὑδραίους,
 Μὲ τρόπον δ' ὑποκριτικὸν τοιοῦτον εἶπε λόγον
 Ὁ πρῶτος τῶν ὑπασπιστῶν τοῦ ἰσχυροῦ ναυάρχου·
 ἘὙδραῖοι μεγαλόψυχοι, δελφῖνες τῆς θαλάσσης,
 Δὲν ἤλθομεν μ' ἀπαίτησιν ὑποταγῆς κάμμιαν·
 Ἀλλ' εἰς τὸν βέην ὁ πασσᾶς ποθεῖ νὰ ὁμιλήσῃ,
 Ὅστις τὸν στόλον διοικεῖ τοῦ κραταιοῦ Σουλτάνου.
 Ἀνησυχίαν παντελῶς νὰ ἔχετε δὲν πρέπει.»
 Εἶπεν ὁ Τοῦρκος κ' ἔσπευσεν εἰς νέος παραχρῆμα
 Τὸν βέην ἐκ τοῦ οἴκου του ἐκεῖσε νὰ καλέσῃ.
 Καὶ μετ' ὀλίγον τὴν λαμπρὰν σισύραν ἐνδυμένος,
 Καὶ τὸν βαρύτιμον φορῶν ἐκεῖνον ἀκινάκην,
 Ὅν πρὸ ἐτῶν ὁ Παδισᾶχ τῷ εἶχε χαρισμένον,
 Κατέβη ἔς τὸν αἰγιαλὸν τὸ σέβας διεγείρων.

Οἱ Τοῦρκοι δ' ἐπηγέρθησαν ταχέως κωπηλάται·
Εἰς τάπητα δὲ πορφυροῦν ἐκάθισαν τὸν βέην,
Καὶ πλήττοντες ἀδέξια τὴν θάλασσαν εὐθύνουν
Τὴν πρῶραν πρὸς τὸ μέγιστον παντὸς τοῦ στόλου πλοῖον·
Τοὺς ἔσκωπτον δ' οἱ Ἕλληνες θεώμενοι μακρόθεν
Πόσον νωθρῶς καὶ βλακικῶς τὰς χειράς των ἐκίνουν·
Καὶ τις αὐτῶν ἐστέναξε, τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
« Ἀλλοίμονον ! ἀφίνομεν τοὺς βόας τῆς Ἀσίας
Τοὺς καλλιτέρους τόπους μας νὰ κάμνουν ἐρημίαις·
Ἄχ ! ποτε σύμπαν τῶν Γραικῶν θὰ ἐγερθῆ τὸ ἔθνος ;
Μὰ τὸν Θεὸν ὁμόνοιαν ἂν ἔχωμεν κι' ἀγάπην,
Ὅς λέοντες θὰ πνίξωμεν αὐτοὺς εἰς τὴν παλάμην. »
Εἶπεν ὁ μέγας τὴν ψυχὴν ἀνὴρ σχεδὸν μαντεύων
Τὰ θαύματ', ὅσα ἔκαμον οἱ ναυτικοὶ κατόπιν
Πρὸς τρίκροτα μαχόμενοι μὲ τὰ μικρὰ των πλοῖα.

Ὁ βέης δ' ἐν τῷ μεταξύ μακρὰν συνομιλίαν
Εἰς τοῦ ναυάρχου ἔκαμε τὸ πλοῖον, καὶ κατόπιν
Ἐπὶ τῆς λέμβου ἔμελλε καὶ πάλιν νὰ πατήσῃ,
Ὅπως ταχέως ἀποβῆ εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς νήσου·
Τὰ πυροβόλα δ' ἰσχυρῶς ἀντήχησαν τιμῶντα
Τῆς Ὑδρας τὸν πρωτεύοντα πολίτην, καθὼς ὅταν
Οἱ βασιλεῖς καὶ ναύαρχοι εἰς τὸν λιμένα πλέουν.
Τὸν ὄχλον δ' ἡ λαμπρὰ τιμὴ θαμβόνοι, καὶ τὰς τάξεις
Ἀνοίγουν νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν ἐνδοξόν των βέην·
Ὅς μύρμηκες δ' εἰς τὴν μακρὰν μαυρίζουν παραλίαν.

Εὐθὺς δ' εἰς τὴν οἰκίαν του τοὺς προεστῶτας πάντας
Ἐκάλεσεν ὁ Βούλγαρης· τοιαῦτα δ' εἶπ' εἰς τούτους·
« Τῆς Ὑδρας προὔχοντες, ἐδῶ οἶός ἐχω συγκαλέσει,
Διότι μέγας κίνδυνος ἐπίκειται, καὶ πρέπει
Μὲ σύνεσιν τὴν θύελλαν νὰ φύγωμεν τοῦ γένους.
Νομίζω δ' ὅτι θέλετε ὁμολογήσει πάντες
Ὅτι συχνὰ μᾶς ἀπατᾷ ἡ τῆς καρδίας πλάνη.

Διὸ πηδάλιον ἡμῶν ἄς ἔχωμεν ἐν μόνον,
 Τὸ λογικόν, ὅπερ ψυχρὰ τὰ πράγματ' ἐξετάζει.
 Τὸ τάλαν ἔθνος προσπαθεῖ τῆς Δύσεως μονάρχης
 Νὰ διεγείρῃ, φανεράν νὰ κάμῃ ἀνταρσίαν.
 Βεβαίως δὲ σκοποὺς αὐτὸς ἰδίους ὑποκρύπτει,
 Καὶ τρέμω μήπως πάθωμεν ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον
 Προπέρουσιν ἐπάθωμεν, ὅποτε τῆς Ἑρσσίας
 Οἱ στόλοι μᾶς παρέσυραν νὰ λάθωμεν τὰ ὄπλα*
 Κατόπιν δὲ τοὺς ἀτυχεῖς ἀφῆκαν Μωραΐτας
 Οἱ βάρβαροι νὰ σφάξωσιν ὡς πρόβατα καὶ βόας*
 Κ' εἰς τὰς ἀκτὰς μας ἔφθασαν γυμνοὶ καὶ πεινασμένοι
 Ζητοῦντες ἄρτον ὄρφανὰ νὰ διαθρέψουν τέκνα.
 Διὸ προτείνω ἤσυχοι νὰ μένωμεν, διόλου
 Μὴ δίδοντες ἀκρόασιν εἰς εἰσηγήσεις ξένων. ▽
 Εἶπε, κ' ἀλλήλους ἔβλεπον οἱ προεστῶτες πάντες,
 Καθόλου μὴ γινώσκοντες τί ἔχουν νὰπαντήσουν.
 Ἄλλὰ πολὺ δὲν ἤργησεν ὁ νέος Κοντουριώτης
 Τοιαύτην πρὸς τὸν Βούλγαρην ἀπάντησιν νὰ δώσῃ*
 «Συνεΐθισα νὰ σέβωμαι παντὸς ἀνδρὸς τὴν γνώμην,
 Καὶ νὰ τιμῶ εἰλικρινῶς τὸ φρόνημα τῶν ἄλλων.
 Διὸ καὶ νῦν παντάπασι δὲν δύναμαι νὰ ψέξω
 Τὴν φρόνησιν τοῦ βέη μας* ἀγνῆς φιλοπατρίας
 Βεβαίως ὑπαγόρευσις οἱ λόγοι του ὑπῆρξαν.
 Ὅμως αὐτὰ εἰς ὀμαλὰς ἀρμόζουσι περιστάσεις,
 Καθ' ἃς διόλου θύελλα δὲν ἀπειλεῖ τὸ γένος.
 Ὅποταν κίνδυνος κἀνεὶς δὲν ἀπειλεῖ τὸ πλοῖον,
 Ὁ πλοίαρχος τὸν ἀνεμὸν τὸν εὐμενῆ προσμένει,
 Καὶ τότε πρὸς τὸ πέλαγος τὴν ἄγκυραν ἐπαίρει*
 Ἄλλ' ὅταν σκόπελος φανῇ, τὸ σκάφος δ' ἀπειλεῖται
 Ταχέως ἔξω νὰ ριφθῇ πρὸς βράχους ἀποτόμους,
 Ἄπλόνει τὰ ἰστία του κ' εἰς τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους*
 Καὶ κινδυνεύει κάλλιον ἐντὸς τῆς τρικυμίας,
 Ἡ νὰ ριφθῇ καὶ συντριβῇ χωρὶς τινος ἐλπίδος.
 Ὅμοίως καὶ τοῦ ἔθνους μας τὸ πλοῖον καθ' ἑκάστην

Εἰς τῆς δουλείας τοὺς δεινοὺς σκοπέλους κινδυνεύει·
Ζωὴν δὲν ἔχει, μαρασμὸς τὸ ἔχει κυριεύσει·
Κι' οἱ ξένοι κλαίουσι βλέποντες ἐρείπια καὶ θάμνους,
Ἐνθα τὸ πάλαι μάρμαρα ἐστόλιζον τὰς πόλεις.
Ὡς βόες βαίνουν οἱ λοιποὶ ὁμοεθνεῖς κρατοῦντες
Τὴν κεφαλὴν των χαμηλά· πληρόνουσι δὲ φόρον
Αἰσχρὸν, ἵνα τὴν φέρωσιν ἐπὶ τῶν ὤμων σώαν.
Τί λέγω; δὲν ἐζώγησαν πολλάκις μέχρι τοῦδε
Οἱ Ἀλγερινοὶ ναύτας μας ἐκ γένους ἐπισήμου;
Ὅποτε δ' ἀνεφέρθημεν ζητοῦντες τοὺς Ὑδραῖους,
Πρὸς τὸ φαινόμενον αὐτοὺς διέταττεν ἡ Πύλη
Νάφῃσσι τοὺς Ἕλληνας· κυρίως ἕμῳ πάντας
Κι' ἂν ἐθανάτονον, αὐτὴν δὲν ἔμελε διόλου.
Κ' ἔπειτα τί τοὺς μαλθακοὺς Χαλτούπηδες φοβεῖσθε;
Ἄν λείψωσιν οἱ ναῦται μας, οὓς στέλλομεν κατ' ἔτος
Τῶν Τούρκων τὰ πελώρια νὰ διευθύνουν πλοῖα,
Εἰς βράχους θὰ τὰ ρίψωσι ταχέως καὶ σκοπέλους·
Καὶ τότε ἡμεῖς κυρίαρχοι θὰ μείνωμεν τῶν νήσων
Καὶ παραλίων, ἔχοντες τὰ πλοῖα ὀπλισμένα.
Διὸ μὲ θάρρος σήμερον τολμῶ νὰ συμβουλευσῶ
Σημαίαν νὰ ὑψώσωμεν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος,
Ὡς ὁ τοῦ Πίνδου ἀρχηγὸς προτρέπει Κατσαντώνης·
Καὶ δὲν μὲ μέλει παντελῶς οἱ ξένοι τί προτείνουν,
Οὐδὲ σκοποὺς ἂν κρύπτωσιν ἰδίου τὰ τοιαῦτα·
Ἄλλὰ φοβοῦμαι μὴ τυχὸν ἡ νάρκωσις τοῦ γένους
Εἰς θάνατον μεταβληθῇ· δὲν δύναμαι νὰ βλέπω
Τοὺς γηραλέους Ἕλληνας ὑπνώττοντας βαθέως·
Ὁ ὕπνος εἰς τοὺς γέροντας κακὸν σημεῖον εἶναι·
Εἶπε μὲ σέβας κατ' ἀρχὰς τὸν λόγον ἀποτεινῶν·
Ταχέως δ' ἀνταπήνησεν ὁ Βούλγαρης τοιαῦτα·
Ἄν εἰς τοὺς γέροντας κακὸν σημεῖον ᾔν' ὁ ὕπνος,
Ἄλλὰ κ' ἡ ζωηρὰ πολὺ τῶν νέων φαντασία
Δὲν εἶναι οἰωνὸς καλός· δὲν εἶδες ὅσα εἶδα,
Οὐδ' ἤκουσας ὅσα ἐγὼ εἰς τὴν Εὐρώπην πλέων.

Κλέπτας καὶ ψεύστας μᾶς καλοῦν ἀπανταχοῦ οἱ Φράγχοι,
Καὶ μόνον ὅταν ἔχωσιν ἀνάγκην μᾶς θωπεύουν,
"Ὅπως μᾶς ρίψουν ἔπειτα εἰς βάραθρον ἀσπλάγχχνως.
Ἐγὼ τοὺς Τούρκους εὔρηκα πολὺ εὐσπλαγχνοτέρους.
Εἰρηνικῶς ἄς ζήσωμεν μετ' αὐτούς· εἴν δέ τις
Νεάζῃ καὶ θερμῶς ποθῇ νὰ ἀποκτήσῃ δόξαν,
Μετὰ τῶν Φράγκων δύναται πρὸς μάχας νὰ ἐξέλθῃ,
Καὶ μετ' αὐτοὺς κλέφτας τῶν βουνῶν νὰ κάμῃ ἀνταρσίας"
Ἡμεῖς δὲν προτιθέμεθα νὰ σφάζωμεν τὸ ἔθνος,
Ἄφρονως ἀναρρίπτοντες περὶ τῶν ὄλων κύβον. »
Εἶπε, κ' ἐπλήγωσε σκληρῶς τὸν νέον Κουντουριώτην,
Μισόπατριν σχεδὸν αὐτὸν καὶ ἄπονον καλέσας.
Διὸ τὸ ὕφος ἄλλαξε, καὶ κρύψας τὸν θυμὸν του,
Μετὰ πικρᾶς ἀπήντησεν ὁ νέος εἰρωνείας·
« Λοιπὸν οἱ γέροντες ὑμεῖς τὰ κράσπεδα φιλεῖτε,
Καὶ πίνετε σερμπέτιον ἡσύχως μετ' αὐτοὺς Τούρκους,
Τοὺς Φράγκους διαβάλλοντες πρὸς τὸ συμφέρον τούτων.
Ἐπομονὴν δὲν ἔχομεν ἡμεῖς οἱ νέοι πλέον,
Κ' εἰς τὴν Εὐρώπην πλέοντες ἀγανακτοῦμεν ὅταν
Οὐτιδανούς μᾶς λέγωσι βραβάρων ὑπηκόους,
Ἐψοῦντας ἡμισέληνον εἰς τοῦ ἰστοῦ τὸ ἄκρον.
Ἄρκούντως μᾶς ἐμάραναν ἡ νάρκη τῆς δουλείας,
Κ' ἐλεύθερον νὰ πνεύσωμεν ἀέρα ἔπιθυμοῦμεν,
Μετ' αὐτὸν σταυρὸν εἰς τοὺς ἰστούς σημαίαν ἀνυψοῦντες.
Ἄν δ' ἄλλοι μᾶλλον προτιμοῦν τὴν δόξαν τοῦ Σουλτάνου,
Σισύραι τούτους ἄς κοσμοῦν καὶ ζήσῃ χρυσαμέναι·
Ἡμᾶς δὲν μέλει παντελῶς νὰ βάλωμεν στεφάνην
Ἐξ ἀκανθῶν, ὡς ἄλλοτε ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου. »
Εἶπε, καὶ τρέμων ὑπ' ὀργῆς αὐθάδη ἀνακράζει·
"Ὁ βέης, αεὶς τὰς ὕβρεις σου ταχέως θάπαντήσω. »
Καὶ παρευθὺς ἀναπηδᾷ, τὸ ξίφος του γυμνῶναι,
Ζητεῖ δ' ὡς ἀστραπὴ ταχὺς τὸν νέον νὰ τρυπήσῃ.
Πλὴν τὸν κρατοῦσιν οἱ λοιποὶ καὶ ἀρπάζουσι τὸ ξίφος·
Ἐν ᾧ μηδὲν φοβηθεὶς δὲν ἄλλαξε τὴν θέσιν

Ὁ Κουντουριώτης, ἀλλ' ἀπλῶς ἐξακοντίζει βλέμμα,
 Ὅργην καὶ περιφρόνησιν ὑποδηλοῦν συγχρόνως.
 Ἀῦθις δ' ἐβόησ' ὠχρῶν κ' ἐκτὸς φρενῶν ὁ βέης·
 «Τοιαῦτα πετεινόμουαλε λοιπὸν σὺ διαδίδεις,
 Ὅτι τοὺς Τούρκους ἀγεννῶς ὑπηρετεῖ ὁ βέης ;
 Ἀφῆτέ με· δὲν δύναμαι . . . θὰ ἐγερωθῶ . . ταχέως . . . »
 Λέγει καὶ πάλιν ἐκπηδᾷ τὸν νέον νὰ τρυπήσῃ·
 Πλὴν τὸν κράτοῦν μὲ σύνεσιν οἱ ἄλλοι προσεστῶτες·
 Κι' ὁ γέρον Γκιώνης, ἀκουστὸς τῆς Ὑδρας νοικοκύρις
 Ἠγέρθη· πάντες δὲ σιγοῦν τὸν λόγον του νάκούσουν·
 Τοιαῦτα δὲ καθ' ἑαυτὸν Ὑδραῖος εἶπε προὔχων·
 «Εὖγε, ὦ Γκιώνη! κάλλιστα· τὴν ἔριν σὺ θὰ λύσης·
 Γνωρίζω τὴν καρδίαν σου καὶ τὴν ὀρθὴν σου κρίσιν,
 Καὶ πόσῃ ἔχεις τὴν πειθῶ εἰς τὰ γλυκὰ σου χεῖλη.»
 Οὕτως ὀρθῶς τὸν γέροντα ἐπήνεσεν ὁ προὔχων·
 Τοιαῦτα δ' εἶπ' ὁ γηραιὸς ἐντείνας τὴν φωνὴν του·
 «ὦ Βούλγαρη, σ' ἐθαύμασα πολλάκις ἐνόησας
 Ὅπόσῃ ἔχεις σύνεσιν κι' ἀγάπην τῆς πατρίδος·
 Πλὴν κάπως μαλακώτερος ἐπιθυμῶ νὰ ἦσαι,
 Κ' ἐπεικῆς πρὸς τὰ σφοδρὰ αἰσθήματα τῶν νέων,
 Ὅποταν μεγαλόψυχοι παλμοὶ τοὺς συγκινῶσι.
 Καὶ σέ, ὦ Κουντουριώτη μου, ὦ προσφιλέ μου τέκνον,
 Μὴ τόσοσὴν ἢ μεγάλη σου καρδιά παραφέρῃ.
 Γινώσκω ποῖος εὐγενῆς σέ διακαίει πόθος,
 Καὶ πόσον δίδεις δι' αὐτὸν τὸν πλοῦτόν σου προθύμως·
 Πλὴν ἄκουσον· μὴ πίστευε τῶν Γάλλων τὰς προτάσεις,
 Διότι τοὺς ἐγνώρισα ἐκεῖ πολλάκις πλεύσας.
 Ἔχουν γενναῖον φρόνημα καὶ συμπαθεῖ καρδίαν·
 Πλὴν εἶναι κ' εὐμετάβλητοι, εὐέγερτοι καὶ κοῦφοι·
 Ἀλλάσσουν πολιτεύματα, ἰδέας κι' ὑποσχέσεις·
 Τὴν σήμερον σέ ἀγαποῦν, τὴν αὔριον σ' ὑβρίζουν·
 Συγκρούονται τὰ κόμματα μὲ λύσσαν ἀεννάως·
 Καὶ μέλλουν ἴσως αὔριον νὰ δώσωσι τὸ σκῆπτρον
 Εἰς τύραννον ἢ χαμηλὰ εἰς τὸν χυδαῖον ὄχλον.

Ὅθεν ἐγὼ πεποιθήσιν δὲν ἔχω εἰς τοὺς Γάλλους,
 Οὐδὲ φρονῶ πῶς ἀγαποῦν εἰλικρινῶς τὸ γένος.
 Οἱ τάλανες δ' ἀρματωλοὶ τί δύνανται νὰ κάμουν,
 Ὅσον κι' ἂν ἔχουν σιδηρᾶν ψυχὴν εἰς τοὺς πολέμους;
 Τοῦ Πίνδου τὸν ὄπλαρχηγὸν πολὺ καλὰ γνωρίζω,
 Καὶ ποῖος τὴν καρδίαν του διαθερμαίνει πάθος.
 Πλὴν ἄρα γε κατάχρησιν δὲν ἔκαμαν οἱ ξένοι
 Τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ παλμῶν, τῆς τολμηρᾶς ψυχῆς του;
 Ἄκουσ', ὦ τέκνον προσφιλές, τί μέλλω νὰ σὲ εἶπω.
 Βεβαίως ἡ ἀνατολὴ ἐγγίζει τοῦ ἀστέρος,
 Ὅστις τοῦ ἔθνους τὴν λαμπρὰν ἡμέραν θάναγγεῖλη.
 Αὐτὸ τὸ κίνημα τὸ νῦν ἀποδεικνύει τοῦτο.
 Ἄλλ' ἔτι σκότος ἀμυδρὸν τὰ ὄρη μας καλύπτει,
 Καὶ πρέπει μετὰ προσοχῆς τοὺς πόδας νὰ κινῶμεν.
 Ὅστις βραδέως προχωρῆ, συχνὰ δὲν κινδυνεύει.
 Δὲν πρέπει ἄνεμοι σφοδροὶ τὸ δένδρον νὰ κινῶσι,
 Ἴνα μὴ πέσῃ ὁ καρπός, πρὶν ἔτι ὠριμάσῃ.
 Ἀρμύζει δὲ πρὸς τὰς ὤμας ὑάιναις τοῦ τυράννου
 Τοὺς τρόπους τῆς ἀλώπεκος νὰ βάλλωμεν εἰς χρῆσιν.
 Ὑποκριθῶμεν ἅπαντες ὑποταγὴν ἐντέχνως,
 Τὸ μέλλον ἐτοιμάζοντες ἐν τῷ κρυπτῷ σκοπίμῳ...
 Πλὴν φεῦ! ὅποιον λόγον νῦν τὰ χεῖλη μου θὰ εἶπουν,
 Νομίζω δ' ὅτι τὴν ψυχρὰν ἐπὶ τοῦ τάφου πλάκα
 Ὁ γηραιὸς ἐταῖρός μου ῥηγνύει Κουντουριώτης,
 Καὶ μ' ἀπειλεῖ ὀργὴν δεινὴν ἐκ τῶν ὀμμάτων πέμπων.
 ὦ τέκνον μου! σ' ἐπότισα καὶ σ' ἔθρεψα παλλάκις
 Ἐπάνω τῶν γονάτων μου, πλησίον τοῦ πατρὸς σου.
 Μοὶ ἐμειδίας, καὶ συχνὰ μὲ ἀπεκάλεις θεῖον,
 Ἐγὼ δ' ὡς τὰ παιδιά μου σὲ εἶχον ἀγαπήσει.
 Πλὴν ἦλθε καὶ σκληρὸς καιρὸς μακρὰν νὰ σὲ διώξω,
 Ὡσὰν ὁ ἀσπονδότητος ἐχθρὸς ἡμῶν νὰ ᾔσῃ.
 Καθότι δὲν ἐγνώρισα ἐγὼ κάμμίαν ἄλλην
 Πικρὰν τοσοῦτον συμφορὰν, καθὼς τὴν ἐξορίαν.
 Ματαιίως οἱ φιλόξενοι σὲ προσκαλοῦν εἰς δεῖπνον.

Ματαίως μουσική φάιδρά πλησίον παιανίζει·
 Γελᾶς, πλὴν εἰς τὸ στήθός σου ἐγκρύπεται πικρία,
 Κι' ὡς δένδρον εἶσαι φυτευθὲν μακρὰν τοῦ κλίματός του.
 Πλὴν ἄλλως εἶν' ἀδύνατον πρὸς τὸ παρὸν νὰ γείνη.
 Εἰς σὲ δ' ἀρμόζει κάλλιον, ὡς νέον ἔτι ὄντα,
 Νὰ δώσης τόπον τῇ ὀργῇ καὶ σώσης τὴν πατρίδα.
 Πορεύου πρὸς τὰ Κύθηρα· πολλοὺς ἐκεῖ γνωρίζουσ
 Ἄρχαίους ἔχομεν ἡμεῖς· ὅποταν δὲ κοπάσῃ
 Ἡ θύελλα, καὶ τὸν θυμὸν ὁ βέης μετριάσῃ,
 Καὶ πάλιν θέλεις ποθητὸς τὴν Ἰδρὰν ἐπανίδει.
 Νῦν δ' ἔλα νὰ σὲ ἀσπασθῶ. Ὡ ἀσθενής μου ὄψις,
 Εἰς τὴν πλημμύραν σθέσθητι τῶν μαύρων μου δακρῶν·
 Τὸ τέκνον σου τὸ προσφιλὲς εἰς ἐξορίαν πέμπεις.»
 Εἶπε, κ' ἐπὶ τὸν τράχηλον ἐξέτεινε τοῦ νέου
 Τὸν ἀσθενῆ βραχίονα, κ' εἰς δάκρυα ἐπνίγη.
 Ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν λοιπῶν τῆς Ἰδράς προεστῶτων
 Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπλήσθησαν δακρῶν, καὶ τὴν χεῖρα
 Ἠγέρθησαν νὰ σφίξωσι τοῦ μεγαθύμου νέου.
 Μόνος δ' ὁ βέης ἔμενε σιγῶν ἐπὶ τῆς ἔδρας
 Εἰσέτι βλέμματα θυμοῦ ἀγρίου ἀκοντίζων·
 Κι' ὁ Κωντουριώτης δ' ὡς βληθεὶς ὑπὸ βροντῆς ἐξαίφνης,
 Σιωπηλὸς ἐξήρχετο· καὶ μόνον ὅτ' ἐπάτει
 Τῆς θύρας τὸ κατώφλιον, σταθεὶς αὐτοῦ ὀλίγον,
 Ἐπὶ τὸν βέην ἔρριψεν ἓν λεοντῶδες βλέμμα,
 Καὶ τὴν ἀνίαν τῆς ψυχῆς ἐδήλωσε φωνήσας·
 αὐοὐχὶ πρὸς χάριν σου, μωρὲ προσκυνητὰ τῶν Τούρκων,
 Ἄλλὰ πρὸς χάριν τῆς πτωχῆς καὶ δυστυχοῦς πατρίδος
 Ἄποδημῶ . . . ἄχ! διατὶ πειθῶ τοσαύτην ἔχουν
 Αἱ συμβουλαὶ τοῦ παλαιοῦ ἐταίρου τοῦ πατρός μου;
 Ἄποδημῶ· δὲν ἤθελα ἐμὲ νάνθυμηθῆτε,
 Ὅποταν, δὲ μὴ γένοιτο, ἐπέλθῃ δυστυχία.
 Μᾶλλον δ' εἰς μέγαν ἐθνικὸν καλέσατέ μ' ἀγῶνα,
 Ὅτε τὰς φλόγας τῶν παθῶν ἢ φρόνησις θὰ σθέσῃ.»
 Εἶπε, κ' ἐστράφη τὴν ὁδὸν ζητῶν τῆς παραλίας·

Τὸν ἔπνιγε δὲ ποταμὸς δακρύων, πλὴν δὲν ἦτο
 Δειλὸς, εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ νὰ μὴ ἐμμείνη·
 Κι' ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέλαγος νὰ σβέση τὴν ὀργὴν του,
 Ἡμέρας δ' εἰς τὰ Κύθηρα ἐνδόξους νὰ προσμένῃ,
 Καθ' ἅς τοὺς θησαυροὺς αὐτοῦ θὰ ἤνοιγε προθύμως.

Οὕτω τῆς Ὑδρας πρὸς καιρὸν ἠσύχασαν οἱ ναῦται,
 Πεισθέντες εἰς τοὺς συνετοὺς τῶν προεστώτων λόγους,
 Νὰ περιμένωσι καιροὺς κατόπιν ἀρμοδίους.

Πεποιθήσιν δ' ὁ ναύαρχος δηλώσας πρὸς τὸν βένην,
 Ἀπέπλευσε τοὺς ἀλλαγοῦ ἀντάρτας νὰ δαμάσῃ.

Ἐπλήρου δὲ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ Αἰγαῖον

Ἡ φήμη τοῦ Καταλαχιᾶ, τοῦ πειρατοῦ τῆς Κρήτης.

Οὗτος ἀφοῦ κατέλιπε τὴν νῆσον τῆς Λευκάδος,

Ματαίως προσεπάθησε πολὺ νὰ ἐξεγεύρῃ

Πρὸς ἀνταρσίαν φανερὰν τοὺς πονηροὺς Σφακιώτας.

Εἰς τοῦ Ὀρλώφ τὴν ἐποχὴν πολλὰ παθόντες οὗτοι,

Εὐκόλως δὲν ἐπίστευον τῶν ξένων τὰς προτάσεις·

Οὐδ' ἤθελον νὰκούσωσι πῶς ἐμελλον οἱ κλέφται

Κι' ὁ Κατσαντώνης δύναμιν εἰς νησιώτας πέμψει.

Ἐκίνει δὲ τὴν κεφαλὴν ὁ ἀκουστὸς μονόχειρ,

Ὑπὸ τοῦ πείσματος κτυπῶν τοὺς πόδας του ἀπαύστως,

Ὅπότ' ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῆς Ἰδῆς ἐπεφάνη

Ἀνὴρ ἰσχνός, λεπτοσφυῆς καὶ ζωηρὸς τὸ βλέμμα·

Τὴν χεῖρα τοῦ Καταλαχιᾶ μὲ τὰς παλάμας θλίβει,

Καὶ θάρρος εἰς τὸν δύσελπιν τοιαῦτα λέγων δίδει·

« Ἄν ἤκουσες τὸ ὄνομα τοῦ ἱατροῦ τῆς Ἰδῆς,

Ὅν Λόγιον ἀποκαλοῦν οἱ ὄρεινοὶ τῆς Κρήτης,

Εἶμαι ὁ ταύτην τὴν στιγμὴν τὴν δεξιάν σου σφίγγων.

Εἰς ξένας χώρας ἔζησα πολὺν καιρὸν, κ' εἰς ταύτας

Νὰ ἱατρεύω ἔμαθον τὰς νόσους τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλὰ συγχρόνως ἔμαθον καὶ πόσον ἡ δουλεία

Ἀφόρητος εἰς εὐγενῆ ἐπικαθίζει στήθη.

Δὲν δύναμαι οὐδὲ αὐτὰ τὰ πρόσωπα τῶν Τούρκων

Νὰ βλέπω· πανταχοῦ δ' αὐτοῦς, ὅπου τοὺς τύχω μόνους,
 Τοὺς ἀφανίζω, καὶ ἡ γῆ μοῦ φαίνεται πῶς χαίρει
 Ποτίζουσα τὰ σπλάγχνα τῆς μὲ αἷμα τῶν τυράννων.
 Ὅμως κι' αὐτοὶ τὸ αἷμά μου παντοῦ ζητοῦν νὰ πίου·
 Διὸ τὰς ἄκρας κατοικῶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων,
 Καὶ τρέφομαι μὲ βότανα καὶ γάλα τῶν αἰγάγων.
 Νῦν δὲ μὴ μάτην προσπαθῆς νὰ κάμῃς ἀνταρσίαν
 Μὲ ἄνδρας οἴκους ἔχοντας, γυναῖκας καὶ παιδιά.
 Ἄλλ' ἄγ! οἱ δύο θέλομεν τὸν πόλεμον κηρύξει.
 Θέλω κτελέθει μετὰ σοῦ πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Κρήτης,
 Τῶν Τούρκων νὰ γυμνώνωμεν τὸν πλοῦτον εἰς τὰ πλοῖα.
 Ἄν δέ ποτε βιάσωσιν ἡμᾶς νάποσυρθῶμεν,
 Τῆς Ἰδῆς θέλομεν ὁμοῦ τὰς κορυφὰς ἀνέλθει,
 Ἐνθα δὲν δύναντ' οἱ ἐχθροὶ εὐκόλως νάναβῶσιν.
 Εἶπε, κι' ἐπέλαμψε χαρὰ ἔς τοῦ πειρατοῦ τὴν ὄψιν.

Πρὸς τὴν ἀκτὴν δ' ἐβάδιζον προσβλέποντες ἀπαύστως
 Τὰ κύματα τὰ κυανὰ τοῦ ἄχανοῦς πελάγους·
 Τοὺς δὲ συντρόφους εὗρηκαν ἀσχολουμένους, ὅπως
 Ἐλκύσωσιν εἰς τὴν ξηρὰν τὰ πλοῖα τὰ εὐμήκη.
 Τινὲς δὲ τούτων ἔθετον ἐπὶ τῆς γῆς σανίδας,
 Ἐφ' ὧν τὸ πλοῖον ἔμελλε κατὰ μικρὸν νὰ βαίῃ·
 Κι' ἄλλοι σχοινία δέσαντες, βοῶντες δ' αἰεὶ μόλα·,
 Μὲ δύναμιν προσείλκυον κυρτόνοντες τὸ σῶμα.
 Ὅποτε δὲ κατέφθανεν ὁ ἀκουστός μονόχειρ,
 Ἐξαίφνης ὡς νὰ ἦτο ζῶν ἐν πλοῖον ἐμυκήθη·
 Καὶ τρόμος ἐκ τοῦ μυκηθμοῦ τοὺς ναύτας κυριεύει.
 Οὕτω δ' ἀνὴρ πολύπειρος ἠρώτησε τοὺς ἄλλους·
 «Μήπως τοῦ πλοίου τὰ πλευρὰ δὲν ἔχομεν ῥαντίσει
 Τὴν θάλασσαν μὲ τὸ πλατὺ προσπλήσσοντες τῆς κώπης;
 Ἄναψυχὴν θέλουν κι' αὐτὰ, ὡς καὶ ἡμεῖς οἱ ζῶντες.»
 Τοιαῦτα δ' ἄλλος γηραιὸς ἀπήντησεν εἰς τοῦτον·
 «Δὲν εἶναι τοῦτο τῶν πλευρῶν βεβαίως ξηρασία·
 Καθότι χθὲς ὁ ἴδιος τὰ ἔχω καταβρέξει.»

Ἄλλὰ προάγγελμα δεινὸν μελλούσης δυστυχίας.
 Κι' ὡς ἄνθρωποι δ' ἐνίοτε τὰ πλοῖα ὀμιλοῦσι,
 Καὶ τότε' ἐξάπαντος βορὰ θὰ γείνουσι τῶν κυμάτων,
 Ἡ πῦρ ὀλέθριον τὰς ναῦς νάπανθρακώσῃ μέλλει. »
 Μόλις τὸν λόγον ἔπαυσεν ὁ γηραιὸς, ὅποτε
 εἰς τᾶκρον τοῦ ὀρίζοντος ἐφάνησαν ὡς νέφη
 τὰ πλοῖα τῶν Ἀγαρηνῶν· νοτείου δὲ ἀνέμου
 Ἐκ τῆς Λιβύης πνέοντος, κατέφθασαν ταχέως·
 Κι' ἐστέναξ' ὁ Καταλαχιᾶς, τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
 « Οἴμοι ! πῶς τάχιστ' ὁ χρησμός τοῦ μυκηθμοῦ πληροῦται.
 Ἐντὸς τοῦ ὄρμου θέλουσι μᾶς κλείσει μετ' ὀλίγον,
 Κι' ἀδύνατον νὰ φύγωμεν διὰ θαλάσσης τότε. »
 Τῷ ὄντι δὲ μετὰ μικρὸν κἀνεὶς δὲν ἦτο τρόπος
 Νὰ φύγωσι τὰς τρομερὰς τῶν κανονίων σφαίρας·
 Κι' ἀπέλπιδες προσέβλεπον ἀλλήλους οἱ ἐρέται,
 Ὅπότε ὁ Λόγιος αὐτοὺς ἐθάρρυνε φωνήσας·
 « Μηδὲ πως ἀπελπίζεσθε, θαλασσινοὶ γενναῖοι.
 Δὲν ἔχει μόνον θάλασσαν πολύηχον ἡ νῆσος,
 Δι' ἧς νὰ διαφύγωμεν τὰ ὄπλα τῶν τυράννων·
 Ἐχει καὶ ὄρη ὑψηλὰ καὶ δάση πυκνωμένα,
 Ἐνθα δὲν δύναντ' οἱ ἐχθροὶ τοὺς Ἕλληνας νὰ εὗρουσι.
 Ἐκεῖσε νῦν ἄς στρέψωμεν τὸ βῆμα μετὰ τάχους.
 Πλὴν μὴ ἀφήσωμεν αὐτοὺς τὴν λείαν νὰ χαρῶσιν,
 Ἦν, ὅταν φύγωμεν ἡμεῖς, ἀμαχητὶ θὰ λάβουσι.
 Μὴ δέσωσι τὰ πλοῖά μας ὀπίσω τῶν πρυμνῶν των,
 Κ' εἰς τὸ Βυζάντιον αὐτὰ κομίσαντες καυχῶνται,
 Ὅτι τοὺς ναύτας ἔχουσι νικήσει τῶν Ἑλλήνων,
 Καὶ φέρουσι τρόπαιον λαμπρὸν τὰ κλέφτικα τῶν σκάφη.
 Δαυλοὺς λαβόντες καύσωμεν αὐτὰ, ὡς οἱ χειροῦργοι
 Ὅπότεν μέλλῃ γάγγραιναν πληγὴν νὰ παραγάγῃ,
 Ἴνα τὸ σῶμα σώσωσιν, ὀλίγας σάρκας καίουσι. »
 εἶπε, καὶ πάντες πείθονται εὐκόλως εἰς τὸν λόγον,
 Μὴ βλέποντες ἐτέρωθεν ἐλπίδα σωτηρίας.
 Πλὴν νέον ἤδη μυκηθμὸν τὰ πλοῖα πάντα βάλλουσι,

Καὶ τοὺς δαυλοὺς τῶν τρέμοντες οἱ ναῦται ῥίπτουν κάτω.
Μόνος δὲ νῦν ἀτάραχος ἀπέμεινεν ὁ ἦρωσ,
Ὅν ἡ σπουδὴ προλήψεων ὑπέρτερον καθίστα.
Σωρεῦει πάντας τοὺς δαυλοὺς ὁ Λόγιος ταχέως
Ἵπὸ τὰ πλοῖα, καὶ φουᾶ τὰ ξύλα συνδαυλιζών.
Οὐδὲ τὸ πῦρ ἐβράδυνε τὴν πίσσαν νάναφλέξη.
Ἄνέλαμψαν δὲ πάραυτα τῶν πειρατῶν τὰ σκάφη,
Κι' ἡ πέριξ θάλασσα καπνοῦ ἐπλήσθη πυκνοτάτου·
Οἱ ναῦται δ' ἀποχαιρετοῦν τὰ ποθητά τῶν πλοῖα,
Κι' ἀκολουθοῦν δακρύνοντες τὰ ἴχνη τοῦ Λογίου,
Ὅστις τοὺς ὀδηγεῖ μακρὰν τῶν Τούρκων πρὸς τὸ δάσος.
Κατόπιν τῶν δὲ τρέχουσι μὲ ξίφη γυμνωμένα
Τουρκαλθανοὶ, οὓς ἔφεραν εἰς τὴν ξηρὰν αἱ λέμβοι·
Οὐδὲ διστάζουσι παντελῶς τὰ ἴχνη νὰ πατήσουν,
Ἄτιν' οἱ Κρητὲς ἄφησαν εἰς ἀτραπούς τοῦ δάσους.
Πλὴν νέον νῦν στρατήγημα ὁ Λόγιος ἐφεῦρε·
«Τίς ἴσκαν ἔχει;» ἐκβοᾶ· αὐθὺς ἄς τὴν ἀνάψη,
Τὸ πῦρ δ' εἰς τὰ καϊόμενα εὐκόλως πεῦκα βάλῃ.»
Εἶπε, κ' εἰς νέος παρευθὺς ξηροὺς συνάγει κλάδους,
Καὶ κρούων τὸν πυρόλιθον εἰς σίδηρον ἐξάγει
Σπινθῆρας, ὅθεν εὐκόλα φουῶν ἐκπέμπει φλόγας.
Καὶ μετ' ὀλίγον ἡ χαμαὶ ἀνάπτεται ῥητίνη·
Ταχέως δὲ τὸ πῦρ ἀ'τῆς μετέδωκ' εἰς τὸ δάσος.
Ἐπίκουρα δὲ τῶν Κρητῶν καὶ τὰ στοιχεῖα ἦλθον·
Καθότι ἄνεμος σφοδρὸς καὶ σίφων αἰφνης ἦλθε,
Μ' ἦχον ὄξυν τὸ ἀναμμα τῶν δένδρων ἐπιτείνων.
Ἐξέλαμψαν δ' αἱ κορυφαὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων,
Κι' ὡς κάτοπτρον ἢ θάλασσα ἢ πέριξ ἐφωτίσθη,
Εἰς τὸν βυθὸν τὴν φοβερὰν πυρὰν ἀντανακλώσα.
Τὴν λάμψιν δὲ θεώμενοι οἱ πέριξ ποντοπόροι
Ἠφαιστεῖον ἐνόμιζον ὅτι ἐφάνη νέον,
Κι' ἐθρήνουν τὴν ἀπώλειαν τῆς καλλικάρπου νήσου.
Καθὼς δὲ κόρη τρυφερὰ τὸ ἔαρ ἐκριζώνει
Ῥίζας μικρῶν βασιλικῶν ἀπὸ γωνίας κήπου,

Ὅπως εἰς γάστρας ἔπειτα πηλίνας τὰς φυτεύσῃ·
Μὲ τόσῃν ἐκριζόνοντο τὰ πεῦκα εὐκολίαν,
Κ' ὑψόνοντο στρεφόμενα ἐκ τῶν σφοδρῶν σιφῶνων.
Ὡς φωτεινὰ δ' ἐφαίνοντο μετέωρα ἢ δάδες
Πεμφθεῖσαι νὰ φωτίσωσι τὸν δρόμον τῶν Ἑλλήνων.
Ἐξέστησαν δ' οἱ βάρβαροι, καὶ ῥίπτουσι τὰ ὄπλα,
Νομίσαντες τὴν θύελλαν δεινὴν ὄργην τοῦ θεοῦ·
Ἐν ᾧ οἱ Κρηῖτες φεύγουσι, πρὸς τὰ βουνὰ νὰ φθάσων.

Πλὴν φεῦ! τί δύνατ' ὁ μικρὸς νὰ κάμῃ ἀριθμὸς τῶν;
Ὁ ναύαρχος εἰς τὸν πασσᾶν ἐμήνυσε τῆς νήσου,
Τοὺς εἰς τὴν Ἰδὴν τρέχοντας ἀντάρτας νὰ φανίσῃ.
Ἐκεῖνος δὲ διέταξε νὰ ὀπλισθῶσι πάντες
Οἱ Τούρκοι οἱ δυνάμενοι νὰ φέρωσι τὰ ὄπλα·
Κι' ὡς λύκοι ὠρυόμενοι ἐκύκλωσαν τὸ ὄρος,
Ἐνθα προχείρους ἔκαμαν οἱ Κρηῖτες προμαχῶνας.
Βιάζονται δ' οἱ Ἕλληνες νὰ πολεμοῦν ἀπαύστως,
Καὶ μάτην ἀραιώνουσι τὰ στίφη τῶν βαρβάρων·
Ἐπίσης ἀραιώνονται κι' αἱ ἰδικαὶ τῶν τάξεις·
Καὶ τελευταῖον ἔμειναν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μόνοι,
Ὁ Λόγιος κι' ὁ ἀκουστὸς μονόχειρ τῶν Σφακίων.
Εἰς ἄκραν δ' ὄρους ἰσχυρὰν καταλαβόντες θέσιν,
Καὶ πάντων συναθροίσαντες τὰ ὄπλα τῶν θανόντων,
Ἐπυροδόλουν συνεχῶς ὡς μηχαναὶ θανάτου.
Πᾶς κρότος δὲ κι' ἓνα νεκρὸν ἀγγέλλει τῶν βαρβάρων·
Πλὴν τέλος δῶω σκοπευταὶ τῶν Τούρκων ἀναβάντες
Εἰς ὕψος ῥίπτουν εὐστοχα τὰς φονικὰς τῶν σφαιράς·
Πλὴν οὐδ' αὐταὶ κατίσχυσαν νὰ ῥίψωσι τοὺς Κρηῖτας·
Ἀλλὰ θανόντες ἔμενον εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν,
Εἰς τὴν ὁποίαν ζωντανοὶ ἐθέριζον τοὺς Τούρκους·
Ὡς φάσματα δ' ἐτρόμαζον τοὺς πέριξ πολεμίους,
Ἐως πολλάκις χάλιζα σφαιρῶν ἀκοντισθεῖσα
Τὰ γιγαντώδη σώματα κατώρθωσε νὰ ῥίψῃ.
Καὶ τότε τέλος οἱ δειλοὶ τολμοῦν νὰ πλησιάσων·

Ἰὰς κεφαλὰς τῶν κόπτουσι, τὰ σώματα δ' ὑβρίζουν.
Κρατοῦντες δὲ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀρχηγῶν τῆς Κρήτης
Εἰς τὸ Ἡράκλειον αὐτὰς σταζούσας αἷμα φέρουν
Κι' οἱ Ἕλληνες στενάζουσιν εἰς τὴν φρικώδη θεάν·
Ἄλλὰ τὸν πόνον τῆς ψυχῆς δὲν πρέπει νὰ δηλώσουν,
Καὶ τὰ πικρά τῶν δάκρυα στενάζοντες σφογγίζουν·
Ἐν ᾧ χαρὰν ἀμέτρητον δεικνύουσιν οἱ Τοῦρκοι,
Ὡς πίθηκοι δ' ἀλαλαγμοὺς ἐκπέμπουσιν ἀγρίους.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ Κ΄.

ΛΟΙΠΟΝ ἡ ἐπανάστασις τῆς Ὑδρας καὶ τῆς Κρήτης
Ἐσέεσθη, πρὶν τὴν φλόγα τῆς εἰς τὸ Αἰγαῖον χύσῃ.
Ἐν τούτοις δὲ καταλιπὼν ὁ ναύαρχος τὴν Κρήτην,
Πρὸς τὰς Σποράδας ἔστρεφε τῶν πλοίων του τὰς πύργας.
Τῷ ὄντι δὲ προπύργιον συμπάσης τῆς Ἑλλάδος
Τὰς νήσους ταύτας ἔθηκεν ἡ Πρόνοια τοῦ Πλάστου.
Ἐνταῦθα συνετρίβησαν τὸ πρῶτον αἱ τριήρεις
Τοῦ Ξέρξου, τοῦ πολυπληθεῖ στρατὸν ἐπαγαγόντος·
Κι' ὁπόταν νῦν ἡ ἄμπωτις τὸ ὕδωρ κάτω σύρει,
Οἱ νησιῶται λέγουσιν ὅτ' εἰς μικρὸν τιν' ὄρμον,
Ἐνθα τὰ πλοῖα εὐκολὸν νὰ προσεγγίσουν εἶναι,
Ἐπιγραφὰς παρατηροῦν ἀρχαϊκὰς εἰς βράχους,
Ἄς ἔγραψ' ὁ Θεμιστοκλῆς τοὺς Ἴωνας προτρέπων
Τὴν παλαιὰν καταγωγὴν αὐτῶν νάναμνησθῶσι.

Ἐχει δ' ἡ Σκίαθος συκᾶς τοσοῦτον πελωρίας,
Ὅστ' ὑφ' ἐκάστην ἑκατὸν καθίζουσι στρατιῶται,
Χωρὶς αὐτοὺς ὁ ἥλιος παντάπασι νὰ βλέπῃ.
Ἐπὶ αὐτὰς ὡς εἰς σκηνὰς οἱ Ἕλληνες καθίζουσι.
Μεσουρανῶν δ' ἐξέπεμπεν ὁ Φοῖβος τὰς ἀκτῖνας,
Τὸ γεῦμα δ' οἱ ἀρματωλοὶ λαβόντες εἰς τὴν χλόην,
Μετ' εὐθυμίας τοῦ λαοῦ τὰ ἄσματ' ἐτραγῶδουσι,
Ὅτ' ἀνεβόησ' ὁ σκοπὸς εὐόστολος τῶν βαρβάρων,
Καὶ ταραχῇ τοὺς Ἕλληνας μεγάλη κυριεύει.

Πλὴν ὁ Βλαχάδας ἔμεινεν ἀτάραχος, κ' ἐν τάχει
Τοιαῦτα πρὸς τοὺς μαχητὰς κραυγάζει στεντορείως·
«Τοὺς προμαχῶνας ἅπαντες εὐθύς ἄς καταλάβουν.»
Εἶπε, κ' ἐξύπνισ' ἡ φωνὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τοὺς κλέφτας·
Τὰ μέλη των δ' ἀπέλιπεν ὁ λήθαργος τοῦ θάμβους,
Καὶ ζωπρὸ λαμβάνουσι τὰς ὄχυράς των θέσεις·
Τὰ ὄπλα θέπουν, κ' ἄτρομοι προσμένουν τοὺς ἐχθρούς των,
Ἐκ τῶν ὀμμάτων δ' ἄγριον τὸ πῦρ ἐξακοντίζουν.

Τὸν Σάββαν μόνον ἑφθασε, χωρὶς νὰ τὸ προσμένῃ,
«Ὁ στόλος ἀλιεύοντα πλησίον εἰς τὴν νῆσον»
Καὶ μ' ἐν κανόνιον εὐθύς τάνέτρεψε τὴν λέμβον.
Μόλις δ' ἐπρόφθασ' εὐτυχῶς νὰ δράξῃ μίαν κώπην,
Καὶ δι' αὐτῆς συγκολυμῶν εἰς τὴν ξηρὰν ἀπέβη.
«Ὅμως κ' ἐδῶ ἀκολουθοῦν μὲ σπάθας γυμνωμένας
Οἱ Τούρκοι, ἐκ τῶν λέμβων των ταχέως ἐξεληθόντες.
Πρῶτον δ' ὁ Σάββας ἔφρουγε, τὸ βῆμα διευθύνων
Πρὸς τῶν Ἑλλήνων τοὺς μακρὰν κειμένους προμαχῶνας,
«Ὅθεν βοῶντες δυνατὰ οἱ κλέφται τὸν ἐκάλουν.
Πλὴν αἰφνης ἐνθουσιασμοῦ κατέχει τὴν ψυχὴν του·
Ὅπισω στρέφει· λάμπουσιν οἱ δύο ὀφθαλμοὶ του·
Αἱ τρίχες του ὠρθώθησαν· τὴν κώπην ἐπεγεῖρει,
Καὶ πλήττει τὸν πλησίον του ἀκολουθοῦντα Τούρκον·
Τὴν κεφαλὴν του δ' ἔθραυσε, κ' ὁ μυελὸς του ῥέει·
Ἦσαύτως δὲ καὶ δεῦτερον ἐφόνευσε, καὶ τρίτον
Καὶ τέταρτον· κ' ὅπότη' αὐτὸν πληθὺς ξιφῶν κυκλόνει,
Τὴν κώπην ἀλλεπάλληλα ἐπαίρει καὶ καταίρει·
Καὶ τεσσαράκοντα σχεδὸν ἐφόνευσε τῶν Τούρκων
Πρὸς φάντασμα παρόμοιος ἢ δαίμονα τοῦ Ἄδου·
Καθότι δὲν ἐπλήγονεν αὐτὸν κἀμμία σπάθη.
Ἐμβρόντητοι δ' ἀπέμειναν οἱ Τούρκοι, καὶ ἀρχίζουσι
Τὰ ξίφη ρίπτοντες μακρὰν ὡς λαγωὶ νὰ φεύγουν·
Ἀλλαγαμοῦς δ' ἐκπέμπουσι χαρὰς ἐπευφημοῦντες
Οἱ Ἕλληνες, καὶ θέλουσι τὰς θέσεις των νὰ φήσουν·»

Τοὺς Τούρκους δ' εἰς τὴν θάλασσαν νὰ ρίψωσι ξιφῆρεις·
 Ὅμως ὁ Σάββας παντελῶς δὲν ἐπιτρέπει τοῦτο
 Κινῶν τὴν χεῖρα, νεύων δὲ νὰ μένωσιν ἐκεῖσε·
 Κι' ἅμα κατέλιπον αὐτὸν οἱ βάρβαροι, ταχύνει
 Τὸ βῆμα πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς, δακρυρροοῦντας πάντας
 Ἐκ τῆς χαρᾶς· κι' ὡς ὁ Θωμᾶς τὸν Κύριον, ἐγγίζου
 Τὸ σῶμά του καὶ θέλουσι μὲ τὴν ἀφὴν νὰ ἴδουν,
 Ἐὰν τῷ ὄντι ζωντανὸς ἐκ τῶν ξιφῶν ἐσώθη.

Πλὴν ἤδη λύσσαν πνέουσιν κι' ἐκδίκησιν οἱ Τούρκοι.
 Τὸ ὅτι τεσσαράκοντα ἐφόνευσεν εἰς Ἑλλην,
 Ὡς ὄπλον μεταχειρισθεὶς τῆς λέμβου του τὴν κώπην,
 Τὴν ἐντροπὴν διήγειρε καὶ τὸ σκληρὸν τῶν πείσμα.
 Βροντοῦν δὲ τὰ κανόνια τῶν πλοίων, κι' ἀκοντίζου
 Πυρίνας σφαίρας τρομερὰ ἠχούσας εἰς τὰ ὄτα·
 Κονιορτὸν δ' αὐταὶ ποιοῦν ἐγγὺς τῶν προμαχώνων·
 Πλὴν βλάβην μόνον προξενοῦν συντρίβουσαι τοὺς βράχους·
 Πρηνεῖς δ' οἱ κλέφται πίπτουσι, κ' ἡσύχως περμιμένον,
 Ἐως παρέλθ' ἡ φοβερὰ ὄργῃ τῶν πυροβόλων.
 Πλὴν μόλις ἀστραπὰς αὐτὰ νὰ χύνουν εἶχον παύσει,
 Κι' αἱ λέμβοι ἔς τὸν αἰγιαλὸν βαρβάρων μυριάδα
 Ἐξήμεσαν· ὅθεν ἡ γῆ ἐμαύρισε, ὡς ὅτε
 Οἱ κόρακες καθίζουσιν ἐπὶ ἀγέλης χοίρων,
 Κινοῦντες δὲ τὰς πτέρυγας ἐπὶ τῶν νώτων τούτων
 Τοὺς φθεῖρας ἀφανίζουσι μὲ τὰ ὄξια ράμφη.
 Ἀλλὰχ δὲ νῦν οἱ βάρβαροι φωνάζουσι κι' ἐφορμῶσι,
 Μὲ τὴν ὄρμην ἐλπίζοντες τὸν τρόμον νὰ ἐμβάλουν.
 Πλὴν τῶν Ἑλλήνων εὐστοχα εὐθύνονται αἱ σφαῖραι,
 Καὶ κόπτουν τὴν σφοδρὰν ὄρμην τῶν θρασυδεῖλων Τούρκων,
 Τὰ βήματά των δὲ πληθὺς πτωμάτων δυσκολεύει.
 Πλὴν κι' οὕτω δὲν ἀπώλεσαν τὸ θάρρος των· δευτέραν
 Παρασκευάζου ἐφοδὸν πυκνώσαντες τὰς τάξεις,
 Καὶ μὲ τὸ ξίφος ὑψηλὰ ἐπέρχονται λυσσῶδεις.
 Πλὴν αὐθις τὴν ἀγρίαν των κατέκαυσαν μανίαν

Αἱ σφαῖραι τῶν κλεφτῶν παντοῦ εὐρίσκουσαι τὰς σάρκας·
Τὸ αἷμα δ' ἔρρεε τὴν γῆν τὴν μαύρην ἐρυθραῖνον,
Καὶ νέα χαρὰκώματα οἱ Ἕλληνες λαμβάνουσι
Τὰ πτώματα τὰ πολλαχοῦ σωρούς ἀποτελοῦντα.
Ὁ ναύαρχος δὲ τὴν φθορὰν ἰδὼν ὑπ' εὐσπλαγχνίας
Συνεκινήθη ζωηρᾶς τὸν ἀρχηγὸν φωνάζει,
Τὸν διοικοῦντα τοὺς πεζοὺς τοῦ στόλου, καὶ τῷ λέγει·
«Ἐφόδους πλέον, στρατηγέ, μὴ κάμνης, παρατόλμους.
Ἐπόνες ἢ καρδία μου τοσοῦτοι νάποινήσκουν·
Ἄφες αὐτούς· ποῦ δύνανται οἱ Ἕλληνες νὰ φύγουν;
Ἡ Σκίαθος εἶναι μικρὰ, καὶ μὲ στρατὸν ὀλίγον
Εὐκόλως τοὺς κυκλόνομεν τὰς ἀρμοδίους θέσεις
Διάταξον νὰ λάβωσιν οἱ μάλιστα γενναῖοι,
Ἴνα μὴ πέμπουν οὐδαμῶς τροφὰς οἱ νησιῶται,
Καὶ τότε εὐκόλως δύνασαι αὐτούς νὰ καταβάλης.»
Εἶπε, κ' ἐπέισθη τῶν πεζῶν ὁ ἀρχηγὸς εὐκόλως,
Ἐπίσης ὑπὸ τοῦ πολλοῦ συγκινηθεὶς θανάτου,
Καὶ βλέπων προσεγγίζουσιν τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.
Τὸ δεῖπνον δὲ διέταξε νὰ λάβωσι ταχέως,
Καὶ σώματα μετέπειτα νὰ κινηθῶσι δέκα
Νὰ ζώσουν τοὺς ἀρματωλοὺς ἐντὸς τῶν προμαχώνων
Λαθραίως, ὅτε τῆς νυκτὸς τὸ σκότος θὰ ἐπέλθῃ.
Ὡσαύτως δὲ κ' οἱ Ἕλληνες, εὐρόντες εὐκαιρίαν,
Ὀλίγον ἄρτον καὶ τυρὸν ἐδείπνησαν, καὶ πάλιν
Τὰς θέσεις των κατέλαβον τὰ ὄπλα των κρατοῦντες.
Οὐδ' ἔλαθον τὸν ἀρχηγὸν οἱ Τοῦρκοι κινηθέντες,
Ὡς πείραν ἔχοντα πολλὴν τῶν ἐχθρικῶν ἐθίμων,
Ἄλλ' εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὁ φρόνιμος Βλαχάδας·
«Δὲν μοῦ ἀρέσουν παντελῶς οἱ Μουσουλμάνοι, φίλοι·
Βημάτων ἤχον ἤκουσα μακρόθεν, καὶ τὰ δένδρα
Νὰ σειῶντ' εἶδον, ὡς ἐὰν ἐγγὺς βαδίζουσι ἄνδρες.
Δὲν συνειθίζουσι δὲ ποτὲ οἱ Τοῦρκοι νὰ γρυπνωσῶν·
Ἄλλὰ πολὺ δειπνήσαντες βαρύτερα κοιμῶνται,
Ἐκτὸς ἂν ἔχωσι σκοπὸν νὰ πράξουν τι σπουδαῖον.»

Βεβαίως δὲ προτίθενται τὴν νύκτα νὰ μᾶς ζώσουν·
 Διὸ μὲ βῆμα τάχιστον ἀλλάζωμεν τὴν θέσιν. »
 Εἶπε καὶ πάντες εὐπειθεῖς ἐγείρονται ταχέως,
 Τὸ βῆμα δὲ πρὸς τοῦ βουνοῦ τὸ ἄκρον διευθύνουν.
 Ἐκ νέου δὲ κατέλαβον ἐνταῦθα προμαχῶνας,
 Ἐπὶ τῶν βράχων στήσαντες τὰ βροντερά των ὄπλα.

Νῦν δ' αὖθις ἐπανελάβε τὴν πρώτην συμβουλήν του
 Ὁ Σάββας, ὁ μὲ σύνεσιν κ' ἀνδρείαν προικισμένος,
 Πονῶν δὲ τοὺς ἀρματωλοὺς, ὡς οἱ γονεῖς τὰ τέκνα.
 Τοιαῦτα δ' εἶπε ζωηρὰ ἐντείνων τὴν φωνήν του·
 ἌΩ φίλοι, ἡ ἐπιμονὴ καλὸν δὲν εἶναι πρᾶγμα,
 Ὅπότεν ἦναι βέβαιος ὁ μέλλων ὀλεθρὸς μας.
 Εἰς νῆσον εἰσθε, κ' εὐκόλα οἱ Τοῦρκοι θὰ σᾶς ζώσουν,
 Ἀπὸ τῶν πλοίων ἄπειρον στρατὸν ἐξαγαγόντες·
 Καὶ τότε δὲν θὰ δυνηθοῦν βοήθειαν νὰ δώσουν
 Οἱ νησιῶται, κ' ἂν πολὺ ἐπιθυμῶσι τοῦτο·
 Ὅθεν ἐδῶ πυρὰ πολλὰ τὸ ὄρος ἄς φωτίζουν,
 Ἴνα νομίζουσι οἱ ἔχθροὶ πῶς μένομεν ἐνταῦθα·
 Ταχέως δ' ἐν τῷ μεταξὺ βαδίζομεν ἐκεῖσε,
 Ἐνθα τὰ πλοῖα ἔχομεν βυθίσει τρυπημένα·
 Εὐκόλως τ' ἀνασύρομεν, καὶ φεύγετ' εἰς τὰ ὄρη
 Τῆς Στερεᾶς, ἐνθ' ἔκτασιν θὰ ἔχετε μεγάλην,
 Εἰς ἀπροσίτους κορυφὰς νὰ κρύπτετε τὰ ἔχνη. »
 Εἶπε, κ' εὐκόλως ἔπεισε τὸν συνετὸν Βλαχάβαν,
 Μὴ θέλοντα τοὺς μαχητὰς νὰ καταφθεῖρη μάτην·
 Ἐν τάχει δὲ βαδίζουσιν οἱ κλέφται πρὸς τὸν ὄρμον,
 Ἐνθ' ἀφανῆ ἐκάλυπτεν ἡ θάλασσα τὰ πλοῖα.

Ὡς δ' ὅταν τοὺς πολύποδας οἱ ἀλιεῖς ἀγρεύουν
 Κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖράς των δαδία ἀναμμένα,
 Καὶ φαίνοντ' ὡς φαντάσματα εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκότος,
 Ὅπότεν ἡρεμῇ τὸ πᾶν κ' οἱ ἄνεμοι σιγῶσι·
 Ὅμοίως τῶν ἀρματωλῶν κρατοῦσιν οἱ ἡμίσεις

Δᾶδας πυκνάς, καὶ δι' αὐτῶν φωτίζουσι τοὺς ἄλλους,
Οἵτινες σύρουσιν εἰς τὴν γῆν τὰ τρυπημένα πλοῖα.
Ἐμφράττουσιν δὲ τὰς τρύπας τῶν ταχέως, καὶ τὰς κόπας
Ἀρμόζουσι, ὅπως δι' αὐτῶν ἐλαύνωσι μὲ βίαν.
Τὰ φῶτά των δ' ἀπέκρυπτεν ἡ κορυφή τοῦ ὄρους·
Κι' οἱ βλαῆκες Τούρκοι βλέποντες τὰ πρότερα πυρὰ των
Ἠσύχαζον, καὶ τῆς αὐγῆς ἐπρόσμενον τὴν ὥραν.

Χερσόνησος δὲ πρὸς δυσμὰς ἐκτείνεται τῆς νήσου,
Ἦν Τρίκερι τὴν σήμεραν οἱ Ἕλληνας καλοῦσι,
Θεσσαλικὴ δ' ἐλέγετο τὸ πάλαι Μαγνησία.
Χωρίον δ' εἰς τὸ ἔσχατον τῆς χερσονήσου κεῖται,
Ὄραν σχεδὸν ἡμίσειαν ἐκ τῆς ἀκτῆς ἀπέχον,
Ἐνθα λιμὴν εἶναι μικρὸς, καταφυγὴ τῶν πλοίων.
Κλιμακῆδόν δ' ἐπίκεινται οἱ οἴκοι καὶ οἱ μύλοι,
Ἐπὶ βουνῶν καὶ κρημνωδῶν τῆς παραλίας βράχων
Φαιδρύνοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ξένου ποντοπόρου,
Οὔτινος ἄλγος ἐθνικὸν τὰ στήθη δὲν πιέζει·
Καθότι πρὸς τὰριστερὰ τοῦ πλέοντος ἐκεῖσε
Εἶναι σταυρὸς δηλῶν τὴν γῆν ἐκείνην ἐλευθέραν,
Ἐν ᾧ κυμαίνεται ἀντικρὺ τῶν Τούρκων ἡ σημαία,
Ἀσπλάγχχονους ἐξελέγχουσα τοὺς Φράγκους διπλωμάτας,
Οἵτινες ἔχουσι ἀδελφοὺς ἀγαπητοὺς χωρίσει,
Κοινῶς τὸ αἶμα χύσαντας εἰς ἀμετρήτους μάχας.

Ἐνταῦθα προσωρμίσθησαν τὰ πλοῖα τοῦ Βλαχάβα
Ταχέως διαπλεύσαντα τὸ πέλαγος τὴν νύκτα.
Ἦτο δ' αὐγὴ ἑαρινή, κι' ἐχρύσονε τὰ ὄρη
Ὁ ἥλιος κυριακὴν φαιδρὰν προαναγγέλλων.
Ἀπανταχόθεν δὲ πολλοὶ συνήγοντο ἀγρόται,
Ἴνα ποιήσωσι πομπὴν μεγάλης λιτανείας·
Καθότι τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν ἀκρις καὶ ξηρασία
Ἠρήμονον, ὄργην Θεοῦ μεγάλην ἐκδηλοῦντα.
Ἐντὸς δὲ πρῶτον τοῦ ναοῦ τελοῦν τὴν λειτουργίαν·

Μετέπειτα δ' οἱ ἱερεῖς φοροῦντες τὴν στολὴν τῶν
 Τῆς Παναγίας ἱερὰν ἐξάγουσιν εἰκόνα,
 Ἐν μοναχὸς σεβάσμιος ἐκράτει μὲ τὰς χεῖρας.
 Πρὸς τοὺς ἀγροὺς δὲ ψάλλοντες διεύθυνον τὸ βῆμα,
 Κι' ὀπίσω σάλληλουῖα τὰ πλήθη ἐπεβόων,
 Οἰκτίρμων ἰκετεύοντα ὁ Ἐψιστος νὰ γείνη,
 Διῶξῃ δ' ἀπὸ τῶν ἀγρῶν τὰ σμήνη τῶν ἀκρίδων.
 Ἐνίοτε δὲ τὴν φωνὴν πλειότερον ἐντείνουν,
 Ὅπότε κἀμνωσι σταθμοὺς εἰς καρποφόρα μέρη·
 Καὶ τότε ὡς νέφη σκοτεινὰ ἐγείροντ' αἱ ἀκρίδες,
 Καὶ φεύγουσιν ἀκούουσαι τοὺς ὕμνους τοὺς ἀγίους.
 Ὁ δὲ λαὸς εἰς ἔκστασιν μεγάλην ἐβυθίσθη,
 Κ' ἐνθουσιῶν ὑπὸ χαρᾶς ἀπαύστως ἐψαλμῶδει,
 Ὅποτε κεφαλὴν γυμνὴν προφαίνων ὁ Βλαχάδας
 Ἐκ τῆς ἀκτῆς ἀνέβαινε μὲ τοὺς λοιποὺς συντρόφους,
 Ὅλος ἀκμαῖος κι' ἀνηρὸς, ὡς κόρη ὅταν νύφη
 Εἰς ὕδωρ διαυγοῦς πηγῆς τὴν ῥοδινὴν τῆς ὄψιν.
 Ἐπίστραπτε δ' ὁ ἥλιος εἰς τὴν ξανθὴν του κόμην,
 Καὶ τάργυρᾶ κομβία του τὴν λάμψιν ἀντενάκλων·
 Ὡς ἄγγελος δὲ καταβάς ἐξ οὐρανοῦ ἐφάνη.
 Πρὸς τοῦτον ἔστρεψε λοιπὸν τὴν προσοχὴν τὸ πλῆθος,
 Τὸ βῆμα τὸ ἠρωϊκὸν θαυμάσαν καὶ τὸ ἦθος
 Καὶ θαμβωθὲν, καθὸ ἰδὼν τοὺς κλέφτας αἰφνιδίως.
 Κατέχει δ' ἐνθουσιασμὸς τοὺς ἀφελεῖς ἀγρότας,
 Κι' ὁ τὴν εἰκόνα ὑψηλὰ κομίζων τὴν ἁγίαν
 Ἀφῆκε τοὺς συλλειτουργοὺς νὰ ψάλλωσι τοὺς ὕμνους,
 Καὶ πρὸς τοὺς κλέφτας μὲ γοργὸν ἐβάδισε τὸ βῆμα·
 Ἐφίλησε τὸν ἀρχηγόν, τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
 «Καλῶς μᾶς ἦλθεσ, Γεδεῶν τοῦ Ἰσραὴλ τοῦ νέου,
 Νάποδιῶξῃς τὴν πυκνὴν ἀκρίδα τῆς πατρίδος,
 Ἐτις μιαίνει τοὺς ναοὺς τοῦ Πλάστου τοὺς ἀγίους.
 Δημήτριος καλοῦμ' ἐγώ· τ'ἀγίου Δημητρίου
 Προθύμως τὸ μαρτύριον θὰ λάβω καὶ τὸ στέμμα.
 Ἄγε! παντοῦ σ' ἀκολουθῶ μὲ ταύτην τὴν εἰκόνα»·

Εἶπε κι' ἀπήντησ' εἰς αὐτὸν τοιαῦτα ὁ Βλαχάδας·
 «Ὦ τοῦ Ὑψίστου λειτουργέ, μεγάλην προφητείαν
 Ἀνηγγειλαν τὰ χεῖλη σου· βεβαίως θέλει φύγει
 Ἡ καταπνίγουσα ἡμᾶς μαύρη ἀκρις τῶν ξένων.
 Ὦ νέοι ! εἶναι ἐντροπὴ νὰ κύπτετε ὡς κτήνη
 Ὑπὸ ζυγὸν ἀφόρητον τῶν εὐτελῶν βαρβάρων.
 Ζωσθῆτε τὴν ῥομφαίαν σας· ἀφῆτε τὰς γυναῖκας·
 Ἄς μείνουν ὄλως ἄγονοι· δὲν πρέπει δούλα τέκνα
 Μὲ γάλα ἐξευτελισμοῦ νὰ τρέφουν εἰς τὸ μέλλον.»
 Εἶπε, κι' ἀφίνουν τὴν πομπὴν εὐθὺς οἱ νέοι πάντες
 Πρὸς τὰς οἰκίας τρέχοντες τὰ ὄπλα των νὰ λάβουν.
 Καὶ μετ' ὀλίγον ὀπλιτῶν ἑκατοντάδες θέλουν
 Νάκολουθήσουν πανταχοῦ τοῦ ἤρωος τὰ ἔχνη·
 Οἱ δὲ ταχύποδες εὐθὺς ἀγγέλλουν πεζοδρόμοι
 Τὸ νέον ἐγερτήριον τοῦ ἐθνικοῦ πολέμου·
 Κ' ἐσείσθησαν τὸ Πήλιον, ὁ Ὀλυμπος κι' ἡ Ὅσσα,
 Εἰς τὸν Μουχτάρ πασσαῖν πολλὴν τὸν φόβον ἐμβαλόντα.
 Συλλέγει δ' οὗτος μέγιστον στρατόπεδον, καὶ θέλει
 Εὐθὺς τὴν ἐπανάστασιν εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ πνίξῃ.
 Τῷ ὄντι δὲ κατώρθωσε τὸν Τσάραν νάφανισῃ
 Μισθώσας λίαν ἔμπειρον Τουρκαλθανὸν φονέα,
 Ὅστις εἰσέδυσ' ἄγνωστος ἐν μέσῳ τῶν Ἑλλήνων·
 Κατόπιν δὲ σφαγὴν δεινὴν προτίθεται νὰ κάμῃ,
 Καὶ καταπλήξῃ δι' αὐτῆς τοὺς ἀτυχεῖς ἀντάρτας.

Ὑπῆρχε δ' εἰς τὰ Τρίκαλα μικρὰ τις ἔρις τότε·
 Καθότι δημογέρων τις, πολλὴν πλεονεξίαν
 Δεικνύων, ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἐπαύθη συναδέλφων.
 Ἄλλ' ὦν εἰς τὸ ῥαδιουργεῖν ἐξησκημένος οὗτος
 Εὐκόλως διηρέθισε τινὰς ἀπὸ τοῦ ὄχλου.
 Εἰς δύο δὲ στρατόπεδα ἡ πόλις διηρέθη,
 Πολλῶν τὴν ἄνομον ἀρχὴν αὐτοῦ προστατευόντων·
 Διότι τὸ ἀξίωμα ἐξευτελίζετ' οὕτω
 Τοῦ δημογερόντος· κι' αὐτὸ οἱ συνετοὶ πολῖται

Δέν ἤθελον εἰς τὸν λαὸν τὸ σέβας νάπολέση.
Συνέβη δ' ὁ Μουχτάρπασσας ἐδῶ νά ἦναι τότε,
Καὶ πάντες εἰδοποίησε νά ἔλθουν οἱ πολῖται,
Ὅπως ὁ ἴδιος αὐτὴν τὴν ἔριν διαλύση.
Εἰς τὴν πλατεῖαν δ' ἅπαντες συνῆλθον μετ' ὀλίγον,
Ἦτις πλησίον τοῦ ναοῦ κατάφυτος ὑπῆρχε
Κ' ἐνταῦθα ὁ διαλλακτῆς προσμένουσι νά ἔλθῃ.
Πλὴν αἴφνης φρίκην οἱ πτωχοὶ αἰσθάνονται πολῖται·
Βλέπουν ἀγρίους ὀφθαλμοὺς καὶ ξίφη γυμνωμένα,
Κι' ἀλλάχ, ἀλλάχ» θρησκομανεῖς ἀναβοῶσιν ὄχλοι.
Τὸ αἶμα δ' ἐπλημμύρησεν, ὡς ὅταν παρασύρῃ
Βροχὴ βράχδαία τῶν ὁδῶν τὰ χῶματα τὸ θέρος·
Οἱ τέως δὲ μὲ ζωηρὰν φωνὴν συνομιλοῦντες
Τοὺς κόρακας μὲ τὴν ὁσμὴν τοῦ αἵματος προσέλκουν·
Κι' ἡ πρὸ μικροῦ παρέχουσα θέαν τερπνὴν πλατεῖα
Κατήντησ' ἐνδιαίτημα κυνῶν ὠρουμένων,
Ὡν τὸ συμπόσιον οὐδεὶς ἐτάραττ' ὀδοιπόρος.

Ἄφου δὲ τὴν σφαγὴν αὐτὴν ἐποίησ' ὁ Μουχτάρης,
Ἐκήρυξε πρὸς τὸν λαὸν τῶν Θεσσαλῶν τοιαῦτα·
«Ραγιάδες, μὴν ἐλπίζετε καμμίαν σωτηρίαν,
Ἐν ὅσῳ κλέφται πόλεμον ἐγείρουν κι' ἀνταρσίας·
Τοὺς πάντας τῶν Ὀθωμανῶν θά κόψωσι τὰ ξίφη,
Ἄν ὁ Βλαχάβας δὲν πεισθῇ τὰ ὄπλα του νάφήσῃ.»
Τοιαῦτ' οἱ κήρυκες παντοῦ πρὸς τοὺς Γραικοὺς κηρύττουν.
Πρεσβεία δ' ἦλθεν ἀγροτῶν νά ἴδῃ τὸν Βλαχάβαν,
Καὶ δακρυσμένη πρὸς αὐτὸν τοιοῦτον εἶπε λόγον·
«Βλαχάβα, τὴν μεγάλην σου καρδίαν ἐννοοῦμεν,
Καὶ πόσον εὐγενῆ σκοπὸν ὁ πολεμὸς σου ἔχει.
Ἀλλὰ τὸ βλέπεις· ψήνουσι τὰ τέκνα μας ὡς τράγους,
Κ' εἰς δένδρα τὰς γυναῖκάς μας ἐκ τῶν μαστῶν κρεμῶσιν.
Ἄν δ' οὕτως ἐξακολουθοῦν νά σφάζωσιν οἱ Τούρκοι,
Χριστιανοὶ δὲν θέλουσιν ἐν Θεσσαλίᾳ μείνει.
Εἰς ἐποχὴν ἀνάβαλε τὰ σχέδιά σου ἄλλην»

Προσπάθησον δὲ νῦν ἀπλῶς νὰ σώσης τὴν ζωὴν σου,
 Κρυφίως τῶν πατέρων σου τὴν γῆν ἐγκαταλείπων.
 Ἐὰν δὲ τοῦτο δυνατὸν δὲν ᾖ τῶρα πλέον,
 Ἐἰς τὸν Σουλτάνον ζήτησον αἰχμάλωτος νὰ γείνης·
 Ἐμπιστοσύνην ὁ πασσᾶς δὲν ἔχει τῆς Ἡπείρου. »
 Ἐπὶ τοῦ στήθους του δὲ νῦν ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας
 Ὁ ἥρωὸς τὸν Δημήτριον τὸν μοναχὸν κυττάζων·
 Οὐδ' εἶπε λέξιν· πλὴν πηγὴ τὸν ἔπνιξε δακρύων.
 Ὄραν δ' ἀπέμεινε πολλὴν χωρὶς νὰ ὁμιλήσῃ,
 Ἀργὰ δὲ τὸν Δημήτριον ἐναγκαλίσθη κι' εἶπε·
 « Βεβαίως θάποθάνωμεν· ἐλπίς δὲν μένει πλέον·
 Καὶ πρέπει νὰ τὸ κάμωμεν· διότι ἄλλως θέλει
 Τὸ αἷμα τῶν χριστιανῶν βαρύνει τὴν ψυχὴν μας.
 Χαρὰν δὲ τὸ μαρτύριον αὐτὸ πολλὴν μοὶ δίδει·
 Πλὴν ἐν μοῦ θλίβει τὴν ψυχὴν· ἡ ὥρα προσεγγίζει,
 Καθ' ἣν ἀκτίνες ἐνδοξοὶ τὸ ἔθνος θά λαμπρύνουν·
 Τότε δ' ἡμᾶς ἡ μαύρη γῆ θέλει νεκροὺς καλύπτει. »
 Εἶπε, καὶ νέα θλίψεως νεφέλη τὸν σκεπάζει·
 Πλὴν τὸν ἐγείρ' ἡ βροντερὰ φωνὴ τοῦ Δημητρίου·
 « Βλαχάβα! πλέον βλάσφημον μὴν εἶπης αὐτῷ λόγον.
 Ἐκεῖ ἕψηλά 'ς τὸν οὐρανὸν, πλησίον εἰς τὸν θρόνον
 Τῆς Παναγίας, θέλομεν ἀμφοτέροι καθίσει.
 Ὡς δ' οἱ ποιμένες ἐν καιρῷ παρατηροῦν αἰθρίας
 Τὴν λάμψιν τὴν ἀγγέλλουσαν τὰς ὥρας τῆς πρωίας,
 Ὅμοίως θέλομεν κι' ἡμεῖς ἀφ' ὕψηλοῦ θεᾶσθαι
 Τὸ φῶς, ὅπερ τὴν ἔγερσιν τοῦ ἔθνους θάναγγεῖλη.
 Δὲν θέλουν ὄρια ἐκεῖ τὴν ὄρασιν κωλύει,
 Ἄλλὰ τὰ πάντα τῆς ψυχῆς τὸ ὄμμα θέλει βλέπει. »
 Πρὸς τὴν πρεσβείαν δ' ἔστρεψε μετέπειτα τὸν λόγον·
 « Σεῖς, ἀδελφοὶ χριστιανοί, μὴ κλαίετε· θά ἔλθουν
 Οἱ Μωυσεῖς οἱ μέλλοντες νὰ κλείσουν τὰς πληγὰς μας·
 Πρὸς τὸν Μουχτάρπησσαν δὲ νῦν τοιαῦτ' ἀποκριθῆτε·
 « Ἰερωμένα πρόσωπα εἰς ἱερὸν ἐπίσης
 Ἄρμόζει νὰ παραδοθῶν »· εἰς τὸν ἐπίσκοπόν μας,

Τὸν ἔχοντα ἔς τὴν Λάρισσαν τὸν ἅγιόν του θρόνον,
 Ὁ Παππαθύμιος καὶ ἐγὼ θὰ δώσωμεν τὰ ὄπλα·
 Εἰς τὴν πρωτεύουσαν δ' εὐθύς ἐκεῖνος ἄς μᾶς στείλῃ,
 Τὸ ἔλεος νὰ λάβωμεν τοῦ κραταιοῦ Σουλτάνου.»
 Εἶπε, κ' ἀπῆλθον πάραυτα τὴν εἰδήσιν νὰ φέρουν
 Εἰς τὸν Μουχτάρην, τὴν σφαγὴν νὰ δυνηθοῦν νὰ παύσουν.

Αὐθις δὲ νῦν ὁ μοναχὸς πρὸς τοὺς συντρόφους εἶπε·
 «Ὀλίγον ἄρτον δότε μοι καὶ οἶνον, ὦ ἑταῖροι·
 Τὸ ὕστατον τὴν τοῦ Χριστοῦ θὰ ψάλλω λειτουργίαν.»
 Τότε δ' ὀλίγον εὗρηκαν οἱ στρατιῶται οἶνον·
 Τὸν ἔφεραν, κ' ὁ μοναχὸς τὴν κεφαλὴν γυμνώνει·
 Δαμπὰδ' ἀνάπτει· λίβανον δ' ὁ Παππαθύμιος καίει.
 Τὸ δεῖπνον δὲ τὸ μυστικὸν ἀμφότεροι τελοῦσι,
 Καὶ ἀμνήσθητι», ἐπιβοοῦν, «τῶν δούλων σου, Χριστέ μας.»
 Τὰ δ' ἄχραντα μυστήρια μεταλαμβάνουν πάντες,
 Καὶ συγχωροῦνται· εἶτα δὲ ὁ μοναχὸς προσθέτει·
 «Τὸν ἀρχηγόν μας οἱ ἐχθροὶ ζητοῦσι νὰ δεσμεύσουν,
 Ἡ μᾶλλον θέλουσι νεκρὸν εἰς τάφον νὰ τὸν κλείσουν.
 Ὑπάγετε· μόνος ἐγὼ μὲ τοῦτον θάποθάνω·
 Διότι θέλω μάρτυρος νὰ μὲ κοσμήσῃ στέμμα.
 Ὑπάγετε! ὑπάγετε! εἰς ἄλλην εὐκαιρίαν
 Ὁφέλιμοι θὰ γείνετε εἰς τὴν πτωχὴν πατρίδα.»
 Νῦν δὲ μὲ μαῦρα δάκρυα ζυμόνεται τὸ χῶμα,
 Κι' ὡς ἀνδριάντες στέκουσιν ἀκίνητοι οἱ κλέφται.
 Πλὴν αὐθις ζωηρὰ πολὺ προτρέπει κ' ὁ Βλαχάβας·
 «Ὑπάγετε! θὰ πέσωμεν ὡς οἱ καλοὶ ποιμένες
 Διὰ τὸ ποίμνιον ἡμῶν· δὲν πρέπει ἀνοήτως
 Νὰ φήσωμεν παντέρημον τὴν δυστυχῆ πατρίδα.
 Ὑπάγετε! οὕτως ὁ Θεὸς ἐξ οὐρανοῦ προστάττει.»
 Οὕτως εἰπὼν, τὸν μοναχὸν ἐκ τῆς χειρὸς ἀρπάζει,
 Τοὺς δ' ἄλλους μὲ τὰς χεῖράς του ἀπάθησε νὰ φύγουν.
 Θρηνοῦν δ' ἐκεῖνοι ὡς μικρὰ παιδία, καὶ τοὺς πόδας
 Δὲν δύνανται νὰ στρέψωσι· ἀλλὰ τοὺς καταρᾶται

Ὁ μοναχὸς, ἂν παρευθὺς ἐκεῖθεν δὲν ἀπέλθουν.
Καὶ τέλος τί νὰ κάμωσιν ; ἀφίνουσι τοὺς δύο
Ἐλπίδας ἔχοντες μικρὰς ἐκ νέου νὰ τοὺς ἴδουν.

Νὰ μαρτυρήσωσι λοιπὸν ἐτοιμασίαν κάμνουν
Ὁ ἱερεὺς κι' ὁ μοναχὸς· ἐχάρη δ' ὁ Μουχτάρης
Χαρὰν τοῦ Ἄδου, καὶ στιγμὴν δὲν θέλει νάπολέση.
Εὐθὺς δ' εἰς τὸν ἐπίσκοπον ἐπέστειλε τοιαῦτα,
Μαθὼν παρὰ τῶν πρέσβειων τοῦ μοναχοῦ τοὺς λόγους·
« Ἐπίσκοπε καθήμενε ἔς τὸν θρόνον τῆς Λαρίσσης !
Ἄείποτ' εὐπειθέστατε εἰς πᾶσαν προσταγὴν μας !
Ἐπόσχονται νὰφήσωσι τὰ ὄπλα οἱ ἀντάρται,
Ἄλλ' ὅμως ἔχουσιν εἰς σὲ ἐμπιστοσύνην μόνον.
Πέμψον λοιπὸν διάκονον κι' ἐπιστολὴν πρὸς τούτους,
Καὶ γράψον νὰ μὴν ἔχωσι κάμμίαν ὑποψίαν·
Ἐγὼ δὲ θέλω ἀσφαλῶς εἰς Λάρισσαν τοὺς πέμψει. »
Ὡς δὲ τὸ γράμμα ἔλαβεν ὁ ἅγιος Λαρίσσης,
Θέλει δὲν θέλει πάραυτα διάκονον ἐκπέμπει
Κ' ἐπιστολὴν λακωνικὴν· εἰς τὸν Θεὸν δ' ἀφίνει
Νὰ πράξῃ τὰ ἐπίλοιπα· διότι τίς πιστεύει
Εἰς ὑποσχέσεις εὐκολὰ τῶν λύκων τοῦ Μωάμεθ ;

Ἐν τούτοις δὲ τρισχίλιοι προπέμπουν μισθοφόροι
Τὸν ἱερὸν διάκονον, καὶ τρώγουν ὄφεις μαῦροι
Τὰ σπλάγγνα τῶν χριστιανῶν· ἀστράτῃς πρὸς τί τοσοῦτος ;
Καὶ μόνος ὁ διάκονος δὲν ἔδιδε τὸ γράμμα ; »
Τοιαῦτ' ἀλλήλους ἐρωτοῦν γινώσκοντες τοὺς Τούρκους·
Καὶ μετ' ὀλίγον μ' ἄρρητον παρατηροῦσι θλιψὴν
Δεμένον εἰς ἡμίονον, ὡς δένουσι τάρνια,
Τὸν μοναχόν· σφικτότερα δ' ἀκόμη τὸν Βλαχάβαν.
Ἄντ' ἔτι πρὸς τὴν Λάρισσαν διεύθυνσιν νὰ λάβουν
Οἱ μισθοφόροι, τὰς ὁδοὺς ζητοῦσι τῆς Ἠπείρου.
Τοσοῦτον εἶναι κίβδηλον πᾶν ὄργανον τυράννου !

Ὑπῆρχε δ' εἰς τάνάκτορον, ὅπερ ἐντὸς τῆς λίμνης
 Τῆς πόλεως εἶχ' ὁ Ἄλῆς πρὸ χρόνων ὀχυρώσει,
 Αὐλὴ πασσάλους ἔχουσα βαθύτατα χωμένους,
 Ἔνθα μ' ἀλύσεις ἔδενον τὰ φοβερά θηρία,
 Ἄτινα εἶχεν ὁ πασσᾶς νὰ τρώγουν τοὺς ἀνθρώπους.
 Ἄρκτους ἐνταῦθα ἔβλεπες, υἰάνας καὶ λυκαίνας,
 Καὶ πάντα τὰ περίεργα τῆς Ἀφρικῆς θηρία.
 Εἷς δ' ἦτο πάσσαλος κενός, ὁ μέγιστος ἀπάντων.
 Λέων εἰς τοῦτον ἄλλοτε ὑπῆρχε δεδεμένος,
 Κι' ὁ τύραννος προσέταξεν ἓν ἄνθρωπον νὰ φάγη
 Ἄθῳον, ὡς συνειθίζεν αἰείποτε νὰ πράττη.
 Πρηνῆς δ' ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς κατέπεσε, κι' ὁ λέων
 Πολὺ φιλανθρωπότερος τοῦ βδελυροῦ τυράννου,
 Διόλου δὲν ἠθέλησε τὸν ἄνθρωπον νὰ βλάψῃ.
 Ἐμάνη δ' ὁ Ἀλῆπασσας μαθὼν ὅτι δὲν θέλει
 Ὁ λέων εἰς τὴν προσταγὴν αὐτοῦ νὰ ὑπακούσῃ,
 Κι' εἰς τὴν στιγμὴν διέταξε τὸν λέοντα νὰ πνίξουν.
 Τοῦτον λοιπὸν τὸν πάσσαλον ἐξέλεξαν νὰ δέσουν
 Τὸν τοῦ Ὀλύμπου λέοντα, τὸν μέγαν Παππαθύμιον.
 Πλησίον του δὲ μ' ἄλυσιν προσέδεσαν ὁμοίαν
 Τὸν μοναχὸν τὸν ἔχοντα ἀσπίδα τὴν εἰκόνα.
 Ὡς δ' ὅταν εἰς πρωτεύουσαν κομίσωσι μεγάλην
 Θηρίον, ὅπερ πρῶτον νῦν θὰ ἴδουν οἱ πολῖται,
 Τρέχει δ' ἀθρόος ὁ λαὸς περίεργος νὰ ἴδῃ·
 Ὅμοίως τότε τρέχουσιν οἱ Τοῦρκοι κι' οἱ Ἑβραῖοι
 Τὸν τουρκοφάγον Ἑλληνα περίεργοι νὰ ἴδουν.
 Τὸν πτύουν, τὸν ὑβρίζουσι· πλειότερον δ' ἀκόμη.
 Τὸν μοναχὸν κακοποιοῦν, τὸ γένειόν του τῖλλουν.
 Κι' ὅμως αὐτοὶ ἀτάραχοι τὰ βλέμματά των στρέφουν
 Πρὸς οὐρανὸν, καὶ φαίνονται γαλήνιοι ὡς παῖδες.
 Ἡ πίστις τὴν ψυχὴν αὐτῶν κρατύνει τὴν ἀγίαν,
 Κι' ἀνακουφίζουν ἄγγελοι τὴν θλίψιν τῆς καρδίας.

Αὐτὸς δὲ ὁ Ἄλῃ πασσᾶς κατέβη τελευταῖος
 Τὴν ἀπαισίαν του χαρὰν μανιωδῶς νὰ δείξῃ.
 Συσπῶν δὲ τὰς ὀφρῦς αὐτοῦ, τοὺς ὀφθαλμοὺς καμμύων
 Ἐθαύμαζε τάγέρωχον τῶν αἰχμαλώτων ἦθος,
 Ὅπότ' ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ εἰς τὴν εἰκόνα πίπτει,
 Ἦν ἔκρυπτεν ὁ μοναχὸς εἰς τὸν εὐρύν του κόλπον·
 Καὶ τρόμος τέως ἄγνωστος κατέχει τὴν ψυχὴν του·
 «Τί εἶναι τοῦτο;» ἐρωτᾷ· «τί κρύπτεις εἰς τὸ στήθος;»
 Τὰς χεῖρας δ' ὡς ἰδύνατο μὲ τὰς ἀλύσεις αἶρων
 Ὁ μοναχὸς τὴν ἱεράν ἐξήγαγεν εἰκόνα·
 Τὴν ἔδειξ' εἰς τὸν τύραννον· τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον
 Ἐνθουσιῶν, σπινθῆρας δὲ τὰ ὄμματά του βάλλουν·
 «ὦ αἰμοβόρε τύραννε τῆς δυστυχοῦς Ἡπείρου!
 Εἰς τῆς παρθένου του μητρὸς καθήμενον τὸν θρόνον
 Τοῦ Πλάστου βλέπεις τὸν υἱόν, τὸν ποιητὴν τῶν ὄλων!
 Τρέμε δ' ὅποταν τοῦρανοῦ συνάγων τὰς νεφέλας
 Καὶ θέτων ὑποπόδιον τοῦ θρόνου του τὰ ὄρη,
 Δευτέραν μέλλ' εἰς τοὺς θνητοὺς νάγγείλῃ παραουσίαν·
 Ὅποταν θέλουν ἄγγελοι ζυγίσει τὴν ψυχὴν σου,
 Κι' ἡ πλάστιγξ τῶν ἀμαρτιῶν θὰ κλίνη βαρυτάτη·
 Μὲ κάμακας οἱ δαίμονες οἱ μαῦροι θὰ σὲ σύρουν
 Εἰς ἄβυσσον, κι' ἐπάνω σου θὰ συσσωρεύσουν ὄρη . . .»
 Ἐλεγε, κι' ἔγειν ὁ πασσᾶς ὠχρὸς ὡς τὸ πανίον,
 Ἦ δὲ θρασύδειλος ψυχὴ δεινὸν ἠσθάνθη ῥίγος·
 Οὐδ' ἄλλο τι ἔδυνήθησαν τὰ χεῖλη του νὰ εἶπουν,
 Ἦ ὅσα φόνον στάζοντα διήρβηρον συνήθως·
 «Εἰς μέρη κατακόψατε τὸν λήσταρχον Βλαχάβαν·
 Φονεύσατε τὸν μοναχὸν διὰ πολλῶν βασάνων.»

Μ' ἀνέκφραστον δὲ νῦν χαρὰν καὶ φρικωδῶς γελῶντες,
 Οἱ μιαιοὶ Τουρκόγυφτοι ὠρύνονται ὡς ἄρκτοι·
 Τὸ δ' ἔργον τὸ ταρτάρειον ἀρχίζοντες κυκλόνουν
 Τὸν κλέφτην ἀπειράριθμοι, ὡς ὅταν εἰς τὸ κρέας
 Τὸ σεσηπὸς καθίζωσι πυκναὶ τὸ θέρος μυῖαι·

Μεγίστας δὲ καταίρουσι μαχαίρας, κί' ὅπως κόπτουν
 Τούς βόας δεξιοὶ σφαγεῖς, εἰς τέσσαρα τὸν κόπτουν,
 Τὴν κεφαλὴν του πρότερον ἐκ τοῦ κορμοῦ ταμόντες.
 Κατόπιν δὲ τὰς σάρκας του νὰ κατακόψουν θέλουν,
 Ὅπως κτυποῦν μὲ μάχαιραν τὸ κρέας ἐπὶ ξύλου,
 Ἴνα ποικίλας φαγητῶν ποιήσουν σκευασίας.
 Πλὴν δὲν ἐπέτρεψαν αὐτὸ οἱ ἄνομοι Ἑβραῖοι,
 Ἄλλὰ μ' ἐπιμονὴν πολλὴν βοοῦν ἀδιαλείπτως
 «Τὸ αἷμά του τὰς ἀγυῖας τῆς πόλεως ἄς βάψῃ.
 Δότ' εἰς ἡμᾶς τὰ μέλη του' δεμένον μὲ σχοινίον
 Ἀπανταχοῦ θὰ σύρωμεν τὸ σῶμα τοῦ ἀντάρτου,
 Ἴνα τὸ ἴδουν οἱ Γραικοὶ οἱ ἄσπονδοὶ ἐχθροὶ μας.»
 Εἶπον καὶ μάτην θέλουσιν νάντειπωσιν οἱ Τοῦρκοι
 Ὁ ἀρχηγὸς τῶν μισθωτῶν πολὺ εὐχαριστήθη,
 Κ' ἐπρόσταξε νὰ δώσῃσι τὰ μέλη 'ς τοὺς Ἑβραίους.

Ὡς δ' ὅτ' οἱ παῖδες δέσαντες γαλῆν διὰ σχοινίου
 Ἐκ τῆς οὐρᾶς τὴν σύρουσιν, ἀθροίζονται δὲ πλείστοι
 Νὰ παίζουν καὶ γελάσῃσι μὲ τὸ ἀθῶον ζῶον.
 Ὅμοίως οἱ θρασυδέιλοι συνήγοντο Ἑβραῖοι
 Τὸν πεπτωκότα ἥρωα νὰ πτύσουν καὶ χλευάσουν.
 Εἰς τὰς ὁδοὺς τὰ μέλη του ἐλκύουν βλασφημοῦντες,
 Καὶ κηλιδόνουν τὰς ὁδοὺς μὲ τᾶγιόν του αἷμα.
 Εἰς κύνας δὲ τὰ ρίπτουσι κατόπιν πειναλέους,
 Μὴν εὔρουν οἱ χριστιανοὶ τεμάχιον νὰ θάψουν.
 Κι' ὁμως εἰς Ἕλληνα ἄφθονον χρυσὸν διασκορπίσας
 Κατώρθωσε τεμάχιον νὰ λάβῃ καὶ τὸ θάψῃ.
 Ὁ δ' οἶκός του μετέπειτα ἀνέθαλεν ὡς δένδρον,
 Τὴν ἀνοιξὶν μὲ δύναμιν ἀναβλαστάνον νέαν.
 Πολλάκις δ' ὠμολόγησεν ὁ ἴδιος κατόπιν,
 Ὅτι τὸν μέγαν ὄλθον του ὀφείλει 'ς τὸν Βλαχάβαν,
 Ὅστις συχνὰ τὸν εὐλογεῖ ἐρχόμενος καθ' ὕπνον.

Οὕτω λοιπὸν κατέκοψαν τὸν μέγαν Παππαθύμιον.
Λαβόντες δὲ τὸν μοναχὸν οἱ Γύφτοι, κατὰ πρῶτον
Τοῦ ῥάπτουσι τὰ βλέφαρα ὡς ῥάπται, με βελόνην·
Τὸν ἄφησαν δὲ βαίνοντα τυφλὸν νὰ τὸν χλευάσουν·
Ἰπὸ τοὺς ὄνυχας αὐτοῦ ἐμπήγουσι κατόπιν
Ἀκίδας, καὶ δεινοὺς σπασμοὺς τοῦ φέρουν εἰς τὸ σῶμα.
Τὸν ἐρωτῶσι δὲ συχνὰ ἂν ἤθελε νὰ γείνη
Ἰθωμανός, τὰ βάσανα νὰ παύσουν παραχρῆμα.
Ὅμως ἐκεῖνος τὸν ψευδῆ προφήτην των ἐλέγχει,
Καὶ ἀμνήσθητί μου, κύριε, ἀδιαλείπτως λέγων
Τοὺς καταπλήττει· τοῦ σταυροῦ δὲ κάμνει τὸ σημεῖον.
Εἰς τοὺς κροτάφους ἔπειτα ἴστραγάλους ἐπιθέτουν,
Καὶ τοὺς πιέζουν σφίγγοντες στεφάνας ἐκ σιδήρου·
Ἐκ τῶν κογχῶν δ' οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκβαίνουν τοῦ ἀγίου,
Κι' ὀλοτελῶς ἡ ὄψις του τὸ σχῆμα μεταβάλλει.
Ἐλαῖον ζέον χύνουσι εἰς τὰ κρυφὰ του μέλη,
Ἀπαύστως δὲ μαρτύρια ἐπινοοῦσι νέα.
Ἀφοῦ δὲ βασανίζοντες ἀπέκαμον, τὸν φέρουν
Ἐκτὸς τῆς πόλεως, κι' αὐτοῦ τὸν κτίζουσι με πέτρας.
Ἀνέλαμψε δὲ φῶς ἐκεῖ τὴν νύκτα (ὡς ἡ φήμη
Μετέπειτα τῶν εὐσεβῶν ἐσάλπισ' εἰς τὴν πόλιν)·
Ἰδόντες δὲ χριστιανοὶ τινὲς τὸ φῶς ἐκεῖνο
Ἦλθον ἐδῶ πολλὰ πρῶτ' μεγάλην δ' εὐωδίαν
Ἦσφράνθησαν, ἣν ἔχυνε τὸ λείψανον τᾶγίου.
Τεμάχια δὲ κόψαντες τᾶσκητικοῦ τοῦ ῥάσου,
Πολλὰ μὲ ταῦτα θαύματα ἐποίησαν κατόπιν·
Κι' Ἰθωμανοὶ δὲ πάσχοντες πρὸ χρόνων διὰ τούτων
Ἰάθησαν, κι' ἐπέστρεψαν εἰς τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν.
Κι' ἐκήρυσσον ἀπανταχοῦ τὰ θαύματα τᾶγίου,
Ἐως ἐφόνευσαν αὐτοὺς οἱ ἄλλοι Μουσουλμάνοι,
Φοβούμενοι μὴ προστεθοῦν εἰς τούτους κι' ἄλλοι πλεῖστοι.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΚΑ΄.

ΠΟΙΟΥΤΟΝ τέλος ἔλαβεν ὁ ἀκουστὸς Βλαχάβας,
Κι' ὁ μοναχὸς ὄμετ' αὐτοῦ ἀποθανῶν ὡς μάρτυς.
Κι' ἀπανταχοῦ δ' οἱ Ἕλληνες τοιαῦτα εἶχον πάθει,
Διότι ἐγκατέλιπεν αὐτοὺς ὁ Ναπολεῶν,
Ἄφου τὸν ἴδιον σκοπὸν ἐπέτυχεν εὐκόλως,
Εἰς τὴν Τουρκίαν ταραχὴν μεγάλην ἐμποιήσας.
Πλὴν καὶ τοὺς Τούρκους εὗρηκεν ἡ Νέμεσις ταχέως.
Ὁ Δυσοβουνιώτης καὶ Μακρῆς, τὸν Πανουριᾶν λαβόντες,
Ἄφου δὲν ἠδυνήθησαν τὰς θέσεις νὰ φυλάξουν
Τῆς Στερεᾶς, μαχόμενοι πρὸς στρατιάς μεγάλας,
Ἀνέβησαν τὸν ἀρχηγὸν νὰ ἴδουν Κατσαντώνην,
Ἐπάνω εἰς τὸν Τυμφρηστὸν· δυσχίλοι δ' ἐνταῦθα
Συνήχθησαν τῆς Ρούμελης λογάδες ἄπλοφόροι,
Ὅποτε μὲ δακρύνοντας τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ πάθος
Τοῦ Παππαθύμιου ἔμαθον, κι' ὁ ἀρχηγὸς τοιαῦτα
Ἰμίλησε τῶν ὀπλιτῶν τὴν θλίψιν ἐλαφρύνων·
«ὦ φίλοι, τὸν Μουχτάρπασσαν εἰς τὸ εὐρὺ πεδίον
Δὲν ἦτον εὐκολὸν πολὺ νὰ βλάψωμεν καιρίως·
Πλὴν ἤδη ἐπιστρέφοντα πλησίον τοῦ Μετσόβου
Μ' ἐπιτυχίαν θέλομεν προσβάλει, ὡς ἐλπίζω·
Τὰ ὄπλα, ἐτοιμάσατε πρὸς πόλεμον ἐν τάχει.»
εἶπε καὶ πάντες μὲ χαρὰν ἀρχίζουσι νὰ κινίζουσι
Εἰς λίθους τὰ παστράπτοντα μεγάλα γιαταγάνια.

Κατόπιν δ' οἱ ὄπλαρχηγοὶ μὲ ξίφος γυμνωμένον
Τρέχουν ἔμπρὸς, κί' ἀκολουθοῦν ἰσοταχῶς οἱ ἄλλοι.

Ἐνθα δ' ὁ Πίνδος τὴν ὄφρυν ἠρέμα χαμηλόνων,
Ἀφίνει δίοδον ἐγγὺς τῆς κόμης τοῦ Μετσόβου,
Ἐλθόντες οἱ ἀρματωλοὶ ἐκρύβησαν εἰς θάμνους,
Ἐἰς τὴν κλιτὴν τὴν βλέπουσαν τὴν χώραν τῆς Ἠπείρου.
Ἦτο δ' αὐγὴ κ' ἐφάνησαν μὲ χαλαρὸν τὸ βῆμα
Ἄμεριμοὶ προβαίνοντες εἰς τὴν ὁδὸν οἱ Τοῦρκοι,
Ὅτε καιρὸν δὲν χάνουσιν ὀλοτελῶς οἱ κλέφται,
Τὰ ὄπλα δὲ μὲ προσοχὴν μεγάλην ἐκκενόνου.
Εὐθύς δ' ἐχθροὶ δυσχίλιοι ἀπλοῦνται νεκρωμένοι·
Φρικτὴ δὲ νῦν κατάπληξις κατέχει τοὺς βαρβάρους,
Ὅποθεν ἦλθον αἱ βολαὶ τῶν ὄπλων ἀγνοοῦντας,
Ὅποταν μὲ τὰστράπτοντα προβαίνουν γιγατανία
Οἱ Ἕλληνες κραυγάζοντες· ἀσᾶς ἔφαγαν, ὦ Τοῦρκοι,
Ὁ Κωτσαντώνης κί' ὁ Μακρῆς· φωνάζουσι καὶ τρέχουν
Ὡς τράγους τοὺς Τουρκαλθανοὺς νὰ σφάζουν καὶ Κονιάρους·
Αντήχουν δ' ὑπὸ τῶν κραυγῶν αἱ φάραγγες τοῦ Πίνδου
Καὶ βύακες κατήρχοντο αἱμάτων ἐκ τοῦ ὄρους.
Πλὴν τὴν σφαγὴν οἱ Ἕλληνες οὐδόλως καταπαοῦν.
Τῶν ἀδελφῶν τῶν τὰ δεινὰ εἰς τὴν ψυχὴν τοὺς εἶχον
Ἐγγίσει· κί' ὅτ' ἔμπρὸς αὐτῶν τοὺς δολοφόνους εἶδον,
Δίψαν δεινὴν ἐδίψασαν νὰ πίοιεν Τοῦρκων αἷμα.
Μὲ τόλμην δ' ὑπεράνθρωπον μαχομένοι τοὺς πάντας
Θὰ ἔσφαζον, ἂν ἄφηνον οἱ ἀρχηγοὶ τοὺς κλέφτας
Ἄπανταχοῦ εἰς τὸ εὐρὸ νὰ σκορπισθοῦν πεδίον·
Ἄλλὰ τοὺς ἀνεκάλεσαν ταχέως πρὸς τὸν Πίνδον,
Μὴ αἰφνης ἔλθουν κατ' αὐτῶν τ' Ἀλῆπασσα τὰ στίφη.
Κί' ὅμως ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τῆς στρατιᾶς ἐχάθη.
Κί' ὁ ἴδιος Μουχτάρπασσας ὀλίγον εἶχε λείψει
Νὰ ζωγρηθῆ, τὸ σπράτευμα ζητῶν νὰ ἐνθαρρύνῃ.
Πολὺν δὲ χρόνον ἔπειτα τοὺς κόρακας καὶ λύκους
Ἐπάχυνον τὰ πτώματα τῶν εὐτραφῶν Κονιάρων.

Τοῦ Κατσαντώνη δὲ παντοῦ ὁ θρίαμβος ἠκούσθη,
 Κ' ἔλαβ' ἡ τάλαινα πατρὶς μικρὰν παρηγορίαν,
 Τῶν βδελυρῶν αὐτῆς ἐχθρῶν τὸν ὄλεθρον μαθοῦσα

Τοιαῦτα εἰς τῆς Ῥούμελης συνέβαινον τὰ ὄρη.
 Εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον παράδοξα συμβάντα
 Συνήνωσαν μὲ τὸν Σταυρὸν τῶν Τούρκων τὴν Σελήνην,
 Κι' ἀπέδειξαν τί δύναται ἡ πίστις καὶ φιλία.
 Ἐδῶ μὲ σύνεσιν πολλὴν ἐνήργει ὁ Ζαΐμης
 Κι' ὁ Γερμανὸς προσμένοντες νὰ ἴδουν ποῖον δρόμον
 Θὰ λάβουν τὰ κινήματα τοῦ Πίνδου καὶ τῆς Ἰδρας,
 Ὅποταν ὁ πολύτροπος τῆς Ἀρκαδίας κλέφτης,
 Μὴ λησμονῶν τὴν ἐντολὴν, ἣν ἔλαβ' ἐν Λευκάδι,
 Ἄντάρτας Τούρκους κ' Ἑλληνας ζητῆ νὰ διεγείρῃ.

Ἐνθα δ' εὐρὺ ὁ Ἀλφειὸς πεδίον διαβρέχει,
 Τὸ παλαιὸν δ' οἱ μέγιστοι ἀγῶνες ἐτελοῦντο,
 Εἰς λόφον ὑπερκείμενον ἀπάσης τῆς Ἡλείας,
 Τὴν εὐθαλῆ δὲ βλέποντα τῶν Ζακυνθίων νῆσον,
 Μανιᾶται Τούρκοι πρὸ ἐτῶν ἐδῶ καταφυγόντες,
 Διότι ὁ Ταύγετος σκληρὰ τοὺς ἐπολέμει,
 Κατὰ μικρὸν συνήκισαν πολὺ σπουδαίαν πόλιν.
 Ἐπλούτουν δὲ καρπούμενοι τοῦ τόπου τὰς ἐλαίας,
 Κ' εἰς τὰς παχείας βόσκοντες νομάς ἀγέλας ἵππων,
 Οἵτινες ὅτ' ἐλούοντο εἰς τ' Ἀλφειοῦ τὸ ῥεῦμα,
 Κ' εἰς τὸ πεδίον ἔτρεχον τὴν χαίτην ἀνυψοῦντες,
 Τὸν θαυμασμὸν διήγειρον τῶν ξένων· καὶ πολλάκις
 Ἐγίνετό τις πλούσιος πωλήσας δύο ἵππους.
 Ἡ φήμη των δ' ἐπηύξησεν, ὁπότ' ἐνταῦθα ἦλθε
 Νὰ κατοικήσῃ γόνος τις τοῦ κραταιοῦ Σουλτάνου,
 Ὅν εἶχον ἔθῃ βάρβαρα ἐκ τῆς αὐλῆς διώξει,
 Μὴ φέρ' εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ θρόνου δυσκολίας.
 Λάλαν δ' αὐτὸν σεβόμενοι οἱ Τούρκοι ἐπεκάλουν

(Σημαίνει δὲ ἑλληνιστὶ ἡ λέξις αὕτη θεῖος),
 Κ' ἐντεῦθεν ἔχει τῶνομα ἡ θέσις καὶ ἡ πόλις.

Ἵπῃρχε δὲ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς Λαλαῖος
 Ἐξακουσμένος δι' ἰσχὺν καὶ πλοῦτον πανταχόσε.
 Ἀγέλας ἵππων ἔτρεφε σχεδὸν τετρακοσίων,
 Καὶ στρέμματ' ἀπειράριθμα ἀγρῶν εὐφόρων εἶχε·
 Τὸ ὑψηλὸν δ' ἀνάστημα χρυσᾶ ἐκόσμουν ὄπλα,
 Κ' ἐπίσης εἶχ' ὀλόχρυσα τὰ φάλαρα τοῦ ἵππου,
 Τοῦ φέροντος ἀγέρωχα τὸν ἀκουστὸν ἵππότην.
 Ἵπῃρχε δ' οἶκος Ἀβραάμ τὸ μέγα οἰκημᾶ του,
 Ἀδιακρίτως Ἑλληνας φιλοξενοῦν καὶ Τούρκους,
 Ὅτε συνέβαινεν ἐκεῖ νὰ μείνωσιν ἐκ τύχης.
 Φήμην δ' ἀπέκτησε πολλὴν ταχέως εἰς τὸν τόπον,
 Καὶ φίλον κλέφται πάμπολλοι τὸν εἶχον ὀνομάσει.
 Ἀλῆ Φαρμάκης δ' ὄνομα ὁ βέης οὗτος εἶχε,
 Καὶ παίζοντες μὲ τῶνομα τινὲς τῶν ἐντοπίων,
 Ἡ κολακεύοντες αὐτὸν διὰ σκοποὺς ἰδίους,
 Ἀλῆ πασσας εἰς τὸν Μωριάν, ἐθρύλου, ἦτο νέος.
 Κ' ἦτον ἀδύνατον αὐτὸ ἔς τὰ ὦτα νὰ μὴ φθάσῃ
 Τοῦ ἔχοντος ὠτακουστάς ἀπανταχοῦ τυράννου·
 Διὸ μὲ φθόνον ἤκουε τὸ ὄνομά του μέγαν,
 Κ' ἐζήτει ναῦρη ἀφορμὴν τὸ αἶμά του νὰ πῆ.

Τὸ μῖσος τοῦτο τοῦ Ἀλῆ καὶ ὁ Κολοκοτρώνης
 Καλῶς εἰξεύρων μὲ πολλὴν πασχίζει πανουργίαν
 Νὰ στρέψῃ πρὸς τὸ ἀληθὲς συμφέρον τοῦ Μωρέα,
 Ἐχὼν ἀνέκαθεν πολλὴν εἰς τὰ τοιαῦτα πείραν.
 Πρὸς τὸν Φαρμάκην δ' ἔστειλεν ἐπιστολὴν μηνύων·
 «Φαρμάκη, πρῶτε ἀρχηγὲ τῶν ἀκουστῶν Λαλαίων,
 Μέχρι τοῦ νῦν ὑπήρξαμεν ἐμπιστευμένοι φίλοι,
 Κ' εὐρύκα εἰς τὸν οἶκόν σου πολλὴν φιλοξενίαν
 Κι' ἀσφάλειαν, ὅτ' ἀλλαχοῦ καταφυγὴν δὲν εἶχα·
 Καὶ σοῦ δὲ πάλιν τοὺς ἐχθροὺς οἱ φίλοι μου πολλάκις

Ἠφάνισαν ἀπὸ τῆς γῆς μὲ τὴν ἰσχὺν τῶν ὄπλων.
 Σπουδαιοτέραν ὅμως νῦν, ἐλπίζω, συμμαχίαν
 Θὰ κάμωμεν ὡς ἀδελφοὶ τῶν ὄπλων τοῦ Μωρέα.
 Σημαίαν θάνυψώσωμεν κοινήν ἡμεῖς οἱ δύο,
 Εἰς ταύτην δὲ μὲ τὸν σταυρὸν θὰ ἦναι ἡ Σελήνη,
 Καὶ πάντας θὰ ἐνώσωμεν τοὺς Ἑλληνας καὶ Τοῦρκους.
 Ὅποταν δὲ, καθὼς φρονῶ, νικήσωμεν εὐκόλως,
 Ἡμᾶς ἡ Πελοπόννησος θὰ ἔχη κυριάρχας.»
 Τοιαῦτ' ὁ συνετὸς Ἀρκὰς μνηύει ἔς τὸν Φαρμάκην·
 Ἐσκίρτησε δ' ὑπὸ χαρᾶς ὁ ἀλαζὼν Λαλαῖος,
 Ἀκούσας ὅτι ἔμελλε νὰ ἄρξῃ τοῦ Μωρέα.
 Ὅθεν τὴν πρότασιν δεχθεὶς, ἀπήντησε ταχέως
 Νὰ ἔλθῃ ὁ ἐξακουστὸς ἐκεῖ Κολοκοτρώνης.

Ἐν τούτοις δ' ἐτοιμάζεται μετὰ μεγάλου κόμπου
 Τὸ Λάλα τὴν πρωτεύουσαν νὰ κάμῃ τοῦ Μωρέα.
 Εὐρὺν δὲ πύργον κ' ὑψηλὸν ἐπινοεῖ νὰ κτίσῃ
 Ἐπάλξεις ἔχοντα πολλὰς καὶ τάφρους πληρουμένας
 Ἐξ ὕδατος τοῦ Ἀλφειοῦ, τοῦ βέοντος πλησίον·
 Μακρόθεν δὲ νὰ βλέπωσι τὸ κτίριον, κί' αὐτόθεν
 Τοὺς καρποφόρους τοῦ ἀγροῦς ὀπλίται νὰ φρουρῶσι,
 Μεγάλη δ' οὕτω σκοπιὰ νὰ ἦναι τῆς Ἡλείας.
 Μόλις δὲ τῶβαλεν εἰς νοῦν, καὶ παρευθεὶς προστάττει
 Σκαφεῖς νὰ ἔλθωσι πολλοὶ, νὰ συναχθῶσι κτίσται,
 Καὶ πόρρωθεν ἐκ τοῦ βουνοῦ ἄδρους νὰ φέρουν λίθους.
 Χρυσὸς δ' ἐχύνετο πολὺς, καὶ τοὺς ἐργάτας οὕτως
 Κατέπειθε τὸ ἔργον των νὰ ἐκτελοῦν ταχέως.
 Ὑπόνομοι δ' ἐκλόνιζον τὰ ὄρη, καὶ τοὺς βράχους
 Ἐρρήγνουν, ὡς εὐρωστος ἀνὴρ ῥηγνύει κλάδον.
 Ἦδη δὲ λάκκους ἔσκαψαν ἐντὸς τῆς γῆς μεγάλους,
 Εἰς τοὺς ὁποίους μέλλουσι θεμέλια νὰ ῥίψουν,
 Ὅποτ' ἀνὰ τὰ λαζονικὸν μαθῶν ἐκείνο ἔργον,
 Τοιαῦτα ὁ Ἀλῆ πασσας πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ γράφη·
 «Τί σ' ἔχ' αὐτοῦ, Βελη πασσα; εἰς τὸν Μωριὰ τί κάνεις;

Ἄφινεις νὰ οἰκοδομοῦν οὐρανομήκεις πύργους,
 Νὰ στρέφουν δὲ τῶν ποταμῶν τὸν δρόμον ἀλλαχόσει·
 Διάταξον τὸ κτίριον νὰ ῥίψῃ ὁ Φαρμάκης,
 Νάφῃσῃ δὲ τὸν Ἀλφειὸν εἰς τὴν προτέραν κοίτην·
 Κι' ἂν ἀγερώχως δὲν δεχθῇ τὴν προσταγὴν σου ταύτην,
 Εὐθύς νὰ πέμψῃ στρατιὰν νὰ τὸν συλλάβῃ ζῶντα,
 Δεμένον δ' εἰς τὴν Τρίπολιν πρὸς ὕβριν νὰ τὸν σύρῃς.
 Ὡ τέκνον μου, ἐξύπνησον· δὲν πρέπει νὰ κοιμᾶσαι,
 Διότι ἄλλως θέλουσι τὰ σκῆπτρα μᾶς ἀρπάσει.»
 Τὸ γράμμα τοῦτο μὲ ταχὺν ἐκπέμπει πεζοδρόμον
 Προστάξας ἀδιάλειπτα εἰς τὴν ὁδὸν νὰ τρέχῃ.
 Οὕτω δ' ἐξύπνησ' ὁ Βελῆς, ὁ τέως εἰς ἀγκάλας
 Τρυφῶν ὠραίων γυναικῶν, ἃς εἶχεν ἀφαρπάσει
 Ἐκ τοῦ Μιστραῖ, τῶν Καλαμῶν καὶ τοῦ ἀγίου Πέτρου,
 Προστάττων νὰ χορεύωσιν αἱ κόραι ἔστας πλατείας,
 Κ' ἐκλέγων ὅσας εὕρισκεν ὠραιότερας ὄλων.

Νῦν δὲ ἡ Πελοπόννησος συνεταράχθη πᾶσα,
 Ἄθροίζομένης στρατιᾶς εἰς Τρίπολιν μεγάλης.
 Ἐνόησε δὲ τοῦ Βελῆ τὴν πρόθεσιν εὐκόλως
 Τὸν φθόνον τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ γινώσκων ὁ Φαρμάκης·
 Διὸ δὲν μένει παντελῶς μὲ χεῖρας σταυρωμένας,
 Ἄλλὰ προετοιμάζεται δι' ὅπλων νάπαντήσῃ.
 Συνέλευσιν δὲ παρευθὺς συνάγει τῶν Λαλαίων,
 Κ' ἐντόνως οὕτω πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον ἀποτείνει·
 «Λαλαῖοι, οἱ ἐξακουστοὶ ἰππῶται τῆς Γαστούνης,
 Στρατεῖαν ὁ Βελῆ πασσᾶς μεγάλην ἐτοιμάζει,
 Καὶ πρόθεσιν, ὡς φαίνεται, νὰ μὲ προσταξῇ ἔχει
 Τὸν πύργον, ὃν οἰκοδομῶ, τελείως νὰ κρημνίσω.
 Προπέρυσι δ' ἐπρόσταξεν ὁ βδελυρὸς πατὴρ του
 Τὸν φίλον μου Τσανούμπεην νὰ στείλῃ τὸν υἱὸν του,
 Ὅστις ἐνταῦθ' ἐπρώτευσεν εἰς καλλονὴν καὶ χάριν·
 Οὐδεὶς δὲ πλέον ἔμαθε τί γίνεται ὁ νέος.
 Ὡς πότε θάνεχώμεθα τοιαύτην τυραννίαν;

Ἡ πρέπει νὰ προσμένωμεν, ἕως αὐτῶν τῶν οἰκῶν
Τοὺς τοίχους νὰ κρημνίσωμεν διαταγὴν μᾶς πέμψῃ,
Βορᾶν δ' εἰς τὴν ἀκέρεστον ἀσέλγειαν ἐκείνου
Νὰ δώσωμεν τοὺς μάλιστα ὠραίους τῶν υἱῶν μας ;
Μὰ τὸν Ῥαμπῆ δὲν δύναμαι νὰ ζήσω πλέον οὕτω
Τὰ ὄπλα νὰ σηκώσωμεν, νὰ δέσωμεν φιλίαν
Μὲ τοὺς πολυπληθεῖς ἐχθροὺς τοῦ μιαινοῦ δυνάστου.
Ἄλλως ματαίως ἔχομεν ἵππους γοργοὺς καὶ ὄπλα,
Καὶ πλείστους πύργους δυνατούς· εἰς τὸ ἐξῆς δὲν πρέπει
Ἴππόται νὰ λεγώμεθα κ' ἐξακουστοὶ Λαλαῖοι,
Ἄν τὸν ἀνέχνα ταπεινοὶ θά κύπτωμεν ὡς κτήνη.»
Εἶπε καὶ πάντες ἀφερίμ» ἐπιβοοῦν, καὶ θέλου
Μετὰ χαρᾶς τὸν πόλεμον· τοιαῦτα δὲ τις εἶπε,
Πολλὴν δημοτικότητα εἰς τοὺς Λαλαῖους χαίρων·
εἰς Ἀλῆ Φαρμάκη, πρῶτιστε ἀπάντων τῶν Λαλαίων,
Σὺ θέλεις γείνει ἀρχηγός· οἱ δὲ λοιποὶ προθύμως,
Ὅπως ὀρίσης, θέλομεν ταχέως ἐνεργῆσαι.
Λόγοι πολλοὶ δὲν ὠφελοῦν· ἡ μυστικότης εἶναι
Σπουδαῖον πλεονέκτημα τῶν δεξιῶν ἀρχόντων.
Διὸ κἀνένα μὴ ῥωτᾶς· ἐμπιστοσύνην ἔχεις
Μεγάλην· πρᾶξον ὅπως σὺ κατ'ἀλλήλων νομίστης.»
Εἶπε καὶ πάντες ἀφερίμ» ἐπιβοοῦν ἐκ νέου·
Ὁ δὲ Φαρμάκης πέραυτα τὸν λόγον ἔργον κἀμνει,
Κι' ἀντίστασιν πρὸς τὸν Βελῆν νὰ ἐτοιμάσῃ σπεύδει.

Ἐν τούτοις δ' ἔφθασεν ἐκεῖ καὶ ὁ Κολοκοτρώνης
Λαβῶν καὶ τὸν ἀνεψιὸν μεθ' ἑαυτοῦ Νικήταν.
Μὲ ζέσιν δ' ἔσφιξε πολλὴν τὴν χεῖρα τοῦ Φαρμάκη,
Καὶ εἶπεν ὁ περιδοξὸς Ἀρκὰς πρὸς τὸν Λαλαῖον·
εἰς Σπανίως ἡ καρδία μου τόσον πολὺ εὐφράνθη,
Ὡς νῦν, ὁπόταν ἀφορμὴ σοῦ δίδεται νὰ ἰθῆς,
Ὅποιοι φίλοι ὁ Ἀρκὰς Κολοκοτρώνης εἶναι.
Καυχῆσεις δὲν ἐπιθυμῶ ματαίας νὰ σοῦ λέγω·
Γινώσκεις πόσον ἐκτελῶ πιστῶς τὰς ὑποσχέσεις.

Εὐθὺς τοὺς κλέφτας δύναμαι νὰ διεγείρω πάντας,
 Κ' ἐν γένει τοὺς χριστιανούς, ὅποσοι φέρουν ὄπλα.
 Σὺ τὸν Μουσσάγαν κύτταξε πιστὸν νὰ ἔχῃς φίλον,
 Διότι πείθοντ' εἰς αὐτὸν οἱ Βαρδουνιώται Τούρκοι,
 Ὅθεν τὸ γένος ἔλκετε οἱ κάτοικοι τοῦ Λάλα.
 Σπουδαῖον οὗτος δύναται στρατὸν νὰ διαθέσῃ.»
 Εἶπε, καὶ φεύγουσι πολλοὶ δρομεῖς ἀπανταχόσε
 Τὴν ἀφιξίν νὰγγεῖλωσι τάρματωλοῦ τοῦ πρώτου·
 Ἡ φήμη δὲ διέτρεχε τὰς κόμας τοῦ Μωρέα,
 Κι' ἠθροίζοντ' οἱ ὀπλαρχηγοὶ ἔς τῶν Πηγαδιῶν τὴν θέσιν,
 Μεγάλην οὔσαν σκοπιὰν τοῦ ὄρους Ταυγέτου,

Ἐνθα δὲ τοῦτο τὸ βουνὸν πρὸς Λακωνίαν βλέπει,
 Κι' ἀρχίζει πρὸς τὸ Γύθειον τὴν κλίσιν νὰ λαμβάνῃ,
 Ὑπῆρχον τὰ ἐξακουστὰ Βαρδουνοχώρια τότε.
 Ἐνταῦθα ᾄκουν Ἕλληνες τὰ ἤθη καὶ τοὺς τρόπους,
 Πλὴν βιασθέντες πρὸ καιροῦ νὰλλάξωσι τὴν πίστιν,
 Ὅποτε πῦρ καὶ σίδηρος κατέφθειρε τὸν τόπον·
 Καὶ πάντων ἀνδρειότατοι τῶν Μουσουλμάνων ἦσαν,
 Δυνάμενοι νὰ μάχωνται πεζοὶ κι' ἐπὶ τῶν ἵππων·
 Εἶχον δὲ βέην ἀκουστὸν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην,
 Ἐξέχοντ' ἐπὶ καλλονῇ καὶ πλούτῳ, τὸν Μουσσάγαν.
 Τὰ ὄπλα οὗτος ἐκ χρυσοῦ κι' ἀργύρου εἶχε κάμει·
 Καὶ χρυσοῦφαντος στολὴ τὸ σῶμά του ἐκόσμηι,
 Ἑλληνικὴ καθ' ἅπαντα, πλὴν μόνον ὅτι κάπως
 Βραχύτερον τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του ἦτο.
 Ἦσαν δ' ἀνέκαθεν πιστοὶ μὲ τὸν Φαρμάκην φίλοι·
 Καὶ τότε τὰς προτάσεις του παραδεχθεὶς προθύμως,
 Σημαίαν νὰ ποικίλωσι διέταξε πλουσίαν
 Μὲ τὸν σταυρὸν καὶ τὸ κυρτὸν σημεῖον τῆς σελήνης.
 Ταύτην δ' ἐβάσταζ' ὑψηλὸς, ὠραῖος Βαρδουνιώτης,
 Κ' ἐν τάχει συνηθροίσθησαν ὡς χίλιοι περίπου,
 Χριστιανοὶ κι' Ὀθωμανοὶ, τιμῶντες τὸν Μουσσάγαν·
 Καὶ φανεράν διήγειραν μεγάλην ἀνταρσίαν.

Νῦν δὲ θυμὸς τὸν ἄγριον Βελῆν ἐξάπτει μέγας,
Κι' ἐξ ἑκατάδων Ἀλβανῶν ἀνδρείων διατάττει
Τὴν ἀνταρσίαν παρευθὺς νὰ πνίξουν μὲ τὰ ὄπλα.
Παντοῖαι δὲ συνήφθησαν καὶ πεισματώδεις μάχαι
Εἰς τοῦ βουνοῦ τοὺς πρόποδας· καὶ πάντοτ' ἐνικῶντο
Οἱ μισθωτοὶ Τουρκαλθανοὶ, ματαίως ἐφορμῶντες.
Πλὴν ἤδη ἔγειν' ἀλαζῶν ὁ τολμηρὸς Μουσσάγας,
Κι' αἱ νίκαι τὸν ἐθάρρυναν ἐπίθεσιν νὰ κάμῃ·
Τοὺς προμαχῶνας ἄφησε, γυμνώσας δὲ τὸ ξίφος,
Ἐδίωκε τοὺς φεύγοντας πρὸς τὸ πεδῖον κάτω.
Ἦγειτο δ' ὁ ἀτρόμητος αὐτοῦ σημαιοφόρος,
Κι' ἑκατοντάδες ἀνταρτῶν παρηκολούθουν δύο.
Ἄλλὰ τὸ μέγα λάθος τῶν εὐθὺς κατανοοῦσιν
Οἱ πονηροὶ πολέμιοι· εἰς δὲ μὲ τόλμην στρέφει
Τὸ σῶμα, καὶ τὴν φονικὴν ἐξακοντίζει σφαῖραν.
Κι' ὑπῆρξεν εὐστοχος ἡ χεὶρ, ἀλάνθαστον τὸ βλέμμα.
Ἐπὶ τοῦ στήθους κτυπήθεις κατέπεσεν ὑπτίως
Τὰ μέλη τὰ πελώρια ἀπλώσας ὁ Μουσσάγας·
Ἐξέρνα δ' ἐκ τοῦ στόματος καὶ τῶν βωθάνων αἶμα,
Κι' οἱ πόδες του συσπῶμενοι ἐδίωκαν τοὺς λίθους.
Συνήχθησαν δ' ὡς κόρακες οἱ Ἀλβανοὶ νάρπασουν
Ὅπόσον ἔφερε χρυσὸν καὶ ἄργυρον τὸ σῶμα.
Ἄλλ' ὅμως δὲν ἐβράδυναν νὰ φθάσωσιν ἐπίσης
Κι' οἱ Βαρδουνιῶται· καὶ δεινὴ συνεκροτήθη μάχη·
Τὸ χῶμα δ' ἐρυθραίνετο, καὶ τοῖχος φονεμμένων
Ἐκύκλωσε τοῦ ἥρωος τὸ νεκρωμένον σῶμα.
Ἐσίγησαν δὲ παντελῶς τὰ πυροβόλα ὄπλα,
Κι' αἱ σπάθαι συγκρούμεναι ἐξέβαλλον σπινθῆρας.
Ἡ συμπλοκὴ δὲ κατ' ἀρχὰς ἀμφίροπος ὑπῆρχε,
Κι' ὀλίγον μάλιστ' ἔλειψεν οἱ Ἀλβανοὶ νὰ φύγουν·
Μὲ τόσον ἠγωνίζοντο οἱ Βαρδουνιῶται ζήλον
Τοῦ προσφιλοῦς ὄπλαρχηγοῦ νὰ λάβωσι τὸ πτώμα!
Πλὴν ἐπὶ τέλος ἐφθασεν ἐπικουρία νέα
Τῶν Ἀλβανῶν, κι' ἀδύνατον νὰ πολεμήσουν ἦτο·

Εἰς μάπην δὲ θά ἔμεινον νὰ φονευθῶσι πάντες.
Καὶ ὁμῶς ἔμειναν αὐτοῦ, μὴ θέλοντες νὰ ζήσουν,
Ἄφου τοσοῦτον ἔπεσεν οἰκτρῶς ὁ ἀρχηγός των.
Οὕτω λοιπὸν φονεύσαντες τοὺς Βαρδουνιώτας ὄλους
Οἱ Ἄλβανοὶ, γυμνόνουσι τὸ πτώμα τοῦ Μουσσάγα,
Καὶ τῶν μεγάλων του χειρῶν ἐκτέμνουσι τοὺς δακτύλους,
Τοὺς δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς νὰ λάβωσι ποθοῦντες.
Τὴν κάτωχρον δὲ κεφαλὴν ἐκκόπτουσι μετὰ τοῦτο·
Ἦσαύτως δὲ τοῦ φέροντος τὴν ποικιλτὴν σημαίαν·
Καὶ πρὸς τὴν Τρίπολιν αὐτὰς κομίζουσι, ἵνα λάβουσι
Βραβεῖον νίκης, μὲ πολλὴν ζημίαν κερδηθείσης.

Ἀντήχουν δ' εἰς τὴν Τρίπολιν τὰ πυροβόλα ἤδη
Ἀγρίαν ἐξαγγέλλοντα χαρὰν τῶν Μουσουλμάνων,
Ὅποτε ἦλθ' ἡ εἰδήσις, ὅτι τὸν μέγαν πύργον
Ὀλοτελῶς ἐπέρανε ἔς τὸ Λάλα ὁ Φαρμάκης,
Σημαίαν δὲ μὲ τὸν σταυρὸν ἀνύψωσεν εἰς τοῦτον.
Νῦν δὲ τὴν ἄμετρον χαρὰν ἡ θλιψίς διεδέχθη,
Κι' ἀπεσταλμένον ὁ Βελῆς ἐκπέμπει παραχρῆμα,
Ἴνα μηνύσῃ τὰ ἐξῆς πρὸς τὸν Ἀλῆ Φαρμάκην·
«Καὶ ἄπιστος κατήντησες λοιπὸν, Ἀλῆ Φαρμάκη,
Καὶ τὸν σταυρὸν ἀνύψωσες σημαίαν εἰς τὸ Λάλα!
Νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν Τρίπολιν εὐθύς, νὰ δώσης λόγον
Τῶν μισοτούρκων πράξεων· ἢ ἄλλως θέλω πέμψει
Ταχέως πλῆθος μαχητῶν, νὰ κάμωσιν αἰθάλην
Τὸν πύργον σου· τὴν δὲ μωρὰν νὰ κόψουσι κεφαλὴν σου,
Κ' εἰς τὸν πατέρα μου μεστὴν ἀχύρων νὰ τὴν στείλουν.

Εἰς ἵππων ἄμιλλαν λαμπρὰν ἀσχολουμένους εὔρεν
Ὁ πρεσβευτὴς τοὺς προὔχοντας τῶν ἵπποτῶν Λαλαίων·
Οἱ κλέφται δὲ καθήμενοι εἰς λόφον ἐθεῶντο
Μὲ περιέργειαν πολλὴν τὸν ἵππικὸν ἀγῶνα,
Ὅπότε ἐξαίφνης ἄνθρωπον παρατηροῦσι ξένον,
Καὶ πάντες τὸν περιεργὸν ἀγῶνα καταλείπουσι.

Πρὸς τὸν Φαρμάκην δ' ἔσπευσαν τὸν ἀρχηγόν, νὰ ἴδωμεν
 Ὅποίαν τὴν ἀπάντησιν πρὸς τὸν Βελῆν θὰ πέμψῃ.
 Τοιαῦτα δὲ ἀπήντησεν, ἐπευφημούντων πάντων
 « Δὲν εἶν' ἐδῶ τὸ Τύρναβον, τὰ Τρίκαλα δὲν εἶναι,
 Νὰ σφάζωσιν οἱ μιαιοὶ τ' Ἀλῆπασσα ὀπλίται,
 Καὶ νὰ φιλοῦν τὰς χεῖράς των οἱ εὐτελεῖς ῥαγιαδες.
 Ἐνταῦθα οἱ ἐξακουστοὶ Λαλαῖοι κατοικοῦσι,
 Καὶ πύργους ἔχουν δυνατοὺς, ἰππεῖς ἀνδρειοτάτους.
 Ἐὶ δὲ ἔς τὴν Πελοπόννησον ζητεῖ ὁ Ἄρβανίτης ;
 Κατήσχυε τὴν Ἡπειρον ἀρκούντως διαπράττων
 Ἐγκλήματα ἀνήκουστα ἔς τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων.
 Ἄλλ' ὅμως δὲν σκοπεύομεν ἡμεῖς οἱ Μωραῖται
 Νά φήσωμεν τὸν ἀσελγῆ τῶν Ἀλβανῶν δυνάστην
 Νὰ διεγείρῃ τοὺς υἱοὺς νὰ σφάζουν τοὺς πατέρας.
 Συμμάχους προσελάβομεν τοὺς κλέφτας τῶν ὄρεων
 Καθότι μετ' αὐτῶν κοινῶς ἐλκύομεν τὸ γένος
 Ἐκ τῶν Ἑλλήνων, κ' ἔχομεν παρόμοια τὰ ἦθη
 Ὡς ἀδελφοὶ δ' ἠνώσαμεν τὰ δύο σύμβολά μας,
 Καὶ τὸν σταυρὸν ἐθέσαμεν πλησίον τῆς σελήνης.
 Ἐλπίζομεν δ' ἰσχὺν αὐτὰ θὰ ἔχουν τὰ σημεῖα
 Ἐντεῦθεν νὰ διώξωσι τὸν ξένον κυριάρχην.
 Ἡ Πελοπόννησος ἀρχὴν θὰ λάβῃ ἐγγχωρίαν. »

Νῦν δ' ἐξεμάνη ὁ Βελῆς ἀκούσας ὅτι θέλουσιν
 Νά ποδιώξωσιν αὐτὸν μακρὰν τῆς χερσονήσου.
 Προστάττει δὲ τὴν ἱερὰν σημαίαν νὰ ὑψώσουν,
 Κ' ἐθέλονται νὰ γράφωνται, ἐκτὸς τῶν μισθοφόρων.
 Βαρὺ δὲ πυροβολικὸν εὐθὺς προητοιμάσθη,
 Νὰ ῥίψῃ μὲ τὰς σφαῖρας του τὸν πύργον τοῦ Φαρμάκη.
 Ἀντήχει δ' εἰς τὰς ἀγίους ὁ δοῦπος τῶν βημάτων,
 Κι' αἱ σφῦραι τῶν ὀπλοποιῶν δεινὸν ἐποίουν κρότον
 Ἀκονισταὶ δ' ἠκόνιζον τὰς σπάθας καὶ μαχαίρας,
 Καὶ πρὸς τοὺς τοίχους ἔκλινον αὐτὰς ἀπαστραπτούσας.
 Ἐκ δὲ τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν ἐστένευσεν ὁ τόπος,

Κ' εἰς τὰς ὁδοὺς νὰ διαβοῦν σχεδὸν δὲν εἶχον θέσιν.
 Τὰ ὄτα δ' ἐξεκώραινον μωραὶ ἀλαζονεῖται,
 Ὅτι τοὺς πάντας θέλουσι λαλαίους ἤψῃσι ζῶντας,
 Καὶ βλασφημίαι, τοῦ Χριστοῦ ὑβρίζουσαι τὴν πίστιν.
 Τοσοῦτον δ' ἦτον ἐνθερμὸς τῶν ἐργατῶν ὁ ζῆλος,
 Ὅσ' ὄλα ἠτοιμάσθησαν εἰς τρεῖς ἡμέρας μόνον,
 Καὶ τὴν τετάρτην ὁ στρατὸς εἰς κίνησιν ἐμβαίνει.
 Τρισχίλιοι δ' ἵππεῖς ἐμπρὸς ἠγοῦνται καὶ κροτοῦσι
 Τὰ κύμβαλά των ἄμουσα, προσέλκοντα τὸν ὄχλον.
 Τὴν γῆν δ' οἱ ἵπποι πλήττουσι μὲ τοὺς προσθίους πόδας,
 Καὶ χρεμετίζουσι δεινῶς τὸν πόλεμον ποθοῦντες.
 Ἡ δ' ὄψις τῶν ἀναβατῶν ἐπίσης ἀγριοῦται,
 Κ' ὑπομονὴν δὲν ἔχουσι· τὰς λόγχας των κινουσι,
 Καὶ τὸν ἀέρα πλήττουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς θαμβοῦντες.
 Κατόπιν δὲ τὸ πεζικόν, ὡς δέκα χιλιάδες,
 Ἐπηκολούθει, καὶ τὴν γῆν τὸ βῆμά του σαλεύει.
 Ῥαγιαδες δ' ἤρχοντ' ἔπειτα, οὓς εἶχον ἀγγαρεύσει
 Νὰ σκάψουν, ὅπου λάβωσιν ἀνάγκην ὑπονόμων·
 Καθότ' οἱ Τούρκοι ἔχουσι εἰς τὰ τοιαῦτα τέχνην,
 Κι' ἀνοίγουν ὄχι δύσκολα βαθείας ὑπονόμους.

Ἐν τούτοις δὲν ἀπέμειναν ἀργοὶ οὐδ' οἱ Λαλαῖοι·
 Τοὺς ἵππους ἐτοιμάζουσι, τοὺς πύργους εὐτρεπίζουν,
 Κ' εἰς τούτους ἀπὸ τῶν ἀγρῶν εἰσάγουσι τὸν σῖτον.
 Κατόπιν δὲ συνέλευσιν καλοῦσι τῶν συμμάχων,
 Κι' ἀφίνουσιν ἐλεύθερον εἰς ἅπαντας τὸν λόγον.
 Τοιαῦτα δὲ παρήνεσεν ὁ Λάκων Γεραντώνης·
 «Κολοκοτρῶνη, βέβαια καὶ σὺ καλῶς γνωρίζεις
 Ὅ πενθερός μου Ζαχαρίας πῶς ἄλλοτ' ἐπολέμει·
 Δι' ἐνεδρῶν αἰεῖποτε τοὺς Τούρκους κατενίκα.
 Κ' ἡμεῖς, ἂν θέλετ', εὐκολα θὰ κάμωμεν ἐνέδραν.
 Βλέπετ' ἐκεῖνο τὸ βουνόν ; ὀπίσω του χαράδρα
 Ἐκτείνεται κατάφυτος ὑπ' ἑλατῶν καὶ πεύκων.
 Ἐντὸς αὐτῆς κρυπτόμεθα, κι' ὀπάταν διαβαίνουν

Ἡσύχως οἱ πολέμιοι, σκοπεύομεν εὐστόχως.
 Ὅποταν δὲ περίφοβοι πρὸς τὸ πεδίον τρέχουν,
 Τὸ ἵππικὸν τοὺς δέχεται, χωρὶς νὰ τὸ προσμένουν.
 Οὐδὲ θὰ δυνηθοῦν ποτὲ αὐτοὶ νὰ μᾶς κυκλώσουν,
 Καθότι ἀτραπούς κρυφὰς γινώσκω, δι' ὧν πάλιν
 Ὅπισω ἐπιστρέφομεν, ἂν κίνδυνος ἐπέλθῃ.»
 Εἶπε, κ' ἐπήνεσ' ὁ Ἄρκας τοῦ Λάκωνος τὴν γνώμην,
 Ὅ δὲ Φαρμάκης μὲ χαρὰν τὴν πρότασιν ἐδέχθη.

Νῦν δ' ὁ κλεινὸς ἀρματωλὸς τὴν ἐρυθρὰν στολὴν του
 Ἐνδύεται, ἣν ἔφερεν αἰείποτ' εἰς τὰς μάχας,
 Ὅπως μὴ βλέπουν οἱ ἐχθροὶ τὸ αἷμα τῶν πληγῶν του.
 Ἀπῆστραπτον δ' αἱ ἀργυρᾷ κνημίδες εἰς τοὺς πόδας,
 Ὡς ἄνθη λάμπουσι λευκὰ ἐν μέσῳ τῶν μηκόνων·
 Κ' ἡ περικεφαλαία του, καλῶς ἐφηρμοσμένη,
 Ἄρχαϊον ὄντως ἦρωα ἐδείκνυε τὸν κλέφτην.
 (Δῶρον δ' ὑπῆρχον Βρετανοῦ φιλέλληνος τὰ ὄπλα,
 Καθότ' εἰς τὴν Ἑπτάνησον ὁ κλέφτης ὑπηρετεῖ,
 Ὅποτε δὲν ἠδύνατο νὰ ζῆσ' εἰς τὸν Μωρέαν).
 Μετέπειτα δ' οἱ Ἕλληνες μετὰ τικῶν Λαλαίων
 Ἀκολουθοῦσι τὸ γοργὸν τοῦ Γεραντώνη βῆμα,
 Εἰς τὴν χαράδραν σπεύδοντες νὰ φθάσουν πρὶν νυκτώσῃ·
 Ἐν ᾧ τοὺς ἵππους οἱ ἵππεις ἡσύχως ἐτοιμάζουν,
 Ὡς μέλλοντες νὰ τρέξωσιν εὐκόλως εἰς πεδίον.

Ὅποτε δ' ἐπλησίαζον τῆς φάραγγος τὸ στόμα,
 Οἱ Ἕλληνες εἶδον λαγούς ἐκείθεν ἐκπηδῶντας.
 Μεγάλῃ δὲ κατέλαβε τοὺς μαχητὰς δειλία.
 Πλὴν σπεύσαντες ταχύποδες τινὲς τοὺς συλλαμβάνουν,
 Καὶ θραύουσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐπὶ τῶν βράχων.
 Τόλμην δὲ τότε ἐνέπνευσεν ὁ Γεραντώνης κ' εἶπε·
 «Θαρρεῖτε, τέκνα· ὁ λαγὸς, προάγγελμα δειλίας,
 Εἶναι σημεῖον αἴσιον, ὑπόταν τὸν φονεύσῃ·
 Διότι τότε εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἐπέρχεται δειλία.»

Εἶπε, καὶ πάντες ἔλαβον τὴν πρώτην αὐτῶν ὄψιν,
 Διότι τέως κάτωχροι αἱ παρειαὶ τῶν ἦσαν·
 Προθύμως δὲ κατέλαβον τὰς ἀρμυδίας θέσεις,
 Κρυβέντες ὀπίσθεν πυκνοῦ δρυμῶνος εἰς τοὺς θάμνους.
 Καὶ δέκα στήσαντες σκοποῦς, ὑπνώττουσιν οἱ ἄλλοι.

Πλὴν μόλις ἐκοιμήθησαν τρεῖς ὥρας κι' ἐξυπνήσας
 Τοιαῦτ' ἐβόησ' ὁ κλεινὸς τῆς Ἀρκαδίας κλέφτης·
 «Ἐγείρεσθε ! θὰ ἔχωμεν τὴν μάχην μετ' ὀλίγον.
 Καθ' ὕπνον εἶδον ἐρυθρὰ τοὺς Τούρκους ἐνδυμένους
 Μικρὰ νὰ πλήττουν κύμβαλα, καὶ παίζουν πλαγιαύλους·
 Ἐγὼ δὲ σύρων τὸν χορὸν ἐχώρευον, κι' ὀπίσω
 Ἦκολοθεῖτε οἱ λοιποὶ· βεβαίως δὲ σημαίνει
 Μάχην αὐτὸ τὸ ὄνειρον, καὶ μάλιστα ταχέως·
 Ταχύτητα τὸ κόκκινον μεγάλην προαγγέλλει·
 Ἐγέρθητε ! προσήγγισεν ἡ ὥρα τοῦ πολέμου.»
 Εἶπε καὶ πάντες τρίβοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπαίρου
 Τὸ σῶμά των, κι' ἀφίνουσιν ἐπὶ τῆς γῆς τὰς χλαίνας.
 Τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲ νίψαντες εἰς τὴν πλησίον βρύσιν,
 Εἰς δένδρων θέτουσι κορμοὺς τὰ ὄπλα καταλλήλως,
 Καὶ περιμένουν, ὡς λαγοὺς οἱ κυνηγοὶ προσμένουν.
 Τῷ ὄντι δ' ἡ προφυλακὴ ἐφάνη μετ' ὀλίγον·
 Πλὴν τὴν ἀφῆκαν ἤσυχον οἱ κλέφται νὰ περάσῃ,
 Ποθοῦντες εἰς πυκνότερον νὰ σημαδεύσουν πλῆθος.
 Ὅπως δ' οἱ μύρμηκες πυκνοὶ προβαίνουν ἀπὸ τοίχου,
 Ὅπταν αἰσθανθοῦν ὄσμην πλησίον ἐδωδίου·
 Εἰς μάτην δὲ καθαίρουσι συχνὰ τὰς ἀποθήκας·
 Ἐκεῖνοι ἐπανερχονται πυκνότεροι τῶν πρώτων·
 Ὅμοίως τότε ἐπρόβαινον πυκνοὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους
 Οἱ Τούρκοι, καὶ ἤκούετο ὁ δοῦπος τῶν βημάτων
 Εἰς τῆς νυκτὸς τὴν σιωπὴν ἠχῶ πολλὴν παράγων.
 Ἐδωκε δὲ τὸ σύνθημα ὁ ἀρχηγὸς ταχέως,
 Καὶ τῶν κλεφτῶν τὰ βροντερὰ ἠχοῦσι καρυοφύλλια,
 Μὲ συριγμὸν ἐκπέμποντα τὰς φονικὰς τῶν σφαιρὰς.

Νεκροὶ δὲ διακόσιοι κατέπεσον τῶν Τούρκων,
Κ' ἐμβρόντητοι ἐστάθησαν οἱ ἄλλοι στρατιῶται,
Σκεπτόμενοι ἂν ἔπρεπεν ἐμπρὸς νὰ προχωρήσουν,
Ἡ τάχιστα νὰ στρέψωσι τὸ βῆμά των ὀπίσω.
Πλὴν αὐθις διακόσιοι τῶν μισθοφόρων πίπτουν,
Καὶ τότε πλέον παντελῶς ἀπώλεσαν τὰς φρένας.

Ὡς δ' ὅταν πέσῃ κεραυνὸς εἰς ποίμνιον προβάτων,
Ἄριστερά καὶ δεξιὰ σκορπίζονται τὰ ζῶα,
Τὸν κίνδυνον μὲ τὸν γοργὸν νὰ διαφύγουν πόδα·
Ὅμοίως τότε ὁ ἥμισυ στρατὸς πρὸς τὰ ὀπίσω
Ἐστράφη τὴν ταχύτητα ἐντείνων τῶν βημάτων·
Οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς τὰ ἐμπρὸς ὡς μανιώδεις τρέχουν.
Νὰ εὗρωσι τὸ στόμιον τῆς σκιερᾶς χαράδρας.
Κι' ὅμως ἐνταῦθα στόματα τοὺς περιμένουν λύκων.
Τόξον ποιήσαντες μακρὸν προσμένουσιν αὐτόθι
Προβάλλοντες αἰχμὰς γυμνὰς τοῦ Λάλα οἱ ἰππῶται·
Ἡ λόγχη των δ' ἡ κοπιερὰ διατρυπᾷ τοὺς Τούρκους,
Κ' αἱμάτων ῥύακες πολλοὶ τὸ χῶμα ἐρυθραίνουν·
Οἱ δ' ἔτι ἀτραυματίστοι ζητοῦσι σωτηρίαν
Εἰς τόπους, ἐνθα οἱ ἰππεῖς δὲν δύνανται νάνέλθουν.
Πρὶν δ' ἔτι ὁ αὐγερινὸς τὸ φῶς αὐτοῦ ἀγγεῖλη,
Δι' ἀτραπῶν οἱ Ἕλληνες κρυφίων ἐπιστρέφουν
Τὸν πύργον νὰ φυλάξωσι τοῦ φίλου των Φαρμάκη·
Οὐδὲ τολμῶσιν οἱ ἰππεῖς τοῦ Λάλα νάπομείνουν,
Ὅταν χρυσόνουν αἱ λαμπραὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου
Τοὺς θάμνους, οἵτινες ἐγγὺς ὑπῆρχον τῆς χαράδρας,
Μὴ πολεμίων ἄπειρον τοὺς περιζώσῃ πλῆθος.

Ἐν τούτοις δὲ μὲ τὴν αὐγὴν ἐκ νέου δοκιμάζουσαν
Οἱ Τούρκοι νὰ βαδίσωσιν εἰς τὰ ἐμπρὸς, κι' ὁ τρόμος
Πᾶν βῆμά των ἀκολουθεῖ· βραδέως δὲ προάγουν,
Μὴ τύχη κ' ἐξακοντισθοῦν ἀπὸ τῶν δένδρων σφαῖραι.
Ἄλλ' ὅμως ὅσον προχωροῦν, πλειότερον θαρροῦσι·

Καὶ τέλος ἐπανάβηται τὸ θάρρος των τὸ πρῶτον,
 Ἄφου τὸ σκότος ἔπαυσε νὰ εὐνοῖ τοὺς κλέφτας.
 Ὡς σμῆνος δὲ πυκνῶν σφρακῶν ὄρμουῖν ἐκ τῆς χαράδρας,
 Καὶ τρέχουν συμπυκνόνοντες τὰς τάξεις νὰ προσβάλουν,
 Ἄλληλους ἐνθαρρύνοντες, τοὺς πύργους τῶν Λαλαίων.
 Ἄδιαλείπτως δ' ἀντηχεῖ τ' ἀλλάχ, κ' εἰς τὰ πεδία
 Κονιορτὸς ἐγείρεται καὶ τὰ σπαρτὰ πατοῦνται,
 Ἐλπίδα μὴ παρέχοντα νάναβλαστήσουν πάλιν.

Ὡς δ' ὅταν ἀπὸ τῶν βουνῶν θηρία καταβῶσιν
 Εἰς μέρος, ἐνθα πρότερον δὲν εἶχον πλησιάσει·
 Περίτρομοι δ' οἱ γεωργοὶ τὰ ἔργα των ἀφίνουν,
 Καὶ τρέχουν εἰς τοὺς οἴκους των ταχέως νὰ κρυβῶσιν·
 Ὅμοίως τὰναριθμητον ἰδόντες τότε πλῆθος
 Τῶν πολεμίων, ἔσπευσαν νὰφήσουν τὸ πεδίων,
 Κ' ὑπὸ τὰ τεῖχη νὰ κρυβοῦν τῶν πύργων οἱ Λαλαῖοι,
 Ἐλπίζοντες νὰ λάβωσι τὰ ὄπλα μετ' ὀλίγον
 Οἱ κλέφται τῶν Λακωνικῶν κι' Ἀρκαδικῶν ὀρέων.
 Τροφὰς δ' εἰσάγουσι πολλὰς, καὶ θέτουσι τὰ ὄπλα,
 Ἐνθα κατέλειπον μικρὰς ὀπὰς αἱ πολεμιστράι.
 Ὡς δ' ὅταν λύκοι ἐν καιρῷ πεινάσωσι χειμῶνος,
 Ἐπέλθωσι δ' ἀκράτητοι κατὰ σταθμοῦ προβάτων,
 Ὅμοίως τὸτ' ἐφόρμησε τὸ στράτευμα τῶν Τούρκων,
 Ἄφου ἐπέλαμψ' ἡ ἡὼς εἰς τὸ εὐρὺ πεδίων,
 Καὶ φόβος προσβολῶν κρυφῶν διόλου δὲν ὑπῆρχε.
 Τὰ πυροβόλα δ' ἔθηκαν εἰς θέσεις ἀρμοδίας,
 Κι' ἀρχίζουσι νὰ πυροβολοῦν τοὺς πύργους τῶν Λαλαίων.
 Τεχνῆται δὲ διεύθυνον τὰς σφαῖρας Εὐρωπαϊοὶ
 Οὐδόλως αἰσχυνόμενοι βαρβάρους νὰ δουλεύουν,
 Ὅπως τὴν δίψαν τοῦ χρυσοῦ σβεννώουσιν ἀτίμως.
 Διὸ δὲν ἠδυνήθησαν νάνθῆξωσι διόλου
 Τὰ κτίρια τὰ ἔχοντα τοὺς τοίχους ἀδυνάτους.
 Ὅπὰς δ' ἀνοίγουν κατ' ἀρχὰς αἱ πυρρωμέναι σφαῖραι,
 Καὶ κάπου διαρρήγνυνται κατὰ γραμμὴν οἱ τοῖχοι,

Οἱ λίθοι δ' ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν μετακινουῦνται.
 Θρηνώδεις δ' αἰμωγαὶ πολὺν τὸν οἶκτον διεγείρουσι,
 Ὅπότ' ἐξακοντίζονται πυρακτωμέναι βόμβαι·
 Πετώσαι δὲ κατὰ κυρτὴν γραμμὴν ἐντὸς τῶν πύργων
 ῥηγνύονται μετὰ φρικτοῦ πατάγου, καὶ καρφία
 τινάσσουσι φονεύοντα γυναῖκας καὶ παιδία.
 Εἰς πτώματα δὲ συνεχῶς προσκόπτουσιν οἱ πόδες,
 Καὶ φθάνουν μέχρις οὐρανοῦ σπαρακτικῶς ἠχοῦσαι·
 τῶν πληγωμένων αἱ φωναὶ κι' οἱ γόοι τῶν θνησκόντων.
 τοὺς ἀσθενεῖς ἀφίνουσιν οἱ ὑπηρέται πάντες,
 καὶ σπεύδουσιν οἱ ἴδιοι νὰ σώσουν τὴν ζωὴν των,
 Ἦν στέγαι καταπίπτουσαι ἀπαύστως ἀπειλοῦσι.
 Πυρκαϊαὶ δ' ἀνάπτονται, κι' οὐδεὶς τὸ θάρρος ἔχει
 νὰ σπεύσῃ πρὸς βοήθειαν μ' ἀζίνην ἢ μὲ κάρδον,
 ἀλλ' ἅπαντες ἀκολουθοῦν τὸ μαῦρον πεπρωμένον,
 καὶ ζαλισμένοι παντελῶς τί πράττουν δὲν εἰξεύρουσι.
 Ἡ ἀτμοσφαῖρα δὲ θαλῆ ἐκ τοῦ καπνοῦ κατέστη,
 καὶ φλόγας ὅτι πνέουσιν οἱ ἄνθρωποι νομίζουσι.
 τέλος δ' ὡς οἶκοι καὶ αὐτοὶ οἱ πύργοι καταπίπτουσι,
 καὶ μαῦροι γίνονται σωροὶ συντετριμμένων λίθων
 καὶ ξύλων, ὅθεν αἶρονται καπνοῦ μεγάλα νέφη.
 Σκιαὶ δ' ἐκβαίνουσι ἔχουσαι μορφὴν ἀνθρώπου μόνον,
 κι' ὡς μακιδῶδεις σπεύδουσι νὰ λάβωσι τοὺς πόδας
 τῶν φοβερῶν αὐτῶν ἐχθρῶν κάμμᾶν ἀμμᾶν φωνοῦσαι.
 Ἄλλ' ὅμως οὐδὲ νῦν αὐτοὺς οἰκτείρουσιν αἱ τίγρεις
 αἰ μισθωμένοι τοῦ Ἄλῃ τὰς προσταγὰς νὰ πράττουν·
 ἀφέλκουσι τὰ ξίφη των, καὶ σφάζουσι τοὺς ἄνδρας,
 τὰς γραιὰς καὶ τοὺς γέροντας· ἀφίνουσι δὲ μόνον
 ὅπως δύναντ' ἀκριβὰ παρθένοισι νὰ πωλήσουν,
 κι' ὅπως βλέπουν τὴν μορφὴν ὠραίους νεανίσκους.

Οὕτως οἱ πύργοι ἐπιπτον τῶν ἵπποτῶν τοῦ Δάλα·
 Μόνος δ' ἐν μέσῳ τῆς φρικτῆς αὐτῆς λεηλασίας
 Ἀγέρωχον προέτασε τὸ μέτωπον ὁ πύργος,

Ὄν εἶχε στερεώτατον συμπήξει ὁ Φαρμάκης.
Εἰς μάτην ἐξηκόντισαν πολλὰς ἡμέρας σφαίρας·
Εἰς μάτην βόμβας ἔριψαν μυρίας· ὁ γρανίτης
Ὀλίγας μόνον χαραγὰς ὑπέστη ἀσημάντους.
Οἱ δ' Ἑλληνας δὲν ἄφινον νὰ ἐκραγοῦν αἱ βόμβαι,
Ἄλλ' ἔριπτον τὰς χλαίνας τῶν εὐθύς ἐπάνω τούτων,
Ἐως νὰ σβέσωσι τὸ πῦρ, τὴν ῥῆξιν δ' ἐμποδίσουν.

Νῦν ὅμως ἄλλον πόλεμον ἀρχίζουν οἱ ἐχθροὶ τῶν.
Ἐμφράττουσι τοῦ Ἀλφειοῦ τὸ μέρος, ὅθεν εἶχον
Τὸ ὕδωρ τὸ ποτάμιον ἀγάγει πρὸς τὴν τάφρον.
Κενόουν ταύτην ἔπειτα δι' ὀχετῶν πρὸς λίμνην,
Κι' ἀρχίζουν νὰ τρυποῦν τὴν γῆν ποιοῦντες ὑπονόμους.
Πλὴν κ' οἱ Λαλαῖοι ἐννοοῦν ταχέως τοὺς σκοπούς τῶν
Κομίζοντες δὲ τύμπανον εὐμέγεθες, τὸ στήνου
Ὅρθον, καὶ βάλλουν νόμισμα λεπτὸν ἐπάνω τούτου.
Ἐπὶ δὲ τὸ νόμισμα τὴν θέσιν φανερόν,
Εἰς τὴν ὁποίαν ἔσκαπτον ὑπὸ τὴν γῆν οἱ ἐξω.
Ὅρῶντες δὲ κι' οἱ ἐντὸς κι' ἐξάγουσιν τὴν πυρίτιν,
Δι' ἧς ἐκ τῶν πολεμιστῶν τὸν θάνατον σκορπίζουν.

Οὕτως ἡμέρας ἱκανὰς ἀλλήλους ἐπολέμουν·
Πλὴν ἐπὶ τέλους ἔσκαψαν οἱ ἐξωθεν μεγίστην
Ἐπὶ τὸν ὅμον βαθυτάτα· εὗρηκαν δὲ τὴν θέσιν,
Εἰς τὴν ὁποίαν ἐκεῖτα δεξαμενὴ μεγάλη,
Ἀφ' ἧς τὴν δίψαν ἔσβηννον οἱ μαχηταὶ τοῦ Λάλα.
Διέλαθε δὲ παντελῶς τοὺς ἔσωθεν τὸ ἔργον,
Τῶν ἐξωθεν μετὰ πολλῆς διορυττόντων τέχνης,
Διότι ἄλλως κίνδυνος ἠπειλεῖ τοὺς τεχνίτας.
Τῷ ὄντι δὲ τρεῖς ἐπιξάν τῶν ἐργατῶν μεγίστην
Ὅρμην κατὰ τὴν ἐξοδὸν τὰ ὕδατα λαβόντα·
Μὲ δυσκολίαν δὲ πολλὴν ἐσώθησαν τρεῖς ἄλλοι.
Τοῦτο δὲ κρίσιν ἐμελλε μετ' οὐ πολὺ νὰ φέρῃ·
Καθότι δίψα νῦν σφοδρὰ κατέχει τοὺς ἱππότας,

Κ' ἰσχὺν δὲν ἔχουσι πολλὴν νὰ φέρωσι τὰ ὄπλα·
 Μαραίνονται δ' ὡς τὰ φυτὰ, ὁπόταν ἐν τῷ θέρει
 Τὴν ξηραμμένην ῥίζαν τῶν τὸ ὕδωρ δὲν δροσίζη·
 Τὴν γλῶσσαν τῶν δὲ τὴν λευκὴν δεικνύουσ' αἱ γυναῖκες,
 Καὶ τὰ θρηνοῦντα τέκνα τῶν ἐκ τῆς χειρὸς κρατοῦσαι,
 Τὰ γόνατα τῶν μαχητῶν λαμβάνουν, κι' ἱκετεύουν
 Νὰ παύσωσι τὸν πόλεμον, νὰ κάμουν τὴν εἰρήνην.
 Καὶ ὁμως δὲν τολμᾷ κανεὶς τὰ χεῖλη του νανοίξῃ,
 Προτείνῃ δὲ παράδοσιν νὰ κάμωσιν ἀτίμως.

Νοοῦντες δὲ τὴν θέσιν τῶν οἱ ἔξωθεν, ταχέως
 Δερβίσην πέμπουν φέροντα τοῦ πρέσβειως τὸ βάκτρον·
 Τοιαῦτα δ' εἶπ' ὁ πρεσβευτῆς πρὸς τοὺς ἵππεις τοῦ Λάλα·
 « Λαλαῖοι, δὲν ἐπίστευον οὐδέποτε οἱ Τοῦρκοι,
 Ὅτι σημαίαν θέλετε μὲ τὸν σταυρὸν ὑψώσει.
 Ἀλλ' ὁμως ἤδη ἀρκετὰ σᾶς ἔχει τιμωρήσει
 Ὁ Γιαραμπῆς φλόγα δεινὴν ἐντὸς ὑμῶν ἀνάψας.
 Προθύμως δὲ νῦν θέλομεν τὸ σφάλμα συγχωρήσει,
 Καὶ προσφιλεῖς ὡς πρότερον θὰ ἦσθε ἔς τὸ Δοβλέτι,
 Ἐὰν μᾶς παραδώσετε τὸν κλέφτην τῶν Ἀρχάδων,
 Ὅστις τοσαύτας καθ' ἡμῶν διέπραξ' ἀνομίας.
 Τότε κι' αὐτὸς θὰ δυνηθῇ προσέτι ὁ Φαρμάκης
 Πάλιν ὑπήκοος πιστὸς νὰ γείνη τοῦ Σουλτάνου,
 Καὶ σώαν εἰς τοὺς ὄμους του τὴν κεφαλὴν νὰ ἔχη. »
 Τοιαῦτα εἶπ' ὁ πρεσβευτῆς· ὁ δ' ἀρχηγὸς τοῦ Λάλα
 Τῷ νεύει τὴν συνέλευσιν νὰ καταλίπη μόνην,
 Καὶ θέλει τὴν ἀπάντησιν ἐντὸς ὀλίγου λάβει.
 Τότε δ' ἠγέρθη ὁ κλεινὸς ἀρματωλὸς καὶ εἶπε·
 « Εἰς Ἑλληνας οὐδέποτε θὰ ἤρμοζε βεβαίως
 Προτάσεις παραδόσεως ἀτίμου νὰ δεχθῶσιν·
 Ἀλλ' ἐξοδὸν ποιήσαντες μὲ ξίφος γυμνωμένον,
 Βουνὰ θὰ ἐπσωρεύου τῶν ἐχθρικῶν πτωμάτων,
 Καὶ θάπιπτον ἀφίνοντες ὀπίσω τῶνομά των.
 Πλὴν ἄλλως οἱ ἵπποτακοὶ δοξάζουσι Λαλαῖοι·

Οὐδὲ μὲ μέλει παντελῶς ταχέως ἄς μὲ δώσουν,
ἵνα τῶν τέκνων τὴν ζωὴν καὶ γυναικῶν λυτρώσουν.
Αἰχμάλωτον οὐδέποτε θὰ δυνηθοῦν ἐκεῖνοι
Νὰ μὲ κρατήσουν εἰς τὴν γῆν πατοῦντα τῶν πατέρων.
Τὰ ὄρη μὲ γνωρίζουσι· κί ἅμα ἔς αὐτὰ πατήσω,
Εὐθύς οἱ πόδες μου πτερὰ θὰ κάμουν νὰ πετάξουν,
Κί ἂν πέδαι σφίγγουν ἰσχυραὶ πολὺ τοὺς ἀστραγάλους.
Ἄναποδα τὰ πέδιλα θὰ βάλω, καὶ ματαίως
Τὰ ἔχνη μου θάναζητοῦν εἰς ἔλη καὶ χιόνας.»
Εἶπεν ὁ ἥρωσ, καὶ δεινὴ καταλαμβάνει θλιψίς
Τὸν ἀρχηγὸν τῶν ἵπποτων· τοιαῦτα δ' ὁ Φαρμάκης
Ἀπήντησε, καὶ στεναγμοὶ τὸ στήθος του ῥηγνύουν·
«Κολοκοτρώνη, μ' ὕβρις πολὺ μεγάλην ὕβριν·
Μὴ γένοιτο, τὸν φίλον μου ποτὲ νὰ καταλίπω,
Κί ἂν πέπρωται βασιλείον ἀνταμοιβὴν νὰ λάβω.
Μᾶλλον δ' ἐγὼ τὸ στήθος μου ἀσπίδα θὰ προβάλω,
Νὰ ἐμπηχθῶσιν εἰς αὐτὸ αἱ λόγχαι τῶν ἐχθρῶν του.
Ἡσύχασε, καὶ ἀσφαλῶς τὴν νῆσον θὰ πατήσης,
Εἰς τὴν ὁποίαν ἔσωσες τοςάκις τὴν ζωὴν σου.»
Εἶπε, κ' εὐθύς τὸν πρεσβευτὴν τῶν Τούρκων προσκαλέσας,
Τοιοῦτον λόγον πρὸς αὐτὸν ἀπέτειν' ὁ Φαρμάκης·
«Ἄν αἷμα ρέη Ἀλβανῶν εἰς τοῦ Βελῆ τὰς φλέβας,
Εὐκόλως ὁ αὐθέντης σου, πιστεύω, θὰ νοήσῃ,
Ἵτι δὲν θέλω παντελῶς προδώσει τὸν ἑταῖρον,
Οὐδὲ τὴν πίστιν παραβῆ τῶν ξένων κ' ἐπικούρων.
Πᾶν ὅ,τι θέλη πρὸς ἐμὲ ἄς πράξῃ, δὲν μὲ μέλει·
Τὸν πύργον μου, τὸ σῶμά μου, τὰ πάντα παραδίδω·
Πλὴν ἄτιμον οὐδέποτε θὰ μ' εἴπωσι προδότην.»
Μὲ τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν ἀπῆλθεν ὁ δερβίσης,
Καὶ τὸν Βελῆν εἰς σύννοιαν ἐβύθισε μεγάλην.
Δὲν ἤθελ' ὁ ἄρματωλὸς ἐκεῖνος νὰ ἐκφύγῃ,
Σπουδαιότεραν ἔπειτα μὴ κάμη ἀνταρσίαν,
Πολλάκις ἤδη πρότερον τὴν Τρίπολιν τρομάξας.
Συνέδριον δ' ἐκάλεσε τῶν στρατηγῶν ἀπάντων,

Κ' ἐπήνεσαν οἱ εὐνέδροι τὴν γνώμην τοῦ σατράπου·
 Ἄλλ' ὅμως καὶ τὸν πόλεμον ἐπιθυμοῦν νὰ παύσῃ,
 Διότι κατετρύχοντο ὑπὸ λοιμοῦ καὶ πείνης,
 Κ' εἶχε τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς στρατιᾶς ἐκλίπει.
 Τότε δ' ἠγέρθη κάτωχρος καὶ μαῦρος ὡς ὁ Ἄδης
 Ὅθωμανὸς μονόφθαλμος, τὴν φρίκην διεγείρων
 Μὲ τὸ στυγνὸν τοῦ πρόσωπον, τὴν δυσειδῆ μορφήν του·
 Κ' ἡ καταχθόνιος ψυχὴ ἐξήμεσε τοιαῦτα·
 εἰ ἀκούσατε, σατράπαι μου, τὴν γνώμην τοῦ Τσαμούρη·
 Οἱ κλέφται δὲν πιάνονται μ' ἀνδρείαν καὶ μὲ ὄπλα,
 Ἄλλὰ μὲ δόλον ὡς πτηνὰ λαμβάνοντ' εἰς τὸ δίκτυ·
 Διότι κι' ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁμοίως παρηνόχλει
 Ἄδιαλείπτως τὸν Μωριάν· εἰς μάτην δὲ πολλάκις
 Ἄπέστειλ' ὁ διοικητὴς στρατὸν νὰ τὸν συλλάβῃ.
 Μόνος ἐγὼ ὑποκριθεὶς ἀγάπην καὶ φιλίαν,
 Τὴν πίστιν δὲ τῶν Ἀλβανῶν ὡς πρόσχημα λαμβάνων,
 Κατώρθωσα τὸν ἄτρομον ἀρματωλὸν νὰ φάγω.
 Οὕτω καὶ νῦν τὸ ὄπλον σας ἡ πανουργία ἔστω·
 Μηνύσατε δὲ παρευθὺς τοιαῦτα ἔς τὸν Φαρμάκην·
 εἰ Φαρμάκη, δὲν ἐγνώριζα ὅτι τοσαύτην ἔχεις
 Φιλίαν μὲ τὸν ἀκουστὸν ὀπλίτην τῶν Ἀρκάδων·
 Πλὴν ὅταν σὺ τιμᾶς αὐτὸν τοσοῦτον, παρομοίως
 Θὰ τὸν τιμήσω καὶ ἐγὼ· πρὸς ἐνδειξιν δὲ τούτου
 Τῷ στέλλω ἵππους ἐκλεκτοὺς, νὰ λάβῃ ἓνα τούτων,
 Καὶ φύγῃ, ὅπου ἤθελε προτιμητέον κρίνει. »
 Τοὺς ἵππους θέλω σύρει ἄγῳ, κι' ὀπότεν θάναθαίνῃ,
 Κενόνω τὴν πιστόλαν μου εἰς τὸ εὐρύ του στῆθος.
 Ἄν δὲ τὸν δόλον ἐννοῶν δὲν θέλῃ νὰ ἱππεύσῃ,
 Καὶ τῶν πτηνῶν ταχύτερος πρὸς τὰς ἀκτὰς ἀπέλθῃ,
 Ἐν τάχει πρὸς τὸν φρούραρχον μηνύετε τοῦ Πύργου·
 Κ' ἐκεῖνος τὰ πλοιάρια βιάζει νὰ προδώσουν
 Τοὺς κλέφτας, ὅταν ἤθελον ζητήσῃ νὰ τὰ λάβουν. »
 Εἶπε, κ' ἐπέλαμψε χαρὰ εἰς τοῦ Βελῆ τὴν ὄψιν·
 Καὶ πάντες δὲ οἱ προὔχοντες θωπεύουν τὸν φονέα,

Καὶ πλήττουσι τοὺς ὄμους τοῦ μεγάλας δ' ὑποσχέσεις
 Ὑπόσχονται, ἂν ἐκποδῶν ποιήσῃ τὸν ἀντάρτην·
 Εὐθύς δ' ἐπέστειλ' ὁ Βελῆς πρὸς τὸν Φαρμάκην ταῦτα·
 «Φαρμάκη, δὲν ἐγνώριζα ὅτι τοσαύτην ἔχεις
 Φιλίαν μὲ τὸν ἀκουστὸν ὀπλίτην τῶν Ἀρκάδιων·
 Πλὴν ὅταν σὺ τιμᾶς αὐτὸν τοσοῦτον, παρομοίως
 Θὰ τὸν τιμῆσω καὶ ἐγώ· πρὸς δῆλωσιν δὲ τούτου
 Τῷ στέλλω ἵππους ἐκλεκτοὺς, εἰς ἓνα νὰ ἱππεύσῃ,
 Τοῦ ἵππου δὲ τὸν χαλινὸν ὡς θέλει νὰ εὐθύνῃ·
 Μόνον ὁ πόλεμος ἀρκεῖ ὁ φονικὸς νὰ παύσῃ.»
 Ἐνώπιον τῶν ἵπποτῶν ἀπήγγειλε τοῦ Ἀλάχα
 Τὸν λόγον τοῦ Βελῆπασσα τῶν σατραπῶν ὁ κήρυξ·
 Καὶ σύνουσι ἔγεινεν εὐθύς ὁ συνετὸς Φαρμάκης.
 Πλὴν εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ κρυφὰ ὀλίγα ἔψιθυρίζει
 Ὅ κλέφτης, καὶ παράμερα τὸν σύρει νάμιλήσουν.
 Πολλὰς δὲ τότε ζωηρὰς χειρονομίας κάμνουν,
 Κ' ἐντόνως ἀπαρνούμενος ἐφαίνετ' ὁ Φαρμάκης.
 Πλὴν τέλος ὁ ἀρματωλὸς τὸν πείθει, καὶ τοιαύτην
 Λακωνικὴν ἀπάντησιν εἰς τὸν δερβίσην δίδουν·
 «Εἰς ὅσα μᾶς προτείνετε, θὰ στέρξωμεν προθύμως,
 Ὑδρὸς ἀρκεῖ νάφήσετε νὰ πίνουν οἱ διψῶντες.»
 Εἶπον, κ' εἰσίγησαν εὐθύς τὰ πυρόβολα ὄπλα,
 Εἰσῆλθον δ' εἰς τὴν θήκην τῶν τὰ ἡμαγμένα ξίφη.
 Καθὼς δὲ βρέφος νήπιον πρὸς τὸν μαστὸν τοῦ σπεύδει,
 Ὅν ὦραν λείπουσα πολλὴν ἐστέρησεν ἡ μήτηρ·
 Ὅμοίως τότε τρέχουσι γυναῖκες καὶ παιδιὰ
 Καὶ ἄνδρες πρὸς τοῦ Ἀλφειοῦ τὰς καταφύτους ὄχθας,
 Νὰ σβέσωσι τὴν δίψαν τῶν εἰς τὸ ψυχρὸν τοῦ ὕδαρ.
 Καὶ τινες τούτων ἀμετρα πίνοντες, μετ' ὀλίγον
 Πεσόντες ἐξεψύχθησαν· ἐθέρισε τοσοῦτον
 Τὰ σπλάγχχνα τῶν τὰ καίοντα ἢ αἰφνιδίᾳ ψύξις!

Ἐν τούτοις δ' ἵππους μὲ χρυσᾶς ἡνίας στολισμένους
 Ὡδήγησε πρὸς τοῦ Ἀλῆ τὸν πύργον ὁ Τσαμούρης·

Τοὺς κλέφτας ἐπλησίασε, τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
 «Κολοκοτρώνη, καύχημα τῶν τέκνων τοῦ Μωρέα·
 Καί πρὶν ἀνδρεῖον τοῦ λαοῦ σ' ἐκήρυττον οἱ λόγοι,
 Πλὴν ἤδη σ' ἐγνωρίσαμεν ὑπέρτερον τῆς φήμης,
 Πιστὸν εἰς τὴν φιλίαν σου καὶ τὴν τιμὴν τῶν ὄπλων.
 Τιμῶν δὲ τὴν γενναίαν σου καρδίαν σ' ἀποστέλλει
 Τοὺς ἵππους τούτους ὁ Βελῆς λαμπρὸν πολέμου δῶρον,
 «Ὅπως ἀνέτως μετ' αὐτῶν ἀπέλθης, ὅπου θέλῃς.»
 Πρὸς τὴν παράδοξον φωνὴν τοῦ δυσειδοῦς Τσαμούρη
 Περιέργον ἐπέστρεψε τὸν ὀφθαλμὸν ὁ κλέφτης·
 Ἐκ κορυφῆς μέχρι ποδῶν προσεκτικὰ τὸν εἶδε,
 Κ' ἦθος λαβῶν σαρκαστικὸν τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Εἰς ἔτη τεσσαράκοντα τὸ δίκαιον εὐρίσκουν
 Οἱ ἄνθρωποι, ὡς τοῦ λαοῦ ἡ παροιμία λέγει·
 «Ὅμως ἐγὼ εἰς δέκα ἐξ αὐτὸ εὐρίσκω ἔτη.
 Δὲν μὲ λανθάνεις, ὁ φονεὺς σὺ εἶσαι τοῦ πατρός μου·
 Παρόμοιον δὲ κ' εἰς ἐμὲ νὰ πλέξῃς ἤλθεσ δίκτυ.
 Πλὴν εἰς τὸν Ἄδην ὕπαγε νὰ ἡσυχάσῃς πλέον·
 Ἄρκούντως κατετάραξες τὴν γῆν κακοῦργα πράττων.»
 Εἶπε, ταχὺς δ' ὡς ἀστραπὴ κενόνοι τὴν πιστόλαν,
 «Ἦν εἶχεν εἰς τὴν ζώνην του, πρὸς τὸν αἰσχρὸν φονέα.
 Εὐθύς δὲ μὲ στεντόρειον φωνὴν βοᾷ τοιαῦτα·
 «ὦ φίλοι, κάμετε πτερὰ νὰ φύγωμεν, διότι
 Οἱ ἄπιστοι πολέμιοι μᾶς ἔστησαν ἐνέδραν.»
 Λέγει καὶ φεύγει· ὀπισθεν δ' ἀκολουθοῦν οἱ ἄλλοι,
 Κ' ἐκτύπουν εἰς τὰ νῶτά των οἱ πόδες ἐκ τοῦ τάχους.
 Οὐδ' ἤργησαν νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν ἀκτὴν τοῦ Πύργου,
 Ἐνθα συγχρόνως ἑκτακτος κατῆλθε ταχυδρόμος
 Κομίζων τοῦ Βελῆπασσα διαταγὰς ἐγγράφους.
 Ἄλλ' αὐταὶ δὲν ὠφέλησαν τοὺς Τριπολίτας Τούρκους·
 Ἐταῖρος ὦν ὁ φρούραρχος πρὸ χρόνων τοῦ Φαρμάκη,
 Προσεποιήθη ἄγνοιαν γραμμάτων, ἕως ὅτου
 Μὲ πλοῖον ἀλιευτικὸν ἐκπλεύσωσιν οἱ κλέφται·

Καὶ τότε τὴν διαταγὴν ἀνέγνωσεν εἰς χότζας,
Ὁ πονηρὸς δὲ φρούραρχος ἐκίνησε τοὺς ὄμους.

Τοιοῦτον τέλος ἔλαβε τοῦ Λάλα ἡ στρατεία.
Ἐμάνη δ' ὁ Βελήπκασσας ὑπὸ θυμοῦ νοήσας
Ὅποιαν ἔπαιξ' εἰς αὐτὸν ἀπάτην ὁ Φαρμάκης,
Καὶ φοβεράν ἐκδίκησιν πρὸς τοῦτον ἐτοιμάζει.
Εὐθὺς λοιπὸν τὴν ρινὰ του προστάττει νὰ τρυπήσουν,
Εἰς ταύτην δὲ λεπτότατον σχοινίον νὰ περάσουν,
Κ' ἐξόπισθεν τοῦ ἵππου του μὲ τοῦτο νὰ τὸν δέσουν.
Τὸν ἔπτυσεν δ' εἰς τὴν ὁδὸν οἱ Τοῦρκοι, καὶ τις τούτων
Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ γαστέρα χοίρου βάλλει.
Ἄνακαγχάζουν δ' ἅπαντες, ἀναβοῶσι αἰγιούχα,
Κι' ἀθροοὶ τῆς Τριπολιτσᾶς ἐξέρχονται οἱ ὄχλοι
Χλευάζοντες τὸν τολμηρὸν ἀντάρτην τῶν Λαλαίων.
Εἰς φυλακὴν δὲ σκοτεινὴν τὸν κλείουσι κατόπιν,
Ὅπως τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τουρκόγυφτος ἐκκόψῃ·
Κι' ὁπότε ἦλθε τῆς νυκτὸς τὸ σκότος, φωταΐσαν
Θριαμβικὴν διέταξαν καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν.

Ἐνθα δὲ βλέπει πρὸς τὴν γῆν τῶν Μεσσηνίων τῶρος
Τοῦ Ταυγέτου, κορυφὴν ἐκτείνων προιονώδη,
Μεγάλ' ὑψοῦται σκοπιὰ, κληθεῖσα τὰ Πηγάδια,
Διότι φρέατα ψυχρὰ αὐτοῦ πλησίον κεῖνται.
Ἦραϊὸν δ' ὄροπέδιον ἡ θέσις αὕτη εἶναι·
Καθότι βλέπεις κάτωθεν τὴν Μεσσηνίαν ὅλην,
Τὴν Τριφυλίαν, τὰς ἀκτὰς καὶ τὰς πλησίον νήσους.
Τερπνότατον δὲ θέαμα τὸν ὀφθαλμὸν σου θέλγει,
Πρὸ πάντων ὅτ' ὁ ἥλιος κατὰ μικρὸν φωτίζει
Τὰς φάραγγας, ἔνθα σιὰ πρὶν εἶχε βασιλεύσει,
Καὶ παίζοντα τὰ κύματα τὰ κυανᾶ προσκλύζου
Τοὺς βρέμοντας αἰγιαλοὺς μ' ἀφροὺς λευκοὺς καὶ φύκη.
Ἐνταῦθα ἐμπνεόμενοι φρονήματα μεγάλα
Οἱ κλέφται συνεδρίαζον κ' οἱ ἔχοντες τὴν τόλμην

Τὸν θάνατον μ' ἀτάραχον νὰ θεωρῶσι βλέμμα.
 Πεντήκοντα δὲ Λάκωνες συνῆλθον κατὰ πρῶτον
 Μὲ ζωηρὰ τὰ βλέμματα κ' εὐκίνητα τὰ μέλη
 Δηλοῦντες δραστηκότητα μεγάλην κ' εὐφυίαν.
 Μετέπειτα δ' οἱ εὐρωστοὶ ἀνέστησαν Ἀρκάδες
 Τὸν ἀριθμὸν ἐξήκοντα· μὲ συμπαγῆς τὸ σῶμα
 Καὶ τὴν χροιάν τοῦ σώματος ὁμοίαν πρὸς τὸ βόδιον.
 Ὑπὸ τὰς δρυὸς δ' ἐκρέμασαν τὰς πλόσκας καὶ τοὺς σάκκους,
 Ἐν οἷς τὸν οἶνον ἔθετον καὶ ἄρτον ἐκδημοῦντες,
 Καὶ στρώσαντες τὰς χλαίνας των χαμαὶ ἐπὶ τῆς χλόης,
 Ἀνέπαυσαν τὰ μέλη των ἐκ τῆς μακρᾶς πορείας.
 Κατόπιν δὲ στηριζαντες τὸν στόμαχον μὲ ἄρτον,
 Εὐχόμενοι τὰ βέλτιστα προπίνουσιν ἀλλήλοις,
 Καὶ σκέπτονται ἂν σύμφορον ὑπῆρχε νὰ δεχθῶσι
 Τὴν πρότασιν, ἣν ἔκαμνεν ὁ ἀκουσμένος κλέφτης.
 Δικαίως δ' ὑπερήφανοι οἱ τολμηροὶ Ἀρκάδες,
 Ὅτι τοιοῦτον ἀκουστὸν συμπατριώτην εἶχον,
 Εὐκόλως παρεδέχθησαν τὴν πρότασιν ἐκείνου,
 Σημαίαν νὰ ὑψώσωσι μεγάλης ἀνταρσίας,
 Κ' εἰς ταύτην μετὰ τοῦ σταυροῦ νὰ θέσουν τὴν σελήνην.
 Ὅμως οἱ Λάκωνες αὐτὸ δὲν ἤθελον νὰκούσουν·
 Κι' ὁ Στρήφαι, ζωηρότερος τῶν ἄλλων, εἶπεν οὕτω·
 «Βεβαίως μέλλει σήμερον ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ.
 Τίς ἠλπίζε μὲ τὸν σταυρὸν νὰ ἴδῃ τὴν σελήνην ;
 Ναὶ μὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, ποτὲ δὲν θὰ τὸ κάμω·
 Ὑπὸ τὸ σύμβολον αὐτὸ ὑπάρχουν βλασφημίαι,
 Λανθάνουν παίδων ἀρπαγαί, παρθένων ἐξουδρίσεις,
 Αἰώνων μῖσος ἄσπονδον, καὶ πρόθεσις κἀνένα
 Νὰ μὴν ἀφίσουν ἐξ ἡμῶν, ἂν δυνηθῶσι μόνον.
 Τί δ' ὠφελεῖ ἂν πρὸς καιρὸν εἰς εὐγενῆς Λαλαῖος
 Τὴν παλακίαν καταγωγὴν προθυμῶς ἐνθυμῆθῃ ;
 Ἄς ρίψῃ τὴν Βελλήπασσαν, καὶ θέλετ' ἴδει πάλιν
 Ὅποιαν μιὰν ψυχὴν ἐγκρούπτουν οἱ Λαλαῖοι,
 Κι' ὅποιον εἶναι σύμβολον τὸ τόξον τῆς Σελήνης»

Τότ' ἡ κατάρχ τοῦ Χριστοῦ καὶ μόνη θέλει μείνει,
Διότι τοὺς βεβηλωτάς τῶν ἱερῶν ναῶν του
Συμμάχους ἠξιώσαμεν νὰ λάβωμεν εἰς μάτην.
Κ' ἔπειτα τί δυνάμεθα νὰ κάμωμεν, ἀνίσως
Δὲν συμφωνήσουν μεθ' ἡμῶν κ' οἱ δυνατοὶ Μανιᾶται ;
Ἐκεῖνοι ἂν δὲν στέρξωσι, δὲν εἶν' ἐλπίς κάμμία
Νὰ προχωρήσῃ κατ' εὐχὴν τὸ κίνημά μας τοῦτο.
Αὐτοὺς ἄς ἐρωτήσωμεν· κί ἂν θέλωσι, προθύμως
Τὴν σπάθην θὰ ἐλκύσωμεν· πλὴν ἄλλως δὲν θὰ σφάξω
Τὰ τέκνα μου, τοὺς γηραιούς γονεῖς καὶ τὴν γυναικα. »
Εἶπε, καὶ πάντες συμφωνοῦν· ταχὺς δὲ πεζοδρόμος
Τὰ πεδιλά του ἔσφιξε καὶ τὴν λιγνὴν ὄσφίν του,
Νὰ φέρῃ τὸ ἐρώτημα τοῦ Στρήφα πρὸς τὴν Μάνην.
Τοιαῦτα δ' ὁ Πετρόμπεης ἀπήντησε ταχέως·
« Ἐγὼ δὲν ἐσυμφώνησα διόλου ἔς τὴν Λευκάδα
Σημαίαν νάνυψώσωμεν μετὰ τὴν κυρτὴν Σελήνην·
Ἄλλὰ σημαίαν ἐθνικὴν, σημαίαν ἐκδικουσαν
Αἰώνων συμφοράς δεινὰς κ' ὑποσχομένην μέλλον
Βασίλειον Ἑλληνικόν, πατρίδα ἐλευθέραν.
Ἄν δ' ἄλλα ἔβαλον εἰς νοῦν κατόπιν οἱ Ἀρχάδες,
Ἡμεῖς δὲν θέλωμεν ἐκτὸς τῆς Μάνης ἐκστρατεύσει,
Ἄλλὰ τοὺς βράχους θέλωμεν φρουρεῖ τοῦ Ταυῆγστου·
Κ' ἐκεῖνοι πάλιν δύνανται νὰ πράξουν, ὅπως θέλουν. »
Εἶπε, καὶ ἀπῆλθε κατηφὴς ὁ πεζοδρόμος πάλιν·
Τοὺς δὲ μυῶνας τῶν ποδῶν ἐντείνων ἐπανῆλθε,
Νὰ φέρῃ τὴν ἀπάντησιν εὐθὺς εἰς τὰ Πηγάδια.
Τὸ πρῶτον δὲ ψυχρὰ σιγὴ κατέλαβε τοὺς κλέφτας,
Καὶ σκυθρωποὶ δὲν δύνανται νάνοίξωσι τὰ χεῖλη·
Πλὴν ἔπειτα μετὰ ζωνῆς φωνῆς φιλονεικοῦσι.
Κ' ἴσως ἡ ἔρις ἤθελε σπουδαιοτέρα γείνει,
Τὸ αἷμα δὲ τῶν ἀδελφῶν θὰ ἔβαφε τὰ ξίφη,
Ἄν δὲν ἐβόα ὁ σκοπὸς φωνὴν βελῶν ὄξειαν·
« Ἐγείρεσθ' ! ἀναθαίνουσι τὰ ὄρη ὡς οἱ λύκοι,
Τούρκων πληθὺς ἀμέτρητος. » Εὐθὺς δὲ πρὸς τὰ κάτω

Τοὺς ὀφθαλμοὺς των στρέψαντες οἱ κλέφται, θεωροῦσαι
 Τὸν τόπον ὅλον ἐρυθρὸν ἐκ τῶν πολλῶν φεσίων·
 Ἄντήχουν δὲ εἰς τὰς φάραγγας οἱ δοῦποι τῶν βημάτων,
 Βοᾷ δὲ μὲ στεντόρειον φωνὴν ὁ Στρήφας τότε·
 ἌΩ φίλοι! τί προσμένομεν; ἀσφάλειαν κάμμιαν
 Ἐνταῦθα δὲν θὰ ἔχωμεν ἄς φύγωμεν ταχέως,
 Τὸν ἅγιον Θεόδωρον, τοῦ Μαλεβοῦ τὸ ὕψος
 Νάνέλθωμεν, ἔνθα πολὺ δυσκόλως θὰ μᾶς εὕρουν. »
 Εἶπε, κ' εὐθύς τὰς χλαίνας των ἐκ τῶν δρυῶν ἀρπάζουν
 Οἱ κλέφται, κ' ἐπιτείνουσι μὲ δύναμιν τοὺς πόδας·
 Πρὸς ἔω δὲ βαδίζουσι καὶ φθάνουν εἰς τὸ ὕψος
 Τοῦ Πάρνωνος, ὃν Μαλεβὸν τὴν σήμερον καλοῦσι.

Ἡ σύνδενδρος δὲ κορυφὴ τοῦ ὄρους τούτου φθάνει
 Μέχρι νεφῶν, τῶν ἀετῶν κί' ὄρνέων κατοικία.
 Ἐνταῦθα δρῦς πελώρια ὑπάρχουσι κ' ἐλάται,
 Αἵτινες στόλον δύνανται ὀλόκληρον νὰ θρέψουν,
 Ὅταν μᾶς πέμψῃ ὁ Θεὸς Θεμιστοκλέα νέον,
 Νοοῦντα πόνον ἢ πατρίς τὴν νίκην θὰ ἐλπίσῃ.
 Εἰς μέρος δ' ἔνθα μαίνονται οἱ ἄνεμοι ἀπαύστως
 Ὑπάρχει κορυφὴ γυμνὴ, κοινῶς Κακοκεφάλα
 Κληθεῖσα ὡς ἐπάγουσα ἔς τοὺς ὄδοιπόρους φρίκην.
 Σωροὶ χωμάτων ὑπ' αὐτὴν ὑπάρχουν σκορπισμένοι,
 Συντρίμματα τῶν κεραυνῶν καὶ τῶν σεισμῶν, ὡς τοῦτο
 Δηλοῖ τὸ σκοτεινὸν αὐτῶν καὶ αἰθαλῶδες χρῶμα·
 Καὶ μόνον κάπου φαίνονται κέδροι τινες καὶ πεῦκαι,
 Ἐνθ' ἐπεσώρευς ἡ βροχὴ ὀλίγον μαῦρον χῶμα,
 Ἐν ᾧ παρέσυρ' ἀλλαχοῦ ἄμμον πολλὴν καὶ λίθους.
 Ἀπέναντι δὲ τοῦ βουνοῦ ἐπὶ κρημνώδους βράχου
 Δι' ἀτραποῦ διάβασις ὑπάρχει μία μόνη,
 Ἀνώμαλος καὶ δύσβατος· ἐνταῦθα δὲ τοὺς πόδας
 Κυκλοῦσιν οἱ ἡμίονοι μὲ προσοχὴν μεγάλην,
 Καὶ τρέμεις ἂν προσκύψωσιν ὀλίγον, ἢ συντρίψουν
 Τὸν βράχον κάπως, ἐπειδὴ ἐκτείνεται ὑποκάτω.

Χαράδρα, ἔνθα παντελῶς τὸ βλέμμα σου δὲν φθάνει.
 Ἐνταῦθα δὲ τρομακτικῶς ἤχουσι τὸν χειμῶνα
 Οἱ χεῖμαρροι, κατὰγοντες τὰ ὕδατα τῶν ὄμβρων·
 Κι' ὅποτε δυνατὸς βορρᾶς κι' ἀπηλιώτης ἔλθῃ,
 Λευκαίνοντες τὰς κορυφὰς μὲ τὰς πυκνὰς στιβάδας,
 Ἄκουεις πάταγον δεινὸν, ἀπαύστως ἀντηχοῦντων
 Τῶν ἀντρων, ἔνθα στρέφεται ὁ ἄνεμος κι' εἰσδύει.
 Πολλάκις δ' ἀνατρέπονται κατὰ τοιαύτας ὥρας
 Οἱ ἀναβάται, καὶ μ' αὐτοὺς τὰ ἰσχυρά των κτήνη.
 Τοῦ δὲ λαοῦ ἡ ζωηρὰ παράγει φαντασίαν,
 Ὅτι φαντάσματα πολλὰ περιπλανῶντ' ἔνταῦθα·
 Τοῦ ὄνου δ' ἔχοντα μορφήν ἐκ τῆς γαστροῦ καὶ κάτω
 Πρὸς τὰς ἀβύσσους ἄγουσι τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους.

Ὅποταν δὲ τὴν ἀτραπὸν περιφορῆς διέλθῃς,
 Εἰς ὄμαλὸν ἐξέρχῃσαι πεδίον, ἔνθα πρῖνοι,
 Ἐρεΐκαι, θῦμοι καὶ πολλὰ ὑπάρχουν ἄλλα χόρτα,
 Τὴν ἀτμοσφαιραν μὲ πολλὴν πληροῦντα εὐωδίαν.
 Στρέφεις δ' ὀπίσω συνεχῶς νὰ ἴδῃς τὰς ἀβύσσους,
 Εἰς τὰς ὁποίας θρύμματα θὰ ἦσαν τὰ ὀστά σου,
 Ὅλιγον ὁ ἡμίονος ἂν ἤθελε προσκόψει.
 Τὸ ὄρος δὲ κατὰ ὀρθὴν σοὶ φαίνεται γωνίαν
 Ὅτι ὑψοῦται, ἀλλαχοῦ τραχὺ καὶ ἀκανθῶδες,
 Κι' ἄλλοθι πάλιν ὄμαλόν· ἐνιαχοῦ δ' ἐλάται
 Μονήρεις φαίνονται μακρὰν ὡς πένθιμοι ἰταί·
 Καὶ μόνον ἡ καλλίκαρπος ἐλαία δὲν στολίζει
 Τοὺς κλιθούς της μ' ἀνθὴ λευκὰ τὸ ἔαρ, οὐδὲ θέλγουν
 Αἱ ῥοδοδάφναι στέφουσαι τοὺς κλώνάς των μὲ ῥόδα,
 Διότι αὔρα παντελῶς δὲν πνέει τῆς θαλάσσης,
 Τοὺς δὲ βλαστοὺς τοὺς τρυφεροὺς μαραίνει ὁ βορέας.
 Πρὸς ἔω δὲ τὸ βῆμά σου κατόπιν διευθύνων
 Εἰς δένδρον φθάνεις κείμενον ἐν τῷ πεδίῳ μόνον·
 Πλησίον δὲ τῆς ρίζης του ἡσύχως ῥυαξ ῥέει,
 Ἐνθα τὰ ζῶα σβύνουσι κ' οἱ ἄνθρωποι τὴν δίψαν.

Ἐνταῦθα δὲ καθήμενος ἀπέναντι θεᾶσαι
Βουνόν, κ' ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐρήμους μαύρους τοίχους
Καὶ θύρας, ἃς κατέλιπεν ὁ χρόνος ἠνοιγμένας.
Ἐνετικὸν δὲ φρούριον τὰ τεῖχη ταῦτα ἦσαν,
Ἐνθα περίφημος ποτὲ κατόκει βασιλόπαις,
Ὅποτε καθυπέτασσον οἱ Τοῦρκοι τὸν Μωρέαν.
Γενναία δ' οὔσα τὸν στρατὸν παρέταξ' εἰς τὸ μέρος,
Ὅπου εὐκόλως δύνανται νὰ κρημνισθοῦν οἱ ἵπποι,
Κ' ἐσκόπευε τὴν ἀτραπὸν ἐκείνην νὰ φυλάξῃ.
Πλὴν τῆς ἐφόνευσαν πολλοὺς οἱ Τοῦρκοι στρατιώτας,
Κ' ἐπέστρεψ' εἰς τὸ φρούριον αὐτῆς νὰ διαμείνῃ,
Ὅπερ τὸ κάστρο τῆς Ἰωρῆας ἔτι καὶ νῦν καλοῦσι.
Ἐνταῦθα χρόνους δεκατρεῖς τὴν εἶχον κεκλεισμένην,
Κι' ἀντεῖχεν εἰς τὰς δυνατὰς ἐφόδους τῶν βαρβάρων,
Ὅτε μικρὸς Γενίτσαρος δολίως ἐτεχνάσθη
Νὰ κάμῃ τὴν βασίλισσαν τὰς πύλας τῆς νάνοιξῃ.
Ἐφόρεσε φορέματα τῶν γυναικῶν τοῦ τόπου,
Παχὺ δὲ προσκεφάλαιον εἰς τὴν κοιλίαν θέσας,
Ἦλθεν ἐν ὥρᾳ σκοτεινῇ, κ' ἐβόα πρὸς τὴν κόρην·
« Ἀνοίξετε τῆς ὄρφανῆς, τῆς δυστυχοῦς ἐγκύου,
Διότι μὲ στενοχωροῦν τοῦ τοκετοῦ οἱ πόνοι. »
Ἐπ' οἴκτου δὲ ἡ ἄμοιρος συγκινηθεῖσα νέα,
Ἐν τῇ ἀπλότητι δ' αὐτῆς τὸν δόλον μὴ νοοῦσα,
Τὰς κλεῖς τῆς πύλης ἔκλειψε λαθοῦσα τὸν πατέρα,
Κ' ἠνοιξε μόνη σπεύσασα τὴν πύλην τὴν μεγάλην.
Εὐθὺς δὲ Τοῦρκοι χίλιοι εἰσῆλθον, κ' ὠργισμένους
Διέταξ' ὁ πατὴρ αὐτῆς νὰ θέσωσι τὴν κόρην
Εἰς πλῆρες ἤλων κοπτερῶν βαρέλιον, καὶ τοῦτο
Πρὸς τὰς ἀβύσσους τάχιστα κατόπιν νὰ κρημνίσουν.
Χλόη δ' εἰς τοῦτο παντελῶς τὸ μέρος δὲν φυτρώνει,
Ἐνθα τὸ αἶμα ἔρρευσε τῆς νέας τοῦ φρουρίου.
Τοιαῦτα λέγει ὁ λαὸς, ἀναμνηστικῶν ποίους
Πολέμους ἡ βασίλισσα τῆς Μεσογείου τότε,
Ἦ Ἐνετία, ἔκαμε πρὸς τοὺς βαρβάρους Τοῦρκους.

Καὶ σκοπιὰ δ' ἐγγὺς αὐτοῦ ὑφούται τοῦ φρουρίου,
 Δι' ὧν μετ' ἄλλων δώδεκα βουνῶν συνεννοοῦντο
 Οἱ Ἐνετοὶ πυρσούς πολλοὺς ἀνάπτοντες μὲ τέχνην·
 Τὸ Ναύπλιον δ' ἐγίνωσκεν, ἡ Σπάρτη καὶ ἡ Πύλος
 Ἐὰν ἐχθροὶ προσήρχοντο, νὰ λάβωσι τὰ ὄπλα.
 Καθὼς τὸ πάλαι ὁ κλεινὸς τῶν Μυκηνῶν μονάρχης
 Ἀνήγγειλε διὰ πυρσῶν ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας
 Ὅτι κατέχει τὰς λαμπρὰς ἐπάλξεις τῆς Τρωάδος.

Τοιαύτας θέσεις ἔσπευσαν νὰ λάβωσιν οἱ κλέφται,
 Ἐλπίζοντες νὰ εὔρωσιν ἐνταῦθα ἡσυχίαν.
 Ἄλλ' ὅμως ἔβροσκεν αὐτοὺς ἐλπίς πολὺ ματαία.
 Νοήσαντες τὰ ἔχνη τῶν ποιμένες Μουσουλμάνοι,
 Ἐτάχυναν πρὸς τὸν Βελῆν τὴν εἶδησιν νὰ φέρουν.
 Ἐκεῖνος δὲ διέταξε μυρίους μισθοφόρους
 Ταχέως τοὺς ἀρματωλοὺς νὰ ζώσουν πανταχόθεν,
 Ἀπάσας δὲ νὰ φράξωσι μὲ ἄνδρας τὰς διόδους.
 Πρωτὶν δὲ τινα ἐν ᾧ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν μόλις
 Οἱ Ἕλληνες ἀνοίγουσι βαρεῖς ἀπὸ τοῦ ὕπνου,
 Ἀκούουν ὑλακὰς κυνῶν, καὶ βλέπουσι μακρόθεν
 Τῶν δένδρων νὰ σαλεύωσιν οἱ κλάδοι μετὰ βίας.
 Οὐδ' ἔλαβον καιρὸν πολὺν νὰ ἐρευνήσουν ποία
 Αἰτία τάποτέλεσμα παρήγαγεν ἐκεῖνο,
 Ὅποτε περίξ ἔλαμψαν ξιφῶν ἀπειραριθμῶν
 Κοπίδες τὰς ἐωθινὰς προσέλκουσαι ἀκτίνας.
 Κι' ὅμως ὁ Στρήφας παντελῶς δὲν ἔχασε τὸ θάρρος·
 Ἀλλὰ πρὸς τοὺς συντρόφους του ἀπέτεινε τοιαῦτα·
 «ὦ φίλοι, μὴ ταράττεσθε, μηδὲ μικροψυχία
 Τὰ μέλη σας ἀδύνατα πρὸς ἄμυναν ἄς κάμῃ.
 Ἀμβλύνατε τὰς κοπτερὰς αἰχμὰς τῶν πολεμίων
 Τὰς χλαίνας ἐπιρρίπτοντες ἐπάνω τῶν ξιφῶν τῶν.
 Ὅποταν δ' ἐκθαμβούμενοι ἐκεῖνοι χαλαρώσουν
 Τὰς τάξεις τῶν, διέρχεσθε μὲ γυμνωμένῃν σπάθην·
 Κ' ἐλπίζω, δὲν θὰ χάσωμεν κανένα τῶν συντρόφων.»

Εἶπε, καὶ πάντες πρόθυμοι τὸν λόγον ἐκτελοῦσι.
 Τὴν χλαϊνάν των δ' ἐκρέμασαν ἐπὶ τὸν ἕνα ὦμον,
 Καὶ μὲ τὴν χεῖρα σείοντες τὴν λάμπουσαν ῥομφαίαν,
 Πρὸς τοὺς ἐχθροὺς μὲ ζωηρὸν προάγουσι τὸ βῆμα.
 Ὅποτε δ' ἐπλησίασαν, κ' ἀντέταζαν ἐκεῖνοι
 Τὰς λόγχας των μετὰ πολλῆς ἐπίσης εὐτολμίας,
 Τὸ βῆμα τὸ εὐκίνητον εὐθὺς οἱ κλέφται στρέφουν,
 Καὶ ῥίπτουν ἐπὶ τὰς αἰχμὰς τὰς δασυμάλλους χλαϊνας.
 Εἰς τὸ στρατήγημα δ' αὐτὸ πολὺ κατέχει θάμβος
 Τοὺς πρῶτον ἤδη πάσχοντας τὸ πάθος τοῦτο Τούρκους,
 Καὶ χαλαρὰς ἀφίνουσι τὰς πυκνωμένας τάξεις.
 Νῦν δὲ παντάπασι καιρὸν δὲν χάνουσι οἱ κλέφται,
 Ἄλλ' ἐπισείοντες γυμνὴν τὴν σπάθην, καὶ τὸ βῆμα
 Ταχύνοντες ὡς ἄγριοι τῆς Ἀρκαδίας κάπροι,
 Τοὺς πολεμίους σχίζουσι δαιμόνων μᾶλλον ὄψιν
 Παρέχοντες, ἢ ὡς θνητοὶ προάγοντες ὀπλίται.
 Κατάπληκτοι δ' ἀπέμειναν οἱ Τούρκοι, καὶ διόλου
 Τὰς χεῖρας δὲν ἐπήγειραν πληγὴν νὰ κάμουν μίαν.
 Τοσοῦτον τὸ παράδοξον τοὺς εἶχεν ἀπαμβλύνει.

Κ' ἤδη τὸ τάχος τῶν ποδῶν οὐδόλως χαλαρόνουν
 Οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' ἄπαυστα τοῦ Πάρνωνος τὸ ὄρος
 Ἄφίνουσι, καὶ τρέχουσι πρὸς τὸ πεδίον κάτω,
 Ἐνθα κοιλάδα γόνιμον ποτίζει ὁ Εὐρώτας.
 Πλησίον δὲ τῶν Γερωνθρῶν, τὸ πάλαι διασήμευ
 Τῆς Λακωνίας πόλεως, τοῦ ποταμοῦ τὸ ρεῦμα
 Τόσον πολὺ στενεύεται εἰς λίθους προσοχθίζον,
 Ὅστ' οἱ ποιμένες θέτοντες ἐνίοτε κλαδία
 Τὰ ποιμνιά των εὐκόλα διαπεροῦν αὐτόθεν.
 Ἐνταῦθα βρέξαντες μικρὸν τοὺς πόδας των οἱ κλέφται
 Τὸν ποταμὸν διέβησαν, κ' εἰς τὰ Βαρδουνοχώρια
 Μὲ βῆμα φθάνουσι ταχύ· ἐκεῖθεν δ' εἰς τὴν Μάνην
 Ἀσθμαίνοντες ἐζήτησαν ἀσφάλειαν νὰ εὕρουν.
 Πολλῆς δ' ἐν ταύτῃ ἔτυχαν τῇ γῆ φιλοξενίας.

Οὐδ' εἶχον φόβον παντελῶς μὴ προδοθῶν ἐνταῦθα,
Ἐνθα τοὺς ξένους ἱερούς οἱ ὄρειοὶ νομίζου
Οἱ ἄλλως περισώζοντες τοὺς νόμους τῶν Λακωνίων,
Καθ' οὗς διόλου ἢ κλοπὴ δὲν εἶναι ἀμαρτία,
Ἐντέχνως ἐὰν δύνασαι νὰ κλέψῃς τὸν πλησίον·
Καθῆκον δ' ἢ ἐκδίκῃσι σπουδαῖον θεωρεῖται·
Καὶ τρέφων γένειον μακρὸν τὸ αἷμά του ὀπίσω
Τοῦ φονευθέντος χρεωστῆ ὁ συγγενὴς νὰ λάβῃ
Φονεύων συγγενῆ τινα κι' αὐτὸς τοῦ δολοφόνου.
Ἄλλ' ὅμως ἂν καὶ μυσαρὰ τὰ ἦθῃ ταῦτα ἔχουν,
Πλὴν μικροψύχως πώποτε δὲν ἔχουν προσκυνήσει,
Οὐδὲ τοὺς κλέφτας βέβαια θέλουσιν προδώσει τώρα,
Τήρησαντες ἀείποτε τὸ φρόνημα τοῦ ἔθνους,
Ὅποῖον εἰς τὴν ἐποχὴν ὑπῆρχε τὴν ἀρχαίαν.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΚΒ'.

ΟΥΤΩΣ ἐσίγησαν παντοῦ τὰ ὄπλα τῶν Ἑλλήνων
Πρὸς ὦραν καταπαύσαντα τὴν φονικὴν ὁρμὴν των·
Καὶ μόνον εἰς τὸν Τυμφορηστὸν, τὸν Πίνδον καὶ τὴν Ὀθρυν
Παρέμειναν ἀκλόνητοι οἱ τολμηροὶ ἀντάρται·
Καθὼς αἱ δρυὲς αἱ παλαιαὶ ἐκείνων τῶν ὀρέων,
Αἱ εἰς τὴν γῆν βαθύτατα τὰς ρίζας των ἀπλοῦσαι,
Περιφρονοῦν ἀσάλευτοι τὴν βίαν τῶν ἀνέμων·
Οὐδὲ τολμοῦν οἱ χωρικοὶ τὸν πέλεκυν νὰ φέρουν
Καὶ κόψουν μὲ τὸν σίδηρον τοὺς γηραιούς των κλάδους,
Μηδ' ἂν σεισμὸς ἢ κεραυνὸς σφοδρὸς τὰς καταρρίψῃ.
Διότι κατοικοῦν ἐντὸς ὀλέθρια στοιχεῖα
Ἐπάγοντα τὸν θάνατον εἰς ἀφελεῖς δρυτόμους·
Ὡς ὅτε καὶ τὸ παλαιὸν τὰ δένδρα τῆς Δωδώνης
Ἐστέναζον, ἐνίοτε δ' ἀπέσταζον καὶ αἶμα,
Μαντεύοντα τί ἔμελλε νὰ ὑποστῇ ὁ ψαύων
Τοὺς κλάδους τοὺς τὸ ἱερὸν ἀποτελοῦντας δάσος.

Νῦν δὲ προσῆλθον εἰς αὐτὰ τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος
Πάντες ἐκεῖν' οἱ ἀρχηγοὶ, οὓς εἶχε καταλίπει
Ὁ Ἄρης ὁ μανιωδῶς βιβρώσκων τοὺς ἀνδρείους.
Ἦλθ' ὁ Μακρῆς ἐκ τοῦ Ζυγοῦ, ὁ γίγας Βαρνακιώτης,
Ὁ Πανουριᾶς καὶ ὁ Σταθᾶς καὶ ὁ ἦρωας Δουσοῦνιότης,
Κ' οἱ ἀδελφοὶ Λαζόπουλοι οἱ σκύμνοι τοῦ Ὀλύμπου.

Οὐδ' ὑπνωττ' ὁ πολύτροπος Κολοκοτρώνης τότε
 Ὁ πρὸ μικροῦ τὸν μικρὸν φονεύσας δολοφόνον
 Ἄλλ' ἦλθεν εἰς τὰ Κύθηρα τὴν Ζάκυνθον ἀφίσσας.
 (Τὸν ἥρωα Πετιμεζᾶν εἶχε φονεύσ' ὁ Νίγηρ
 Ὁ δούλος, θν ἐκέρδησεν εἰς τὴν Λιθύην ἄθλον
 Μὲ πλούσια δελεασθεὶς παρὰ τῶν Τούρκων δῶρα).
 Ἐκεῖθεν δὲ παρέλαβε τὸν νέον Κουντουριώτην,
 Καὶ κλέφτην γνῶσιν ἔχοντα πολλὴν τῆς Θεσσαλίας.
 Ναυλώσαντες δ' ἐπίμηκες πλοιάριον, μὲ τοῦτο
 Ἀπέπλευσαν νὰ ἴδωσι τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Πίνδου.
 Κι' ἄλλοι δὲ κλέφται μετ' αὐτοὺς συνῆλθον πανταχόθεν
 Προσμένοντες νὰκούσωσι τί συμβουλάς θὰ δώσῃ
 Ὁ προσφιλὴς εἰς ἅπαντας ὀπλίτης τῶν Ἀγρᾶφων.
 Τὸν Κατσαντώνη δ' εὔρηκαν ὑπὸ σκιὰν ἐλάτης,
 Ἀνατεινούσης ὑψηλὰ τοὺς κλάδους εἰς τὸν Πίνδον.
 Βρυθίμμος δὲ κατ' ἀρχὰς τοὺς ἐβλεπεν ὁ ἥρωας
 Πλὴν ἔπειτα τὸν ἐπνίξε πικρῶν δακρῶν βεῦμα,
 Ἀργὰ δ' εἰς τοὺς ὀπλαρχηγούς ὠμίλησε τοιαῦτα
 ἀφεῦ! πόσον εἶχε δίκαιον, ὦ φίλοι, ὁ Ζαΐμης,
 Ὅποτε μᾶς προέτρεπε νὰ φεύγωμεν τοὺς ξένους.
 Τώρα καλῶς ἐνόησα· μᾶς ἄφισαν οἱ Γάλλοι,
 Ἀφοῦ πρὸς ἐπανάστασιν μᾶς ὄθησαν πανούργως.
 Ἐχάθησαν ἀνωφελῶς ἀρματωλοὶ τοσοῦτοι,
 Ὡς βοῦν δ' οἱ Τούρκοι ἐσφαζάν τὸν ἀκουστὸν Βλαχάβαν,
 Κ' ἐφόρτωσαν τοὺς ἵππους τῶν μὲ κεφαλὰς Ἑλλήνων,
 Ἐξαποστέλλοντες αὐτάς πρὸς τὸν Σουλτάνον δῶρον.
 Ἐσπάραζαν τὰ ὄψα μᾶς τῶν ὄρφανῶν οἱ γόοι,
 Καὶ χόρτα μόνον μένουσι καμμένα, ὅπου κήπους
 Τοῦ Ἑλλήνος αἱ φιλεργοὶ ἐφύτευσαν παλάμαι·
 Συμβάν δ' ὑπῆρξεν εὐτυχὴς ὅτι πρῶτος τὰ ὄπλα
 Οἱ Ψαριανοὶ δὲν ἔλαβον καὶ τῶν Σπετσῶν οἱ ναῦται.
 Ἀλλὰ τὸ αἷμα τὸ χυθὲν μέλλει καρπὸν νὰ φέρῃ.
 Οὐδ' εἶν' αἱ ἀνταρσῖαι μᾶς αὐταὶ ἢ ἀγγελία
 Μεγάλης καὶ τρομακτικῆς ἐγέρσεως κατόπιν·

Μακάριος δ' ὅστις αὐτὴν ἐπίδη τὴν ἡμέραν.
 Πλὴν φεῦ! δὲν εἶναι χάλυβες τὰ ἰσχυρὰ ὀστέα μου
 Νάνθέξουν εἰς τὴν ἄπαυστον τοῦ πεπρωμένου πλῆξιν.
 Τὸ ἄστρον μου πρὸ τῆς αὐγῆς ἐκείνης θέλει δῦσει.
 Τὸ πείσμα τοῦ Ἀληπάσσα, προβλέπω, θὰ μὲ φάγη.»
 Εἶπε, δακρύων δ' ἔγειναν οἱ ὀφθαλμοὶ του βρούσις,
 Κ' ἐπόνεσαν τὸν ἥρωα τοῦ ἔθνους οἱ ὀπλίται.
 Τοιαῦτα δ' εἶπεν ὁ Μακρῆς, τῶν Αἰτωλῶν ὁ κλέφτης·
 «Λοιπὸν ἡμεῖς δὲν φεύγομεν ἐντεῦθεν· προμαχῶνα
 Θὰ κάμωμεν τὰ στήθη μας· κάμμια Τούρκων σφαῖρα
 Τὴν ἐθνικὴν καρδίαν σου δὲν θὰ τρυπήσῃ τότε.»
 «Ὅχι», διέκοψεν εὐθὺς ὁ ἀρχηγὸς τὸν λόγον·
 «Ὅχι, Μακρῆ μου, τὴν θερμὴν ἀγάπην σου γνωρίζω.
 Πλὴν σὰς ὀρκίζω εἰς αὐτὴν τὴν προσφιλῆ πατρίδα,
 Ἀπέλθετε, τὰ ὄρη σας ἐλεύθερα τηρεῖτε.
 Πρὸς τί ἐδῶ τὸ αἷμά σας ἀνωφελῶς νὰ ρεύσῃ ; »
 Οἱ ἥρωες εἰς τῶνομα τῆς προσφιλοῦς πατρίδος
 Παρέμειναν σιωπηλοί· συνήνωσε δ' ὁ γέρων
 Φραγκίστας τὴν πολῦπειρον καὶ συνετὴν του γλῶσσαν.
 Καὶ μόλις τέλος μὲ πολὺν τοὺς καταπειθεὶ κόπον
 Νάπέλθωσι φυλάττοντες τὰ ὄρη των καὶ πάλιν,
 Ἡμέρας δὲ προσμείνωσι τῶν νῦν αἰσιωτέρας.

Κ' ἤδη τὴν χεῖρα τείνοντες νὰ χωρισθῶσι μέλλουν
 Τὸν ἀκριβὸν των σύντροφον, τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ἔθνους.
 Οἱ ἄλλοτε δ' ἀτέραμνοι καὶ ἄκαμπτοι ὡς βράχοι
 Ἀνέλουν εἰς δάκρυα, ὡς κόρη τὴν ἐστίν
 Τῶν πρώτων ἡμερῶν αὐτῆς ἀφίνουσα μὲ κόπον.
 Τινὰς δ' ἀπέπνιγον λυγμοὶ καὶ θρήνοι, ὡς ἂν ἦδη
 Νεκρὸν ἐθρήνουσιν πρὸ αὐτῶν τὸν κλέφτην τῶν Ἀγράφων·
 Φρικῶδες προσιώνισμα τῶν ἔπειτα συμβάντων !
 Ἀπῆρχοντο δὲ θλίβοντες βαρυαλγῆ καρδίαν,
 Σφογγίζοντες τὰ δάκρυα, ὅποτε ἱερεὺς τις
 Προέβη νέον ὀδηγῶν τάνάστημα ὠραῖον.

Μόλις ὁ μύσταξ ἴδρονε, τὸ ζωηρὸν δὲ βλέμμα
 Ἐδήλου νέον ἔχοντα ψυχὴν γενναιοτάτην.
 Πολὺ δ' ἀξιαγάπητον καὶ σοβαρὸν συγχρόνως
 Τὸ πρόσωπον ἐφαίνετο τοῦ νεανίου τούτου·
 Κ' αἰδήμων, ὅπως αἱ δειλαὶ παρθένοι τὴν μητέρα,
 Παρηκολούθει τοῦ Χριστοῦ τὸν λειτουργὸν μὲ σέβας.
 Τοιαῦτα δ' εἶπ' ὁ ἱερεὺς ἰδὼν τὸν Κατσαντώνην·
 Ἄν' ἀρχηγέ, παράδοξον θὰ σ' εἶπω ἱστορίαν·
 Περιπλανώμενος ποτὲ μονήρης εἰς ἓν δάσος,
 Ἐξάιφνης ὑπὸ δυνατῆς θυέλλης κατελήφθην·
 Κατέφυγον δ' εἰς σπήλαιον τὸ ὕδωρ νάποφύγω,
 Ὅτε παράδοξος πολὺ μὲ καταπλήττει θέα·
 Νεᾶνις μέλαιναν στολὴν ὡς μοναχὴ φοροῦσα
 Εἰς τὰς ἀγκάλας νήπιον ἐθήλαζεν ὠραῖον.
 Ἰργίσθην δ' εἰς τὸ θέαμα ἐκεῖνο, καὶ τὴν χεῖρα
 Ἐσήκωσα τὴν ἀσεβῆ ἐκείνην νὰ κτυπήσω,
 Ὅπότ' ἐξάιφνης ἀετὸς τὸ τέκνον προστατεύων
 Ἀπώθησε τὴν χεῖρά μου· τὰς πτέρυγας δ' ἐκτείνας
 Ἰπὲρ τὸ βρέφος, ἔμεινεν ἐκεῖ νὰ τὸ φυλάττη.
 Ὡς θεῖον ἐθεώρησα ἐγὼ αὐτὸ τὸ θαῦμα.
 Τοῦ βρέφους ἐσυγχώρησα τὴν ἀτυχῆ μητέρα
 Πρὸς τοῦ Ἰψίστου τὰς βουλὰς μὴ θέλων νάντιτεινω,
 Κ' ἐπεμελήθην ἔπειτα νάνατραφῆ τὸ τέκνον.
 Μετὰ χαρᾶς δ' ἐμάνθανε τὰ γράμματα μεγάλης·
 Πλὴν τὸν κατέλαβ' ἔπειτα πόθος σφοδρὸς τῶν ὄπλων,
 Κ' εἰς τὰ βουνὰ κάπρους πολλοὺς ἐφόνευε καὶ Τούρκους.
 Νῦν δὲ μὲ παρεκάλεσεν ἐνταῦθα νὰ τὸν φέρω,
 Ὅπως τοῦ ἔθνους πρόμαχος ὀνομασθῆ, καὶ γεῖνη
 Τοῦ Κατσαντώνη ψυχογιῆς, τοῦ πρώτου ἥρωός μας.·
 Ἐκ κορυφῆς μέχρι ποδῶν τὸν νέον τοῦτον εἶδεν
 Ὁ τῶν Ἀγράφων ἀρχηγός· τοῦ ἔσφιξε τὴν χεῖρα,
 Καὶ μὲ φωνὴν περιπαθῆ τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 Ἄν' ἐάν τῷ ὄντι, νέε μου, παρὰ Θεοῦ ἐκλήθης
 Τοῦ ἔθνους μέγας στρατηγός μετέπειτα νὰ γεῖνης,

Εἰς ἀρμολίαν ἔφθασες στιγμὴν νὰ μ' ἀπαλλάξῃς
 Ἐκ μεγάλης θλίψεως τὸν Φάλιον πρὸ ὀλίγου,
 Χριστιανὸν τὸ ὄνομα, πλὴν Τοῦρκον τὴν καρδίαν,
 Σημαίαν εἶδον Τουρκικὴν νὰ φέρῃ καὶ τὰ ὄπλα
 Νὰ στρέφῃ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, τὸ αἷμά των νὰ πῖῃ.
 Τὸ τέρας τοῦτο ἤθελον ἀπὸ τῆς γῆς νὰ λείψῃ.
 Μανθάνω δ' εἰς τὸ Δημοκὸν πλησίον διατρίβει.
 Ἄν τοῦτον δυνήθῃς λοιπὸν νάρπάξῃς δι' ἐφόδου,
 Κ' ἐνταῦθα δέσμιος ποινὴν τῶν ἐγκλημάτων δώσῃ,
 Τὰς ἀργυρὰς πιστόλας μου εὐθὺς θὰ σοὶ χαρίσω,
 Καὶ πρῶτος δορυφόρος μου θὰ ἦσαι εἰς τὰς μάχας.»
 Εἶπεν ὁ ἥρωσ δοκιμὴν ἐπιθυμῶν νὰ κάμῃ
 Ἐάν τῷ ὄντι δεξιὸς εἰς τοὺς πολέμους ἦτον
 Ὁ νέος οὗτος· εἰς αὐτὰ δ' ὁ ἱερεὺς προσθέτει·
 «ὦ Καραϊσκα, πρόσσεχε εἰς τὰρχηγοῦ τὸν λόγον·
 Σπουδαίαν σοὶ ἀνέθηκεν εὐθὺς ὑπηρεσίαν·
 Τιμὴν δὲ μέλλεις εἰς αὐτῆς μεγάλην ἀποκτήσῃς.»
 Μετὰ πολλῆς δ' ἀπήντησεν ὁ νέος εὐτολμίας,
 «ὦ ἀρχηγέ μου, μετ' ἐμοῦ ἄς ἔλθωσιν ὀλίγοι
 Ἐκ τοῦ ἀνδρείου σου στρατοῦ, κ' ἐλπίζω νὰ τὸν φέρω
 Δεμένον αὔριον πρωτ' πολὺ καλὰ γνωρίζω
 Τί θέσιν εἰς τὸ Τουρκικὸν στρατόπεδον κατέχει
 Κατασκοπεύσας τὴν προχθὲς τὰ πάντα ἐκ τοῦ ὄρους.
 Ἀπόψε θέλω ἔφοδον νυκτερινὴν ποιήσει,
 Καὶ μὲ τὴν χεῖρα μου αὐτὴν τὴν κόμην του θάρπάξω.
 Εἶπε, τὴν τόλμην δ' ἅπαντες θαυμάζουσι τοῦ νέου,
 Κι' ὁ Κατσαντώνης ἔνευσεν εἰς τοὺς λερούς συντρόφους
 Νὰκολουθήσωσι τινὲς τὸν νέον Καραϊσκον.

Ὡς δὲ τοὺς χαυλιόδοντας οἱ κάπροι ἀκονίζουσι
 Εἰς δένδρου στέλεχος σκληρὸν, ὁπότεν θὰ ὀρμήσουσι
 Νὰ λάβουσι λείαν ἐκλεκτὴν ἀπὸ πλησίον ποιμνῆς·
 Ὅμοίως τὰς ῥομφαίας των οἱ κλέφται ἀκονίζουσι,
 Οἱ μέλλοντες τὸν εὐτολμον νὰκολουθήσουσι νέον,

Ὅπότε εἰς τὸν ὄριζοντα ὁ Ἑσπερος ἀνῆλθεν
 Καὶ καταβάντες τὴν ὄφρυν τοῦ ὄρους μ' ἤσυχίαν,
 Εἰς δένδρων θέτουσι κορμούς τὰ ὄπλα των πλαγίως,
 Κ' εἰς τὸ πεδίον νάπλωθῃ τὸ σκότος περιμένουν.
 Ὅποτε δ' ἦλθ' ἡ μαύρη νύξ, βαρὺς δ' ὁ πρῶτος ὕπνος
 Ἐπέζε τοὺς μαλθακοὺς τῶν Τούρκων ὄπλοφόρους,
 Τὰς χλαίνας ἐπὶ τῶν χαμαὶ καταλιπόντες χόρτων
 Καὶ τὸ βαρὺ τουφέκιον, ἀφέλκουσι τὴν σπάθην
 Κι' ὀρμῶσι μὲ γιγάντειον εἰς τὸ πεδίον βῆμα.
 Δεινῶς δ' αὐτῶν ὁ σίδηρος ὁ στιλπνωμένος λάμπει
 Καὶ δοῦπον κάμνουν δυνατὸν οἱ ῥωμαλέοι πόδες·
 Πλὴν δὲν προφθάνουν οἱ σκοποὶ νάγγειλουν ἐκ δευτέρου
 Τὴν αἰφνιδίαν ἔφοδον, ὅποτε τοὺς φονεύουν
 Οἱ Ἕλληνες κ' εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Φάλια καταφθάνουν.
 Πατήσας δ' εἰς τὸ στῆθος του ὁ νέος Καραϊσκος,
 Κ' ἐξαγαγὼν μανδῆλιον, τὸ στόμα του ἐμφράσσει,
 Νὰ μὴν ἀκούσῃσι φωνὰς οἱ ἄλλοι στρατιῶται.
 Κατόπιν δ' ἀπὸ τῶν χειρῶν τὸν σύρει ὡς παιδίον,
 Κι' ἀόπισω, ἴσῳ, σύντροφοι,» σιγὰ σιγὰ προσφέρει·
 Ἐκεῖνοι δ' ὡς ἰέρακες ταχεῖς τὸ βῆμα στρέφουν
 Νὰ φθάσουν εἰς τὴν πρώτην των ὑπὸ τὰ δένδρα θέσιν.
 Ἐμβρόντητοι δ' ἀπέμειναν οἱ Τούρκοι κατὰ πρῶτον,
 Τσαύτην ἐν καιρῷ νυκτὸς μὴ προσδοκῶντες τόλμην·
 Πλὴν ἔπειτα κατὰ μικρὸν τὸ θάμβος τοὺς ἀφίνει,
 Κι' ἀρχίζουσι νὰ πυροβολοῦν, κραυγάζουσι δ' ἀπαύστως.
 Πλὴν πάντα ταῦτα μάταια· καθότι μετὰ τάχους
 Ἀγρίων ἵππων ἔφυγον οἱ κλέφται, κ' εἰς τὸ ὄρος
 Πατήσαντες τοὺς πεδινοὺς ἐχθροὺς δὲν ἐφοβοῦντο.

Γλυκεῖα δὲ ὑπέφωσκεν ἡὼς κ' ὁ Κατσαντώνης
 Ἦγειρετο τὸ πρόσωπον μ' ὕδωρ ψυχρὸν νὰ νίψῃ,
 Ὅποτε εἶδε πόρρωθεν τὸν νέον Καραϊσκον.
 Κονιορτὸς δ' ἠγείρετο πολὺς, πορευομένων
 Τῶν ὀπλιτῶν μετὰ σπουδῆς, ὡς ὅταν ὑπηρεταί

Περιχαρῆ κομίζωσι μεγάλην ἀγγελίαν
 Εἰς κύριον ἀνοίγοντα γενναίαν τὴν παλάμην.
 Μὲ προσοχὴν δ' ἐκύτταξεν ὁ ἀρχηγὸς ὑψώσας
 Ὑπὲρ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καμπύλην τὴν παλάμην,
 Κ' ἐφώναξε· «Μὰ τὸν Θεὸν, νομίζω πῶς τὸν Φάλιαν
 Δεμένον φέρουν· ἀληθῶς ὁ νέος Καραϊσκος
 Τοῦ ἔθνους μέλλει στρατηγὸς ἐπιφανὴς νὰ γείνη.
 Τοιαῦτα τὸ προαίσθημα μοὶ λέγει τῆς ψυχῆς μου.»
 Ἠγέρθησαν δ' ἀκούσαντες τὸν λόγον τοῦτον πάντες,
 Καὶ μὲ ψυχὴν βαρυαλγῆ κατησχυμένον βλέπουν
 Τὸν πρῶτον σύντροφον αὐτῶν εἰς τῶν μαχῶν τὰς δάφνας·
 Τὸν πτύουν εἰς τὸ πρόσωπον, ἀράς δεινὰς προφέρουν,
 Καὶ μόλις μεταβάλλουσι τὴν σκυθρωπὴν των ὄψιν,
 Ὅποταν δὲν χορταίνωσιν ἐκεῖνον ἐπαινοῦντες,
 Ὅστις ὑπῆρξεν αἷτιος νὰ τὸν συλλάβουν ζῶντα.

Ἄλλ' ὑπὲρ πάντας ἔσπευσε νὰ συγχαρῆ τὸν νέον
 Ὁ πρῶτος τῶν ἀρμάτων τῶν τοῦ ἔσφιξε τὴν χεῖρα,
 Περιπαθῶς τὰ χεῖλη του ἠσπάσθη, τῷ χαρίζει
 Τὰς ἀργυρὰς ἐξαγαγὼν πιστόλας ἐκ τῆς ζώνης,
 Καὶ πλήρης συγκινήσεως τοιοῦτον εἶπε λόγον·
 «Ἦ φίλτατε, ὁ μοναχὸς ἀλήθειαν μᾶς εἶπε.
 Ἐκλήθης, ὅπως φαίνεται, παρὰ Θεοῦ τῷ ὄντι
 Τοῦ ἔθνους μας ὄπλαρχηγὸς ἐπίσημος νὰ γείνης.
 Τόσον ταχέως τὸν αἰσχροὺν συνέλαβες προδότην.
 Ἄλλοτ' ὁ Δίπλος μὲ κυρτὴν στολίσας με ῥομφαίαν,
 Διάδοχον μ' ἐκήρυξεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ὅπλων.
 Ὅμοίως σήμερον κ' ἐγὼ μὲ ταύτας τὰς πιστόλας
 Σ' ἀνακηρύσσω πρῶτιστον τῶν ὀπλιτῶν μου πάντων.
 Καὶ μέγας εἶθε στρατηγὸς ποτὲ νὰ συναθροίσῃς
 Εἰς στρατιὰν πολυπληθῆ τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων.
 Τότε ἡ πλᾶξ τῶν δυστυχῆ ἐμὲ θέλει καλύπτει·
 Πλὴν θέλει κἂν φημιζεσθαι εἰς τοὺς κατόπιν χρόνους
 Τὸν Κατοσυντώνην ἀρχηγὸν ὅτ' εἶχ' ὁ Καραϊσκος.

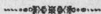
Εἶπε καὶ πάντων ὕγρανε τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ δάκρυ.
Ἄλλὰ κ' ἡ κνίσσα τῶν ὀπτῶν προβάτων μετ' ὀλίγον
Τὰ νεῦρα τῆς ὀσφρήσεως ἠδέως διεγείρει.
Κ' οἱ κλέφται δὲν βραδύνουσι τοὺς πόδας νὰ σταυρώσουν
Ἐπὶ τῆς χλόης, τὰ δεινὰ τοῦ βίου λησμονοῦντες
Εἰς τὸν γλυκὺν ψιθυρισμὸν τῶν ἐλατῶν καὶ πεύκων.
Τὸν Καραίσκον δ' ἅπαντες οἱ κλέφται ἀμιλλῶνται
Τίς πρῶτος μέ τι ἐκλεκτὸν νὰ καθηδύνη μέρος.

Ἦραν πολλὴν ἐκάθισαν πλησίον τῆς τραπέζης
Ἄλλήλοισι ἀφηγοῦμενοι ποικίλας ἱστορίας.
Πλὴν τέλος ἐβαρέθησαν νὰ κάθωνται, καὶ πόθος
Τοὺς ἔλαβε νάφήσωσι τὸ κάθισμα τῆς χλόης.
Ἄργα δ' ὁ ἦρωσ ἀρχηγὸς τοιοῦτον εἶπε λόγον·
«ὦ φίλοι, πρὶν ὁ ἥλιος τὴν ἐρυθρὰν τοῦ δαδα
Βραδέως εἰς τὰ κύματα τοῦ πόντου κατακρύψει,
Ἀνάγκη νάφανίσωμεν ἀπὸ τῆς γῆς τὸ τέρας,
Ὅπερ ὁ Ἄδης ἤμεσεν ἡμᾶς νὰ κατασχύνη.
Ταχέως ἐτοιμάσατε τὰ βροντερά σας ὄπλα·
Κι' ὀπόταν ἀπῦρ τὰ χεῖλη μου με δύναμιν προφέρουν,
Τρυπήσατε τοῦ μουσαροῦ ἐκείνου τὴν καρδίαν.»
Εἶπε, καὶ νεῦμα ἔκαμεν ἐκεῖσε νὰ τὸν φέρουν.
Κ' εἰς κλέφτης ἐπιδέξιός με μάχαιραν ὄξειαν
Ἀπέκοψε τὰ δυνατὰ δεσμὰ, με τὰ ὅποια
Τὸν εἶχ' εἰς δένδρου στέλεχος ὁ Καραίσκος δέσει.»
Ἐκ τοῦ βραχίονος δ' αὐτὸν κατόπιν ἐφελκῶν
Ἐνώπιον τοῦ ἀρχηγοῦ τὸν ἔφερε θρηνοῦντα,
Ὅπως θρηνοῦν εἰς τὰς ὁδοὺς τὰ δύστροπα παιδιά,
Ὅπόταν τὰ βιάζωσι νὰ τρέχουν ἀκουσίως.
Συνειθισμένος δ' εὐτελῶς νὰ φέρετ' ὁ προδότης,
Τοῦ Κατσαντῶν ἠθέλησε τὴν χεῖρα νὰ φιλήσῃ·
Καὶ κύψας ἠτοιμάζετο τῆς φουστανέλλας τᾶκρον
Νὰ λάβῃ, καθὼς ἔκαμεν εἰς τοὺς σατράπας Τούρκους.
Πλὴν οὕτω μᾶλλον ἔκαμε νὰ γανακτήσουν πάντες,

Δεικνύων τὴν ἀγέννησιαν τῆς χαμερπούς ψυχῆς τοῦ
Εὐθύς δ' ἀπόβησεν αὐτὸν ὁ ἀρχηγὸς καὶ εἶπε·
«Δὲν εἶμ' ἐγὼ Τοῦρκος πασσᾶς, νὰ θέλω κολακείας·
Οὔτε ποθῶ τὴν χεῖρά μου οἱ ἄλλοι νὰ φιλῶσιν.
Εἶμ' Ἕλληνας ὑπερήφανος ποθῶν ἐλευθερίαν,
Καὶ θέλων ἴσους πρὸς ἐμὲ νὰ θεωρῶ τοὺς ἄλλους.
Δὲν ἔχω μόνον ὀφθαλμοὺς νὰ εἶδω τοὺς προδότας.
Κακοῦργε! δὲν ἐπίστευες ὅτι θὰ δώσης δίκην
Τῆς βδελυρᾶς σου πράξεως, τῆς γλώσσης τῆς αὐθάδους.
Πλὴν ἔφθασεν ἡ ἐποχὴ νὰ τρέμῃς ὡς ὁ Κάϊν.
Ἦ σύντροφοι, γειμίσατε τὰ εὐστοχὰ σας ὄπλα·
Εἰς βράχου δέσατε πλευρὰν ὀρθίως τὸν προδότην,
Καὶ πάντες ἀκοντίσατε τὰς φονικὰς σας σφαίρας,
Νὰ μείνουν μόνον τὰ ὀστά, καὶ ταῦτα τεθραυσμένα·
Ὁ μόλυβδος τὰ ἔχνη του ἐκεῖ νὰ καταλίπη,
Κι' οἱ διαβάται βλέποντες τὴν πέτραν μαυρισμένην,
Τοιαῦτα εἰς τοὺς ἔπειτα νὰ ἐκφωνῶσι χρόνους·
«Ἀνάθεμα, ἀνάθεμα εἰς ὅσους καθὼς οὗτος
Τὴν προσφιλῆ προδίδουσι πατρίδα τῶν Ἑλλήνων!
Πάντες δὲ νῦν ἀνάθεμα βοῶσι· πλὴν ὁ Φάλιξ
Ἀκόμη δὲν ἀπώλεσε τελείως τὴν ἐλπίδα·
«Ἦ ἀρχηγέ μου, ἐκβοᾶ, ἀκαὶ σὺ δὲν ἔχεις τέκνα;
Δὲν τρέμεις μήπως ὄρφανὰ τάφησης εἰς τοὺς δρόμους;
Τί θέλουν γείνει, ἂν αὐτὰ πατὴρ δὲν προστατεύῃ,
Ἡ μήτηρ δ' ἄρτον παντελῶς δὲν ἔχη νὰ προσφέρῃ,
Κ' ἐκ τῶν θυρῶν οἱ ἄσπλαγχοι αὐθένται τὰ διώκουν;
Συμπάθειαν κἂν δείξατε εἰς τὰ πτωχὰ παιδιὰ.
Ὁ λόγος οὗτος τὴν ὀργὴν τοῦ Κατσαντώνη μᾶλλον
Ἐπιτύχησε, καὶ μὲ φωνὴν ἀπήντησε βροντώδη·
«Ἦ! βέβαια τὰ τέκνα μου ἂν ἐμελλεν ὁ κόσμος
Προδότου τέκνα βέβηλα ποτὲ νάποκαλέσῃ,
Δὲν ἤθελον ἐπὶ τῆς γῆς νὰ πνέωσιν ἀέρα·
Ἀλλὰ νὰ θάψωσιν αὐτὰ ὑπὸ σωρείαν λίθων,
«Ἀνάθεμα, φωνάζοντα, τῶν ἄλλων τὰ παιδιὰ.

Θά ἔσφαζον τὰ τέκνα σου, ἐὰν ἐνταῦθα ἦσαν
 Θά ἔκαιον τὸν οἶκόν σου, νὰ σβύσῃ τῶνομά σου,
 Ἴχνος κἀνὲν ὑπάρξεως τοιαύτης νὰ μὴ μείνῃ.»
 Νῦν δ' ἄφησε τὸν ἀρχηγὸν ἀπελπισθεὶς ὁ Φάλις,
 Καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἔστρεψε τὸν λόγον ἰκετεύων·
 Τὴν γῆν δ' ἐφίλει κ' ἠγγίξε μὲ τὰς τρεμούσας χεῖρας,
 Κ' ἐκ τῶν δακρύων τοῦ ὑγρὸν ἐγένετο τὸ χῶμα·
 «Συστρατιῶται! μεθ' ὑμῶν πολλάκις δὲν εὐρέθην
 εἰς μάχας, καὶ τὸ μέτωπον ἐπέστεψα μὲ δάφνην;
 Τοῦρκους δὲν ἔσφαζα κ' ἐγώ; τοσάκις δὲν πύχθηθην
 Συμποσιάζων εὐτυχῆ νὰ ἴδωμεν πατρίδα;
 *ὦ! κἀν τὸ πῦρ τῶν ὄπλων σας τὰς σάρκας μου μὴ φάγῃ·
 Ὑπὸ τὴν γῆν καλύψατε τὸ ἄτυχόν μου σῶμα,
 Καὶ θέσατ' ἐπ' αὐτοῦ σταυρόν, μὴ βλασφημῆ ὁ κόσμος
 Μετέπειτα τὴν μνήμην μου ἐντεῦθεν διαβαίνων.
 *Ἄν ἡ ψυχὴ μου ἔπταισε, τὸ σῶμά μου τί πταίει;
 *Ἄν ἐγκλημα διέπραξα, κ' ἐγὼ θνητὸς δὲν εἶμαι;
 Εὐσπλαγχνισθῆτε! τίς ὑμῶν τὸ μέλλον του γινώσκει;
 Κ' ἐγὼ χριστιανῆς μητρὸς ἐθήλασα τὸ γάλα.»
 Οὕτω βοῶν εἰς χεῖμαρρον ἐπνίγετο δακρύων·
 Φρικώδης δὲ κατέλαθε σιγὴ τοὺς ὀπλοφόρους,
 Καὶ μένουσι στιγμὰς τινὰς ἀκίνητοι ὡς λίθοι,
 Ὅποτε μετ' ὀργῆς δεινῆς βοᾷ ὁ Λεπενιώτης·
 «Ἰούδας εἶσαι· παντελῶς χριστιανὸς δὲν εἶσαι.
 Μωροὶ θὰ ἤμεθα πολὺ, πρὸς τοὺς αἰσχροὺς προδότας
 Συμπάθειαν νὰ δεῖξωμεν· ἀπόθανε, νάφησης
 Κ' εἰς τοὺς λοιποὺς παράδειγμα, μὴ πράττωσι τοιαῦτα!
 Ὡ φίλοι, ἐτοιμάσατε τὰ εὐστοχὰ σας ὄπλα!
 Ἐπὶ τοῦ βράχου δέσε τον ταχέως, Σκαλτσοδῆμε.»
 Εἶπε κ' ἡ βροντερὰ φωνὴ τὸν λήθαργον διώκει·
 Τὰ ὄπλα των λαμβάνουσι κρατοῦντες τὴν καρδίαν,
 Καὶ περιμένουν προσταγὴν τὰς σφαίρας νάκοντίσουν.
 Ἄφου δ' ὀρθίως ἔδεσαν τὸν Φάλιν εἰς τὸν βράχον,
 Καὶ «πῦρ» ἐβόησ' ἰσχυρῶς ὁ ἀρχηγός, ἐν τάχει

Πυροβολοῦν κι' ἀνάθεμα» ἐπιφωνοῦσι πάντες.
Ὡς σκελετὸς δὲ μελανὸς ἀπέμειν' ὁ προδότης,
Κ' ἐπὶ τῆς πέτρας ἄφησεν ὁ μόλυβδος τὰ ἴχνη.
Φρικώδης δὲ βρυκόλακας, ἐθρύλουν μετὰ ταῦτα,
Τὴν νύκτα περιέστρεψε τὸ φλογερόν του ὄμμα,
Τρομάζων τοὺς πράγοντας ἐκεῖσε ὁδοιπόρους.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΚΓ'.

ΤΡΟΙΑΥΤΗΝ ἔλαβε ποιήν ὁ Φάλλιας ὁ προδότης.
Νῦν δὲ κατέπεσ' ἀλλαχοῦ παντοῦ ἡ ἀνταρσία,
Κ' οἱ Ἕλληνες προσέβλεπον τοὺς βράχους τῶν Αἰγυπτῶν
Ἔως τελευταίαν ἄγκυραν τῶν ἐθνικῶν ἐλπίδων.
Ἐνταῦθα εἶχεν ὑψηλὰ τὴν φωλεάν του κτίσει
Ὁ ἀετός, ὃν ἔτρεφον τὰ αἵματα τῶν Τούρκων,
Καὶ πρὸς τὴν γῆν τὴν κεφαλὴν ποτὲ δὲν θέλει κύψει.
Οἱ παῖδες δ' οἱ μὴ ἔχοντες ἰσχὺν νὰ συκρατήσουν
Τὰ ζωηρὰ αἰσθήματα, τοὺς πόθους τῆς ψυχῆς των,
Ἵμνουσιν εἰς τὰς ἀγνίας τοὺς ἀκουσμένους κλέφτας
Καὶ τὸν φοροῦντ' ὀλόχρυσον στολὴν ὀπλαρχηγῶν των.
Καὶ τις δημῶδης ποιητῆς δὲν δύναται νὰ βάλῃ
Ἐπὶ τῆς γλώσσης χαλινόν, ἀλλὰ τὴν λύραν κρούων
Τὸν ἀλαζόν' Ἀλλήπασσαν σαρκάζει μὲ τοὺς στίχους.
Τοιοῦτον δ' εἶχε νόημα ὁ χλευασμὸς ἐκεῖνος·
α' Ὁ λέων πῶς ἀπέκρυψε τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην;
Πῶς δὲν προστάσσ' οἱ χωρικοὶ τὰς σφύρας νὰ ἐπαίρουν
Τὰς σιδηρᾶς, νὰ θραύωσι τοὺς βράχους τοὺς κρημνώδεις,
Ὅπως ἐκεῖθεν διαβῇ τὸ ἄρμα τοῦ θριάμβου;
Πῶς; ἐλησμόνησε λοιπὸν τοὺς παλαιούς σκοπούς του,
Διότι τοὺς στρατοὺς αὐτοῦ οἱ ἀετοὶ σκορπιζοῦν
Οἱ κατοικίαν ἔχοντες τὰ ὕψη τῶν ὀρέων;
Σουλτάνος πλέον δὲν ποθεῖ νὰ γείνη τῶν Ἑλλήνων;

Ἄλλὰ φρονῶ, ταχύτερον τοῦ λαγωῦ τοὺς πόδας
 Θὰ κάμη, μὴ τὴν μάχαιραν ἀφέλκοντες ἐκεῖνοι
 Ἐντὸς αὐτῆς τῆς πόλεως νὰ τὸν συλλάβουν ἔλθουν.»
 Τοιαῦτ' ἐνώπιον Γραικῶν πολλὰκις μετὰ τὴν λύραν
 Ἐψάλλ' ὁ νέος ποιητής· ἐκεῖνοι δὲ τὰ χεῖλη
 Διαγκάνοντες, πολὺ καλὰ τοὺς στίχους ἐννοοῦντες,
 Ἀπέφευγον κατὰ μικρὸν τὴν μουσικὴν νάκούουν.
 Αὐτὸ δὲ τοὺς ὠτακουστάς διόλου δὲν λανθάνει,
 Καὶ προσταγὴν λαμβάνουσι τὸν ποιητὴν νὰ φέρουν
 Ἐνώπιον τ' Ἀλῆπασσα, τὴν σάτυραν νὰ ψάλλῃ.

Καθάσιδες δ' ἀπήγαγον τὸν Ἕλληνα ταχέως,
 Καὶ μετὰ τὴν λύραν ἔφθασεν εἰς τὸ σεράγι τρέμων.
 Ἦχρὸς δ' ἐκάθισεν, εὐθύς νὰ φονευθῆ προσμένων,
 Ὅποτε μειδιῶν γλυκὰ τῷ εἶπεν ὁ σατράπης·
 «Ἦ νέε μου, τὸ ἄσμα σου ἐπιθυμῶ νὰ ψάλλῃς»
 Διότι μ' ἐβεβαίωσαν ὅτι τὴν λύραν κρούεις
 Μὲ τρόπον θελκτικὸν πολὺ, φωνὴν γλυκεῖαν ἔχεις.»
 Ὁ ποιητὴς δ' εἰς τὰς ἀρχάς δὲν δύναται διόλου
 Νὰ κρούσῃ τὰς χορδὰς αὐτοῦ, τὰ χεῖλη του νὰ νοιξῇ.
 Πλὴν ἔπειτα κατὰ μικρὸν τὸν ἐνθαρρύνουν πάντες·
 Κ' ἐκεῖνος, ὅπωςδὴποτε τὸν θάνατον προβλέπων,
 Τοῦλάχιστον ἐλάμβανε μικρὰν παρηγορίαν,
 Ὅτι ἐνώπιον αὐτοῦ τὰ αἴσχη του θὰ εἶπῃ.
 Διὸ μὲ τόλμην ἤρχισε τὸ ἄσμά του νὰ ψάλλῃ,
 Μὲ προσοχὴν δ' ὁ τύραννος τὸν ἤκουε μεγίστην·
 Καὶ πάντοτ' ἄλλοπρόσαλλος, ζητῶν νὰ καταπλήσῃ
 Μὲ τὸν παράδοξον αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τρόπον
 Ἡδέως ἀνεκάγχασε, ἐφάνη δὲ γενναῖος
 Πρὸς μουσικὸν ἀδύνατον νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην·
 Τῷ δίδει νόμισμα χρυσοῦν, τὴν ἄδειαν παρέχων
 Ἀπανταχοῦ τὴν λύραν του νὰ κρούῃ, ὅπου θέλῃ.
 Ἐκεῖνος δ' ὑπὸ τῆς χαρᾶς μαινόμενος κατῆλθε
 Τὴν κλίμακ', ἀνὰ τέσσαρας ἀφίνων τὰς βαθμίδας,

Καὶ πρὸς τοὺς φίλους ἔτρεξε νὰ εἶπῃ τὰ συμβάντα,
Ἐκπλησσομένους ἅπαντας καὶ λέγοντας· ἀβεβαίως
Πρὸς κλέφτην δὲν θάφερέτο τοσοῦτον φιλοφρόνως.»

Τῷ ὄντι δὲ μετὰ μικρὸν οἱ καγχασμοὶ παρῆλθον,
Κ' εἰς σύνοιαν ὁ τύραννος μεγάλην ἐβυθίσθη
Δεινὴν προαναγγέλλουσαν ἐνέργειαν κατόπι.
Ἐταῖρον δ' εἶχε προσφιλῆ, περίφημον εἰς πάντας
Τοὺς Ἕλληνας καὶ Ἀλβανούς δι' ἕξοχον ἀνδρείαν.
Ἄραϊος δ' ἦτο κ' ἤπλωνε τὴν μελανὴν του κόμην
Μέχρις ὀσφύος, ζωηρὰ τὸ ὄμμα περιστρέφων,
Ἄπερ ἐλάλει, κ' ὅτ' αὐτὸς δὲν ἤνοιγε τὰ χεῖλη.
Τὸ δὲ κομψὸν ἀνάστημα ἐκόσμει κεντημένῃ
Στολῇ μὲ σύρματα χρυσᾶ κ' ὀλόχρυσα κομβία.
Πλὴν ἡ ψυχὴ πρὸς τὴν μορφήν οὐδόλως συνεφώνει·
Κι' οὐδέποτε παρήγαγον ὠμότερον θηρίον
Τῆς Ἀφρικῆς αἱ ἔρημοι, τὰ ὄρη τῆς Ἀσίας.
Τίγρις ἐγέννησεν αὐτὸν, ὡς ἔλεγον, καὶ γάλα
Μαστῶν λεαίνης ἔπιε· παρὰ τροφοῦ δ' ὑαίνης
Τοὺς ἐπιλοίπους νὰ μισῇ ἀνθρώπους ἐδιδάχθη.
Ἐλέγετο δὲ τοῦ Ἀλῆ ὁ φίλος Βεληγκέκας,
Ἄον τότε προσεκάλεσε, τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
ἌΩ τέκνον, πόσον προσφιλὴς μοὶ εἶσαι τὸ γνωρίζεις·
Ἔνεκα σοῦ τοὺς φοβεροὺς ἐχθροὺς ἐξεδικήθην,
Κι' ἐδάμασα τὴν Ἑπειρὸν ὡς ἔππον ἀναβάτης·
Εὐγνώμων δὲ σ' ἀποκαλῶ τὸν πρῶτον δορυφόρον,
Καὶ δύνασαι τὰ πλούτη μου νὰ διαθέσης πάντα
Καὶ νάναγγεῖλῃς τί ποθεῖς, εἰς τὴν στιγμὴν νὰ γείνη.
Πλὴν ἄκουσον, ὦ τέκνον μου! τί μ' ὠφελεῖ νὰ ἔχω
Ἀνάκτορα πολυτελῆ καὶ πλῆθος δορυφόρων,
Ἄφοῦ τὸν μόνον μου σκοπὸν, τὸ μόνον σχέδιον μου,
Δὲν δύναμ' εἰς ἐνέργειαν παντάπασι νὰ βάλω ;
Σουλτάνος νὰ ἐπικληθῶ σφοδρὸς μὲ καίει πόθος,
Καὶ δὲν κοιμῶμαι μελετῶν πῶς θέλω κατορθώσει

Βασιλικὸν δαδῆμα καὶ στέμμα νὰ φορέσω.
 Τῷ ὄντι δὲ μέχρι τοῦ νῦν δὲν ἔπραξα ὀλίγα.
 Πλὴν μάτην τόσον χεῖμαρρον αἱμάτων ἔχω χύσει,
 Ματαίως δὲ τοὺς γίγαντας ἐδάμασα Σουλιώτας,
 Ἐὰν σατράπης ἤθελον ἐπικαλεῖσθαι μόνον.
 Ἐν πρόσκομμα δ' αἰέποτε εἰς τοὺς σκοπούς μου εἶναι·
 Ὁ Κατσαντώνης» . . . Ἐφριξεν εἰς τῶνομα ἐκεῖνο
 Ὁ Βεληγκέκας, κ' ἔστρεψε χαμαὶ τοὺς ὀφθαλμούς του·
 Ὀλίγα βήματ' ὀπισθεν ἐσύρθη, καὶ πολλάκις
 Τὴν κεφαλὴν ἐκίνησε δηλῶν στενοχωρίαν.
 Ὁ ἄσπλαγχνος δὲ τύραννος ἐνόησεν εὐκόλως
 Τὸ αἷτιον τῆς ταραχῆς τοῦ πρώτου δορυφόρου·
 Πλὴν θέλων τὴν διαταγὴν αὐτοῦ νὰ ἐκτελέσῃ,
 Ἐκ νέου ἐπανέλαβε τὸν λόγον μετὰ τόνου·
 (Ὁ Ἄλθανός δ' ἐγίνωσκε τί ἔμελλε νὰ πάθῃ,
 Ἄν εἰς τοιαύτην ἔλεγε περίστασιν τὸ ὄχι·
 Εὐθύς μὲ τὴν πιστόλαν τοῦ τὸν ἄφιν' εἰς τὸν τόπον).
 ἌΩ τέκνον μου, δὲν ἐννοῶ εἰς προφανές σφαγεῖον
 Τὸν πρῶτον τῶν φιλτάτων μου νὰ πέμψω δορυφόρων·
 Οἱ ἄνθρωποι πλειότερον μοῦ χρησιμεύουν ζῶντες·
 Γινώσκω δ' ὅτι ἔφαγεν ἀπείρους μέχρι τοῦδε
 Ὁ Κατσαντώνης Ἄλθανός, κ' ἀκόμη θέλει φάγει,
 Ἐὰν δὲν τὸν συλλάβωμεν μὲ τὴν ἰσχὺν τῶν ὄπλων.
 Διὸ στρατεύματα πολλὰ πρὸς τοῦτο θὰ σοὶ δώσω·
 Ἡ μᾶλλον σύμπας ὁ στρατὸς θέλει ταχθῆ ἔμπρὸς σου,
 Καὶ σὺ διάλεξ' ἐξ αὐτῶν τοὺς μάλιστα ἄρμοδίους.»
 Εἶπε, βαθὺς δὲ στεναγμὸς ἐτρόπησε τὸ στῆθος
 Τοῦ Βεληγκέκα, κ' ἔμεινε σιωπηλὸς ὀλίγον·
 Μυρίας δ' ἔλαβε χροιάς τὸ πρόσωπον μετ' ἄλλους·
 Πλὴν ἐπὶ τέλος μὲ φωνὴν ἀπήντησε βροντώδη,
 Ζητῶν τὸν πόνον τῆς ψυχῆς εἰς τὰ ἐκτός νὰ χύσῃ·
 «Τοὺς προμαχῶνας αὐριοῦ τοῦ Κατσαντώνη θέλει
 Ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἰακουστοῦ στολίσει Βεληγκέκα·
 Ἡ τὰ προπούλαια ἐδῶ τῶν ἀνακτόρων θέλει

Τοῦ Κατσαντών' ἡ κεφαλὴ αἰμόρραντος κοσμήσει. »
Νῦν δ' αεῦγε» ὁ αἰμογαρῆς ἀναβοᾷ δυνάστης·
«ὦ εὔγε, τέκνον φίλτατον! ὅπως μὲ τρομάζει
Ὁ λήσταρχος δὲν ἐννοεῖς' νομίζω πῶς τὸν βλέπω
Εἰς πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμὴν ἐρχόμενον ἐνταῦθα,
Κ' ἐμπρὸς μου τὴν αἰμοσταγῆ ἐπαίροντα ῥομφαίαν.
Σὺ θὰ μὲ σώσης· ὕπαγε ταχέως, ὁ στρατός μου
Ἐμπρὸς σου θὰ παραταχθῆ' ἄχ! θέλω νὰ τὸν πνίξω,
Καὶ νὰ συντρίψω μ' ἄκμονα καὶ σφῦραν τὰ ὀστά του.»

Τοιαύτην ἔπασχε δεινὴν μανίαν ὁ σατράπης
Ὁ γεννηθεὶς ἵνα ῥοφᾷ τὸ αἷμα τῶν Ἑλλήνων.
Ἐν τούτοις δὲ τὸν ἀρχηγὸν ταραττοῦν τῶν Ἀγράφων
Ἀπαίσια ὄνειρατα' τοὺς φίλους του δὲ κράζας,
Τοιοῦτον λόγον πρὸς αὐτοὺς ἀπέτεινεν ὁ ἦρω·
«ὦ φίλοι, βέβαια σκληροὺς θὰ ἔχωμεν πολέμους·
Ἐν ὄνειρον τρομακτικὸν τοιαῦτα προμηνεῖ.
Εἶδον καθ' ὕπνον ἔφιππος ἀπ' ὄρους ὅτ' ἐρχόμην,
Κ' ἐξαίφνης δράκων ἐλιγμοὺς ἐλίσσων τεραστίους
Τὸν ἵππον μου κ' ἐμὲ αὐτὸν συνέσφιξε μὲ τούτους.
Τότε δ' ἐγὼ μὲ δύναμιν ἀγωνισθεὶς μεγάλην,
Κατώρθωσα τὸ φοβερὸν θηρίον νάποσπᾶσω·
Ἐπάρας δὲ τὸν κοπτερόν ταχέως ἀκινάκην,
Τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφειος ἐτύπησα μὲ κόπον,
Κ' εὐθὺς ἐκεῖθεν ποταμὸς ἀνέβλυσεν αἱμάτων
Τόσον σφοδρὸς, ὥστ' ἔγειναν αἱ πέριξ πεδιάδες
Ὅλ' ἐρυθραὶ, κ' ἐκρύθησαν αἱ κορυφαὶ τῶν θάμνων.
Ἡ σύζυγός μου δ' εἰς αὐτὸ ἐπνίγετο τὸ αἷμα,
Κ' ἐσθύνετο πλησίον της τὸ προσφιλές μου τέκνον.
Τί τῶναιρον αὐτὸ δηλοῖ δὲν ἐννοῶ διόλου,
Καὶ τρέμω μὴ τὸ τέκνον μου κ' ἡ μήτηρ του νοσοῦσι.
Τῷ ὄντι δὲ πολὺν καιρὸν ἔχω νὰ λάβω γράμμα.»
Εἶπε, καὶ βρέχουν δάκρυα τὰς παρειάς του μαῦρα,
Τὰς χεῖράς του δ' ἐσταύρωσε τὸ ὄμμα στρέψας κάτω.

Μόλις δ' ὀλίγον τὴν ψυχὴν τοῦ ἥρωος ὁ γέρον
Φραγκίστας ἀνεκούφισε φρονίμως παραινέσας·
«ὦ ἀρχηγέ μου, παντελῶς μὴ σὲ ταράττουν ταῦτα·
Ποσάκις δὲν ἀπέβησαν ψευδῆ τὰ ὄνειρά μας!
Ἄν δ' ἀληθῶς ἐπιστολὴν ἔχῃς καιρὸν νὰ λάβῃς,
Πολλοὺς ἐνταῦθα ἔχομεν ταχύποδας ὄρειτας.
Ἐκ τούτων πέμψαν, τάχιστα εἰδήσεις νὰ σοὶ φέρουν.
Πρὸς τὸ παρὸν δ' ἀνάλαβε τὴν πρώτην δυνάμιν σου.
Ἄνδρείος εἰς τὰς συμφορὰς καὶ τοὺς πολέμους ἦσο.
Μὴ τώρα μάταιαι σκιαὶ θαμβώσωσι τὸν νοῦν σου.»
Μόλις τὸν λόγον ἐπαυσε, ὁπότε ὁδοιπόρος
Ἀνάπλεως κοινοροῦ προέβαλεν ἀσθμαίνων·
Τὸν λόγον δ' εἰς τὸν ἀρχηγὸν ἀπέτεινε, καὶ εἶπε·
«ὦ Κατσαντώνη, καύχημα τῶν ὀπλιτῶν τοῦ γένους.
Μὴ μένης ἥσυχος πολὺ, διότι μετ' ὀλίγον
Θὰ σὲ διώκῃ πανταχοῦ τῶν Ἀλβανῶν ὁ πρῶτος
Εἰς τὴν ἀνδρείαν, τὴν μορφὴν καὶ τῶν ποδῶν τὸ τάχος.
Ὁ Βεληγκέκας ἔδωκεν ὑπόσχεσιν νὰ φέρῃ
Τὴν κεφαλὴν σου τρόπαιον αἰμόρραντον νὰ στήσουν,
Ἐνθα τὰ πρῶτ' ἀνάκτορα ὑψοῦνται τοῦ Σατράπου.
Εἰς Ἕλληνα, φίλος μυστικός, σοὶ ἀναγγέλλει ταῦτα.»
Εἶπε κ' εὐθύς ἐνόησεν ὁ ἀρχηγὸς τὸν Μάνθον
Τὸν γραμματέα τοῦ πασσᾶ, τὸν ἀκριβὸν τοῦ φίλου.
Ἐκ τῆς βαθείας λύπης του ἀνέκυψε ταχέως,
Καὶ πρὸς τοὺς φίλους μὲ ψυχὴν ἐνθουσιῶσαν εἶπε·
«ὦ! πόσον χαίρω! σήμερον δὲν θάχω πλέον μάχην
Πρὸς εὐτελεῖς πολεμιστάς, ὄπλαρχηγούς τυχαίους,
Ἀλλὰ τὸν πρῶτον Ἀλβανὸν εἰς τὴν τιμὴν τῶν ὀπλιτῶν.
Ὅν ἄχρι τοῦδ' ἐθαύμασεν ἡ Ἀλβανία πᾶσα.
ὦ σύντροφοι, πολὺ σκληροὺς θὰ ἔχωμεν ἀγῶνας.
Ὅθεν εὐθύς ποιήσατε πολλὰς βολὰς ἐτοιμάς,
Τὸ δ' ὄπλον καθαρίσατε, καλῶς νὰ σημαδεύῃ·
Καὶ τῶν πεδίλων δ' ἰσχυρὸν νὰ ἔχετε τὸ δέμμα·
Διότι ἀδιάκοπα εἰς τῶν βουνῶν τὰς ἄκρας

Θὰ τρέχωμεν κ' εἰς τὰς στενάς χαράδρας προσπαθοῦντες
Πρὸς κεκηκτότας τοὺς ἐχθροὺς νὰ πέσωμεν ἐξαίφνης.
Ἦ φίλοι, μόνον τὴν αἰσχρὰν φοβοῦμαι προδοσίαν.
Εἰ δ' ἄλλως, πάντες οἱ ἐχθροὶ θὰ φύγωσιν ἐμπρὸς μου,
Τοσοῦτον πέποιθα ἐγὼ εἰς τὴν ἰσχύν τῶν ὄπλων.»
Εἶπε καὶ πάντες δέχονται τὸν λόγον του προθύμως·
Τὰ ξίφη ἀκονίζουσι, τὰ ὄπλα καθαρίζουν,
Καὶ τῶν πεδίων ἰσχυρὰν τὴν βᾶσιν καθιστῶσι.

Εἰς δὲ τὰ Ἰωάννινα διέταξ' ὁ σατράπης
Εἰς δύο νὰ ταχθοῦν γραμμαῖς οἱ μισθοφόροι πάντες,
Κι' ὁ Βεληγκέκας ἔφιππος νὰ διατρέξῃ ταύτας,
Ἐκλέγων ὅσους ἤθελε τολμηροτάτους εὔρει.
Χιλίους δὲ συνήθροισε γενναιοτάτους ἄνδρας,
Τοὺς πάντας ἔχοντας χαρὰν τὸν κρότον τοῦ πολέμου.
Εὐθύς δ' εἰς ἕκαστον αὐτῶν ὁ τύραννος προστάττει
Δεκάδα νὰ μοιράσωσι πουγγίων, καὶ κατόπιν
Ἐἷδος ἀπέτεινε τὸν λόγον κολακεύων·
«Ἦ τέκνα μου, τοῦ θρόνου μου οἱ στηρικταὶ σεῖς εἰσθε·
Ἦς δ' ἄλλοτε, οὕτω καὶ νῦν νὰ δεῖξετε ἀνάγκη,
Ἐὐὶ τοῦ σκῆπτρου μου πιστοὶ διατελεῖτε λάτρες.
Φέρετε πῦρ ἀπανταχοῦ, ἀγγόνην καὶ πασσάλους,
Καὶ παρ' ἐμοῦ διδάχθητε εἰς τὴν ψυχρὰν καρδίαν
Πᾶν αἰσθημα νὰ πνίγετε στοργῆς καὶ συμπαιθείας.
Κτῆμά σας εἶναι τῶν Γραικῶν αἱ εὐχροὶ παρθένοι·
Μὲ ταύτας ἐντροφήσατε· ἀλέθετε δ' εἰς μύλους
Τοὺς χωρικοὺς τοὺς θέλντας νὰ κρύψωσι τὰ μέρη,
Εἰς τὰ ὁποῖα μένουσιν οἱ κλέφται τῶν Ἀγγράφων.
Ἄρκει νάνακαλύψετε τὰ ἔχνη του, καὶ τότε
Βεβαίως ἢ ἀνδρεία σας αὐτὸν θὰ καταφάγη.
Ἐὰν δ' ἐνταῦθα ζωντανὸν εἰς τὰ δεσμὰ τὸν ἴδω,
Ἐκατοντάδα ἕκαστος πουγγίων θέλει λάβει.
Τοσοῦτον μοῦ ἐπλήγωσε τὰ βᾶθη τῆς καρδίας
Ἐὶς τὸν ἄριστον, ἀπανταχοῦ σκορπιζὼν τῶνομά του.»

Εἶπε, δὲν εἶχε δὲ σκοπὸν τὰ πάντα νὰ πληρώσῃ,
Ἐὰν τῷ ὄντι ζωντανὸν ἐκόμιζον τὸν κλέφτην·
Ἀλλὰ μὲ γλίσχρον ἔπειτα καὶ σμικρολόγον τρόπον
Τῆς συμφωνίας ἤθελε τὸ ἥμισυ κρατήσει.

Ἄλλ' ὅμως τότε λησμονοῦν τὸ ἦθος τοῦ δυνάστου
Οἱ Ἀλβανοί, τὴν ἄδειαν λαβόντες τῶν λαφύρων.
Αγχόνῃ δ' ἕκαστος αὐτῶν καὶ πάσσαλον λαμβάνει,
Καὶ τρέχουν ὠρυόμενοι πρὸς τῶν Γραικῶν τὰς κώμας.
Αἷμα δ' ἐρράντιζε τὴν γῆν, κι' ἀντήχουν ἐκ τῶν γόων
Τῶν γυναικῶν αἰ φάραγγες· τῶν χωρικῶν δὲ πνίγουν
Τοὺς γογγυσμοὺς στρεφόμενοι οἱ λίθοι τῶν μυλώνων.
Εἰς τὰς ὁδοὺς οἱ κόρακες ἀδιαλείπτως κρῶζον
Ἐκ τῶν πασσάλων ἀπληστα τὰς σάρκας ἀποσπῶντες,
Κ' οἱ σκελετοὶ μαυρίζοντες εἰς ὄβελους δηλοῦσι
Ἀνέκφραστα μαρτύρια, θανάτωσιν βραδεῖαν.

Οὕτως οἱ Τοῦρκοι πανταχοῦ σκορπίζουν πῦρ καὶ αἷμα·
Βαίνουν δ' ἐμπρὸς οἱ πρόσκοποι νάνεῦρωσι τὰ ἴχνη,
Ἄν κάπου εἰς τῶν ποταμῶν κατέλιπον τὴν ἄμμο
Τὰ πέδιλ' ἀμυδρὰς γραμμὰς, ἢ ἂν ὑπὸ τι δένδρον
Ἀνῆψαν πῦρ οἱ Ἕλληνες, τὸ κρέας τῶν νὰ ψήσουν.
Συρίττουν δὲ καὶ μὲ φωνὰς συμβολικὰς δηλοῦσιν
Ἅποῖον ἀποτέλεσμα τῆς συνεχοῦς ἐρεύνης.
Βοή δ' ἀκούεται πολλή, ὡς ὅταν συνοδία
Πολυαριθμῶν κυνηγῶν προάγῃ, κ' εἰς τοὺς ὄμους
Κομίζουσιν οἱ ἐμπροσθεν ἰέρακας, καὶ κύνας
Ἐπάγουσι, τοὺς λαγωοὺς νάνεῦρουν ὑπὸ θάμνους·
Πετῶσι δ' οἱ ἰέρακες, καὶ τρέχουσιν οἱ κύνες
Μὲ ἀδιαλείπτους ὕλακὰς δηλοῦντες τὴν χαρὰν τῶν,
Ἅπόταν κατορθώσωσι νάνακαλύψουν ἄγραν,
Ἐν ᾧ προτρέπουν συνεχῶς οἱ ἄνδρες καὶ φωνάζουν,
Μὲ τέχνην διεγείροντες τὸ φυσικὸν τῶν ζώων.

Ὅποτε δ' ἐπλησίασαν τοῦ Σπερχειοῦ τὸ ρεῦμα,
Ἐνθα τὸ ὄρος Τυμφρηστὸν ὁ ποταμὸς ἀφίνει,
Ὁξυδερκής τις Ἀλβανὸς καπνὸν ὀλίγον εἶδεν
Ἐκ θάμνου ἀνυφούμενον εἰς τοὺς ἐκεῖθι βράχους·
Κ' ἐνόησεν ὅτι ἐγγὺς πολέμιοι λανθάνουν.
Βασανισθεὶς δὲ χωρικός ἐκ τῆς πλησίον κώμης
Τοὺς κλέφτας ὠμολόγησεν ἐκεῖσε διαβάντας,
Καὶ πάντα φρίκη κρυερά τοὺς Ἀλβανούς κατέχει.
Μόνος χαρὰν ἐδήλωσε πολλὴν ὁ Βεληγκέκας,
Χαρὰν προικνίζουσαν τὴν μοῖραν τοῦ τῆν μαύρην·
Ὡς λέγουν ὅτι νυμφικὴν παστάδα ἐὰν ἴδῃ
Καθ' ὕπνον κόρη ἀσθενῆς, βεβαίως θάποθάνῃ.
Τοσοῦτον τὴν χαρὰν φθονεῖ ἐπὶ τῆς γῆς ἡ λύπη !
Οὔτω δὲ τότε ἐβόησε τὸ μέλλον μὴ γινώσκων
Ὁ τολμηρὸς ὄπλαρχηγὸς τῶν Τούρκων μισθοφόρων·
«ὦ σύντροφοι ! ἀκράτητος ἀνδρεία μὲ κατέχει.
Ἐμπρὸς ἀπάντων μὲ γυμνὸν τὸ ξίφος θὰ ὀρμήσω !
Κι' αὐτὸς ὁ Ἄδης σήμερον τὴν δύναμιν δὲν ἔχει
Νὰ συγκρατήσῃ τὴν ὄρμην, τὴν ζέσιν τῆς ψυχῆς μου.
Προσέχετε τὸν ποταμὸν καλῶς νὰ διαβῆτε·
Τὸν Κατσαντώνην δ' ἐξ ὑμῶν κάνεις ἄς μὴ σκοπεύσῃ·
Ἐγὼ τὴν σφαῖραν κατ' αὐτοῦ, ἐγὼ θὰ ρίψω μόνος.»
Εἶπε, καὶ μέχρι γόνατος βυθίζεται τὸ πρῶτον
Εἰς τὴν ῥοὴν τοῦ Σπερχειοῦ· πλὴν ἔπειτα τὸ βάθος
Τοῦ ποταμοῦ μέχρις αὐτῆς τῆς ζώνης τὸν βυθίζει,
Καὶ μόλις στηριχθεὶς καλῶς εἰς τὸ μακρὸν τοῦ ὄπλου
Ἐπρόλαβ' εἰς τὴν ἀντικρὺ νὰ καταφθάσῃ ὄχθη,
Πρὶν νέον ἰσχυρότερον τὸν ἀπωθήσῃ ρεῦμα·
Καὶ τότε δυνατὰ βοᾷ πρὸς τοὺς συντρόφους οὔτω·
«ὦ φίλοι, κλάδους κόψατε δρυὸς ἀπὸ τοῦ δάσους,
Τὰς ὄχθας νὰ συνδέσητε τοῦ ποταμοῦ, μὴ αἴφνης
Σὰς παρασύρῃ ἐπελθὼν μὲ δύναμιν τὸ ρεῦμα.»
Οὔτω δὲ τώρα κάμνουσιν ἐκεῖνοι, καὶ ταχέως
Πλαγίως εἰς τὸν ποταμὸν μακροὺς σωρεύουν κλάδους·

Ὦστ' ἂν ὁ ροῦς τοὺς ἔσυρε μὲ βίαν, νὰ κωλύουν
 Τὰ ξύλα τὴν φορὰν αὐτῶν ὡς ἐλαφραὶ κιγκλίδες,
 Ἄς οἱ γονεῖς φοβούμενοι προτάσσουν τῶν κλιμάκων.
 Κατόπιν διαβαίνουνσι τὰ ἔπλα των ὑψοῦντες,
 Μὴ τὸν πυρόλιθον ὑγρὸν τὸ ὕδωρ καταστήσῃ,
 Καὶ σπεύδουν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους νάθροισθῶσιν.

Εἰς ὑψηλὴν δὲ σκοπιὰν ἰστάμενος τοὺς εἶδε
 Τοῦ Κατσαντώνη ὁ σκοπός· κ' ἐβόησε τοσοῦτον,
 Ὅποσον καὶ τριάκοντα δὲν ἤθελον βοήσῃ
 Πολῖται, τὴν φωνὴν αὐτῶν ἐντείναντες συγχρόνως.
 Τοσοῦτον χάυνους καθιστοῦν αἱ πόλεις τοὺς ἀνθρώπους!
 Τὸ τηλεσκόπιον δ' εὐθύς ὁ νέος Καραϊσκάς
 Λαμβάνει, καὶ τὸν ἀρχηγὸν γνωρίζει Βεληγκέαν,
 Ἐμπρὸς τῶν ἄλλων μὲ γυμνὸν τὸ ξίφος προχωροῦντα·
 Σημαιοφόροι δ' ὄπισθεν ἐπηκολούθουν δέκα,
 Οἱ δὲ λοιποὶ βραδύτερον ὀπλῖται προεχώρουν.
 Πλὴν ἅμα διεκρίθησαν καλῶς οἱ προμαχῶνες,
 Κι' ὁ ἅγιος Γεώργιος μὲ τὸν σταυρὸν ἐφάνη,
 Ὅ τῶν κλεφτῶν ἀποτελῶν τὴν ἐθνικὴν σημαίαν,
 Ὅ Βεληγκέας μεθ' ὀρμῆς προάγει ἀκρατῆτου·
 «Τὸν Κατσαντώνην ἄφετε, ὦ σύντροφοι,» κραυγάζει·
 «Κάνεις τὴν σφαῖραν κατ' αὐτοῦ μὴ διευθύνῃ· μόνος
 Θὰ καυχηθῶ πῶς ἔρριψα τὸν ἀκουσμένον κλέφτην.»
 Ἐξίστανται δ' οἱ Ἀλβανοὶ τοὺς κυριεύει τρόμος,
 Ἄμα τὸν μέγαν ἀρχηγὸν προσβλέπουν τῶν Ἑλλήνων,
 Καὶ μένουν ὄπισθεν· κάνεις δὲν ἔλαβε τὸ θάρρος
 Τὸ τολμηρὸν τοῦ ἀρχηγοῦ νάκολουθήσῃ βῆμα.
 Τοσοῦτον τοὺς κατέπληξε τάρματωλοῦ ἢ φήμη!
 Ὡς μανιώδης δ' ἔτρεχεν ὁ Βεληγκέας μόνος,
 Κ' ἠτοίμασαν οἱ Ἕλληνες τὰς φονικὰς των σφαιράς,
 Ὅποτ' ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν δὲν ἐπιτρέπει τοῦτο·
 «ὦ φίλοι! πῶς κατέλιπον οἱ ἄνδρες τὸν Γκέαν!
 Δὲν πρέπει νὰ τὸ καυχηθῶν οἱ Ἀλβανοὶ κατόπιν,

Ὅτι πολλοὶ τὸν ἀκουστὸν ἐφόνευσαν ὀπλίτην.
 Μόνος ἐγὼ τὴν σφαῖράν μου θὰ ρίψω πρὸς ἐκεῖνον. »
 Ἄμα δὲ στρέφων πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον εἶπεν οὕτως·
 « ὦ Βεληγκέκα, ποῦ μ' ὄρμηθ' ὑποβαίνεις μακρινῶς;
 Ποῦ οἱ δειλοὶ, ταλαίπωρε, σ' ἀφῆκαν σύντροφοί σου;
 Εἶπε καὶ στρέψας ὀπισθεν ὁ Ἄλβανὸς τὸ βλέμμα,
 Δὲν εἶδε τῶν στρατιωτῶν κανένα, καὶ τὸ αἶμα
 Ἐπάγωσε τοῦ δυστυχοῦς· πλὴν αὖθις τὴν προτέραν
 Ἀναλαμβάνει τόλμην του, καὶ προχωρεῖ βραδέως.
 Αὖθις δὲ νῦν τὸν λόγον του ἐπέρανεν ὁ κλέφτης·
 « Πλὴν μὴ σὲ μέληθ' θέλομεν οἱ δύο πολεμήσει·
 Ἐτοίμασε τὸ ὄπλον σου, καὶ σκόπευσον μὲ τέχνην. »
 Εἶπε, κ' εὐθύνουσιν εὐθὺς τὰ εὐστοχὰ των ὄπλα·
 Ἄλλ' ὅμως πῦρ τ' Ἄλβανικὸν δὲν ἀναδίδει ὄπλον,
 Καὶ μόνον κρότος ἀμυδρὸς ἤχει τοῦ πυρολίθου·
 Διότι ἐλησμόνησεν ὁ τάλας Βεληγκέκας,
 Ὅτι τὸν σίδηρον ὑγρὸν κατέστησε τὸ ὕδωρ
 Τοῦ ποταμοῦ, καθ' ἣν στιγμὴν διέβαινεν ἐκεῖσε·
 Μὲ τόσῃ ἔτρεχε σπουδῇ τὸν κλέφτην νὰ κτυπήσῃ!
 Πλὴν τούτου ἤδη ὡς βροντὴ ἀντήχησε τὸ ὄπλον.
 Συρίζασα δ' ἡ φονικὴ ἐξακοντίσθη σφαῖρα·
 Βωβῇ δὲ διετρώπησε τοῦ Ἄλβανοῦ τὸ στῆθος.

Νῦν δ' ἤγειρε τοὺς μισθωτοὺς ἡ αἰφνιδία πτώσις
 Ἐκ τοῦ ληθάργου, κ' ἐντροπὴ τοὺς φαίνεται μεγάλη
 Εἰς τοὺς ἐχθροὺς νάφθῃσιν τοῦ ἀρχηγοῦ τὸ πτώμα·
 « Ἀλλάχ » βοοῦν, κ' εἰς ἔφοδον μεγάλην συμπυκνοῦνται,
 Ξιφῆρεις ἐφορμήσαντες πρὸς τῶν κλεφτῶν τοὺς βράχους.
 Ὡς δ' ὅταν λαῖλαψ δυνατὴ ἐπέλθῃ πρὸς λιμένα,
 Συρίττουν δὲ σφοδρότατα τῶν πλοίων τὰ σχοινία·
 Ὅμοιως τότε συνεχῶς αἱ σφαῖραι τῶν Ἑλλήνων
 Συρίττουσι κ' οἱ Ἄλβανοὶ ὡς στάχεις καταπίπτουν.
 Τρεῖς δὲ τὴν ἔφοδον αὐτῶν ματαίως δοκιμάζουσι,
 Πτωμάτων καταλείποντες σωροὺς ὑπὸ τοὺς βράχους·

Πλὴν τέλος οἱ ἄρματωλοὶ βαρύνονται νὰ μένουσιν
 εἰς προμαχώνας ἐγκλειστοί, νὰ πολεμοῦν κρυμμένοι·
 Σύρουσιν τὰ ξίφη κ' ἐξορμοῦν ὡς λέοντες πεινῶντες,
 βοῶντες ἀσᾶς ἐφάγαμεν, ἐχθροὶ τῆς πίστεώς μας·
 Δεινὸς δὲ τοὺς Τουρκαλβανοὺς καταλαμβάνει τρόμος·
 Ἄραϊν κραυγάζουσι φεύγοντες, ζητοῦν δὲ νὰ σωθῶσιν,
 Ὅπόθεν ἦλλον, ὅπισθεν τὸν ποταμὸν ἀφέντες.
 Πλὴν κατὰ πόδα οἱ φρικτοὶ πολέμιοι διώκουσιν,
 Κι' ὄλον κατήντησ' ἐρυθρὸν τὸ θολωμένον ῥέθρον·
 Οὐδ' ἐμποδίζει παντελῶς ὁ ποταμὸς τοὺς κλέφτας·
 Τὸν διαβαίνουν, καὶ μακρὰν καταδιώκουσιν ἔτι
 Περιχαρεῖς ἀθροίζοντες τῶν Ἀλβανῶν τὰ ὄπλα,
 Ὅν πλεῖστα ἦσαν ἀργυρᾶ κ' ἐντέχνως ποικιλιμένα.
 Καὶ μόλις ὅτ' ὁ ἥλιος ἐχώρει πρὸς τὴν Δύσιν,
 Ὁ ἀρχηγὸς διέταξε νὰ στρέψωσιν ὀπίσω.

Ἄλλ' ἤδη, Κατσαντώνη μου, πῶς μέλλω νὰ ἐκθέσω
 τὸ πεπρωμένον τὸ σκληρὸν, τὴν μοῖραν σου τὴν μαύρην;
 Ἐπέστρεψε πιστόλια κομίζων εἰς τὰς χεῖρας,
 Καὶ τῆς χρυσοῦς αὐτῶν λαβῆς ἐθαύμαζε τὴν τέχνην,
 Ὅποτε στεναγμὸν βαθὺν τῷ φαίνεται νάκούῃ·
 Αἰ τρίχες τοῦ ὠρθώθησαν, καὶ σταματᾷ τὸ βῆμα.
 Ἴσως ἐκπνέοντος ἐχθροῦ τὸν ἐξηπάτα πόνος!
 Πλὴν αὐθις οἰμωγὴ γνωστὴ δεινῶς τὸν συνταράσσει,
 Τὰ γόνατα δὲ τρέμοντα τὸν ὀδηγοῦν ἐκεῖσε,
 Ὅπόθεν ἤρχετ' ἡ φωνή. Παρατηρεῖ· τί βλέπει!
 Ὑπτία ἔκειτο γυνὴ εἰς αἶμα κυλισμένη,
 Πλησίον δὲ εἰς παῖς μικρὸς τὸν πέπλον τῆς ἐκράτει.
 Τὴν πλησιάζει, θεωρεῖ τὴν κάτωχρον τῆς ὄψιν·
 Ἄ ἦ σύζυγός μου! ὦ Θεέ! » κραυγάζει καὶ νεκροῦται
 Ἐπὶ τῆς γῆς λιπόθυμος· οἱ σύντροφοί δὲ τρέχουσιν,
 Μήπως ἐπλήρωσαν αὐτὸν δολίως φοβηθέντες·
 Πλὴν μ' ἐκπληξιν τὸν θεωροῦν ὠχρὸν καὶ μαραμμένον·
 Πλησίον δὲ τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἀναγνωρίζουσιν,

Κ' ἡ λύπη τὰς δυνάμεις των πλείοτερον ἐντείνει.
 Κομίζουσι ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ ψυχρὸν, καὶ βρέχουσι
 τὸ πρόσωπον τοῦ ἀρχηγοῦ· ἐγγίζουσι τὴν καρδίαν
 τῆς γυναίκος, καὶ ἂν πάλλεται παρατηροῦν εἰσέτι.
 «ὦ! πάλλεται· ῥαντίσατε καὶ αὐτὴν ταχέως, φίλοι,»
 Βοᾷ τις γέρων, καὶ ἅπαντες ὕδωρ ψυχρὸν τὴν ῥαίνουσι·
 Ἡ δ' ἄμοιρος γυνὴ ζωὴν ἐδήλωσεν ὀλίγην.
 Μόνος ὁ παῖς ἀδύνατον ὑπῆρξε νάναζήση,
 Καίτοι πολλὰς ἐποίησαν τὰς δοκιμὰς οἱ κλέφται.
 «Ποῦ εἶμαι;» νῦν ἡ τάλαινα ἠρώτησε· ἀποῦ εἶσαι;
 Εἰς τὰς θερμὰς ἀγκάλας μου, Ἀγγελικὴ μου, εἶσαι,»
 Ἀπῆντησεν ὁ σύζυγος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ῥέουσι
 ὅσοι καθὼς τῶν βρύσεων τὸ ὕδωρ τὸν χειμῶνα.
 Ἐκείνη δὲ μετὰ φωνῆς ἀπῆντησ' ἀδυνάτου
 Κ' ὑπὸ τῶν συνεχῶν λυγμῶν πολλάκις κοπτομένης·
 «Νὰ ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός! τοῦλάχιστον θὰ ἔχω
 τὴν τύχην, πρὶν ὁ θάνατος μὲ λάβῃ, νὰ σὲ ἴδω.
 Ἐπρόσμενα, ἐπρόσμενα εἰς τὴν ἁγίαν Μαύραν
 Ἐπιστολὴν ἡ τάλαινα ἐκ μέρους σου νὰ λάβω.
 Πλὴν μὴν παρῆλθε, καὶ κἀνὲν δὲν μοὶ ἐδόθη γράμμα·
 Μόνον ἡ φήμη πανταχοῦ σ' ἐκήρυττε νικῶντα.
 Πλὴν τοῦτο μᾶλλον ἠύξανε τοῦ στήθους μου τὸν πόθον,
 Κι' ἐπόθουν, καθὼς ἄλλοτε, μαχόμενον νὰ σ' ἴδω,
 Πλησίον σου δ' ὡς ἄγγελος νὰ ἴσταμαι προστάτης.
 Ἦλθον εἰς ἕκστασιν φρενῶν, ζωννύομαι τὴν σπάθην,
 Κ' ἐπὶ τῶν νώτων στερεὰ τὸ τέκνον μας προσδένω.
 Ἀπῆντησα δ' εἰς τὴν ὁδὸν συντρόφους σου ἀρχαίους,
 Γινώσκοντας τὰ ἔχνη σου νάνευρωσι εὐκόλως.
 Τῷ ὄντι δὲ τὰς ἀτραπούς καλῶς παρατηροῦντες
 Ταχέως ἀνεκάλυψαν ποῦ ἔχεις προμαχῶνας·
 Πλησίον σου δ' ἐμέλλομεν νὰ ἔλθωμεν, ὅποτε
 Ἐξαίφνης μᾶς κατέλαβον οἱ Ἀλβανοὶ, καὶ μάτην
 Ὅτι ἤθελα μὲ τοὺς ταχεῖς νὰ διαφύγω πόδας·
 Εὐθὺς νεκρὰν θὰ μ' ἄφινον τῶν ὄπλων των αἰ σφαίραι.

Αίχμαλώτον δὲ μ' ἔκαμαν, καὶ μ' ἔσυρον βιαίως,
 Ὅποταν εἰς τὸ πρόσωπον ἰδῶν με γέρων Τοῦρκος
 «Μὰ τὸν Μωάμεθ!» ἐκφωνῆ· «απολὺ καλὰ γνωρίζω
 Τὸ πρόσωπον τῆς γυναικὸς· αὐτῆς βεβαίως εἶναι . . .
 Τοῦ Κατσαντών' ἡσύχουτος.» — «Ἡσύχουτος τοῦ κλέφτου!»
 Ἄναβοῶσιν ἅπαντες· «καλὸν λοιπὸν ἡ τύχη
 Ἐνέχυρον μᾶς ἔδωκεν, ἐὰν διὰ τῶν ὄπλων
 Ἐκεῖνον δὲν ἰσχύσωμεν νὰ λάβωμεν εἰς μάχην.»
 Πλὴν οἱ τοσοῦτον φοβεροὶ πρὸς τὰς δειλὰς γυναῖκας
 Ὁχρίασαν, ὅτ' ἤκουσαν ἐγγύς τὸ στρατεύμα σου
 Καὶ τῶν Ἑλληνικῶν ξιφῶν τρομάζοντες τὴν λάμψιν
 Τῶν λαγῶν ταχύτεροι κατέλιπον τὸ ὄρος.
 Φοβούμενοι δὲ τὴν φυγὴν αὐτῶν νὰ μὴ βραδύνω,
 Κ' εἰς τὴν ψυχὴν σου θέλοντες νὰ φέρωσιν ὀδύνην,
 Μὲ λόγγην διετρύπησαν τὸ στήθος μου, κ' ἐνταῦθα
 Μ' ἀφῆκαν τὴν πολυπαθῆ ζωὴν νὰ τελειώσω.
 Αἰ δ' οἰμωγαί μου σ' ἔφεραν πλησίον μου, νὰκούσης
 Τῆς προσφιλοῦς συζύγου σου τοὺς τελευταίους πόθους.
 Δὲν ἔχω χρεῖαν ἢ πτωχὴ νὰ παραγγείλω πλέον
 Τὸ τέκνον μας μὲ προσοχὴν μεγάλην νὰναθρέψης.
 Μ' ἀπῆλλαξαν οἱ βάρβαροι καὶ τῆς φροντίδος ταύτης!
 Ἐμπρὸς φεῦ! τῶν ὀμμάτων μου τὸ ἔχουσι τρυπήσει,
 Σκληρότερον σκοπεύοντες τὸν πόνον μου νὰ κάμουν·
 Κ' ἐκεῖνο τὸ ταλαίπωρον τὸν πέπλον μου προσέλκον
 «Βοήθειαν» ἐκράυγαζε, «βοήθειαν, ὦ μητέρα»
 Αἰ γοεραὶ δ' αὐτοῦ φωναὶ μὲ εἶχον θανατώσει,
 Πρὶν ἔτι ξίφη τέσσαρα μὲ πλήξουν εἰς τὸ στήθος.
 Πλὴν δύναμιν νὰ ὀμιλῶ δὲν ἔχω τώρα πλέον.
 Τὰ περίξ πράγματ' ἀμυδρὰ προσβλέπω, δὲν ἀκούω . . .
 Τοῦ Χάρωνος τὸ μελανὸν ἀκάτιον προβάλλει.
 Ὡ Κατσαντώνη, σφίξε μου τὴν χεῖρα, καὶ τὰ χεῖλη
 Πλησίον εἰς τὰ χεῖλη μου τὰ παγωμένα φέρε.
 Ἄχ! μ' ἀπεστέρησαν κί' αὐτὴν οἱ Τοῦρκοι τὴν ἐλπίδα
 Τὰ ἄχραντα μυστήρια νὰ λάβω τοῦ Χριστοῦ μου.

Σὺ, σύζυγέ μου, ἄφρσιν ἀμαρτιῶν, σὺ δός μοι.
Δώδεκα ἔτη σύντροφον τοῦ βίου μου σὲ εἶχα,
Κι' οὐδέποτε τὰ χεῖλη σου ψυχρὰν μὲ εἶπον λέξιν,
Ὁ κόσμος δὲ τὴν εὐτυχῆ γυναῖκα μ' ἀπεκάλει.
Ὡ εὐτυχί' ἀνέλπιστος! καὶ σήμερον ἀκόμη
Εἰς τὴν θερμὴν ἀγκάλην σου ἐκπνέουσαν μὲ σφίγγεις.
Εἰς ἓνα τάφον μετ' ἐμοῦ συνθάψατε τὸ τέκνον,
Κ' ἐπάνω εἰς τὸν τάφον μας φυτεύσατε πετέλαν,
Γνωστὸς ὁ τόπος τῆς ταφῆς νὰ μείν' εἰς τοὺς συντρόφους.
Ὅποταν δ' εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ Πλάστης σὲ καλέσῃ,
Πλησίον μου παράγγειλε νὰ θάψουν τὸν νεκρὸν σου,
Κ' ὑπὸ τὴν γῆν νὰ κήμεθα ἠγαπημένον ζεύγος.
Ἵγίαινε . . . ὁ ἄγγελος λαμβάνει τὴν ψυχὴν μου.»
Εἶπεν ἡ πάλαινα γυνὴ, κ' ἐξέπνευσ' ἐν εἰρήνῃ
Εἰς τοῦ συζύγου τὴν θερμὴν ἀγκάλην κρατουμένη.
Εἰς δάκρυα δ' ἀνέλυσαν οἱ παρεστῶτες πάντες,
Κι' ἀπέσυρε τὸν ἀδελφὸν μακρὰν ὁ Λεπενιώτης
Μὲ τρόπον, μήπως ἡ πολλὴ τὸν θανατώσῃ λύπη.
Διότι σιωπὴ δεινὴ τοῦ ἐθλίβε τὰ χεῖλη,
Καὶ στεναγμὸν τὸ στῆθος του δὲν ἔβαλλε κἀνένα.
Τὸ θλιβερόν δ' οἱ σύντροφοι καθῆκον ἐκτελοῦντες
Τὸ τέκνον μετὰ τῆς μητρὸς εἰς ἓνα λάκκον θάπτουν,
Κ' ἐπὶ τοῦ τάφου χλοερὰν φυτεύουσι πετέλαν.
Πλὴν φεῦ! δὲν ἐπιξίωσε τὸν ἥρωα ἡ τύχη
Νὰ θάψωσι τὸ πτώμα του πλησίον τῆς συζύγου.
Καὶ μόνον εἰς τὸν οὐρανὸν αἰώνια συζῶσι.

Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΚΔ'.

ΑΙ ἄγριαι δὲ νῦν θεαὶ τοῦ Ἄδου Ἐρινύες
Μὲ λύσσαν ἀκατάσχετον τοὺς ὄφεις των προσείουν,
Οὓς τρέφουν εἰς τὴν κεφαλὴν ἀντὶ δασείας κόμης·
Καὶ πῦρ ἢ Νέμεσις παντοῦ καὶ σίδηρον σκορπίζει.
«Ἐκδίκησιν,» ἀναβοοῦν, «ἐκδίκησιν» οἱ κλέφται,
Καὶ Τοῦρκος ζῶν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν δὲν διαφεύγει.
Ὀλόμαυρα δ' ὁ ἀρχηγὸς ἐνδύθη τῶν Ἀγράφων,
Κι' ὡς γλαυξ θρηνοῦσα τῶν βουνῶν τὰς κορυφὰς ἐζήτει·
Ἐπίσης δὲ κ' οἱ σύντροφοὶ τὸν ἀρχηγὸν τιμῶντες
Μὲ μελανὴν ἐκάλυψαν τὴν κόμην των ὀθόνην,
Κι' ὡς μελανοὶ ἰέρακες τὰ ὄρη περιτρέχουν
Βορὰν εἰς τὴν ἀγρίαν των νὰ εὔρωσι μανίαν.
Ὡς λέοντες δ' ἐνίοτε πηδοῦν εἰς τὰ πεδία,
Καὶ βρέξαντες τὴν μαύρην γῆν μὲ αἷμα, ἐπιστρέφουν
Εἰς σπήλαια τὴν λείαν των νὰ κρύψουν τὴν πλουσίαν.

Τοῦ δὲ σατράπου τὴν ψυχὴν ποθοῦντες νὰ πληγώσουν,
Καὶ θέλοντες ἀτρόμητοι πῶς εἶναι νάποδείξουν,
Τοιοῦτους λόγους πρὸς αὐτὸν μνησθῶν πικροτάτους,
Τουρκαλθανὸν αἰχμάλωτον ἐλεύθερον ἀφέντες·
«Δὲν ἔρχεται τὸν φίλον του νὰ ἴδῃ Βεληγκέκταν ;
Εἰς ὑψηλὸν ἀνάκτορον τὸν ὕψωσεν ἡ τύχη,

Κ' οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ βλέπουσι μακρὰν εἰς τὰ πεδία.
 * Ἄς ἔλθῃ· δὲν τοῦ δένομεν τοὺς ὀφθαλμοὺς διόλου
 Φοβούμενοι τὰς ἀτραποὺς ἡμῶν νὰ μὴ γνωρίσῃ.
 Αἰγὸς δὲ κόπρον πέμπομεν, μὲ ταύτην νὰ κοσμήσῃ
 Τὸν ἀλαζόνα πώγωνα καὶ τὴν πυρρὰν τοῦ κόμην. »
 Ταύτης τῆς ὕβρεως οὐδὲν δεινότερον ὑπάρχει
 Παρὰ τοῖς Τούρκοις· δι' αὐτὸ δὲν ἔλαβε τὴν τόλμην
 Διόλου ὁ αἰχμάλωτος πρὸς τὸν πασσᾶν νὰ ἔλθῃ·
 * Ἄλλ' εἰς δερβίσην τὰς σκληρὰς ἐκείνας εἶπεν ὕβρεις·
 Κ' εἰς δέλτον οὗτος ἔγραψε τοὺς λόγους ἐπιμήκη,
 * Ἦν ἔρριψ' εἰς τ' Ἀλῆπασσα τὸν θάλαμον μὲ τέχνην.

Στρυφνὸς δὲ καὶ βαρύθυμος ἠγέρθη ἐκ τῆς κλίνης
 * Ὁ τύραννος, κ' ἐκάθισε τὴν κεφαλὴν στηρίζας
 Μὲ τὴν παλάμην, εἰς πικρὰς περιπλεγμένους σκέψεις.
 Πρὸ ἡμερῶν δὲν ἔλαβε κάμμιαν ἀγγελίαν
 Τί γίνεται ὁ προσφιλὴς ἐταῖρος Βεληγκέκας,
 Κι' ἀπαίσια ὄνειρα τὴν νύκτα ταύτην εἶδεν.
 * Ἐξαίφνης δὲ παρατηρεῖ τὴν δέλτον, καταβαίνει
 Περίεργος (πρώτην φοράν εἶχε συμβῆ τοιοῦτον)
 Κι' ἀναγινώσκει· δι' αὐτὸν ὁποῖα μαύρη ὥρα !
 Κατανοεῖ τὸ ἀληθὲς (νοὺς δὲν ἐστερεῖτο)·
 Δὲν εἶχον τόλμην εἰς αὐτὸν τὴν εἶδησιν νὰ εἶπουν.
 Πίπτει πρηνὴς, ὡς κεραυνὸς νὰ εἶχε καταπέσει·
 Αὐθὶς ἐγείρεται, βοᾷ, τὴν κόμην τοῦ δὲ τίλλει,
 Κ' ἐκείνον ὅστις τὸν καφρὸν κομίζει τὴν πρωΐαν
 Πυροβολεῖ, τοῦ δυστυχοῦς τὸν πόδα καταθραύσας·
 Κλεισμένα τὰ παράθυρα νάφήσωσι προστάττει,
 Καὶ μόνος εἰς παραφορὰν πλανᾶται λυσσαλέαν,
 * Ὡς ἂν μυρίους ἔπεμπεν ὁ μαῦρος * Ἄδης ὄφεις
 Νὰ δάκνουν τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ καὶ τὴν καρδίαν.
 Εἰς λίμνην ἄλλοτε πικρῶν ἐπνίγετο δακρῶν,
 Κι' ἄλλοτ' ὡς ἄρκτος ὄρυγμαὺς ἐκβάλλει φοικαλέους.

Ὦς δ' ὅταν μετὰ πάταγον βροχῆς βραγδαιοτάτης,
 Καθ' ἣν ἀνοίγουν τούρανου οἱ μαῦροι καταρράχται,
 Φυσίση ἄνεμος σφοδρὸς τὰς ἀγυιάς ξηραίνων·
 Οἱ ναῦται δὲ βυθίζουσιν ἀπάσας τὰς ἀγκύρας,
 Καὶ τρέμουσιν αἱ δύστηνοι μητέρες, ἐὰν πλέουν
 Εἰς τὰ πελάγη τάνοικτὰ τὰ προσφιλῆ των τέκνα·
 Ὅμοίως μετὰ τῆς ψυχῆς τὴν μανιώδη λύπην
 Ὅρμη σφοδρὰ πρὸς δραστηκὴν ἐνέργειαν ἐπῆλθε.
 Τὸν θάλαμον τὸν σκοτεινὸν ἀφίνει, καὶ προβαίνει
 Εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν, προστάσων νὰ κομίσουν
 Τὴν χρυσοκέντητον αὐτοῦ σισύραν καὶ τὸ ξίφος·
 Καὶ μὲ τὰ γέρωχον αὐτοῦ συνειθισμένον ἦθος
 Εἰς τῆς στικτῆς παρδάλειωσ ἐκάθισε τὸ δέρμα.
 Πλὴν μάτην τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τὴν ταραχὴν καλύπτει·
 Οἱ κοιλωμένοι ὀφθαλμοί, κατάμαυροι δὲ πέριξ,
 Εὐκόλως τῆς καρδίας του προδίδουσι τὸν σάλον·
 Καὶ μὲ τὰ νέφη τοῦ καπνοῦ τῆς σύριγγος ἐκβαίνουν
 Οἱ στεναγμοὶ οἱ σείοντες τὰ ἰσχυρά του στήθη,
 Ὦς τοῦ ἀτμοῦ ἡ δύναμις τὸ πλοῖον ὅλον σείει.

Ἵπῆρχε δ' ἀρχιστράτηγος τῆς στρατιᾶς ἀπάσης
 Διὰ τὴν σύνεσιν αὐτοῦ καὶ πείραν φημισμένος,
 Ὁ Μουχουρτάρης, πόλεμον μὴ κάμνων πρὸς τοὺς κλέφτας,
 Ἀλλὰ πρὸς ἰσχυροὺς στρατοὺς τῶν Βόσων καὶ τῶν Ῥώσων,
 Ὅσακις τὸ διέταττεν ὁ ἰσχυρὸς Σουλτάνος.
 Νῦν δ' ὅτε κατετρόμαξεν ἡ Ἀλβανία πᾶσα,
 Τοῦ πρώτου ἤρωος αὐτῆς εἰς μάχην φονευθέντος,
 Δειλοὶ δὲ τῶν ἀρματωλῶν ἀπέφευγον τὰ ἔχνη,
 Ὅποσοι διωρίζοντο αὐτοῦ δερβенаγάδες,
 Τὸν μέγαν ἀρχιστράτηγον ἐκάλεσε καὶ εἶπε·
 «Τῆς στρατιᾶς μου κάχημα, γενναῖε Μουχουρτάρη.
 Μέχρι τοῦ νῦν σ' ἀπέστελλον στρατοὺς νὰ πολεμήσης,
 Καὶ πάντοτε μ' ἐδόξασαν τὰ ὄπλα σου τάνδρεϊα.
 Νῦν ὁμως ἀπεδείχθησαν οἱ κλέφται τῶν ὀρέων

Δυσνικητότεροι κι' αὐτῶν τῶν Ῥώσων καὶ τῶν Βόσνων.

Δερβαναγάδες μοῦφαγε τριάκοντα ὡς τώρα

ἽΟ Κατσαντώνης· ὡς κι' αὐτὸν τὸν φίλτατον ἑταῖρον

Τὸν Βεληγηκέκην ἔκοψεν εἰς τμήματα μυρία,

Εἰς κάμακα δ' ἐκρέμασεν ὠχρὰν τὴν κεφαλὴν του·

Κ' ὑβρίζων μ' ἐπροσκάλεσεν ἐκείσε νὰ ὑπάγω

Τὸν πώγωνά μου μ' αἶγειον νὰ ἐπιρράνη κόπρον.

ἽΩ φρίκη! ἂν τὸ ὄνειδος αὐτὸ θὰ ὑπομείνω,

Εἰς τὸ ἐξῆς ἀδύνατον νὰ ζήσω πλέον εἶναι.

Ταχέως σύμπας ὁ στρατὸς ἐντεῦθεν ἄς ἐξέλθῃ,

Νὰ ζώσῃ μὲ τὸ πλήθος του τὰ ὄρη τῶν Ἀγρᾶφων,

Κι' ἄλλεπαλλήλους προσβολὰς νὰ κάμνῃ, ἕως ὅτου

Ἐκμηδενίσῃ τὴν ἰσχὺν τῶν ὀπλῶν τοῦ ἀνάρτου.

Κι' αὐτὸς ὁ βράχος τρώγεται πληττόμενος ἀπαύστως.

ἽΩ δαίμονες! ὅσοι τῆς γῆς τὰ σπλάγχνα κατοικεῖτε,

Φθονεῖτε δὲ τὴν ἀρετὴν, τὴν ἔξοχον ἀνδρείαν,

Ἐγέρθητε! σὰς προκαλεῖ ὀπλίτης διεγείρων

Ἄπανταχοῦ τὸν θαυμασμόν, περιφρονῶν δὲ πάντας.»

Οὔτω μὲ πείσμα δυνατὸν ὠμίλησ' ὁ σατράπης·

Τὴν κεφαλὴν του δ' ἔσειεν ὁ στρατηγὸς ἀκούων,

Κι' ἀπήντησε τὸ δύσκολον τοῦ πράγματος γινώσκων·

«Βεζύρη μου, παντὰ πασι ψευδόμενος δὲν εἶπες·

«Πολὺ δυσνικητότεροι τῶν Βόσνων καὶ τῶν Ῥώσων

Ἐπάρχουσιν οἱ κάτοικοι τῶν ὑψηλῶν ὀρέων.»»

Βεβαίως δ' εὐκολώτερον φονεύεται ὁ κάπρος,

*Ἡ ἀετὸς, τὴν φωλεὰν ἐπ' ἀπροσίτων βράχων

Πηγνύων, ἐνθα δύσκολα ὁ κυνηγέτης φθάνει.

Πλὴν τί νὰ γείνη; θέλῃσιν δὲν ἔχομεν ἢ μόνον

Τὸ νεῦμά σου τὸ ὑψηλόν, τὸν ἰσχυρόν σου λόγον.

ἽΩς ὁ ἰέραξ θέλομεν τανύσει τὰ πτερά μας

Νὰ πνίξωμεν τὸν ἀετὸν ἐντὸς τῆς φωλεᾶς του·

ἽΩς ἡ ἀλώπηξ θέλομεν ὑποκριθῆ φίλιαν,

ἽΟπόταν παίξῃ τὸν λαγὸν ζητοῦσα νὰ ἐλύσῃ·

ἽΟμότεροι θὰ γείνωμεν τῶν τίγρεων καὶ λύκων,

Τέφραν καὶ λίθους μελανοὺς θά κάμωμεν τὰς πόλεις,
 Ἄρκει νὰ ἐξαλείψωμεν τὸν ἄσπονδον ἐχθρὸν σου,
 Κ' ἠσύχως δ' εἰς τὴν κλίνην σου τὸν ὕπνον νάπολαύσης.
 Διάταξον παρέλασιν νὰ κάμουν οἱ στρατοὶ σου,
 Καὶ πρότρεψον ὀνομαστί τοὺς στρατιώτας πάντας·
 Ἐγὼ δ' εὐθύς μετέπειτα τὴν ἐκστρατεῖαν κάμνω.»
 Τὸν λόγον μόλις ἔπαυσεν, ὁπότε διατάττει
 Ὁ τύραννος παρέλασιν οἱ στρατιῶται πάντες
 Εἰς ὥρας τρεῖς νὰ κάμωσι· γινώσκοντες δ' ἐκεῖνοι
 Πόσον ταχέως ἔπρεπε τὸ πρόσταγμα νὰ γείνη,
 Προσῆλθον φέροντες κακῶς τὰς πενιχρὰς στολὰς των·
 Τινὲς δὲ καὶ τὰ πέδιλα καλῶς δὲν εἶχον βάλει·
 Κατῆλθε δὲ μετὰ πομπῆς κι' ὁ φοβερὸς δυνάστης
 Ὀνομαστί τοὺς μαχητὰς παρακελεύων πάντας·
 Τοσοῦτον εἶχεν ἰσχυρὰν τὴν μνήμην, ὡς τὸ πάλαι
 Οἱ τῆς Περσίας βασιλεῖς, ὁ Μνήμων Ἄρταξέρξης
 Καὶ Κῦρος ὁ πρεσβύτερος, ὁ νικητὴς τοῦ Κροίσου.
 Τοῦ δὲ στρατοῦ τὴν κίνησιν οὐδὲ ἡ νύξ δὲν θέλει
 Νὰ ἐμποδίσῃ παντελῶς· ἀλλ' εὐτελὲς τι δειπνον
 Νὰ λάβουν οἱ πολεμισταί, κ' εὐθύς νὰ ἐκστρατεύσουν.

Νῦν δὲ κροτοῦν τα κύμβαλα κ' αἱ σάλπιγγες ἤχοῦσι,
 Κ' ἐντείνουσι οἱ δερβίσιδες τὰς μουσάρὰς φωνὰς των,
 Σφαγὴν παρακελεύοντες τοῦ γένους τῶν ἀπίστων.
 Ἐπέστησαν δ' οἱ γεωργοὶ τὸ ἄροτρον, κι' ἀφῆκαν
 Ἐρήμους τοὺς σταθμοὺς αὐτῶν οἱ ἄμοιροι ποιμένες,
 Εἰς ἄντρα πόρρω κείμενα ζητοῦντες σωτηρίαν.
 Ὡς δ' ὅταν ἡ βροτολοιογὸς ἐπεκταθῆ χολέρα,
 Οἱ δ' ἰατροὶ βοήθειαν δὲν δύνανται νὰ δώσουν,
 Ἄλλ' εἰς φορεῖα τοὺς νεκροὺς σωρεύουσιν ὡς ἀφύας,
 Σπανίως δ' εἰς τὰς ἀγυῖας ἀνθρώπου βλέπῃς ζῶντας·
 Ὅμοίως ἐρημώθησαν αἱ πόλεις τῆς Ἠπείρου,
 Φευγόντων πάντων ὡς δειλῶν προβάτων, ὅτε δύο
 Βαρβάρων ἀπαγχονιστῶν ἐπῆλθον μυριάδες.

Ὅμοιαν δ' ἄλλην ἐποχὴν δὲν δύνασαι νὰ εὕρῃς,
Ἦ ὅταν ὁ Αἰμίλιος, ὁ στρατηγὸς τῆς Ῥώμης,
Πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἀνθρώπων χιλιάδας
Ἦφάνισ' εἰς τὴν Ἥπειρον, καὶ πόλεις ἀκμαζούσας
Ἐδῆωσ' ἐβδομήκοντα, ζητῶν νάνακουφίσῃ
Τοὺς μόχθους τῶν στρατιωτῶν μὲ αἶμα τῶν ἀνθρώπων.
Τοσοῦτον οἱ κατακτηταὶ σκληρὰν καρδίαν ἔχουν !

Ἐν τούτοις δὲ τοῦ οὐρανοῦ παράδοξον σημεῖον
Εἰς λογισμοὺς ἐνέβαλε τοῦ ἔθνους τοὺς ὑπλίτας.
Βορείως αἵματος χροῖαν ὁ κυανοῦς ὀρίζων
Περισβλήθη, κ' ἐν αὐτῇ ὀλίγα μόνον ἄστρα
Ἐσκόρπιζον τὸ τρέμον φῶς μὲ χάριν γλυκυτάτην.
Οἱ μαχηταὶ δ' οἱ ἔχοντες χαλύβδινα τὰ στήθη,
Ὅσακις πρὸς πολλοὺς ἐχθροὺς εὐάριθμοι προῆγον,
Ἐκάμφθησαν, καὶ θεωροῦν ἀπαίσιον σημεῖον
Τὸ αἶμα τὸ τοῦ οὐρανοῦ τὸ κράσπεδον θολόνον·
Σηωπηλοὶ δὲ μένουσι καὶ δένουν τὰς παλάμας
Ἐπὶ τοῦ ὄπλου, κ' ἐπ' αὐτῶν τὴν κεφαλὴν στηρίζουν.
Πλὴν τὴν κατήφειαν αὐτῶν ὁ γηραιὸς Φραγκίστας
Διέλυσε μὲ φρόνησιν τοιαῦτα παραινέσας·
«ὦ φίλοι, νέος ἐξ ἡμῶν κάνεις, θαρρῶ, δὲν εἶναι·
Ἄφ' ἧς δ' ἡμέρας δοκιμὰς παντοίας ὑποσπάντες,
Τὸ ὄνομ' ἀξιώθημεν νὰ λάβωμεν τοῦ κλέφτου,
Σπανίως κατεθέσαμεν τὰ ὄπλα ψυχραμμένα.
Καὶ τώρα θὰ τρομάζωμεν, διότι παραδόξως
Χροῖαν προσέλαβ' ἐρυθρὰν ὁ κυανοῦς ὀρίζων ;
Τότε λοιπὸν ἀρματωλοὺς μὴ μᾶς καλῶσι πλέον.
Τὸ χρῶμα τοῦτο, φίλοι μου, οὐδὲν σημαίνει ἄλλο
Ἦ πόλεμον διηνεκῆ· λοιπὸν ἐτοιμασθῆτε.
Αἱ μάχαι τῶν κλεφτῶν ἡμῶν καλοῦνται πανηγύρεις.»
Εἰς ταῦτα δὲ προσέθηκεν ὁ ἀρχηγὸς τοιαῦτα·
«ὦ φίλοι, ἔχει δίκαιον ὁ γηραιὸς Φραγκίστας·
Δισμῦριοι ἐκίνησαν, ὡς λέγουν, στρατιῶται

Μ' ἀπόφρασιν ἐξάπαντος ἡμᾶς νὰ καταστρέψουν,
 Ἡ ἄλλως νὰ μὴ στρέψωσι τοὺς πόδας των ὀπίσω.
 Ὅθεν ἀνάγκη προσοχῆς ἄς φύγωμεν ἐντεῦθεν·
 Τοῦ δ' ὄρους τὴν διεύθυνσιν πρὸς δεξιὰ λαβόντες,
 Τὸ βῆμα πρὸς τὰ Γρεβανοῦ ἄς φέρωμεν ταχέως,
 Ἐνθ' ὄχυρον στρατόπεδον ἐποίησεν ἡ φύσις.

Οὕτω τὴν πρώτην τόλμην των ἀνέλαβον οἱ κλέφται.
 Προάγων δὲ μὲ φρόνησιν πολλὴν ὁ Μουχουρτάρης
 Τὰ ἴχνη τῶν ἀρματωλῶν κατώρθωσε νὰ μάθῃ,
 Προσκόπους πέμψας πανταχοῦ τῶν θέσεων ἐμπείρους.
 Ὁραῖον δ' ὄροπέδιον μικρὸν τῶν Εὐρυτάνων
 Ἡ θέσις αὕτη Γρεβανοῦ ἐκτείνεται, καὶ χλόην
 Παχεῖαν φύει ἔλκουσαν τὰ πόιμνια τὸ θέρος.
 Τὰ δ' ἄκρα καταλήγουσιν εἰς βράχους, κ' ὑποκάτω
 Δένδρα ἐκφύονται πολλὰ μὲ φύλλα πυκνωμένα.
 Εἰς ταῦτ' ὑποκρυπτόμενοι προσήγγισαν οἱ Τούρκοι,
 Λαθόντες τοὺς ἀρματωλοὺς, ἐπ' ἄκρων τῶν ὀνύχων.
 Εὐθύς δ' ὁ στρατηγὸς αὐτῶν διέταξε νὰ κόψουν
 Μεγάλους ἰκλάδους, καὶ μ' αὐτοὺς νὰ φράξωσι τὰ πέριξ
 Τοῦ δάσους, ὥστε παντελῶς ἐλπίδα νὰ μὴ ἔχουν
 Νὰ φύγουν, ἂν οἱ Ἕλληνες τοὺς ὄθουν μετὰ βίας.
 Τοσοῦτον δ' ἐπλησίασαν ἐντέχνως, ὥστ' οἱ κλέφται
 Διόλου δὲν ἐνόησαν τὰ βήματα τῶν Τούρκων·
 Ἄλλ' ἔτρεχον, ἐπάλαιον ἢ ἔρριπτον τὸν λίθον,
 Ὡς πάντοτ' ἐσυνείθιζον νὰ κάμνωσιν ἀργοῦντες.
 Ἐξαίφνης δ' ὁ σκοπὸς αὐτῶν πυρόβολοι σημαίνων
 Ὅτι ταχέως φθάνουσι πολέμιοι πλησίον·
 Καὶ τότε πᾶς τὸ ὄπλον του μετὰ σπουδῆς λαμβάνει,
 Καὶ καθητ' εἰς τοὺς φυσικοὺς αὐτοῖσι προμαχῶνας·
 Ἀτάραχοι δ' ἀκούουσι τὸν Μουχουρτάρην, ὅστις
 Τοιαῦτα πρὸς τοὺς μισθωτοὺς φωνάζει στρατιώτας·
 «Φυγὴν μὴ βάλῃ κατὰ νοῦν κάνεις· ὀπίσω στέκουν
 Εἰφῆρεις οἱ διαταγὴν λαβόντες νὰ φανεύουν»

Εἰς τὴν στιγμὴν τὸν ἄνδρον φυγάδα τοῦ πολέμου·
Ἐγὼ δ' αὐτὸς τὴν σπάθην μου ἐλκύνω θὰ τρυπήσω
Ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε ἀρχὴν τοιαύτην κάμει. »
Τὰς δὲ σημαίας ἔπειτα διέταξε νὰ ρίψουν
Πρὸς τῶν Ἑλλήνων τοὺς μικροὺς ἐπάνω προμαχώνας,
Ὅπως λυσσώδεις ἔπειτα ὀρμήσουν νὰ τὰς λάβουν,
Ἐθρὴν δεινὴν νομίζοντες ἐκεῖ νὰ τὰς ἀφήσουν.
Πλὴν παντελῶς οἱ Ἕλληνες τὸ θάρρος των δὲν χάνουν.
Ὡς δ' ὅταν οἱ σιδηρουργοὶ ἐπαίρῳσιν ἀπαύστως
Τὰς σφύρας πρὸς τὸν ἄκμονα, δεινὸν ποιοῦντες κρότον·
Ὅμοίως ἀδιάκοπα τὰ ὄπλα των ἐκρότουν·
Οἱ ἐμπροσθεν δὲ πίπτοντες ἐμπόδιζον τοὺς ἄλλους·
Ἄλλ' ὅμως δὲν ἀπέσυρον τὸ βῆμά των οἱ Τοῦρκοι,
Κ' ἐφύνευον πάντας σχεδὸν αἱ σφαῖραι τῶν Ἑλλήνων,
Πλὴν τέλος κἄπως ἤρχισαν νὰ δειλιοῦν ὀλίγον,
Καί τις αὐτῶν τὰ βλέμματα πρὸς τὰ ὀπίσω στρέφει·
Πλὴν τοῦτον παρευθὺς τρυπᾷ ὁ Μουχουρτάρης μόνος·
Κ' ἐμμένουν βλέποντες παντοῦ τὸν θάνατον οἱ Τοῦρκοι.
Πλὴν τότ' ἀφίνουσι χαμαὶ τὰ ὄπλα των οἱ κλέφται,
Τὰς χλαίνας καταθέτουσι, καὶ πῦρ ἐκ τῶν ὀμμάτων
Ἐξακοντίζοντες δεινὸν ἀφέλκουσι τὰς σπάθας.
Νῦν δ' αὖθις ἐδειλίασαν, καὶ φεύγουσιν οἱ Τοῦρκοι·
Πλὴν πέντε ἄλλους ἔσφαξεν εὐθὺς ὁ Μουχουρτάρης,
Κι' ὀπίσω ἐπανερχονται οἱ τρέμοντες ὀπλίται.
Μὲ νέαν δ' οἱ ἀρματωλοὶ ἐμπίπτουσι μανίαν·
Κι' αὖθις οἱ Τοῦρκοι δειλιοῦν· πλὴν πάλιν ἐπιστρέφουν
Ἐπὶ τῶν κλάδων ὀπισθεν τοῦ δάσους πεφραγμένοι,
Κ' ὑπ' ἄλλων ἀπειλούμενοι ὀπίσω νὰ σφραγῶσι.
Νῦν δὲ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ὁ Ἄρης ἐπιτείνει·
Τῶν ὀπλων δὲν ἀκούεται παντάπασιν ὁ κρότος,
Ἄλλὰ τὰ ξίφη πλήττουσι, καὶ ρύακες αἱμάτων
Ὀλισθηρὸν τὸ ἔδαφος ὑπὸ τοὺς πόδας κάμνουν.
Ἐμάνησαν δ' οἱ Ἕλληνες τοῦ Ἄδου τὴν μανίαν·
Τὴν χεῖρα τὴν ἀριστεράν ἐκτείνουσι, καὶ δρᾶττον

Τὸν δεξιὸν βραχίονα τῶν φοβερῶν ἐχθρῶν των·
 Κατόπιν δὲ καταίροντες τὴν σπάθην ἀποκόπτουν
 τὴν κεφαλὴν ἢ σχίζουσιν ὀλόκληρον τὸ σῶμα.
 Πλὴν κ' οἱ πολέμιοι δεινὴν ἀνδρείαν ἀντιτάσσουν·
 Συγκρούεται δ' ὁ σίδηρος μετ' ἤχου φρικαλέου,
 Ἡ καὶ τὰς σάρκας κάποτε πληγόνει τῶν Ἑλλήνων,
 Καὶ βρῦσεις αἵματος μ' ὄρμην ἀναπηδοῦν μεγάλην.
 Ἡ λύσσα δ' ἐπιτείνεται καθόσον προσεγγίζουσιν,
 Κ' ἐλεύθερα δὲν δύνανται τὰς σπάθας νὰ κινήσουν·
 Τότε δ' ἀλλήλους δράττουσιν ὡς παλαισταί, καὶ σείουν
 Ὁ εἰς τὸν ἄλλον κατὰ γῆς νὰ ρίψωσι μὲ βίαν·
 Τοὺς δὲ πεσόντας δυνατὰ οἱ νικηταὶ λακτιζοῦν,
 Κι' ἀχνίζοντα τὰ ἔντερα προβαίνουν τῆς κοιλίας·
 Τοὺς ἐμπροσθεν ἐμπήγουσιν ὀδόντας καὶ ῥηγνύουσιν
 Τὰς σάρκας των, ἢ τοὺς λαιμοὺς μὲ τὰς παλάμας πνίγουν.
 Πλὴν κάποτε κ' οἱ νικηταὶ πληγόνονται, διότι
 Οἱ κάτωθεν μὲ μάχαιραν ἐντέχνως τοὺς τρυπῶσιν.
 Ἡχῶ δ' ἐκπέμπουν γογγυσμῶν καὶ στεναγμῶν τὰ ὄρη·
 Ἡ δὲ βοή κ' οἱ συριγμοὶ κ' οἱ δοῦποι τῶν πιπτόντων
 Δεινὴν τὴν φρίκην ἐμποιοῦν εἰς τὰς πλησίον κόμας.
 Ὁμοίως ὅταν εἰς βουνὰ οἱ λύκοι πεινασμένοι
 Ὁλίγας σάρκας εὗρωσιν εἰς πάντας μὴ ἀρκούσας,
 Ἐγείρουν μάχην δυνατὴν, κ' ἐμπήγουν τοὺς ὀδόντας
 Ἀλλήλους ἀπὸ τῆς βορᾶς διώκοντες μὲ λύσσαν·
 Οἱ δ' ὀρυγμοὶ των τοὺς πτωχοὺς τρομάζουσι ποιμένας,
 Ὅστινες πέριξ βόσκουσι τὰ ποίμνια εἰς χλόην.

Οὕτως ὁ Ἄρης μαίνεται, καὶ δύναιμι δὲν ἔχουν
 Ὡς ἄλλοτε τοὺς Ἀλθανοὺς νὰ τρέψωσιν οἱ κλέφται.
 Πλὴν τέλος ἔφθασ' ἡ στιγμή τῆς νίκης τῶν Ἑλλήνων.
 Ὁ Μουχουρτάρης προσπαθῶν νὰ ἐμποιήσῃ θάρρος,
 Ἀδιαλείπτως ἤλαυνεν ἐφ' ἵππου πρὸς τὸ μέρος,
 Ἐνθ' ἔβλεπε μαχόμενον τὸν μέγαν Κατσαντώνην·
 Ὅτ' αἰφνης τὸν παρατηρεῖ ὁ ἥρωας, καὶ τοιαύτην

Πρὸς τοὺς συντρόφους του φωνὴν στεντόρειον ἐκβάλλει·
 ἄΩ φίλοι, τί προσμένετε ; ἰδοὺ ὁ στρατηγός των !
 Πρὸς τοῦτον πάντες στρέψατε τὰ κοπτερά σας ξίφη·
 Ἐάν αὐτὸς καταβληθῆ, κάνεις δὲν θάπομείνη. »
 Εἶπε, κ' εὐθύς μετέωροι τριάκοντα βρομφαῖαι
 Νὰ κερματίσουν ἀπειλοῦν τὸν Ἄγον Μουχουρτάρην·
 Τοῦ πολλαπλοῦ δὲ χάλυθος ἢ λάμψις ἐκθαμβώνει
 Τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ στρατηγοῦ, καὶ κάμπτει τὴν ψυχὴν του·
 Ὀλίγον δὲ τὸ βῆμά του πρὸς τὰ ὀπίσω στρέφει,
 Τὸν κίνδυνον τὸν προφανῆ ζητῶν νὰ διαφύγη,
 Κ' οἱ δορυφόροι παρευθὺς τὸν τρόπον του μιμοῦνται·
 Τοῦτο δ' οἱ ἄλλοι τῆς φυγῆς σημεῖον ἐκλαμβάνουν,
 Κι' ἀπελπισμένοι πρόφασιν εὐρίσκουν νὰ μὴ μείνουν
 Εἰς τοῦ πολέμου τὴν φρικτὴν ἀνεμοζάλην πλέον.
 Ὡς αἶγες φεύγουν, μᾶλλον δὲ ὡς ὕαιναι πηδῶσιν,
 Ἄς πυροβόλα κυνηγῶν πολλὰ κατατρομάζουν·
 Καὶ σπεύδοντες νὰ σώσωσι τοῦ βίου τὰς ἡμέρας,
 Εὐκόλως τοὺς κωλύοντας αὐτοὺς ῥηγνύουν κλάδους,
 Καθὼς ὁ ἵππος εὐκόλα καλπάζων ἀνατρέπει
 Τὰ ξύλα, δι' ὧν φράττουσι τοὺς κήπους τῶν λαχάνων.

Αὐθις λοιπὸν ἐκέρδησαν οἱ Ἕλληνες τὴν νίκην.
 Πλὴν εἶθε νὰ μὴν ἔκαμνον ποτὲ τοιαύτην μάχην·
 Διότι πλήρης συμφορῶν ὑπῆρξε καὶ δακρύων,
 Οὐδ' ὅπως ἄλλοτε μικρὰς ὑπέστησαν ζημίας.
 Ἐκ τῶν συντρόφων δεκατρεῖς κατέπεσον λαβόντες
 Εἰς τὰ εὐρέα στήθη των πληγὰς ἀναριθμήτους·
 Καὶ τραυματίας εἴκοσιν ἐκόμισαν ἐπ' ὤμων
 Ἄνάγκην ἔχοντας πολλῆς κατόπιν θεραπείας.
 Σχεδὸν δὲ πάντες ἐλαφρὰ ὑπῆρχον πληγωμένοι,
 Ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ἀρχηγός· πλὴν ἡ πληγὴ δὲν ἦτο
 Τοσοῦτον ἐπικίνδυνος, ὡς ἡ βαρεῖα θλιψίς,
 Ὅτι τοσοῦτους προσφιλεῖς ἐταίρους ἐστερήθη.
 Ἐξαίφνης δὲ τὸ πρόσωπον ἐξήνθησε φλυκταίνας,

Καὶ πυρετὸν αἰ καίουσαι παλάμαι τοῦ ἐδήλου·
Ἡ δὲ καρδία ἔσειε τὸ στῆθος τὸ ἀσθμαῖνον,
Κ' ἐπὶ τῆς γῆς καταπεσὼν δὲν εἶχεν ἡσυχίαν·
Ἄλλ' ἤλλασσε συχνὰ πλευρὸν, κ' ὕδωρ ψυχρὸν ἐζήτει,
Οἱ δ' ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐρυθροὶ ὡς ἀνθραξ καίων ἦσαν,
Διότι τὸν κατέλαβεν ἡ νόσος εὐφλογία.

Περίλυποι δὲ βλέπουσιν αὐτὸν οἱ σύντροφοὶ τοῦ,
Καὶ τρέμουν μήπως ἤγγικε τὸ τέλος τῆς ζωῆς τοῦ.
Κι' αὐτὸς δ' ὁ ἥρωσ παντελῶς νοῶν ἐξασθενῆσαν
Τὸ σῶμά του, τοὺς ἀδελφοὺς ἐκάλεσε καὶ εἶπε·
«ἜΩ φίλτατοὶ μου ἀδελφοί, Χασσώτῃ, Λεπενιώτῃ.
Μέχρι τοῦ νῦν ἐτρέχομεν ἀχώριστ' εἰς τὰς μάχας,
Κ' ἡγαπημένους ἀδελφοὺς ὁ κόσμος μᾶς ἐκάλει·
Πλὴν ἤδη τὸ ἀπάνθρωπον κελεύει πεπρωμένον
Νὰ χωρισθῶμεν μετ' ἐμοῦ ἅς ἔλθῃ ὁ Χασσώτης.
Πολλὴν ἀνάγκην συγγενοῦς θὰ ἔχω εἰς τὴν νόσον.
Φεῦ! εἰς τὴν κλίνην οὐδαμῶς θὰ παραστέκη πλέον
Ἡ σύζυγός μου, τί ζητῶ ἀπαύστως ἐρωτῶσα.
Τὴν ἀρχηγίαν ἀντ' ἐμοῦ σὺ ἔχε, Λεπενιώτῃ,
Εἰς τὴν ἀνδρείαν ὅμοιε καὶ τῶν ποδῶν τὸ τάχος,
Κ' ἐπίσης τρόμον ἐμποιῶν εἰς τοὺς θρασεῖς βαρβάρους.
Τοὺς δὲ συντρόφους ὀδηγῶν νοσοῦντα πρόπεμψόν με,
Ἐνθα χωρίον καὶ μονὴ Μοναστηράκι κεῖται.
Ἐνταῦθα ὁ ἡγούμενος πιστὸς ἐταῖρος εἶναι,
Κ' ἐλπίζω, θέλει πρόθυμα τὸν φίλον νοσηλεύσει,
Ὡς μεγαλόψυχος ποτὲ μὴ φεύγων τοὺς κινδύνους.
Μὴ φύγῃς δὲ μετέπειτα πολὺ μακρὰν, διότι
Ἐνδέχεται τὰ ἔχνη μου ἐκεῖσε νὰ νοήσουν.
Καὶ τότε ἂν μόνον μ' εὕρωσι, δὲν ἔχω σωτηρίαν.»
Εἶπε, καὶ πάραυτ' ἔκυψε τὸ νῶτον ὁ Χασσώτης,
Τὸν φίλτατον αὐτάδελφον ἐπ' ὤμων νὰ κομίσῃ·
Ἐνθα δὲ φέροντες ψυχρὸν παρηκολούθουν πέντε,
Ἄναψυχὴν νὰ δίδωσι μικρὰν εἰς τὸν νοσοῦντα.
Παρέλαβε δὲ τὴν ἀρχὴν εὐθύς ὁ Λεπενιώτης,

Ἰσαύτως φίλτατος πολὺ εἰς πάντας τοὺς συντρόφους·
 Καὶ πόρρωθεν ἡμίσειαν παρηκολούθει ὄραν·
 Ὡς λέαινα πολὺ μακρὰν τῆς φωλεᾶς δὲν φεύγει,
 Μήπως τοὺς σκύμνους κυνηγοὶ ἀρπάσωσιν ἐξαίφνης.

Ἦτο δ' ἐσπέρα κ' ἀνάπτον οἱ μοναχοὶ τοὺς λύχνους
 Τὸ δεῖπνον ἐτοιμάζοντες νὰ λάβουν μετ' ὀλίγον,
 Ὅπότεν κτύπον δυνατὸν ἀκούουν εἰς τὴν θύραν,
 Ἦν μόλις εἶχον πρὸ μικροῦ μὲ τὸν μοχλὸν συγκλείσει.
 Ὁ θυρωρὸς δ' ἀνήγγειλεν ὅτι λερός τις κλέφτης
 Ἐζήτει τὸν ἡγούμενον νὰ ἴδῃ κατ' ἰδίαν·
 Ἐκεῖνος δ' εἰς τὸ στῆθός του παλμὸν σφοδρὸν ἤσθάνθη
 Εἰδήσεις ἐκ τοῦ φίλου του ἀρματωλοῦ προσμένων.
 Ἀφοῦ δὲ συνωμίλησεν ὀλίγον μὲ τὸν ξένον,
 Τὸν θυρωρὸν διέταξε τὴν θύραν νὰ ἀνοίξῃ,
 Κ' ἀφήσῃ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν μονὴν οἱ κλέφται·
 Οὐδ' ἔδωκε τὴν ἄδειαν νανάψωσι δαδιά·
 Ἄλλ' ὅπως εἶχον, σκοτεινὰ ἐκόμισαν τοὺς ἀνδρας
 Εἰς τὰ κελλία, κ' ἔθηκαν εἰς κλίνην τὸν νοσοῦντα.
 Τὴν δὲ στολήν των οἱ λοιποὶ μετέβαλον ὀπλίται,
 Καὶ μαῦρον ἐνεδύθησαν μοναχικὸν μανθῦαν
 Τοὺς ἀκινάκας κρύψαντες εἰς τὴν εὐρεῖαν ζώνην.
 Μὲ τέχνην δ' ἐλιθάριζον ἢ σάρωθρον ἐκράτουν,
 Ὅσακις ξένος ἤρχετο ἐκεῖσε διαβάτης,
 Τὸν καγχασμὸν τῶν μοναχῶν κατόπιν προκαλοῦντες·

Φατνώματα δ' ἐστόλιζον τὴν στέγην τῶν κελλίων,
 Κατεργασία παλαιὰ τεχνίτου φιλοκάλου,
 Καὶ κολίωμα τριγωνικὸν ἠνοίγεται ὑπὲρ ταῦτα.
 Τὰ ὄσπρια δ' ἀπέθετον ἐνταῦθα καὶ τὸν σῆτον,
 Ὅπως μὴ σήπωνται τῆς γῆς βροφῶντα τὴν ἱμάδα.
 Αὐτόθι καὶ τὸν ἄρρωστον κατέθηκαν εἰς κλίνην,
 Ἦν ἔκαμαν σωρεύσαντες ἀραβοσίτου φύλλα,
 Καὶ τάπητα ἐριουργῆ ἀπλώσαντες εἰς ταῦτα.

Ζωμόν δὲ μόσχων σιτευτῶν τῷ ἔδιδον κι' ὄρνιθων·
 Καί κατ' εὐχὴν ὁ ἀσθενὴς προσέβαινε, μεγάλην
 Χαρὰν εἰς τοὺς συντρόφους του παρέχων καθ' ἑκάστην·
 Οὐδ' ἔλειπε ὁ ἠγούμενος πολλάκις τῆς ἡμέρας
 Νὰ ἐρωτᾷ τὸν ἀρχηγὸν πῶς εἶχ' εἰς τὴν ὑγείαν·
 Ἠλπίζετο δ' ἡ νόσος του ταχέως νὰ παρέλθῃ,
 Κι' ὡς αἰετὸς πρὸς τὰ βουνὰ καὶ πάλιν νὰ πετάξῃ.

Ἄλλ' ἤδη, Κατσαντώνη μου, προσήγγισεν ἡ ὥρα,
 Καθ' ἣν πρὸς τάνω τάχιστα τὴν πτῆσίν σου θὰ λάβῃς,
 Κι' ὡς μάρτυς τὴν πολυπαθὴ ζωὴν θὰ τελευτήσῃς.
 Ὁ Σατανᾶς τὴν δέησιν ἀκούσας τοῦ τυράννου,
 Ὅστις ἰκέτευσεν αὐτὸν νανέλθῃ ἐκ τοῦ Ἄδου,
 Ὡς φάντασμα ἐπὶ τῆς γῆς ἀπαύστως ἐπλανᾶτο,
 Ζητῶν ψυχὴν ἀδύνατον νὰ σύρῃ πρὸς παγίδα.
 Τοιαύτην δ' εὔρεν εἰς πτωχὸν γεωργικὸν οἰκίσκον.

Γαμβρός ἐδῶ καὶ πενθερὰ φιλονεικίαν εἶχον,
 Διότι δὲν κατέπειθεν ὁ γεωργὸς τὴν γραῖαν
 Ἄγρὸν εἰς τοῦτον γόνιμον ὡς προῖκα νὰ χαρίσῃ,
 Ὡς εἶχε πρὸ τοῦ γάμου του ἀπατηλῶς ἐλπίζει.
 Τὴν δ' ἔριν εἰς ὄργην σφοδρὰν ὁ σατανᾶς ἐκφλέγει,
 Καὶ φάβδος τῆς πτωχῆς γραῖας αἱμάτωσε τὰ νῦτα.
 Μὲ θρήνους δὲ καὶ δάκρυα ἐκ τῆς οἰκίας φεύγει,
 Ὅπότεν τὴν συναπαντοῦν οἱ πρόσκοποι τῶν Τούρκων,
 Καὶ τὴν συνήθη πρόχειρον ἐρώτησιν ποιοῦσι·
 «Τί ἔχεις, γραῖα ; μήπως σὺ τὸν Κατσαντώνην εἶδες ; »
 Ἐκείνη δ' εἰς παραφορὰν δεινὴν εὕρισκομένη,
 Καὶ μὴ νοοῦσα παντελῶς τί λέγει καὶ τί πράττει,
 Ἀπῆντησεν ἐκδίκησιν σκοπεύουσα νὰ λάβῃ·
 «Νὰ ! ὁ γαμβρός μου ὄρνιθας πέμπ' εἰς αὐτὸν τὸν κλέφτην·
 Ἐκεῖνον νὰ συλλάβετε, τὰ πάντα νὰ σᾶς εἴπῃ.»
 «Ποῦ ὁ γαμβρός σου κατοικεῖ ; » οἱ Τούρκοι ἐρωτῶσιν·
 «Ἐνθα τὸν οἶκον ὑψηλὴ σκιαζεὶ καστανέα,»

Εἶπ' ἡ παράφορος γυνή, καὶ μάτην παραχρῆμα
 Ἐνόησε τὸ λάθος τῆς· δακοῦσα δὲ τὰ χεῖλη
 Πρὸς ἄλλο μέρος ἔπειτα τοὺς Τούρκους διευθύνει.
 Ἐκεῖνοι τὴν ἐνόησαν, τὴν σφάζουν, κ' εἰς τὸν οἶκον
 Εἰσέρχονται τὸν ἔχοντα πλησίον καστανάαν·
 Τὸν Γκούρλιχιν δ' εὔρον, τὸν γαμβρὸν τῆς ὀργισθείσης γραίας,
 Εἰσέτι τὸν θυμὸν αὐτοῦ διὰ φωνῶν δηλοῦντα.
 Εἰς τράπεζαν δ' ἐσκόρπισαν εὐθὺς πολὺ χρυσίον,
 Προσέχοντες ἂν ἤθελε τὸν σαγηνεύσει τοῦτο.
 Δεινὸς δὲ τρόμος ἔλαβεν ἐκεῖνον κατὰ πρῶτον,
 Ὡς εἶδε τοὺς Ὀθωμανοὺς νὰ ἔμβουν εἰς τὸν οἶκον.
 Πλὴν ἔπειτα ὁ Σατανᾶς κατέχει τὴν ψυχὴν του,
 Κ' Ἰούδας νὰ ἐπικληθῆ δυσκόλως δὲν ἐπέισθη
 Βλέπων ἐμπρὸς αὐτοῦ πολλὰς βασάνους καὶ μαχαίρας.
 Ἐξήγησε πῶς ὄρνιθας εἰς τὴν Μονὴν πολλάκις
 Ἐκόμισε, καὶ μυστικὰ κατώρθωσε νὰ μάθῃ,
 Ὅτι τὸν μέγιστον ἐκεῖ τῆς ἐποχῆς των κλέφτην
 Οἱ μοναχοὶ μετὰ πολλῆς ἀγάπης νοσηλεύουν.

Νῦν δὲ μὲ συριγμὸν δεινὸν οἱ πρόσκοποι σημαίνουν
 Νὰ ἔλθουν τὰ στρατεύματα· κ' εὐθὺς ὁ Μουχουρτάρης,
 Ὅστις πλησίον ἔτυχεν ἐκεῖ νὰ διατρίβῃ,
 Τριακοσίους ἤγαγε λογάδας μισθοφόρους.
 Ἐμάνη δ' ὑπὸ τῆς χαρᾶς τὴν εἶδησιν ἀκούσας·
 Καὶ παρευθὺς διέταξεν ἐνταῦθα τὸ ἑσπέρας
 Νὰ μείνουν καὶ νὰ κοιμηθῶν ὀλίγον ὕπνον μόνον·
 Ὅποταν δὲ μεσάνυκτα σημάνωσι τὰ ἄστρα,
 Νὰ ζώσουν τὴν μονὴν ταχὺ προάγοντες τὸ βῆμα.

Ὀλονυκτίαν δ' ἔκαμνον οἱ μοναχοὶ, καθότι
 Τοῦ πάσχα ἐπλησίαζον αἱ ἅγαι ἡμέραι.
 Λαίλαψ δ' ἐξαίφνης δυνατὴ διέσεισε τὴν στέγην,
 Ἐνθα κλινήρης ἔμενεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Πίνδου.
 Μὲ ταραχὴν δ' ἐξύπνησε μεγάλην, καὶ καλέσας

Τὸς προσφιλεῖς συντρόφους τοῦ τοιοῦτον εἶπε λόγον·
« ὦ φίλοι μοι, προσήγγισε τοῦ βίου μου τὸ τέλος·
Τοιαῦτα μαῦρον ὄνειρον σαφῶς προοικονίζει·
Εἰς ποταμὸν διέβαινον θολὸν κ' αἵματωμένον,
Μ' ὄρμην δὲ μὲ παρέσυρον τὰ ρεύματα μεγάλην.
Ματαίως δένδρων καρυσᾶς νὰ λάβω προσεπάθουν·
Ἐκεῖναι διερρήγγυντο, καὶ πάλιν εἰς τὰ βεῖθρα
Ἐκυλιόμην παντελῶς μὴ ἔχων σωτηρίαν,
Ὅπότ' ἀπὸ τῶν οὐρανῶν ἐφάνη μειδιδῶσα
Ἡ σύζυγός μου, πτέρυγας ὡς ἄγγελος κινουσα·
Τὴν δεξιάν μ' ἐξέτεινε, τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
« Τί μένεις εἰς τὰ αἵματα ; τὴν δεξιάν σου δός μοι,
Τὴν μουσικὴν νάκούσωμεν ὁμοῦ τὴν οὐρανίαν. »
Τὸν λόγον δὲν ἐπρόφρασεν αὐτὸν νὰ τελειώσῃ,
Ὅποτε διεσείσθησα τῆς ὀροφῆς τὰ ξύλα,
Κ' ἐξύπνησα· βεβαίως δὲ προοικονίζει τοῦτο
Τὸ ὄνειρον, ὦ σύντροφοι, τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου.
Ἡ προσφιλέης μου σύζυγος πλησίον τῆς μὲ θέλει.
Τὸν ἱερέα κράξατε νὰ εἶπω πόσας ἔχω
Εἰς τὴν πολύμοχθον ζωὴν παρανομίας πρόξει·
Νὰ κοινωνήσω δ' ἔπειτα κ' ἡσύχως νάποθάνω. »
Εἶπε, κ' εὐθὺς ἀπέρχεται εἰς σύντροφος νὰ κράξῃ
Τὸν γέροντα πνευματικόν· ἐκεῖνος δὲ φορέσας
Μακρὸν περιτραχήλιον μετὰ σπουδῆς προσῆλθε,
Καὶ πάντες ἀπεχώρησαν νὰ τοὺς ἀφήσουν μόνους.
Τότε δ' ὁ ἦρωϊς μὲ φωνὴν συγκινημένην εἶπεν·
« ὦ πάτερ μου, εἰς τὰ βουναὶ πλανώμενος ἀπαύστως
Σπανίως τὰς κυριακάς εἰς τοὺς ναοὺς ἐφοίτων·
Οὐδ' ἦτα δυνατὸν συχνὰ τοῦ κρέατος νάπέχω,
Ὅσάκις ἡ ἀγία μας θρησκεία παραγγέλλῃ.
Πλὴν εἰς χριστιανὸν ποτὲ δὲν ἔκαμ' ἀδικίαν,
Οὐδ' ἀσελγὲς προσέριψα ἐπὶ γυναῖκα βλέμμα.
Ἄμετρος μόνον ἔσφαξα Τουρκαλθανούς, Κονιάρους
Ἐλευθέρων τὸ ἔθνος μου ποθῶν νὰ ἀναδειξῶ,

Πλὴν φεῦ! τὴν ποθητὴν αὐτὴν ἡμέραν πρὶν ἐπίδω . . . »
Ἔλεγ', ἀκτίνες δὲ φωτὸς τὴν ὄψιν του λαμπρύνουν,
Κι' ὁ ἱερεὺς εὐλόγησε συνδέσας τοὺς δακτύλους,
Κ' ἐπιφωνεῖ· «ὦ τέκνον μου! εἴθε κ' ἐγὼ νὰ εἶχον
Τοσοῦτον καθαρὰν ψυχὴν ὡς ἡ ἴδική σου λάμπει.»
Ἄναχωρεῖ δὲ κι' ἀσκεπῆς ταχέως ἐπιστρέφει
Τὸ ἅγιον ποτήριον κομίζων εἰς τὰς χεῖρας·
Λιθαιωτὸν δ' ὁ τοῦ ναοῦ ἀνῆψεν ὑπηρέτης,
Κ' οἱ σύντροφοι παρίστανται σταυρώσαντες τὰς χεῖρας,
Τὴν ἀσκεπῆ δὲ κύψαντες ὀλίγον κεφαλὴν των.
Τὸ δὲ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ὁ ἀρχηγὸς ποιήσας,
Τὰ ἄχραντα μετέλαβε μυστήρια μὲ σέβας,
Κ' εὐθὺς ἐνόμισ' ὑγιῆς πῶς ἔγειν' ἐκ τῆς νόσου·
Τὸν Πλάστην εὐχαρίστησε, τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
«Ἦ Ὑψιστε, σ' εὐχαριστῶ! ἐξ ὅσων ἄχρι τοῦδε
Ἰατρικῶν μ' ἐπότισαν, κἀνὲν δὲν ἔχει τόσον
Στηθρῖζει τὴν καρδίαν μου, ὡς τοῦ Χριστοῦ τὸ αἷμα·
Ἦ! ὑγιῆς μοι φαίνεται πῶς εἴμ'! ἐγείρετέ με . . .
Νέαν ζωὴν αἰσθάνομαι, τὸ ὄπλον μου θὰ λάβω . . .
Ἦ ἀδελφοί μου! σύντροφοι! σᾶς δίδω τὴν εὐχὴν μου.
Ἦ! εἴθ', εἴθ' εὐδαίμονας νὰ ἴδετε ἡμέρας.
Ἦ Λεπενιώτη! εὐχομαι λαμπρὸς διάδοχός μου
Στρατάρχης νὰ ἐπικληθῆς τοῦ ἔθνους ἐλευθέρου.
Καὶ σὺ, ὦ Καραῖσκε μου, ἀνδρεῖτε ψυχογυιέ μου,
Εἴθε τοῦ γένους τοὺς στρατοὺς εἰς ἓν νὰ συναθροίσῃς».
Εἶπε καὶ πάντας εὐλογεῖ τὴν δεξιὰν ἐκτείνων,
Ἦν κι' ὁ πνευματικὸς αὐτὸς μὲ σέβας κατησπᾶσθη.
Πλὴν αὖθις ἡ συγκλίνησις τὴν θερμὴν ἐπανάγει,
Κι' ὁ ἀρχηγὸς τὴν κεφαλὴν βαρεῖαν κατακλίνει,
Εἰς νέαν τοὺς συντρόφους του καταβυθίσας θλιψίν.

Ἦ λαίλαψ δ' ἐν τῷ μεταξύ ἐκάλυψε μὲ νέφη
Τὸν οὐρανὸν, κι' ἀπέκρυψε τὰ φωτοβόλα ἄστρα·
Ψηλαφητὸν δ' ἀπανταχοῦ τὸ σκότος ἐξηπλώθη,

Καὶ μόνον κάποι' ἀστραπαὶ φωτίζουν τὰ πεδία.
 Εἰς μοναχὸς δ' ἀναγκασθεὶς παράθυρον νὰ κλείσῃ
 Ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀστραπῆς, ὅπλα μακρόθεν εἶδεν
 Ἐπὶ τῶν ὤμων λάμποντα Τουρκαλβανῶν λογάδων
 Κ' εἰς τὸν ἠγούμενον εὐθὺς ἀνήγγειλε τὸ πρᾶγμα.
 Ἐκεῖνος δὲ τρόμον δεινὸν ἠσθάνθη κατὰ πρῶτον.
 Πλὴν ἔπειτα καθ' ἑαυτὸν παρηγορήθη πάλιν,
 Ἐλπίσας ὅτι φάντασμα ὁ μοναχὸς θὰ εἶδε.
 Τοὺς ὀφθαλμούς του δ' ἔστρεψε πρὸς τὰς ἀγίας βίβλους,
 Μὲ προσοχὴν τὰς προσευχὰς ἀναγινώσκων, ὅτε
 Κρότον δεινὸν ἀκούουσιν εἰς τὴν μεγάλην θύραν,
 Ἐξ οὗ τὸ μοναστήριον ὀλόκληρον ἐσείσθη.
 Εἰς δὲ τὸ φῶς τῶν ἀστραπῶν τὰ ὅπλα διαλάμπουν
 Τῶν Ἀλβανῶν, μὲ μυελὸν ὀστέων ἐστιλπνωμένα.
 Νέος δὲ κρότος ἤγγειλε προσπιπτομένους λίθους
 Μεγίστους, διανοίξαντας τὴν θύραν τελευταῖον,
 Ἀφοῦ κατέπεσ' ὁ μοχλὸς ἐκ τῆς μεγάλης βίας.
 Πρῶτος δ' ἐπήδησεν ἐντὸς αὐτὸς ὁ Μουχουρτάρης,
 Καὶ γέροντα καλόγηρον λαβὼν ἀπὸ τῆς κόμης,
 Ἠρώτησε· «ποῦ ἔχετε τὸν κλέφτην Κατσαντώνη ; »
 Ὅτε δ' ἐκεῖνος ἄγνοιαν ὑποκριθεὶς ἐξῆψε
 Τὸν μανιώδη του θυμὸν, κτυπᾷ τὴν κεφαλὴν του
 Ἐπὶ τῶν λίθων τῶν ἐμπρὸς τῆς θύρας ἐστρωμένων.
 Λιπόθυμος δ' ἀπέμεινεν ὁ ἄμοιρος πρεσβύτης,
 Ὅτ' ἤδη ὁ ἠγούμενος συνήλθεν ἐκ τοῦ τρόμου,
 Τοιαῦτα δ' εἰς τὸν Ἀλβανὸν ἀπέτεινε μὲ τέχνην·
 « ὦ Μουχουρτάρη, διατὶ τόσον σκληρῶς φονεῖς
 Τοὺς μοναχοὺς τοὺς ἥσυχά κελλία κατοικοῦντας ;
 Τί ἔχομεν νὰ κάμωμεν ἡμεῖς ἐδῶ μὲ κλέφτας ;
 Εἰζεύρετε πῶς ἔχομεν φερμάνι τοῦ Σουλτάνου
 Τὸ μοναστήριον ἡμῶν πιστὸν ἀναγνωρίζον
 Καὶ προστατεύον, ἂν κάνεις ζητήσῃ νὰ τὸ βλάψῃ ; »
 Ὁ λόγος οὗτος τὴν ὀργὴν ἐπέτεινε τοῦ Τούρκου
 Κι' ἀπήντησ' ἐκ τοῦ στόματος ἀφροὺς λυσιώδεις βάλλων

«ὦ! φθάνει, κίβδηλοι παντοῦ βραγιάδες, σὰς γνωρίζω·
Ἐλλήλους νὰ σκοπεύετε εἰξούρετε μὲ τέχνην.
Πλὴν ἤδη ἐλευκάνθησαν αἱ τρίχες μου νάκούω
Τοιαῦτα ψεύδη· παρευθὺς δηλώσατε ποῦ εἶναι
Ὁ κλέφτης· ἄλλως θέλω πῦρ εἰς τὰ κελλία βάλει,
Καὶ θὰ σὰς καύσω ζωντανούς, τὸ αἷμά σας θὰ πῶ.»

Τοιαύτην λύσσαν ἔπνεεν ὁ Ἅγος Μουχουρτάρης.
Οἱ κλέφται δ' ἐν τῷ μεταξύ ἐνόησαν τὰ πάντα,
Κι' ὁ ἀδελφός τοῦ ἀρχηγοῦ τοιοῦτον εἶπε λόγον·
«ὦ φίλοι, θάποθάνωμεν τὴν σήμερον ἐνδόξως
Ὡς στρατιῶται ἀληθεῖς· τὸν ἀδελφόν μου θέλω
Ἐπὶ τῶν ὤμων ἀσθενῆ κομίσαι· σεῖς δὲ πάλιν,
Ὡς ἔχετε συνήθειαν, τὸ ξίφος γυμνωμένον
Εἰς τοὺς ὀδόντας φέρετε· κρατεῖτε δ' εἰς τὰς χεῖρας
Πιστόλιον, νὰ σχίσωμεν τῶν Ἀλβανῶν τὰς τάξεις.
Δὲν εἶναι δὰ πρώτη φορά καθ' ἣν θὰ γείνη τοῦτο.
Τοῦ ἀδελφοῦ μου τῶνομα θὰ προξενήσῃ θάμβος,
Καὶ τόλμην δὲν θὰ αἰσθανθοῦν τὰ ὄπλα νὰ ἐγείρουν.»
Εἶπε καὶ πάντες τὴν στολὴν ἐφόρεσαν τὴν πρώτην·
Τὸν ἀρχηγὸν τὸν ἄρρωστον ἐκόμισεν ἐπ' ὤμων
Ὁ ἀδελφός του· κ' ἔστρεψαν τὸ βῆμα πρὸς τὴν θύραν
Εἰς τοὺς ὀδόντας ἔχοντες οἱ πάντες τὰς βουφαίας.

Τότε δ' ἐφαίνετο τὸ φῶς τὸ πρῶτον τῆς πρωίας
Ἀδύνατον τὰς σκοτεινὰς νεφέλας νὰ περάσῃ,
Κι' ὡς φάσματα ἐφάνησαν νυκτερινὰ οἱ κλέφται,
Μ' ὄμμα φρικτὸν προσβλέποντες τῶν Ἀλβανῶν τὰς τάξεις·
Εἰς δ' ἐξ αὐτῶν τὸν ἄρρωστον ἰδὼν ἐπὶ τῶν ὤμων
Τοῦ ἀδελφοῦ του, κλίνοντα τὴν κεφαλὴν πλαγίως,
Ἐβόησε βοὴν δεινὴν· «ἰδοὺ ὁ Κατσαντώνης!»
Ὡρὰ δὲ νῦν κατέστησαν τὰ πρόσωπα τῶν Τούρκων,
Κι' οὐδεὶς τὴν τόλμην ἔλαβε τὸ ὄπλον νὰ ἐγείρῃ·
Ἀλλ' ἤνοιξαν τὰς τάξεις των, κι' ἀφήκαν νὰ περάσουν·

Οἱ Ἕλληνας, ὡς θρίαμβον τελέσαντες στρατάρχαι!
 Πλὴν ὅτε βήματ' εἴκοσι προέβησαν, κί' ὁ τρόμος
 Κατὰ μικρὸν τῶν Ἀλβανῶν κατέλιπε τὰ μέλη,
 Φωνὴν ἐκβάλλει φοβερὰν ὁ Μουχουρτάρης οὕτω
 «Ἦ ἀνάνδροι! ἀρμόδιοι νὰ κατοικῆτε μᾶλλον
 Γυναικωνίτας ἢ λαμπρὰ νὰ σᾶς στολίζουσι ὄπλα!
 Τοῦλάχιστον ἢ ἐντροπὴ δὲν σᾶς κεντᾶ ὀλίγον!
 Μετρήσατέ τους· μόνον ἕξ προάγουσι μεθ' ὄπλων,
 Ὅ δ' ἕβδομος κομίζεται νοσῶν ἐπὶ τῶν ὤμων.
 Ὁ Κατσαντώνης εἶν' αὐτὸς ὁ ἄρρωστος, τὸ ἔξέρω'
 Μὴ τὸν φοβεῖσθε παντελῶς· κενώσατε τὸ ὄπλον.»
 Πρῶτος δὲ νῦν ὁ ἀρχηγὸς τὸ ὄπλον του κενώνει,
 Καὶ πάντες ἔπειτα ὁμοῦ πυροβολοῦν οἱ Τοῦρκοι·
 Ὅμως αἱ χεῖρες ἔτρεμον εἰσέτι, καὶ κάμμια
 Τοὺς Ἕλληνας δὲν ἔβλαψεν ἐκ τῶν βαρβάρων σφαῖρα!
 Ὁ δὲ Χασσώτης βρυχηθὸν ἀνέπεμψεν ὡς λέων,
 Δεινὴν πρὸς πόλεμον ὄρμην νοήσας εἰς τὰ στήθη·
 Τὴν χειρὰ του δ' ἐπέβαλεν εἰς τὴν λαβὴν τῆς σπάθης,
 Τουρκαλβανῶν βηματισμοὺς ὀπίσω του ἀκούσας·
 Ὁ δ' ἀρχηγὸς μετὰ φωνῆς συγκινημένης εἶπε·
 «Ἦ ἀδελφέ μου φίλτατε, ἀδύνατον, ὡς βλέπεις,
 Νάντισταθῶμεν πρὸς ἐχθροὺς τοσούτους μετὰ τὰ ὄπλα!
 Μὲ τὴν μυῦδην χειρὰ σου τὴν κεφαλὴν μου κόψε,
 Καὶ λάβε τὴν νὰ κηδευθῇ κί' ἀποτεθῇ εἰς μνήμα,
 Μήπως πρὸς ὕβριν μ' ἄχυρα οἱ Τοῦρκοι τὴν γεμίσουν!
 Οἱ δὲ λοιποὶ, ἐντείνετε τὸ τάχος τῶν ποδῶν σας.»
 Εἶπε καὶ βρῦσις ἔπνιξε δακρύων τὸν Χασσώτην·
 Δις δ' ἔθηκεν εἰς τὴν λαβὴν τῆς σπάθης τὴν παλάμην,
 Καὶ δις δὲν ἀπετόλμησε νὰ σύρῃ τὴν κοπίδα.
 Εἰς μάτην δὲ προέτρεπεν αὐτὸν ὁ Κατσαντώνης,
 Πλὴν τέλος πέτραν εὔρηκε μεγάλην, κί' ἀποθέτει
 Ἐγγὺς αὐτῆς τὸν ἀδελφόν· κορμὸν δὲ μέγαν δένδρου
 Λαμβάνει, καὶ τὸ ὄπλον του ἐνταῦθα ἐπικλίνει.
 Ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ λοιποὶ ποιοῦσι σύντροφοὶ του,

Καὶ πῦρ ἐρεύγονται δεινὸν σκοπεύοντες ἀπαύστως·
 Οὐδ' ἔρριψαν οἱ Ἕλληνες τῶν Ἀλβανῶν ὀλίγους.
 Πλὴν τέλος τί θὰ κάμωσι; νὰ ῥίπτουν κουρασθέντες,
 Ὑπὸ τοῦ πλήθους πίπτουσι τοῦ φονικοῦ μολὺβδου,
 Καὶ ψάουσι τὴν μαύρην γῆν νεκροὶ μὲ τὰς παλάμας
 Οἱ πέντε· μένει δ' ἄχρηστος τρωθεὶς καὶ ὁ Χασσώτης.
 Νῦν δὲ φωνὴν στεντόρειον ὁ Μουχουρτάρης βάλλει·
 «᾽Ω κλέφται περιβόητοι, Χασσώτη, Κατσαντώνη!
 Τί πλέον θὰ προσμένετε; παράδοτε τὰ ὄπλα·
 Ἦλθε καιρὸς αἰχμάλωτοι νὰ γείνετε τῶν Τούρκων.»
 Μανία δ' ἔλαβε δεινὴ τὸν ἥρωα Χασσώτην,
 Κι' ἀπὸ τῆς γῆς μὲ δύναμιν μεγάλην ἐπηγέρθη·
 Πρὸς βράχον μέγαν ἔρριψε τὰ ὄπλα του μὲ βίαν
 Τοσαύτην, ὥστε θρόμματα κατέπεσον μυρία·
 Ἄσθμαίνων δ' ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἀπήντησε τοιαῦτα·
 «Οἱ κλέφται ζῶντες πῶποτε δὲν παραδίδουν ὄπλα·
 Ἄν δ' ἦσθ' ἀνδρεῖοι ἀληθῶς, καὶ σέβεσθε τοὺς ἄνδρας
 Τοὺς ἄχρι τοῦδε μὲ τιμὴν κομίσαντας τὸ ξίφος,
 Δὲν θέλετ' εἰς τὰς χεῖράς μας σκληρὰς ἐμβάλει πέδας·
 Ἄλλ' ἀδεσμεύτους θέλετε ἡμᾶς συμπαραλάβει,
 Ὡς στρατιῶται ἀληθεῖς τὸν λόγον μας λαβόντες.»
 Εἶπε, καὶ σέβας ἔδειξε πολὺ ὁ Μουχουρτάρης,
 Εὐθὺς δ' ἐπρόσταξε κἀνεὶς αὐτοὺς νὰ μὴν ἐγγίση·
 Κι' ἐπὶ τῶν νώτων ἔλαβε τὸν ἀδελφόν του πάλιν
 Ἐλεύθερος εἰς τὴν ὁδὸν βαδίζων ὁ Χασσώτης,
 Κι' οὐδύλλως αἰσθανόμενος τὸν πόνον τῆς πληγῆς του·
 Ὅπισω δ' οἱ Ὀθωμανοὶ πολεμισταὶ προῆγον,
 Ὡς ἂν προέπεμπον λαμπροὺς ὁμοειθεῖς καὶ φίλους·
 Τρεῖς δὲ τὰ ὄπλα ἠκένωσαν συγχρόνως, ἐκδηλοῦντες
 Ὅπισσιν ἔλαβον χαρὰν ἐκείνους συλλαβόντες·
 Καὶ μὲ γοργὸν προέβαινον τὸν πόδα προσπαθοῦντες
 Ἐγκαίρως εἰς τὸ σκιερὸν νὰ φθάσουν Καρπενῆσι,
 Πρὶν τὰδελφοῦ τὴν σύλληψιν ὁ Δεπενιώτης μάθη.

Τῷ ὄντι δὲ τὸν ζῶηρόν τουφεκίων κρότον
 Ὁ Λεπενιώτης ἤκουσεν εἰς Κρέτσια διατρίβων,
 Ἄρου ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ εἰς τὴν μονὴν εἰσῆλθεν.
 Οὐδ' ἔλαθ' ἢ διεύθυνσις τοῦ ἤχου τοὺς ὀπίστας,
 Κι' ὅτι χαρὰν πολλὴν δηλοῦν τὰ ὄπλα τῶν βαρβάρων
 Μαντεύουν δὲ τὰπαίσιον συμβᾶν, καὶ τὰς ψυχὰς των
 Κατέχει φρίκη, θλίψεως νεφέλη τοὺς καλύπτει·
 Καὶ μένουσι σιωπηλοὶ, σταυρώσαντες τὰς χεῖρας·
 Ἄλλήλους δὲ προσβλέπουσι μ' ἀπηλπικισμένον βλέμμα·
 Αὐθις δ' ἐκβάλλουσι φωνὴν ὀδύνης, καὶ τὰ ὄπλα
 Ἄαμβάνουν· βίπτουν δὲ χαμαὶ τὰς χλαίνας, νὰ μὴ ἔχουν
 Ἐμπόδιον εἰς τὴν ὁδόν, καὶ τρέχουσι νὰ λάβουν
 Τὸν ἀρχηγὸν ἢ ζωντανόν ἢ καὶ ἀποθανόντα.
 Πλὴν μάτην ἐπιτείνουσι τὸ τάχος τῶν ποδῶν των·
 Ὁ Μουχουρτάρης ἔφθασε προτοῦ ἔς τὸ Καρπενῆσι,
 Ἐνθα δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐμβῶσιν οἱ κλέφται,
 Ἐκτὸς ἂν ἤθελον κι' αὐτοὺς οἱ Τοῦρκοι νὰ συλλάβουν
 Ἀμέτρητοι τὸν ἀριθμὸν, καλῶς δ' ὠχυρωμένοι
 Εἰς πόλιν χρησιμεύουσιν ὡς κέντρον στρατευμάτων.

Βαρυαλγῆς ἐπέστρεψε λοιπὸν ὁ Λεπενιώτης.
 Ὁ ὑψηλὰ δ' αἰείποτε κρατῶν τὴν κεφαλὴν του
 Ἐπὶ τοῦ στήθους ἔνευε μὲ χεῖρας σταυρωμένας,
 Κ' ὑπὸ τῶν στεναγμῶν αὐτοῦ ἐκκίετο τὸ στήθος.
 Τρις δ' ἔβαλεν εἰς νοῦν εὐθὺς νὰ ἐξορμήσῃ πάλιν,
 Καὶ πρὸς αὐτὴν τ' Ἀλῆπασσα τὴν πόλιν νὰ εἰσέλθῃ,
 Τοὺς ἀδελφούς ἐκ τῶν χειρῶν νὰ σώσῃ τῶν δημιῶν.
 Πλὴν τὴν ἀλόγιστον ὁρμὴν ὁ γηραιὸς Φραγαρίστας
 Ἐκράτησε, φρονίμως δὲ παρήγεσε τοιαῦτα·
 «ὦ Λεπενιώτη, ἀρχηγὲ περίδοξε τοῦ γένους,
 Δικαίως τὴν καρδίαν σου θλίψις δεινὴ πιέζει·
 Τοιοῦτον ἔχεις ἀδελφὸν προῶρως ἀπολέσει
 Κλονίσαντα τὸν μικρὸν δυνάστην τῆς Ἡπείρου.
 Πλὴν ἄκουσον· γινώσκωμεν τὸ πεπρωμένον πάντες·

Οὐδεὶς ἡμῶν τὸν θάνατον εἰς κλίνην θέλει λάβει·
 Ἄλλ' ἅπαντες θά πέσωμεν τῆς τυραννίας θύμα.
 Εὐλόγως δὲ μακάριοι ἐκεῖνοι θεωροῦνται,
 Ὅποσοι ἀκηλίδωτον ἐτήρησαν τὴν φήμην.
 Τούτους τὸ ἔθνος μάρτυρας καλεῖ, καὶ δὲν ἀρμύζει
 Μὲ θλίψιν νὰ βαρύνωμεν τὴν ἱσρὰν τῶν μνήμην,
 Ἄλλὰ τὸν ἅγιον αὐτῶν νὰ μιμηθῶμεν βίον.
 Διὸ τὰς σπάθας ἔλκοντες ἄς ὀρκισθῶμεν πάντες
 Τὸ ἔργον, ὅπερ ἤρχισαν, νὰ φέρωμεν εἰς πέρας.
 Σὲ, Λεπενιώτη, ἀρχηγὸν θὰ κάμωμεν τοῦ Πίνδου·
 Εἰς τὴν ἀνδρείαν ὅμοιος τοῦ ἀδελφοῦ σου εἶσαι,
 Κι' οὐδέποτ' εἰς τὸν τύραννον τὸν τράχηλον θὰ κάμψης.»
 Εἶπε, καὶ πάντες ἔλκοντες τὰς σπάθας ἐπομνύου
 Νάναγρωρίζουν ἀρχηγὸν τὸν μέγαν Λεπενιώτην,
 Κ' εἰς τῆς πατρίδος τὸν βωμὸν νὰ πέσωσι θυσία.

Οὕτως οἱ Ἕλληνες τιμοῦν τοῦ ἥρωος τὴν μνήμην
 Ὅπλαρχηγὸν ψηφίσαντες τὸν μέγαν ἀδελφόν του.
 Τοὺς δ' αἰχμαλώτους ἄγοντες οἱ Ἀθηναῖοι προβαίνουν
 Εἰς τῶν ὀρέων τὰς ὁδοὺς, κ' εἰς σκοπιὰν τοῦ Πίνδου
 Βαδίζουσι, ὅθεν ἐβλεπεν ὁ ἄρρωστος ὀπλίτης
 Τὰς θέσεις, ἐνθα πόλεμον πρὸς τοὺς ἐχθροὺς συνῆψε.
 Τὸ στῆθός του δ' ἀνέπνευσε τὸν πάτριον ἀέρα,
 Κ' ἡ νόσος ἐγκατέλιπε τὰ ἰσχυρά του μέλη·
 Τοιαῦτα δ' εἰς τὸν ἀδελφὸν ὠμίλησεν ὁ ἥρωος·
 «ὦ ἀδελφέ μου φίλτατε, μὴ πλέον μὲ κομίζης
 Ἐπ' ὤμων· ἐφυγάδευσεν ἡ αὔρα τῶν ὀρέων
 Τὴν νόσον, κ' υγιαίνοντα αἰσθάνομαι τὰ μέλη,
 Ἴσχυν δ' οἱ πόδες ἔχουσιν ὡς ἄλλοτε νὰ τρέχουν.»
 Εἶπε, κ' εὐθὺς μετὰ χαρᾶς ὁ ἀδελφὸς μεγάλης
 Τὸ γόνυ κάμπτων ἔκυψε τὰ νῶτα τὰ εὐρέα,
 Κι' ὁ Κατσαντώνης εἰς τὴν γῆν ἐπάτησε τοὺς πόδας·
 Ὡς ὑψιπέτης δ' ἀετὸς πατήσας ἐπὶ πέτρας,
 Ὅπως ἐκαίθεν ἔπειτα πετᾶξ' εἰς τοὺς αἰθέρας,

Τὴν πρώτην δύναμιν αὐτοῦ ὀλόκληρον ἤσθάνθη
 Πρὸς δὲ τοὺς Τούρκους ἔστρεψε τὸν λόγον, κ' οὕτως εἶπε·
 «Πολέμιοι! ἂν ἀληθῶς τιμᾶτε τὴν ἀνδρείαν,
 Τοὺς ἵππους σταματήσατε τοὺς χαλινοὺς κρατοῦντες,
 Καὶ σεῖς, πεζοὶ, μὲ ζωηρὸν μὴ προχωρῆτε βῆμα.
 Θὰ χαιρετίσω τὰ βουνὰ, τὰ δάση, τὰς κοιλάδας,
 Ἐνθα πολέμους ἔκαμα μὲ τὸ βαρὺ μου ὄπλον.»
 Εἶπε κ' εὐθὺς τοὺς ἵππους τῶν κρατοῦν οἱ ἀναβάται
 Τὸν ἔνδοξον σεβόμενοι ὀπλίτην τῶν Ἀγράφων
 Κατέχουσι δ' οἱ βαίνοντες πεζοὶ τὰ βήματά των·
 Καὶ τότε μ' ἰσχυρὰν φωνὴν ὁ Κατσαντώνης εἶπε·
 «Χαίρετε, βράχοι τῶν βουνῶν τοῦ Πίνδου καὶ τῆς Οἴτης,
 Ἐνθα μὲ αἶμα ἔγραψα τὰς ἀμετρήτους νίκας.
 Χαίρετε, πλάτανοι ψυχρὰν κατάγοντες τὴν αὔραν,
 Ὅς πολλὰκις ἐπωδοὺς ἐψάλαμεν θριάμβων.
 Χαίρετε, πάταγον πολὺν ποιοῦντες καταβράκται,
 Καὶ βρῦσεις τὴν καρδίαν μας δροσιζουσαι τὸ θέρος.
 Χαίρετε, δάση καὶ φρικτὰ μυκώμενα θηρία,
 Εἰς ἐρημίας σύκτροφοι ἀχώριστοι τοῦ κλέφτου.
 Τὰς κορυφὰς οἱ κερανοὶ θὰ θραύουν τῶν ὀρέων,
 Καὶ τὰ πεδιά χειμαρροὶ σφοδροὶ θὰ παρασύρουν·
 Πλὴν τῶνομα δὲν θὰ χαθῆ ποτὲ τοῦ Κατσαντώνη,
 Ἐφ' ὅσον χρόνον οἱ λαοὶ τιμῶσι τοὺς ἀνδρείους
 Τοὺς ἀψηφούντας τὴν ζωὴν διὰ σκοποὺς μεγάλους.»
 Εἶπε, καὶ βρέχουν δάκρυα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπάντων,
 Κ' εἰς τοὺς ἐχθροὺς τὴν ἀληθῆ ἀνδρείαν θαυμαζόντων.

Ὑπῆρχε δ' εἰς τὴν στρατιὰν τῶν Ἀλβανῶν εἰς νέος
 Διὰ τὸ τάχος τῶν ποδῶν παντοῦ ἐξακουσμένος·
 Τοῦτον ἀπέστειλεν εὐθὺς ὁ Μουχουρτάρης τότε
 Εἰς τὸν πασσαὶν τὴν εἰδησιν νὰ φέρῃ τὴν μεγάλῃν.
 Ὅς λέων δ' ὑπὸ τῆς χαρᾶς ἐκείνος ἐβρυχήθη,
 Καὶ γέλωτα ἐγέλασεν ἢ ὄψις του φρικώδη·
 Κ' οἱ Τούρκοι πάντες ὅμοια χαρὰν μεγάλην χαίρουν,

Καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἄνομοι συγχαίρουσιν Ἑβραῖοι·
 Ἦτο δ' ἡμέρα τῶν παθῶν, παρασκευὴ μεγάλη,
 Καὶ πάντες οἱ χριστιανοὶ πρὸς τοὺς ναοὺς μὲ σέβας
 Κιτρίνας ἐπορεύοντο νανάψωσι λαμπάδας,
 Καὶ μ' ἄνθη νὰ στολίσωσι τὸν τάφον τοῦ Ὑψίστου·
 Νέα δὲ νῦν κατήφεια τὰς ὄψεις τῶν θολώνει.
 Εἰς τὰς οἰκίας κλείονται μὴ ἔχοντες καρδίαν
 Νὰ ἴδουν τοὺς γενναίους τῶν προστάτας αἰχμαλώτους,
 Κ' οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἔγειναν πηγὴ πικρῶν δακρῶν.
 Ὅποτε δ' ἐπλησίαζε τὸ σφάτευμα τὴν πόλιν,
 Ἄπεσταλμένος τοῦ πασσᾶ ἔς τὸν Μουχουρτάρην δίδει
 Χλαμύδα περιπόρφυρον καὶ ξίφος ποικιλιμένον
 Μ' ἀδάμαντας, ἐπιφανὲς τῶν μόχθων τοῦ βραβεῖον.
 Ὁ ἴδιος δ' Ἀλῆπασσας κατόπιν στολισμένος
 Μὲ τὴν μεγάλην του στολὴν, προήλασεν ἐφ' ἔππου
 Νὰ ἴδῃ τὸν ἀτρόμητον ἔχθρὸν του δεσμευμένον.
 Οἱ δορυφόροι δ' ὀπισθεν ἐφ' ἔππων ἠκολούθουν,
 Κ' οἱ μισθοφόροι φέροντες τὰ ὄπλα τῶν ἐπ' ὤμων·
 Ὁ δ' ὄχλος σύμπας ἔπειτα τῶν Τούρκων καὶ Ἑβραίων
 Μ' ἀλαλαγμοὺς τὴν ἄμετρον ἐσήμαινον χαρὰν τῶν.
 Ἐκ τῶν ἐπάλλξεων δὲ πῦρ τὰ πυροβόλα βάλλουν
 Τὴν πόλιν ὄλην σείοντα μὲ φρικαλέον κρότον,
 Τὴν ἔκτακτον σημαίνοντα χαρμύσυνον ἡμέραν.

Οἱ δ' ἥρωες ἀτάραχοι ὡς ἐν θριάμβῳ βαίνουν
 Τὸν θαυμασμὸν προσέλκοντες τῶν θεωμένων πάντων·
 Μὲ θάμβος δὲ τὴν ἀργυρᾶν προσβλέπουσι στολὴν τῶν,
 Τοὺς κεραυνοὺς ἐκπέμποντας μεγάλους ὀφθαλμοὺς τῶν,
 Τὴν κόμην καὶ τοὺς μύστακας τοὺς μαύρους ὡς ὁ κόραξ·
 Τἀνάστημα τὸ ὑψηλόν, τὸ ἦθος τοῦ πολέμου,
 Τὸ βῆμα, τὸ τοῦ ἀετοῦ τὴν πτῆσιν ἐνθυμίζον,
 Καὶ λέγουσιν· «εἶχον δίκαιον οἱ μαχῆται νὰ τρέμουν
 Εἰς τὰ βουνὰ τοὺς λέοντας αὐτούς· τοσοῦτον ἔχουν
 Τὸ ἦθος ἀρεμάνιον καὶ τὴν ψυχὴν μεγάλην ! »

ὄυτως οἱ νέοι λέγουσι, καὶ μόνον οἱ πρεσβῦται
Προσπύουσι οἱ θρησκομανεῖς προφέροντες κατάρας.

Προάγων δ' ὁ περιδοξὸς ἀρματωλὸς τοῦ Πίνδου
Πρὸς τὸν ἀμείλικτον αὐτοῦ πολέμιον παρέστη.
'Ατάραχος δ' ἀπέμεινε τὰς χεῖράς του σταυρώσας,
Καὶ μόνον στεναγμοὶ βαθεῖς τὸ ἄλγος του σημαίνουσι
'Ἄμα δ' αὐτὸν προσέβλεψεν ὁ ἄγριος δυναστής,
'Ἡ σωρευμένη πρὸ ἐτῶν ἐντὸς τοῦ στήθους λάβα
'Ἐξέσπασεν· ἠγέρθησαν δ' αἱ τρίχες του, κ' ἡ ὄψις
'Ὡς ἀνθραξ' ἔγειν' ἐρυθρά· τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
« ὦ κλέφτη, ὦ καταστροφῆ τῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων!
Δερβεναγάδες μυῦφαγες τριάκοντα, καὶ ὅμως
Δὲν σ' ἤρκεσαν· ἀλλὰ κ' αὐτὸν τὸν φίλτατον ἑταῖρον,
Τὸν Βεληγκέκα, ἐκοψες εἰς τμήματα μυριά,
Τὴν κεφαλὴν του δ' ἔστησες εἰς κάμακα πρὸς ὕβριν.
Πλὴν τέλος σ' ἔχω δέσμιον· τί θέλεις νὰ σοῦ κάμω ;
Πῶς θέλεις τὴν παμμίαρον ψυχὴν σου νὰ ποσπάσω ; »
Εἶπεν, ἀφροὶ δ' ἐλεύκαινον τὰ ὠγκωμένα χεῖλη,
Κι' ἀπήντησε μετὰ πολλῆς ὁ ἥρωος παρρησίας·
« Πᾶν ὅ,τι θέλεις κάμε μου, ἀφροῦ τὸ πεπρωμένον
Μ' ἐπρόδωκε, κ' ἐμάρανε τὸ σῶμά μου ἢ νόσος·
Καθότι πῶποτ' ὑγιᾶ δὲν ἤθελες μὲ λάθει.
'Ἐν μόνον θέλω παντελῶς λησθὴν νὰ μὴ μὲ λέγῃς·
Διότι δὲν ἐλίστευσα ποτὲ τοὺς ἀδελφούς μου,
'Ἀλλὰ τὴν ἀνομον ἀρχὴν ἀπαύστως ἐπολέμουν,
'Ἦν ἔστησας, τὸ δ' ἔθνος μου προστάτην μ' ἀπεκάλει.
Σὺ τοὺς γονεῖς μου ἐσφαξες, πολλοὺς τῶν συγγενῶν μου·
Κ' ἐμὲ αὐτὸν βασάνισε, καὶ φάγε με ἂν θέλεις.
Πλὴν τρέμε· φθάνει καὶ τὸ σὸν ταχέως πεπρωμένον·
Τὴν μιανὰν σου κεφαλὴν οἱ δῆμοι θὰ κόψουν,
Κι' ἀχύρων θέλουσι ἐμπλεων πρὸς τὸν Σουλτάνον πέμψει,
'Ὡς γράφουσι τὰ ἱερά τῶν μοναχῶν βιβλία . . . »
Τὸν λόγον δὲν ἐπρόφθασεν αὐτὸν νὰ τελειώσῃ,

Ὅπότε ὡς τίγρις λυσσῶδῶς ὁ τύραννός ἠγέρθη,
 Τὸν ἦρωα μὲ τὴν γυμνὴν νὰ διατάμη σπάθην.
 Πλὴν πάλιν μόνος συγκρατεῖ τὴν φοβερὰν ὀργὴν του,
 Ποθῶν βασάνους πρότερον νὰ ὑποστῇ μεγάλας.
 Ὅθεν εἰς τὴν εἰρκτὴν αὐτὸν προστάσσει νὰ ἐγκλείσουν;
 Ἐνταῦθα δὲ μετέπειτα σκληρῶς νὰ βασανίσουν.

Εἶναι δ' ὡς Ἄδης Ζοφερὰ ἡ φυλακὴ ἐκείνη,
 Ἦν εἶχ' εἰς τὰ ὑπόγεια ποιήσει τῶν φρουρίων,
 Τῶν καθιστώντων ὄχυρὰν ἀκρόπολιν τὴν νῆσον,
 Ἦν βρέχει μὲ τὰ κύματα τῆς πόλεως ἡ λίμνη.
 Μόλις δ' ὀλίγον ἔχει φῶς ἐκ σιδηρῶν κιγκλίδων
 Ἐσταυρωμένων εἰς ὅπας τῶν ὑπογείων θόλων.
 Ἕργος δ' αἰσθάνεσαι δεινὸν ἐνταῦθα καταβαίνων,
 Καὶ προχωροῦντ' ἀνέκφραστος σὲ κυριεῖει φρίκη,
 Ὅπότε εἰς τὴν ἀνήλιον ἐκείνην κατοικίαν
 Προσκόπτεις εἰς ἀνθρώπινα ὀστέα καὶ κρανία.
 Κάπου δὲ βλέπεις ἄκμονας καὶ σφύρας σκωριώσας,
 Ἐσχάρας, ἐνθα ἔψησαν κατὰ μικρὸν τοὺς κλέφτας
 Κι' ἀρπάγας, δι' ὧν ἔσχιζον τὰς σάρκας των πολλαίαι;
 Ἐνταῦθα καὶ τῶν ἀδελφῶν ἐκόμισαν τὸ ζεῦγος.
 Τοὺς πόδας των δ' ἐντὸς ὀπῶν στελέχους παχυτάτου
 Ἐνέβαλον, κι' ἀπήρτησαν κλοιὸν εἰς τὸν λαϊμόν των,
 Ὡς κάμουν εἰς τὰδάμαστα θηρία τῶν ὀρέων
 Τὰς χεῖράς των δ' ἐπέδησαν μὲ σιδηρᾶς ἀλύσεις;
 Οὐδ' ἠδυνήθη παντελῶς νὰ κοιμηθῇ τὴν νύκτα
 Ὁ τύραννος, θν ἔτρεφε τὸ αἷμα τῶν Ἑλλήνων
 Ἄλλ' ὑπὸ δᾶδας καὶ φανούς εἰς τὴν εἰρκτὴν κατῆλθε,
 Κι' ἐμπρὸς αὐτοῦ διέταξε νὰ κάμουν εἰς τοὺς κλέφτας
 Πᾶν ἔ,τι καταχθόνιος διάνοια ἐφεῦρε.
 Πολλάκις δὲ παρήγγειλε μὲ προσοχὴν νὰ πλήττουν,
 Μηδὲ νεκρώσωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν εἰρκτὴν τελείως,
 Ἴνα κατόπιν ζωντανούς τοὺς σφάζῃ δημοσίᾳ.

Τὴν δ' αὖριον ἀνέτελλε τὸ Σάββατον τὸ μέγα
 Θλίψιν πικρὰν ἀντὶ χαρᾶς εἰς τοὺς Γραικοὺς κομίζον·
 Καθότ' ὑπὸ τὴν πλάτανον τῆς ἀγορᾶς οἱ Γύφτοι
 Ἄκμονας δύο ἔφεραν καὶ σφύρας βαρυτάτας·
 Ἡ ὄψις τῶν δ' ἠ πελιδὴν χαρὰν πολλὴν σημαίνει,
 Διότι μέλλουν θωραεὶς νὰ λάβωσι μεγάλας,
 Καὶ τέρψωσι τὴν μικρὰν ψυχὴν μὲ τὰς βασάνους·
 Τὴν δ' ὥραν ὅτ' ὁ ἱερεὺς σκορπιίζει φύλλα δάφνης
 Φωνῶν ἀνάστα ὁ Θεός,» πυροβολοῦν δ' οἱ παῖδες
 Περιχαρεῖς καὶ τὰς στολὰς αὐτῶν προετοιμαζούν,
 Ἄς μέλλουσι τὴν αὖριον κυριακὴν νὰ φέρουν,
 Κατέλιπ' ὁ Ἀλήπασσας τὰνάκτορα ἐφ' ἵππου,
 Εὐθύνων πρὸς τὴν ἀγορὰν τὸν ἀλαζόνα πύδα·
 Οἱ δορυφόροι δ' εἶποντο ἵππεύοντες ὡσαύτως,
 Καὶ σύμπας ἕζωσ' ὁ στρατὸς τὸν πλάτανον ἐν κύκλῳ·
 Κατόπιν δ' ἀναριθμητὸς τῶν Μουσουλμάνων ὄχλος
 Ἐπλήρου δι' ἀλαλαγμῶν ἀπαύστων τὸν αἰθέρα·
 Καὶ μὴ εὐρίσκων ἱκανὴν εἰς τὴν πλατεῖαν θέσιν
 Εἰς τῶν πλησίον οἰκιῶν τὰς ὀροφὰς ἀνέβη.
 Ὁ κλειδοκράτωρ δ' ἔσπευσεν ἐκ τῆς εἰρκτικῆς νὰ φέρῃ
 Τοὺς κλέφτας, νέος εὐμορφος καὶ ἵππότης ἀκουσμένος·
 Ὁ Κατσαντώνης δ' εἰς τῷ φῶς ἰδὼν τὸν νεανίαν
 Ἐστέναξε, καὶ μὲ φωνὴν μεγάλην εἶπεν οὕτως·
 «ὦ! πόσον εἶναι ὅμοιος τοῦ Βεληγκέκα οὗτος !
 Ὅμως ἐκεῖνος ἀληθῶς γενναῖος ἦρως ἦτο·
 Κι' ἂν ὅτε διευθύνομεν τὰ ὄπλα πρὸς ἀλλήλους,
 Πῦρ εἶχε κι' ὁ πυρόλιθος ἐκείνου ἀναπέμψει,
 Κ' ἐγὼ θὰ ἤμην πρὸ καιροῦ ὑπὸ τὴν γῆν κρυμμένος.»
 ἦτο δ' ὁ νέος ἀδελφὸς τοῦ Βεληγκέκα, κι' ἅμα
 Τὸν λόγον τοῦτον ἤκουσε, πρὸς τὸν πασσᾶν ὑπήγε,
 Καὶ προσκυνήσας ἔκαμε παράκλησιν τοιαύτην·
 «Βεζύρη μου, ὑπέρτατε τῶν δυναστῶν ἀπάντων,
 Τὴν γενεάν μας ἀγαπᾶς, καθὼς πολλάκις εἶδαν·
 Κ' ἐντεῦθεν τόλμην ἔλαβον νὰ ἔλθω νὰ ζητήσω

Σπουδαῖον πράγμα* παντελῶς οἱ δῆμιοι δὲν θέλω
 Τὸν Κατσαντώνην ὡς ληστὴν αἰσχρὸν νὰ θανατώσουν·
 Τὸν ἀδελφόν μου ἤκουσα νὰ ἐπαινῇ προθύμως·
 Ὅ δ' ἐπαινῶν τοὺς ἥρωας κι' αὐτὸς ἀνδρείος εἶναι.
 Ἐπίτρεψον ἱπποτικὸν νὰ διαπράξω ἔργον·
 Τὰ ξίφη νὰ συγκρούσωμεν μετ' αὐτὸν τὸν ἱππότην.»
 Εἶπεν ὁ νέος τὴν ψυχὴν ἐμφαίνων τὴν μεγάλην·
 Κ' εθαύμασ' ὁ Ἀλῆπασσας ἰδὼν τὸ φρόνημά του·
 Πλὴν δὲν ἐπέτρεψεν αὐτὸ, τοιοῦτον δ' εἶπε λόγον·
 «Ἦ ἀφρον νέε ! παντελῶς τί πράττεις δὲν ἤξεύρεις·
 Ἐκεῖνος ἐθανάτωσε κι' αὐτὸν τὸν ἀδελφόν σου,
 Ὅστις ὑπῆρξεν ἀληθῶς ὁ πρῶτος τῶν ἀνδρείων,
 Καὶ σὺ νομίζεις εὐκολὰ τὰς χεῖράς του θὰ φύγῃς ;
 Ἠσύχασε, συγκράτησε τὴν βράζουσαν ψυχὴν σου.»

Οὕτως ἐμφρόνως ἔσωσεν ὁ τύραννος τὸν νέον.
 Οἱ Γύφτοι δὲ μορφάζοντες, ταρτάρειον γελῶντες,
 Τοὺς δεσμευμένους ἥρωας πάντες ὁμοῦ λαμβάνουν,
 Κ' ἐπὶ τῶν σιδηρῶν αὐτῶν ἀκμόνων ἐπιθέτου
 Τὰς πελωρίας κνήμας τῶν· κατόπιν δὲ τὰς σφύρας
 Ἐπαίρουσι· κι' ὁ ἴδιος Ἀλῆπασσας ὡσαύτως
 Δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν βαρεῖαν ἀφει σφῦραν
 Μέγαν θυμὸν πολλῶν ἐτῶν σημαίνων διὰ τούτου.
 Ἦχον δὲ βάλλουσι βωβὸν αἱ σφῦραι κατὰ πρῶτον
 Ἐπὶ τεχνόντων πίπτουσαι κι' ἐπὶ σαρκῶν εὐρώστων·
 Πλὴν ἔπειτα κατὰ μικρὸν ἐντείνεται ὁ κρότος,
 Συντριβομένων τῶν ὀστέων ἐπάνω τοῦ σιδήρου·
 Τὸ αἷμα δὲ κ' οἱ μυελοὶ βαντίζουσι τοὺς δῆμιους,
 Καὶ τοὺς ἰδίους ἤρχισε νὰ κυριεύῃ φρίκη.
 Τὸν Κατσαντώνην δὲ μ' ὄρμην κτυποῦν ἀγριωτέρα,
 Κ' ἐκβάλλει μέγαν γογγυσμὸν λιποθυμῶν ὁ ἥρω·
 Πλὴν μετ' αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς μεγάλην τὸν θαρρύνει·
 Ἄ'Ανδρῖζου, Κατσαντώνη μου, ἀνδρῖζου, ἀδελφέ μου·
 Στιγμὰς εἰσέτι θέλομεν ὀλίγας ὑποφέρει,

Κατόπιν δ' εἰς τὸν οὐρανὸν πλησίον τοῦ Ὑψίστου
 « Χριστὸς ἀνέστη » θέλομεν μὲ τοὺς ἀγγέλους ψάλλει. »
 Μὲ δύναμιν δ' ἀπήντησε μικρὰν ὁ Κατσαντώνης·
 « Ἀνάστ', ἀνάστα ὁ Θεὸς νὰ κρίνης τὸν λαόν σου. »
 Ἐκ νέου δὲ κατὰγουσιν οἱ δῆμιοι τὰς σφύρας·
 Κι' ὅμως ἡ θραῦσις τῶν ὀστέων διόλου δὲν ἰσχύει
 Τοὺς ῥωμαλέους ἀθλητὰς νεκροὺς νὰ καταστήσῃ.
 Ὅθεν ἀνάπτουν ἄνθρακας εἰς πύραυλον οἱ Γύφτοι,
 Κινοῦντες ἐπιδέξια μεγάλους φουσητῆρας.
 Ἐνταῦθα δ' ἤλους σιδηροῦς ὀξεῖς κ' εὐμήκεις θέτουν·
 Κι' ὅποτε τούτους ἐρυθροὺς ἐποίησαν αἱ φλόγες,
 Εἰς τῶν μαρτύρων τὴν θερμὴν καρδίαν τοὺς ἐμπήγουν.
 « Τετέλεσται » ἐφώνησεν ὁ Κατσαντώνης τώρα,
 Καὶ « Μνήσθητί μου Κύριε » ὁ εὐσεβὴς Χασσώτης·
 Αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν πάραυτα κατέλιπον τὸ σῶμα,
 Καὶ πάντας περὶξ δυνατὴ συγκίνησις κατέχει,
 Ὅσον κι' ἂν εἶχον τὴν ψυχὴν εἰς φόνους σκληρυμμένην.
 Μόνος δ' ἀπέμειν ἄτεγκτος ὁ ἀσπλαγχνος δυνάστης,
 Τοιαῦτα δ' εἶπ' εἰς τὸν στρατὸν ἀναχωρῶν ἐφ' ἵππου·
 « Ἀφήτε τούτους κόρακες νὰ φάγωσι καὶ κύνες,
 Κ' εἰς τοὺς στρατῶνας ἄγετε νὰ λάβετε τὸ γεῦμα·
 Τῶν δὲ κλεφτῶν τὰ σώματα οἱ Γύφτοι ἄς φυλάττουν,
 Μήπως οἱ Ἕλληνες αὐτὰ θελήσουν νὰ κηδεύσουν. »
 Βίπε, κι' ἀπῆλθον ἅπαντες, λαὸς καὶ στρατιῶται,
 Καὶ μόνοι κατελείφθησαν οἱ Γύφτοι νὰ φυλάττουν.
 Ὅποτε δ' ἤλθε τῆς νυκτὸς τὸ σκότος, εὐσεβὴς τις
 Χριστιανὸς, πλοῦτον πολὺν δικαίως ἀποκτήσας,
 Προσῆλθεν ὑποσχόμενος ἀργύριον νὰ δώσῃ,
 Ἄν ἤθελον νὰ φήσωσι τὰ σώματα νὰ λάβῃ.
 Ἐκεῖνοι δὲ δὲν θέλουσι τὸ πρῶτον νὰ τὰκούσουν·
 Πλὴν ἔπειτα τὸ ὄμμα τῶν τὸ νόμισμα θαμβώνει
 Εἰς τὴν παλάμην τοῦ Γραικοῦ παλλόμενον μετ' ἤχου·
 Κι' ἀποχωροῦν κηρύσσοντες πρὸς τοὺς εὐπείστους ὄχλους,
 Ὅτι πεσὸν ἐξ οὐρανοῦ πυκνὸν κοράκιον νέφος

Κατέφαγεν ὡς καὶ αὐτὰ τὰ μέγιστα ὀστέα·
 «Τόσον τοὺς κλέφτας ὁ Ἀλλάχ ἐμίσει κι' ὁ Μωάμεθ.»

Νῦν δ' ἀσκεπὴς τὴν κεφαλὴν εἰς ἱερεὺς προάγει
 Σταυρὸν κρατῶν καὶ μὲ φωνὴν ὀλίγην ψάλλων ὕμνους·
 Χριστιανοὶ δ' ἐξόπισθεν δακρύνοντες κομίζουσι
 Ἐπὶ φορεῖων τοὺς νεκροὺς καὶ λίθων καπνίζουσι.
 Τοιαῦτα δ' εἶπεν εὐλαβῆς πρεσβύτης πρὸς τοὺς ἄλλους·
 «Μακάριος ὁ τελευτῶν τὸ Σάββατον τὸ μέγα!
 Μὲ τὸν Χριστὸν κατέρχεται εἰς τὸν βυθὸν τοῦ Ἄδου,
 Καὶ πάλιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς μ' ἐκεῖνον ἀναβαίνει·
 Εἶθε νὰ ἔχη ὅμοιον καὶ ἡ ψυχὴ μου τέλος! »
 Παρηγορίαν ἔχουσε πολλὴν ὁ λόγος οὗτος,
 Κ' ἐντείναντες τὰ βήματα τοὺς μάρτυρας κομίζουσι
 Εἰς τὴν Μητρόπολιν, κι' αὐτοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοὺς θάπτουσι
 Λαμπάδας δ' ἅπαντες ἐδῶ ἀνάπτουσι κηρίνας,
 Καὶ πᾶσαν τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν ψάλλει
 Ὁ ἱερεὺς· οἱ δὲ λοιποὶ μακροὺς ἀνοίγουσι λάκκους,
 Κ' εἰς τούτους ἀποθέτουσι τὰ πτώματα φωνοῦντες·
 «Τῶν προστατῶν τοῦ γένους μας ἡ μνήμη αἰωνία!
 Ἐχετε γαῖαν ἐλαφρὰν· δὲν δύνατ' ἡ πατρίς μας
 Μ' ἐντάφιον πολυτελὲς τὸ σῶμά σας νὰ θάψῃ·
 Πλὴν τῶν αἰῶνων ἔχετε τὴν δόξαν σάβανόν σας,
 Μνημεῖα δὲ τὰ δάκρυα τοῦ ἔθνους ὀλοκλήρου.»
 Τοιαῦτα λέγουσι θάπτοντες τοὺς εὐκλεεῖς ὀπλίτας·
 Τὴν δ' αὔριον ἀνέτελλε κυριακὴ τοῦ Πάσχα·
 Κι' ὅμως οὐδεὶς ἐδήλωσε χαρὰν πυροβολήσας·
 Εἰσέτι δὲ θὰ ἔλεγες ὅτι μεγάλην εἶχον
 Παρασκευὴν· τόσον πολὺ ἐξεδηλοῦτο πένθος!
 Πολλοὶ δὲ καὶ θαυμάσια παντοῖα διηγοῦντο·
 Ὅτ' εἶδον φῶς ἐξ οὐρανοῦ κι' ἀστράπτοντας ἀγγέλους
 Φαιδράς πρὸς τὴν Μητρόπολιν λαμπάδας νὰ κομίζουσι,
 Κ' ἐπὶ τῶν τάφων τῶν σεπτῶν νὰ θέτωσι μαρτύρων
 Χρυσοῦς στεφάνους ποικιλτοὺς μὲ πλήθος ἀδαμάντων.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ

ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

		Σύμ.
<i>Ἀθηνῶν.</i>		
† Μητροπολίτης Ἀθηνῶν	Σύμ.	Α. Χαράλαμπος 4
Θεόφιλος	1	Ν. Μαυροκορδάτος »
Ἀρχιμανδρίτης Ἀθήρειος	»	Α. Δ. Αγγελινός »
Ἀρχιμανδρ. Νικόδημος	»	Χρῆστος Βάφας »
Σακελλαριάδης.	»	Ἀθανάσιος Γ. Πετιμεζᾶς 5
Πάμφιλ. Ἀγγελόπουλος, ἱερ.	»	Νικόλαος Κατσικαπῆς 4
Ἀρχιμανδρίτης Φώτιος	»	Ἀθαν. Π. Πετιμεζᾶς »
Ἱερώνυμος Βλαχάκης	»	Θεόδ. Ἀναστασόπουλος »
Μονὴ τῆς Πεντέλης	»	Γ. Δ. Πλαπούτας »
Μονὴ τῆς Αἰγίνης	»	Ἀρ. Τσιθανόπουλος »
Μονὴ οἴου Μελετίου	»	Ἰωάννης Κυριακᾶς »
Μονὴ Κλειστῶν	»	Ι. Α. Μεσσηνέζης »
Μονὴ Φανερωμένης	»	Χριστ. Χ. Στεριόπουλις »
Π. Σ. Κυριακός, δῆμαρχος	»	Θ. Χ. Δαραλέξης »
Μ Δ. Ἀλεξανδρόπουλος	»	Α. Κατριβάνος »
Γ. Νικολάου,	»	Α. Βαλασσόπουλος »
Κωνστ. Γαρδίκης	»	Γ. Λύππας »
Ἰωάννης Σακελλαριάδης	»	Α. Ι. Καραλίθανος »
Σπυρ. Π. Παπασπυρίδης	»	Γεώργιος Ἴατρος »
Παναγ. Ν. Ἐρειώτης	»	Δ. Ι. Τσιτσάρας »
Πέτρος Καλλιγᾶς	»	Κ. Δυοβουνιώτης »
Γ. Κυριαζῆς	»	Π. Παπαδημητρακόπουλος »
Ἀνδρέας Γ. Στρατηγός	»	Σ. Κολιάτσος, »
Θρ. Α. Ζαΐμης	»	Ν. Μηλλιαρέτης »
Μ Φενιέτης	»	Θ. Κασσιμάτης »
Θεοδώρα Παπαγιάννη	»	2 Μ Ε. Παρίτης »
Π. Προβελέγγιος	»	1 Σ. Μαλασπίνας »
Κ. Κ. Μουρούζης	»	» Ι. Ν. Τσικλιτήρας »
		» Ε. Ἀντύπας »
		» Σ. Χ. Στιμακόπουλος 5

	Σώμ.		Σώμ.
Ν. Διδάργης	1	Στέφανος Σέρμπος	1
Ν. Σ. Ἀλαφούζος.	»	Σπυρ. Εὐθυμιάδης	»
Ἀργύριος Θ. Διαμαντόπουλος	»	Ν. Σ. Σέρμπος	4
Α. Λαμπρινίδης	»	Ἰωάν. Σέρμπος	»
Γ. Παπαλεξόπουλος	»	Δ. Χατζάκης,	»
Θ. Παπακωνσταντίνου	»	Ν Κρίσπης	»
Α. Χριστόπουλος	»	Ν. Φουντούλης	»
Θ. Β.	»	Γ. Ν. Καρδούλης	»
Φ. Π. Βάρζογλου	»	Εμ. Ρ. Περδικάρης	»
Α. Δ. Πετροπουλάκης	»	Παναγ. Ν. Καραβίτης	»
Α. Α. Ρούκης	»	Γεώρ Ζουζακίδης	»
Χ. Α. Κανελλόπουλος	»	Ν Δ Ἀφεντάκης	»
Δ. Ι. Κολυβάς	»	Ἰω. Ψυχούλης	»
Αθ. Σιναιώτης	»	Νικλ. Ἀρσένης	»
Π. Σάκης	»	Ἡλίας Σταματόπουλος	»
Ι. Βελιανίτης	»	Παναγιώτης Ι. Καρδαράς	»
Ἄντ. Παππαδάκης	1	Ἄντ. Γ. Καπετανάκης	»
Ἐπαμεινώνδας Φραγκίστας	»	Ἄντ. Ι. Ροντήρης	»
Ν. Μπουφίδης	»	Ν. Σ. Νικολαΐδης	»
Πάνος Μανωλίδης	»	Δ. Φαρμάκης	»
Γ. Δ. Ζωντανός	»	Ἐπαμ. Βαλίδης	»
Χαράλαμπος Φραγκίστας	»	Δ. Ζ. Κιτήλης	»
Δ. Μίλων	»	Ἄναστ. Κ. Σισίνης	»
Νικόλαος Χατζίσκος	»	Ἰωάν. Σ. Ἀμπελάς	»
Κωνσταντίνος Μωραΐτης	»	Σπυρδ. Διονυσίου	»
Στέφανος Θ. Φανίας	»	Ἡλίας Κούβελος	»
Γ. Μ. Τριανταφύλλου	»	Δ. Σοφιανόπουλος	»
Ἰω. Κ. Κόντου	»	Ἄλεξ. Δευτεραῖος	»
Θεόδωρος Ν. Δούκας	»	Φίλιππος Χ. Δημητρίου	»
Βαῖος Στεφανόπουλος	»	Ἀριστ. Τσακανίκας	»
Ἄντώνιος Σακελλαρίου	»	Εὐσεβ. Σπανός	»
Κωνστ. Τσακνόγλου	»	Χρῆστος Ι. Μυστακίδης	»
Δημητ. Ξένος	»	Σταῦρος Ἰωαννίδης	»
Κ. Κομνηνός,	1	Ἄναστ. Α. Διαμαντόπουλος	»
Δημητρ. Μιχαλάκης	»	Ἐμμ. Μελαντινοῦ	»
Ἄντώνιος, Ι. Ἀγγελίδης	»	Δ. Κολέτης	»
Ἰάκωβ. Ε. Παπαϊωαννίδης	»	Κωνστ. Δημητριάδης	»
Ἄντώνιος Πίτσης,	»	Ἀάμπρος Κορομπλάς	»
Ἰωάνν. Π. Περόγλου	»	Συμεών Π. Ζαχαρίου	»
Δ. Μεταξάς	»	Γ. Σ. Καραπαναγιώτης	»

	Σώμ.		Σώμα
Δ. Γ. Καμπούρογλου	1	Ἄντωνιος Γεωργίου	1
Θεμιστ. Σκλέπας	»	Σχολή Δαλβινακίου	3
Κ. Νικοκλέους	»	Ἰωάννης Βούρης	2
Γεώρ. Χ. Μακρῆς	»	Εὐστράτιος Π. Δενάτος	1
Στ. Ι. Προύχος	»	Ἰωάννης Βαΐας	4
Αλέξανδρος Ν. Τομπάζης	»	Ι. Α. Φαρμάκης	1
Αμβρόσιος Μ. Σάββας	»	Σωκράτ. Ν. Παπάζογλου	»
Ἀναστάσιος Χ. Μορίστας	»	Κ. Βουλπιώτης	»
Γεώργιος Παρουσιάδης	»	Δημοσθ. Ι. Μιχάλογλου	»
Θεμιστοκλῆς Κανάρης	»	Γεώργιος Ι. Δαμπουσιάδης	»
Μίλων Γ. Σκελλάριος	»	Μιλτιάδης Λογοθέτης	»
Νικόλαος Βασιλείου	»	Ζήνων Χατζόπουλος	»
Ἀριστείδης Τσάτσος	»	Ἰωάννης Τσιανακίδης	»
Γεώργιος Καρυτινός	»	Γεώργιος Τσιάκος	»
Β. Ν. Κρασσακόπουλος	»	Αελούδα Κ. Μελισσάρη	»
Κωνστ. Προέδρου	»	Εὐφροσύνη Π. Κρίμου	»
Γεώρ. Γ. Χρύσανθος	»	Σωκράτης Δ. Κόκκαλης	»
Κωνστ. Ἀρβανίτης.	»	Κωνστ. Φ. Παρλάς	»
Νικόλαος Λεούσης.	»	Κωνσταντίνος Χρηστίδης	»
Ἀνδρέας Β. Ἀσλανίδης	»	Π. Α. Κσιμάρογλου	»
Σόλων Μ Σμερνιώτης	»	Βασίλειος Βέργας	»
Ν. Β. Χατζή Παπᾶς	»	Μιχαήλ Σωτηριάδης	»
Ἐλευθ. Ν. Ὀρφανουδάκης	»	Παναγιώτης Π. Γεννατᾶς	»
Φίλιππος Κομνηνός,	»	Ν. Χ. Ἰωάννου Παρασχίδης	»
Θουκυδ. Γ. Ἀσημακόπουλος	»	Ἄθ. Χ. Κωνσταντίνου	»
Σ Κάζος	»	Νικόλαος Π. Παρίσσης	»
Α. Π. Σάγκας.	»	Χαρίλαος Καναβατσόγλου	»
Πέτρος Δ. Δούνδρας	»	Δημήτριος Γκάσσης	»
Δ. Βούλγαρης	»	Νικόλαος Μοσχόπουλος	»
Ἐμμανουήλ Α. Μωραΐτης	»	Κωνσταντίνος Τζάνος	»
Κωνστ Β. Μουτζόπουλος	»	Νεοκλῆς Μανουέλης	»
Νικόλ. Σπ. Παπαδόπουλος	»	Ἰωάννης Ε. Ράϊσης	»
Χαρίσης Πούλιος	»	Ἰωάννης Νάκης	»
Α. Κωνσταντινίδης	»	Νικόλαος Βλιάτης	»
Χ. Βασιλείου	»	Κωνστ. Ι. Τσιομπάνογλου	»
Γεώργιος Βασιλειάδης	»	Γεώργιος Ι. Βελτατζῆς	»
Ἀθανάσιος Πανταζάρας	»	Θεόφιλος Ἰωάννου, ἱερδ.	»
Κωνστ. Εὐαγγελινίδης	»	Γεώργιος Α. Παπαγεωργίου	»
Παναγιώτης Χρ. Βαΐας	2	Δημήτριος Κ. Ζιάννος	»
Β. Δ. Ζώτος	»	Νικήτας Κατριός	»

	Σόμ.		Σόμ
Ἰωάννης Μίγκλης	1	Ἰωάν. Χρηστοφίδης	»
Ἰωάννης Παππαδόπουλος	»	Ἰωάν. Χοϊδᾶς	»
Ἀθανάσιος Φράγκου	»	Δημήτρ. Κωνσταντίνου	»
Νικόλαος Βασιλείου	»	Λουκᾶς Τζαβάρας	»
Γεώργ. Θ. Μωραϊτόπουλος	»	Μ. Δ. Σερβόλης	»
Δημήτριος Α. Χ. Κώστας	»	Δ. Σ. Μελιδής	»
Ἰωάννης Ἀθανασάκης	»	Α. Γ. Παππαγιαννόπουλος	»
Ἀντών. Δ. Καρίπης	»	Ν. Β. Φωτιάσης	»
Ἰωάννης Βασσάνης	»		
Γεώργιος Ἀστερίου	»		
Ἀθανάσιος, Δ. Ὁθων	»	<i>Πατρῶν.</i>	
Ἰωάννης Χ. Ἄλιος	»		
Γεώργιος Ζουζακίδης	»	Ἀντώνιο Πικραμένος	1
Ἰωάννης Γ. Ἀνδρέοπουλος	»	Π. Α. Πηκπᾶς	»
Ἀχιλλεὺς Καρβίνας	»	Β. Κρομμύδας	»
Γεώρ. Π. Πετρίδης	»	Κ. Ν. Πράτζεικος	»
Ἀναστ. Ν. Τρίμης	»	Louis Guas	»
		Ν. Γ. Πάνος	»
<i>Πειραιῶς.</i>		Η. Στούμπας	»
Ὁ δῆμος Πειραιῶς	10	Μαν. Θ. Χαϊρέτης	»
Τρύπων Μουτσόπουλος	1	Α. Γ. Πάπας	»
Γεώργ. Καμψαμπέλης	»	Παναγ. Κρομμύδας	»
Κ. Παππαγεωργόπουλος	»		
Ἀθ. Βολανάκης	»	<i>Λαυρίου.</i>	
Χ. Ζυμπρακάκης	»		
Ἰωάν. Σέρρος.	»	Ν. Βιολίδης	»
Γεώρ. Βασιλειάδης	»	Ευμ. Φροντιέρ	»
Δ. Σούμπας.	»	Β. Λυμπερόπουλος	»
Πολυχρόνιος Κορωναῖος	»	Νικήτας Συνοδινός	»
Θεόδωρος Ῥετσίνας	»	Δ. Μόσχος	»
Γ. Βραχνός	»		
Ζητουνιάτης, ἰατρός	»		
Ν. Ζέρβας	»		
Ν. Β' Μουτσόπουλος	»	<i>Κερκύρας.</i>	
Πάνος Καλαφρέντζος	»		
Ἰωάν. Σκλαβοῦνος	»	Ἀλεξ. Ἀλεξανδρόπουλος	»
Ζηχαρίας Σκουλούδης	»	Γ. Ρωμανός.	»
Φώτιος Κόλας	»	Ἀνδρέας Γαλάτης.	»
Γεώρ. Ζολώτας	»		

	Σόμ.		Σόμ.
Π. Α. Οικονόμου	1	Ι. Σταματιάδης	1
Γ. Κ. Σάρρος	»	Ν. Κατσιράκης	»
Σπυρίδων Α. Γεωργίου	»	Ἄθανάσιος Νικλίτσης	»
Ν. Φοντάνας	»	Ἄθ. Παππαγεωργίου	»
Γ. Ἀλεξανδρίδου	»	Ν. Σ. Κωνσταντόπουλος	»
<i>Θηβῶν.</i>		Ι. Γ. Κλήμης	»
Ἐπαμ. Α. Δημητρίου	»	Ἐμμ. Γ. Καλλέργης	»
Π. Ι. Οικονόμου	»	Βασ. Σ. Γκολφινόπουλος	»
Α. Δημητρίου	»	Ἄθ. Γ. Πανόπουλος	»
Α. Κατζίνας	»	Δ. Α. Ἀθανασιάδης	»
Μ. Κομίνης	»	<i>Τριπόλεως.</i>	
Ν. Παππανικολάου.	»	Ἀρχιμ. Παρθ. Ἀκύλλας	»
<i>Σπάρτης.</i>		Ἱεροσπουδασταὶ τοῦ ἐν Τρι- πόλει ἱερατικοῦ σχολείου	
Γ. Βουκίδης	»	Διονύσιος Π. Χριστοφίλου	»
Π. Γ. Γαλνάνοπουλος	»	Ἄντ. Π. Οικονομίδης	»
Δ. Μ. Σαραβάνος	»	Γεώρ. Ι. Δουρδουνᾶς	»
Β. Π. Βοβίικης	»	Βασίλ. Π. Ζερβόπουλος	»
Δ. Μελετόπουλος	»	Ἀδρῆας Θ. Γιαννόπουλος	»
Ι. Γ. Θεοδωρόπουλος	»	Γεώργιος Ζ. Ἀλεβίζος	»
Ἄδαμ. Ρουσόπουλος	»	<i>Λαμίας.</i>	
Σπύρος Βεσάλας	»		
Κ. Κυρούσης	»	Ι. Γ. Βορτσέλας	»
Δ. Ν. Τσιριγώτης	»	Π. Χαλμοῦκος,	»
Κ. Κατσικόπουλος	»	Λεωνίδας Κ. Τράκας	»
Θ. Κουμανταράκης	»	Α. Κερκυρόπουλος	»
Α. Δ. Κουμουτσιώτης	»	Ι. Κυρώσης,	»
Εὐάγ. Β. Παναγιωτόπουλος	»	Κομνᾶς Σ. Τράκας	»
Ζ. Ζυχαρόπουλος	»	Δῆμος Λαμιέων	3
Α. Παπαδημητρακόπουλος	»	Δῆμος Ἡρακλειωτῶν	2
Ν. Π. Βαρβιτσιώτης	»	Ι. Π. Ζύρας	1
Κωνστ. Σαλταφέρρος	»	Δημ. Γ. Σφήκας	»
Ἄρ. Σπηλιώτης	»	Ι. Παππαλουκᾶς	»
Εὐθύμ. Καράκαλος	»	Νικόλαος Ζητουνιάτης	»
<i>Μεσολογγίου.</i>		Κομνᾶς Α. Τράκας	»
Α. Γ. Δημητριάδης	2	Νικόλαος Α. Τράκας	»
Ν. Νικολήτσας	»	Θεόδωρος Σ. Τράκας	»

	Σόμ.		Σόμ.
'Αρτίμ 'Εράμ	1	Χρηστοφῆς Μίλλος	1
Κ. Δουβουνιώτης	»	'Αχιλλεύς 'Ηγασίδης	»
'Αρ. 'Ρούκης	»	Πασχάλης Κωνσταντινίδης	»
Κ. Γ. Κρίτσας.	»	'Ιωάννης Εὐαγγελίδης	»
Δ. Ν. Κοντογιάννης	»	Μ. Ι. Σολωμωνίδης	»
Ν. Εὐαγ. Κοντογιάννης	»		
Δημ. Α. Συννεφάκης	»	<i>Λαρίσσης.</i>	
Χαρ. Ι. Φραγγίτας	2		
<i>Σύρου.</i>		'Αχιλλεύς Δραμάνης	»
'Αλέξανδρος Ι. Σαλβατώρ	1	Κωνστ. Π. Μαρκίδης	»
'Ιερώνυμος Α. Κασσαβέτης	»	Ζαχαρίας Δ. Γελέκης	»
'Ιωάνν. Γ. Σκελλαρίδης	»	'Αχιλλεύς Δογιωτάτου	»
Χρῆστος Κ. Ψαθόπουλος	»	Θ. Σ. Γαλάτης	»
Γεώργιος Κουϊμεζέλης	»	Ν. 'Αρσενίδης	»
Χαρίκλεια Βογιάτσόγλου	»	Ν. Διδύκας	»
'Εμμανουήλ Πολιτάκης	»	'Αχιλεύς Ζαχαρίου	»
Ν. Παππαδόπουλος	»	'Ανδρέας Κωνσταντίνου	»
Κ. Στεργίου	»	Μ. Παππακώστας	»
Γ. Τσαμαλής	»	'Αχιλλεύς Δημητρίου	»
<i>Κύπρου.</i>		'Αχιλλεύς Δ. 'Αστεριάδης	»
Γ. Ν. Κάλβαρης	»	Δωρόθεος, 'Αρχιδιάκονος	»
Χρ. 'Ιακωβίδης	»	Α. 'Αστεριάδης	»
Κωνστ. Οικονομίδης	»	Α. Γεωργιάδης	»
'Επιφάνης 'Ιερομόναχος	»	Π. Θεοχαρίδης	»
Κ. Φυλακτοῦ	»	'Αλέξιος 'Αθανασάκης	»
Γ. Μιχαηλίδης	»	Μιχαήλ Χρυσόχοος	»
Χαράλαμπος 'Ιωαννίδης	»	Χρῆστος Βαμβακᾶς	»
Σοφοκλῆς Κωνσταντινίδης	»	Παῦλος Ζητσαῖς	»
'Ιωάννης Χρηστοφίδης	»	'Αργύριος Χαρίτου	»
Χρηστοφῆς Σεραφεῖμ	»	Χρῆστος Κωνσταντινίδης	»
'Ιωσήφ. Χ. Παναῆ	»	'Αχιλλεύς Ζ. 'Ράπτης	»
Γ. Δυσανδρίδης	»	'Ιολιάμ Μπέης	»
Γ. 'Ελευθεριάδης	»	'Αθ. Μ. Καζαμπάκας	»
Χ. 'Ιωάννου	»	Νικόλαος Σκελλαρόπουλος	»
Ι. Δ. Λυβαρίδης	»	Κ. Ι. Χ. Δήμου Βλαχολε-	
		βαδίτης	»
		Ν. Π. Κώστα	»
		Α. Π. Γ. Βλαχολεβαδίτης	»
		Γ. Λαγώς	»
		L. Julliens	»

Σώμ.	Σώμ.
Ευστάθιος Δημητρίου	4 Βάρνης.
Δ. Κ. Καρπενησιώτης	» Χρῆστος Ι. Μυστακούδης 4
Ν. Δ. Φαρμακοποίος	» Δ. Κ. Κράχτογλους »
Μιλτιάδης Γ. Πατζίκας	» Μ. Ἀνδρικήετιζ »
Ἄχιλλεὺς Γ. Πατζίκας	» Γ. Ι. Φλώρης »
Χρῆστος Λιούλας	» Γ. Ἀσπρωῆτης »
Θωμ. Γεωργιάδης	» Χρῆστος Ῥιζόπουλος »
Ναοὺμ Ν. Γκίκα	» Θεόδωρος Ἰωάννου »
Ἄ. Πρωτοσυγγέλου	» Ν. Ι. Βαρβέρης »
Ἄριστ. Μ. Χ. Μέμου	» Ι. Δ. Γεωργιάδης »
Ἄ. Δ. Πατζιουρίδης	» Πανάρετος Δ. Σιμάτος »
Δ. Λασκαρίδης	» Θεοχάρης Γ. Ἀβλαβίδης »
Κυριακὸς Νικολάου	» Μ. Κ. Χρησιτίδης »
Ν. Νικολαΐδης	» Π. Σ. Λαμπαδαρόπουλος »
Β. Σέριας.	» Ι. Σ. Μπουγιγκλόγλους »
Ζ. Γραμματεὺς	» Νικόλαος Χ. Κυριακοῦ »
Βησσαρίων Οἰκονομίδης	» Ἰωάννης Θεοφυλάκτου »
Π. Τριανταφύλλου	» Νικόλ. Γ. Γουναρόπουλος »
Ἄριστείδης Δ. Ἀλέκος	» Ν. Κωνσταντίνου »
Χρῆστος Ἀστεριάδης	» Μ. Ι. Εὐσταθιάδης »
Γ. Σκούφος	» Μ. Χ. Δημητριάδης »
Σωτήριος Ἀθανασίου	» Ἰω. Νικολάου »
Π. Γεωργίου	» Ἰωσήφ Στουγιάννου »
Φίλ. Δ. Σαμσαρέλος	» Δημήτρ. Σταματιάδης »
Χρῆστος Ζάχου	» Ν. Ἀδαμαντίου »
Χαρίλαος Φαρμακίδης	» Ζήνων Παπαδόπουλος »
Ν. Τσιούκας	» Α. Πετρίδης »
Ν. Βασιλειάδης	» Δ. Χ. Κράχτογλους »
<i>Σερβῶν.</i>	» Ν. Ἐμμανουήλ »
Ἰωάννης Χατζῆ Λαζάρου	» Ἐλευθέριος Β. Μῆχος »
Σ. Τ. Χ. Λαζάρου	» Δημοσθένης Γεωργιάδης »
Κ. Σ. Χ. Λαζάρου	» Ἀθανάσιος Χουρμουζίου »
Ἄζαρος Σ. Χ. Λαζάρου	» Γ. Ν. Ἀνελιπῆς »
Δημοσθένης Χ. Λαζάρου	» Ζ. Καρσουφύλλου »
Ἀθανάσιος Ἐμμανουήλ	» Ἄριστ. Α. Σοκορδύνης »
Ἄχιλλεὺς Ι. Μελαμίδου	» Δούκας Ι. Κουτζόπουλος »
Μαρία Ι. Μελαμίδου	» Ἰωάν. Σταυρίδης »
Ἄναστ. Χρυσάφη	» <i>Μασσαλίας.</i>
Δούκας Δημητριάδης	» Δημήτρ. Ψυχάρης 5
Εὐθύμιος Βανιάδης	» Α. Δημητρακόπουλος 1

	Συμ.	Θεσσαλονίκης.	Συρι
Σ. Ζαφειρόπουλος	3		
Κ. Μελάς	1		
Γ. Ν. Ἀμπανόπουλος	»	Ἰωάν. Χατζῆ Λαζάρου	1
Α. Νεγρεπόντης	»	Περικλ. Χατζῆ Λαζάρου	»
Ἰω. Εὐσταθίου Σκαρμαγκᾶς	2	Λάζαρος Γρηγ. Λαζάρου	»
Θ. Ῥοδοκανάκης	»	Ἐλίζα Λαζ. Χ. Λαζάρου	»
Θ. Κοντόσταυλος	»	Κ. Ξενοφοντιάδης	»
Π. Μελάς	»	Μιχαὴλ Ψάλτης	»
Ν. Ψωμάδης	»	Ν. Χρυσόπουλος	»
Δ. Γεδερικαύδης	1	Δ. Λαζαριδῆς	»
Δῆμος Μικρουλάκης	»	Κ. Ν. Δεντίκος	»
Π. Γ. Ταρίφης	»	Σταῦρος Μιχαηλίδης	»
Μ. Μηριώτης	2	Ι. Σαχίνης	»
		Ι. Σαμαρναῖος	»
<i>Ἰωαννῶν.</i>		Δ. Σιμωνίδης	»
Α. Χ. Λόντος Γ. Πρόξενος	1	Θ. Γεωργιάδης	»
Ἰωάννης Γ. Μπήτζιος	»	Ν. Ι. Βικέρδης	»
Παναγ. Δάλλας	»	Τ. Ρ. Ι. Χατζῆ Πέτρου	»
Σταῦρος Δουρδούφης	»		
Δημήτρ. Ι. Μπήτζιος	»	<i>Βιτωλίων.</i>	
Κωνστ. Δ. Ζαλοκώστας	»		
Γεώρ. Κ. Μπήτζιος	»	Λουκάς Μ. Μπέλλος	»
Βασίλειος Ι. Ζούνης	»	Ν. Νικαρούνης	»
Ἀδάμας Δ. Κραΐας	»	Σπ. Δημητριάδης	»
Νικόλ. Ι. Δούμας	»	Ναούμ. Νάνος	»
Δημήτριος Σ. Δουρδούφης	»	Θ. Διναρᾶς	»
Κωνστ. Ι. Μουστάκας	»		
Σωτήρ. Κ. Μπήτζιος	»	<i>Κισσοβίου Ῥωσσικῆς</i>	
Λεωνίδας Τζίπολλίνας	»	<i>Βασσαραβίας.</i>	
Ἀναστ. Κ. Βαφιάδης	»		
Θρασύβουλος Κατρινός	»	Ι. Βάγιας	»
Ἀλέξ. Ι. Σάβρας	»	Ἰωάννης Π. Τσαγκούλης	3
Δ. Εὐσταθόπουλος	»	Χρῆστος Βασιιάδης	1
Ι. Τάκης	»	Ἰωάννης Κ. Δάλλας	2
Κ. Ι. Καμμώνας	»	Νικόλαος Γ. Δουρδούφης	»
Ι. Κ. Ζωίδης	»	Ἀδελφοὶ Συναδινοὶ	»
Β. Δ. Ἀδαμίδης	»	Ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος	»
Χρῆστος Σουρναζῆς	»	Σιναίτης	1
Φίλιπ. Α. Χαρίτων	»	Π. Θ. Ταμπακόπουλος	»

	Σόμ.		Σόμ.
Ἰωάννης Θ. Παπαδόπουλος	1	Α. Ε. Πετροκόκκινος	1
Δαμ. Μ. Ἀλοπαυλίτης	»	Luigi T. Mijji	»
Αντώνιος Θ. Καρβούνης	»		
Νικόλαος Ι. Σόμοβε	»	<i>Γαλαζίου.</i>	
Μιχαήλ Λαγκαδάς	»		
Δημήτριος Καμπόλις	»	Χρ. Χ. Δράκου	1
Νικόλαος Ζαντανίδης	»	Σπ. Ι. Μεταξάς	»
Παναγιώτης Βαρελόπουλος	»	Α. Ν. Τοπάλης	»
Γεώργιος Καπετανόπουλος	»	Α. Πασχάλης	»
Γ. Ν. ἐκ Καστορίας	»	Ι. Π. Σιμοτάς	»
Παναγιώτης Σεφτέρας	»	Α. Στρατουδάκης	»
Α. Παπαϊωάννου Βελόνης	»	Ἄντωνιάδης	»
Σπυρίδων Κ. Παχόπουλος	»	Περικλῆς Ἀκατός	»
Ἄναστ. Χρηστιδῆς	»	Ἄδελφοὶ Πατελλᾶ	»
Ἰω. Κονδούλης	»	Σίμος Σταμματελάτος	»
Μιχαηλῆς Σ.	»	Φωτενὸς Π. Κουρβισιάνος	»
Ἄδελφοὶ Κακουράτοι	»	Ἰλιάς Γ. Ἀρχοντῆς	»
Ι. Θωμᾶς	»	Διον. Ε. Μακρῆς	»
Ι. Β. Παππαδόπουλος	»	Πολυχρόνιος Βακᾶς	»
Ι. Βελένζας	»	Ι. Χ. Γιαννούσης	»
Νικόλαος Δεμάθας	»	Ι. Ε. Τσιρικλιάνος	»
Πέτρος Δ. Χ. Τζαγκούλης	»	Δημ. Κλήμης	»
Ξενοφῶν Τσαμαγκιδῆς	»	Ν. Ἀλτινιδῆς	»
Σπυρίδων Κ. Στεμμιιάδης	5	Π. Δ. Κατζήγερας	»
Ι. Κ. Ἀμουντζίας	2	Γ. Σκλάβος	»
Ι. Κ. Χασαπίδης	5	Φ. Μπογδάνος	»
Γρ. Νικολαΐδη	2	Χαράλ. Σκλάβος	»
Γεώργιος Καράλλης	2	Π. Γ. Κουμπούνης	»
Κωνστ. Ι. Ἰγγλέσης	1	Χ. Φ. Θεολόγος	»
Δημ. Ἀναστ. Τσολάκης	5	Σ. Γ. Μεταξάς	»
Κωνστ. Γ. Στεμμιιάδης	1	Σ. Δ. Ῥοδοκανάκης	»
Στυλιανὸς Κ. Στεμμιιάδης	5	Κ. Σακουμάνος	»
Ν. Φραγκόπουλος	2	Ἰ. Νικολαΐδης	»
Τηλέμ. Τριανταφυλλιδῆς	2	Χαράλ. Π. Μητρόπουλος	»
Θεοχάρης Κούσου	2	Α. Στρανουδάκης	»
Χρῆστος Σκαρλατιδῆς	2	Α. Κ. Φωκᾶς	»
Ἰωάννης Δέρτη	2	Κλάδης Α. Σ.	»
		Α. Ἰωαννιδῆς	»
<i>Μελλίτης</i>		Μιχ. Ἀβράμοβιτς	»
Μαρισόγλου	1	Χ. Θωμαΐδης	»
Α. Ε. Πετροκόκκινος	»	Ἄθ. Κωνσταντινιδῆς	»

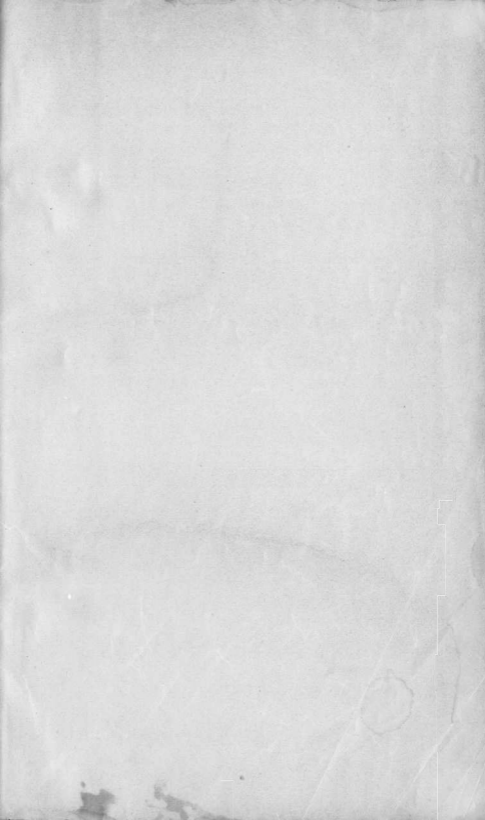
	Σώμ.		Σώμ.
Ν. Κ. Πράσινος	1	Στέρ. Μ. Γεωργιάδης	1
Κ. Στεριώπουλος	»	» Παναγ. Τσουτουρόπουλος	»
Δ. Θεοδωρίδης	»	» Μ. Σβορώνος	»
Κ. Αναστασιάδης	»	» Κ. Θ. Σταματόπουλος	»
Δ. Βρυώνης	»	» Β. Καραβίας	»
Ί. Σ. Πανᾶς	»	» Α. Φόσκολος	2
Ν. Κυριακόπουλος	»	» Ι. Ἀποστόλου	2
Γ. Δ. Σαριγγιάννης	»	» Α. Η. Ρετρο	»
Γελάσιος Μοναχός	»	» Ὀδυσ. Βασιλόπουλος	»
Π. Ν. Θεοφιλάτος	»	» Γεώρ. Βεντούρας	»
Α. Οικονομάκης	»	» Ἀλκίβ. Δρακάλης	»
Ι. Βάγιας	»	» Δ. Σεδουκόπουλος	»
Χ. Εὐγενιάδης	»	» Χ. Δ. Τσακόπουλος	»
Ἄλεξ. Ἀρσενιάδης	»	» Γ. Βαρούζος	»
Α. Καραβίας	»	» Ι. Τζατολόπουλος	2
Χρῆστ. Μαστραπᾶς	»	» Δ. Καμπουρόπουλος	»
Μ. Παρεμπλῆς	»	» Α. Μυλωνᾶς	»
Κωνστ. Σαφτόπουλος	»	» Χαράλ. Γαρμπῆς	»
Ἰάκωβος Ε. Φωκᾶς	»	» Παῦλος Καρανδεινός	»
Θεμιστοκλῆς Σολομός	»	» Πέτρος Β. Καρδαμίτσης	»
Κωνστ. Ἀγαρέλης	»	» Μ. Βουρέκας.	»
Δ. Ν. Παπαγιαννόπουλος	»	» Ἄλεξ. Β. Γερμάνης	»
Δ. Χ. Μπῆτζος	»	» Κ. Πρωτοπαπᾶς	»
Ἄγγελος Πελόζος	»	» Γ. Ε. Εὐστρατίου	»
Ἄθ. Σαρεγιάννης	»	<i>Βουκουρεστίου:</i>	
Σερ. Γρακασεγίδης	»	» Ι. Μαγνηρελίου	»
Ἠλίας Γεωργιάδης	»	» Τ. Τζουβάρας	5
Σπυρ. Παπαδάκης	»	» Κῶνστας Ῥίζος	4
Π. Χ. Χριστοδούλου	»	» Μιχαήλ Τζουβαρεστάκης	3
Ἀλκίβ. Αναστασιάδης	»	» Ὀδ. Καραβίας	1
Ν. Κοντοκούρης.	»	» Σ. Μ. Μακᾶς	»
Κί Ε. Θεοδοσιάδης.	»	» Π. Φανερλῆς	»
Στέφανος Ν. Λεφάκης	»	» Γ. Γρηγοριάδης	»
Ι. Φιαμπόλης.	»	» Κ. Παππάζογλους	»
Ἐλένη Μ. Γεωργιάδου	»	» Θ. Λουκόπουλος	»
Ἀγγελικὴ Ε. Θεοδοσιάδου	»	» Βασβόνης	»
Χρυσῆ Γ. Ἀμαντος	»	<i>Ῥένι Βλαχίας:</i>	
Ἀντών. Γ. Λοῖζος	»	» Ν. Καραγιάννογλος	12
Ζαμφεῖρης Ζαμφεϊράτος	»	» Α. Δημητριάδης	4
Ἄλεξάνδρος Λύγουστινος	»		

	Σώμ.		Σώμ
Α. Δοβίδογλος	»	Αάμπρος Κωνσταντινίδης	»
Π. Βάρναχης	»	Διγυρώ Θ. Νικήτογλου	»
Π. Φούφας	»	Γαληνός Μ. Νικήτογλου	»
Δ. Τζοκβωλόπουλος	»	Μαριγώ Γιουκαρίνη	»
Έμ. Οικονομόπουλος	»	Σταματούλα Δ. Ιατρού	»
		Α. Φλέττορας	»
<i>Μιτυλήνης.</i>		<i>Λορδίνου.</i>	
Καμμένος μαθητής	»	Γ. Τζανέτος	15
Κωνστ. Ε. Μειμάρη	»	Ίωάννης Α. Λοβέρδος	2
Ίωάνν. Ἀθνασιιάδης	»	Δ. Γ. Τσακασιάνος	1
Ἀντ. Καραγιάννης	»	Ἀναστ. Μπαγδατόπουλος	»
Περικλῆς Έμ. Ζερβίνης	»	Ν. Α. Βούδλης	»
		Α. Δ. Σφρέτσος.	»
<i>Λέσβου.</i>		Σ. Α. Παρασυράκης	2
		Μ. Ε. Μαυρογορδάτος	1
Μιλτιάδης Α Καλδῆς	»	Σωτήριος Σ. Μπάκας	»
Μ. Ι. Ράλλης	»	Γ. Α. Ἀγαλόπουλος	»
Ι. Δ. Πούλιας	»	Ε. Μavrogordatos	»
Τίτος Α. Καμαροῦ	»	Ι. Μεθόδιος Ίωαννίδης	»
Γεώργιος Χρυσουλή	»	Γ. Π. Λασκαρίδης	»
Εὐστράτιος Χ. Γιαννάκης	»	Χαλκιιάδης	»
Ἀντώνιος Ι. Πρωτούλης	»	Α. Ξένος	»
Γ. Δαγουμίδης	»	Ν. Καράλης	»
Δημ. Τροϊζῆς	»	Σ. Καποτάνος	2
Δημοσθ. Μελανδινού	»	Δημ. Μερκάτης	1
Έμ. Πιτσιιάδης	»	Δ. Γ. Σωτηριάδης	»
Έμ. Δούπος	»	Α. Δ. Μαργαρίτης	»
Ε. Λεμονόπουλος	»	Α. Παπαδημητρακόπουλος	»
Παν. Ρεπάνης	»	Α. Β. Γ. Κόλλας	»
Παν. Πρωτούλης	»	Δ. Γ. Σωτηριάδης	»
Χριστόδουλος Βουλαλάς	»	Γ. Ερ. Σπυρόπουλος	»
Παν. Ἀλάτης	»	Δ. Ἀντζελώτης	»
Ίωάννης Γ. Χ. Γιαννάκης	»	Ξ. Ζούλας	»
		Ν. Κρομμύδης	»
<i>Κελεμεισίου (Πριήνης).</i>		Σ. Δ. Παπαρρήτωρ	»
		<i>Ἀτταλείας.</i>	
Χρ. Ἀγγελίδης	»		
Ε. Α. Παπαχρησταδούλου	»	Θεόδωρος Δούκας	»
Έμ. Θ. Συγεφιάς	»	Ι. Δούκας	»

	Σώμ	Σώμ
Δημ. Βουτσινᾶς	1	Πορφύριος Ι. Μορτίνου
Χρῆστος Μαυρίκος	»	Ἰωάν. Γρηγοριάδης
Ἰωάν. Ἀλάτης	»	Εὐθύμ. Ι. Βαϊάνης
Μιχ. Κουφουδάκης	»	Λουκάς Π. Ρ. Ὁραιόπουλος
Γ. Ἀλεξάνδρου	»	Ἰωάννης Ι. Ἄθυρος
Ι. Κογιόπουλος	»	Ἀνέστης Χ. Ν. Φερτεκίδης
Γ' Τσιβόπουλος	»	Γρηγόρ. Ι. Ἐλευθερόπουλος
Ἰωάντζος Παππαδόπουλος	»	Πρόδρομος Σάβ. Φασουλᾶς
Ι. Μαλανδράκης	»	Πρόδρομος Γ. Μελάγιος
Ι. Ἀράπογλους	»	Ἰωάν. Α. Καισαρίδης
Λεωνίδας Ραπήτης	»	Γ. Ν. Μαυρίδης
Σταῦρος Μηλλιᾶδης	»	Ἰορδ. Γρ. Τοζόγλους
Σταῦρος Κεχαγιόγλου	»	Ι. Γ. Δοπτόγλους
Χ. Κ. Παππάζογλου	»	Χαράλ. Πρ. Ἰπικόγλους
Παναγ. Εὐσταθίου	»	Ι. Σωτηρίου Μαυρίδης
Ἄλεξ. Μεγαλέζογλου	»	Ι. Βασιλείου Μελάγιος
Ἐμμ. Γιουρδῆς	»	Ι. Ν. Φιλοδικαίου
Ἐμμ. Νικολαΐδης	»	
Θεόδ. Κουρπᾶς	»	
Κωνσταντῖνος Τοπούζης	»	
Χ. Κυριάκος Κιούλου	»	Στενημάχου τῆς Θράκης
Χρῆστος Χαραλάμπους	»	
Ἄθαν. Λεβέντης	»	
Μάρκος Βρεττός.	»	Εὐάγγελος. Β. Πατρίκιος
Χριστόδουλος Λιθόπουλος	»	Ἡ Ἐλ. σχολ. Στενημάχου
Εὐστρατ. Παππαδημητρίου	»	Λάμπρος Β. Πατρίκιος
Λεόντιος Δανιήλογλου	»	Στέφ. Ἄπος. Μουζεβίρης
Βατίλειος Γλαγλόγλου	»	Κ. Σαϊτίδης.
Κωνστ. Σαντιζόγλου	»	Κ. Ἀργυρίου Μανόλκογλου
Νικόλαος Καΐσης	»	Ἄθ. Ἐπιτρόπου
Ἀντών. Λογοθέτης	»	Χαράλ. Καζανιζόπουλος
Ἐρατοσθένης Συσίδης	»	Γεώρ. Δ. Πεντοβέλης
		Ἀπόστολος Α. Μουσαῖος
		Ἀπόστολος Χ. Ἰωάννου
		Ι. Β. Παππαναστασίου
		Γεώρ. Ἄθ. Προσστής
		Γεώρ. Τζάτζος
Νεαπόλεως τῆς Καπ- παδοκίας.		
Ι. Παππαϊωάννου.	1	Μιχ. Δεζαμαντόπουλος
Φίλ. Π. Γ. Ἀριστόβουλος	»	Ἀπόστολος Ἀντωνιάδης
Γαβριήλ Π. Ἀρχαγγέλου	»	Ἀργύριος Δημητριάδης

<i>Καβάλλας.</i>		<i>Κωνσταντινουπόλεως</i>	
	Σύμ.		Σύμ.
Ίωάν. Κωνσταντινίδης	4		
Ι. Π. Παρόγλους	»		
Μ. Σπόντες	»	Δημήτρ. Σ. Φωτεινός	1
Χ. Ρ. Ἀθανασίου	»	Νικόλαος Ι. Βάιζ	»
Θεόφιλ. Λεόντιος	»	Χρῆστος Κιτζουλίδης	»
Λεωνίδας Μ. Φόσκολος	1	Φώτιος Ν. Μεστούσης	»
Ἄθ. Βράκης	»	Θρ. Καμαράδας	»
Πέτρος Βάρδης	»	Γ. Κωνσταντινίδης	»
Πέτρος Βουλγαρίδης	»	Γεώρ. Μιχαλίδης	»
Κωνστ. Ι. Φέσσας.	»		
«			
«			
«	<i>Σύμης:</i>		
«			
Α. Οικονόμος	5		
«			

*Ζητοῦμεν συγγνώμην παρὰ τῶν Κ. Κων Συνδρομητῶν,
τῶν, ὧν αἱ ἀγγελίαι δὲν ἔφθασαν ἐγκαιρῶς.*

George D. Smith